Vieţile Sfinţilor

Vieţile Sfinţilor, publicate aici, au ca sursă cele 12 volume "Vieţile Sfinţilor" apărute între anii 1991 şi 1998 la Editura Episcopiei Romanului şi Huşilor (volumele consacrate lunilor septembrie-aprilie) şi apoi la Editura Episcopiei Romanului (volumele consacrate lunilor mai-august).

Notă: Luna septembrie apare la început pentru că anul bisericesc începe la 1 septembrie. Aceasta este şi ordinea apariţiei celor 12 volume menţionate mai sus.

Volumul IX
(mai)

Vieţile Sfinţilor pe luna mai

Ziua a unsprezecea

- Sfîntul Mucenic Mochie
- Cuvioşii Părinţi Metodie şi Constantin, Episcopii Moraviei

Ziua a douăsprezecea

- Sfîntul Epifanie, Episcopul Constanţianei Ciprului
- Sfîntul Ghermano, Arhiepiscopul Constantinopolului
- Sfîntul Mucenic Ioan Valahul

Ziua a treisprezecea

- Sfînta Muceniţă Glicheria şi Sfîntul Laodichie
- Sfîntul Mucenic Alexandru Romanul

Ziua a paisprezecea

- Sfîntul Mucenic Isidor, din Insula Hiului
- Cuviosul stareţ Serapion Sindonitul
- Sfîntul Isidor, cel nebun pentru Hristos

Ziua a cincisprezecea

- Cuviosul Pahomie cel Mare
- Cuviosul Isaia, Episcopul Rostovului

Ziua a şaisprezecea

- Cuviosul Teodor, ucenicul Cuviosului Pahomie
- Fericita Fecioară Muza

Ziua a şaptesprezecea

- Sfîntul Apostol Andronic, unul din cei şaptezeci, şi Sfînta Iunia, ajutătoarea lui
- Sfîntul Mucenic Solohon şi cei împreună cu dînsul
- Cuviosul Eftimie Atonitul

Ziua a optsprezecea

- Sfîntul Mucenic Teodot al Ancirei şi Sfintele şapte Fecioare Muceniţe
- Sfinţii Mucenici Petru, Dionisie, Andrei, Pavel, Cristina, Eraclie, Paulin şi Venedim

Ziua a nouăsprezecea

- Sfîntul Sfinţit Mucenic Patrichie, Episcopul Prusiei, cu cei trei nepoţi: Acachie, Menandru şi Polien

Ziua a douăzecea

- Sfîntul şi Marele Mucenic Talaleu
- Sfîntul Mucenic Ascalon

Ziua a douăzeci şi una

- Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena

Ziua a douăzeci şi doua

- Sfîntul Mucenic Vasilisc, nepotul Sfîntului Teodor Tiron

Ziua a douăzeci şi treia

- Cuviosul Mihail Mărturisitorul, Episcopul Sinadiei
- Sfîntul Mucenic Mihail Monahul
- Cuvioasa Eufrosina fecioara, egumena Mănăstirii Poloţca

Ziua a douăzeci şi patra

- Cuviosul Simeon Stîlpnicul, din Muntele Minunat

Ziua a douăzeci şi cincea

- A treia aflare a Cinstitului Cap al Sfîntului Ioan Botezătorul
- Minunile Sfîntului Mucenic Terapont, Episcopul Ciprului

Ziua a douăzeci şi şasea

- Sfîntul Apostol Carp, unul din cei şaptezeci
- Sfîntul Mucenic Gheorghe cel Nou

Ziua a douăzeci şi şaptea

- Sfîntul Sfinţit Mucenic Terapont, Episcopul Sardelor
- Sfinţii Mucenici Teodora şi Didim ostaşul

Ziua a douăzeci şi opta

- Cuviosul Nichita Mărturisitorul, Episcopul Calcedonului
- Sfînta Muceniţă Eliconida
- Sfîntul Ignatie, Episcopul Rostovului

Ziua a douăzeci şi noua

- Sfînta Muceniţă Teodosia din Tir
- Cuvioasa Muceniţă Teodosia, care a pătimit pentru Sfintele Icoane

Ziua a treizecea

- Cuviosul Isachie Mărturisitorul, egumenul mănăstirii Dalmaţia

Ziua a treizeci şi una

- Sfîntul Apostol Erma, unul din cei şaptezeci
- Sfîntul Mucenic Ermia din Comani

Viaţa şi pătimirea Sfîntului Prooroc Ieremia
(1 mai)

Sfîntul Prooroc Ieremia a fost din Anatot, cetatea preoţilor, în partea lui Veniamin, cetate departe de Ierusalim ca la trei mile, născut după tată, Helchie, mai marele preot. El a fost ales şi sfinţit prooroc din pîntecele maicii sale, precum însuşi Domnul i-a prezis despre aceasta: *Mai înainte de a te zămisli în pîntece te-am cunoscut şi mai înainte de a ieşi tu din coapse te-am sfinţit şi te-am pus prooroc între neamuri.*

Sfîntul Ieremia, după mărturia Sfîntului Ignatie, purtătorul de Dumnezeu, a fost feciorelnic în toată vremea vieţii sale şi trimis de Dumnezeu preot, învăţător şi prooroc. El a început a prooroci din vîrstă copilărească, precum este arătat în capitolul întîi al cărţii lui, unde zice către Dumnezeu: *Stăpîne Doamne, iată, nu ştiu să grăiesc, căci eu sînt prunc*. Iar Domnul, dînd pruncieі lui înţelegerea bărbatului celui desăvîrşit, a zis către dînsul: *Nu zice că prunc sînt eu, căci către toţi la care te voi trimite vei merge şi vei grăi toate cîte voi porunci ţie. Nu te teme de faţa lor, căci Eu sînt cu tine ca să te izbăvesc*.

Acestea zicîndu-i Domnul, a atins cu mîna Sa gura lui Ieremia şi a zis: *Iată, am dat cuvintele Mele în gura ta. Iată, te-am pus astăzi peste neamuri, peste împăraţi, ca să dezrădăcinezi, să strici, să risipeşti şi să biciuieşti păcatele cele de moarte şi fărădelegile poporului, şi iarăşi să zideşti şi să propovăduieşti pocăinţa şi întoarcerea spre viaţă*. Acest cuvînt al Domnului către Ieremia a fost în zilele lui Iosie, împăratul Iudeii, în anul al 13-lea al împărăţiei lui. Pe vremea aceea Sfîntul Ieremia era de 15 ani, şi într-un copil atît de tînăr a început darul lui Dumnezeu a lucra lucruri mari.

Într-acele vremuri, poporul iudeu, deşi slujea Dumnezeului Celui adevărat, Care l-a scos din Egipt, însă nu-I slujeau cu adevărat. Ci, răzvrătindu-se de neamurile cu care se amestecaseră şi cu ale căror obiceiuri se deprinseseră, cea mai mare parte din ei slujeau şi urîciunii idoleşti. Şi erau idoli stătători nu numai în jurul Ierusalimului, pe dealuri şi prin văi, ci chiar şi în Ierusalim, lîngă biserica Domnului cea zidită de Solomon, cărora le aduceau jertfe ca şi lui Dumnezeu Cel adevărat.

Deci, mîniindu-se Domnul asupra acelui popor, îi gătea lui grabnică risipire şi pierdere, lucru pe care l-a arătat lui Ieremia prin toiagul cel de nuc şi prin căldarea care ardea dedesubt. Pentru că toiagul cel de nuc, însemna grabnica pedeapsă a lui Dumnezeu, că nu va întîrzia Răsplătitorul cel drept a certa cu toiag fărăde-legile şi nedreptăţile lor cu bătăi; iar căldarea care ardea dedesubt, însemna că cetatea Ierusalimului se va umple de sînge şi va fierbe cu tulburare, pierzîndu-se cu sabie şi cu foc de vrăjmaşii care erau să năvălească asupra ei.

Domnul poruncea lui Ieremia, proorocul Său, să vestească poporului mînia lui Dumnezeu care venea asupra lor şi să-i sfătuiască spre pocăinţă. Deci, Sfîntul Ieremia a proorocit în zilele împăratului Iosie, precum s-a zis, şi în zilele lui Ioahaz, fiul lui, şi în zilele lui Sedechie, care a fost frate al lui Ioahaz şi al lui Ioachim şi fiu al lui Iosie. Şi a pătimit proorocul lui Dumnezeu multe de la oamenii săi care nu credeau cuvintelor lui; pentru că le spunea certările cele groaznice ale Domnului Savaot şi le propovăduia cuvintele lui Dumnezeu, stînd în curtea bisericii. Şi, fiind dus înaintea împăratului şi a boierilor, le zicea tuturor cu îndrăzneală că de nu se vor pocăi şi nu se vor întoarce de la închinarea idolească, degrabă îi vor ajunge toate relele, care vor năvăli din părţile cele de la miazănoapte, rele care vor ajunge pe toţi cei ce locuiesc în pămîntul Iudeei.

Pentru aceasta zice Domnul: *Chema-voi toate împărăţiile pămîntului de la miazănoapte şi vor veni şi-şi vor pune fiecare scaunul lor înaintea porţii Ierusalimului, peste toate zidirile din împrejurul lui şi peste toate cetăţile Iudeei. Aceia vor fi judecători şi muncitori ai iudeilor. Iar aceasta, pentru aceea le voi trimite asupra lor, de vreme ce M-au părăsit pe Mine şi au jertfit zeilor celor străini şi s-au închinat lucrurilor mîinilor lor. Ascultaţi cuvîntul Domnului, casa lui Iacov şi toate seminţiile lui Israel*. Acestea zice Domnul: "Ce fel de greşeală au aflat părinţii voştri în Mine, că s-au depărtat de Mine şi au umblat în urmele celor deşarte şi s-au făcut deşerţi? Căci Eu, voi aduce rele şi mare sfărîmare de la miazănoapte. În

ziua aceea va pieri inima împăratului şi inimile domnilor, preoţii se vor spăimînta şi proorocii se vor minuna". Acestea şi alte multe cuvinte prooroceşti le grăia către popoare Sfîntul Ieremia, care sînt scrise pe larg în cartea proorociei lui, şi s-au împlinit toate cele grăite.

Iar începutul durerilor şi al primejdiilor Ierusalimului a fost pe vremea împărăţiei lui Iosie, într-acest fel: S-a sculat Faraon Nehao, împăratul Egiptului, asupra împăratului Asiriei de la rîul Eufratului. Iar de vreme ce calea lui era pe lîngă hotarele iudeilor, Iosie, împăratul Iudeei, adunîndu-şi oştile sale, a ieşit împotriva lui Nehao, împăratul Egiptului. Însă Nehao a trimis la dînsul solii săi, zicînd: "Ce-mi este mie şi ţie împărate al Iudeei? Nu mă duc să mă ostăşesc împotriva ta, ci împotriva altuia, asupra căruia mi-a poruncit Dumnezeu să merg cu sîrguinţă; iar tu încetează de a face împiedicare poruncii lui Dumnezeu, Cel ce este cu mine, ca să nu te ucidă şi pe tine". Dar Iosie, neascultînd pe Nehao, a tăbărît asupra lui şi, făcînd război în cîmpul Maghedonului, care este în partea lui Manase, Iosie a fost rănit de săgetătorii lui Nehao. Fiind dus în Ierusalim a murit, şi l-au îngropat în mormîntul părinţilor săi şi a plîns după Iosie tot Ierusalimul cu tînguire mare, pentru că era împărat foarte bun şi cinstitor de Dumnezeu.

Deci, Nehao, împăratul Egiptului, biruind puterea lui Iosie împăratul Iudeii, s-a dus asupra asirienilor. Iar în Ierusalim poporul a adus la împărăţie pe Ioahaz, fiul cel mai mic al lui Iosie. Şi a împărăţit el numai trei luni, cît a zăbovit Nehao Egipteanul la război contra asirienilor. Deoarece, întorcîndu-se Nehao cu biruinţă, a luat în stăpînirea sa cetatea Ierusalimului şi tot pămîntul iudeilor şi al lui Israel; şi a îndepărtat de la împărăţia Iudeei pe Ioahaz, pe care îl alesese poporul. Iar în locul lui a pus împărat pe fratele cel mai mare al lui Ioahaz, cu numele Eliachim, schimbîndu-i numele în Ioachim. Pentru că era obiceiul împăraţilor biruitori, de a schimba numele împăratului celui biruit şi supus. Şi a pus Nehao dajdie asupra pămîntului iudeu şi al lui Israel, o sută talanţi de argint şi o sută talanţi de aur; iar pe Ioahaz cel depărtat de la împărăţie, l-a ferecat în obezi şi l-a dus în Egipt, unde a şi murit. Şi astfel, seminţia lui Avraam, poporul cel liber şi împărăţia cea vestită a Iudeei, a început a robi altui împărat şi a se împuţina de mînă tirănească, pentru păcatele cu care a mîniat şi a amărît pe Dumnezeu Cel preaînalt şi nu s-a pocăit prin cuvintele cele prooroceşti.

La începutul împărăţiei lui Ioachim, fiul lui Iosie, a fost cuvîntul acesta de la Domnul către Ieremia: *Stai în curtea casei Domnului şi propovăduieşte tuturor iudeilor care intră să se închine în casa Domnului, toate cuvintele care ţi-am poruncit să le propo-văduieşti lor şi să nu tăgăduieşti cuvîntul. Aşa zice Domnul: De nu Mă veţi asculta pe Mine şi nu veţi umbla în legile Mele care le-am dat înaintea feţei voastre, în ascultarea cuvintelor slugilor mele, proorocilor pe care îi trimit la voi de dimineaţă, voi da casa aceasta ca Silom, cel pustiit pentru fărădelegile silomitenilor, şi cetatea aceasta o voi da în blestemul tuturor limbilor cele de pe tot pămîntul.*

Nişte cuvinte ca acestea, care se grăiau din gura lui Dumnezeu prin Proorocul Ieremia, auzindu-le preoţii şi proorocii cei mincinoşi şi tot poporul, s-au umplut de mînie şi, prinzînd pe Ieremia, strigau: "Cu moarte să moară cel ce prooroceşte unele ca acestea!" Auzind boierii iudeilor cuvintele acestea, s-au suit din casa împăratului în Casa Domnului. Şi au şezut înaintea uşilor porţii celei noi a Casei Domnului. Şi au zis preoţii şi proorocii cei mincinoşi către boieri şi către tot poporul: "Judecată de moarte se cuvine omului acesta, că a proorocit asupra cetăţii acesteia, precum aţi auzit cu urechile voastre".

Şi a zis Ieremia către toţi boierii şi către popor: "Domnul m-a trimis să proorocesc spre casa aceasta şi spre cetatea aceasta, toate cuvintele pe care le-aţi auzit. Şi acum să faceţi mai bune căile şi lucrurile voastre şi să ascultaţi glasul Domnului Dumnezeului vostru, că va uita Domnul de răutăţile pe care le-a grăit asupra voastră; şi, iată, eu sînt în mîinile voastre, faceţi cu mine orice vă place şi ce vi se pare că este mai bine. Însă, să cunoaşteţi că, de mă veţi ucide, voi singuri veţi aduce sînge nevinovat peste voi şi peste cetatea aceasta şi peste cei ce locuiesc într-însa, căci cu adevărat m-a trimis Domnul la voi să grăiesc în urechile voastre toate cuvintele acestea".

Atunci au zis boierii şi tot poporul către preoţi şi către proo-rocii cei mincinoşi: "Nu se cade omului acesta judecată de moarte, că în numele Domnului nostru a grăit nouă". Şi unii din bărbaţii cei mai bătrîni ai acelui pămînt s-au sculat şi au apărat prin cuvinte pe Ieremia proorocul, zicînd către tot soborul:

"Aduceţi-vă aminte că Miheea Moratitul proorocea în zilele Iezechiei, împăratul Iudeei, şi a zis către tot poporul Iudeei: Aşa zice Domnul: *Sionul se va ara ca o ţarină şi Ierusalimul va fi ca într-o cale netrecută, şi muntele casei va fi ca un desiş de dumbravă*. Pentru aceste cuvinte, oare l-a omorît Iezechia împăratul şi tot poporul Iudeei? Nu s-a temut de Domnul; dar, de vreme ce s-a rugat feţii Domnului, a încetat Domnul cu relele cele ce le grăise asupra lor, că şi noi am făcut răutăţi mari asupra sufletelor noastre. Deci, să ne pocăim de răutăţile noastre şi să nu ne îndemnăm spre uciderea acestui om nevinovat. Pentru că ce folos au avut de sîngele cel nu de mult s-a vărsat al lui Urie, fiul lui Simeon din Cariatiarim, care a proorocit în numele Domnului pentru pămîntul acesta, asemenea precum prooroceşte şi Ieremia? Iar cînd împăratul şi boierii căutau să ucidă pe Urie, el, temîndu-se, a fugit în Egipt şi, trimiţînd împăratul pe oamenii săi, l-au scos din Egipt şi l-au ucis cu sabia; pentru care pricină s-a mîniat poporul asupra împăratului şi asupra boierilor. Deci, aşa va fi cînd veţi ucide şi pe Ieremia".

Aceasta împărtăşind-o cei mai bătrîni, s-au făcut două tabere în sobor, pentru că unii căutau să ucidă pe Sfîntul Prooroc Ieremia, iar alţii îl socoteau nevinovat morţii. Însă ar fi biruit cu totul partea celor potrivnici şi ar fi ucis pe omul lui Dumnezeu, dacă nu l-ar fi apărat unul din boierii cei mari, cu numele Arhicam, fiul lui Safan, a cărui mînă era tare, şi nu l-au dat pe Ieremia în mîinile ucigaşilor.

Şi a făcut împăratul Ioachim vicleşug înaintea Domnului, după cum au făcut şi părinţii lui. Şi a fost iarăşi cuvîntul Domnului către Ieremia, zicîndu-i: *Mergi şi te pogoară în casa împăratului Iudeei, şi să grăieşti acolo cuvîntul acesta: Ascultaţi cuvîntul Domnului, împărate al Iudeii, cel ce şezi pe scaunul lui David, tu şi casa ta şi slugile tale şi tot poporul tău şi cel ce intră prin porţile acestea. Acestea zice Domnul: Faceţi judecată şi dreptate, şi izbăviţi cu putere pe cel strîmtorat din mîna celui ce-l năpăstuieşte; pe nemernic, pe sărman şi pe văduvă să nu-i scîrbiţi şi să nu-i năpăstuiţi cu fărădelege şi sînge nevinovat să nu vărsaţi în locul acesta. Dacă veţi face cuvîntul acesta, vor intra pe porţile casei acesteia împăraţii care şed pe scaunul lui David, cei ce şed în carete, călări pe cai, precum şi slugile şi poporul lor. Iar de nu veţi asculta cuvîntul acesta, singur m-am jurat, că spre pustiire va fi această casă. Şi zice: Sfinţi vor fi acei oameni şi sfinte vor fi armele lor, care pe voi, păcătoşii, cei ce nu vă pocăiţi, vă vor tăia ca pe nişte lemne. Şi vor trece multe neamuri prin această pustiită cetate, care va zice către aproapele său: pentru ce a făcut aşa legea Domnului Dumnezeului lor şi s-au închinat zeilor străini. Iar pentru împăratul Iudeei, Ioachim, zice Domnul: cu îngroparea catîrului se va îngropa şi, tîrîndu-se, se va arunca afară din porţile Ierusalimului!*

Nişte cuvinte ca acestea grăindu-le proorocul din gura lui Dumnezeu înaintea tuturor, a pornit spre mare mînie pe împărat şi pe toţi boierii. Şi l-ar fi ucis chiar atunci pe Sfîntul Ieremia, dacă nu l-ar fi păzit purtarea de grijă a lui Dumnezeu, spre descoperirea tainelor Domnului, celor ce vor să fie mai înainte. Deci, prinzîndu-l cu necinste şi ocară, l-au pus în temniţă în legături.

În acea vreme a venit Nabucodonosor cu puterea sa şi a înconjurat Ierusalimul şi a dat Domnul în mîinile lui pe Ioachim, împăratul Iudeei, în anul al treilea al împărăţiei lui. Deci, a luat Nabucodonosor pe Ioachim împreună cu oarecare din boieri de neam, între care şi pe Daniil, fiind încă copil tînăr, asemenea şi pe cei trei tineri şi o mare parte din cetăţenii Ierusalimului, ducîndu-i în Babilon, luînd încă şi cele mai alese din vasele Casei lui Dumnezeu. Însă, nu după multă vreme, a liberat Nabucodonosor pe Ioachim, iarăşi la împărăţia sa din Ierusalim, făcîndu-l pe el birnic.

Şi a slujit Ioachim lui Nabucodonosor, împăratul Babilonului, trei ani, dîndu-i dajdie, precum mai înainte a slujit lui Faraon Nehao, împăratul Egiptului. Iar după acei trei ani, Ioachim a lepădat jugul robiei şi s-a împotrivit puterii lui Nabucodonosor. Mai înainte de a se întoarce Ioachim de la Nabucodonosor, s-a lepădat de dînsul şi s-a făcut cuvîntul Domnului către Ieremia, cînd şedea în legături, zicîndu-i: *Ia o hîrtie şi scrie într-însa toate cuvintele pe care le-am grăit către tine, asupra lui Israel şi asupra Iudeii, precum şi asupra tuturor neamurilor, din ziua cînd am grăit către tine, din zilele lui Iosie împăratul Iudeei şi pînă în ziua aceasta, doar va auzi casa Iudeei (adică seminţia iudeilor), toate relele pe care Eu am gîndit să le fac lor, ca să se întoarcă de la calea lor cea rea, şi voi fi milostiv nedreptăţilor şi păcatelor lor*. Şi a chemat Ieremia pe Baruh, fiul lui Nirie, ca să scrie cele grăite de dînsul, de vreme ce el singur, fiind

închis într-un loc întunecos, nu putea să scrie; iar Baruh şedea afară lîngă ferestrele temniţei şi scria cele spuse de prooroc.

Şi a scris Baruh pe hîrtie toate cuvintele Domnului, cele ce le-a grăit prin Proorocul Ieremia. Şi a poruncit Ieremia lui Baruh, zicîndu-i: "P e mine mă păzesc şi nu pot a ieşi de aici, ca să intru în Casa Domnului; deci, du-te tu şi citeşte cele ce ai scris din gura mea, adică cuvintele Domnului, în auzul poporului, în Casa Domnului, în zi de post şi în toată Iudeea; la cei care vin din cetăţile lor în biserică, să le citeşti, dacă va cădea rugăciunea lor înaintea feţei Domnului şi se vor întoarce de la calea lor cea rea; căci mare este mînia şi urgia Domnului, pe care a grăit-o asupra acestui popor".

Şi a făcut Baruh, fiul lui Nirie, toate cîte i-a spus Ieremia proorocul, de a citit cuvintele Domnului scrise în Casa Domnului, înaintea poporului. Acesta a fost în al cincilea an al împărăţiei lui Ioachim. Auzind boierii de aceasta, au chemat pe Baruh înaintea lor, şi au poruncit ca să le citească şi lor cartea aceea. După ce a citit, se îndoiau şi l-au întrebat: "De unde ai scris cuvintele acestea?" Iar el le-a spus: "Din gura lui Ieremia". Atunci ei l-au sfătuit pe Baruh să se ascundă. Asemenea au poruncit ca şi pe Ieremia ce era în legături să-l ascundă undeva, pentru o vreme oarecare; iar ei, luînd acea carte proorocească, s-au dus la împărat. Împăratul şedea tocmai atunci în casă, încălzindu-se la foc, fiindcă era luna a noua, adică noiembrie, şi deci era iarnă. Şi, citindu-se cartea aceea înaintea împăratului, nu s-a înfricoşat de cuvintele citite şi nici boierii care erau cu dînsul. După ce s-a citit o foaie sau două, s-a umplut împăratul de mînie, şi singur tăia foile citite şi le ardea în foc, pînă a ars întreaga carte; iar pe Baruh şi pe Ieremia a poruncit să-i caute ca să-i ucidă; dar Domnul i-a acoperit cu minunata Sa apărare.

După aceea, iarăşi s-a făcut cuvîntul Domnului către Ieremia, zicînd: "Ia tu altă hîrtie şi scrie tot ce era în cartea aceea, pe care a ars-o împăratul Ioachim, şi să adaugi pentru Ioachim, această proorocie: În curînd va muri, iar trupul lui va fi lepădat la arşiţa zilei şi la gerul nopţii". Şi s-a scris altă carte de mîna lui Baruh, din gura lui Ieremia, în care s-au scris mai multe cuvinte decît în cea dintîi. Făcîndu-se aceasta fără de veste, au mers, cu voia lui Dumnezeu, cei trimişi de Nabucodonosor, cel cu încingere haldeiască, adică ostaşi uşori, cei cu încingere sirienească, cei cu încingere moavitenească şi cei cu încingere din fiii lui Amon, care, năvălind de năprazně, au luat Ierusalimul fără de osteneală, fiind nepregătit de împotrivirea vrăjmaşilor. Şi, prinzînd pe Ioachim, împăratul Iudeei, l-au ucis şi, tîrîndu-i trupul prin cetate, l-au aruncat cîinilor şi fiarelor spre mîncare. Şi astfel s-a împlinit pentru dînsul proorocia Sfîntului Ieremia, cel ce a zis: *Că, cu îngroparea catîrului se va îngropa şi, tîrîndu-se, se va arunca afară din porţile Ierusalimului*. Şi iarăşi: *Trupul lui cel mort se va arunca la arşiţa zilei şi la gerul nopţii*. Iar oasele lui rămase de la mîncarea fiarelor, s-au îngropat de iudei în mormîntul părinţilor lui.

După moartea lui Ioachim, a fost uns la împărăţie Iehonie, fiul lui; dar şi acela a fost rău înaintea Domnului. Şi a proorocit şi pentru dînsul Sfîntul Ieremia, că, cu toată casa se va da de către Domnul în mîinile lui Nabucodonosor, împăratul Babilonului, şi mai mult nu-şi va vedea pămîntul său. Lucru care s-a şi împlinit degrabă, pentru că, cu voia lui Dumnezeu, s-a luat în robie de împăratul Babilonului, el, maica şi feciorii lui, boierii şi servitorii. Într-acea vreme, o parte din ierusalimitenii cei puternici, au fost duşi în Babilon împreună cu împăratul Iehonie, ca la zece mii de bărbaţi, şi toţi meşterii s-au luat din Ierusalim. Încă şi vasele cele de aur făcute de Solomon au fost luate din biserica Domnului şi duse în Babilon. Iar în locul lui Iehonie a fost pus împărat de Nabucodonosor, Matan, unchiul lui Iehonie, care a fost frate al lui Ioahar şi Ioachim, fii ai lui Iosie, şi l-a numit pe el Sedechie.

Sedechie a împărăţit 11 ani, făcînd tot vicleşugul înaintea ochilor Domnului, după cum au făcut şi cei ce au fost împăraţi mai înainte de el, pentru că şi-a învîrtoşat cerbicea şi şi-a împietrit inima sa, ca să nu se întoarcă spre Domnul Dumnezeul lui Israel. Asemenea şi toţi cei slăviţi ai Iudeei, preoţii şi poporul pămîntului, au înmulţit a face călcare de lege cu urîciuni păgîneşti, întinînd casa Domnului din Ierusalim cu pîngăriciuni idoleşti şi n-au ascultat cuvintele Domnului cele grăite către dînşii prin gurile proorocilor; ci încă mai ales ocăra pe trimişii lui Dumnezeu şi defăima cuvintele Domnului, iar pe proorocii cei mincinoşi ai lor îi asculta; de aceea, mînia Domnului a fost asupra Ierusalimului şi a tot pămîntul Iudeei, pînă ce Domnul a lepădat de la faţa Sa pe poporul acela.

În acea vreme, Ierusalimul a fost dat desăvîrşit risipirii şi pustiirii. Şi s-au început cele mai de pe urmă primejdii pentru Ierusalim, mai amare decît cele dintîi. Întărindu-se la împărăţie Sedechie, a voit să se lepede de Nabucodonosor, împăratul Babilonului, ca să nu-i slujească lui, nici să-i dea dajdie, pentru că asculta de sfatul împăraţilor de primprejur: al Edomului, al moabitenilor, al Tirului, al amoniţilor şi al Sidonului, care au fost mai întîi supuşi ai lui Nabucodonosor al Babilonului. După aceea, sfătuindu-se, au lepădat jugul lui şi au trimis şi la Sedechie, împăratul Iudeei în Ierusalim, sfătuindu-l ca să nu dea dajdie împăratului Babilonului, ci împreună cu dînşii să stea împotriva puterii Haldeei. Şi s-a plecat Sedechie la sfatul lor.

Iar Sfîntul Prooroc Ieremia, după porunca Domnului, şi-a făcut legături şi obezi de lemn şi, punîndu-le pe grumazul său, a stat înaintea împăratului Sedechie şi înaintea solilor împăraţilor celor mai sus pomeniţi şi a zis: "Aşa grăieşte Domnul Dumnezeul lui Israel: Acum Eu am dat tot pămîntul acesta în mîinile lui Nabucodonosor, împăratul Babilonului, ca să-i fie robi lui, să-i slujească toate limbile fiului său şi fiului fiului său; iar partea aceea şi împărăţia şi cîţi nu vor sluji împăratului Babilonului şi cîţi nu-şi vor pleca grumajii lor înaintea împăratului Babilonului, cu sabia şi cu foamea îi voi tăia pe dînşii, pînă ce se vor sfîrşi în mîinile lui. Iar voi nu ascultaţi pe proorocii voştri cei mincinoşi, nici pe cei ce vă vrăjesc şi văd visuri la voi, nici pe fermecătorii, care vă grăiesc să nu slujiţi împăratului Babilonului; căci minciună vă proorocesc ei, ca să vă depărteze de la pămîntul vostru şi să vă surpe pe voi, şi aşa cu totul să pieriţi. Deci, nu-i ascultaţi pe ei, ci slujiţi împăratului Babilonului, ca să fiţi vii şi pămîntul vostru să nu se pustiască".

Iar oarecare prooroc mincinos, cu numele Anania, a luat obezile de pe grumajii lui Ieremia şi le-a sfărîmat pe ele şi a zis înaintea ochilor a tot poporul: "Aşa zice Domnul: Aşa voi sfărîma jugul lui Nabucodonosor, împăratul Babilonului, iar după doi ani de zile şi de pe grumajii tuturor limbilor". Şi a grăit către dînsul Ieremia: *Tu ai sfărîmat obezile cele de lemn, iar Domnul grăieşte: Am pus jug de fier pe grumajii tuturor limbilor, ca să slujească lui Nabucodonosor, împăratul Babilonului; iar tu ai făcut pe poporul acesta ca să nădăjduiască spre nedreptate. Pentru aceea, aşa zice Domnul: Iată, Eu te voi elibera pe tine de pe faţa pămîntului, şi în acest an vei muri; căci asupra Domnului Dumnezeu ai grăit!* Şi a murit Anania, proorocul cel mincinos, într-acel an, în luna a şaptea.

Aceasta văzînd-o Sedechie împăratul, s-a spăimîntat şi n-a îndrăznit atunci să se lepede de împăratul Babilonului. Dar mai pe urmă, ascultînd de sfatul lui Faraon, împăratul Egiptului, s-a lepădat cu totul de Nabucodonosor şi s-a împotrivit lui, neascultînd de sfatul Proorocului Ieremia, care îi grăia cele de folos lui şi poporului său. Iar în vremile acelea, Sfîntul Prooroc Ieremia a scris în taină la Babilon, către poporul ce era în robie, vestindu-le lor că au să petreacă 70 de ani; iar după trecerea celor 70 de ani, are să-i cerceteze pe ei Domnul şi să-i întoarcă la Ierusalim, sfătuindu-i pe ei să-şi zidească acolo case, să-şi sădească grădini şi pe fiii lor să-i însoare, ca să se înmulţească şi să nu se împuţineze în robie.

Încă îi mai sfătuia pe ei ca să nu asculte de proorocii cei mincinoşi, care erau între dînşii şi le făgăduiau lor cu minciună, grabnică libertate. Ci să se roage lui Dumnezeu pentru împăratul Nabucodonosor, ca întru pacea lui să aibă odihnă şi să petreacă fără de tulburare pînă la împlinirea celor 70 de ani, care li s-au hotărît lor de Dumnezeu.

Această scrisoare a lui, citind-o în Babilon proorocii cei mincinoşi, care erau între iudei, s-au umplut de mînie şi au scris la Ierusalim către preoţii cei mari, ca să oprească pe Ieremia de a le mai prooroci şi de a le mai scrie, şi încă să-l pună pe el la închisoare şi în obezi, ca să nu tulbure poporul cu scrisorile lui, înfricoşîndu-i pe ei cu acea lungă şedere în robie. Însă proorocul lui Dumnezeu, fiind certat şi ferecat în legături, nu înceta a le propovădui cuvintele lui Dumnezeu cu netăcută gură, spunîndu-le că, pe cei mutaţi în Babilon, are să-i cerceteze Domnul cu mila Sa, iar pe cei rămaşi în Ierusalim, are să-i piardă cu dreapta Sa mînie. *Pentru că voi trimite asupra lor* - zice Domnul - *sabie, foamete şi omor, şi-i voi pune pe ei ca pe nişte smochine proaste, pe care nu este cu putinţă a le mînca nimeni şi-i voi sfărîma pe ei cu sabia, cu foametea şi cu omorul, şi-i voi da pe ei întru pierzare tuturor împăraţilor pămîntului, întru blestem, întru mirare, spre rîs şi spre batjocură la toate limbile, către care i-am lepădat pe ei; căci n-au ascultat cuvintele Mele.*

Lîngă Ierusalim era valea fiilor lui Enoh, care se numea Tafet. Într-acea vale poporul junghia pe fiii săi şi pe fiicele sale, spre jertfa idolului Moloh (noroc), şi le ardea trupurile lor. Şi, cînd se săvîrşea acea junghiere fără de Dumnezeu şi acea jertfă nelegiuită a pruncilor nevinovaţi, atunci trîmbiţele şi timpanele sunau, ca să nu se audă de către părinţi durerea şi ţipetele copiilor celor junghiaţi.

Un păcat greu ca acesta, văzîndu-l şi ocărîndu-l proorocul lui Dumnezeu, Ieremia, a luat în mînă un vas de lut ars, după cuvîntul Domnului şi, mergînd la Tafet, a strigat, zicînd: *Ascultaţi cuvîntul Domnului, împăraţii şi bărbaţii Iudeei, locuitorii Ierusalimului şi cei ce intraţi prin porţile acestea. Acestea zice Domnul puterilor, Dumnezeul lui Israel: Iată, Eu voi aduce rele asupra locului acestuia, de vreme ce M-a părăsit poporul acesta şi străin a făcut locul acesta şi a jertfit zeilor celor străini, pe care nu i-au ştiut ei şi părinţii lor. Şi împăraţii Iudeei au umplut locul acesta de sîngele celor nevinovaţi şi au zidit cele înalte lui Baal, spre arderea cu foc a fiilor săi şi spre arderea de tot a lui Baal. Pentru aceasta vor veni zile* - zice Domnul -*, că nu se va mai numi locul acesta cădere şi loc de morminte ale fiilor lui Enoh, ci loc de multe morminte ale junghierii. Căci, aici se va junghia mulţimea iudeilor cu sabia vrăjmaşilor lor. Şi voi da trupurile lor spre mîncarea păsărilor cerului şi fiarelor pămîntului şi voi pune cetatea aceasta spre risipire şi spre plîngere, tuturor celor ce vor trece, minunîndu-se de ea, şi vor plînge pentru toată rana lor. Vor mînca trupurile fiilor şi ale fiicelor sale şi fiecare va mînca trupul aproapelui său, în înconjurarea şi în strîmtorarea în care îi vor înghesui vrăjmaşii lor, care vor căuta sufletele lor.*

Aceste cuvinte înfricoşătoare de la Dumnezeu, spunîndu-le proorocul către popor, a lovit de pămînt vasul cel de lut şi l-a sfărîmat în faţa tuturor şi a zis: *Acestea grăieşte Domnul puterilor: Astfel voi sfărîma pe poporul acesta şi cetatea aceasta, precum se sfărîmă acest vas de lut, care de acum nu va mai putea să se mai tămăduiască*. Auzind acestea Pashor, fiul preotului Emer, care era pus povăţuitor în Casa Domnului, a lovit pe Sfîntul Ieremia proo-rocul şi l-a aruncat în obezile cele ce erau la porţile cele de sus ale lui Veniamin, în Casa Domnului. Şi a zis Sfîntul Prooroc Ieremia lui Pashor: *Acestea grăieşte Domnul: Ochii tăi vor vedea, cum pe tine şi pe toată Iudeea o voi da în mîinile împăratului Babilonului, îi vor duce la Babilon şi-i vor ucide cu săbiile, şi voi da toată puterea cetăţii acesteia, toate ostenelile ei şi toate vistieriile împăratului Iudeei le voi da în mîinile vrăjmaşilor, îi vor răpi, îi vor lua şi-i vor duce în Babilon. Iar tu, Pashore, şi toţi locuitorii casei tale, vă veţi duce în robie şi, mergînd în Babilon, acolo vei muri şi acolo te vei îngropa împreună cu toţi prietenii tăi, cărora le-ai proorocit minciuna.*

Şi s-a împlinit degrab acea proorocie a Sfîntului Ieremia, căci întru al nouălea an al împărăţiei lui Sedechie, a mers Nabucodo-nosor, împăratul Babilonului, cu toată puterea lui asupra Ierusalimului, l-a înconjurat din toate părţile, a săpat împrejurul cetăţii şanţuri, şi a fost Ierusalimul în mare primejdie, pentru că se întărise foamete mare în cetate. Iar proorocul lui Dumnezeu, Ieremia, zicea către împăratul Sedechie şi către tot poporul: *Cu dare se va da cetatea aceasta în mîinile împăratului Babilonului, o va lua şi cu foc o va arde; iar tu, împărate, nu vei scăpa din mîinile lui, ci vei fi prins, în mîinile lui vei cădea şi în Babilon vei fi dus*. Şi sfătuia proorocul pe împărat: "Să se dea de bunăvoie lui Nabucodonosor, ca să nu se risipească desăvîrşit Ierusalimul şi să piară împărăţia iudeilor".

Iar preoţii şi proorocii strigau către împăratul să nu asculte pe Ieremia, zicînd că Ieremia a înnebunit. Iar Nabucodonosor, ostăşindu-se asupra cetăţii, a auzit că Faraon, împăratul Egiptului vine cu puterea sa în ajutorul lui Sedechie, împăratul Iudeei, ca să elibereze cetatea Ierusalimului de înconjurarea haldeilor. Deci, s-a dus Nabucodonosor împotriva lui Faraon, depărtîndu-se o vreme oarecare de cetate. Iar locuitorii Ierusalimului, văzînd că Nabucodonosor se duce de la cetate, au socotit că se întoarce la Babilon, neputînd să ia cetatea, şi batjocoreau proorocia lui Ieremia, căci nu s-a împlinit, şi ziceau că Nabucodonosor a luat-o la fugă, neputînd să-i biruiască; însă Ieremia se întărea, zicînd că Ierusalimul se va lua de la haldei şi împăratul se va duce la Babilon.

După ce s-a depărtat oastea haldeilor de Ierusalim şi popoarele au ieşit din împresurarea aceea la cetăţile şi la satele lor, Ieremia şi-a pus şaua pe catîrul său, vrînd să se ducă în patria sa, care era în partea lui Veniamin, la cetatea Anatot, nu departe de Ierusalim, pentru că acolo avea averile sale. Şi, cînd a fost la porţile cetăţii, care se numeau ale lui Veniamin, străjerul porţilor acelora, numit cu numele Saruia, nepotul mincinosului prooroc Anania, căruia Ieremia îi proorocise grabnică moarte, acel Saruia,

vrăjmăşuind pe Ieremia pentru unchiul său şi văzînd pe Ieremia că ieşea din cetate, l-a oprit, zicîndu-i: "Tu fugi la haldei?" Ieremia a răspuns: "Minţi, căci nu mă duc la haldei, ci la cetatea mea, unde îmi este averea". Iar acela, neascultînd cuvintele lui Ieremia, l-a luat şi cu sila l-a dus la boieri, spunîndu-le că l-a prins fugind la haldei. Deci, boierii, mîniindu-se asupra lui Ieremia, l-au bătut şi l-au aruncat în temniţă; însă iarăşi l-au scos afară.

În acea vreme, Nabucodonosor, împăratul Babilonului, biruind şi gonind pe Faraon, împăratul Egiptului, care venise în ajutorul lui Sedechie, s-a întors degrabă cu toată puterea sa, iarăşi la Ierusalim, l-a înconjurat şi-l bătea tare. Şi a fost Ierusalimul în înconjurarea haldeilor pînă la al 11-lea an al împărăţiei lui Sedechie. Atunci, Ieremia, iarăşi a sfătuit pe popoare la pocăinţă şi le arăta că se împlinise proorocia lui; căci acum a venit pedeapsa cea mai înainte gătită de Dumnezeu, pentru nepocăinţa şi împietrirea oamenilor celor păcătoşi, şi le da sfat folositor, ca să se supună haldeilor, zicînd: "Astfel socoteşte Domnul: Cel ce şade în această cetate, va muri de sabie, de foamete şi de omor; iar cel ce se va supune haldeilor, va fi viu". Boierii ziceau împăratului: "Să moară omul acesta, căci el slăbeşte mîinile bărbaţilor, care se ostăşesc, fiind rămaşi în cetate şi mîinile a tot norodul".

Zicînd ei către împărat cuvîntul acesta, arată că acest om nu propovăduieşte pacea acestui popor, ci numai cele rele. Împăratul Sedechie le-a răspuns: "Iată, el este în mîinile voastre, faceţi cu el ce voiţi". Deci, au luat pe Ieremia şi l-au aruncat în groapa lui Melhis, fiul împăratului, care era într-o casă întunecoasă; şi l-au spînzurat pe el cu funii în groapa aceea, ca să moară acolo; iar în groapă nu era apă, ci noroi. Şi a pătimit proorocul lui Dumnezeu fără vină, şezînd în acel noroi pînă la grumaz, încît puţin a fost de n-a murit. Atunci era la curtea împărătească un oarecare bătrîn, cu numele Avdemeleh, de neam arab, care, auzind că Ieremia este aruncat în groapă la moarte, a zis împăratului: "Rău ai făcut ceea ce ai făcut, ucigînd pe omul acesta".

Atunci împăratul a poruncit lui Avdemeleh să scoată afară din groapă pe Ieremia; apoi l-a chemat la el şi l-a întrebat, de o parte, dacă sînt adevărate cele proorocite de dînsul. Şi a grăit proorocul către împărat: "De-ţi voi spune adevărul, mă vei omorî; iar de te voi sfătui, nu mă vei asculta". Atunci împăratul s-a jurat că nu-l va omorî.

Deci, i-a grăit proorocul: *Aşa zice Domnul puterilor, Dumnezeul lui Israel: Dacă vei ieşi cu smerenie la voievozii împăratului Babilonului, sufletul tău va fi viu şi cetatea aceasta nu se va arde cu foc şi vei fi viu tu şi casa ta; iar de nu vei ieşi la domnii împăratului Babilonului, cetatea aceasta va cădea în mîinile haldeilor, pe care o vor arde cu foc, iar tu şi femeile tale nu veţi scăpa din mîinile lor, iar pe copii îi vor duce în robie.*

Auzind împăratul acestea din gura proorocului, nu i-a ascultat sfatul cel bun, şi l-a aruncat în temniţă, în care a petrecut Sfîntul Ieremia, pînă ce s-a luat Ierusalimul de haldei, care s-a întîmplat în al 11-lea an al împărăţiei lui Sedechie. Şi atît de mare era foametea în cetate, încît oamenii îşi mîncau copiii lor şi trupurile unul altuia. Deci poporul, slăbind foarte mult şi zidurile cetăţii fiind sfărîmate de puterea haldeilor, ostaşii care erau în cetate au deschis noaptea porţile cetăţii din grădina împărătească şi au ieşit din cetate, fugind împreună cu împăratul lor, Sedechie, pe o cale ce ducea în pustie. Haldeii care erau împrejurul cetăţii, simţind aceasta, au izgonit din urmă pe împărat şi l-au ajuns în cîmpul Ierihonului. Aici toată oastea care era lîngă dînsul l-a lăsat şi a fugit care pe unde a putut. Iar haldeii, prinzînd pe Sedechie împăratul Iudeei, l-au dus la Nabucodonosor, împăratul Babilo-nului, în Revlat. Aici, împăratul Babilonului a ucis pe fiii lui Sedechie înaintea ochilor lui şi pe toţi puternicii prinşi cu dînsul i-a omorît; iar lui Sedechie, după ce i-a scos ochii, l-a ferecat în obezi de fier şi l-a dus în Babilon.

Navuzardan, cel mai mare voievod al puterilor haldeieşti, cu ceilalţi voievozi şi cu mulţimea de ostaşi, au dărîmat zidurile Ierusalimului şi l-au umplut de sînge, pierzînd cu sabie şi cu foc cea mai frumoasă şi cea mai strălucită cetate a scaunului împăraţilor Iudeei. Şi, voievodul Navuzardan avea poruncă de la împăratul Nabucodonosor, pentru Proorocul Ieremia, ca să-l păzească viu şi nevătămat, căci îi zisese: "Să-l iei şi să-l ai sub ochii tăi şi să nu-i faci nici un rău; ci, ceea ce va pofti să-i faci lui". Căci auzise Nabucodonosor de Sfîntul Ieremia, de proorocia lui şi de sfatul ce l-a dat lui Sedechie, ca fără război să se

predea puterii haldeieşti; de aceea, a dat porunca aceasta voievodului său, Navuzardan. Şi a fost scos din temniţă Sfîntul Prooroc cu mîinile ostaşilor haldeieşti, dezlegat din legături, cinstit cu cinste şi dăruit cu libertate. Deci, Proorocul Ieremia, avînd libertate şi îndrăzneală de la voievodul Navuzardan, a început îndată a se îngriji pentru sfinţenia lui Dumnezeu şi pentru preaînalta podoabă şi slavă a tuturor seminţiilor lui Israel, adică pentru chivotul Legii, ca să nu se sfărîme de cei de altă seminţie şi astfel să se necinstească slava lui Dumnezeu.

El a cerut voie de la voievodul care dărîma Ierusalimul să nu-l oprească de a lua sfinţenia Dumnezeului lui Israel mai înainte de dărîmarea bisericii, ca să nu se jefuiască şi să se ardă. Şi, aflînd el pe oarecare preoţi şi leviţi scăpaţi de sabie, i-a luat cu sine şi, umblînd cu dînşii fără temere printre haldei, au mers cu sîrguinţă în biserică şi au luat mai întîi din focul altarului, care o singură dată s-a pogorît din cer spre jertfe, în zilele lui Moise şi ale lui Aaron, şi de atunci se păzea nestins în altar. Pentru că era poruncă de la Dumnezeu, ca preoţii să adauge totdeauna lemne pe focul acela în altar, ca niciodată să nu se stingă. Luînd Ieremia dintr-acel foc, l-a ascuns într-o fîntînă fără de apă şi, avînd mare credinţă, a proorocit că focul acela chiar de se va stinge la o vreme, prefă-cîndu-se prin minune în altă stihie, însă la vremea sa, întorcîndu-se iar în singura sa stihie se va aprinde.

Acest lucru s-a întîmplat după întoarcerea din Babilon a poporului lui Israel, în vremea înnoirii bisericii şi în zilele lui Neemia, după mulţi ani de la sfîrşitul Sfîntului Prooroc Ieremia. Iar el, ascunzînd focul acela în puţ, l-a închis şi l-a făcut neştiut de nimeni. Apoi, după punerea la păstrare a focului altarului, a luat cortul şi chivotul Legii şi cele dintr-însul şi le-a ţinut la sine, pînă ce s-a liniştit tulburarea de război ce a fost în cetate, cînd se risipea şi se ardea de haldei.

După luarea cortului şi a chivotului din biserica Domnului, voievodul Navuzardan a jefuit îndată toate celelalte vase de aur şi de argint ce erau în biserică şi a sfărîmat toată arama şi a luat-o la Babilon. Apoi a ars şi a dărîmat acea preafrumoasă biserică, zidită de Solomon cu multă înţelepciune. Asemenea şi palatele împărăteşti şi toate casele cele frumoase ale Ierusalimului, cum şi bisericile cele mari le-a dat pradă focului şi risipirii; iar zidurile cetăţii le-a săpat împrejur puterea cea haldeiască şi le-a asemănat cu pămîntul. Atunci mulţimea fără de număr a poporului iudeilor, a căzut în ascuţişul sabiei; dar, mai ales în valea Tafet, cea zisă mai sus, în care poporul îşi jertfea diavolilor, cîndva, pe fiii şi pe fiicele lor. Acolo au mîncat armele cea mai mare mulţime de bărbaţi, de femei şi de copii, fără cruţare şi fără milă, încît s-a împlinit proorocia grăită de Ieremia, că nu se va mai chema locul acesta cădere şi loc de morminte ale fiilor lui Enon, ci loc de morminte al junghierii, pentru că acolo aproape s-a junghiat tot poporul Ierusalimului; iar pe cei ce scăpaseră de sabie, i-au dus în robie, lăsînd numai din săracii acelui pămînt, ca să păzească viile şi grădinile.

Voievodul Navuzardan, ieşind din Ierusalimul cel risipit, încărcat cu multe dobînzi şi prăzi, după porunca împăratului Nabucodonosor, a pus stăpînitor asupra pămîntului cel pustiit al iudeilor, pe Godolia, fiul lui Ahicam, cel care a izbăvit pe Ieremia din mîinile celor ce voiau să-l omoare. Iar către Ieremia a zis: "Dacă îţi este bine, să mergi împreună cu mine în Babilon şi voi pune ochii mei spre tine; iar de nu, rămîi aici. Iată, tot pămîntul este înaintea feţei tale, şi ce pofteşti şi ori unde voieşti, acolo să mergi. Să te duci şi să te întorci la Godolia, pe care l-a pus împăratul Babilonului în pămîntul Iudeei şi să trăieşti cu dînsul în poporul tău cel ce a rămas acolo". Şi voievodul i-a dat lui Ieremia hrană, daruri şi libertate.

Sfîntul Prooroc Ieremia, luînd cortul, Chivotul Legii şi cele dintr-însul, împreună cu cei ce urmau după dînsul, preoţi şi leviţi, le-au pus în muntele acela în care, odinioară, suindu-se Sfîntul Prooroc Moise, a văzut pămîntul făgăduinţei şi acolo a murit şi s-a îngropat. În acel munte Sfîntul Ieremia a aflat o peşteră, în care a pus Chivotul, astupînd uşa cu pietre şi pecetluind-o cu numele lui Dumnezeu, scriind şi însemnînd cu degetul slovele în piatră, ca şi cu un condei de fier, pentru că piatra cea tare, la degetul lui cel ce scria, s-a făcut moale ca ceara; iar după scriere s-a întors la tăria ei şi s-a făcut ca o scobire de fier acel loc, care este în pustiu între doi munţi şi în care zac îngropaţi Moise şi Aaron. Şi a zis Ieremia către cei ce erau de faţă: "S-a dus Domnul din Sion la cer şi iarăşi Se va întoarce cu putere; şi va fi semnul venirii Lui, cînd se vor închina lemnului toate limbile". Şi a mai zis: Chivotul acela nimeni nu-l va putea scoate din locul acela, fără numai Moise proorocul cel ales al lui Dumnezeu. Şi pe tăbliţele cele din

chivot, nimeni din preoţi sau din prooroci nu le va scoate, fără Aaron cel plăcut lui Dumnezeu. Iar în ziua Învierii va ieşi sicriul din piatra cea pecetluită şi se va aşeza pe muntele Sionului, şi toţi sfinţii se vor aduna la dînsul, aşteptînd pe Domnul, ca să-i scape de vrăjmaşul, cel ce vrea să-i omoare".

Acestea grăindu-le sfîntul prooroc către preoţi şi leviţi, un nor a acoperit deodată acea peşteră astupată şi nimeni nu putea să citească numele lui Dumnezeu, care era însemnat pe piatră de degetul lui Ieremia, nici nu putea să cunoască sau să afle acel loc. Căci oarecare din cei ce veniseră după dînşii s-au apropiat şi, vrînd să însemneze locul acela şi calea către el, n-au putut să-l afle nicidecum.

Înţelegînd acestea proorocul, a zis către dînşii: *Neştiut va fi locul acesta, pînă cînd Dumnezeu va aduna soboarele popoarelor şi le va fi milostiv. Atunci le va arăta aceasta şi se va ivi slava Domnului la vederea tuturor şi va fi nor, precum i s-a arătat şi lui Moise. Nimeni nu ştie nici în ziua de astăzi peştera aceea şi nu va fi ştiut de nimeni pînă la sfîrşit. Acea peşteră este acoperită cu nor luminos ca focul, după chipul slavei celei dintîi, care era în locaşul mărturiei, pentru că nu va înceta slava lui Dumnezeu de la legea sa.*

Deci, după ce Ieremia a ascuns Chivotul lui Dumnezeu, iudeii n-au mai avut slava aceea ca odinioară, deşi după şapte ani au înnoit biserica lui Solomon. Şi, fiind lipsiţi de Chivotul Domnului, au făcut alt chivot de aur, după asemănarea celui făcut de Moise, şi cu toate cele ce era în chivotul cel dintîi. Însă, nu era într-însul o putere făcătoare de minuni şi o slavă ca aceea a lui Dumnezeu, strălucind precum era la cel dintîi. Focul ceresc pe care Sfîntul Ieremia şi preoţii cei ce au fost împreună cu dînsul, îl ascunsese în puţul cel fără apă, s-a aflat de alţi preoţi, de care am pomenit mai sus, după ce au trecut mulţi ani de la sfîrşitul Sfîntului Prooroc Ieremia.

După ce Sfîntul Ieremia a ascuns chivotul Domnului, a mers la Godolia în cetatea Masifat, fiindcă acolo începuse poporul a petrece în locul Ierusalimului. Acolo a şezut între poporul său, care rămăsese pe pămînt, plîngînd pentru dărîmarea şi pustiirea Ierusalimului, cu plîngere nemîngîiată, precum arată Cartea Plîngerii lui. Şi, stăpînind Godolia peste Iudeea cea pustiită, Ismail, fiul lui Natanie, fiind de neam împărătesc, poftea acea stăpînire pentru dînsul. El, adunînd nişte bărbaţi voinici, a mers la dînsul în Masifat, din dragostea ce avea pentru el, şi l-a primit Godolia cu cinste, neştiind vicleşugul şi gîndul lui cel rău, şi au făcut ospăţ pentru dînşii. Iar după ce s-a înserat, s-au sculat Ismail şi cei zece bărbaţi ce erau cu dînsul şi au ucis pe Godolia, pe toţi iudeii şi pe toţi haldeii şi ostaşii ce erau lîngă dînsul, năvălind noaptea prin cetate şi omorînd pe cei ce dormeau.

Auzind de acestea voievodul Ioanan, fiul lui Caris, şi ceilalţi bărbaţi vestiţi ai iudeilor, care petreceau prin sate, s-au adunat, şi, împreunîndu-şi oştile lor, au mers cu război asupra lui Ismail şi s-au bătut cu dînsul la Gavaon, biruindu-l; şi a scăpat Ismail abia cu opt bărbaţi, la fiii lui Amun.

După biruirea şi izgonirea lui Ismail s-au sfătuit oamenii cei din Iudeea împreună cu Ioanan, ca să nu şadă în pămîntul Iudeei, ci să se ducă în Egipt, fugind de la faţa haldeilor, deoarece se temeau de mînia împăratului Babilonului pentru moartea lui Godolia, socotind că, dacă va auzi împăratul de uciderea lui, îndată va trimite oaste, ca să piardă rămăşiţele lui Israel. Deci, se gătea împreună tot poporul de calea spre Egipt, din care nu s-a scos decît cu mîna lui Dumnezeu cea tare şi cu braţul Lui cel înalt. Mai întîi au mers la Sfîntul Prooroc Ieremia, cu tot poporul de la mare pînă la mic, şi i-au zis lui: "Să cadă rugăciunea noastră înaintea feţei tale, ci roagă-te pentru noi către Domnul Dumnezeul tău, că am rămas puţini din mulţi ce eram, precum ochii tăi ne văd. Şi să ne spună nouă Domnul Dumnezeul tău, calea în care vom merge şi cuvîntul pe care-l vom face".

Şi le-a spus lor Proorocul Ieremia: "Am auzit şi mă voi ruga pentru voi Domnului Dumnezeului nostru, după cuvintele voastre; iar cuvîntul pe care îl va răspunde Domnul, îl voi spune vouă şi nu voi tăinui de voi acel cuvînt. Dar, dacă voi nu veţi voi să ascultaţi poruncile Domnului?" Iar aceia au zis către Ieremia: "Să fie Domnul între noi martor drept şi credincios, că, după cuvîntul pe care îl va trimite nouă, aşa vom face, fie bun, fie rău. Glasul Domnului nostru, la care noi te trimitem, îl vom asculta".

Şi s-a rugat Sfîntul Ieremia şi, postind zece zile, a primit de la Dumnezeu înştiinţare de voia Lui cea sfîntă şi a chemat pe Ioanan şi pe cei ce erau cu dînsul şi pe tot poporul de la mic pînă la mare şi le-a zis lor: "Aşa zice Domnul Dumnezeul lui Israel, la care voi m-aţi trimis pe mine: Dacă veţi şedea în pămîntul acesta, vă voi zidi pe voi şi nu vă voi risipi, ci vă voi sădi pe voi, şi nu vă voi smulge, că am încetat cu răutăţile acelea, pe care le-am făcut vouă. Să nu vă temeţi de faţa împăratului Babilonului, că Eu cu voi sînt, ca să vă izbăvesc şi să vă mîntuiesc din mîinile lui; Eu vă voi milui şi vă voi întoarce la pămîntul vostru. Iar de veţi zice: nu vom şedea în pămîntul acesta, ci în pămîntul Egiptului vom merge, ca să nu vedem petrecîndu-se aici război şi glasul trîmbiţei să nu-l auzim, de pîine să nu flămînzim, ci acolo să ne veselim. Pentru aceea ascultaţi cuvîntul Domnului, voi, iudeii cei rămaşi. Aşa zice Domnul Atotţiitorul, Dumnezeul lui Israel: Dacă voi vă veţi întoarce faţa voastră spre Egipt şi veţi merge acolo să petreceţi, sabia, de care voi vă temeţi, vă va găsi pe voi acolo; foametea de care voi vă feriţi, vă va ajunge pe voi în Egipt şi acolo veţi muri de foame şi de sabie, şi nici unul nu va scăpa de răutăţile acelea, pe care le voi aduce asupra voastră. Că precum a picat mînia Mea asupra celor ce vieţuiau în Ierusalim, aşa va pica mînia Mea asupra voastră, de veţi merge în Egipt şi nu veţi mai vedea încă locul acesta. Aceasta le-au grăit Domnul asupra voastră, celor ce aţi rămas din iudei. Să nu mergeţi în Egipt, ca să nu vă stingeţi acolo de sabie, de foamete şi de omor".

După ce a încetat Ieremia a grăi către popor toate cuvintele Domnului, Azaria, fiul lui Maaseia, Ioanan, fiul lui Karia şi toţi bărbaţii cei defăimători, au zis către Ieremia: "Minţi, că nu te-a trimis pe tine la noi, Domnul Dumnezeul nostru, ca să ne grăieşti să nu mergem în Egipt, şi să petrecem acolo; ci Baruh, fiul lui Nirie, te îndeamnă pe tine asupra noastră, ca să ne dai pe noi în mîinile haldeilor, să ne pedepsească şi să ne ducă în Babilon". Poporul n-a ascultat glasul Domnului cel grăit prin Ieremia şi, luîndu-şi femeile şi copiii, l-au luat şi pe Proorocul Ieremia fără voia sa. Asemenea au luat împreună cu dînsul şi pe proorocul Baruh şi s-au dus în Egipt, unde s-au sălăşluit lîngă o cetate ce se numea Tafnas. Acea cetate ţinea de împărăţia Egiptului, în care altă dată Sfîntul Moise făcea minuni înaintea lui Faraon.

Acolo a petrecut Sfîntul Ieremia proorocul patru ani, bucurîndu-se de mare cinste între egipteni pentru sfinţenia sa şi pentru facerile lui de bine ce le arăta; pentru că pe aspidele care îi pierdeau pe dînşii şi pe nişte fiare din apă, care se numeau crocodili, le-a omorît cu rugăciunea la locul sălaşului lui Faraon, unde şi-a dat obştescul sfîrşit şi unde a şi fost îngropat. Sfîrşitul lui a fost mucenicesc. Căci, după ce a proorocit că împăratul Babi- lonului are să vină asupra Egiptului şi pe tot pămîntul să-l prade, ca să piardă şi pe iudeii care se aşezaseră acolo; atunci poporul e- vreiesc, mîniindu-se pe Sfîntul Ieremia, l-au omorît cu pietre.

În acelaşi an, după sfîrşitul lui, a venit împăratul Babilonului cu multă putere asupra Egiptului şi a ucis pe împărat; iar tot neamul iudeilor care venise în Egipt a pierit, după cum proorocise Sfîntul Ieremia. Însă cinstitele lui moaşte, după mulţi ani, au fost aduse cu mare cinste de către Alexandru, împăratul Macedoniei, în cetatea Alexandriei, zidită întru numele său. Şi le-a pus la un loc ce se numea Tetrafel, care era cinstit foarte mult de alexandrini, pentru moaştele lui cele prooroceşti.

Sfîntul Ieremia a mai proorocit şi despre patimile Domnului şi Mîntuitorului nostru Hristos, zicînd astfel: *Veniţi şi să băgăm lemn în pîinea lui şi să-l pierdem pe el din pămîntul celor vii şi numele lui să nu se mai pomenească*. Iar cînd vieţuia în Egipt, a proorocit despre sfărîmarea idolilor şi despre venirea în Egipt a Preacuratei Născătoare de Dumnezeu cu Pruncul cel mai înainte de veci, zicînd către popii egipteni: "Se cade ca toţi idolii să cadă şi tot ce este făcut de mîini să se sfărîme, întru acea vreme, cînd va veni aici o maică Fecioară cu un Prunc născut în peşteră şi pus în iesle".

De la acea proorocie a lui Ieremia, a rămas în obiceiul egiptenilor de a închipui o fecioară, odihnindu-se în pat; iar aproape de dînsa, un prunc înfăşat în scutece şi culcat în iesle şi ei se închinau acelui chip. Împăratul Ptolomeu, întrebînd odată pe popii egipteni, pentru ce fac aceasta, ei au răspuns: "Această taină este a celor mai de demult părinţi ai noştri, pe care a vestit-o înainte un sfînt prooroc, şi acum aşteptăm sfîrşitul acestei proorocii şi împlinirea tainei".

După ce au trecut mulţi ani de la sfîrşitul proorocului Ieremia, Iuda Macabeul l-a văzut împreună cu arhiereul Onia, arătîndu-i-se lui în vedenie, despre care se scrie aşa: "S-a arătat lui Macabeu o vedenie într-acest fel: "Onia, fiind arhiereu, bărbat bun şi îmbunătăţit, cucernic la vedere, blînd la obicei şi la vorbă bine încuviinţat, deprinzîndu-se din copilărie spre toată bunătatea; îşi ridica mîinile şi se ruga pentru poporul iudeilor. După aceea, i s-a arătat alt bărbat, cu cărunteţe şi cu o slavă minunată şi înconjurat cu cinste şi cu mare cuviinţă". Şi, răspunzînd Onia, a zis: "Acesta este Ieremia, proorocul lui Dumnezeu şi iubitorul de fraţi, care mult se roagă pentru popor şi pentru sfînta cetate. Şi, întinzîndu-şi Ieremia mîna dreaptă, a dat lui Iuda Macabeul o sabie de aur, grăindu-i acestea: primeşte această sfîntă sabie ca dar de la Dumnezeu, cu care vei sfărîma pe vrăjmaşi".

Din această vedenie, se vede destul de lămurit, cum că sfinţii plăcuţi lui Dumnezeu, după sfîrşitul lor, se roagă lui Dumnezeu pentru noi şi ne ajută nouă, precum a ajutat Sfîntul Ieremia lui Iuda Macabeul asupra potrivnicilor, ale cărui sfinte rugăciuni să ne ajute şi nouă, asupra văzuţilor şi nevăzuţilor vrăjmaşi, cu darul şi cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slava, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, în veci. Amin.

Viaţa Cuviosului Pafnutie, egumenul mănăstirii Borob (1 mai)

(Scrisă de ucenicul său Vasian, Arhiepiscopul Rostovului şi al Iaroslavului)

Acest cuvios părinte Pafnutie se trage după neam din seminţia agarenească. Cînd, pentru păcatele noastre şi prin voinţa lui Dumnezeu, a venit în pămîntul Rusiei, Batie, împăratul cel fără de Dumnezeu al tătarilor; acesta a robit cu mulţimea puterilor sale cetăţile cele mari ale Rusiei, a pustiit pămîntul cu sabie şi cu foc, a pierdut sfintele biserici de toată sfinţenia, iar pe domnii şi pe toţi stăpînitorii i-a secerat cu sabia ca pe nişte spice şi i-a tăiat ca pe nişte copaci frumoşi; iar în locul acelora a pus alţi stăpînitori de neam agarean, care se numeau în limba poloveţilor bascachi. Moşul lui Pafnutie agareanul, era dintr-aceşti stăpînitori care se numeau bascachi şi trăia în Rusia sub stăpînirea cea încredinţată lui.

Murind însă acel împărat păgîn, fiii Rusiei au primit uşurare de frica ce aveau de barbari şi fiecare din domnii şi stăpînitorii cei de bun neam şi-au luat moşia şi stăpînirea lor. Adunîndu-se prin cetăţi, popoarele cele numite cu numele lui Hristos şi înmulţindu-se, a început a străluci sfînta credinţă creştinească, iar păgînătatea agarienească a se prăpădi, pentru că binecredincioşii domni ai Rusiei porunceau stăpînitorilor agareni, de a nu se mai apropia vreunul de credinţa creştinească şi pe creştini să nu-i mai dea morţii. Atunci moşul lui Pafnutie, a primit sfînta credinţă şi s-a botezat, luînd numele de Martin. El, vieţuind în dreapta credinţă creştinească, a născut un fiu cu numele Ioan.

Acela, venind în vîrstă, a luat în căsătorie pe o fecioară, Fotinia, şi a născut pe acest fericit prunc de care ne este cuvîntul, şi i-au dat numele la Sfîntul Botez, Partenie. Ei petreceau părintească moştenire în sătişorul ce se numea Cudinov, departe ca la trei stadii de cetatea Borova. Şi, crescînd pruncul cu anii, creştea şi cu înţelegerea şi cu bunul obicei, pentru că, dîndu-se la învăţătura cărţii, învăţa nu numai dumnezeiasca Scriptură, ci şi obiceiurile cele bune, ca: blîndeţea, bunătatea, înţelepciunea, urmînd celor buni şi ferindu-se de cei răi.

Apoi, lăsînd pe părinţii săi şi toate cele din lume, s-a dus la mănăstirea cetăţii Borova, care se cheamă Înaltă, avînd hramul Acoperămîntului Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, şi acolo a luat chipul monahicesc din mîinile egumenului Marcel, întru al douăzecelea an de la naşterea sa; şi a fost numit Pafnutie în loc de Partenie.

Aici a fost dat în povăţuirea sfinţitului stareţ Nichita, care altădată a fost ucenicul Cuviosului Serghie, făcătorul de minuni. Pafnutie trecu bine prin toate slujbele mănăstireşti, cu toată bună rînduială. El era de toţi iubit, pentru faptele lui cele bune; şi a făcut 20 de ani în nevoinţele cele iubitoare de osteneală.

Apoi, păstorul acelui locaş, ducîndu-se către Domnul, fericitul Pafnutie, prin alegerea şi rugămintea monahilor care erau acolo şi mai ales în urma dorinţei celei mari a stăpînitorului cetăţii, a fost silit a primi slujba de egumen al acelui sfînt locaş. Ca stăpînitor al cetăţii era voievodul Simeon, feciorul lui Vladimir, pe care fericitul Pafnutie, neputînd să nu-l asculte, a primit egumenia; la care s-a binecuvîntat şi hirotonit de preasfinţitul Fotie, mitropolitul a toată Rusia. El a început a se îndeletnici cu mai mari nevoinţe, îngrijind de păstoria oilor celor cuvîntătoare ale lui Hristos, ca un bun şi iscusit păstor, făcîndu-se model turmei sale, abătîndu-se totdeauna de oile cele de-a stînga şi silindu-se spre cele de-a dreapta, slujind totdeauna Domnului ziua şi noaptea; pentru că ziua se ostenea în slujbele mănăstireşti, iar noaptea petrecea în rugăciuni. Acest cuvios era împodobit de Dumnezeu cu dreaptă socoteală şi cu alte daruri ale Sfîntului Duh, căci i-a dat lui a cunoaşte pe om după chip şi după vedere, precum şi toate neputinţele şi patimile care erau în sufletul cuiva. Acestea toate şi alte descoperiri arătate lui în visuri, le va arăta povestirea care urmează.

Odată, s-a întîmplat că, fiind trimis la un sat unul din fraţii lui cei mănăstireşti pentru trebuinţa mănăstirii şi zăbovind el acolo puţin, i-a făcut vrăjmaşul împiedicarea păcatului, căci, prin ispita satanei, a căzut într-un necurat păcat trupesc. În noaptea aceea, Cuviosul părinte Pafnutie, după obişnuita sa pravilă, s-a culcat să se odihnească puţin şi îndată i s-a făcut o înştiinţare ca aceasta, pentru fratele care căzuse în păcat.

Vedea o grădină foarte frumoasă, avînd pomi sădiţi cu multă chiverniseală şi se bucura părintele, în vedenia aceea, de podoaba acelor pomi încărcaţi cu poame; iar un pom era mai ales decît alţii. Deci, spre acela, întorcîndu-şi vederea cu veselie şi minunîndu-se, privea frumuseţea lui, iată, deodată înaintea ochilor săi, smulgîndu-se acel pom din locul său, a căzut la pămînt. Fericitul, uitînd vederea cea cu bucurie, s-a mîhnit foarte pentru această neaşteptată cădere a acelui pom şi apropiindu-se, l-a ridicat şi l-a sădit la locul lui, întărindu-l împrejur, ca să stea ca şi mai înainte. Apoi, după ce a făcut aceasta, iarăşi smulgîndu-se pomul, a căzut; dar el l-a pus iarăşi să stea la loc şi, săpîndu-l, îl întărea, iar acesta iarăşi cu o clătire mare se plecă în jos; deci, cu multă osteneală trăgîndu-i pămînt, abia a putut a-l întări.

Deşteptîndu-se din somn, a înţeles puterea vedeniei şi s-a mîhnit foarte. Pentru că grădina cea frumoasă însemna locaşul lui, acei pomi sădiţi cu multă chiverniseală închipuiau pe fraţii lui cei răsădiţi în casa lui Dumnezeu şi care aduceau rodurile bunătăţilor; iar pomul cel smuls şi căzut, însemna pe fratele cel ce căzuse în păcat şi pentru a cărui îndreptare îi trebuia părintelui mare osteneală. Fratele acela, sfîrşindu-şi lucrul ascultării sale şi cumpărînd sufletului său paguba cea vrednică de tînguire, s-a întors la mănăstire. Părintele îl întreba, dacă i s-a întîmplat vreo supărare pe cale. Iar fratele, acoperindu-se de norul cel întunecat al ruşinii, nu voia să-şi mărturisească păcatul, ruşinîndu-se de faţa părintelui spre care nu mai putea privi. Fericitul Pafnutie, văzîndu-l tulburat în sufletul său, i-a spus vedenia cea despre dînsul şi-l ruga bunul doctor să-şi descopere rana de care suferea înlăuntrul sufletului său; dar abia a putut să-l înduplece spre a-şi mărturisi păcatul făcut. Lipind multă vreme la rana sufletească doctoria cea duhovnicească şi cuviincioasă, abia a putut să întărească în el pocăinţa, depărtînd de la el gîndul deznădejdii, mîngîindu-l cu nădejdea milostivirii lui Dumnezeu. Aşa luînd aminte de păstoria sa, se asemăna cu doctorul cel iscusit, cu păstorul cel bun, care, aflînd de oaia răpită de lup, o ridică pe umărul său; şi astfel, ca un bărbat puternic, purta greutăţile şi neputinţele celor nevoiaşi.

Petrecînd în locaşul acela în egumenie ca la 13 ani, a căzut în neputinţă trupească şi a suferit de boală multă vreme. Apoi s-a îmbrăcat în sfînta schimă şi de atunci s-a însănătoşit. Dar n-a mai slujit Sfînta Liturghie pînă la ducerea sa către Dumnezeu. Numai o singură dată i s-a întîmplat de mare nevoie, de care se va spune pe urmă.

Sculîndu-se din boală, Cuviosul Pafnutie a lăsat egumeneasca începătorie şi, dorind viaţa cea liniştită şi deosebită, s-a dus din locaşul acela într-o pustietate, care era aproape ca la două stadii. Acolo, găsind un

loc plăcut în vale, între două rîuri, împrejmuit de pădure deasă, s-a aşezat cu un frate; însă acel loc ţinea de o altă stăpînire. Începînd el viaţa cea după Dumnezeu, cu mai multe osteneli pustniceşti, au început a veni la dînsul şi alţi fraţi; apoi, cu binecuvîntarea lui, îşi zideau chiliuţe şi vieţuiau împreună cu bunul lor povăţuitor şi învăţător către mîntuire. Deci, înmulţindu-se ucenicii şi lărgindu-se locul, fraţii au rugat pe sfîntul părinte, să dea voie să zidească o biserică pentru dumnezeiasca Liturghie.

Neoprindu-i de la aceasta, fraţii au zidit singuri o biserică în numele Preacuratei Născătoare de Dumnezeu şi a cinstitei sale naşteri, şi au sfinţit-o cu binecuvîntarea Preasfinţitului Mitropolit Iona. Iar vrăjmaşul, urîtorul binelui, îndemna pe mulţi oameni să facă supărare cuviosului şi locaşului său cel zidit din nou. Dar, cuviosul biruia cu binele pe cel rău şi pe toţi îi dobîndea cu răbdarea sa. Acest lucru, văzîndu-l Dumnezeu, îl păzea pe el şi locaşul lui prin apărarea Sa; pentru că *nu va lăsa Domnul toiagul păcătoşilor peste soarta drepţilor*.

Atunci în cetatea Borovţca era voievod Vasile Iaroslavici. Acela se mîniase pe sfîntul că lăsase mănăstirea lui şi se aşezase pe altă moşie. Deci, văzînd locaşul său micşorîndu-se şi scăzînd, iar cel nou înmulţindu-se şi înflorind, se aprindea cu mînia şi se gîndea cum ar putea să izgonească pe cuviosul cu ucenicii lui din acel loc, deoarece locul acela ţinea de altă stăpînire. Deci, a început în taină să-i facă răutate într-acest chip: Trimitea de multe ori slujitori nebuni, după obiceiul său, ca să aprindă locaşul de pretutindenea. Aceia, mergînd şi văzînd pe părintele cu fraţii că se osteneau la zidirea mănăstirii, nu puteau să le facă nici un rău, pentru că iuţimea şi sălbăticia lor se schimba în temere şi blîndeţe şi se întorceau acasă fără a face nimic.

Odată, a trimis pe un agarean botezat din nou, anume Ermolae, care nu-şi lepădase încă răul obicei barbar ca, fără de veste, să facă rău cuviosului părinte şi să-i aprindă locaşul. Dar, deodată a orbit şi, umblînd, rătăcea împrejurul mănăstirii. Pe acesta, aflîndu-l unii, l-au dus la părintele Pafnutie şi cînd l-a văzut cuviosul, l-a chemat cu bucurie, zicîndu-i pe nume. Apoi l-a întrebat pentru ce pricină a venit la dînsul? Iar el, lăsîndu-şi răutatea de fiară, a mărturisit părintelui toate, pentru ce a fost trimis şi, căzînd, îşi cerea iertare şi vederea ochilor. Atunci părintele, făcînd rugăciune pentru dînsul, i-a dat iertare şi binecuvîntare; iar Dumnezeu i-a dăruit vedere. Apoi Ermolae s-a dus la stăpînul său, nefăcînd nici un rău Cuviosului Pafnutie.

Într-acea vreme a venit fără de veste asupra pămîntului Rusiei, prin voinţa lui Dumnezeu, păgînul împărat Momotec cu mulţime de agareni. Iar marele voievod Vasile Vasilievici, şi cu dînsul şi ceilalţi ai Rusiei, neadunîndu-se cu toată oastea lor, degrabă cu puţini ostaşi au întîmpinat la Suzdal pe agarenii cei fără de Dumnezeu şi, făcînd război pentru păcatele noastre, agarenii au biruit pe domnii Rusiei, încît pe mulţi i-au prins vii, între care era şi voievodul Vasile Iaroslavici, stăpînitorul cetăţii Borova, cel ce avea vrajbă asupra fericitului Pafnutie. Acela, fiind în robie, şi-a adus aminte de greşeala sa, că fără de nici o vină făcea rău cuviosului părinte şi se căia de greşeala sa şi se ruga lui Dumnezeu să-l scape de primejdia ce era asupra lui, cu rugăciunile Cuviosului Pafnutie. Astfel fiind el, a dat făgăduinţă că, de-l va scăpa Domnul din mîinile agarenilor, îndată are să strice vrajba şi să se împace cu cuviosul.

Făcînd o făgăduinţă ca aceasta, i-a ajutat Dumnezeu să scape degrabă de la barbari, că se făcea pentru dînsul cu dinadinsul rugăciune către Dumnezeu de către nepomenitorul de rău părinte. Deci, scăpînd el din robie fără de vătămare prin rugăciunile Sfîntului şi venind întru ale sale, s-a dus îndată la locaşul cuviosului şi, cîştigînd de la dînsul iertare şi binecuvîntare, de atunci avea mare credinţă şi dragoste către fericitul Pafnutie.

Cuviosul, nu numai în necazuri era fără de răutate, dar răbda şi celelalte primejdii ce i se întîmplau în lucrurile mănăstireşti, pentru că nădăjduia spre Dumnezeu cu credinţă neîndoielnică.

Odată, apropiindu-se prealuminatul praznic al Învierii lui Hristos, în ziua cea de a treia, s-a întîmplat de era lipsă de peşte în mănăstire, încît nici un fel de peşti nu se găseau, cu care s-ar fi mîngîiat fraţii în vremea praznicului, după obiceiul celor pustniceşti. Slujitorii şi ceilalţi fraţi, fiind mîhniţi pentru aceasta, Sfîntul le zicea: "Să nu vă mîhniţi, fraţilor, de aceasta, pentru că Cel ce ne-a zidit, Preamilostivul Stăpîn,

şi a luminat toată lumea cu învierea Sa, Acela ne va mîngîia pe noi robii Săi în mîhnirea noastră şi ne va da nouă celor ce ne temem de El, îndestulate bunătăţi". Iar în Sfînta Sîmbătă cea mare, în seara nopţii cea purtătoare de lumină, eclesiarhul bisericii a ieşit la un pîrîu mic, ca să aducă apă pentru dumnezeiasca slujbă şi a văzut mulţime de peşti fără de număr, care, după vorba ţării aceleia, se numeau "sijnici", care nu sînt aşa de mari, ci cu puţin mai mari decît sardelele. Căci era atunci vărsarea apelor şi s-a adunat atîta mulţime de peşti, încît erau destul pentru trebuinţa lor, deoarece nu s-au trimis cîrtitorilor, ci celor ce aşteptau cu bună nădejde şi primeau cu mulţumire. Iar după aceea, ca şi mai înainte n-a fost niciodată atîta mulţime de peşti, de acelaşi neam. Iar eclesiarhul, degrabă a spus părintelui aceasta, pe care, auzindu-o, a preamărit pe Dumnezeu şi a poruncit vînătorilor să arunce mrejele şi au tras atît de mulţi peşti, încît toată săptămîna luminată a fost destul tuturor, la prînz şi seara.

Îndeletnicindu-se Cuviosul Părinte Pafnutie cu mari nevoinţe şi osteneli, străbătuse numele său pretutindeni şi locaşul său din zi în zi se lărgea; pentru că se înmulţea numărul fraţilor şi al uceni-cilor lui. Între aceştia se afla şi un fericit cu numele Iosif, care a fost îmbrăcat de mîinile sfîntului în rînduiala monahicească şi care a zidit locaşul la Voloţii Lamului. Apoi şi minunatul stareţ Inochentie, Ilie, rudenia fericitului şi Vasian, scriitorul vieţii aceluia, care în urmă a fost arhiepiscopul Rostovului, cum şi mulţi alţi îmbunătăţiţi bărbaţi. Deci, adăugînd cuviosul sîrguinţă cu fraţii, a ridicat biserica cea de piatră, ostenindu-se singur în vremea lucrării, ducînd pietre şi apă şi toate cele ce sînt de trebuinţă la o zidire ca aceasta. Şi, sfîrşind biserica, a înfrumuseţat-o cu icoane zugrăvite. El singur fiind, biserică însufleţită, păzea în sine fără de prihană chipul lui Dumnezeu şi era înzestrat de Domnul cu dar de minuni, pentru care se va povesti pe scurt.

Între zugravi era un meşter ales, cu numele Dionisie, de fel mirean. El era bolnav de picioare şi nu putea să împodobească biserica cu zugrăvirea icoanelor, fiind cuprins de boală. Iar stareţul i-a zis: "Dionisie, Dumnezeu să te binecuvinteze! Începe lucrul cel bun şi Domnul şi Preacurata Sa Maică vor da sănătate picioarelor tale". Iar el, crezînd cuvintele fericitului, a început lucrul cu bucurie şi îndată s-a tămăduit, vindecîndu-i-se picioarele. Şi a dat stareţul poruncă lui Dionisie şi celorlalţi zugravi mireni, ca să nu mănînce în locaşul lui mîncări mireneşti, adică carne, şi nici măcar să o aducă în mănăstire; ci să se ducă să o mănînce în satul de aproape.

Într-o vreme, mîncînd în sat mîncările lor, au uitat porunca cuviosului şi, luînd o bucată de miel dreasă cu ou, au adus-o în mănăstire pentru cină. Şi cînd a gustat Dionisie întîi, a aflat că unde fusese oul era plin de viermi. Şi îndată a năvălit asupra lui o boală ce se numeşte rîie şi într-un ceas tot trupul lui ca o bubă s-a vărsat, încît nu putea să se mişte; drept aceea a trimis degrabă la cuviosul, plîngînd de greşeala sa şi cerînd iertare. Iar cuviosul l-a învăţat să nu mai facă unele ca acelea şi, ducîndu-l în biserică şi cîntînd pentru dînsul paraclisul cu sobor, a sfinţit apă şi a poruncit bolnavului să se stropească cu acea apă sfinţită peste tot trupul. După ce bolnavul a făcut astfel, a adormit puţin şi cînd s-a deşteptat din somn s-a aflat cu tot trupul sănătos, ca şi cum niciodată nu pătimise ceva rău; iar bubele lui au căzut ca solzii şi a preamărit pe Dumnezeu.

Locul unde s-a zidit locaşul acela al cuviosului, fiind înconjurat de pădure deasă, era bun pentru locuinţa păsărilor şi se încuibau acolo mulţime de corbi cu pene negre, la care cuviosul, privind, se mîngîia. El pusese poruncă, ca nimeni să nu prindă păsările acelea sau puii lor, sau să le vîneze cu ceva.

Într-o vreme, fiul voievodului, făcînd plimbare în pustia aceea, aproape de mănăstire a văzut un pîlc de corbi şi, încordîndu-şi arcul său, a ucis o pasăre din ele. Bucurîndu-se foarte mult că a lovit cu săgeata cu bună ochire, a căutat înapoi la cei ce-l urmau, ca şi cum s-ar lăuda şi îndată i-a rămas capul înţepenit în acea parte, neputînd nicidecum să-l întoarcă spre căutarea lui cea dreaptă. Iar el, uitîndu-şi veselia sa pentru uciderea păsării, era cuprins de scîrbă şi de spaimă şi, înţelegînd pricina primejdiei neaşteptate, a alergat degrabă la Cuviosul Pafnutie şi, căzînd înaintea lui, cerea iertare, stăruind ca să se roage lui Dumnezeu pentru dînsul, ca să-i îndrepte capul în rînduiala cea dintîi. Părintele a poruncit atunci să lovească în toacă. Fraţii, mirîndu-se de acea neobişnuită tocare, s-au adunat degrabă în biserică, întrebînd de acea pricină; iar cuviosul le-a spus pricina şi, zîmbind, a zis: "A răsplătit Dumnezeu sîngele corbului". Şi, săvîrşind cîntare de rugăciune, a umbrit cu Sfînta Cruce pe cel ce pătimea, zicînd: "Cu puterea cinstei

şi de viaţă făcătoarei Cruci, întoarce-te înainte". Şi îndată s-a întors capul înainte şi s-a îndreptat după firea sa!

Un alt tînăr oarecare şi-a eliberat şoimul la un corb, şi acela l-a ucis; dar şi acela îndată s-a lipsit de mîngîierea sa, că amîndouă păsările au căzut moarte.

Odată, venind noaptea tîlharii la locaşul lui, au luat trei boi mănăstireşti şi, vrînd să plece, au umblat ca orbii, rătăcind împrejurul mănăstirii. Şi, făcîndu-se ziuă, voiau să lase boii şi să fugă; dar, legîndu-se cu puterea cea nevăzută a lui Dumnezeu, erau ţinuţi lîngă boi, încît nu puteau să se despartă şi să fugă, pînă ce argaţii mănăstirii, căutînd boii, au dat şi de tîlhari şi prinzîndu-i i-au adus la cuviosul. Iar el i-a învăţat cu cuvinte să nu mai facă unele ca acestea şi, poruncind să-i hrănească, i-a eliberat în pace.

Doi fraţi s-au sfătuit să iasă din mănăstire în taină şi, strîngîndu-şi lucrurile, voiau să plece pe cale. Iar Dumnezeu a arătat acestea cuviosului, în chipul acesta: După cîntarea Utreniei, ducîndu-se Sfîntul să se odihnească puţin, a văzut în vis un arap negru, luînd din cuptorul chiliei lui tăciuni aprinşi şi aruncîndu-i pe chiliile acelor monahi, care voiau să fugă; iar părintele cu groază îi oprea, înfricoşîndu-i să nu aprindă zidirea. Iar arapul răspundea, că pentru aceea o face aceasta, ca să o ardă! Deşteptîndu-se cuviosul din somn şi înţelegînd puterea vedeniei, a trimis îndată după acei monahi şi, chemîndu-i, le-a spus vedenia; iar ei, auzind, s-au înfricoşat şi s-au umilit. Atunci au arătat părintelui lucrurile lor adunate, mărturisindu-şi greşeala şi cerînd iertare.

Un alt frate cîrtitor, hulea toate cele făcute în mănăstire şi totdeauna grăia asupra părintelui. Acela în vedenia visului s-a văzut pe sineşi în mijlocul bisericii, stînd cu cei ce cîntau şi îndată, venind părintele şi căutînd mînios cu ochii spre dînsul, a zis: "Acesta este hulitor, luaţi-l din biserică!" Îndată, doi arapi foarte negri l-au luat pe el şi l-au tras afară, bătîndu-l foarte tare. Deş-teptîndu-se din somn acela, s-a umplut de mare frică şi alergînd cu lacrimi la cuviosul părinte, şi-a cerut iertare.

În locaşul cuviosului era un bătrîn de Dumnezeu insuflat, anume Constantin, care, fiind bolnav, se apropia de sfîrşit. Odată, odihnindu-se Cuviosul Pafnutie, după doxologia Utreniei, Iosif monahul, ucenicul lui, mergea spre chilia părintelui. Şi, cînd se apropia de uşă şi voia să facă rugăciune, îndată cuviosul a deschis fereastra chiliei şi, văzînd pe Iosif venind, i-a zis: "A făcut rugăciune oarecine şi mi-a zis: "Constantin stareţul s-a dus către Domnul!" Iar eu, deşteptîndu-mă şi deschizînd fereastra, n-am văzut pe nimeni, fără numai pe tine". Dar Iosif i-a zis: "Eu în ceasul acesta am venit de la Constantin şi încă este viu". Atunci părintele i-a poruncit să se întoarcă iarăşi la chilia stareţului şi, mergînd, l-a aflat sfîrşit întru Domnul.

Alt stareţ insuflat de Dumnezeu şi încărcat de zile, se afla în acea mănăstire, urmînd vieţii povăţuitorului său, Cuviosul Părinte Pafnutie. Numele stareţului era Eftimie. Acela avea de la Dumnezeu atîta izvor de lacrimi, încît le vărsa, nu numai în chilia sa, dar şi în biserică la toată pravila. Şi era într-însul şi darul mai înainte-vederii, care s-a făcut încredinţat în acest fel: Doi fraţi oarecare, avînd întru dînşii dragoste, nu după socotinţa lui Dumnezeu, ci după înşelăciunea vrăjmaşului, de care se scîrbea foarte mult Cuviosul Părinte Pafnutie, gîndeau să iasă în taină din mănăstire.

În vremea dumnezeieştii Liturghii, stareţul Eftimie, cel mai sus pomenit, stînd în biserică cu obişnuita lui umilinţă şi cu ochii plini de lacrimi, a căutat la părintele şi la cei ce cîntau cu dînsul (şi cei doi fraţi se aflau în ceata cîntăreţilor). El a văzut ivindu-se, după cei doi fraţi, un arap care avea pe cap un coif foarte ascuţit şi păros, avînd perii în diferite feluri de flori. Arapul acela, ţinînd în mîini un cîrlig de fier, a început a trage la dînsul pe cei doi monahi ce se aflau în ceata cîntăreţilor, apucîndu-i de hainele lor; trăgîndu-i afară din ceata clericilor, voia să-i apuce pe ei cu mîinile. Dar, îndată unealta cea de fier se făcea fără de nici o putere. Căci atunci cînd aveau gîndul cel de vrăjmaşul semănat să nu se supună părintelui, ci să iasă din mănăstire, îi trăgea pe ei vrăjmaşul cu înlesnire; iar cînd se împotriveau gîndului, atunci unealta vrăjmaşului se făcea fără de putere şi sărea de la dînşii. Iar părintele Eftimie privea la aceea, căutînd cu ochii cei sufleteşti înainte-văzători.

Cînd a început a se citi Sfînta Evanghelie, arapul s-a stins; iar după Evanghelie iarăşi s-a arătat şi făcea aceeaşi; asemenea s-a stins şi în vremea cîntării heruvicului; iar după mutarea Sfintelor Daruri s-a arătat iarăşi. Dar cînd a sosit sfinţirea Sfintelor Daruri şi cîntarea cea aleasă a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, s-a stins arapul ca fumul şi nu s-a mai arătat. Stareţul Eftimie, văzînd toate acestea, s-a cutremurat şi a trecut toată Sfînta Liturghie cu uimire. După sfîrşitul Sfintei Liturghii a mers la Cuviosul şi i-a spus acea vedenie. Şi chemînd pe acei monahi, i-a învăţat să nu primească gîndurile cele viclene ale vrăjmaşului şi să nu le tăinu-iască, ci să le smulgă din inimă prin mărturisire; iar ei, prin învăţătura şi prin sfătuirea părintelui, s-au înţelepţit deplin.

Cuviosul Pafnutie grăia ucenicilor săi: "Cum se poate a cunoaşte din vedere, de este vreun frate cuprins de vreun oarecare gînd, bun sau rău?" De acest cuvînt al lui se minunau ucenicii săi, ca de un lucru tainic; însă mai pe urmă au cunoscut cu încredinţare, că era într-însul un dar ca acesta al mai înainte-vederii.

Un oarecare monah nou începător, care nu-şi biruise îndrăz-neala mirenească întru căutarea ochilor, vieţuia împreună cu Cuviosul Pafnutie. Odată a ieşit afară din mănăstire pentru o trebuinţă oarecare. Şi văzînd venind nişte mireni - bărbaţi şi femei -, şi-a îndreptat privirea către dînşii, amăgindu-se cu ochii şi robindu-se cu gîndul iubirii de faţă mirenească; acea patimă s-a sălăşluit într-însul. După aceea s-a întors în chilia părintelui, îndeletnicindu-se cu citirea. Iar părintele, ridicîndu-şi ochii săi, a căutat la dînsul şi îndată l-a cunoscut că era tulburat de gînduri necurate; şi întorcîndu-şi faţa de la dînsul, a zis: "O, iată om nu după chipul cel dintîi". Atunci fratele s-a temut foarte mult şi a spus gîndul său lui Iosif cel împreună cu dînsul vieţuitor; iar acela i-a poruncit lui să se mărturisească părintelui şi să-şi ceară iertare. Mărturisindu-şi fratele greşeala sa părintelui, a învăţat cuvinte părinteşti şi s-a învrednicit de iertare.

Şezînd Cuviosul Pafnutie şi citind dumnezeieştile Scripturi, a venit un om şi a făcut rugăciune, căutînd la Sfîntul prin ferestre şi întrebîndu-l de Iosif ucenicul lui, pentru că era cetăţean din acelaşi loc cu el. Iar stareţul, văzînd pe omul acela ce niciodată nu l-a ştiut, a zis către Iosif: "Ieşi, că un om rău la vedere întreabă de tine". Ieşind Iosif şi văzînd pe omul cel ştiut lui, îl întrebă pentru ce a venit. Iar el a zis: "Voiesc să fiu monah!" Iosif a spus acestea fericitului părinte, iar el a grăit către Iosif: "Hrăneşte pe omul acela şi dă-i drumul, deoarece nu este bun". Iar Iosif s-a minunat de răspunsul părintelui şi nu îndrăznea să-l întrebe pe el cum de nu este bun omul ce a venit. Şi, mergînd şi dîndu-i hrană aceluia, l-a eliberat. Apoi, întorcîndu-se Iosif în chilie, i-a zis părintele: "Bărbatul acela este ucigaş că, încă fiind tînăr, a străpuns cu cuţitul în pîntece pe un monah şi l-a omorît. Iar Iosif se minuna de mai înainte-vederea fericitului, că nu numai că nu-l văzuse niciodată, dar nici nu auzise de omul acela; ci din singură căutarea feţei lui l-a cunoscut că este ucigaş.

Un monah oarecare a venit în locaşul cuviosului, pe care văzîndu-l sfîntul stareţ venind la dînsul, a zis încetişor către ucenicii săi: "Vedeţi, acest monah nici prin rînduiala monahicească nu s-a curăţat de sînge!" Iar ucenicii, minunîndu-se şi necutezînd a-l întreba, mai tîrziu stareţul singur a spus unuia dintre dînşii că monahul acela, fiind mirean, slujea la un boier dreptcredincios în marele Novgorod şi a omorît cu otravă pe stăpînul său. Mai pe urmă, mîhnindu-se, a îmbrăcat chipul monahicesc, dar nici aşa nu s-a curăţat, deoarece n-a făcut adevărată pocăinţă şi canon îndestulat pentru păcatul ce l-a făcut".

O femeie oarecare jupînească, soţia unuia Alexe, ce se chema Govurni, ai cărei fii, după aceea, au intrat în călugărie şi au vieţuit împreună cu Vasian, scriitorul vieţii acestuia, avea mare credinţă către fericitul părinte Pafnutie. Adeseori trimitea la dînsul pe fiii ei cu aducere de daruri, cerînd de la dînsul rugăciuni şi binecuvîntări. Şi i s-a întîmplat ei o boală din lucrare diavolească - tulburarea minţii -, şi vedea cu ochii mulţi demoni venind la dînsa şi înfricoşînd-o; de aceea se tulbura cu mintea. Iar cînd i se făcea ei aceasta, i se arăta un stareţ mărunt la statură şi gîrbov, avînd o barbă mare căruntă şi îmbrăcat cu haine proaste. Acela izgonea cu putere de la ea pe demoni, ca pe nişte lupi de la oi şi se făcea sănătoasă. Iar odată a auzit un glas, zicînd către dînsa: "Pafnutie cel din Borov izgoneşte de la tine pe demoni!" Şi aceasta s-a făcut de mai multe ori acelei femei.

Deci, însănătoşindu-se desăvîrşit, a dorit să vadă pe Sfîntul, vrînd să ştie cu încredinţare dacă acela este care i se arată ei în boală, izgonind pe diavoli de la ea sau altul? Şi a venit cu slugile pînă la poarta

locaşului cuviosului - fiind oprită intrarea femeilor în mănăstire -, şi a trimis pe slugile sale la ucenicii fericitului, rugîndu-i, cum ar putea să vadă ea pe Sfîntul Părinte. Iar ei, arătînd pe Sfîntul, au poruncit slugilor să-l arate stăpînei lor, cînd va merge cu fraţii de la biserică la trapeză, pentru că era vremea prînzului. Iar aceea, văzînd pe sfîntul cînd a ieşit din biserică, l-a cunoscut îndată şi cu lacrimi a strigat: "Acela este cu adevărat care, prin arătarea sa, a izgonit de la mine pe demoni şi mi-a dăruit tămăduire!" Şi a trimis multă milostenie monahilor, dînd mulţumire lui Dumnezeu, Preacuratei Maicii Lui şi plăcutului lor, Cuviosul Părinte Pafnutie.

Pe unul din ucenicii cuviosului l-a năpădit durerea ochiului şi, suferind foarte, căuta tămăduire; iar părintele, i-a dat metaniile sale, poruncindu-i să zică o mie de rugăciuni: "Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine păcătosul". Dar el abia s-a supus ascultării, supărîndu-se de cumplita durere, şi săvîrşind jumătate din mia de rugăciuni, şi-a simţit ochiul cu totul sănătos şi, alergînd, a spus părintelui de tămăduirea ochiului său. Dar nu s-a tăinuit de părintele cel mai înainte văzător, că nu o mie, ci numai jumătate din rugăciuni a zis; ci i-a poruncit să se întoarcă iarăşi şi să-şi sfîrşească mia cea de rugăciuni.

Odată, şezînd fraţii la cuviosul, s-a făcut înştiinţare de la nişte mireni, bărbaţi cucernici, că arhimandritul mănăstirii lui Simon, care este aproape de cetatea împărătească Moscova, şi-a lăsat arhimandria şi au început a zice: "Cine va fi acolo arhimandrit?" Şi pomeneau unul pe acesta şi altul pe celălalt. Iar fericitul, căutînd la unul din ucenicii săi, anume Vasian, fratele lui Iosif, foarte tînăr şi de curînd călugărit, arătînd spre dînsul, a zis zîmbind celor ce erau cu dînsul: "Acesta este arhimandrit al mănăstirii lui Simon". Pentru că cuviosul vedea mai înainte ceea ce era să fie; căci acel Vasian, după proorocia Sfîntului, a fost pus arhimandrit al mănăstirii lui Simon, nu atunci, ci după trecerea a mulţi ani.

Odată, cuviosul a cerut voie de la un boier de pe rîul Ovil, ca numai trei zile să-i îngăduie a petrece la un loc la vînarea peştelui, şi ceea ce va trimite Dumnezeu, aceea s-o ia la trebuinţa mănăstirească. Deci, trimiţînd boierul pe unul din slujitorii săi la acea slujbă, a poruncit să-i dea lui cinci grivne bani ca să cumpere vase, iar peştele ce va prinde să-l săreze într-acelea. Dar, slujitorul nu voia să ia atîţia bani spre cumpărarea vaselor, nădăjduind ca, de abia să umple măcar un vas mic cu peşte în acele trei zile. Iar cuviosul, căutînd cu iuţime la el, îi poruncea să facă ceea ce i se porunceşte. Deci, mergînd trimisul, a prins în cele trei zile, 730 de peşti mari, care se numesc ribţi, după vorba acelei ţări. Iar cîţi vînau pentru voievod, nici în tot anul nu prindeau atîta peşte. Atît vînat văzînd înaintea sa Sfîntul, a poruncit să se gătească vasele.

Un tînăr oarecare a venit la chipul monahicesc şi a început a se tulbura cu gîndul, de vreme ce năvălea frica asupra lui prin lucrarea vrăjmaşului diavol; pentru că uneori i se arăta diavolul ca o fiară neştiută, uneori ca un cîine negru, iar alteori, şezînd în chilie, auzea cum ursul umblă împrejurul chiliei şi se apucă de pereţi. Iar cuviosul stareţ a poruncit acelui tînăr să citească Psaltirea şi de atunci acele năluci diavoleşti s-au stins cu totul şi tînărul s-a izbăvit, cu rugăciunile sfîntului.

Acest cuvios părinte era bine socotitor şi iscusit în tot lucrul dumnezeiesc şi omenesc, de aceea, nu numai monahii, ci şi mulţi din mireni îl aveau pe el ca părinte duhovnicesc; şi, venind, îşi mărturiseau păcatele lor, de vreme ce cunoştea şi ştia bine sfinţitele pravile; ca un doctor iscusit, ştia să dea doctoria cuviincioasă la toată rana sufletească. Iar la primirea oamenilor celor ce veneau la el, nu era căutare la faţă; nu se sfia de feţele celor puternici, nici trecea cu vederea pe cei săraci şi cîţi se înălţau cu mîndrie, la aceia era foarte neapropiat, iar la cei smeriţi, foarte iubit şi milostiv către săraci.

Fiind într-un an foamete, prin voia lui Dumnezeu, pe toţi cei dimprejur i-a hrănit. Că în toate zilele se adunau în locaşul lui ca la o mie şi mai bine de oameni flămînzi, pe care, hrănindu-i, n-a lăsat nimic în mănăstire, pînă ce în vara viitoare, după rugăciunile lui şi pentru lacrimile săracilor, a dăruit Domnul înmulţirea roadelor.

De cînd s-a făcut monah Cuviosul Pafnutie, aceasta era rînduiala vieţii şi a pustniciei lui: Luni şi vineri nu gusta nimic, miercuri mîncare uscată, iar în celelalte zile mînca cu fraţii. Totdeauna se ostenea în lucruri

grele, tăind lemne şi ducîndu-le pe umeri, lucrînd pămîntul în grădină, cărînd apă şi stropind verdeţurile şi alte greutăţi, toate le făcea. Nimeni mai înainte de el nu se afla la tot lucrul şi la schimbarea pravilei. În vreme de iarnă se nevoia mai întîi în rugăciune, la citire şi la lucrul mîinilor, împletind mreji pentru vînarea peştelui. De corpul său n-a lăsat pe nimeni să se apropie, nici la vreme de nevoie; dar nici el nu s-a atins de trupul cuiva. Pe femei nu numai în locaş nu voia să le vadă, dar nici de departe; nici a lăsat pe cineva să grăiască despre femei înaintea sa. El a păzit fecioreasca curăţie a trupului său neprihănită toată viaţa sa. Pentru aceasta a fost vas al Sfîntului Duh şi cu vrednicie a primit hirotonia preoţiei; însă, pentru smerenie, de cînd s-a îmbrăcat în sfînta schimă, nu slujea Liturghia, decît numai odată a săvîrşit Sfintele Taine, după o întîmplare şi nevoie, înainte de sfîrşitul său.

Odată, sosind prealuminatul praznic al Învierii lui Hristos şi nefiind preot în acel locaş în acea vreme, cuviosul a trimis pretutindeni cu argint îndestul să caute preot, însă n-a putut găsi, toţi avînd trebuinţă să slujească în bisericile lor. Şi, vezi socoteală cu bună înţelegere a părintelui cel de Dumnezeu insuflat, pentru nevoia unui praznic ca acela şi-a schimbat legea şi ca un lucrător vrednic de sfinţenie, într-acea zi a săvîrşit singur dumnezeiasca Liturghie, cu multă luare aminte şi cu umilinţă. Iar după săvîrşirea Liturghiei, a zis către ucenici: "Acum abia a rămas sufletul în mine!" Cu o mare cucernicie şi cu frică, acel slujitor vrednic de sfinţenie, se atingea de săvîrşirea dumnezeieştilor Taine. Şi avea el la praznicele acestea o veselie peste fire, nu trupească, ci duhovnicească; şi ca altul din altul se făcea. Şi lăsa atunci şi trupului lui ospătare mai multă decît în alte zile, însă măsurată, fugind de îmbuibare din toate. Iar cînd era vremea să grăiască, spunea cele trebuincioase şi cînd era vremea să tacă, se îndeletnicea în tăcere, şi pretutindeni se abătea de la deşertăciuni; iar din toate iubea lipsa şi sărăcia şi nu se îngrijea de trebuinţele sale trupeşti.

El ajunsese într-atîta măsură, încît era departe cu obiceiul cel îmbunătăţit, de oamenii cei ce sînt în neamul acesta. Că din pruncia sa n-a mîniat întru nimic pe Dumnezeu; ci făcea totdeauna cele bune şi plăcute Lui. La 20 de ani s-a călugărit şi a petrecut 60 de ani în rînduiala monahicească şi nu şi-a schimbat pravila sa, neabătîndu-se nici spre dreapta, fugind de nemăsurarea celor aspre; nici spre stînga, temîndu-se de calea cea lată. Ci mergea totdeauna pe cale împărătească. În dogmele credinţei avea atîta grijă şi rîvnă, încît dacă începea cineva a grăi cît de puţin nepotrivit cu dumnezeiasca Scriptură, îndată îl gonea din mănăstire.

Petrecînd în nişte isprăvi ca acestea, dumnezeiescul Părintele nostru Pafnutie, a ajuns în măsura vîrstei plinirii lui Hristos, rămînînd ca să se dezlege din cele vremelnice de aici şi să treacă la cele veşnice, *pe care ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit şi la inima omului nu s-au suit, pe care le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc.*

Drept aceea, după cel a toată lumea prealuminatul praznic al Paştilor, joi, a treia săptămînă, a ieşit fericitul după Utrenie cu fraţii la oarecare lucru după obicei şi, aşezîndu-le rînduiala acelui lucru, s-a întors în mănăstire, deoarece sosise vremea Sfintei Liturghii. Şi i-au zis ucenicii, ca după ceasul prînzului să iasă iar la lucru. Dar el le-a răspuns: "Nu se poate să mai ies, deoarece am alt lucru de nevoie şi nemutat". Apoi, după săvîrşirea Liturghiei, s-a împărtăşit cu fraţii din obişnuita masă. După aceea a venit la el în chilie unul din ucenicii săi, anume Inochentie. Şi, văzînd pe stareţ şezînd pe pat, i-a adus aminte de lucrul ce s-a zis mai înainte. Iar el i-a răspuns: "Eu am altă nevoie, pe care tu n-o ştii, că legătura care este, voieşte să se dezlege". Dar Inochentie n-a înţeles ceea ce a grăit. Într-acea vreme a venit înştiinţare, cum că binecredinciosul Domn, Mihail, fiul lui Andrei, voieşte să vină în mănăstire să se roage.

Iar fericitul a poruncit acelui ucenic, să trimită răspuns voievodului, să nu vină în mănăstire, deoarece a sosit alt lucru. În ziua aceea cuviosul n-a ieşit la soborul bisericesc, la pravila Vecerniei şi a Pavecerniţei deoarece începuse a boli şi a poruncit ucenicului său, Inochentie, să le săvîrşească în chilie. Şi, trimiţîndu-l, i-a zis: "Cînd va veni această zi, joi, atunci voi schimba din neputinţa mea". Ucenicul n-a înţeles cuvîntul acela, iar Cuviosul a petrecut toată noaptea aceea în rugăciuni.

Deci, venind ziua de Vineri şi sosind ceasul sfintei slujbe, a mers în biserică la Sfînta Liturghie, sprijinit de ucenici. Dintre aceştia unul, nefiind tînăr, l-a luat de palmă ca să-l sprijinească, iar el îndată şi-a tras

palma cu mîinile de la dînsul şi i-a poruncit să-l sprijinească de haină. Atît era de păzitor al nepătimirii, încît şi în bătrîneţe şi în boală şi înaintea morţii, pe care o vedea cu ochii, nu voia să se atingă cineva de trupul lui. În ziua aceea a fost la Vecernie şi, cînd a început să se cînte panahida pentru cei răposaţi, ucenicii au voit să-l ducă în chilie, dar el n-a voit să meargă; ci a rămas cu cei ce cîntau, zicînd: "Mie îmi este de trebuinţă această panahidă, pentru că nu o voi mai auzi".

Sîmbătă a fost la Sfînta Liturghie, iar după sfîrşitul ei l-au rugat ucenicii să guste puţină hrană, că este sîmbătă, şi de Joi n-a gustat nimic. Părintele le răspunse: "Ştiu şi eu aceasta, şi după dumnezeieştile pravile se cade a gusta sîmbăta, pentru dezlegarea postului; însă bolnavului i se cade ca trei zile să se înfrîneze de hrană înaintea împărtăşirii cu dumnezeieştile Taine. Şi n-a gustat nimic pînă în ziua Duminicii.

În seara sîmbetei şi-a săvîrşit mărturisirea înaintea duhovnicului părinte, după rînduiala sfintei pocăinţe, şi a mers la cîntarea cea de toată noaptea şi, sprijinindu-se de ucenici, a grăit către dînşii: "De acum nu voi mai auzi cîntarea cea de toată noaptea". Iar în vremea dumnezeieştii Liturghii, stătea Sfîntul cu mare luare aminte şi cu lacrimi; iar după terminarea sfintei slujbe, s-a împărtăşit în Sfîntul Altar cu dumnezeieştile Taine. Apoi, ducîndu-l din biserică în chilie, i-a întrebat: "În ce zi mi-a venit boala?" Ucenicii au răspuns: "Joi ai început a boli, părinte". Iar el a zis: "Într-acea zi mă voi şi sfîrşi". Apoi a gustat puţină hrană în ziua de Duminică, fiind silit de ucenici; şi de atunci a poruncit ca pe nimeni din cei ce veneau în mănăstire, să nu-i lase la el.

Auzind domnii şi boierii de primprejur, că a slăbit de boală fericitul Pafnutie, trimiteau la dînsul spre cercetare bărbaţi cinstiţi cu multă milostenie. Iar el a poruncit ucenicilor să nu ia nimic din cele ce se aduceau, şi nici nu voia să audă ceva de cele mireneşti. Ci grăia: "Eu am trebuinţă, mai ales în ceasul acesta, de multe rugăciuni deoarece voiesc să mă duc în cale lungă; iar cel ce are credinţă în Dumnezeu şi în Preacurata Maica Lui, poate să facă milostenie şi după ducerea mea".

Şi se întorceau cu milostenia înapoi acei bărbaţi trimişi. Şi era în gura cuviosului părinte, neîncetată rugăciunea lui Iisus şi psalmii lui David. Nu pe rînd, ci aleşi, care slujeau la vremea lui cea de faţă şi stihuri de rugăciune din Paraclisul către Preasfînta Născătoare de Dumnezeu şi multe alte rugăciuni; pentru că mintea lui era ridicată spre Dumnezeu şi nu se îngrijea de nimic din cele de aici; ci dorea mai mult bunătăţile cele ce vor fi să fie. De aceea, nădăjduindu-se, se bucura cu duhul şi, în veselie fiind, grăia în stihuri cuvinte din psalmi şi din rugăciuni, ca unul ce avea încredinţare de mîntuirea sa. Nici s-a mîhnit de ceva, precum este obiceiul celor ce au să se ducă din viaţa aceasta. Boala lui nu era prea grea, căci în toate zilele umbla, fiind dus de fraţi la Sfînta Liturghie în biserică, unde stătea cu luare aminte pînă la sfîrşitul dumnezeieştii slujbe.

Iar în cea mai de pe urmă zi a vieţii sale, joi, care este a doua zi după înjumătăţirea celor 50 de zile, vrînd cuviosul să meargă în biserică la Sfînta Liturghie, a început a grăi către ucenici: "Iată ziua Domnului, veseliţi-vă popoare; iată ziua cea aşteptată de mine a venit". Iar ei l-au întrebat: "Despre care zi grăieşti, părinte?" El a răspuns: "Despre Joia aceasta, de care mai înainte v-am spus vouă". Ieşind el din chilie spre biserică, i-au spus ucenicii că au venit la dînsul spre cercetare, cei trimişi de la singurul stăpînitor a toată Rusia, marele voievod Ioan Vasilievici, de la fiul lui, marele domn Ioan Ioanovici şi de la Preasfinţitul mitropolit Gherontie.

Auzind sfîntul despre acestea, s-a mîniat foarte mult. Apoi, nevoind, s-a întors în chilie şi, căutînd la icoana Preacuratei Născătoarei de Dumnezeu, a zis: "O, Stăpînă Născătoare de Dumnezeu, pentru ce mă supără oamenii aceia? Că în ziua de pe urmă m-au lipsit de dumnezeiasca slujbă". Şi, trimiţînd pe fraţi la biserică, a rămas singur în chilie şi a întărit uşa, ca să nu intre nimeni din cei trimişi la dînsul. Apoi, după sfîrşitul Liturghiei, înţelegînd trimişii că le este cu neputinţă să vadă pe cuviosul părinte, s-au întors. După aceea ucenicii, venind iarăşi la dînsul, l-au văzut zăcînd pe pat şi zicea ca de oarecare altul: "I-a venit lui ziua şi va muri".

Iar ei l-au întrebat pe el: "Despre cine zici, părinte, că va muri?" El a zis: "Depre care voi ziceţi că boleşte, acela, pocăindu-se, are să moară!" Apoi a poruncit ca să nu vină nimeni la dînsul, zicînd: "M-am ostenit şi voiesc să mă odihnesc pînă la cîntarea Vecerniei; iar deseară să vină la mine toţi fraţii". Atunci ucenicii au cunoscut că s-a apropiat vremea morţii lui; şi l-a întrebat Inochentie, ucenicul lui cel mai bătrîn, zicînd: "Părinte, după ce vei muri, oare să chem pe întîiul preoţilor şi pe alţi preoţi din cetate la îngroparea ta?" Iar sfîntul a poruncit să nu cheme pe nimeni, ca să nu fie tulburare în mănăstire de adunarea poporului şi să nu ştie nimeni în cetate şi în sate de sfîrşitul lui, "pînă ce nu mă vor îngropa preoţii mănăstirii". Iar mormîntul a poruncit să i-l sape în biserică, în partea de miazăzi, aproape de uşa bisericii.

Sosind ceasul de cîntarea Vecerniei şi nimeni din fraţi nefiind la dînsul fără numai ucenicul, a început Cuviosul a cînta: *Fericiţi cei fără prihană în cale, care umblă în legea Domnului...*, cîntînd stihurile celor adormiţi. Şi sfîrşind psalmul, a cîntat troparele cele ce urmează: "Ceata sfinţilor au aflat izvorul vieţii...". Apoi a început cu lacrimi a se ruga lui Dumnezeu şi Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pentru mîntuirea sufletului său şi pentru mănăstire. Dar ucenicul, cel ce stătea lîngă dînsul, a început a dormita. Pentru aceea a ieşit din chilie în tindă şi, şezînd, nici dormea, nici nu dormea. Şi a auzit glasuri de mulţi cîntăreţi în chilie şi se mira în sine, zicînd: "Am ieşit din chilie şi nu era nimeni la părintele, iar acum cine sînt acei ce cîntă la dînsul?" Şi, scuturîndu-şi somnul de la ochi, a intrat în chilie şi n-a văzut pe nimeni, fără numai pe părintele, şoptind cu buzele rugăciunile sale. Însă glasul său nu se auzea, deoarece slăbise.

Apoi au venit şi ceilalţi ucenici şi a început sfîntul a se întoarce din partea stîngă spre dreapta; şi ucenicii de multe ori îl întorceau spre stînga; iar el iarăşi spre dreapta se întorcea şoptind oarecare cuvinte şi dintr-aceasta au înţeles, cum că vede ceva neobişnuit. Apoi toţi privind la dînsul, Cuviosul, strîngîndu-se cu ferire şi punîndu-şi pe piept mîinile în chipul crucii, prin trei răsuflări şi-a dat sfîntul său suflet în mîinile Domnului, în anul de la facerea lumii, 6984, iar de la întruparea lui Dumnezeu Cuvîntul, 1477, în întîia zi a lunii Mai, mai înainte de apusul soarelui cu un ceas. Şi era faţa lui nu după obiceiul morţilor, ci strălucea ca o lumină, şi toţi, privind la dînsul, se părea că doarme un viu; şi a fost mare plîngerea fraţilor după părintele lor, care atunci erau în număr de 95. Iar a doua zi, la ceasul unu din zi, au îngropat pe sfîntul după sfătuirea lui, ca să nu ştie nimeni din mireni despre sfîrşitul şi îngroparea lui, şi ca să nu se facă tulburare în mănăstire prin venirea lor.

Dar cînd s-a auzit de moartea sfîntului în cetatea Borova şi în cetăţile şi satele de primprejur, pornind toţi cei duhovniceşti şi mireni, au alergat la locaşul cuviosului, vrînd să-l vadă şi să se închine moaştelor fericitului părinte. Pe drum ei au fost înştiinţaţi că sfîntul este îngropat; unii se întorceau, mîhnindu-se, că nu s-au învrednicit să fie la cinstita îngropare a Sfîntului; iar cei mai mulţi, venind la mormînt, se închinau de dimineaţa pînă seara.

Iar noi, avînd pe Cuviosul Părintele nostru Pafnutie mijlocitor ales şi fierbinte rugător către Dumnezeu, să slăvim pe Preasfînta Treime: pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pătimirea Sfinţilor Mucenici Esper şi Zoi şi a fiilor lor, Chiriac şi Teodul (2 mai)

Sfinţii Mucenici Esper şi Zoi cu cei doi fii ai lor, Chiriac şi Teodul, deşi au fost străini pe pămînt ca şi Avraam, tatăl celor aleşi, s-au învrednicit a fi cetăţeni cereşti. Ei au fost cumpăraţi robi de către Catal Romanul şi femeia lui Termia.

Catal, fiind om vestit, a venit de la Roma în părţile Pamfiliei şi s-a sălăşluit în cetatea ce se numea Atalia, unde şi-a cumpărat robi din Frigia, pe aceşti sfinţi mucenici, care erau împodobiţi cu buna credinţă şi aveau nădejde în Domnul, ca unii ce erau din neam creştinesc. Iar Catal, cel ce i-a cumpărat, cu femeia sa şi cu ceilalţi casnici, fiind păgîni, urmau necurăţia închinării la idoli, aducîndu-le jertfe şi numindu-i zei ai

lor. Dar, robii cei credincioşi ai lui Hristos, văzînd păgînătatea lor cea deşartă, socoteau lucru greu pentru ei de a mînca din bucatele care li se dădeau după rînduială, socotindu-le că sînt jertfe ale idolilor; deoarece în casa în care petreceau, erau puşi idoli. Deci, Sfînta Zoi, luînd acele bucate, stătea la poartă şi zicea portarului: "Odihneşte-te ziua şi eu, de va fi trebuinţă, te voi deştepta, pentru că destul te-ai ostenit toată noaptea cu mulţimea celor ce ies şi intră la stăpînul nostru, pe care îi atrage credinţa lui cea deşartă, de a se închina zeiţei celei închipuite, care se numeşte Fortuna". Iar portarul, ascultînd cele ce i-a zis, se depărtă puţin şi se odihni în curte aproape de poartă.

Şi erau nişte cîini legaţi dinafară de poartă şi dacă veneau străini, afară de oaspeţi, îndată se repezeau la ei. Iar Zoi, văzînd că vin săraci şi străini, arunca cîte puţin din bucate la cîini ca să tacă, iar celelalte toate le dădea la săraci şi la străini, sfătuindu-i să se facă creştini. Ea era rînduită cu slujba casei, ca să hrănească păsările de tot felul ce se creşteau, iar bărbatul şi fiii ei făceau alte lucruri poruncite. Deci toată ziua se osteneau cu slujbele lor, iar la apusul soarelui gustau puţină hrană din bucatele de care ştiau că nu sînt spurcate cu jertfele idoleşti, căci cu a lui Dumnezeu purtare de grijă li se trimiteau lor de aiurea; şi îşi aduceau aminte de cuvîntul Domnului, Care zice: *Căutaţi la păsările cerului, că nu seamănă, nu seceră şi nu adună în jitniţe, iar Tatăl Cel ceresc le hrăneşte pe ele*.

Odată, fiind trimis fericitul Esper la o slujbă oarecare, fiii lui, Chiriac şi Teodul, au zis către maica lor: "Nu putem să petrecem cu păgînii! Oare nu ne înveţi tu din dumnezeiasca Scriptură, din care ne aducem aminte de cuvîntul Apostolului: "Nu fiţi lesne mutaţi la alt jug, ca necredincioşii"? Deci dacă, supunîndu-ne dumnezeieştilor Scripturi, voim să păzim poruncile Domnului şi nu ne vom duce de la păgîni, apoi într-un număr cu dînşii ne vom număra de Domnul şi vom primi ca şi dînşii". Iar maica a răspuns către fii: "Cum putem să ne ducem de la dînşii, o, fiilor, pentru că ei ne sînt nouă stăpîni şi au putere peste trupurile noastre?" Grăit-au fiii: "Hristos pentru noi S-a dat pe Sine în mîinile necre-dincioşilor iudei şi S-a răstignit şi S-a îngropat şi a treia zi a înviat. Dacă şi noi ne vom da trupurile noastre necuratului Catal spre chinuire pentru Hristos şi, muncindu-ne, ne va ucide, apoi ştim că sufletele noastre vor fi vii în veci. Deci, tu, o, maică, veselindu-te şi bucurîndu-te, să ne pui pe noi înaintea stăpînului nostru şi ceea ce ne va da nouă Hristos în gurile noastre, aceea vom grăi înaintea stăpînului".

Şi se găteau amîndoi tinerii cei buni, ca nişte viteji nevoitori, spre nevoinţa cea pătimitoare pentru Hristos, căutînd vreme cînd să stea înaintea stăpînului şi să mărturisească numele lui Hristos. Ei ziceau unul către altul: "De ne va da nouă Hristos Dumnezeu să murim pentru Dînsul, apoi ne vom învrednici a-L vedea şi vom fi împreună cu El". Iar maica lor se temea pentru dînşii, ca nu cumva, înfricoşîndu-se de munci, să se plece spre jertfa idolească; căci pînă atunci stăpînii lor nu ştiau de dînşii că sînt creştini. Şi, nevrînd maica să-şi ducă fiii înaintea boierului, au zis către dînsa: "Pentru ce te temi de acest păgîn? Oare nu-ţi aduci aminte ce zice Scriptura? *Grăit-am întru mărturiile Tale înaintea împăraţilor şi nu m-am ruşinat!*"

Deci, într-una din zile, venind acasă stăpînul lor, în vremea prînzului de la un loc oarecare, au ieşit înaintea porţilor întru întîmpinarea lui amîndoi fraţii, Chiriac şi Teodul, şi au zis: "Bine ai venit, stăpîne al trupurilor noastre celor văzute; căci al sufle-telor noastre celor nevăzute este Domnul Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Cel ce petrece în ceruri". Iar Catal, minunîndu-se de nişte cuvinte ca acestea ale acelor tineri, a zis: "Au înnebunit aceşti copii, pomenindu-mi un nume străin şi numind Dumnezeu şi Domn pe Acela ce se zice Iisus Hristos. Chemaţi la mine pe tatăl şi pe maica lor". Şi, ducîndu-se slugile, n-au aflat pe tatăl, ci au adus numai pe maica lor. Atunci Catal a zis către dînsa: "Unde este bărbatul tău?" Răspuns-a aceea: "Oare nu este cu porunca ta trimis la lucru în satul Tritonia?"

Atunci a zis Catal către dînsa: "O, de aţi fi fost şi voi acolo la acelaşi Tritonia, nu mi-aţi fi tulburat sufletul, spunînd că pe alt Dumnezeu îl aveţi voi de care nici eu, nici altul n-a auzit cîndva. Dar acum, nu voi să vă întreb pe voi de acelea de care mi-aţi zis mie, ci după ce Termie, soţia mea, îmi va naşte pruncul (că era însărcinată) şi voi aduce jertfe marii zeiţe Fortuna, atunci vă voi întreba pe voi". Şi îndată a poruncit ca pe Sfînta Zoi împreună cu fiii ei să-i trimită la bărbatul ei, în satul Tritonia. Deci, fiind ei duşi acolo, se bucurau şi se veseleau, cîntînd şi grăind fiecare: *Domnul mă paşte şi nimic nu-mi va lipsi. La locul păşunii, acolo m-am sălăşluit*. Şi iarăşi: Scosu-ne-ai pe noi din iad şi din mîna morţii ne-ai mîntuit pe noi. Căci sfinţii socoteau casa stăpînului lor ca iadul, pe Catal ca moartea, iar idolii ca focul iadului.

Iar după o vreme, s-a născut fiul lui Catal şi se prăznuia acea păgînească naştere cu aducere de jertfe idolului cetăţii - zeiţa Fortuna - şi toţi cetăţenii se bucurau împreună cu Catal, prăznuind naşterea pruncului lui. Iar Sfînta Zoi se ruga lui Dumnezeu pentru bărbatul său şi pentru fiii săi ca să nu cadă în ispită. Catal, după păgînescul său ospăţ, a zis către Termia, femeia sa: "Să se veselească acum toţi casnicii şi toate slugile noastre cu prăznuire". Iar ea a răspuns: "Să se veselească toţi". Şi îndată, precum la celelalte slugi, aşa şi lui Esper, femeii lui şi fiilor, le-a trimis din ospăţul jertfit idolilor un vas cu vin şi un blid cu carne. Iar Sfînta Zoi, văzînd de departe darurile cele ce se aduceau de la stăpînul lor, a oftat şi a zis: "Doamne Dumnezeule, Cel ce eşti negrăit cercător al inimilor omeneşti, fii cu noi, străinii, că afară de Tine, Doamne, pe alt Dumnezeu nu ştim; şi întăreşte-ne pe noi întru a Ta mărturisire!"

Deci, apropiindu-se către cel ce adusese cărnurile, le-a apucat şi le-a aruncat cîinilor; asemenea şi vinul l-a vărsat pe pămînt; iar sluga aceea ce adusese acele daruri, degrabă s-a întors şi a spus stăpînului său cele ce a făcut Zoi. Catal, auzind acestea, s-a umplut de mînie şi îndată a trimis să-i aducă pe dînşii în casa sa. Iar cînd îi duceau pe sfinţi, Zoi întărea pe bărbat şi pe fii, zicîndu-le: "Să nu ne temem de mînia păgînului Catal şi de muncile pregătite nouă de dînsul; ci să le răbdăm cu vitejie ca, prin răbdare, să intrăm în cetatea cea cerească a lui Hristos, împreună cu sfinţii Săi". Stînd ei înaintea lui Catal, acela a zis către dînşii: "Spre cine aţi nădăjduit, cînd aţi îndrăznit a arunca darurile noastre cîinilor? Însă eu nu mă îngrijesc atît pentru a mea necinste, cît pentru necinstea marii zeiţe Fortuna". Iar Sfînta Zoi a răspuns: "Nădejdea şi sprijinul nostru este Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu Cel viu; iar aceia pe care tu îi numeşti zei, sînt diavoli".

Zis-a Catal: "Voi porunci să muncească pe fiii tăi, ca să vedem de va putea să-i izbăvească pe dînşii Hristos, Care ziceţi că este Dumnezeu". Iar cînd i-a dezbrăcat pe amîndoi fiii şi la munci i-a spînzurat şi cu unghii de fier i-a strujit, atunci maica lor cea sfîntă, stînd şi privind la pătimirea lor, îi întărea pe dînşii, zicîndu-le: "Răbdaţi cu vitejie, fiii mei, răbdaţi şi nu vă temeţi de aceste munci care vin de la păgînul Catal asupra voastră". Iar ei răspundeau: "Nu sînt nimic aceste munci; spune spurcatului muncitor să afle munci şi mai mari, ca, prin pătimirea cea desăvîrşită, să cîştigăm cununile". Iar ea a zis către Catal: "Pentru ce n-ai poruncit să pună munci mai mari asupra fiilor mei şi nu te sileşti mai mult a-i munci? Căci într-acestea ei nu simt dureri".

Atunci păgînul Catal, bătînd foarte tare pe Sfînta Zoi şi pe fericitul Esper, a poruncit ca pe toţi să-i arunce într-un cuptor foarte tare încins şi a pus păzitori lîngă cuptor. Iar Sfinţii Mucenici şedeau în cuptor, cîntînd şi lăudînd pe Dumnezeu. Auzind Catal cum că mucenicii sînt în cuptor vii şi cîntă, se mira foarte mult, cum acea putere atît de mare a focului n-a putut să-i omoare pe dînşii şi să-i prefacă în cenuşă; şi, socotind că printr-o oarecare vrajă creştinii aceia biruiesc puterea focului, se gîndea cu ce fel de altă muncă mai cumplită să-i omoare pe dînşii. Şi s-a zis de la Sfîntul Duh sfinţilor mucenici în cuptorul cel cu foc: "Îmbărbătaţi-vă, căci Catal caută ca prin mai mari munci să vă piardă pe voi". Iar ei, auzind acestea, s-au rugat, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, primeşte în pace sufletele noastre!" Şi îndată şi-au dat sfintele lor suflete în mîinile lui Dumnezeu, în două zile ale lunii lui mai, pe vremea lui Adrian.

A doua zi, păgînul Catal, mergînd la cuptor cu ai săi, au aflat trupurile mucenicilor nevătămate de foc, zăcînd cu feţele spre răsărit, ca şi cum sfintele lor suflete se împreunaseră cu cetele sfinţilor mucenici, cu ale îngerilor şi cu ale arhanghelilor. Atunci s-a auzit glas din cer, zicînd: "Intraţi, drepţilor, în Raiul Domnului nostru; iar tu, păgînule Catal, vei merge în gheena, în focul cel nestins, ca să te munceşti în veci".

Pătimirea Sfinţilor Boris şi Gleb, domni ai Rusiei, numiţi din botez Roman şi David (2 mai)

Fericit este bărbatul care se teme de Domnul şi poruncile Lui va păzi. Puternică va fi seminţia lui pe pămînt şi neamul drepţilor se va binecuvînta, precum zice marele prooroc şi împărat. Cu adevărat fericit a fost bărbatul cel temător de Domnul, sfîntul şi întocmai cu Apostolii, marele nostru voievod Vladimir, care s-a numit din Sfîntul Botez Vasile, fiul lui Svetoslav, care nu numai singur el s-a sîrguit a plăcea lui Dumnezeu, ci şi toată stăpînirea sa, pămîntul Rusiei, luminîndu-l prin Sfîntul Botez, l-a adus ca un dar cinstit şi plăcut Domnului. Pentru aceasta şi seminţia lui, puternică pe pămînt a făcut-o Domnul şi a binecuvîntat neamul lui cel drept.

Acel mare voievod, fiind la bătrîneţe şi apropiindu-se de fericitul sfîrşit în care avea să se mute, ca de la împărăţia cea vremelnică şi pămîntească la împărăţia cea fără de sfîrşit şi cerească, şi din viaţa cea cu multă osteneală, la odihna cea veşnică şi la viaţa cea fericită, a chemat pe cei doisprezece fii ai săi, pe care îi avea născuţi cu mai multe femei, din vremea necredinţei lui, şi le-a împărţit domnia sa, pămîntul Rusiei, fiecăruia cîte o moştenire, astfel: pe Vişeslav l-a pus în marele Novograd, pe Izaslav în Poloţca, pe Sviatopolc în Turov şi pe Iaroslav în Rostov. Murind Vişeslav a pus pe Iaroslav, în marele Novograd, iar pe Boris în Rostov, pe Gleb în Muron, pe Svetoslav în Drebleani, pe Vsevolod în Vladimir, pe Mstislav în Tmutoracani, pe Stanislav în Smolensca, pe Sudislav în Pscov şi pe Bracislav în Luţca şi în Volina.

După douăzeci şi opt de ani de la Sfîntul Botez, fericitul Vladimir a început a boli şi atunci a venit la dînsul Boris, fiul lui cel mai iubit decît toţi copiii. În acea vreme venise înştiinţarea voievodului Vladimir, că pecenegii vin cu război asupra Rusiei, şi Vladimir, fiind bolnav, s-a mîhnit, de vreme ce nu putea să iasă singur la război împotriva pecenegilor. Şi chemînd pe iubitul său fiu, Boris, cel numit din Sfîntul Botez Roman, i-a încredinţat lui pe ostaşii săi şi l-a trimis peste Nipru împotriva pecenegilor. Boris, mergînd degrabă şi pe pecenegi neaflîndu-i, s-a întors înapoi şi a stat la rîul Altei. Şi iată, i-a venit înştiinţare că tatăl lui, binecredinciosul şi Sfîntul mare voievod Vladimir, a murit la Berestov. Şi Sviatopolc, fiind lîngă el, se sîrguia ca să tăinuiască moartea tatălui său; pentru că, trupul învelindu-l în covor şi spărgînd pardoseala l-a lăsat jos; apoi în taină l-a dus noaptea în cetate şi l-a pus în biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, Deseatina.

Fericitul domn Boris, auzind de acestea, a început a plînge după tatăl său, zicînd: "Vai mie, tatăl meu, lumina ochilor mei, strălucirea şi raza feţei mele. Vai mie, cum ai apus lumina mea, nefiind eu la sfîrşitul tău, ca singur să îngrop cinstitul tău trup; şi de ce nu m-am învrednicit să sărut cinstitele tale cărunteţi!" Şi multe alte cuvinte umilite grăia în plîngerea sa, iar Sviatopolc s-a aşezat în Kiev pe scaunul părintesc cu putere de la sine, pentru că nu i se cădea lui să stăpînească în Kiev după tatăl său. Şi s-a umplut inima lui de iubirea de stăpînire cea fărădelege şi de înrăutăţita zavistie a lui Cain, zicînd în sine: "Voi pierde pe toţi fraţii mei şi voi rămîne stăpînitor în Rusia".

Deci, îndată a trimis cu vicleşug la fratele său, Boris, zicîndu-i: "Fratele meu iubit, voi să am cu tine dragoste. Iată, pe lîngă dania tatălui, îţi voi da încă mai multă stăpînire" - iar aceasta o zicea cu vicleşug, căutînd cum ar pierde pe Boris. Deci, chemînd pe kieveni, le împărţea daruri multe, însă inima lor nu era cu el. Apoi, ducîndu-se noaptea la Viştegorod, a chemat în taină la sine pe boierul Putşa şi pe ceilalţi boieri din Viştegorod: Telţul, Elovici şi Leaşco. Şi le-a zis lor: "Spuneţi-mi adevărul, aveţi către mine dragoste din toată inima?" Iar ei cu Putşa au zis: "Capetele noastre cu toţi veştegorodiţii le vom pune pentru tine".

Atunci ticălosul Sviatopolc a zis lui Putşa şi prietenilor lui: "De vreme ce vă făgăduiţi, ca pentru mine să vă puneţi capetele voastre, atunci mergeţi în taină şi ucideţi pe Boris, fratele meu". Iar ei au făgăduit să facă aşa. Iar voievodul Boris stătea atunci la rîul Altei, şi boierii din Kiev i-au zis: "Mergi în Kiev şi şezi pe scaunul părintesc, căci şi oastea părintească este cu tine". Fericitul Boris le-a răspuns: "Asupra fratelui meu mai mare nu voi merge, deoarece îl am pe el ca pe un tată". Acestea auzindu-le boierii şi ostaşii, s-au

dus pe la locurile lor; iar Sfîntul Boris a rămas cu slugile sale şi voia să meargă la fratele său, Sviatopolc, ca să i se închine, dîndu-i cinste ca celui mai mare frate şi mai întîi voievod. Şi a venit un vestitor la Sfîntul Boris, spunîndu-i că Sviatopolc voieşte să-l ucidă, şi că a trimis pentru aceea ucigaşi. Iar sfîntul nu credea pe acel vestitor, ştiindu-se pe sine că n-a greşit cu nimic împotriva fratelui său, Sviatopolc, şi nici nu nădăjduise vreodată la o răutate ca aceea. Însă se tulbură cu gîndul şi era cuprins de mîhnire în acea zi, dar nădăjduia spre Dumnezeu. Ziua aceea era sîmbătă şi, intrînd în cortul său, se ruga cu lacrimi lui Hristos Dumnezeu şi Preacuratei Maicii Sale.

A doua zi, Duminică, sculîndu-se foarte de dimineaţă, a poruncit preotului ca să cînte utrenia şi însuşi se ruga cu umilinţă Domnului. Iar trimişii lui Sviatopolc, boierii din Viştegorod, sosiseră încă de cu noapte şi, stînd aproape, auzeau pe fericitul Boris cîntînd utrenia. Şi i-au vestit Sfîntului Boris, că acum s-au apropiat ucigaşii lui Sviatopolc ca să-l omoare, deci, a început şi mai mult a se ruga, zicînd: *Doamne, cît s-au înmulţit cei ce mă necăjesc; mulţi se scoală asupra mea*, şi celelalte ale psalmului. Citind iarăşi Psaltirea cu multă umilinţă, zicea psalmul în care sînt cuprinse cuvintele acestea: *Spre Tine m-am aruncat din coapsele şi din pîntecele maicii mele. Tu eşti Dumnezeul meu, nu Te depărta de la mine, că necazul este aproape şi nu este cine să-mi ajute. M-au înconjurat viţei mulţi, tauri graşi m-au cuprins; au deschis asupra mea gura lor, ca un leu ce răpeşte şi răcneşte. M-au înconjurat cîini mulţi, adunarea celor vicleni m-a cuprins. Iar Tu, Doamne, nu depărta de la mine ajutorul Tău; ia aminte la sprijinirea mea. Izbăveşte de sabie sufletul meu şi din gheara cîinelui, viaţa mea*, şi celelalte.

După săvîrşirea Utreniei, căutînd spre icoana lui Hristos, cu lacrimi zicea "Doamne Iisuse Hristoase, Care Te-ai arătat cu acest chip pe pămînt pentru mîntuirea noastră şi ai binevoit a Te pironi pe Cruce pentru păcatele noastre, învredniceşte-mă şi pe mine, ca pentru numele Tău cel sfînt, să rabd pătimirea aceasta fără de vină, pe care nu o primesc de la potrivnici, ci chiar de la fratele meu şi să nu-i socoteşti lui, Doamne, aceasta ca păcat".

Rugîndu-se mult, s-a lăsat în voia Domnului. Şi iată, ucigaşii cei ticăloşi, ca nişte fiare cumplite au năvălit deodată cu arme, cu suliţe şi cu săbiile scoase. Sărind în cort înşişi boierii cei ticăloşi din Viştegorod: Putşa, Teleţ, Elovici şi Leaşco, au lovit pe Sfîntul Boris cu săbiile, l-au împuns cu suliţele şi, trîntindu-l la pămînt, îl scăldau în sîngele său. Iar unul din slugile lui, anume Gheorghe, de neam unguresc, foarte iubit şi credincios Sfîntului Boris, avînd o grivnă de aur pusă de el pe sine, a căzut pe trupul stăpînului său, zicînd: "Nu te voi lăsa iubitul meu stăpîn, ci unde se veştejeşte frumuseţea trupului tău, acolo să-mi sfîrşesc şi eu viaţa mea".

Deci şi pe acela l-au străpuns cu suliţele. Şi, neputînd ei să scoată degrabă gherdanul cel de aur, i-au tăiat capul şi l-au aruncat la o parte, şi astfel au luat gherdanul. De aceea, mai pe urmă n-au putut să afle trupul lui Gheorghe între alte trupuri, pentru că atunci pe mulţi tineri ai lui Boris i-au ucis cu săbiile. Acest Gheorghe, ungurul, iubitul tînăr al Sfîntului Boris, era frate bun al cuviosului Moise ungurul care, pentru curăţie, a pătimit de la o femeie leşească, precum se scrie pe larg în Patericul Pecerscăi. Iar pe sfîntul răbdător de chinuri, Boris, suflînd încă puţin, învăluindu-l ucigaşii ticăloşi în cort, l-au pus într-o căruţă şi-l duceau cu ei. Pe cale i-au întîmpinat cei doi trimişi ai lui Sviatopolc, care, văzînd pe Sfîntul Boris încă suflînd, îndată unul dintre dînşii, scoţîndu-şi sabia sa, a înfipt-o în inima lui. Şi aşa s-a sfîrşit Sfîntul Boris, în 24 de zile ale lunii iulie, la pomenirea Sfintei Muceniţe Hristina, într-o zi de Duminică, luînd cunună mucenicească de la Domnul. Iar cinstitul lui trup l-au dus ucigaşii în Viştegorod şi l-au îngropat în taină într-o biserică de lemn a Sfîntului Vasile.

După uciderea Sfîntului Boris, ticălosul Sviatopolc se gîndea cum ar ucide şi pe Gleb; pentru că Boris şi Gleb erau fiii unei mame, născuţi lui Vladimir de o bulgăroaică. Deci, a trimis Sviatopolc cu înşelăciune la Gleb, voievodul Muronului, zicînd: "Tatăl tău boleşte foarte şi te cheamă la el, vrînd să te vadă. Deci, să vii degrabă cu puţini însoţitori." Fericitul Gleb, fiind foarte ascultător tatălui său, a luat îndată puţini tovarăşi şi a mers degrabă, să poată vedea încă viu pe tatăl său, Sfîntul Vladimir, pentru că nu auzise de moartea lui. Şi venind el la gura Volgăi, fiind noaptea, s-a împiedicat calul cu dînsul, dînd într-o groapă, şi i-a vătămat puţin un picior, de aceea a şezut într-un caic, a mers pe apă, pînă la Smolensc. Iar cînd a ajuns la locul ce se numea Smedin, a stat la mal.

Într-acea vreme, i-a venit lui Iaroslav, voievodul marelui Novograd, înştiinţare din Kiev de la Predislava, sora lui, despre moartea lui Vladimir, tatăl lor, şi despre uciderea lui Boris de către Sviatopolc. Şi a trimis Iaroslav la Gleb, zicîndu-i: "Să nu te duci în Kiev la Sviatopolc, deoarece tatăl nostru a murit, iar Sviatopolc a ucis pe Boris şi voieşte să te ucidă şi pe tine". Acea scrisoare a lui Iaroslav a ajuns pe fericitul Gleb la Smedin şi el, tînguindu-se foarte, a plîns cu amar după tatăl său şi după fratele său cel ucis. Şi pe cînd plîngea el încă în acel loc, au sosit în acel ceas ucigaşii trimişi de Sviatopolc şi, năvălind deodată cu săbiile scoase, au început a sări în caicul lui Gleb. Slugile lui Gleb au slăbit de frică, iar Sfîntul Gleb, văzînd pe ucigaşi, şi-a ridicat mîinile spre cer şi a început a se ruga cu lacrimi, zicînd: *Judecă, Doamne, pe cei ce-mi fac strîmbătate, dă război celor ce se oştesc asupra mea, apucă arma şi pavăza şi Te scoală în ajutorul meu; varsă sabie şi închide împotriva celor ce mă prigonesc şi zi sufletului meu: Mîntuirea ta sînt Eu!*

Iar mai-marele ucigaşilor, ticălosul Gorasim, a poruncit ca să ucidă îndată pe Gleb. Atunci bucătarul lui Gleb, cel cu numele Torcin, care era la spate, avînd duşmănie asupra stăpînului său, şi-a scos cuţitul şi, apucîndu-l de cap pe Sfîntul Gleb, a înfipt cuţitul în gîtul lui, tăindu-l. Şi l-a dat morţii prin junghiere, ca pe un mieluşel fără de prihană, lipsindu-l de viaţa aceasta mult dureroasă şi de puţină vreme, luni, în cinci zile ale lunii lui septembrie, la pome-nirea Sfîntului Prooroc Zaharia, tatăl Mergătorului înainte, cel ucis între biserică şi altar.

Sfîntul Gleb a stat astfel înaintea lui Hristos Dumnezeu în cereasca împărăţie, împreună cu fratele său Boris, împlinindu-se de dînşii cuvintele psalmistului: "*Iată ce este bun sau ce este frumos, fără numai a locui fraţii împreună*, în viaţa cea nesfîrşită şi în slava sfinţilor mucenici". Iar cumpliţii ucigaşi, după uciderea Sfîntului Gleb, nu l-au învrednicit pe el de cuviincioasa şi cinstita îngropare, ci au aruncat cinstitul lui trup la un loc pustiu, nu departe de mal, între doi butuci, acoperindu-l cu puţine vreascuri. Şi nimeni din smoleni nu ştia de trupul lui Gleb, voievodul cel ucis, unde este. Dar Dumnezeu, nepărăsind pe plăcutul Său, arăta oamenilor trupul mucenicului prin diferite minuni. Uneori se arăta stîlp de foc la acel loc, alteori lumînări aprinse, iar alteori se auzeau cîntări îngereşti, de cei ce treceau şi de cei ce păşteau vitele pe acolo. Într-o vară, vînătorii de fiare au aflat acel cinstit şi sfînt trup zăcînd întreg, pentru că nici o fiară sau pasăre nu se atinsese de el şi nici vreo stricăciune nu era pe dînsul.

Spunînd ei acestea în cetate, toţi cetăţenii şi toată rînduiala duhovnicească şi mirenească, mergînd cu cruci, au luat trupul cel răbdător de chinuri, cunoscîndu-l că este al binecredinciosului Gleb, voievodul Muronului, feciorul lui Vladimir, care fusese ucis în acel loc, şi l-au adus cu cinste în cetate şi l-au pus în biserică; pentru că Dumnezeu a arătat smolenilor pe plăcutul Său, ca altădată oasele lui Iosif israeliţilor.

Ticălosul Sviatopolc nu s-a îndestulat cu sîngele celor doi fraţi, sfinţi răbdători de chinuri Boris şi Gleb. Ci, după uciderea acelora, îndată şi-a întins mîna cea ucigaşă şi asupra fratelui său al treilea, Svetoslav, voievodul dreblenilor, care, înştiinţîndu-se de răutatea lui Sviatopolc, a fugit la unguri; însă l-au ajuns ucigaşii cei trimişi şi l-au ucis în munţii ungureşti. Apoi Iaroslav, voievodul marelui Novgorod, adunîndu-şi puterea sa ostăşească, a mers asupra lui Sviatopolc, răzbunînd sîngele frăţesc. Războiul între ei a ţinut un timp lung de patru ani, pentru că, uneori Iaroslav pe Sviatopolc îl biruia şi-l gonea, iar alteori Sviatopolc, cîştigînd ajutor de la leşi, biruia pe Iaroslav. Dar mai pe urmă, Sviatopolc a fost biruit în acel loc, unde a ucis pe Sfîntul Boris. Sviatopolc de cîte ori era biruit şi izgonit, fugea la pecenegi şi, de acolo, iarăşi venea cu putere asupra lui Iaroslav.

Atunci Iaroslav, mergînd împotriva lui Sviatopolc, a stat la rîul Altei, unde a fost ucis Sfîntul Boris cu slugile sale şi, ridicînd mîinile spre cer, s-a rugat lui Dumnezeu cu lacrimi, zicînd: "Sîngele fraţilor mei strigă din pămîntul acesta către Tine, Stăpîne Doamne, Dumnezeul meu! Deci, mă rog Ţie, Preaputernicule, Făcătorule şi Judecătorule prea drepte, izbăveşte sîngele drepţilor acestora, precum ai izbăvit sîngele lui Abel asupra lui Cain, punînd pe el cutremur. Astfel să pui cutremur şi spre acest ticălos Sviatopolc, ca să nu mai poată vărsa şi mai mult sînge frăţesc şi creştinesc". Apoi a zis: "Fraţii mei cei sfinţi, Boris şi Gleb, ajutaţi-mă pe mine asupra acestui mîndru ucigaş!"

Sfîrşindu-şi rugăciunea, a împreunat cetele ostaşilor săi şi s-a lovit cu puterea lui Sviatopolc, la răsărirea soarelui, şi era vineri ziua aceea. Şi s-au tăiat atît de tare amîndouă părţile, încît n-a fost niciodată o tăiere ca aceea în Rusia; căci, apucîndu-se de mîini, se tăiau unii pe alţii şi sîngele curgea ca pîraiele prin văi. Abia către seară, Iaroslav a biruit şi a sfărîmat desăvîrşit puterea lui Sviatopolc, care a scăpat cu puţini tovarăşi din acel război şi a fugit în ţara leşească.

Mergînd el în cale, a năpădit asupra lui diavolul fricii şi i-au slăbit oasele lui atît de tare, încît nu putea să şadă pe cal; ci era purtat în pîrghie şi de frică nu putea să petreacă la un loc, ci totdeauna striga: "Iată, gonesc după noi, fugiţi!" Ei fugeau cu dînsul, strigînd iarăşi: "Iată, gonesc după noi, fugiţi!" Şi aşa a fugit din loc în loc, purtîndu-l pe el, pînă ce a ajuns în pămîntul leşesc, izgonit fiind de mînia lui Dumnezeu. Aici a ajuns într-o pustie, între cehi şi între leşi, unde şi-a aflat sfîrşitul cel rău al vieţii sale. Căci, fiind muncit de diavolul, a murit împreună şi cu trupul şi cu sufletul; şi a pierit în veci, moştenind gheena focului. Iar trupul acelui ticălos, îngropîndu-l acolo tovarăşii lui unde a murit, au grămădit deasupra lui o movilă mare, care este şi astăzi, din care iese un miros greu, spre arătarea izbîndirii lui Dumnezeu şi spre certarea oamenilor celor răi.

Binecredinciosul şi marele domn Iaroslav, după războaiele ce le-a avut cu Sviatopolc, luînd desăvîrşit domnia Kievului, şi de război odihnindu-se, a început a întreba despre cinstitele moaşte ale sfinţilor răbdători de chinuri, Boris şi Gleb, fraţii săi cei ucişi, unde şi în ce loc se află? Deci, i-au spus despre Sfîntul Boris că se află pus în Viştegorod, în biserica Sfîntului Vasile, iar despre Sfîntul Gleb ştiau toţi că a fost ucis nu departe de Smolensc, dar despre trupul lui, nu ştia nimeni dintre kieveni unde era pus. În acea vreme a venit înştiinţare de la Smolensca lui Iaroslav, spunîndu-i că Dumnezeu a arătat cu semne şi minuni trupul Sfîntului Gleb, care a zăcut mult în loc pustiu, iar acum este adus cu cinste în cetatea Smolensc.

Aflînd acestea Iaroslav, îndată a trimis preoţi şi diaconi la Smolensc şi, luînd de acolo pe Sfîntul Gleb cu toată cinstea, l-au pus în corabie şi l-au adus la Kiev pe apa Niprului. Binecredinciosul domn Iaroslav, a întîmpinat moaştele mucenicului cu mitropolitul, cu egumenii şi cu toată rînduiala duhovnicească şi cu mulţime de popor. Şi vedeau cu toţii acel trup mucenicesc întreg, fără de nici o stricăciune, nici înnegrindu-se, nici vătămîndu-se de atîta vreme; ci întocmai ca trupul unui om viu, din care ieşind bună mireasmă, toţi se mirau de minunea aceea. Apoi, ducîndu-l la Viştegorod în biserica cea din lemn a Sfîntului Vasile, au săpat pămîntul şi l-au pus în raclă de piatră, lîngă Sfîntul Boris, fratele lui. Iar Dumnezeu a preamărit pe plăcuţii Săi, pentru că i-a învrednicit pe ei împărăţiei Sale celei cereşti împreună cu cetele sfinţilor mucenici, şi a dat sfintelor lor moaşte darul de a tămădui toate neputinţele. Mulţi bolnavi alergau cu credinţă la mormîntul lor şi se tămăduiau de neputinţele lor şi se întorceau sănătoşi, slăvind pe Dumnezeu Cel preamărit întru sfinţi.

După o vreme, s-a întîmplat, cu voia lui Dumnezeu, de s-a aprins biserica Sfîntului Vasile, în care se aflau îngropate moaştele cele făcătoare de minuni ale Sfinţilor Mucenici Boris şi Gleb ai Rusiei, şi n-au putut oamenii deloc să stingă focul, pentru că se aprinsese din vîrf. Ei au scos dintr-însa toate icoanele şi vasele, pînă la cele mai mici, şi n-a ars nimic acolo din lucrurile bisericeşti, decît numai biserica, rămînînd mormintele sfinţilor în care erau puse trupurile lor fără biserică. Tuturor celor ce veneau şi se închinau cu credinţă, li se dădeau tămăduiri şi li se arătau semne, precum s-a arătat mai înainte la Smiadin deasupra trupului Sfîntului Gleb. Căci, uneori se vedea un stîlp de foc, alteori se vedeau lumînări aprinse la mormîntul sfinţilor; iar alteori se auzeau cîntări îngereşti şi mulţi mergeau acolo ca la o privelişte.

Odată au venit varegii şi, umblînd cu nebăgare de seamă pe lîngă locul unde zăceau îngropate moaştele făcătoare de minuni ale sfinţilor mucenici, unul din varegi a călcat cu picioarele peste mormîntul mucenicesc, şi deodată a ieşit foc din mormînt şi i-a ars picioarele. El, neputînd suferi, a răcnit şi a sărit din locul acela şi a arătat tovarăşilor săi picioarele sale arse. De atunci nu mai cuteza nimeni să se apropie de locul acela, ci se închinau cu frică.

Despre aceasta şi despre alte minuni ce se făceau la mormîntul sfinţilor s-a înştiinţat voievodul Iaroslav şi s-a bucurat cu sufletul; că pe fraţii lui care au pătimit fără de vină îi preamăreşte Domnul, iar cele auzite

le-a spus mitropolitului Ilarion. Mitropo-litul, mulţumind lui Dumnezeu că în pămîntul Rusiei preamăreşte Domnul pe acei noi făcători de minuni, a zis voievodului: "Sfat bun şi bineplăcut lui Dumnezeu îţi dau, să zideşti o biserică deasupra mormîntului sfinţilor făcători de minuni, şi să scoatem din pămînt cinstitele lor moaşte, ca mai cu osîrdie să alerge la ele poporul cel credincios şi să-şi cîştige cererile de la plăcuţii lui Dumnezeu".

Sfatul mitropolitului a plăcut voievodului şi îndată a zidit în Viştegorod o biserică de lemn mare şi frumoasă, deasupra mormîntului Sfinţilor Mucenici, avînd cinci turle, şi a zugrăvit-o toată înăuntru cu icoane şi a înfrumuseţat-o cu toată podoaba. Săvîrşindu-se biserica şi înzestrînd-o cu cele de trebuinţă, a venit preasfinţitul mitropolit Ilarion cu clerul şi cu tot sfinţitul sobor. Asemenea a venit şi marele voievod Iaroslav cu toţi boierii şi cu mulţimea poporului şi făcînd cîntare de toată noaptea în acea biserică nouă, au sfinţit-o în ziua de douăzeci şi patru ale lunii iulie, în care zi a fost ucis, altădată Sfîntul Boris.

După săvîrşirea sfinţirii, mitropolitul a poruncit, să sape pămîntul deasupra mormîntului sfinţilor. Şi, săpînd, ieşea din mormînt miresme cu miros plăcut şi au scos din pămînt raclele cu moaştele sfinţilor. Atunci mitropolitul şi cu preoţii, apropiindu-se cu frică şi cu dragoste, au descoperit raclele sfinţilor şi au văzut o minune preaslăvită. Trupurile erau întregi, nestricate şi se vedeau feţele lor luminate, încît toţi s-au minunat foarte mult. Şi s-a umplut toată biserica de multă şi plăcută mireasmă. Ei au pus moaştele sfinţilor în partea dreaptă a bisericii şi au aşezat ca, în acea zi, în douăzeci şi patru ale lunii iulie să se prăznuiască pomenirea Sfinţilor Mucenici Roman şi David.

Fiind ei încă în biserică la Sfînta Liturghie, un om şchiop de amîndouă picioarele a venit, tîrîndu-se în biserică cu osteneală, şi se ruga ca să-l lase să se apropie de cinstitele şi muceniceştile racle, căci era multă îmbulzeală în popor. Şi cînd s-a apropiat şi s-a atins, rugîndu-se cu credinţă, îndată s-au întărit picioarele lui, cu darul lui Dumnezeu şi cu rugăciunile sfinţilor răbdători de chinuri, şi sculîndu-se, umbla înaintea tuturor. Această minune, văzînd-o singur voievodul Iaroslav, mitropolitul şi tot poporul au dat laudă lui Dumnezeu şi sfinţilor plăcuţi Lui. Iar după Sfînta Liturghie, voievodul a luat pe toţi la masă şi au prăznuit precum se cădea, împărţind multe din averile sale în ziua aceea la săraci, sărmani şi văduve.

După moartea marelui voievod Iaroslav, trecînd mulţi ani, biserica cea zidită de dînsul se învechise. Atunci fiul lui, binecredinciosul domn Izaslav, ţinînd domnia cea mare a Kievului, a zidit o biserică nouă de lemn în numele sfinţilor, numai cu o turlă. Sfîrşindu-se biserica, domnii Rusiei, fiii lui Iaroslav, s-au adunat la mutarea cinstitelor moaşte ale sfinţilor răbdători de chinuri, Roman şi David, în Viştegorod: Izaslav al Kievului, Svetoslav al Cernigovului, Vsevolod al Pereaslavei. Asemenea a venit şi mitropolitul Gheorghe cu episcopii Neofit al Cernigovului, Petru al Pereaslavei, Nichita al Bielogradei şi Mihail al Irovului. Erau şi egumeni: Cuviosul părintele nostru Teodosie al Pecerscăi, Sofronie al Mănăstirii Sfîntului Mihail, Ghermano al locaşului Mîntuitorului şi toţi ceilalţi egumeni. Şi au făcut praznic luminat, luînd cinstitele moaşte, întîi pe ale Sfîntului Boris, punîndu-le în raclă nouă şi mergînd înaintea lor cuvioşii monahi cu lumînări, după dînşii diaconii, apoi preoţii, arhiereii, iar după ei mergeau domnii, ducînd pe umerii lor sfintele moaşte şi aşezîndu-le în biserica cea nouă.

Cînd au deschis racla, s-a umplut biserica de bună mireasmă preaminunată, ca de un fum subţire ce ieşea din moaşte. Văzînd şi mirosind acestea, toţi au preamărit pe Dumnezeu, iar pe mitropo-litul Gheorghe l-a cuprins o spaimă, pentru că nu avea credinţă către sfinţi şi, căzînd cu faţa la pămînt înaintea sfintelor moaşte, îşi cerea iertare şi, sărutînd pe Sfîntul Boris, l-a pus în raclă de piatră. După aceasta, mergînd, au luat moaştele Sfîntului Gleb cu racla de piatră şi, punîndu-le într-o sanie, le-au adus la biserică. Iar cînd era lîngă uşă, racla stătea nemişcată, şi a poruncit poporului să se roage, zicînd: "Doamne miluieşte!" Rugîndu-se poporul, s-a mişcat racla şi a dus-o lîngă Sfîntul Boris, căruia i-a sărutat capul, iar Sfîntului Gleb mîna, pe care, luînd-o mitropolitul, binecuvîntă pe domni şi pe popor.

În vremea aceea, voievodul Kievului, Izaslav, avea o vătămare la grumaz şi-l durea capul. Luînd el mîna mitropolitului cu care ţinea mîna Sfîntului Gleb, o puse la grumaz unde avea vătămare, la cap şi la ochi, şi s-a tămăduit în ceasul acela, preamărind toţi pe Dumnezeu şi pe plăcuţii Lui. După Sfînta Liturghie au prînzit domnii împreună cu arhiereii, făcînd milostenie săracilor. De atunci s-a aşezat praznicul mutării

cinstitelor moaşte ale sfinţilor Boris şi Gleb, răbdătorii de chinuri şi făcătorii de minuni voievozi ai Rusiei, în două zile ale lunii mai, cînd se face şi pomenirea aducerii moaştelor Sfîntului Atanasie, arhiepiscopul Alexandriei.

După puţină vreme, Svetoslav al lui Iaroslav, care a fost mai întîi voievod al Cernigovului, apoi al Kievului, după izgonirea lui Izaslav, a voit să zidească în Viştegorod o biserică frumoasă de piatră pentru pomenirea sfinţilor mucenici Boris şi Gleb, pe care întemeind-o şi scoţînd-o deasupra pămîntului, a murit. După moartea lui Svetoslav, iarăşi a luat scaunul domniei Kievului Izaslav şi n-a luat în seamă zidirea bisericii aceleia, deoarece Izaslav, după lungă vreme sfîrşindu-se la război, a venit la domnia cea mare a Kievului al treilea frate al său, Vsevolod Iaroslavici, voievodul Pereaslavei. Acesta, mai înaintea sfîrşitului său, a început a zidi biserica aceea pe care Svetoslav o începuse, dar n-o isprăvise.

După Vsevolod, domnind în Kiev Mihail Izaslavici, care se chema Sviatopolc, era cuprins de multe războaie în toţi anii şi nu săvîrşea acea biserică, pentru că în vremea aceea păgînii se întăriseră şi multe rele făceau creştinilor, care uitaseră acea biseri-că. Asemenea se uitaseră şi minunile sfinţilor mucenici, deşi se făceau multe. Deci, Oleg Svetoslavici, voievodul Cernigovului, pornindu-se de Dumnezeu, a sfîrşit şi a înfrumuseţat biserica cea de piatră în Viştegorod, pe care o începuse mai înainte Svetoslav, tatăl său. Dar Mihail Svetopolc, domnul Kievului, vrăjmăşuind pe Oleg, nu voia să mute moaştele sfinţilor mucenici în biserica cea nouă de piatră. După moartea voievodului Mihail Svetopolc, a stat în Kiev domn Vladimir al lui Vsevolod, care se numea Monomah.

Acela a voit să mute moaştele sfinţilor de chinuri răbdători, Boris şi Gleb, şi pentru aceasta a înştiinţat pe toţi din pămîntul Rusiei şi s-au adunat la dînsul toţi domnii, David şi Oleg ai lui Svetoslav, domnii Cernigovului cu fiii săi, dregătorii, boierii, ceilalţi domni cu boierii lor şi mulţime de oameni din toată Rusia. Asemenea şi Nichifor, mitropolitul Kievului, cu iubitorii de Dumnezeu episcopi: Teoctist al Cernigovului, Lazăr al Pereaslavei, Mina al Poloţchiei, Daniil al Irevchiei şi cu fericitul Prohor, egumenul Pecerscăi; Sava, egumenul locaşului Mîntuitorului, Silvestru al mănăstirii Sfîntului Mihail, Petru al Clovschiei, Grigorie al mănăstirii Sfîntului Andrei şi cu ceilalţi egumeni, şi tot sfinţitul sobor, încît nu încăpea Viştegorodul pe stăpînitorii cei adunaţi şi pe popor.

În ziua întîi a lunii mai s-a sfinţit biserica şi s-a făcut ospăţ mare, şi toţi domnii şi arhiereii au prînzit la Oleg, voievodul Cernigovului; iar pentru ospătarea săracilor şi străinilor le-au pus mese trei zile. În ziua a doua a lunii mai, cînd mai înainte se aşezase praznicul mutării cinstitelor moaşte ale sfinţilor domni, Boris şi Gleb, după cîntarea pravilei celei obişnuite a Utreniei, fiind Dumi-nica Sfintelor Mironosiţe, mitropolitul cu episcopii şi cu toţi preoţii şi diaconii, îmbrăcîndu-se în sfinţitele veşminte şi aprinzînd lumînări, au cădit raclele sfinţilor şi le-au pus pe fiecare în sănii, ce erau rînduite şi împodobite pentru aceea. Raclele erau de piatră şi le trăgeau singuri voievozii cu boierii, mergînd înainte mitropolitul cu tot sfinţitul sobor, după rînduiala sa.

Nu numai că nu puteau să tragă moaştele sfinţilor, dar nici singuri să păşească de mulţimea norodului, care năvăleau şi-i strîmtorau. Atunci a poruncit voievodul Vladimir Monomahul, ca să arunce arginţi poporului; şi astfel a putut să ducă racla cu Sfîntul Boris, pe care punînd-o în mijlocul bisericii, au mers după Sfîntul Gleb, şi tot astfel l-au adus şi l-au pus lîngă Sfîntul Boris. Deci, s-a făcut ceartă între domni, pentru că Vladimir Monomahul voia ca moaştele sfinţilor să fie în mijlocul bisericii şi peste dînşii să facă un cuvuclion de argint; iar David şi Oleg voiau ca să-l pună în cămară în partea dreaptă, unde însemnase tatăl lor, Svetoslav Iaroslavici. Mitropolitul cu episcopii au zis: "Să aruncaţi sorţi pentru mai bună încredinţare, ca unde vor voi sfinţii mucenici, acolo să-i punem!" Cuvîntul acesta a plăcut tuturor şi şi-au pus sorţii lor în altar, pe dumnezeiasca masă şi s-a nimerit soarta lui David şi a lui Oleg. După aceea, au pus pe sfinţii mucenici în cămara ce era rînduită pentru aceasta, în partea dreaptă, iar Vladimir Monomahul, a ferecat raclele sfinţilor cu argint şi icoanele sfinţilor le-a închipuit pe table, pe care le-a aurit. Asemenea, a mai pus lîngă racle sfeşnice de argint suflate cu aur pentru lumînări şi toată cămara au împodobit-o cu aur foarte mult, pentru că acel binecredincios domn iubea podoaba cea frumoasă a bisericii, iar către sfinţii mucenici avea mare osîrdie cu credinţă.

Fiindcă se făceau diferite minuni de aceşti sfinţi plăcuţi lui Dumnezeu, se cade să le pomenim unele aici. Era în Vişgegorod un om, anume Miron grădinarul. Acela avea un copil cu un picior uscat şi strîmb şi nu putea să umble cu el, ci, făcîndu-şi un picior de lemn, aşa umbla. Acela, mergînd totdeauna la pravila bisericească ziua şi noaptea, în biserica Sfinţilor Mucenici Boris şi Gleb şi, căzînd la mormintele lor, cerea cu lacrimi tămăduire. Într-o noapte i s-au arătat sfinţii mucenici şi i-au zis: "Pentru ce strigi la noi, omule?" Iar el le arăta piciorul cel uscat şi cerea tămăduire. Atunci, sfinţii au făcut de trei ori semnul Sfintei Cruci pe piciorul lui şi, deşteptîndu-se tînărul acela din somn, şi-a simţit piciorul că era sănătos. De bucurie el sărea slăvind pe Dumnezeu şi spunea poporului cum Sfinţii Mucenici Boris şi Gleb l-au tămăduit prin arătarea lor. El le mai povestea şi aceasta: "Am văzut umblînd cu ei - adică cu sfinţii - şi pe Gheorghe, tînărul acela, care a căzut pe trupul Sfîntului Boris, cînd a fost ucis şi străpuns cu suliţa; acela se vedea purtînd lumînarea înaintea sfinţilor".

Un orb, venind, cădea la mormintele sfinţilor, le săruta raclele cu dragoste şi îşi lipea ochii săi, cerînd tămăduire. Şi îndată a văzut, şi toţi au preamărit pe Dumnezeu şi pe sfinţii plăcuţii Lui, Boris şi Gleb. Era iarăşi un şchiop căruia îi era tăiat piciorul din genunchi, şi făcînd picior de lemn, umbla cu anevoie. Acela venind în Vişgegorod, petrecea lîngă biserica sfinţilor mucenici cu alţi săraci, primind cele de trebuinţă de la creştinii ce-i dădeau milostenie. Într-acea vreme era în Vişgegorod un grădinar mare, care, după obiceiul mirenesc, se chema Jdan, iar din Sfîntul Botez, Nicolae. Acela, avea obiceiul ca în toţi anii să prăznuiască pome-nirea arhiereului lui Hristos, Nicolae, hrănind săracii şi străinii.

Odată, săvîrşindu-se în casa acelui bărbat prăznuirea întru cinstea Sfîntului Nicolae, au mers acolo săracii şi a mers şi şchiopul acela, aşteptînd ca să ia ceva. El şedea înaintea casei, dar, din întîmplare, nu i-au dat să mănînce, nici să bea, ci a rămas flămînd şi însetat. Apoi, deodată a devenit uimit şi a văzut o vedenie ca aceasta: I se părea că şade lîngă biserica Sfinţilor Mucenici Boris şi Gleb şi i-a văzut pe amîndoi ieşind din altar şi venind către el; iar el, spăimîntîndu-se, a căzut cu faţa la pămînt. Atunci sfinţii l-au apucat de mînă şi l-au pus să stea în mijloc, şi au început a se ruga pentru tămăduirea lui. Deci, mai întîi l-au însemnat cu semnul Sfinte Cruci; după aceea, ungîndu-i cu untdelemn piciorul cel vătămat, i-au tras genunchiul.

Toate acestea le vedea ca în vis, neputinciosul acela, căci era cu faţa la pămînt în curtea lui Nicolae ca şi cum ar fi dormit. Oamenii, văzîndu-l astfel căzut, îl întorceau pe-o parte şi pe alta, iar el zăcea ca un mort, încît numai sufletul şi inima lui se zbăteau într-însul, socotind toţi că un duh necurat l-a lovit pe el. Drept aceea, luîndu-l, l-au dus în biserica Sfinţilor răbdători de chinuri şi l-au aşezat lîngă uşa bisericii. Acolo, stînd mulţi oameni împrejur, au văzut un lucru de mirare: Din genunchiul şchiopului aceluia, a început a se arăta un picior mic ca de pruncuşor, şi care creştea cîte puţin, pînă ce s-a făcut ca şi celălalt. Aceasta s-a făcut într-un ceas. Venindu-şi în sine omul care a fost mai înainte şchiop, a început a umbla cu amîndouă picioarele, bucurîndu-se, sărind şi lăudînd pe Dumnezeu, preamărind pe tămăduitorii săi, sfinţii răbdători de chinuri şi spunînd înaintea tuturor despre arătarea acelora. Văzînd aceasta toate popoarele, au înălţat mari laude lui Dumnezeu, zicînd ca proorocul: *Cine va grăi puterile Domnului şi cine va face auzite toate laudele Lui*. Şi iarăşi: *Minunat este Dumnezeu întru sfinţii Săi.*

În cetatea Dorotobujii, o femeie lucra în casă, în ziua arhiereului lui Hristos, Nicolae, şi i s-au arătat ei sfinţii răbdători de chinuri, Boris şi Gleb, înfricoşînd-o cu groază şi zicîndu-i: "Pentru ce lucrezi în ziua Sfîntului Ierarh Nicolae? Sau nu ştii că Domnul nu va suferi necinstea plăcuţilor Săi?" Aceasta zicîndu-i, au risipit casa aceea, iar femeia de frică s-a făcut ca moartă. După aceea, abia şi-a revenit în sine şi a zăcut bolnavă o lună întreagă, iar din acea boală i s-a uscat mîna. Deşi s-a sculat din boală, însă mîna ei cea uscată nu s-a tămăduit, şi astfel a petrecut trei ani. Auzind ea de un om care avusese mîinile şi picioarele zgîrcite, că a primit tămăduire de la Sfinţii Mucenici Boris şi Gleb, a mers în Vişgegorod în ziua dinaintea praznicului Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi a spus despre sine preotului Lazăr, care era întîi al clericilor bisericii sfinţilor mucenici, iar el i-a poruncit să petreacă toată noaptea în biserică. A doua zi, mergînd clerul cu cruci, împreună cu tot poporul la cealaltă biserică, care era a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, s-a apropiat femeia de preotul Lazăr şi i-a spus visul său, zicînd: În această noapte, şezînd eu în biserică şi adormind, au venit la mine doi tineri frumoşi şi mi-au zis: "Cine te-a pus aici?" Iar eu le-am răspuns: "Lazăr, preotul, mi-a poruncit, zicîndu-mi: "Şezi aici, doar te va tămădui

Dumnezeu cu rugăciunile Sfinţilor Mucenici!"" Şi îndată cel mai mare dintre ei scoţîndu-şi inelul din mîna sa, mi l-a dat, zicîndu-mi: "Pune-l în mînă, fă-ţi cruce şi ţi se va tămădui mîna!"

Acestea auzindu-le părintele Lazăr, a poruncit femeii ca, în aceeaşi biserică a sfinţilor mucenici, să fie la Sfînta Liturghie, deoarece voia ca, după Sfînta Liturghie, să facă pentru dînsa rugăciune şi să ungă mîna ei uscată cu untdelemn sfinţit. Şi rugîndu-se a se cînta cîntarea cea întreit sfîntă, înainte de citirea Apostolului, s-a început a se cînta prochimenul: *Măreşte suflete al meu pe Domnul...* Atunci îndată mîna cea uscată a acelei femei s-a făcut sănătoasă şi a început femeia, cu mare glas, a slăvi pe Dumnezeu şi pe sfinţii făcători de minuni plăcuţi lui, Roman şi David, şi toţi cu mirare înălţau slavă lui Dumnezeu.

Un orb, alergînd la biserica Sfîntului Mare Mucenic Gheorghe, cerea vedere ochilor lui. Făcînd el astfel mai multă vreme, într-o noapte, pe cînd dormea, i s-a arătat Sfîntul Mare Mucenic Gheorghe, zicîndu-i: "Pentru ce strigi către mine, omule? De ai trebuinţă de vedere, eu îţi voi spune unde o poţi cîştiga! Să mergi la Sfinţii Mucenici Boris şi Gleb şi aceia îţi vor da vedere; pentru că acelora li s-a dat de la Dumnezeu darul ca să tămăduiască toate bolile în acest pămînt al Rusiei".

Deşteptîndu-se orbul din somn s-a dus în Vişgorod, fiind purtat de mînă. Acolo a petrecut cîteva zile lîngă biserica sfinţilor mucenici şi, căzînd la mormintele lor, se ruga. Şi a fost ascultată rugăciunea lui, pentru că i s-au deschis ochii şi, văzînd, slăvea pe Dumnezeu şi pe plăcuţii Lui, spunînd la oameni arătarea sfinţilor mucenici ce i s-a făcut, că, venind la dînsul amîndoi, au făcut semnul Sfintei Cruci de trei ori pe ochii lui şi aşa a văzut.

Odată, doi bărbaţi nevinovaţi au fost pîrîţi la marele voievod al Kievului, Mihail Izaslavici Sviatopolc, iar voievodul, crezînd clevetirea şi necercetînd cele cu adevărat pentru dînşii, a poruncit ca pe amîndoi bărbaţii pîrîţi, ferecîndu-i cu lanţuri de fier, să-i arunce în temniţa din Vişgorod. El, îndeletnicindu-se cu multe lucruri ale ocîrmuirii sale, a uitat de acei bărbaţi aruncaţi în temniţă, care au petrecut acolo mult timp, fiind părăsiţi şi uitaţi de toţi şi neavînd de nicăieri nădejde de eliberare. Atunci ei, ştiind că Sfinţii Mucenici Boris şi Gleb sînt grabnici ajutători celor din primejdii, şi-au pus nădejdea într-înşii după Dumnezeu, chemîndu-i în rugăciunile lor, şi în toate Duminicile dădeau străjerului bani, ca să cumpere prescuri şi lumînări şi să le ducă la biserica sfinţilor mucenici.

Trecînd multă vreme, şi aceia fiind tot în mare mîhnire şi întristare, într-o noapte li s-au arătat în vis Sfinţii Mucenici Boris şi Gleb şi le-au sfărîmat legăturile lor. Deşteptîndu-se acei bărbaţi din somn, unul dintre dînşii era la locul lui în temniţă, însă fără legături, iar celălalt s-a aflat afară din temniţă zăcînd, şi legăturile lui rupte, asemenea şi obezile prietenului lui zăceau frînte lîngă dînsul, iar temniţa încuiată cu tărie şi pecetluită. Sculîndu-se înspăimîntat bărbatul acela, a deşteptat pe străjerul temniţei care, cu mare frică, se mira şi-l întreba: "Cum ai ieşit din temniţă, fiind uşile bine încuiate şi pecetluite?" Iar el a răspuns: "Lăsaţi-mă mai întîi în biserică la Utrenie, să mă închin sfinţilor făcători de minuni Boris şi Gleb, să sărut sfintele lor racle, iar după aceea, voi spune ceea ce s-a făcut".

Mergînd el în biserică cu străjerul, a căzut înaintea raclelor sfinţilor, înălţînd slavă lui Dumnezeu şi mulţumind minunaţilor săi izbăvitori, sfinţilor răbdători de chinuri, Roman şi David. Apoi, sculîndu-se, a început înaintea tuturor a spune de eliberarea sa, aşa: "Dormind noi în temniţă, am văzut în vedenie cum, deodată, s-a luat acoperămîntul temniţei şi priveam pe Sfinţii Mucenici Boris şi Gleb, venind la noi şi zicîndu-ne: "Pentru ce petreceţi aici?" Şi le-am răspuns: "Aşa este voia voievodului; însă fără de vină sîntem pîrîţi". Şi au zis sfinţii: "Iată, noi am venit să vă eliberăm din temniţă, de vreme ce strigaţi către noi". Şi au zis numai către mine: "Tu îndată să mergi în biserica noastră şi să spui cele ce vezi acum, iar pe acest tovarăş al tău, avînd credinţă mai puţină, îl lăsăm încă în temniţă, însă îl dezlegăm din legături. Iar pentru pedepsirea necredinţei lui şi spre încredinţarea celorlalţi, îi dăm pentru o vreme orbire ochilor. Acum, noi ne ducem în pămîntul ceresc şi, după trei zile, vom veni iar aici şi-l vom face ca să vadă. După aceea să vă duceţi amîndoi la voievod şi să-i ziceţi: "Pentru ce faci aşa rău nesocotind adevărul şi munceşti pe oameni fără de vină? De nu te vei îndrepta, multe răutăţi te vor împresura!"

Aşa grăind către noi sfinţii, s-au făcut nevăzuţi. Iar eu, zicea cel ce era afară din închisoare, după o vedenie ca aceea deşteptîndu-mă din somn, nu ştiu cum m-am aflat zăcînd afară din temniţă, iar legăturile mele şi ale tovarăşului meu erau sfărîmate; iar de voiţi ca mai cu adevărat să ştiţi şi să vă încredinţaţi de cele spuse de mine, să veniţi la temniţă. Şi au mers toţi cei ce au fost în biserică cu dînsul şi au văzut uşile temniţei încuiate şi peceţile întregi, iar legăturile zăcînd sfărîmate afară, şi, minunîndu-se, au preamărit pe Dumnezeu. După aceea, îndată s-a dat ştire celor mai mari ai cetăţii şi, venind aici, au deschis temniţa şi au aflat pe închisul celălalt şezînd fără de legături, însă orb de ochi, şi i-au eliberat din temniţă pe amîndoi.

Cînd i-au eliberat pe ei era joi şi, mergînd la biserica sfinţilor mucenici, nu au plecat de acolo pînă dimineaţa, mulţumind pentru eliberare şi cerînd vedere celui orb. În ziua Duminicii, acel orb căzînd la mormintele sfinţilor, se ruga cu mare strigare, încît se supărau clericii şi ziceau: "Să duceţi pe orbul acesta de aici, că nu este cu putinţă a cînta de strigarea lui". Însă acela petrecea rugîndu-se şi striga către sfinţi: "Miluiţi-mă, sfinţilor de minuni făcători, luminaţi-mi ochii mei, precum v-aţi făgăduit!"

Apoi, întorcîndu-se către popor, a grăit cu glas, zicînd: "Strigaţi "Doamne, miluieşte!" şi vedeţi mila lui Dumnezeu şi minunea sfinţilor mucenici, că iată, eu văd". Şi s-au făcut ochii lui sănătoşi, ca şi cum niciodată nu avusese orbire şi durere. Atunci toţi cu glasuri înalte au preamărit pe Dumnezeu şi pe sfinţii Rusiei, cei de chinuri răbdători şi de minuni făcători. După aceea au mers la voievodul Mihail Sviatopolc şi cu de-amănuntul au spus toate cele văzute şi făcute lor.

Voievodul, minunîndu-se şi înspăimîntîndu-se de acea preaslăvită minune, s-a îndreptat din acea vreme şi nu mai credea iute clevetirile, nici nu dădea pedeapsă fără cercetare şi fără de întrebare cu dovadă pentru adevăr. Adeseori, el mergea în biserica sfinţilor mucenici şi cu dragoste se închina la cinstitele lor moaşte.

În slăvita cetate a Vladimirului din Suzdal cea din Rusia mare, domnind Vsevolod Iurevici, nepotul lui Vladimir Monomahul, s-au sculat asupra lui doi nepoţi ai lui, Mstislav şi Iaropolc Rostislavici, care veniseră din marele Novograd, fiind chemaţi în taină de Rostoveni, ca să domnească peste ei. Aceia, ridicîndu-se cu război, au mers asupra lui Vsevolod, unchiul lor, în cetatea Vladimirului, vrînd să-l izgonească din patria lui şi să dobîndească stăpînire mai mare. Şi, făcîndu-se război mare din amîndouă părţile, au fost biruiţi rostislavii de Vsevolod, care i-a şi prins vii şi i-a dus în cetatea Vladimirului, lîngă care, punînd păzitori, i-a lăsat să umble în voia lor. Iar vladimirenii, văzînd pe acei voievozi prinşi, dar neînchişi în temniţă, ci umblînd după voia lor, au făcut gîlceavă şi au venit la curtea domnului lor, Vsevolod, cu arme, strigînd şi zicînd: "Pentru ce, voievodule, nu ţii pe vrăjmaşii noştri în legături, ci îi laşi liberi? Ori să-i pedepseşti cu moarte, ori să-i orbeşti, ori să ni-i dai nouă". Iar voievodul, fiind milostiv, nu voia să facă rău voievozilor celor prinşi în război, dar din pricina poporului, a poruncit să-i pună în temniţă, ca să se potolească tulburarea.

Trecînd puţină vreme, vladimirenii iarăşi strigau şi ziceau către marele voievod, Vsevolod: "Dă-ne nouă pe rostislavi, că voim să-i orbim pe ei". Iar marele voievod Vsevolod s-a mîhnit, însă nu putea să oprească tulburarea poporului care, mergînd, a dărîmat temniţa şi, apucînd pe Mstislav şi pe Iaropolc, i-a orbit pe ei şi i-a eliberat. Şi astfel, ticăloşii Mstislav şi Iaropolc Rostislavici, care voiau să aibă mai mare slavă şi stăpînire, s-au făcut smeriţi şi orbi. Deci, aşa fiind ei, s-au dus la Smolensc şi au venit la Smiadan, în biserica Sfinţilor Mucenici Boris şi Gleb. În acea vreme era praznicul uciderii Sfîntului Gleb, în cinci zile ale lunii septembrie, şi acolo s-au rugat lui Dumnezeu cu dinadinsul şi cu mare osîrdie, iar pe sfinţii mucenici ca pe rudeniile lor, îi chemau în ajutor ca să li se uşureze durerile ochilor, pentru că le putrezeau rănile lor. Şi, rugîndu-se ei, mai întîi li s-a uşurat durerea, apoi mai presus de nădejde, li s-a dăruit vederea ochilor.

Şi, văzînd luminos, au început a slăvi şi a mulţumi lui Dumnezeu înaintea tuturor şi Preacuratei Născătoare de Dumnezeu şi Sfinţilor Roman şi David, făcătorii de minuni ai Rusiei, şi s-au dus într-ale lor, bucurîndu-se. Iar mila Domnului, care s-a făcut cu ei prin rugăciunile sfinţilor mucenici, au propovăduit-o pretutindeni cu milostivire.

Un bătrîn oarecare din vremile cele mai de demult, anume Martin, care era în cetatea Turov şi care mai înainte a fost bucătar la episcopii Turovului: Simeon, Ignatie, Ioachim şi Gheorghe, pe care eliberîndu-l episcopul Gheorghe din slujba aceea pentru bătrîneţe, a luat chipul monahicesc şi petrecea în mănăstirea episcopiei la biserica Sfinţilor Mucenici Boris şi Gleb, vieţuind singur în chilie. Acela bolea adeseori de surpătură, pentru că pîntecele lui se lăsa în boaşe şi, cînd i se întîmpla lui aceasta, atunci zăcea bătrînul văitîndu-se de durere, neputînd să se scoale şi să slujească trupului său. Odată, bolind de acea neputinţă şi zăcînd în chilie, slăbea de sete, pentru că nimeni nu-l cerceta - în acea vreme era apă mare împrejurul acelei mănăstiri -, iar a treia zi au intrat la el Sfinţii Mucenici Boris şi Gleb, întocmai după asemănarea lor, precum sînt închipuiţi pe icoane şi i-au zis: "Ce te doare, bătrînule?" Iar el le-a spus neputinţa sa. Ei i-au zis: "Voieşti apă?" Bătrînul a răspuns: "O, domnii mei, de mult îmi este sete". Şi luînd unul dintre dînşii vasul cu apă, iar celălalt, umplînd un păhăruţ, a adăpat pe bătrînul.

Bătrînul le-a zis: "Ai cui sînteţi voi, fiilor?" Ei i-au răspuns: "Sîntem fraţii lui Iaroslav". Şi socotind bătrînul că sînt rudenie voievodului Gheorghe Iaroslav, le-a zis: "Dumnezeu să vă ţină mulţi ani, domnii mei. Luaţi singuri pîine şi mîncaţi, căci eu nu pot să vă slujesc". Iar ei i-au zis: "Fie ţie pîinea, căci noi ne ducem, iar tu să nu mai boleşti de acum, ci să te odihneşti". Şi îndată s-au făcut nevăzuţi, iar bătrînul s-a făcut sănătos şi a cunoscut cercetarea Sfinţilor Mucenici Boris şi Gleb şi, sculîndu-se, a preamărit pe Dumnezeu şi pe plăcuţii Lui. De atunci niciodată n-a mai bolit de acea neputinţă, ci a petrecut multă vreme sănătos şi spunea despre tămăduirea dăruită lui de sfinţii mucenici, care i s-au arătat lui.

Binecredinciosul domn Alexandru, care se numea Nevski, domnind în marele Novograd, avea război cu nemţii. Şi cînd a mers cu oastea sa la rîul Neva, unul din voievozii lui, anume Filip, bărbat temător de Dumnezeu, avînd încredinţată lui paza de noapte, a văzut pe apă, înspre răsărit, o corabie şi în mijlocul ei pe Sfinţii Mucenici Boris şi Gleb, stînd în haine roşii, iar vîslaşii şedeau îmbrăcaţi ca şi cu o negură. Şi a zis Sfîntul Boris Sfîntului Gleb: "Frate, Gleb, să mergem degrabă ca să ajutăm rudeniei noastre, voievodul Alexandru, asupra turbaţilor nemţi".

Această vedenie a spus-o voievodului aceluia stăpînul său. În aceeaşi zi, domnul Alexandru, cu ajutorul Sfinţilor Mucenici Boris şi Gleb, a biruit şi a călcat puterea nemţească şi pe craiul lor singur l-a rănit la faţă cu sabia, şi s-a întors în marele Novograd cu bucurie.

În acelaşi chip, mult timp după aceea, cînd Dimitrie, marele voievod al Moscovei, avuse război cu Mamae, împăratul tătar, Toma Halţibie, păzitorul de noapte, a văzut o vedenie ca aceasta, descoperită lui de Dumnezeu: Se vedea la înălţime un nor ales, şi iată, ieşeau, ca nişte cete foarte mari, dinspre răsărit: iar dinspre miazăzi veneau doi tineri luminoşi, avînd în mîinile lor lumînări şi săbii ascuţite. Aceştia erau Sfinţii Mucenici Boris şi Gleb, şi au zis polcovnicilor tătari: "Cine v-a poruncit vouă ca să pierdeţi patria noastră, cea dăruită nouă de Domnul?" Şi a început a tăia pe potrivnici, încît nici unul dintre dînşii n-a rămas întreg.

A doua zi, străjerul acela a spus marelui domn vedenia sa, iar domnul, ridicînd ochii spre cer şi înălţîndu-şi mîinile, a început a se ruga cu lacrimi, zicînd: "Doamne, iubitorule de oameni, pentru rugăciunile Sfinţilor Mucenici Boris şi Gleb, ajută-mi mie, ca lui Moise asupra lui Amalic, ca lui David asupra lui Goliat, ca lui Iaroslav asupra lui Sviatopolc şi ca strămoşului meu, marele domn Alexandru, asupra craiului nemţesc, aşa dă-mi mie ajutor asupra lui Mamae. Şi în acea zi, Dimitrie, marele voievod al Moscovei, cu ajutorul rugăciunilor sfinţilor răbdători de chinuri, Boris şi Gleb, a biruit pe Mamae, împăratul tătar, precum despre aceea se află pe larg în istorie. Aceasta şi alte multe minuni au făcut Sfinţii Mucenici Boris şi Gleb, făcătorii de minuni ai Rusiei, care din Sfîntul Botez s-au numit Roman şi David. Ei şi acum fac minuni celor ce îi cheamă pe dînşii cu credinţă, pentru slava lui Hristos Dumnezeul nostru, Celui împreună slăvit cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, acum şi în vecii vecilor. Amin.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Timotei citeţul şi a soţiei lui, Mavra (3 mai)

În vremea persecuţiilor, creştinii erau căutaţi spre muncire şi aduşi spre cercetare la Arian, ighemonul din Tebaida, pus de Diocleţian păgînul, împăratul Romei. Atunci au adus la acela pe un bărbat cu numele Timotei, cititor bisericesc, din satul Pirapei, tînăr de ani, care, nu de mult, se însoţise cu o fecioară, anume Mavra, iar după douăzeci de zile de la nuntă a fost prins de păgîni, fiind creştin.

Văzîndu-l ighemonul Arian, l-a întrebat: "Cine eşti tu? Şi din ce rînduială faci parte?" Iar Timotei a răspuns: "Sînt creştin, citeţ al Bisericii lui Dumnezeu". Zis-a ighemonul către dînsul: "Oare numai tu singur nu ai auzit porunca împărătească care porunceşte că tot cel ce nu aduce jertfă zeilor va pieri rău?"

A răspuns Timotei: "Duhul lui Iisus Hristos petrece în mine; pentru aceea nu voi aduce jertfe zeilor voştri!" Zis-a ighemonul: "Dă-mi mie cărţile tale, ca să înţeleg puterea lor!" Răspuns-a Timotei: "Nebunule şi necunoscătorule desăvîrşit; cine din oameni cîndva îşi dă la moarte pe fiii săi? Oare nu ştii că acele cărţi scrise de mine sînt fiii mei şi, cînd citesc cărţile acelea pentru Dumnezeu, îngerii Lui stau împrejurul meu?" Zis-a ighemonul: "Nici zeilor nu jertfeşti, nici cărţile nu voieşti să-mi arăţi, deci, vezi să nu-ţi fie spre pedeapsă o îndrăzneală ca aceasta". Sfîntul Timotei a răspuns: "Nu vreau a jertfi şi nici cărţile nu vreau a le arăta păgînilor, pentru că sînt creştin!"

Atunci ighemonul, mîniindu-se, a poruncit să aducă două fiare ascuţite în chip de ţepi, înroşite în foc şi să le bage în amîndouă urechile mucenicului. Şi îndată, din acea durere cumplită, i-au curs amîndouă luminile ochilor. Şi i-au zis slujitorii mucenicului: "Iată, de vreme ce nu voieşti să jertfeşti, ţi-ai pierdut ochii!" Răspuns-a Sfîntul Timotei: "Ochii trupului meu, care au văzut multe lucruri necuviincioase, au pătimit acum orbirea aceasta, iar cu ochii mîntuirii, Domnul meu Iisus Hristos îmi luminează sufletul!"

Auzind ighemonul acestea, a poruncit ca, legîndu-i mîinile înapoi, să-i bage un lemn între dinţi; apoi să-l spînzure cu capul în jos, legîndu-i o piatră grea de grumaji. Cînd slujitorii începeau să-i facă aceasta, mucenicul căutînd spre cer, a zis: "Este Dumnezeu în cer şi este puternic să mă izbăvească pe mine din aceste munci". Grele au fost muncile Sfîntului Timotei! Iar slujitorii sfătuiau pe ighemon ca, prin milă, mai vîrtos decît prin muncire, să se sîrguiască a-l pleca spre voia sa. Şi i-au spus lui că Timotei este mire, deoarece nu are mai mult de douăzeci de zile de cînd a făcut nunta, şi mireasa lui este foarte tînără. Îndată, ighemonul a poruncit să o aducă şi pe ea înaintea sa şi a zis către dînsa: "Cum îţi este numele?" Ea a răspuns: "Mă numesc Mavra".

Zis-a ighemonul: "Mi-e jale de nenorocirea ta, că eşti tînără şi vei rămîne văduvă. Deci, îţi poruncesc să te împodobeşti cu podoabe frumoase, să-ţi împleteşti părul, să te îmbraci cu haine alese şi, mergînd la bărbatul tău, să-l sfătuieşti să aducă jertfă zeilor, ca să nu fii cu adevărat văduvă aşa de tînără. Iar dacă îl vei îndupleca, vei lua de la noi multe daruri, aur şi argint". Deci, Mavra a făcut precum i-a poruncit ighemonul. S-a înfrumuseţat cu podoabele şi cu hainele sale şi, mergînd la bărbatul său, l-a rugat mult să facă după voia ighemonului şi să se izbăvească pe sine de nişte munci ca acestea. Iar el nu putea să-i răspundă, avînd căluş băgat în gură, care, ţinîndu-i-o deschisă, nu putea să o împreune şi să grăiască ceva. Întorcîndu-se Mavra la ighemon, l-a rugat să poruncească să ia căluşul din gura mucenicului, ca să poată vorbi cu dînsa. Şi îndată a poruncit ighemonul ca să-i scoată acel căluş.

Mergînd Mavra la Sfîntul Timotei, a stat aproape de el. Dar, mirosind mucenicul miros din hainele Mavrei, fiind stropite cu aromate mirositoare, a strigat: "Unde este tatăl meu, preotul Picolpos?" Iar tatăl lui, care stătea nu departe între popor şi privea la pătimirea fiului său, s-a apropiat de dînsul şi a zis: "Ce voieşti, fericitul meu fiu?" Răspuns-a Timotei: "Te rog pe tine, tată, să faci un lucru bun, adică, luînd oarecare petic, să-mi acoperi faţa ca să nu simt mirosurile cele vătămătoare de suflet, care ies din hainele femeieşti, pentru că acest miros este moarte, ce duce pe oameni la pierzare şi le găteşte gheena. Aceste mirosuri de arome sînt ale poftei ajutătoare diavolului, vrăjmaşe sfinţilor şi urîciune drepţilor".

După ce a tăcut Sfîntul, Mavra a zis către dînsul: "Iubite Timotei, pentru ce mă defăimezi aşa pe mine, care mai înainte nu te-am supărat cu nimic pe tine? Abia sînt douăzeci de zile de cînd ne-am luat şi încă nu-mi ştii obiceiurile mele, nici eu n-am cunoscut toate locurile casei tale. Atît de departe sînt de prihana cea părută, încît n-am schimbat cu altcineva vreun cuvînt şi nici la masă cu cineva n-am stat, iar acum plîng, văzîndu-te pe tine în munci, şi mă doare inima pentru tine. Fiind nevinovat, pătimeşti unele ca acestea, iar aceste pătimiri ale tale rănesc cu durere sufletul meu, că mă laşi văduvă aşa de tînără. Au doară te-ai îndatorat mult şi, neavînd cu ce să te răscumperi de datorie, de bunăvoie te-ai dat la moarte, supărîndu-te de datornici? Dacă este aşa, să vindem hainele noastre cele de mare preţ şi să plătim acea datorie. Iar dacă pentru dajdia poporului eşti ţinut în această primejdie şi nu ai cu ce plăti, iată, înaintea ta sînt toate podoabele mele de nuntă, aurul şi îmbrăcămintea de mireasă, vinde-le şi să plăteşti dajdia împărătească".

După nişte cuvinte ca acestea ale ei, a zis Sfîntul Timotei către dînsa: "Mavro, sora mea, cînd te-am văzut pe tine cu ochii cei sufleteşti ieşind din casă, am văzut pe diavolul mergînd la dreapta ta şi avea în mînă o cheie cu care întorcea inima ta înapoi la lume". Zis-a Mavra: "Fratele meu, Timotei, eu pe tine te caut şi după aceasta, cînd te voi căuta, unde te voi afla? Şi dacă va veni sîmbăta sau duminica, cine va citi cărţile tale?"

A zis Sfîntul Timotei către dînsa: "O, Mavro, lasă cele de puţină vreme şi deşarte ale acestei lumi şi vino împreună cu mine la această frumoasă nevoinţă, pentru care ne vom învrednici să luăm cununi de la Mîntuitorul nostru Dumnezeu şi El ne va ierta toate păcatele noastre, ale celor ce de bunăvoie ne dăm la moarte pentru Dînsul". Mavra a zis: "Cînd veneam la tine, inima mea era plină de lumească împătimire; iar după ce ai început a vorbi cu mine, Duhul lui Dumnezeu a intrat în mine! Deci, să ştii, o, preaiubitul meu frate, că şi eu tot pe acelea le doresc, pe care tu le-ai iubit!" Grăit-a către dînsa Sfîntul Timotei: "Dacă grăieşti adevărul, du-te de ceartă pe ighemon pentru păgînătatea lui". Iar Mavra a răspuns: "Mă tem, fratele meu, ca nu cumva să mă înfricoşez, văzînd mulţimea muncilor şi pe ighemon mîniindu-se şi nu voi putea suferi, fiind prea tînără numai de şaptesprezece ani". Zis-a către dînsa Sfîntul Timotei: "Nădăjduieşte spre Domnul nostru Iisus Hristos şi-ţi vor fi muncile ca untdelemnul vărsat pe trupul tău şi ca un duh de rouă în oasele tale, uşurîndu-ţi toate durerile!"

După aceea a început mucenicul a se ruga lui Dumnezeu pentru dînsa, astfel: "Dumnezeule al tuturor darurilor celor bune, Cel ce ai dat ajutor în foc celor trei tineri şi ai izbăvit pe Daniil din gurile leilor, proorocului prin prooroc i-ai trimis hrană, ai întărit pe Avacum în ducerea prînzului; şi nu numai în robie ai ajutat, ci şi în groapa leilor şi în cuptorul cel de foc ai mîntuit pe cei ce nădăjduiesc spre Tine, în mărturia iubirii Tale de oameni, prin care din cei robiţi ai făcut prooroci şi mucenici; caută, Doamne, şi acum spre roaba Ta, Mavra, Cela ce ne-ai împreunat pe noi în însoţire, fă-ne nedespărţiţi pe noi în această nevoinţă şi să nu fim deosebiţi din ceata sfinţilor Tăi mucenici. Ci ne dă nouă, ca pentru Tine să suferim muncile şi moartea cu bărbăţie şi să se ruşineze potrivnicii, neputînd a ne despărţi pe noi de la întocmirea cea cu un suflet, pe care o avem în Hristos Dumnezeul nostru, Căruia, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, I se cuvine slava în veci. Amin".

Aşa rugîndu-se Sfîntul Timotei lui Dumnezeu pentru soţia sa, Mavra, îndată fericita, pornindu-se cu Duhul Sfînt, a mers la ighemon şi, stînd înaintea lui, a zis: "O, necuratule ighemon, argint şi aur te-ai făgăduit să-mi dai, vrînd să pogori sufletul meu în pierzare, pentru că nimic mai mult nu doreşte inima ta, fără numai suflete omeneşti, cărora, dăruindu-le aur, vrei să le omori; dar cu amăgirile tale nu mă vei birui pe mine, căci, îmbrăcîndu-mă în armele Domnului meu Iisus Hristos, am stat înaintea ta". Iar ighemonul Arian a zis către ai săi: "Oare nu v-am spus mai dinainte de Timotei că este vrăjitor? Iată, a fermecat şi pe femeia sa, ca împreună cu dînsa, să ni se împotrivească nouă".

Apoi a zis către Mavra: "Oare şi tu ţi-ai ales mai bine moartea decît viaţa? Caută de vezi că te lipseşti de această dulce viaţă prin muncile cele amare; au doară, văzînd mai înainte moartea bărbatului tău, gîndindu-te la văduvia ta, ţi-ai ales să mori împreună cu dînsul? Nu te tulbura că vei fi văduvă, că te voi mărita cu un sutaş din cei mai bogaţi ai mei, ca să te desfătezi cu dînsul din dulceaţa vieţii acesteia şi să te veseleşti avînd bărbat de neam bun ca cel dintîi". Răspuns-a fericita Mavra: "De toate deşertăciunile

lumeşti lepădîndu-mă, n-am trebuinţă de sutaşul tău! Şi îţi spun adevărul, că m-am însoţit cu Mirele ceresc Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, spre Care nădăjduiesc fără îndoială. Iată, cu inimă vitează am stat înaintea ta, netemîndu-mă de nedreapta ta judecată!"

Mîniindu-se ighemonul, a poruncit să-i smulgă tot părul capului ei. Apoi a zis: "Iată, părul tău este smuls; deci, te sfătuiesc să jertfeşti zeilor, pentru ca să nu mai suferi şi alte munci grele ce te aşteaptă". Răspuns-a Mavra: "O, ighemoane, acum ştiu că Hristos al meu m-a primit, nepomenindu-mi păcatul cel din neştiinţă; că, ascultîndu-ţi sfatul tău cel viclean, mi-am împodobit părul spre amăgirea fericitului meu bărbat. Bine ai făcut, smulgîndu-mi părul acesta, că prin smulgerea lui s-a ridicat acel mare păcat de la mine, ca să nu fiu eu, cu podoaba părului, sminteală poporului ce stă împrejur şi se uită la această privelişte".

Auzind ighemonul acest răspuns al ei, s-a mîniat şi a poruncit să-i taie degetele de la mîini şi să le arunce departe. Iar Sfînta Mavra a zis: "Şi cu aceasta îmi faci un bine, luîndu-mi degetele, cu care puneam asupra-mi înşelătoarele împodobiri. Să ştii dar, că nu cunoşti acelea ce mi le faci mie; căci, iată, un al doilea păcat al meu ai făcut a se lua de la mine prin tăierea degetelor; drept aceea cu veselie stau înaintea ta, fiind gata la toate muncile poruncite de tine". Ighemonul se mira de acea răbdare a ei. Iar presbiterul, tatăl lui Timotei, stînd acolo în privelıştea poporului aproape de Mavra şi, privind la nevoinţa ei, a zis încet către dînsa: "O, Mavro, buna mea fiică, cum ai răbdat tăierea degetelor tale?" Răspuns-a lui Sfînta Mavra: "Părinte, precum vezi pe un om într-o grădină smulgînd din rădăcină verdeţurile şi lepădîndu-le, tot astfel şi eu priveam spre tăierea şi lepădarea degetelor mele şi nu simţeam nici o durere".

Arian ighemonul a poruncit apoi la doisprezece ostaşi, să umple o căldare mare cu apă, să o fiarbă şi să arunce în ea pe Sfînta Mavra. După ce a fiert destul apa, încît clocotea ca un tunet, a aruncat în ea pe sfînta care a stat în mijloc nevătămată. Şi grăia către ighemon: "Iarăşi îţi mulţumesc, că ai poruncit să mă spăl şi să mă curăţ de păcatele mele cele făcute în lume, ca prin inimă curată să mă apropii de Dumnezeul meu şi să primesc cununa vieţii. Pentru că cele ce le pătimesc de la tine, îmi sînt mîntuire la Hristos Domnul meu. Însă bine ai gîndit să mă arunci în această căldare, nefiind încă fiartă, pentru că apa din ea este foarte rece, şi nu simt căldură, precum nici pe celelalte munci nu le-am simţit".

Mîniindu-se ighemonul foarte, a început a se gîndi că ostaşii, avînd milă de femeia aceea, au vărsat afară apa fiartă şi au turnat în locul ei apă rece, vrînd ca astfel să păzească pe Mavra vie, ca s-o aibă spre pofta lor trupească. Deci, sărind de pe scaunul său, a alergat la căldare, vrînd să ştie dacă era cu adevărat rece apa din căldare. Şi, apropiindu-se, a zis către sfîntă: "Toarnă-mi puţină apă pe mîini, ca să ştiu dacă este rece!" Sfînta i-a zis: "Ea este atît de rece, încît nici căldura ei n-o simt. Iar de nu ai cu ce să înfierbînţi mai mult căldarea, apoi trimite la tatăl meu, care-ţi va da un braţ de lemne, ca să aprinzi focul sub căldare, căci este lucrător de lemn". Iar acestea le zicea sfînta, ocărînd pe ighemon. Deci, i-a turnat pe mîini apă fiartă din căldare şi, îndată, de fierbinţeala cea mare, atît i s-au ars mîinile, încît şi pielea i s-a zbîrcit, răcnind foarte tare de durere şi cu mirare a strigat, zicînd: "Bine este cuvîntat Domnul Dumnezeul Mavrei, că nu este altul afară de Acela, în Care se slăveşte aceasta".

Acestea zicînd, a poruncit să elibereze pe sfînta. Dar mai înainte ca ea să fie liberă de judecată şi de muncă, diavolul iarăşi a intrat în inima ighemonului şi-l îndemna să se împotrivească aceleia care, cu curată ştiinţă, avea credinţa cea bună către Dumnezeu. Deci, chemînd pe muceniţă, i-a zis: "Încetează, Mavro, să nădăjduieşti spre Hristos şi jertfeşte zeilor". Sfînta a răspuns: "Nu voi jertfi idolilor, pentru că am pe Domnul, Cel ce mă apără pe mine". Zis-a ighemonul: "Gura ta o voi umple cu cărbuni aprinşi, de nu vei jertfi". Sfînta a răspuns: "Nu înţelegi că cele ce le faci în nebunia ta, poruncind să-mi umple gura cu cărbuni aprinşi, mă curăţesc cu totul de păcatele cele făcute cu limba şi cu gura? Că şi Domnul meu, cînd lui Isaia proorocul i-a arătat slava Sa şi l-a făcut pe el să poată auzi cîntările îngereşti, fiindcă era încă în păcate, vrînd să-l curăţească, a trimis la el pe unul din serafimi, avînd în mîini un cărbune aprins, pe care îl luase cu cleştele din altar şi a atins cu cărbunele buzele proorocului, zicînd: *Iată, s-a atins acesta de buzele tale şi va şterge fărădelegile tale, iar păcatele tale le va curăţi!* Şi dacă proorocul cu un cărbune a cîştigat iertare de păcate, apoi, mă rog ţie ca nu numai gura mea s-o umpli de cărbuni aprinşi, ci

şi faţa, capul şi peste tot trupul să pui cărbuni aprinşi şi să-l arzi, ca să fiu bună mirosire a lui Hristos. Şi Dumnezeu, Care a curăţit altădată păcatele proorocului acela, să le curăţească şi pe ale mele".

Nişte cuvinte ca acestea auzindu-le ighemonul, s-a înspăimîntat şi totodată s-a aprins de mînie şi a poruncit să aducă o făclie plină de pucioasă şi de smoală, ca să ardă pe muceniţa. Iar poporul care stătea împrejur, a strigat cu glas mare către ighemon, zicînd: "Pînă cînd vei scorni munciri noi asupra acestei tinere fecioare? Încetează de acum să te mînii, ighemoane, căci ne mirăm foarte de răbdarea ei". Iar Sfînta Mavra, întorcîndu-se către popor, a zis: "Fiecare din voi să-şi caute de lucrurile sale: bărbaţii să se îngrijească de lucrurile cele bărbăteşti, iar femeile să facă lucrurile lor cu curăţie şi cu blîndeţe. Iar pentru mine nimeni să nu se îngrijească, pentru că eu n-am trebuinţă de nici un sprijin sau ajutor de la voi, căci Dumnezeu, spre Care nădăjduiesc, este sprijinitorul meu".

Astfel grăind sfînta, ighemonul a poruncit să-i ardă trupul ei cu acea făclie. Iar Sfînta, căutînd spre făclie, a zis către ighemon astfel: "Ca şi cum n-ai fi ispitit cu cele dintîi munci şi acum ţi se pare că mă vei înfricoşa cu această proastă făclie? Au doară nu era mai mare şi mai înfricoşată căldarea care fierbea, în care am fost afundată toată şi nu m-am vătămat, ca şi cum ar fi fost apă rece? Tu singur eşti martorul meu, cînd ţi s-au opărit mîinile tale, iar eu nu m-am vătămat cîtuşi de puţin, şi acum să mă tem de o făclie ca aceasta? De voieşti, o, ighemoane, apoi un cuptor întreg să aprinzi şi să mă arunci în el, şi atunci vei vedea puterea Hristosului meu, a Cărui roabă sînt; pentru că nu mă va lăsa Dumnezeul meu, Care m-a chemat la nevoinţa aceasta, prin fericitul meu bărbat, Timotei, iar făclia pe care o apropii de trupul meu, este ca o rouă, care se coboară de dimineaţă din cer pe pămînt şi face să odrăslească pomii şi să aducă roade".

Ighemonul, fiind biruit de răspunsurile Sfintei Muceniţe, arătate chiar prin fapte, şi, neputînd să afle munci mai grele asupra ei, s-a mîhnit foarte. Deci, a poruncit ca pe amîndoi, pe Timotei şi pe Mavra să-i răstignească pe cruci, punîndu-i pe ei drept, unul în faţa celuilalt. Iar cînd se duceau la răstignire, i-a întîmpinat pe ei maica Mavrei şi, apucînd pe fiică, a strigat, zicînd: "Fiica mea, Mavra, oare astfel laşi pe maica ta, care te caută pe tine? Cine va purta podoabele tale? Ale cui vor fi hainele cele de mult preţ, argintul şi aurul, dacă tu, fiica mea, nu vei fi între vii?" Răspuns-a Sfînta Mavra către maica sa, zicînd: "Aurul şi argintul piere, hainele le mănîncă moliile şi frumuseţea feţei celei tinere cu vremea îmbătrîneşte şi se veştejeşte, iar cununa lui Iisus Hristos este nestricăcioasă în veci".

Maica sa nu putea să răspundă ceva împotriva cuvintelor sfintei. Iar muceniţa, smulgîndu-se din mîinile maicii sale, a mers spre cruce, zicînd către ea: "Pentru ce mă tragi pe mine de la Cruce, nelăsîndu-mă să mă îndulcesc mai degrabă de Domnul meu, în asemănarea morţii Lui?" Atunci ostaşii i-au răstignit pe ei, punîndu-i cu faţa unul spre altul. Şi au petrecut pe cruce nouă zile şi nouă nopţi, mîngîindu-se şi sfătuindu-se unul pe altul. Sfîntul Timotei învăţa pe soţia sa pînă seara, iar Mavra sfătuia pe împre-ună pătimitorul său pînă dimineaţa.

Şi a zis fericita Mavra către Sfîntul Timotei: "Să nu ne dăm la somn, ca nu cumva, venind Domnul nostru, să ne afle pe noi dormind şi să se mînie asupra noastră. Căci, omul în casă, nedormind, lumînarea care arde goneşte năvălirea tîlharilor; iar stingînd lumînarea, tîlharul cu înlesnire intră în casă şi fură. Deci, să nu dormim, ci să ne silim la rugăciuni, ca Domnul nostru să ne afle în neslăvită răbdare şi aşteptare a venirii Lui, şi vrăjmaşul nu va îndrăzni să se apropie în taină şi să ne facă ispită nouă care sîntem pe cruce".

Şi, iarăşi, după o vreme, Sfînta Mavra a zis către Sfîntul Timotei: "Deşteaptă-te, fratele meu, alungă somnul de la tine şi priveghează, ca să afli cele văzute de mine. Căci am văzut pe un om, stînd înaintea mea ca într-o uimire, avînd în mîinile sale un pahar plin cu lapte şi miere, zicîndu-mi: "Pe acesta, primindu-l, să-l bei". Iar eu am zis către dînsul: "Tu cine eşti?" Acela mi-a răspuns: "Sînt îngerul lui Dumnezeu". Atunci am zis către dînsul: "Să ne rugăm lui Dumnezeu!" Dar el mi-a zis: "Eu, milostivindu-mă, am venit spre tine, văzîndu-te flămîndă şi însetată şi postind pînă la ceasul acesta".

Apoi, iarăşi am zis către dînsul: "Cine te-a trimis pe tine la mine cu această milă netrebnică şi ce grijă porţi de răbdarea şi postirea mea? Nu ştii oare că Dumnezeu şi pe cele cu neputinţă le dăruieşte celor ce se roagă către Dînsul?" Zicînd acestea, am început să mă rog. Pe cînd mă rugam, am văzut pe acel om ce mi se arătase cu paharul, întorcîndu-şi faţa dinspre mine la apus şi îndată am cunoscut că este nălucirea vrăjmaşului care, şi pe cruce, vrea să ne ispitească. Şi a pierit acea nălucire.

După aceea a venit iarăşi altul şi mi se părea că m-a scos la un pîrîu pe care curgea lapte şi miere şi-mi zicea: "Bea!" Iar eu am răspuns: "Acum ţi-am spus ţie că nu voi bea apă, nici altă băutură pămîntească, pînă ce nu voi bea paharul morţii pentru Hristos, Domnul meu, pe care El singur îl va da mie, prin mîntuirea şi nemurirea vieţii cele veşnice". Cînd am zis aceasta, omul cel care îmi poruncise să beau din rîu, îndată a pierit împreună cu rîul.

După aceea, mi-a stat înainte un al treilea om minunat la vedere şi a cărui faţă strălucea ca soarele. Acela, luîndu-mă de mînă, m-a ridicat la cer şi mi-a arătat un scaun împodobit, pe care erau puse haine albe şi o coroană preafrumoasă. Iar eu, minunîndu-mă de acea frumuseţe, am întrebat pe cel ce mă ducea: "Ale cui sînt acestea, Doamne?" El mi-a răspuns: "Acestea sînt răsplătirile nevoinţelor tale! Ţie îţi sînt gătite hainele, coroana şi acest scaun". Ridicîndu-mă apoi puţin mai sus, mi-a arătat un alt scaun asemenea împodobit, o haină albă şi o coroană. Şi l-am întrebat iarăşi: "Dar acestea ale cui sînt?" Iar el mi-a răspuns: "Acestea sînt ale bărbatului tău, Timotei". Şi iarăşi am îndrăznit a-l întreba: "Pentru ce sînt departe scaunele unul de altul?" Şi mi-a răspuns: "Multă deosebire este între tine şi între bărbatul tău. Oare nu ştii că după sfătuirea lui ai intrat şi tu în nevoinţa pătimitoare şi aceea este pricina încununării tale? Deci, acum întoarce-te în trupul tău şi mîine la ceasurile şase vor veni îngerii lui Dumnezeu ca să ia sufletele voastre şi să le înalţe la ceruri. Însă fiţi treji ca să nu înceapă vrăjmaşul a vă ispiti iarăşi".

Vedeniile acestea le-a spus Sfînta Mavra fratelui ei, Timotei, cu care se mîngîia întru Domnul. Iar după ce a sosit acea zi şi ceasul al şaselea, îngerul lui Dumnezeu a venit să ia sufletele mucenicilor. Şi a zis Sfînta Mavra către poporul ce privea la pătimirea lor: "Fraţilor şi surorilor, aduceţi-vă aminte că am făcut cele omeneşti, vieţuind cu oamenii. Şi iarăşi am săvîrşit şi cele ale lui Dumnezeu, fiind robi ai Lui. Iar acum, primim cununile cele fără de moarte de la Domnul nostru Iisus Hristos. Deci, făcînd şi voi cele ce sînt ale firii omeneşti, sîrguiţi-vă, de asemenea, ca să săvîrşiţi şi cele care sînt plăcute lui Dumnezeu, pentru ca să cîştigaţi iertare de păcate şi să primiţi cununi de la acelaşi Stăpîn al nostru". Zicînd Sfînta Mavra acestea, îndată amîndoi şi-au dat sufletele lor în mîinile lui Dumnezeu şi aşa şi-au sfîrşit mucenicia lor cu bună nevoinţă, întru Iisus Hristos Domnul nostru, Căruia Se cuvine slava, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, în vecii vecilor. Amin.

Viaţa Cuviosului Teodosie,
egumenul mănăstirii Pecersca
(3 mai)

Al doilea mare luminător al pămîntului Rusiei, după Cuviosul şi de Dumnezeu purtătorul părintele nostru Antonie al Pecerscăi, adică al sfintei făcătoare de minuni lavrei a Pecerscăi Kievului, cel împodobit cu nevoinţele şi cu minunile ca numărul stelelor, este preacuviosul şi de Dumnezeu purtătorul părintele nostru Teodosie. Celor ce doresc a-l cunoaşte, fiind martor credincios la cer, Cuviosul Nestor scriitorul de ani ai Pecerscăi a arătat din destul prin scrisori în Patericul Pecerscăi, de la care puţin mai pe scurt se scrie despre dînsul aici.

Cuviosul şi purtătorul de Dumnezeu părintele nostru Teodosie al Pecerscăi a fost dintr-o cetate a Rusiei, ce se numeşte Vasilev sau Vasilcov, născut din părinţi binecredincioşi şi crescut în dreapta credinţă. A fost dat de părinţii săi la învăţătura dumnezeieştilor cărţi, pe care le-a învăţat repede, încît toţi se mirau de buna înţelegere a copilului. El cerceta biserica Domnului la rugăciune în toate zilele şi asculta cu toată luarea aminte ce se citea şi se cînta într-însa. Asemenea stătea cu răbdare la toată pravila bisericească, iar

cu copiii care se jucau nu se amesteca, ci se îngreţoşa de jucăriile lor. Părinţii lui s-au mutat mai departe în cetatea Curos. Apoi, tatăl s-a mutat din viaţa aceasta pămîntească, pe calea credincioşilor celor ce trec spre răsăritul cerului şi a lăsat lîngă maică-sa pe acest fiu, fiind copil de treisprezece ani, care, împreună cu anii, creştea şi cu darul lui Dumnezeu cel în Treime veşnic. El, povăţuindu-se de Dînsul şi văzînd sfîrşitul vieţii celei vremelnice a tatălui său, a început mai mult a se gîndi pentru veşnica sa viaţă cea nesfîrşită, îndeletnicindu-se cu ostenelile cele plăcute lui Dumnezeu şi depărtîndu-se de toată veselia lumească. Nu se îmbrăca în haine luminoase, ci cu cele proaste era îndestulat. Avea însă o dorinţă, adică în ce chip s-ar putea îmbrăca întru mîntuire.

În vreme aceea, s-a întîlnit cu nişte străini din Ierusalim, de la care fericitul tînăr, auzind de Sfintele Locuri unde Mîntuitorul lumii S-a ostenit pentru mîntuirea noastră şi Şi-a vărsat sîngele Său cel scump, a voit să le cerceteze. De aceea, a plecat noaptea cu dînşii pe cale, în ascuns de maica sa. Ea, căutîndu-l trei zile cu plîngere, cînd a aflat unde s-a dus, a alergat degrabă la dînsul cu fiul ei cel mai tînăr şi, ajungîndu-l şi apucîndu-l foarte mînioasă, îl bătea cu asprime. Aruncîndu-l la pămînt şi călcîndu-l cu picioarele, l-a dus legat la casa sa şi, ca pe un făcător de rele, l-a încuiat într-o cameră, iar el primea toate acestea cu mulţumire.

După aceea, maica sa, milostivindu-se spre dînsul, l-a lăsat liber şi îl sfătuia cu rugăminte să nu mai fugă de la dînsa. Deci, fericitul, întorcîndu-se la nevoinţa sa cea dintîi, se ducea la biserica lui Dumnezeu în toate zilele. Şi, văzînd că de multe ori nu se făcea în biserică dumnezeiasca Liturghie din lipsă de prescuri, a socotit ca singur să gătească nişte pîini ca acelea, ce se aduc Domnului spre jertfă. Şi a început a cumpăra grîu, a-l măcina singur cu mîinile sale, a coace prescuri şi a le aduce în biserică spre jertfă, dintre care, pentru unele, deşi îi dădea cineva ceva preţ, el împărţea acel preţ la săraci.

Aşa lucrînd, a petrecut doi ani şi mai mult. Dar copiii de vîrsta lui îl batjocoreau pentru un lucru ca acela şi îl ocărau, îndemnîndu-i la aceasta vrăjmaşul cel sufletesc, care pornise şi pe maica sa asupra lui. Şi îi zicea mama sa: "Te rog, fiule, încetează de a mai face un lucru ca acesta, pentru că aduci ocară asupra neamului tău!" Iar fericitul copil îi răspunse cu smerenie: "Te rog ascultă, o, maică: Domnul nostru Iisus Hristos singur S-a smerit pe Sine pentru noi, dîndu-ne chip ca şi noi să ne smerim pentru Dînsul şi singur a prefăcut Trupul Său în pîinea cea gătită la Cina cea de Taină. Deci, ce ocară este a te învrednici să găteşti nişte pîine ca aceasta, din care are să se săvîrşească marea taină a prefacerii în Trupul lui Hristos"?

Aceasta auzind-o maica lui, s-a minunat de înţelepciunea copilului şi de atunci l-a lăsat în pace. Dar, vrăjmaşul nu înceta de a o îndemna la oprirea copilului de la o smerenie şi osteneală ca aceea. Căci, după trecerea unui an, văzîndu-l maica sa făcînd iar prescuri şi înnegrit de dogoarea cuptorului, a început a-l opri, une-ori cu cuvinte blînde, alteori cu îngroziri, iar alteori îl bătea ca să înceteze de la un lucru ca acela. Iar fericitul tînăr, neştiind ce să facă, s-a sculat noaptea, a ieşit în taină din casa sa şi s-a dus în altă cetate, începînd a locui la un preot şi a-şi lucra după obicei lucrul său. Dar maica sa, mergînd în cetatea aceea şi găsindu-l în casa preotului, l-a apucat şi, bătîndu-l, îl ducea în cetatea sa. Aici, dregătorul cetăţii, văzîndu-l că este copil smerit, umblînd totdeauna la biserică cu credinţă şi slujind cu osîrdie, i-a dat să poarte o haină luminoasă, dar el, purtînd-o puţin, a dat-o săracilor. Atunci dregătorul i-a dat o altă haină şi mai bună ca cea dintîi, dar el, dezbrăcînd-o şi pe aceea, a dat-o săracilor. Şi aşa a făcut de multe ori.

După acestea, fericitul Teodosie s-a dus la un fierar şi i-a zis să-i facă un lănţişor de fier, cu care şi-a încins mijlocul gol, şi, umblînd aşa, fierul fiind strîns, îi rodea trupul. Apoi, fiind o zi de praznic, maica sa îl silea să se îmbrace în haină luminoasă, mai ales că atunci îi era poruncit, ca fericitul să slujească la dregătorul cetăţii, înaintea oamenilor cinstiţi care şedeau la masă. Pe cînd se îmbrăca în haina cea luminoasă, maica lui privea cu dinadinsul la el; dar, neputînd a se ascunde, a văzut pe cămaşa lui sînge şi, voind mai cu adevărat să ştie de unde este acesta, a văzut fierul la mijlocul lui şi a cunoscut că este din rosătura fierului. De aceea, aprinzîndu-se cu mînie asupra lui, a rupt cămaşa de pe el şi, bătîndu-l, a luat fierul de la mijlocul lui. Iar fericitul copil, ca şi cum nici un rău nu i s-a făcut, s-a îmbrăcat şi, mergînd, slujea cu toată liniştea înaintea dregătorului şi a celor ce erau cu dînsul.

Într-o vreme, a auzit citindu-se în Evanghelie cuvintele Domnului: *Cel ce iubeşte pe tată, sau pe maică, mai mult decît pe Mine, nu este Mie vrednic*. Şi iarăşi: *Maica Mea şi fraţii Mei aceştia sînt, care ascultă cuvîntul lui Dumnezeu şi-l fac*. Deci, pătrunzîndu-se de aceste cuvinte, a ieşit din casă, tăinuindu-se de maica sa, şi s-a dus în cetatea Kievului. Ajungînd aici, a auzit de Cuviosul Antonie, cel ce cu asprime petrecea în peşteră viaţă bisericească, şi a mers la cuviosul stareţ, pe care văzîndu-l, i s-a închinat lui şi l-a rugat cu lacrimi să-l primească la el în călugărie.

Iar Cuviosul Antonie a zis către dînsul: "O, fiule, vezi peştera aceasta mîhnicioasă şi strîmtă? Tu nu vei putea suferi strîmtoarea în locul acesta". Iar insuflatul de Dumnezeu, Teodosie, i-a răspuns cu umilinţă: "Să ştii, cinstite părinte, că Hristos Dumnezeu purtătorul de grijă a toate, m-a adus la sfinţia ta, voind ca prin tine să mă mîntuiesc. De aceea, cîte îmi vei porunci să fac, voi face". Atunci Cuviosul Antonie l-a primit cu dragoste şi, binecuvîntîndu-l, l-a dat în grija fericitului Nicon, care era preot şi monah iscusit, ca să-l tundă în călugărie, avînd atunci douăzeci şi trei de ani. Şi aceasta a fost pe vremea domniei în Kiev a binecredinciosului voievod Iaroslav Vladimirovici.

Primind Cuviosul părintele nostru Teodosie sfînta rînduială monahicească, s-a afierosit cu totul lui Dumnezeu şi stareţului său, Antonie, purtătorul de Dumnezeu, dîndu-se la osteneli mari, ca cel ce cu adevărat primise jugul. Pentru că priveghea în toate nopţile, preamărind pe Dumnezeu şi lepădînd greutatea somnului. Şi în toate zilele se obosea pe sine cu înfrînarea şi cu postul, lucrînd cu mîinile sale, încît se minunau Cuviosul Antonie şi fericitul Nicon, de obiceiul cel atît de bun în tinereţile lui, de smerenie, de priveghere şi de osteneală; şi au preamărit pe Dumnezeu pentru aceasta.

Maica lui l-a căutat mult, nu numai în cetatea sa, dar şi în cele dimprejur şi, dacă nu l-a găsit, a plîns cu amar ca după un mort. Apoi, după multă vreme, aflînd că este călugărit în Kiev, la peştera Cuviosului Antonie, s-a dus acolo şi, rugîndu-se de cuviosul stareţ să iasă la dînsa din peşteră, a stăruit mult să-i arate pe fiul său. Iar el, intrînd în peşteră şi spunîndu-i de dînsa, fericitul Teodosie s-a tulburat că nu poate să se tăinuiască de maica sa. Şi abia fiind îndemnat de stareţ, l-a ascultat pe el şi a ieşit la dînsa.

Iar maica sa, văzîndu-l schimbat în rînduiala monahicească şi uscat la faţă de multă înfrînare şi osteneală, a căzut pe grumajii lui şi a plîns cu amar, îndemnîndu-l şi zicîndu-i: "Vino, fiule, în casa mea şi ceea ce-ţi este de folos spre mîntuire, vei lucra acolo după voia ta! Iar cînd mă voi duce din viaţa aceasta, vei da trupul meu mormîntului şi atunci te vei întoarce în această peşteră, pentru că nu pot să vieţuiesc fără să te văd".

Atunci fericitul a zis către dînsa: "O, maică, rămîi şi tu aici în Kiev să te călugăreşti într-o mănăstire de femei şi astfel vei putea să mă vezi, venind aici. Şi, mai bine, îţi vei cîştiga mîntuirea şi vei vedea faţa lui Dumnezeu în viaţa veşnică". Iar maica sa nu voia nici să audă despre aceasta. Atunci fericitul, intrînd în peşteră, s-a rugat lui Dumnezeu cu osîrdie pentru mîntuirea maicii sale. Dumnezeu a auzit rugăciunea plăcutului Său. Căci, după cîteva zile, venind la fericitul maica sa, i-a zis: "Fiule, iată, voi face cele ce mi-ai zis şi de acum nu mă voi mai întoarce înapoi, că aşa binevoind Dumnezeu, voi merge în mănăstirea de femei de aici şi, tunzîndu-mă în ea, îmi voi petrece restul zilelor mele. Căci, iată, din cuvintele tale am cunoscut că nimic nu este lumea aceasta de puţină vreme!" Acestea auzindu-le fericitul, s-a bucurat cu duhul şi, mergînd, i-a spus Cuviosului stareţ Antonie.

Deci, a preamărit pe Dumnezeu pentru întoarcerea inimii mamei sale şi, ieşind la ea, a învăţat-o mult pentru folosul sufletului şi a dus-o în mănăstirea cea de femei a Sfîntului Nicolae, unde s-a tuns. Şi, vieţuind cu dumnezeiască plăcere mulţi ani întru bună mărturisire, a adormit cu pace întru Domnul. După tunderea în călugărie a maicii sale, fericitul Teodosie, lepădînd desăvîrşit toată grija cea lumească, a început a se nevoi cu mai mari osteneli în rîvnă plăcută lui Dumnezeu, cu Cuviosul stareţ Antonie şi cu fericitul Nicon. El s-a arătat degrabă purtător de biruinţă asupra duhurilor celor rele, izgonind întunericul drăcesc cu postul şi cu rugăciunea cea către Dumnezeu, Care îl ajuta prin împlinirea cuvîntului Său: *Unde sînt adunaţi doi sau trei în numele Meu, acolo sînt şi Eu în mijlocul lor*.

Fericitul Nicon, ducîndu-se în altă parte de la Cuviosul Antonie, la osebită nevoinţă, insuflatul de Dumnezeu, părintele nostru Teodosie, prin voinţa Domnului şi după dorinţa Cuviosului Antonie, s-a hirotonit preot şi în toate zilele săvîrşea cu toată cucernicia dumnezeiasca Liturghie. După Cuviosul Antonie, a pus egumen celor doisprezece fraţi adunaţi în peşteră pe fericitul Varlaam, acesta s-a mutat în alt deal şi, săpîndu-şi peşteră, a început a vieţui acolo.

Atunci Cuviosul părintele nostru Teodosie, fiind cinstit cu rînduiala preoţiei, a rămas în peştera cea dintîi cu fericitul egumen Varlaam, şi a făcut cu el deasupra peşterii o biserică mică, în cinstea Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu, pentru adunarea fraţilor la rugăciunea de obşte. El întrecea pe toţi cei ce se nevoiau cu asprime acolo, cu postirea, cu trezvia şi cu lucrul mîinilor; dar, mai ales cu smerenia, cu ascultarea şi cu ajutorul, slujind tuturor. Uneori le aducea apă, iar alteori lemne din pădure. Uneori, odihnindu-se fraţii noaptea, lua grîul împărţit lor, cel cîştigat cu munca mîinilor lor, şi măcina partea fiecăruia şi o punea la locul ei. Şi astfel, în toate nopţile priveghea la rugăciune.

Uneori, fiind în acea parte tăuni şi ţînţari mulţi, ieşea noaptea deasupra peşterii şi, dezgolindu-şi trupul pînă la brîu, şedea torcînd lînă cu mîinile, iar cu gura citea Psaltirea. Acolo, de mulţimea tăunilor şi a ţînţarilor, tot trupul lui se făcea roşu de sînge, iar el petrecea nemişcat, nesculîndu-se din locul acela, pînă ce sosea vremea Utreniei. Astfel, se afla înaintea tuturor în biserică, stînd la locul său nedepărtat, nici tulburîndu-se cu mintea; iar după ce săvîrşea obişnuita rugăciune, ieşea din biserică în urma tuturor. Pentru aceasta toţi îl iubeau şi îl aveau ca pe un părinte, minunîndu-se mai ales de smerenia şi de răbdarea lui.

După aceasta, fericitul Varlaam, fiind egumenul fraţilor din peşteră, a fost scos de voievodul Izaslav şi pus egumen în mănăstirea Sfîntului Mare Mucenic Dimitrie. Atunci, cu voinţa şi după dorinţa tuturor fraţilor, Cuviosul Antonie, chemînd pe Sfîntul Teodosie, l-a binecuvîntat la egumenie, fiind atunci în peşteră numai douăzeci de fraţi. Vrednicul de laudă egumen, Cuviosul părintele nostru Teodosie, deşi luase dregătoria egumeniei, totuşi nu şi-a schimbat obiceiul smereniei sale, în toate dîndu-se pe el însuşi pildă faptelor celor bune, la toate grăbindu-se înaintea tuturor, în biserică aflîndu-se înainte de toţi şi ieşind în urma tuturor. De atunci înflorea şi se înmulţea locul acela, cu rugăciunile cele plăcute lui Dumnezeu ale acestui om drept, care împlinea Scriptura, ce zice: *Dreptul ca finicul va înflori şi ca cedrul cel din Liban se va înmulţi*. Acolo veniseră, pe lîngă el, mulţi fraţi în peşteră, care, avînd sămînţa darului aruncată în pămînt bun, aducea rod însutit. Şi în puţină vreme a adunat o sută de fraţi, care înfloreau cu obiceiurile lor cele bune şi făceau multe roade vrednice de pocăinţă.

Deci, văzînd Cuviosul părintele nostru Teodosie că numărul fraţilor creşte, că locul este strîmt, că peştera pentru viaţa liniştită şi biserica pentru rugăciune sînt mici şi neîncăpătoare, a căutat un loc frumos pentru zidirea unei mănăstiri, nu departe de peşteră, şi a început a avea sîrguinţă, ca să locuiască în locul acela. Astfel, cu binecuvîntarea Cuviosului Antonie, fiind cerut locul acela de la iubitorul de Hristos domn Izaslav, în puţină vreme a zidit acolo, ajutîndu-i Dumnezeu, o biserică mare de lemn, cu hramul Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Apoi a făcut chilii multe şi a îngrădit mănăstirea, mutîndu-se cu fraţii din peşteră în locul acela.

Şi i-a dat lui Dumnezeu de ştia rînduiala studiţilor, pe care fericitul Efrem scopitul, cercetînd atunci acele sfinte locuri, a scris-o şi a adus-o la el. Acea scriere, primind-o Cuviosul Teodosie, a început în mănăstirea sa, Pecersca, a le rîndui pe toate după tipicul sfîntului locaş al studiţilor. După aceea au început toate mănăstirile Rusiei a ţine acea desăvîrşită rînduială care nu era mai înainte în Rusia, privind toate la Mănăstirea Pecersca şi cinstind-o pe ea cu întîietatea.

Cuviosul Teodosie, povăţuind pe ucenicii săi la adevărata pocăinţă, avea obiceiul ca în toate nopţile să cerceteze chiliile tuturor, vrînd să ştie viaţa şi osîrdia cea către Dumnezeu a fiecăruia. Cînd auzea pe cineva făcînd rugăciune, atunci, bucurîndu-se, preamărea pentru dînsul pe Dumnezeu; iar de auzea cîndva vorbind doi sau trei împreună adunaţi după rugăciunea Pavecerniţei, atunci, lovind cu mîna în uşă, pleca tulburat, arătîndu-le lor prin aceasta venirea sa. Apoi, a doua zi, pe aceia nu-i certa îndată, ci de departe îi învăţa pilde. Deci, de era cineva din fraţi smerit cu inima, acela, îndată cunoscîndu-şi vina sa, cerea

iertare; iar de era cineva împietrit, acela socotea că pentru altul zice, făcîndu-se el curat, pînă ce Cuviosul îl certa şi îi dădea canon.

Astfel, pe toţi îi învăţa să se roage lui Dumnezeu, să nu vorbească după rugăciunea Pavecerniţei, nici să umble din chilie în chilie, ci să se roage lui Dumnezeu în chilia sa, iar cu mîinile să lucreze în toate zilele, avînd pe buze psalmii lui David. Atunci puteai să vezi pe pămînt oameni cu viaţa asemenea cu a îngerilor, şi Mănăstirea Pecersca întocmai ca cerul, în care Cuviosul părintele nostru Teodosie strălucea cu lumina faptelor bune, ca unul din cei mari luminători cereşti, precum însuşi s-a arătat şi cu materialnică lumină, prin care l-a preamărit pe el Dumnezeu.

Sofronie, egumenul mănăstirii Sfîntului Arhanghel Mihail, mergea odată la mănăstirea sa pe o noapte întunecoasă şi a văzut o lumină foarte strălucitoare deasupra mănăstirii Cuviosului Teodosie, de care, mirîndu-se, slăvea pe Dumnezeu, zicînd: "O, cît este de mare bunătatea Ta, Doamne! Că ai arătat pe un luminător ca acesta în acest sfînt locaş, care îşi luminează astfel mănăstirea sa". Aceeaşi lumină au văzut-o şi alţii, de multe ori şi o spuneau la toţi, încît au auzit voievodul şi boierii şi socoteau acea lumină, faptele vieţii celei bune a începătorului acelui sfînt locaş.

Deci, pe fericitul Teodosie, îl iubea foarte mult voievodul Izaslav, iubitorul de Hristos, care, după tatăl său, Iaroslav, ţinea scaunul în Kiev şi, adeseori mergea la el şi se îndulcea de cuvintele lui cele insuflate de Dumnezeu. Şi a dat Cuviosul părintele nostru Teodosie poruncă mănăstirii, ca după mîncarea prînzului să nu deschidă poarta nimănui, ca să nu intre nimeni în mănăstire pînă ce va sosi vremea rugăciunii celei de seară. Această rînduială a pus-o, pentru ca peste zi să se odihnească fraţii puţin, pentru rugăciunile cele de noapte şi pentru cîntarea Utreniei.

Într-o zi la amiază, a venit la mănăstire iubitorul de Hristos domn, Izaslav, cu puţine slugi şi, descălecînd de pe cal, niciodată intrînd călare în mănăstire, s-a apropiat de poartă şi, bătînd, poruncea să-i deschidă poarta, ca să intre înăuntru, iar portarul i-a răspuns, că porunca egumenului este să nu deschidă poarta nimănui, pînă ce va fi vremea de Vecernie. Atunci iubitorul de Hristos voievod i-a spus, ca să ştie cine este, zicînd: "Iată, eu sînt, numai mie să-mi deschizi!" Portarul, neştiind că este voievodul, îi răspunse: "Îţi spun că am poruncă de la egumen, că măcar de ar fi şi voievodul, să nu deschid poarta; drept aceea, de vei voi, aşteaptă puţin pînă ce va fi vremea de Vecernie". Iar el i-a zis: "Eu sînt voievodul! Au nici mie nu-mi deschizi?"

Deci, portarul, căutînd să-l vadă, l-a recunoscut pe el, însă nu i-a deschis poarta, ci a alergat la Cuviosul şi i-a spus, iar voievodul stătea înaintea porţii şi aştepta. Apoi, ieşind cuviosul şi văzînd pe voievod, s-a închinat lui, iar voievodul a început a-i zice: "O, părinte, cît de mare este îngrozirea ta, pe care o spune monahul acesta, că măcar de ar veni şi voievodul să nu-l lase să intre!" Iar cuviosul i-a răspuns: "Pentru aceasta s-a făcut, bunule stăpîn, ca în vremea de după amiază să se odihnească fraţii puţin, pentru osteneala cea de noapte a rugăciunii, iar sîrguinţa ta mişcată de Dumnezeu către Preasfînta Stăpînă Născătoare de Dumnezeu este bună şi spre sporirea sufletului tău şi noi ne bucurăm foarte de venirea ta".

Atunci au mers în biserică şi, făcînd Cuviosul rugăciune, iubitorul de Hristos voievod se îndulcea de cuvintele cele folositoare de suflet ce ieşeau din gura lui şi, cîştigînd mare folos de la el, s-a întors la casa sa, slăvind pe Dumnezeu. Din acea zi, el a început mai mult a iubi pe Sfîntul, avîndu-l şi ascultîndu-l pe el, ca pe unul din cei vechi sfinţi părinţi. Dar Cuviosul părintele nostru Teodosie nu se mîndrea pentru aceasta că voievodul şi boierii îl cinsteau ci, ca un adevărat luminător, strălucea mai mult cu smerenie, spre învăţătura tuturor ucenicilor săi. Că, smerindu-se, atunci mai mult se ostenea cu mîinile sale în toate zilele şi poruncea cu lucrul, iar nu cu cuvîntul. Adeseori intra în pitărie şi, fiind chiar egumen, slujea cu cei ce coceau pîine, frămîntînd aluatul şi făcînd pîine, neascunzîndu-şi deloc talantul puterii trupeşti. Astfel îi înveselea cu duhul, mîngîindu-i şi îmbărbătîndu-i ca să nu zăbovească de loc în lucrul lor.

Într-una din zile, apropiindu-se praznicul Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, nu era apă în pitărie şi a venit la Cuviosul chelarul, cu numele Teodor, spunîndu-i că nu este cine să aducă apă. Atunci,

sculîndu-se îndată Cuviosul, a cărat singur apă din puţ. Dar unul din fraţi, văzîndu-l ostenindu-se, s-a dus degrabă şi a spus celorlalţi, iar ei, alergînd cu sîrguinţă, au adus apă destulă.

Odată, nefiind lemne tăiate pentru trebuinţa fierturii, acelaşi chelar a venit la Cuviosul, zicîndu-i: "Porunceşte, părinte, cuiva din fraţii cei fără de lucru, ca, mergînd, să pregătească lemne pentru trebuinţă". Cuviosul i-a răspuns: "Iată, eu sînt fără de lucru! Voi merge eu!" Atunci era vremea prînzului. Deci, fericitul a poruncit fraţilor să meargă la masă; iar el, luînd toporul, a început să taie lemne. Fraţii, ieşind după masă, au văzut pe cuviosul egumen tăind lemne. Drept aceea, au luat topoarele şi au tăiat atîtea lemne, încît le erau destule pentru multe zile.

Cînd fericitul Nicon, care a călugărit pe Cuviosul şi apoi se dusese din peşteră, s-a întors în Mănăstirea Pecersca, atunci Cuviosul părintele nostru Teodosie, fiind egumen, îl cinstea ca pe un părinte. De multe ori, fericitul Nicon, cosînd cărţi - căci era meşter la lucrul legătoriei -, el îi torcea sfoară pentru trebuinţa lui. Astfel era smerenia şi bunătatea acestui bărbat insuflat de Dumnezeu în osteneli de tot felul. Pe lîngă acestea şi haina pe care o purta ca egumen era smerită şi simplă. Căci purta pe trupul lui o dulamă de păr aspru, iar deasupra aceleia avea altă haină foarte proastă, pe care o purta, ca să nu i se vadă dulama cea de păr, ce era pe el.

Într-o zi, a mers Cuviosul pentru o trebuinţă oarecare la iubitorul de Hristos domn Izaslav şi, cetatea fiind departe, a zăbovit pînă seara. Vrînd el să plece, a poruncit iubitorului de Hristos voievod, ca să-l ducă în căruţă la mănăstire. Dar cînd mergea pe cale a văzut vizitiul că este îmbrăcat cu haină proastă şi nu socotea că este egumen. Deci, i-a zis: "Monahule, încalecă tu pe cal, ca eu să mă odihnesc în căruţă". Cuviosul, îndată s-a sculat cu smerenie, a încălecat pe cal şi astfel ducea pe vizitiu culcat în căruţă. Uneori încăleca pe cal, alteori mergea pe jos şi cînd ostenea încăleca iarăşi. Luminîndu-se de ziuă au început boierii a merge la voievod şi, cunoscînd de departe pe Cuviosul, au descălecat de pe cai şi i se închinau lui. Atunci Cuviosul a zis vizitiului: "Iată, acum este ziuă; scoală-te şi încalecă pe calul tău!"

Văzînd vizitiul pe cei ce se închinau Cuviosului, s-a înspăimîntat, cutremurîndu-se şi sculîndu-se, a încălecat pe cal. Şezînd Cuviosul în căruţă, mai mult i se închinau cei ce-l întîm-pinau, iar vizitiului care-l ducea, i se făcuse frică mare. Sosind la mănăstire au ieşit înaintea lui toţi fraţii de i s-au închinat pînă la pămînt. Atunci sluga şi mai mult s-a înspăimîntat, gîndind: "Cine este acesta, că toţi se închină lui?" Deci, Cuviosul, luîndu-l de mînă, l-a dus în trapeză şi a poruncit să-i dea de mîncare şi de băut şi, dăruindu-l, l-a eliberat. Aceasta a spus-o mai pe urmă fraţilor singur vizitiul, iar Cuviosul n-a spus la nimeni, învăţînd în toate zilele pe fraţi să nu se înalţe întru nimic, că monahul trebuie să fie smerit şi să se facă mai mic decît toţi.

Printr-o smerenie ca aceea, Cuviosul învăţa pe ucenicii săi, ca în tot lucrul să ia mai întîi binecuvîntare de la mai marele lor, că cel ce seamănă lucrurile sale întru binecuvîntare, în dulceaţă va secera rodurile dintr-însele! Puterea acestei învăţături o arăta el astfel. Cînd veneau la dînsul dreptcredincioşii pentru folos, atunci, după dumnezeiasca învăţătură, le punea înaintea lor bucate mănăstireşti, pîine şi linte. Venind odată voievodul Izaslav şi gustînd bucate de acelea a zis către cuvios: "Iată, precum ştii, părinte, casa mea este plină de toate bunătăţile lumii acesteia, dar niciodată n-am mîncat cu aşa dulceaţă ca acum, deşi sînt de multe feluri şi de preţ mare, totuşi nu sînt aşa dulci ca aceste bucate. Deci, rogu-te, părinte, să-mi spui de unde este această dulceaţă în bucatele voastre?"

Iar insuflatul de Dumnezeu părintele nostru Teodosie i-a răspuns: "De voieşti, bunule stăpîn, să ştii acestea, ascultă-mă şi-ţi voi spune. La noi, cînd fraţii vor să fiarbă bucate sau să coacă pîine, au rînduiala aceasta: mai întîi merge fratele cel ce slujeşte la egumen şi ia binecuvîntare de la dînsul. Apoi, închinîndu-se înaintea Sfîntului Altar de trei ori pînă la pămînt, aprinde lumînarea din Sfîntul Altar şi cu ea aprinde focul în bucătărie sau în pitărie. După aceea, cînd vor să toarne apă în căldare, zice cel ce slujeşte către cel mai mare: "Binecuvintează, părinte!" Iar el răspunde: "Dumnezeu să te binecuvinteze, frate". Şi aşa, tot lucrul lor se face cu binecuvîntare; pentru aceasta se preface în dulceaţă. Iar slugile tale, precum mi se pare, slujesc cîrtind, certîndu-se, şi pîrîndu-se unul pe altul; ba încă de multe ori sînt bătuţi

şi de cei mari, aşa că tot lucrul lor nu se face fără păcat. De aceea bucatele nu se prefac în dulceaţă". Auzind voievodul acestea, a răspuns: "Cu adevărat, părinte, aşa este precum grăieşti".

De se întîmpla Cuviosului cîndva, să audă că în mănăstirea sa s-a făcut un lucru fără binecuvîntare şi din neascultare, atunci numea lucrul acela partea vrăjmaşului şi niciodată nu dădea voie ca binecuvîntata lui turmă să guste din vreo mîncare ca aceea, poruncind s-o arunce ori în apă, ori în foc. Astfel s-a întîmplat la praznicul Sfîntului Mare Mucenic Dimitrie, fiind aproape mănăstirea acelui sfînt. Cînd ieşea Cuviosul cu fraţii, i-au adus lui de la nişte dreptcredincioşi pîini foarte frumoase, pe care el a poruncit chelarului să le pună în ziua aceea la masă înaintea fraţilor. Iar chelarul, neascultînd, s-a gîndit în sine că a doua zi, venind toţi fraţii, le va pune înainte aceste pîini; iar acum cei ce au rămas să mănînce pîinea mănăstirii, lucru pe care l-a şi făcut.

A doua zi, Cuviosul şi toţi fraţii, mergînd la masă şi văzînd acele pîini tăiate şi puse pe masă, a chemat chelarul şi l-a întrebat: "De unde sînt aceste pîini?" Iar el a răspuns: "Sînt aduse de ieri, dar nu le-am dat la masă, de vreme ce erau fraţi puţini şi m-am gîndit ca astăzi să le pun înaintea tuturor". Iar Cuviosul i-a zis: "Mai bine era să nu te îngrijeşti de ziua viitoare, ci să faci după porunca mea, pentru că Domnul nostru, Care pururea Se îngrijeşte de noi, ne-ar fi dat cele de trebuinţă, ba şi de mai mari S-ar fi îngrijit". Apoi a poruncit să adune acele bucăţi de pîine în coşniţă şi să le arunce în rîu, iar chelarului i-a dat canon, ca unuia ce nu ascultase şi care făcea şi alte neascultări.

Văzînd Cuviosul părintele nostru Teodosie cum că îngrijirea pentru mîine şi cîştigarea celor vremelnice nu se face de monahi fără o sfătuire oarecare, deoarece această îngrijire este potrivnică făgăduinţei lor, învăţa cu dinadinsul pe fraţii săi la fapta bună a necîştigării, ca în singur Dumnezeu să se îmbogăţească cu credinţă şi cu nădejde, iar nu să nădăjduiască spre avere stricăcioasă. Pentru aceasta, de multe ori umbla prin chilii şi de afla la cineva ceva mîncare, haine mai mult decît cele rînduite, sau ceva din averea deşartă, pe acelea le lua şi le arunca ca pe o parte a vrăjmaşului şi a neascultării. Şi aşa îi sfătuia pe ei: "Nu se cuvine nouă, fraţilor, fiind monahi şi lepădîndu-ne de cele lumeşti, să luăm avere în chiliile noastre, căci cum vom putea să aducem rugăciune curată lui Dumnezeu, ţinînd comoara în chilia noastră? Ci să ne aducem aminte de cuvintele Domnului, Care zice: *Unde este comoara voastră, acolo va fi şi inima voastră*. Şi iarăşi: *Nebunule, în această noapte vor să ceară sufletul tău de la tine, iar cele ce le-ai gătit, ale cui vor fi?* Drept aceea, fraţilor, să fim îndestulaţi cu haina noastră cea de nevoie şi cu hrana cea pusă înainte pe masă, iar în chilii nu se cuvine a avea nimic din acestea, ca astfel, cu toată osîrdia şi cu tot gîndul să aducem rugăciune curată lui Dumnezeu".

Cu aceste îndemnări îi învăţa pe ei Cuviosul, cu toate blîndeţile şi cu lacrimi, pentru că era milostiv, blînd, nemînios şi avea milă către toţi. Şi de se slăbea cu inima cineva din necîştigătoarea lui turmă şi se ducea din mănăstire, atunci Cuviosul era în mare grijă şi mîhnire pentru el şi se ruga lui Dumnezeu cu lacrimi ca să întoarcă înapoi oaia care se despărţise din turmă şi nu înceta rugăciunea pînă ce nu se întorcea cel dus.

Şi era acolo un frate nerăbdător, care adeseori fugea din mănăstire şi cînd se întorcea; atunci Cuviosul îl primea cu bucurie, şi zicea: "Nu-l va lăsa pe el Dumnezeu să se sfîrşească afară din această mănăstire. Deşi se duce de la noi, însă el îşi va lua sfîrşitul vieţii tot în această mănăstire". Şi se ruga lui Dumnezeu cu lacrimi ca să dea răbdare fratelui. Apoi, după multe ieşiri ale sale, fratele acela s-a întors în mănăstire, rugînd pe Cuviosul să-l primească. Deci, Cuviosul, fiind cu adevărat milostiv, l-a primit ca pe o oaie care venise din rătăcire şi l-a rînduit în turma sa. Atunci fratele, aducînd puţină avere pe care o cîştigase lucrînd, căci era lucrător de haine, a pus-o dinaintea Cuviosului. Iar Cuviosul i-a zis: "De voieşti să fii monah desăvîrşit, atunci vei lua aceasta şi o vei arunca în cuptorul cel aprins, ca pe un lucru venit din neascultare!" Deci, el, care se căia cu adevărat, adunîndu-le toate, le-a dus, după porunca Cuviosului şi, aruncîndu-le în cuptor, le-a ars. De atunci el vieţuia în mănăstire, petrecînd restul zilelor sale în pocăinţă şi a adormit acolo în pace, după proorocia Cuviosului.

Cuviosul părintele nostru Teodosie, fiind foarte milostiv cu cei săraci, a făcut o curte aproape de mănăstirea sa şi a zidit într-însa o biserică a Sfîntului Întîiului Mucenic Ştefan. Acolo a poruncit să

petreacă săracii, orbii, şchiopii şi neputincioşii, cărora le dădea cele de trebuinţă din mănăstire şi din toată averea monahicească, a zecea parte. Afară de acestea, în toate sîmbetele trimitea un car cu pîini la cei ce erau în temniţe şi în lanţuri.

Şi nu numai spre cei nevoiaşi era milostiv Cuviosul părintele nostru Teodosie, ci şi spre cei ce făceau strîmbătate mănăstirii lui. Odată, au adus la el pe nişte tîlhari prinşi în satul mănăstiresc, care merseră să fure. Cuviosul, văzîndu-i pe ei legaţi şi în necaz, i s-a făcut jale şi, lăcrimînd, a poruncit să-i dezlege şi să le dea să mănînce şi să bea. Apoi i-a învăţat să nu facă nimănui strîmbătate, ci cu ale lor osteneli să fie îndestulaţi. Dîndu-le cele de trebuinţă, i-a iertat şi i-a eliberat în pace. Drept aceea, Cuviosul părintele nostru Teodosie nădăjduia că Domnul îi va păzi de jefuire tîlhă-rească şi de este ceva de nevoie, va da robilor Săi. Această nădejde a Cuviosului s-a adeverit prin minunea aceasta.

Înmulţindu-se numărul fraţilor, Cuviosul Teodosie a fost nevoit să lărgească curtea mănăstirii pentru facerea chiliilor. Şi a început a lucra el însuşi şi cu fraţii, spre a face ograda mai mare. Într-o noapte întunecoasă, mănăstirea fiind dezgrădită şi nepăzită, au venit la ei tîlharii, zicînd că averea lor este ascunsă în palatul bisericesc. Dar, pornind spre biserică, au auzit un glas care cînta înăuntru. Iar ei, socotind că fraţii fac rugăciunile Pavecerniţei, s-au dus, zăbovind puţin în pădurea cea deasă. După aceea, socotind că au sfîrşit cîntarea, au mers iarăşi la biserică, dar au auzit din nou acelaşi glas şi au văzut o lumină preaminunată în biserică, din care ieşea un miros plăcut, pentru că îngerii cîntau într-însa. Iar ei, socotind că fraţii săvîrşeau cîntarea de miezul nopţii, iarăşi s-au dus şi aşteptau pînă ce vor sfîrşi cîntarea, ca apoi, intrînd în biserică, să ia toate cele ce erau într-însa. Şi astfel, venind de mai multe ori, au auzit acelaşi glas îngeresc. După aceasta a sosit vremea de cîntare a Utreniei, şi, după obicei, eclesiarhul a început a lovi în clopot pentru Utrenie.

Tîlharii, auzind aceasta, s-au dus puţin în pădure şi se sfătuiau: "Ce să facem? Că, precum mi se pare, a fost o nălucire în biserică. Iată, acum, cînd se vor aduna toţi în biserică, noi să mergem şi, apucîndu-i pe toţi de la uşă, îi vom omorî şi vom lua averea lor". Deci, zăbovind puţin pînă ce fraţii s-au adunat în biserică cu fericitul Teodosie, povăţuitorul lor, şi au început a cînta psalmii Utreniei, atunci tîlharii au năvălit spre biserică. Dar, deodată au văzut o minune înfricoşătoare, că biserica a fost luată de pe pămînt cu cei ce erau într-însa şi s-a suit în văzduh, încît nu le era cu putinţă a săgeta într-însa. Iar ei, văzînd minunea aceea, s-au temut foarte şi, tremurînd, s-au întors la locul lor. De atunci, umilindu-se, s-au făgăduit să nu mai facă tîlhării, iar vătaful lor, venind la Cuviosul Teodosie cu alţi trei tovarăşi, s-a căit de aceea şi i-au mărturisit cele ce se făcuseră. Cuviosul, auzind acestea, a preamărit pe Dumnezeu, Care nu numai a păzit cele de nevoie ale bisericii, dar l-a şi mîntuit de la o moarte ca aceea. Apoi, învăţîndu-i pe ei pentru mîntuirea sufletului, i-a eliberat, slăvind şi mulţumind lui Dumnezeu şi Cuviosului.

Încă o minune ca aceasta s-a făcut pentru a doua oară, pe vremea egumeniei celei plăcute lui Dumnezeu a Cuviosului Teodosie, în mănăstirea lui pentru aceeaşi biserică, cu adevărat păzită de Dumnezeu din cer şi stînd singură în văzduh sub acoperămîntul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. S-a întîmplat unuia din boierii iubitorului de Hristos voievod Izaslav, că mergea înainte peste un cîmp, departe ca de cincisprezece stadii de mănăstirea Cuviosului Teodosie, şi, deodată, a văzut de departe o biserică stînd sub nori şi, spăimîntîndu-se, a alergat cu slugile sale, vrînd să ştie, care este acea biserică? Dar cînd a ajuns la mănăstirea Cuviosului Teodosie, atunci el a văzut că biserica s-a pogorît şi a stat în mănăstire la locul ei, iar el, bătînd în poartă şi deschizîndu-i portarul, a intrat şi a spus Cuviosului ceea ce se făcuse. De atunci adeseori mergea la el, îndulcindu-se de cuvintele lui cele insuflate de Dumnezeu şi dînd din averea sa pentru rînduiala mănăstirii şi pentru împodobirea bisericii celei păzite de Dumnezeu.

Şi nu numai pentru biserică s-a descoperit acea minune, ci şi pentru moşiile mănăstirii Cuviosului Teodosie. Căci, odată, au fost prinşi nişte tîlhari, pe care, legîndu-i, îi duceau în cetate la judecătorul, şi li s-a întîmplat a trece pe lîngă un sat al mănăstirii Pecersca. Atunci unul din cel legaţi, clătinînd cu capul spre satul acela, zicea: "Într-o noapte am venit în acest sat, ca să furăm şi să apucăm toate cele ce sînt într-însul, dar am văzut o cetate foarte înaltă, de care nu am putut să ne apropiem nicidecum". Pentru că a îngrădit bunul Dumnezeu toate moşiile mănăstireşti cu rugă-ciunile Cuviosului Teodosie, cel ce a

nădăjduit spre Dînsul. El în toate nopţile, făcînd rugăciune, înconjura mănăstirea sa, şi cu aceea, ca şi cu un zid tare o îngrădea, cum şi toate cele stăpînite de dînsul.

Acest cuvios, ţinînd egumenia Mănăstirii Pecersca, avea nădejde spre Dumnezeu şi spre Născătoarea de Dumnezeu pentru păzirea mănăstirii şi pentru înfrumuseţarea bisericii. Un boier al voievodului Izaslav, cel mai înainte pomenit, anume Sudislav Gheuevici, iar din Sfîntul Botez numit Clement, mergînd cu voievodul său la război, a făgăduit: "De mă voi întoarce sănătos la casa mea, voi da Preasfintei Născătoare de Dumnezeu cea din mănăstirea fericitului Teodosie al Pecerscăi doi talanţi de aur şi voi face o coroană de aur.

Sosind războiul, mulţi din amîndouă părţile au căzut. Mai pe urmă vrăjmaşul a fost biruit şi acel boier împreună cu ai săi s-au întors, uitînd ceea ce a făgăduit. După cîteva zile, pe cînd dormea la amiază, a auzit un glas înfricoşat, chemîndu-l pe nume: "Clemente!" Iar el, deşteptîndu-se, a văzut înaintea sa icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care era în mănăstirea Cuviosului Teodosie şi a auzit glas venind de la dînsa: "Pentru ce, Clemente, ceea ce ai făgăduit să-mi dai nu mi-ai dat? Însă, iată, acum îţi zic să te sîrguieşti a-ţi împlini făgăduinţa ta!" Şi îndată icoana s-a făcut nevăzută. Deci, boierul fiind în frică mare, a luat aur cît făgăduise şi de îndată a făcut o coroană de aur pentru împodobirea icoanei Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pe care le-a adus în Mănăstirea Pecersca, dîndu-le Cuviosului Teodosie.

După cîteva zile, acel boier s-a gîndit să dea o Evanghelie tot pentru acea mănăstire. Dar, mergînd la Cuviosul Teodosie, a ascuns Sfînta Evanghelie sub haină. Apoi, după rugăciune, vrînd ei să şadă, nearătînd boierul Evanghelia, i-a zis Cuviosul: "Frate Clemente, scoate mai întîi Sfînta Evanghelie cea făgăduită Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pe care o ai sub haina ta, şi atunci vom şedea". Auzind aceasta, boierul s-a înspăimîntat de vederea de mai înainte a Cuviosului - căci nimeni nu-i spusese de aceasta -, şi îndată, scoţînd Sfînta Evanghelie, a dat-o în mîinile Cuviosului. Atunci, şezînd, s-a îndulcit de duhovniceşti vorbiri cu dînsul şi s-a întors la casa sa cu mult folos sufletesc.

Astfel, nădejdea sa către Dumnezeu şi împlinirea lipsei în mănăstirea lui, Cuviosul Teodosie le-a încredinţat cu multe minuni, după cum a spus un monah, anume Ilarion, care în toate zilele şi nopţile a scris cărţi în chilia Cuviosului Teodosie, pe cînd el cînta încet Psaltirea şi cu mîinile torcea lînă sau lucra altceva.

Într-o seară, pe cînd ei lucrau, a intrat iconomul Anastasie, spunînd Cuviosului: "Nu am cu ce să cumpăr pentru a doua zi, cele de nevoie la masa fraţilor şi alte trebuinţe". Iar Cuviosul i-a răspuns: "Precum vezi, acum este seară şi ziua de mîine este departe; de aceea mergi şi aşteaptă puţin, rugîndu-te lui Dumnezeu, căci El se va îngriji de noi şi ne va milui precum va voi!" Auzind acestea iconomul, s-a dus; iar Cuviosul, sculîndu-se îndată, a mers în chilia sa cea mai dinăuntru, ca să-şi cînte după obicei pravila sa. Venind după rugăciune, a stat lucrînd lucrul său şi, iată, a venit iarăşi iconomul, spunîndu-i tot aceeaşi. Iar Cuviosul i-a zis: "Nu ţi-am spus oare să te rogi lui Dumnezeu? Iar de dimineaţă, mergînd în cetate la cel ce vinde, vei lua cu împrumut cele de trebuinţă fraţilor. Pe urmă, Dumnezeu făcîndu-ne nouă bine, vom plăti datoria, căci credincios este Cel ce a zis: "Să nu vă îngrijiţi de a doua zi, că nu ne va lăsa pe noi Dumnezeu cu darul Său".

Ieşind iconomul, a intrat un tînăr luminos în haină ostăşească şi, închinîndu-se, a pus pe masă un taler de aur şi îndată a ieşit afară, fără a zice ceva. Iar Cuviosul, sculîndu-se, a luat aurul şi cu lacrimi s-a rugat lui Dumnezeu, mulţumindu-I. Apoi, a doua zi, chemînd pe portar, l-a întrebat: "A venit cineva la poartă în noaptea aceasta?" Iar portarul i-a zis: "Cu adevărat n-a venit nimeni, pentru că după apusul soarelui îndată am închis poarta". Atunci Cuviosul, chemînd pe iconom i-a dat talerul de aur, zicîndu-i: "Ce zici, frate Anastasie, că nu ai cu ce cumpăra cele de trebuinţă fraţilor? Deci, ia-ţi aurul şi mergi de cumpără cele de trebuinţă".

Iconomul, cunoscînd darul lui Dumnezeu, a căzut şi i s-a închinat, cerînd iertare. Iar Cuviosul îl învăţa: "Frate, să nu te deznădăjduieşti niciodată, ci să te întăreşti în credinţă şi aruncă toată grija ta spre Domnul,

că Acela se îngrijeşte de noi, precum voieşti. Deci, să faci astăzi fraţilor ospăţ, că aceasta este cercetarea lui Dumnezeu, şi, cînd ne lipsim vreodată, Dumnezeu iarăşi se îngrijeşte de noi, precum s-a şi făcut".

Într-o zi a venit de asemenea la Cuviosul, chelarul Teodor, spunîndu-i: "Astăzi nu am ce să pun înaintea fraţilor la masă". Răspuns-a lui Cuviosul: "Mergi de aşteaptă puţin, rugîndu-te lui Dumnezeu, că Acela Se îngrijeşte de noi, iar de nu vom fi vrednici, vei fierbe grîu şi, amestecîndu-l cu miere, vei pune fraţilor la masă. Însă să nădăjduim spre Dumnezeu, Care în pustie a dat pîine popoarelor celor nesupuse. Acela şi nouă azi este puternic să ne dea hrană".

Auzind chelarul aceasta, s-a dus; iar Cuviosul se ruga lui Dumnezeu neîncetat. Şi iată, Ioan, cel întîi între boierii voievodului Izaslav, după voinţa lui Dumnezeu, a umplut trei care cu bucate: pîine, peşte, linte, grîu şi miere, trimiţîndu-l la Cuviosul în mănăstire. Iar Cuviosul, văzîndu-le, a preamărit pe Dumnezeu şi a zis chelarului: "Vezi, frate Teodore, că nu ne lasă pe noi Dumnezeu? Numai de am nădăjdui spre Dînsul cu toată inima! Mergi de fă ospăţ fraţilor pentru astăzi, căci aceasta este cercetarea lui Dumnezeu". Aşa s-au veselit Cuviosul şi fraţii la masă cu veselie duhovnicească, mulţumind lui Dumnezeu, că nu este lipsă celor ce se tem de El. Iar Dumnezeu făcea din destul asemenea faceri de minuni în locaşul lui, cu rugăciunile Cuviosului.

Într-una din zile a venit la Cuviosul Teodosie preotul din cetate, cerînd vin spre slujirea dumnezeieştii Liturghii. Şi îndată, Cuviosul, chemînd pe iconomul bisericii, i-a poruncit să umple vasul preotului cu vin. Iar el a răspuns: "Puţin am, abia de trei sau de patru Sfinte Liturghii!" Iar Cuviosul i-a zis: "Dă-i omului acesta tot vinul ce îl avem, iar de noi Se va îngriji Dumnezeu!" Iconomul, ducîndu-se, n-a ascultat porunca Sfîntului şi a turnat preotului puţin vin în vas, oprind numai pentru a doua zi la dumnezeiasca slujbă. Iar preotul, luîndu-l, l-a arătat Cuviosului. Atunci Cuviosul, chemînd pe iconom, i-a zis: "Au nu ţi-am spus să-i dai tot vinul şi pentru ziua de mîine să nu te îngrijeşti? Pentru că Dumnezeu nu va lăsa fără slujbă biserica Maicii Sale pe ziua de mîine; ci încă şi acum ne va da nouă vin destul!" Şi aşa, iconomul, mergînd, a dat tot vinul preotului şi l-a eliberat pe el.

Deci, pe cînd era după cină, după proorocia Cuviosului, au adus trei care cu buţi pline de vin, de la o mare jupîneasă din casa iubitorului de Hristos domn Vsevolod. Iconomul bisericii, văzînd aceasta, a preamărit pe Dumnezeu, minunîndu-se de proorocia Cuviosului Teodosie, care a zis: "Într-această zi ne va trimite nouă Dumnezeu vin din destul", precum s-a şi întîmplat.

Acelaşi iconom bisericesc a văzut altă minune, ce s-a făcut cu rugăciunile Cuviosului, asemenea acesteia.

Odată, la ziua praznicului Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, lipsind untdelemnul trebuincios la candelele ce luminau în biserică, s-a gîndit iconomul bisericii ca din seminţele pămîntu-lui să stoarcă ulei şi de acela să toarne în candele şi să le aprindă. De aceea, întrebînd pe Cuviosul Teodosie, iar el neoprindu-l de la una ca aceasta, a făcut aşa, precum s-a gîndit. Dar cînd voia să toarne uleiul acela în candele, a văzut un şoarece mort căzut în el.

Atunci, degrabă mergînd, a spus Cuviosului, zicînd: "Cu toate că am acoperit bine vasul cu uleiul acela, totuşi nu ştiu pe unde a intrat un şoarece şi s-a înecat acolo". Iar Cuviosul, cunoscînd că cu dumnezeiasca purtare de grijă s-a făcut aceasta, a zis iconomului: "Se cade nouă, frate, să nădăjduim spre Dumnezeu, că puternic este să ne dea nouă cele de trebuinţă, iar, necrezînd, să nu facem un lucru care nu se cade. Ci mergi de varsă uleiul acela pe pămînt şi aşteaptă puţin, rugîndu-ne lui Dumnezeu, că El are să ne dea în această zi untdelemn din destul". Apoi, iconomul, ascultînd porunca şi Cuviosul rugîndu-se, cînd era ceasul de Vecernie, unul din cei bogaţi a adus un vas foarte mare plin cu unt-delemn, pe care văzîndu-l Cuviosul, a preamărit pe Dumnezeu că aşa degrabă a auzit rugăciunea lui. Drept aceea a umplut candelele toate şi încă a mai rămas untdelemn destul. Şi astfel, au făcut a doua zi praznic luminat Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Din unele minuni ca acestea, care, cu rugăciunile Cuviosului Teodosie, se împlinea lipsa, a fost şi aceasta: Iubitorul de Hristos domn Izaslav, care avea cu adevărat dragostea lui Hristos către Cuviosul Teodosie,

venea adeseori la el, îndulcindu-se de cuvintele lui cele curgătoare ca mierea. Într-una din zile, voievodul, venind la Cuviosul Teodosie, a zăbovit la dumnezeiasca vorbire pînă la vremea cîntării Vecerniei. Şi, iată, deodată, Dumnezeu voind aşa, o ploaie mare a căzut. Iar Cuviosul, văzînd o vărsare de apă ca aceea, a chemat chelarul şi i-a poruncit să pregătească bucate pentru cina voievodului. Chelarul a zis: "Părinte, nu am must de băut pentru voievod şi pentru cei ce sînt cu ei". Iar Cuviosul i-a zis: "Oare nici cît de puţin nu ai?"

Răspuns-a chelarul: "Cu adevărat, părinte, nu am nici o picătură, încît şi vasul în care era băutura aceea, l-am răsturnat deşert şi l-am pus cu vana în jos". Iar Cuviosul Teodosie, fiind plin de darul lui Dumnezeu după numele său, i-a zis: "Iată, mergi după cuvîntul meu, în numele Domnului nostru Iisus Hristos, şi vei afla mied în vasul acela". Iar el, crezînd, a mers după cuvîntul Cuviosului şi a aflat vasul aşezat drept şi plin de mied. Văzînd el aceasta şi înfricoşîndu-se, degrabă a mers şi a spus Cuviosului ceea ce se făcuse. Şi i-a zis Cuviosul: "Taci, fiule, şi nu spune nimănui de aceea, ci iute du-te şi adu voievodului şi celor cu el cît va fi de trebuinţă; încă şi fraţilor să dai dintr-acela, pentru că aceasta este binecuvîntarea lui Dumnezeu!" După aceasta, încetînd ploaia, voievodul s-a dus la casa sa, iar în mănăstire a fost atîta binecu-vîntare, încît multă vreme fraţii s-au îndestulat cu acea băutură.

Odată a venit la acelaşi cuvios mai-marele pitarilor şi i-a spus: "Nu am făină din care să fac pîini, fraţilor". Răspuns-a Cuviosul: "Mergi şi caută în hambar, doar vei afla în el cumva puţină făină, pînă ce iarăşi Dumnezeu Se va îngriji de noi". Iar el a zis către Cuviosul: "Adevărul îţi spun, părinte, că eu singur am şters racla şi nu mai este nimic în ea, decît într-un unghi puţine tărîţe, ca trei sau patru pumni". Cuviosul i-a zis: "Să mă crezi, fiule, că puternic este Dumnezeu, să ne îndestuleze pe noi cu făină şi dintr-acele puţine tărîţe, precum pe vremea lui Ilie a făcut acelei văduve, căreia i-a înmulţit făina, dintr-un pumn ce avea, încît s-a hrănit aceea cu fiul ei în vreme de foamete, pînă ce s-a făcut îndestulare. Pentru că acum este tot acelaşi Dumnezeu, Care este puternic şi Care asemenea poate să ne facă şi nouă din puţin mult; deci, mergi şi caută, doar va fi binecuvîntarea lui Dumnezeu la locul acela".

Iar el, auzind aceasta, în urma rugăciunilor Cuviosului Teodosie s-a dus. Şi cum a intrat în hambar, a văzut racla, care mai înainte era goală, fiind plină de făină, încît se vărsa pe pămînt pe deasupra. Şi îndată s-a înspăimîntat, văzînd acea preaslăvită minune şi, întorcîndu-se, a spus Cuviosului; iar cuviosul i-a zis: "Mergi, frate, şi nu spune nimănui de aceasta şi să faci pîine după obicei, pentru că, iată, cu rugăciunile cuvioşilor fraţilor noştri, Dumnezeu a trimis la noi mila Sa".

Pentru aceste multe faceri de bine dumnezeieşti, Cuviosul părintele nostru Teodosie mulţumea lui Dumnezeu cu lacrimi în rugăciunile sale, şi în toate nopţile petrecea fără de somn, plecîndu-şi genunchii pînă la pămînt. Acestea le-au aflat iconomii bisericii, care, mergînd mai înainte de cîntarea Utreniei la chilia lui ca să ia binecuvîntare, îl auzeau totdeauna rugîndu-se şi plîngînd mult şi, adeseori, bătîndu-se cu capul de pămînt, iar cînd Cuviosul auzea zgomot, îndată tăcea, făcîndu-se că doarme, pînă ce bătea de trei ori cel ce zicea: "Binecuvintează, părinte".

Atunci el, deşteptîndu-se ca din somn, răspundea: "Dumnezeu să te binecuvinteze". Apoi, mai înainte de toţi se afla în biserică, şi aşa făcea în toate nopţile. Afară de aceasta el se nevoia şi cu alte feluri de osteneli în vremea egumeniei sale. Pentru că nimeni nu l-a văzut vreodată zăcînd pe coastele sale, şi, cînd voia să se odihnească pentru neputinţa trupească, după cîntarea Pavecerniţei, atunci, şezînd, dormea puţin şi îndată, după aceea pleca la cîntarea cea de toată noaptea. Asemenea, nu l-a văzut niciodată turnîndu-şi apă pe trupul său, ci îşi spăla numai mîinile şi faţa. Iar cînd fraţii aveau ospăţ, el mînca pîine uscată, verdeţuri fierte fără unsoare şi bea numai apă. Dar niciodată nu s-a văzut la masă mîhnit, ci totdeauna avea faţa veselă, nu de bucate, ci de darul lui Dumnezeu care întărea inima lui.

În toţi anii, la postul Sfintelor Paşti, se ducea Sfîntul Teodosie în peşteră, unde s-a pus după aceea şi cinstitul lui trup. Acolo se închina singur, pînă ce venea Duminica Floriilor. Iar vineri, mai înainte de duminica aceea, în vremea Vecerniei ieşea din peşteră şi venea la fraţi. De multe ori şi din peştera aceea, în care îl ştiau fraţii că se închină, se ducea noaptea, neştiut de nimeni, la un sat mănăstiresc şi petrecea acolo în altă peşteră ascunsă, rugîndu-se lui Dumnezeu. De acolo ieşea tot noaptea, mai înainte de vinerea

dinaintea Duminicii Floriilor şi venea în peştera cea dintîi. Şi aşa ieşea la fraţi în vinerea aceea, încît toţi socoteau, că acolo a petrecut el toate zilele postului.

Multe necazuri şi năluciri îi făceau cuviosului în peşteră duhurile cele rele. Dar, Dumnezeu i-a dat putere nevăzută spre biruinţa lor, încît nefiind izgonit nicidecum de acele duhuri, petrecea într-o peşteră aşa de întunecoasă, netemîndu-se de mulţimea stăpîniilor întunericului, ci stătea cu tărie ca un bun ostaş al lui Hristos. Cu rugăciunea şi cu postul i-a gonit de la sine şi nu îndrăzneau să se apropie de dînsul, ci îi făceau năluciri numai de departe.

Odată, după cîntarea Pavecerniţei, vrînd să se odihnească puţin, iată, aude în peşteră glas de strigare, de la mulţimea diavolilor, ca şi cum unii mergeau în căruţe, alţii băteau în timpane, iar alţii cîntau din fluiere. Şi aşa toţi chiuiau, încît se cutremura peştera. Auzind Cuviosul acestea toate, nu se temea, nici nu se înspăimînta, ci însemnîndu-se cu semnul Sfintei Cruci şi sculîndu-se, a început să cînte Psaltirea şi îndată s-a făcut nevăzut acel cutremur şi chiot. După rugăciune se auzea iar glas de nenumăraţi diavoli. Deci, sculîndu-se iarăşi Cuviosul, cînta psalmi şi acel glas iar se stingea. Aşa în multe zile şi nopţi îi făceau lui supărare duhurile cele rele, nedîndu-i pace să se odihnească, pînă ce, cu darul lui Dumnezeu, i-a biruit pe ei desăvîrşit şi a luat putere asupra lor, încît acum şi de departe nu îndrăzneau să se apropie de acel loc unde făcea Cuviosul rugăciune, ci fugeau de dînsul, lucru care s-a adeverit prin multe minuni.

În casa unde se făcea pîinea pentru hrana fraţilor, diavolii făceau multe supărări, uneori vărsîndu-le făina, alteori răspîndindu-le aluatul cel pus spre facerea pîinii, făcîndu-le şi alte rele. Atunci, mergînd mai marele pitarilor a spus aceasta Cuviosului Teodosie. Deci, mergînd el în casa aceea şi închizînd uşa după sine, a petrecut într-însa pînă la Utrenie, făcînd rugăciuni, şi din acel ceas nu s-au mai arătat diavoli în acel loc şi nu le-a mai făcut nici o supărare.

Într-o zi, a venit la Cuviosul un frate de la un sat mănăstiresc, spunîndu-i: "În grajdul unde închidem dobitoacele este un locaş de diavoli, care fac multe supărări, nelăsînd dobitoacele să mănînce. De multe ori preotul face rugăciuni, stropind locul acela cu apă sfinţită, dar fără de nici un folos. Atunci Cuviosul, întrarmîndu-se cu rugăciunea şi cu postul, a mers în satul acela şi, fiind seară, a intrat în grajd şi închizînd uşa a petrecut acolo, făcînd rugăciuni pînă a doua zi. Din ceasul acela nu s-au mai arătat diavoli în acel loc şi nimănui din acel sat nu i-au mai făcut supărare.

Nu numai singur Cuviosul biruia puterea diavolească, ci de auzea că vreunul din fraţi avea supărare de nălucirile diavoleşti, pe acela îl învăţa să nu umble din loc în loc, ci să se întrarmeze cu postul şi cu rugăciunea, chemînd pe Dumnezeu spre biruirea diavolilor.

Grăia şi aceasta către dînşii: "Asemenea mi se făcea şi mie la început. Că într-o noapte, pe cînd cîntam în chilie psalmii obişnuiţi, un cîine negru stătea înaintea mea, încît nu puteam a mă închina. Stînd el mult, am vrut să-l lovesc şi s-a făcut nevăzut. Atunci atîta frică şi cutremur m-a cuprins, încît voiam să fug din acel loc, de nu mi-ar fi ajutat Domnul. Deşteptîndu-mă puţin din spaimă, am început cu osîrdie a mă ruga lui Dumnezeu şi a face adeseori închinăciuni. Şi astfel a fugit de la mine acea frică, încît din ceasul acela nu mă mai tem de nălucirile drăceşti, deşi se arată înaintea ochilor mei.

Unul din fraţi, anume Ilarion, povestea: Multă supărare îmi făceau diavolii în chilie, căci noaptea cînd mă culcam, venea mulţime de diavoli, care mă apucau de păr şi, călcîndu-mă, mă trăgeau, iar alţii, ridicîndu-mi peretele, ziceau: "Pe aici să-l tragem, ca să-l sugrumăm cu peretele". Şi aşa îmi făceau în toate nopţile. Eu, neputînd să rabd acestea mai mult, am spus Cuviosului Teodosie şi voiam să mă duc din acel loc în altă chilie. Dar Cuviosul mi-a zis: "Nu te duce, frate, ca nu cumva să se laude întru tine diavolii, că, biruindu-te, ai fugit. Căci mai mare răutate vor începe să-ţi facă, ca cei ce au luat putere asupra ta. Ci roagă-te lui Dumnezeu cu osîrdie în chilia ta. El, văzîndu-ţi răbdarea ta, îţi va da biruinţă asupra lor, încît ei nici nu vor mai îndrăzni a se apropia de tine".

Iar eu iarăşi am zis către dînsul: "Rogu-mă ţie, părinte, că de acum nu voi să mai petrec în chilia aceea nicidecum, pentru mulţimea diavolilor ce locuiesc într-însa". Atunci Cuviosul a făcut spre mine semnul

Crucii şi mi-a zis: "Mergi, frate, în chilia ta; de acum nici o supărare nu-ţi vor mai face viclenii diavoli şi nici nu-i vei mai vedea". Eu, crezînd, m-am închinat Cuviosului şi am plecat. De atunci acele duhuri viclene n-au mai îndrăznit a se apropia de chilia mea, fiind gonite cu rugăciunile Cuviosului Teodosie.

Pe lîngă această bărbăţie împotriva vrăjmaşilor celor nevăzuţi, a adăugat Cuviosul Teodosie şi bărbăţia împotriva vrăjmaşilor celor văzuţi ai lui Dumnezeu. El avea un obicei ca acesta, că de multe ori, sculîndu-se noaptea în ascuns de toţi, ieşea la evrei şi cu bărbăţie îi dovedea pentru Hristos, ocărîndu-i şi mustrîndu-i ca pe nişte lepădători de lege şi îi numea pe ei ucigaşi de Dumnezeu, pentru că dorea mult ca, pentru mărturisirea credinţei cea întru Hristos, să fie ucis ca un adevărat următor al Lui; iar mai ales de aceea, de care şi Însuşi Hristos a fost ucis.

Acest viteaz mărturisitor, pe lîngă dorinţa aceasta, voia să pătimească şi pentru mărturisirea dreptăţii, precum s-a adeverit astfel: În zilele egumeniei lui a fost o tulburare de la vrăjmaşul cel fără de trup, domnul întunericului, între cei trei fraţi după trup, voievozi ai Rusiei, în acest mod: Cei doi fraţi, Svetoslav, voievodul Cernigovului şi Vsevolod, voievodul Pereaslavei, au făcut război nedrept asupra fratelui lor mai mare, iubitorul de Hristos Izaslav, voievodul Kievului, pe care, bătîndu-l, l-au izgonit din Kiev, cetatea scaunului, şi ei înşişi au venit la Kiev şi au trimis la Cuviosul Teodosie, poftindu-l să vină la ei la prînz. Dar, Cuviosul, cu îndrăzneală, le-a răspuns: "Nu mi se cade mie a merge la masa nedreptăţii, ca la masa Izabelei!"

Apoi, Vsevolod, ducîndu-se la stăpînirea sa în Pereaslav, iar Svetoslav, şezînd în Kiev la domnia lui Izaslav, Cuviosul Teodosie a început a-l mustra neîncetat pe voievodul Svetoslav, ca pe cel ce cu nedreptate a şezut pe scaunul fratelui său. De multe ori îl ocăra înaintea celor ce veneau la el la mănăstire, rugîndu-i pentru aceea ca să-i spună lui. Iar după aceea i-a trimis o scrisoare foarte mustrătoare, în care a scris aceasta: "Glasul sîngelui fratelui tău celui de un pîntece cu tine, strigă către Dumnezeu asupra ta, ca sîngele lui Abel asupra lui Cain". Şi i-a pomenit pe alţi mulţi din cei vechi, nedrepţi, urîtori şi de fraţi gonitori, pentru învăţarea lui. Iar voievodul Svetoslav, citind scrisoarea aceea, s-a mîniat foarte, aruncînd-o la pămînt. Şi de atunci, Cuviosul Teodosie a fost vestit că va fi osîndit la surghiun. Pentru aceasta fraţii din mănăstire, fiind în mare mîhnire, rugau pe Cuviosul să înceteze de a-l mai mustra pe voievod.

Asemenea, venind şi mulţi boieri şi spunîndu-i de mînia voievodului, îl sfătuiau să nu se împotrivească lui, şi-i ziceau: "Iată, voievodul o să te trimită în surghiun pentru aceasta". Iar Cuviosul, auzind că-i spuneau de surghiunie, s-a bucurat cu duhul şi a zis: "De aceasta mă bucur, fraţilor, nimic mai fericit nu-mi este în viaţa aceasta, decît a fi izgonit, pentru dreptate, pentru care sînt gata ori la surghiun, ori la moarte". Şi de atunci, mai mult a început a-l ocărî pe voievod pentru ura contra fratelui său, dorind foarte mult să fie surghiunit.

Însă, voievodul, deşi se mîniase foarte tare, n-a îndrăznit să facă Cuviosului nici un rău, ştiindu-l că este drept şi sfînt; pentru care şi mai mult duşmănea pe voievodul Izaslav, fratele său, că are un luminător ca acela în stăpînirea sa. După aceasta, Cuviosul Teodosie, fiind rugat mult de fraţi şi de boieri şi înţelegînd că nimic nu sporeşte asupra voievodului cu cuvintele sale aspre, a încetat de a-l mustra. Şi de atunci s-a gîndit ca prin rugăciune să-l îndemne pe el, ca să întoarcă stăpînirea sa fratelui său.

Nu după multe zile voievodul Svetoslav, înştiinţîndu-se de schimbarea Cuviosului Teodosie, s-a bucurat şi a trimis la el, rugîndu-l, oare îi va da lui voie să vină la mănăstire sau nu? Acela, neoprindu-l, voievodul a venit bucuros cu boierii în mănăstirea lui. Iar Cuviosul cu fraţii, ieşind din biserică, l-au întîmpinat cu cinste, închinîndu-se cu toţii aceluia. Iar voievodul, sărutînd pe Cuviosul, i-a zis: "Iată, părinte, nu îndrăzneam să vin la tine, socotind că mîniindu-te asupra mea, nu mă vei primi în mănăstirea ta". Iar Cuviosul i-a răspuns: "Şi ce sporeşte, bunule stăpîn, mînia noastră asupra stăpînirii tale? Dar, se cade nouă a mustra şi a grăi cele spre mîntuirea sufletului, iar vouă se cuvine a le asculta pe acelea".

Apoi, intrînd în biserică, a făcut rugăciuni şi, după rugăciune, începînd a grăi din dumnezeieştile scripturi, îl învăţa mult pentru dragostea fratelui. Iar voievodul, asemenea, multă pricină arunca asupra fratelui său. Şi astfel, după multă vorbă folositoare de suflet, voievodul s-a dus la casa sa, slăvind pe Dumnezeu că s-a

învrednicit a vorbi cu un bărbat ca acesta. Şi de atunci adeseori venea la el. După aceea, de multe ori însuşi Cuviosul Teodosie mergea la acest mare voievod Svetoslav, aducîndu-i aminte de frica lui Dumnezeu şi de dragostea către fratele său.

Într-una din zile Cuviosul a mers la voievod şi a văzut pe mulţi înaintea lui, cîntînd în diferite glasuri de muzici şi toţi veselindu-se. Iar Cuviosul, şezînd aproape de voievod şi privind în jos, i-a zis: "Oare aşa va fi şi în veacul cel viitor?"

Voievodul, umilindu-se, a lăcrimat puţin şi a poruncit ca îndată să înceteze cîntările. De atunci, dacă poruncea cîndva acelora să cînte şi auzea de venirea Cuviosului, totdeauna le poruncea să înceteze de-a cînta. De multe ori, cînd voievodul afla de venirea Cuviosului, ieşea înaintea uşilor casei şi îl întîmpina cu bucurie. Odată, venind Cuviosul, voievodul i-a zis cu bucurie: "Iată, părinte, îţi spun adevărul, că de mi-ar spune cineva că tatăl, cel ce m-a născut, a înviat din morţi, nu m-aş bucura aşa precum mă bucur de venirea ta şi nu m-aş teme de acela aşa, ca de cuviosul tău suflet".

Deci, Cuviosul i-a zis: "De este aşa precum grăieşti, apoi să împlineşti cererea mea şi să întorci fratelui tău scaunul, pe care binecredinciosul tău tată i l-a dat". Iar voievodul pentru aceasta a tăcut, neştiind ce să răspundă; că atît de mult îl aprinsese vrăjmaşul cu mînie asupra fratelui, încît nici nu voia să audă de el. Însă, Cuviosul Teodosie, în toate zilele şi nopţile se ruga lui Dumnezeu pentru iubitorul de Hristos domn Izaslav. La ecteniile bisericeşti a poruncit să-l pomenească, ca pe cel după lege domn al scaunului Kievului şi frate mai mare; iar pe acesta, ca unul ce nu şezuse după dreapta lege pe scaunul acela, a poruncit ca multă vreme să nu-l pomenească în mănăstirea sa. Dar în cele din urmă, fiind rugat de fraţi, a poruncit ca şi pe acesta să-l pomenească, însă mai întîi pe Izaslav, iar pe urmă pe Svetoslav.

Fericitul Nicon, cel mai sus pomenit, care ajuta întru toate Cuviosului Teodosie, fiind călugărit de el, văzînd o tulburare ca aceea între domnii Rusiei, s-a dus a doua oară cu doi monahi din Mănăstirea Pecersca, în ostrovul Tmutoracan, unde a zidit o mănăstire, iar Cuviosul Teodosie a rămas la celelalte osteneli fără de el.

Cuviosul părintele nostru Teodosie, fiind plin din destul de fapte bune şi umplîndu-se mănăstirea sa cea veche cu fraţi, pe care acum nu-i mai încăpea, a început a purta grijă, rugîndu-se lui Dumnezeu cu osîrdie, ca să mute mănăstirea în alt loc mai larg, şi să zidească o biserică mai mare de piatră, întru numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Dumnezeu arăta că este bineprimită rugăciunea lui şi locul spre mutare şi întemeierea bisericii celei mai mari de piatră şi o preamărea cu minuni ca acestea:

Un om dreptcredincios şi temător de Dumnezeu, pe cînd mergea pe deal, alături de biserica cea veche a Pecerscăi, pe o noapte întunecoasă, iată, a văzut în mijlocul luminii celei mari, care strălucea numai deasupra mănăstirii, că se arăta Cuviosul Teodosie, stînd înaintea bisericii cu mîinile ridicate spre cer şi rugîndu-se lui Dumnezeu. Privind el şi minunîndu-se, iată, altă minune s-a arătat: O văpaie foarte mare ieşind din vîrful bisericii şi făcîndu-se un curcubeu, a trecut la alt deal, unde mai în urmă Cuviosul Teodosie a zidit din piatră biserica cea nouă. Văpaia aceea stătea ca un curcubeu, cu un capăt pe vîrful bisericii celei vechi, iar cu altul pe locul celei noi. Această minune a spus-o omul acela cu adevărat în mănăstirea Cuviosului Teodosie.

Într-o noapte, oamenii care locuiau aproape de acel loc, au auzit un glas de nenumăraţi cîntăreţi, iar ei, sculîndu-se din aşternuturile lor, au ieşit de prin case şi, stînd la un loc înalt, priveau de unde se aude acel glas. Şi, iată, strălucea o lumină mare deasupra mănăstirii celei vechi a Pecerscăi şi în lumina aceea au văzut ieşind din biserică o mulţime de monahi, mergînd la locul cel nou. Unii duceau icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, alţii, mergînd în urmă, aveau în mîini lumînări aprinse, iar înaintea tuturor mergea părintele şi povăţuitorul lor, Cuviosul Teodosie. Ajungînd la locul acela, au făcut cîntare şi rugăciuni; după aceea, cîntînd, s-au întors înapoi şi au intrat în biserica cea veche. Aceasta au văzut-o şi au spus-o mulţi oameni, de vreme ce nici unul din fraţi nu era acolo, care au cunoscut cu adevărat că au văzut pe îngeri ieşind şi intrînd.

Cînd se zidea temelia cea minunată de piatră a bisericii Mănăstirii Pecersca, în locul cel însemnat de Dumnezeu din cer, atunci Cuviosul Teodosie singur s-a ostenit, căci în toate zilele mergea la acel lucru, privind cu sîrguinţă şi pe cît putea ajuta şi la lucru. El, purtînd haină proastă, nu-l socotea nimeni că este egumen, ci numai un ascultător din cei mai mici.

Într-o zi, pe cînd Cuviosul mergea la lucrătorii cei ce zideau biserica, l-a întîmpinat o văduvă năpăstuită de judecător şi l-a întrebat: "Părinte, rogu-te, spune-mi, este în mănăstire egumenul vostru?" Răspuns-a Cuviosul: "Ce trebuinţă ai cu dînsul, că este un om păcătos". Dar femeia i-a zis: "De este păcătos nu ştiu, numai aceasta ştiu că pe mulţi izbăveşte de necaz şi de ispită; pentru aceasta şi eu am venit, rugîndu-mă să-mi ajute şi mie, fiind năpăstuită fără dreptate de judecător". Cuviosul, înştiinţîndu-se de pricina năpăstuirii ei, îi era jale şi a zis către dînsa: "Femeie, mergi la casa ta, iar cînd va veni egumenul nostru, eu îi voi spune despre tine şi el te va izbăvi de necazul tău!" Auzind femeia aceasta, s-a dus acasă, iar Cuviosul a mers la judecător şi, vorbind pentru dînsa, a izbăvit-o de tiranie şi i-a dat toate cu cîte era năpăstuită de dînsul.

Cu nişte lucruri ca acestea şi cu altele vrednice cerului a ajutat Cuviosul Teodosie la facerea bisericii Mănăstirii Pecersca, cea asemenea cu cerul, a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pe care, deşi nu a terminat-o desăvîrşit, însă după moarte, cu rugă-ciunile sale cele către Dumnezeu, ajuta Cuviosului Ştefan, care a luat egumenia după dînsul, spre a termina lucrul lui desăvîrşit.

Cuviosul părintele nostru Teodosie, trăind cu dumnezeiască plăcere, a ajuns la sfîrşitul vieţii. Şi, ştiindu-şi mai dinainte cea către Dumnezeu ducere a sa şi ziua odihnei sale, a poruncit să se adune toţi fraţii, nu numai cei ce erau în mănăstire, ci şi cei de pe la moşii sau de la alte trebuinţe şi toţi slujitorii, pe care i-a învăţat să petreacă fiecare în slujba cea încredinţată lui cu toată osîrdia şi frica de Dumnezeu şi să se silească toţi a cîştiga mîntuirea sufletului şi viaţa cea plăcută lui Dumnezeu. Îi mai învăţa sîrguinţa şi starea cea cu frică în biserică, despre dragoste şi supunere, nu numai către cei mai bătrîni, ci şi către cei de o vîrstă cu ei. Şi, zicîndu-le Cuviosul Teodosie acestea, i-a binecuvîntat şi i-a eliberat.

Apoi a venit dreptcredinciosul domn Svetoslav spre cercetarea cuviosului, iar el, deschizîndu-şi gura sa care vărsa dar, a început a-l învăţa despre dreapta credinţă, cum să o păzească şi să aibă grijă de sfintele biserici. Şi pe lîngă acestea a zis: "Mă voi ruga Domnului Dumnezeu şi Preacuratei Maicii Lui pentru dreapta credinţă a ta, ca să-ţi dea stăpînire paşnică şi netulburată. Şi, iată, încredinţez dreptei tale credinţe, această sfîntă mănăstire a Pecerscăi, casa Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pe care singură a voit a o zidi.

După aceea, Cuviosul Teodosie, din răceală fiind cuprins de boală şi aprinzîndu-se cu fierbinţeală şi fiind slăbit foarte mult, s-a culcat pe patul în care nu se culcase niciodată şi a zis: "Voia lui Dumnezeu să fie şi pentru mine, aşa după cum va voi El. Şi mă rog Ţie, Stăpîne al meu Iisuse Hristoase, să fii milostiv sufletului meu, ca să nu-l întîmpine pe el vicleşugul duhurilor potrivnice, ci să-l primească îngerii Tăi, cei ce ne trec prin vămile cele întunecoase şi ne duc la lumina milostivirii Tale".

Zicînd acestea, a tăcut. Iar fraţii erau în mare necaz şi mîhnire, neputînd el să grăiască de trei zile, nici să-şi deschidă ochii, încît multora li se părea că a murit, de n-ar fi văzut încă puţină suflare într-însul.

După trei zile s-a sculat Cuviosul din pat şi, adunîndu-se toţi fraţii, le-a grăit: "Fraţilor şi părinţilor, iată acum vremea vieţii mele se sfîrşeşte, precum mi-a arătat Domnul în peşteră în zilele de post. Deci, doresc să vă sfătuiţi între voi pe cine voiţi să vă pun egumen în locul meu". Auzind fraţii acestea, au căzut în mare mîhnire şi plîngere şi, ieşind ei afară, s-au sfătuit cu toţii, ca pe Ştefan iconomul bisericii, să-l numească egumen. Apoi, în altă zi, chemînd Cuviosul pe toţi fraţii, le-a grăit: "Ce gîndiţi, fiilor, cine este vrednic ca să fie egumen?" Ei toţi au zis: "Ştefan este vrednic!" Atunci Cuviosul Teodosie, chemînd pe Ştefan, l-a binecuvîntat a fi egumen în locul său, zicîndu-i: "Iată, fiule, îţi dau mănăstirea s-o păzeşti cu luare aminte şi, precum am rînduit în slujbe, aşa să ţii obiceiurile mănăstireşti. Rînduielile să nu le schimbi, ci toate să le faci după aşezarea şi rînduiala mănăsti-rească". Iar pe fraţi i-a învăţat să i se supună lui şi aşa i-a eliberat, făcîndu-le cunoscută ziua morţii sale, zicînd: "Sîmbătă, cînd va răsări soarele,

sufletul meu va ieşi din trup!" După aceasta, chemînd pe Ştefan singur, îl învăţa pentru păstoria sfintei turme, iar el nu se despărţea de Cuviosul Teodosie, slujindu-i acolo cu smerenie, căci slăbise mult de boală.

Sosind sîmbăta şi luminîndu-se de ziuă, Cuviosul a trimis şi a chemat la el pe toţi fraţii şi astfel, pe rînd i-a sărutat pe toţi cu dragoste, plîngînd şi tînguindu-se de despărţirea de un păstor aşa de bun. Apoi le-a zis: "Iubiţii mei fraţi, iată cu dragoste v-am sărutat pe toţi, căci mă duc la Stăpînul meu Iisus Hristos. Iată acum egumenul vostru, pe care singuri l-aţi ales. Pe acesta să-l aveţi părinte duhovnicesc, pe acesta să-l ascultaţi şi după porunca lui toate să le faceţi cu plăcere dumnezeiască. Iar Dumnezeu, Care a făcut toate bunătăţile cu cuvîntul şi cu înţelepciunea Sa, să vă binecuvinteze şi să vă păzească de primejdia vicleanului vrăjmaş şi să păzească credinţa voastră tare şi nemişcată într-un gînd şi într-o dragoste, pînă la cea din urmă suflare. Apoi vă mai rog şi vă jur, ca haina în care sînt acum, cu aceasta să mă puneţi în peşteră, unde petreceam în zilele cele de post; nici să nu spălaţi săracul meu trup şi nimeni din oamenii mireni să nu mă vadă îngropîndu-mă, ci numai voi singuri să îngropaţi trupul meu, în locul ce s-a zis mai înainte.

Acestea auzindu-le fraţii din gura Sfîntului Teodosie, plînsete şi lacrimi ieşeau din ochii lor, iar Cuviosul iarăşi mîngîindu-i, le zicea: "Iată, mă făgăduiesc vouă, fraţilor şi părinţilor, că deşi mă duc cu trupul de la voi, cu sufletul totdeauna voi fi cu voi". Apoi, după cuvintele acestea i-a trimis afară pe toţi, nelăsînd pe nici unul la el. Iar unul din fraţi, care îi slujea totdeauna, făcînd pe dinafară o gaură mică, privea prin ea la dînsul; şi a văzut pe Cuviosul sculîndu-se şi căzînd cu faţa la pămînt. Şi se ruga cu lacrimi milostivului Dumnezeu pentru mîntuirea sufletului său, chemînd în ajutor pe toţi sfinţii, dar mai ales pe Preasfînta Stăpîna noastră Născătoare de Dumnezeu, căreia îi încredinţa turma sa şi locul acela.

După rugăciune s-a culcat pe patul său. Apoi, odihnindu-se puţin, a căutat spre cer şi, avînd faţa veselă, cu mare glas a zis: "Binecuvîntat este Dumnezeu! Dacă este aşa, apoi de acum nu mă tem; ci mai ales, bucurîndu-mă, mă voi duce din lumea aceasta!" Precum este înţeles, o oarecare arătare văzînd, a grăit acestea. Apoi s-a culcat cu rînduială, întinzîndu-şi picioarele şi punînd mîinile pe piept în chipul crucii. Aşa şi-a dat sfîntul său suflet în mîinile lui Dumnezeu şi s-a adăugat în ceata Sfinţilor Părinţi, în anul de la zidirea lumii 6582, iar de la naşterea lui Hristos 1074, în trei zile ale lunii mai, într-o sîmbătă, precum singur a proorocit, pe cînd răsărea soarele.

Atunci, fraţii au făcut deasupra lui plîngere mare şi, luînd sfîntul lui trup, l-au dus în biserică, săvîrşind obişnuitele rugăciuni şi cîntări pentru cel mort. Deci, îndată, după o dumnezeiască arătare, mulţime de popor a venit cu osîrdie şi toţi aşteptau înaintea porţilor mănăstireşti, pînă ce vor duce trupul Cuviosului Teodosie la peşteră spre îngropare. Iar fraţii, încuind porţile, nu lăsau pe nimeni, aşteptînd pînă ce se va risipi poporul, ca atunci să îngroape trupul Cuviosului, precum le poruncise. Şi, îndată, după purtarea de grijă a lui Dumnezeu, cerul s-a acoperit fără de veste cu nori şi a căzut o ploaie mare; şi astfel s-au dus aceia. Apoi ploaia a încetat şi soarele a strălucit iarăşi. Atunci fraţii, ducînd trupul Cuviosului la peşteră, l-au pus în ea cu cinste.

În acea vreme voievodul Svetoslav, fiind aproape de Mănăs-tirea Pecersca a văzut deasupra ei un stîlp de foc de la pămînt pînă la cer, încît din aceea el a priceput moartea Cuviosului şi a zis către cei ce erau cu el: "Iată, precum mi se pare, Cuviosul Teodosie s-a mutat astăzi de pe pămînt la cer, pentru că am fost ieri la el şi l-am văzut bolnav foarte greu". Apoi, trimiţînd şi înştiinţîndu-se de moartea lui, a plîns mult după dînsul.

În acel an, cu rugăciunile părintelui nostru Teodosie, a fost în mănăstirea lui belşug de toate bunătăţile, la moşiile ei a fost îndestulare, adăugire de dobitoace, precum n-a fost niciodată mai înainte. Fraţii, văzînd acestea, şi-au adus aminte de făgăduinţa sfîntului lor părinte şi au preamărit pe Dumnezeu, pentru că s-a învrednicit învăţătorul şi povăţuitorul lor cu darul facerii de minuni, care s-a adeverit după moartea lui prin multe minuni, la cei ce-l cheamă în ajutor.

În acea vreme, un boier, căzînd în urgia marelui voievod Svetoslav, toţi îi ziceau: "Voievodul voieşte să te trimită în surghiunie". Iar el se ruga lui Dumnezeu cu osîrdie şi chema pe Cuviosul Teodosie în ajutor, zicînd: "Ştiu, părinte, că eşti sfînt! Iată, a sosit vremea ispitei mele. Grăbeşte, rugînd pe Stăpînul ceresc, să mă izbăvească din ea". Şi, adormind el, i s-a arătat Cuviosul Teodosie, zicîndu-i: "De ce te mîhneşti aşa? Au ţi se pare că eu m-am dus de la voi? Deşi cu trupul m-am despărţit, dar cu sufletul sînt totdeauna cu voi. Deci, iată, mîine te va chema voievodul, neavînd nici o mînie asupra ta şi iarăşi te va aşeza în rînduiala ta cea dintîi!"

Boierul acela, deşteptîndu-se din somn, a văzut pe Cuviosul ieşind afară pe uşă, şi i s-a împlinit lui cuvîntul cu lucrul, iar el, de atunci, mai mare dragoste a luat către Mănăstirea Pecersca.

Un bărbat, vrînd să se ducă pe cale, a adus un sicriaş în mănăstirea Cuviosului Teodosie, plin de argint şi l-a dat spre păstrare unui monah cunoscut al său, cu numele Conon. Şi a văzut acest lucru unul din fraţi, cu numele Nicolae. Deci prin îndemnare diavolească, l-a furat şi l-a ascuns; iar Conon, intrînd în chilia sa şi, căutînd, n-a găsit sicriaşul acela. Atunci, fiind în mare mîhnire, se ruga cu lacrimi lui Dumnezeu, chemînd pe Cuviosul Teodosie, ca prin ajutorul lui să fie scăpat de ruşinea ce va avea, de la cel ce i-a dat acel argint spre păstrare. După aceasta, adormind puţin, a văzut arătarea Cuviosului Teodosie, care zicea către dînsul: "Lucrul de care te mîhneşti, l-a luat monahul Nicolae prin îndemnare diavolească, ascunzîndu-l în peşteră". Şi i-a arătat locul: "Iată ce este al tău! Mergi şi nimănui să nu spui de aceasta!" Deşteptîndu-se el, s-a bucurat şi, aprinzînd lumînări, a mers la locul arătat şi pe cel pierdut l-a aflat, dînd mulţumire lui Dumnezeu şi plăcutului Lui, Cuviosul Teodosie.

Unul din clericii bisericii Sfînta Sofia din Kiev era bolnav de o neputinţă aprinsă şi, venindu-şi puţin întru sine, se ruga lui Dumnezeu şi Cuviosului Teodosie pentru uşurarea bolii. Adormind el puţin, a văzut pe Cuviosul Teodosie, dîndu-i toiagul său şi zicîndu-i: "Ia acesta şi umblă cu el". Iar el, deşteptîndu-se, a simţit îndată depărtarea înfocatei aprinderi şi încetarea bolii. După ce s-a însă-nătoşit a mers în Mănăstirea Pecersca şi a spus fraţilor cum s-a tămăduit de boală, cu rugăciunile Cuviosului Teodosie. Auzind aceia, au preamărit pe Dumnezeu, Cel ce a dat un dar ca acesta robului Său şi părintelui lor.

Cuviosul Teodosie, ca egumen al Mănăstirii Pecersca, a rînduit ca în cele patruzeci de zile ale sfîntului şi marelui post, vineri, în săptămîna dintîi, să se pună la masă părinţilor, ca celor buni nevoitori ce s-au ostenit întru înfrînare, pîine foarte curată, mai ales cu miere şi cu mac. Fericitul Nicon, luînd egumenia Pecerscăi după fericitul Ştefan cel ce era pus egumen de Cuviosul Teodosie, a poruncit chelarului să facă asemenea după rînduiala Cuviosului, în vinerea dintîi a Sfîntului şi Marelui Post ce sosise. Iar el n-a ascultat acea poruncă şi n-a împlinit rînduiala Cuviosului Teodosie, zicînd: "Nu este adevărată şi nu am făină spre a face pîini ca acelea". Însă, Dumnezeu n-a lăsat să se strice rînduiala Cuviosului Teodosie, pentru că, după Sfînta Liturghie, fraţii, mergînd spre trapeză, la rîndul cel de post, iată, de unde nu se aşteptau, le-au adus un car de pîini ca acelea.

Lucrul acesta, văzîndu-l fraţii, au preamărit pe Dumnezeu şi pe plăcutul Lui, cel ce nu-i părăsea, nici după ducerea sa de la dînşii din această viaţă, pe părintele şi povăţuitorul lor, Cuviosul Teodosie, care umple de bunătăţi obştea mănăstirii sale. Cu ale cărui sfinte rugăciuni care ne ajută cu dreptate, să ne învrednicim şi noi a cîştiga, cu darul lui Dumnezeu, viaţa veşnică, întru Iisus Hristos Domnul nostru, Cel slăvit împreună cu Dumnezeu Tatăl şi cu Sfîntul Duh în veci. Amin.

Pătimirea Sfintei fecioare şi Muceniţe Pelaghia
(4 mai)

Diocleţian, păgînul împărat al Romei, pornind prigoană în toată lumea asupra creştinilor, mulţi din ei fugeau în munţi, temîndu-se de mînia tiranului, iar cei mai tari în credinţă şi cei ce se temeau mai mult de Dumnezeu decît de oameni, petreceau în sfintele biserici, rugîndu-se Domnului să-i întărească în nevoinţe şi să-i facă biruitori asupra vrăjmaşilor.

În acea vreme era în Tars, cetatea Ciliciei, un episcop cu numele Clinon, care pe mulţi elini, adică păgîni, aducîndu-i la adevăratul Dumnezeu şi botezîndu-i, ca un bun păstor îi împreuna cu turma lui Hristos şi îndemna pe fiecare cu sfaturi folositoare de suflet, ca să stea cu bărbăţie pentru Hristos Domnul său şi să-şi pună pentru Dînsul sufletul, aşteptînd să ia de la Dînsul cununa biruinţei în Împărăţia Cerurilor. De aceasta auzind împăratul Diocleţian, fiind atunci în Cilicia, a poruncit să caute pe acel episcop, încuind porţile cetăţii Tarsului, ca să nu scape. Înştiinţîndu-se episcopul prin dumnezeiasca descoperire, mai înainte de vreme a ieşit în taină din cetate, neştiind nimeni, de vreme ce încă nu venise ceasul lui, şi se ascundea împreună cu alţi creştini prin munţi şi prin pustietăţi. Neputînd împăratul să afle pe episcop şi-a întors mînia sa spre aceia pe care i-a botezat episcopul şi, prinzîndu-i, i-a aruncat în temniţă.

În acea cetate era o fecioară cu numele Pelaghia, de neam bun şi bogat, minunată la frumuseţe, înţeleaptă şi plină de frica lui Dumnezeu. Auzind ea de la creştini despre Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, s-a aprins de dragostea Lui, crezînd într-Însul, şi şi-a pus în minte să nu se însoţească cu nimeni din oamenii pămînteşti cei muritori şi stricăcioşi, ci să se facă mireasa Mirelui Celui ceresc, Care este fără de moarte şi nestricăcios, dorind foarte mult Sfîntul Botez. Înştiinţîndu-se ea că episcopul creştin a fugit din cetate, s-a întristat şi s-a mîhnit cu duhul, dorind ca să-l vadă şi să primească botezul din mîinile lui, pentru că nu-l văzuse, ci numai auzise de dînsul. Ea avea maică văduvă elină, căreia îi tăinuia credinţa şi dorinţa ei cea întru Hristos.

În vremea aceea, auzind fiul împăratului de frumuseţea cea minunată a Pelaghiei şi într-adins vrînd s-o vadă, a trimis la dînsa bărbaţi cinstiţi, dorind să o ia de soţie, lucru de care era foarte bucuroasă mama Pelaghiei. Dar, fericita fecioară Pelaghia, însemnîndu-se cu semnul Sfintei Cruci, a răspuns fără frică: "Eu m-am logodit cu Fiul lui Dumnezeu, cu Împăratul cel fără de moarte". Întorcîndu-se trimişii, au spus fiului împăratului cele auzite din gura fecioarei. Atunci, umplîndu-se el de mare mînie, voia să se răzbune, dar nu îndată, pentru că nădăjduia că se va lega fecioara şi se va învoi la dorinţa lui.

Pelaghia a zis către mama sa: "Voiesc să mă duc la doica mea, pentru că nu am văzut-o de mult". În acea vreme, doica petrecea într-un sat, afară din cetate. De aceea s-a gîndit să se ducă la dînsa, pentru că poate să afle pe episcopul creştin, de care auzise în taină de la oarecare creştini în ce loc s-a ascuns. Dar mama sa, fiind învăţată de diavol, nu s-a învoit cu cererea ei, ci în tot chipul o oprea, zicîndu-i: "Nu-ţi este cu putinţă, o, fiică, să te duci acum acolo, ci vei merge altădată". Pentru aceasta Pelaghia era mîhnită. În noaptea aceea i s-a arătat ei Domnul în chipul episcopului Clinon, negrăind nimic către dînsa, ci numai arătîndu-i asemănarea episcopului. Fecioara se miră de bărbatul ce i se arăta în vedenie, că faţa lui era cinstită şi prealuminată, iar îmbrăcămintea minunată. Deşteptîndu-se din somn, a trimis în taină pe doi oameni credincioşi ai săi în temniţa unde erau ţinuţi creştinii în legături, ca să-i întrebe pe dînşii cum este chipul episcopului. Ducîndu-se aceia şi cercetînd de asemănarea feţei episcopului, s-au întors, spunînd Pelaghiei cele ce au văzut, iar ea s-a minunat, pentru că toate cele ce spuneau ei, se asemănau cu vedenia cea din somn, şi a cunoscut din aceasta, că în adevăr a văzut pe episcopul Clinon.

Deci ea se bucura cu duhul, iar cu inima dorea să-l vadă la faţă. Pentru aceasta se ruga lui Dumnezeu, zicînd: "Învredniceş-te-mă, Doamne, ca să văd pe slujitorul Tău, pe vestitorul bunătăţilor Tale şi nu mă lipsi pe mine de tainele Tale cele sfinte!" Apropiindu-se către maică-sa, a zis: "Doamnă, mama mea, mă rog ţie, lasă-mă să mă duc la doica mea, că de mult n-am văzut-o. Iar maică-sa, deşi nu voia să-i dea voie, însă în cele din urmă s-a învoit a o lăsa, de teamă să n-o mîhnească şi să se îmbolnăvească. Deci, a poruncit să se pregătească carete, cai şi multe slugi şi a împodobit-o cu porfiră împărătească, cu podoabe

de aur şi cu pietre scumpe, ca pe o fecioară logodită cu fiul împăratului; iar pe lîngă dînsa a pus slugi şi fameni credincioşi. Astfel, aşezînd-o într-o caretă aleasă, a trimis-o, zicîndu-i: "Mergi sănătoasă, fiica mea, şi cu ale mele cuvinte te închină doicii tale!" Pelaghia s-a dus bucurîndu-se în cale, înconjurată de o mulţime de slugi.

După ce s-a depărtat de cetate, ca la zece stadii, s-a apropiat de un munte oarecare cu păduri şi unul din slujitori, cu numele Longhin, a văzut pe un bărbat cinstit, pogorîndu-se din munte. Acela era episcopul Clinon care, după purtarea de grijă a lui Dumnezeu, i s-a întîmplat de a întîmpinat pe cei ce veneau. Cunoscîndu-l Longhin, cel ce era în ascuns creştin, a zis către altul ce era asemenea în taină creştin: "Frate Iuliane, cunoşti pe bărbatul ce vine înaintea noastră? Acesta este omul lui Dumnezeu, episcopul Clinon, prin care a străbătut slava în tot Răsăritul cu minunile făcute de dînsul şi, înştiinţîndu-se împăratul, l-a căutat mult şi nu l-a aflat; pentru aceea a pornit prigoană împotriva creştinilor". Vorbind acestea între ei, Longhin şi Iulian, cei doi fameni pe care Pelaghia îi trimisese în temniţă la creştini ca să-i întrebe pentru asemănarea feţei episcopului, au auzit cele vorbite şi îndată au vestit Pelaghiei cele ce auziseră.

Pelaghia a poruncit să oprească careta şi, ieşind dintr-însa, a mers pe jos în întîmpinarea omului lui Dumnezeu, iar slugilor le-a poruncit ca să fie departe şi să se odihnească sub copacii dumbrăvii, pentru că nu voia ca elinii cei necuraţi să audă tainele sfintei credinţe. Apropiindu-se către omul lui Dumnezeu, i-a urat de bine, zicîndu-i: "Bucură-te, slujitorul lui Hristos!" Iar episcopul a răspuns: "Fiică, fie pacea Hristosului meu cu tine". Zis-a Pelaghia: "Bine este cuvîntat Dumnezeu, Cel ce mi-a arătat mie în vedenie asemănarea feţei tale şi te-a trimis pe tine la mine, ca să mîntuieşti sufletul meu din pierzare. Deci, acum rogu-te pe tine, pentru Dumnezeul Căruia Îi slujeşti, spune-mi oare tu eşti Clinon, episcopul creştinilor?" Răspuns-a acela: "Eu sînt păstorul oilor celor cuvîntătoare ale lui Hristos, care se nădăjduiesc a cîştiga viaţa cea veşnică". Iar Pelaghia a zis către dînsul: "Şi ce porunceşti oilor cuvîntătoare ca să poată avea viaţă veşnică?"

Zis-a episcopul: "Le învăţ cunoştinţa Tatălui, a Fiului şi a Sfîntului Duh şi le povăţuiesc la viaţa cea plăcută lui Dumnezeu, în frica şi în dragostea lui Iisus Hristos!" Zis-a Pelaghia: "Spune-mi, părintele meu, ce este mai ales şi mai de trebuinţă celor ce voiesc să se unească cu Dumnezeul tău?" Zis-a episcopul: "Îţi vestesc botezul, întru iertarea păcatelor şi întru viaţa veşnică, că mai mult decît acela nimic nu este mai de trebuinţă".

Căzînd Pelaghia la picioarele episcopului, îl ruga, zicînd: "Miluieşte-mă, stăpîne, şi-mi dă acel dar, că de cînd ai început a vorbi cu mine, lumina lui Dumnezeu a răsărit în inima mea şi mă lepăd de satana, de îngerii lui, de meşteşugurile lui şi de idolii cei fără de suflet pe care i-am urît demult ca pe nişte netrebnici şi care nu sînt pricinuitorii vieţii, ci ai morţii şi ai pierzării veşnice. Iar acum rog pe Dumnezeul cel ceresc că, deşi sînt nevrednică a fi mireasa Fiului Său, Care mi-a luminat inima mea, totuşi cred că Acela este soarele dreptăţii".

Episcopul, auzind nişte cuvinte ca acelea, se mira de osîrdia ei cea atît de mare către Dumnezeu, bucurîndu-se de dînsa cu duhul. Ridicîndu-şi mîinile spre cer, a zis: "Dumnezeule şi Părinte al Domnului nostru Iisus Hristos, Cel ce şezi în cer şi ai chemat pe această fecioară întru cunoştinţa Ta, trimite ei Sfîntul Botez al iubitului Tău Fiu". Aşa rugîndu-se episcopul, deodată un izvor de apă vie a izvorît din pămînt înaintea lor. Şi, văzînd episcopul, a preamărit pe Dumnezeu, zicînd: "Mare eşti Dumnezeul nostru Tată, Fiule şi Duhule Sfinte, că ai dat botezul ca moştenire fiilor omeneşti spre viaţa veşnică. Şi acum, Doamne, ştiutorul de inimi, Tu ştii smerenia robului Tău, că mă ruşinez a boteza pe fecioara aceasta. Deci, Tu, Atotputernice, rînduieşte cu purtarea Ta de grijă şi mă învaţă ce mi se cade să fac!"

Pelaghia a zis către dînsul: "Stăpîne şi părinte, s-a auzit rugăciunea ta; că iată, văd pe doi tineri purtători de lumină, stînd la izvor şi ţinînd o pînză curată prealuminată. Deci nu te îndoi a mă boteza pe mine!" Iar episcopul, mulţumind lui Dumnezeu, s-a apropiat de izvor şi a văzut doi îngeri ai lui Dumnezeu, precum îi spusese Pelaghia, care ţineau o pînză mai albă decît zăpada, ca să acopere trupul cel fecioresc. Şi, sfinţind apa, se ruga, zicînd: "Împărate a toată făptura, Cel ce faci pe îngerii Tăi duhuri şi pe slugile Tale

pară foc, fă-mă pe mine vrednic a boteza pe această fecioară, pe care ai trimis-o la mine, s-o aduc Ţie jertfă vie, întru miros de bună mireasmă duhovnicească, şi o numără pe ea cu ceata aleşilor Tăi în ziua Împărăţiei Tale, şi ia-o cu cele cinci fecioare înţelepte în cămara Hristosului Tău, avînd aprinsă făclia sa". Sfîrşindu-şi rugăciunea, a botezat pe fericita fecioară Pelaghia în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh, şi a împărtăşit-o pe ea cu părticica Trupului lui Hristos, pe care o purta cu sine.

După aceasta Sfînta fecioară Pelaghia s-a închinat episcopului şi, sărutînd picioarele lui, i-a zis: "Stăpîne al meu şi fericite părinte, roagă-te lui Dumnezeu pentru mine ca să mă întărească pe mine cu Duhul Său cel Sfînt". Episcopul i-a zis: "Dumnezeul Căruia te-ai dat pe tine, să-ţi trimită ajutor din sfîntul Său locaş şi să-ţi dăruiască biruinţă asupra potrivnicului!" Iar fecioara, fiind plină de multă bucurie de la Sfîntul Duh, a zis episcopului: "Părinte, pentru Dumnezeu Cel ce mi-a dat prin tine mîntuire, rogu-te pe tine, nu trece cu vederea această rugăminte a mea, de vreme ce prin sfintele tale mîini am luat porfira duhovnicească şi nestricăcioasă a Împăratului Cel veşnic. Deci, de acum nu mi se cuvine mie a purta această porfiră pămîntească stricăcioasă şi aceste podoabe; ia-le pe acestea tu, părinte, şi le vinde, iar preţul să-l împarţi la cei ce au trebuinţă, căci mie de acum toate acestea îmi sînt urîte".

Zis-a către dînsa episcopul: "Deşi îmi este cu neputinţă ca în mîinile mele să iau acestea, însă le voi lua, ca să nu te mîhnesc pe tine, de vreme ce, chemîndu-l pe Dumnezeu, mă pofteşti pe mine, voi face precum porunceşti". Zis-a Pelaghia: "Eu am auzit că Domnul nostru zice în Sfînta Evanghelie: *Nu poate nimeni să slujească la doi domni; nu puteţi să slujiţi lui Dumnezeu şi lui mamona.* Deci şi eu, vrînd a-i sluji lui Dumnezeu Unul, lepăd pe mamona!" Episcopul s-a minunat de înţelegerea ei, apoi, rugîndu-se pentru dînsa şi binecuvîntînd-o, s-a dus. Deci, sfînta se bucura întru Duhul Sfînt şi slăvea pe Dumnezeu, mulţumindu-I că a învrednicit-o a primi darurile cele cereşti, şi s-a întors la slugile sale cele ce o aşteptau, pe care i-a găsit întunecaţi cu ochii din lucrarea diavo-lească şi nu puteau să vadă, nici nu ştiau unde se vor duce. Sfînta, cunoscînd că aceea li s-a făcut din răutatea vrăjmaşului, a însemnat pe fiecare cu semnul Sfintei Cruci şi îndată a gonit întunericul din ochii lor şi au început a vedea bine, ca şi mai înainte.

Şi au întrebat-o pe ea, zicînd: "Unde este omul acela cu care ai vorbit, doamnă? Căci am văzut şi pe o femeie prealuminată stînd între voi, care avea pe capul ei două coroane, iar deasupra coroanelor strălucea o cruce". Iar Sfînta Pelaghia le-a poruncit să tacă. După aceea, a început a-i învăţa pe ei credinţa întru Domnul nostru Iisus Hristos, la care i-au răspuns: "O, doamna noastră, cum nu vom crede în Acela, Care după moarte ne poate izbăvi de muncile cele veşnice şi ne dăruieşte viaţa veşnică în ceruri?" Şi se bucura sfînta de întoarcerea lor şi-i sfătuia să se boteze fără zăbavă.

După acestea, suindu-se în caretă, a mers la doica sa, care a ieşit în întîmpinarea Sfintei Pelaghia şi a văzut-o pe ea cu faţa mai frumoasă decît frumuseţea ei de mai înainte, fiind neîmbrăcată în hainele cele scumpe şi fără de toate podoabele. Şi, primind-o pe ea cu bucurie, a văzut toate obiceiurile ei schimbate, nu ca mai înainte, mîndră şi măreaţă; ci acum era smerită, blîndă; înainte era limbută, iar acum tăcută; mai înainte se hrănea cu multe feluri de bucate şi dulceţuri, iar acum petrecea în posturi şi în înfrînări, mulţumindu-se cu puţină hrană. Mai înainte îşi petrecea zilele în deşertăciuni şi mîngîieri şi nopţile dormind pe pat moale, iar acum cea mai mare parte a zilei o petrecea în rugăciuni şi se odihnea pe pat vîrtos, iar noaptea se scula la rugăciune.

Deci, doica a cunoscut că Pelaghia a primit credinţa creş-tinească şi a început a-i zice: "Iubita mea fiică, precum cu frumuseţea trupească cea foarte mare ai făcut pe fiul împăratului să se minuneze şi pe toţi cei ce te vedeau, tot aşa cu frumuseţea cea adevărată sufletească, sîrguieşte-te ca să fii plăcută Fiului lui Dumnezeu, Împăratul cel veşnic, Căruia te-ai dat pe tine ca mireasă, pentru că în adevăratul Dumnezeu, precum văd, ai crezut. Acela să te întărească pe tine la nevoinţa cea pătimitoare pentru El şi să-ţi dăruiască ţie biruinţă asupra potrivnicului şi cu cunună de dănţuire să te încununeze pe tine întru slava Sa. Deci, du-te cu pace în grabă de la mine, fiica mea, pentru că nu voiesc să zăboveşti în casa mea, căci mă tem de primejdie şi de risipire din partea fiului împăratului, care se mîndreşte că te are pe tine ca logodnică. Şi nu numai pe mine singură mă cruţ, că de aş pătimi cu tine, apoi şi răsplătire de la Dumnezeu împreună cu tine aş fi luat, dar cruţ pe tot neamul meu. Pentru că dacă va şti fiul împăratului, care te doreşte pe tine, că tu eşti creştină şi zăboveşti în casa mea, apoi îndată nu numai pe mine singură, ci şi

toată casa mea, cu tot neamul meu ne va pierde". Nişte cuvinte ca acestea ale doicii auzindu-le Sfînta Pelaghia, plecîndu-se cu smerită faţă, s-a dus de la ea şi s-a întors la maica sa.

Apropiindu-se Pelaghia de casa sa, i-a ieşit maica ei în întîmpinare, care s-a înspăimîntat cînd a văzut pe Pelaghia că nu e în porfiră împărătească, nici în podoabe, ci în haine proaste; dar nu pricepea cauza. Atunci una dintre slugi, i-a spus ei în taină toate cele ce se făcuseră pe cale, cum Pelaghia a luat credinţa creştinească, botezîndu-se de episcopul creştinesc.

Auzind aceasta maica ei, s-a făcut ca o moartă şi zăcea pe patul durerii de mîhnire mare. Apoi, venindu-şi în sine şi nezicînd nimic fiicei sale, a alergat la împăratul şi a cerut să-i dea ei ostaşi, ca să-i trimită să caute pe episcopul creştinesc, să-l prindă şi să-l aducă la judecată, pentru că a amăgit pe fiica ei. Şi împăratul i-a dat mulţime de ostaşi înarmaţi, călăreţi şi pedeştri. În acea vreme, fericita Pelaghia, văzînd pe maica sa foarte mînioasă, şi-a luat pe famenii ei şi pe cîteva slugi care crezuseră în Hristos şi a ieşit cu dînşii în taină din casă, trecînd un rîu ce se numea Kidnos şi s-au ascuns acolo.

Maica ei, venind în casă cu ostaşii, n-a găsit pe Pelaghia şi, căzînd într-un îndoit necaz, a trimis pretutindeni ostaşi, ca să caute pe Pelaghia şi pe episcopul Clinon. Deci s-au dus prin toate părţile de primprejur, întrebînd la drumuri, căutînd prin munţi şi prin cetăţi şi prin pustietăţi şi nu-i putea afla, fiind acoperiţi de dumnezeiasca sprijinire. Şezînd Sfînta Pelaghia pe cealaltă parte de rîu, vedea pe ostaşii cei ce o căutau, iar ei, fiind orbiţi, nu o vedeau pe ea, nici pe cei ce erau cu dînsa. Sfînta a zis către slugile sale: "Vedeţi oare, că Domnul nostru iubeşte şi acoperă pe robii Săi cei ce nădăjduiesc spre Dînsul?" Deci, ostaşii, căutîndu-i pretutindeni, s-au întors osteniţi la cea care i-a trimis, neaflînd nici pe Pelaghia, nici pe episcop. Atunci maica ei mai mult s-a mîhnit şi s-a scîrbit şi a rămas abia vie din acea întristare mare.

După aceea, Sfînta Pelaghia, primind sfat bun de la Duhul Sfînt şi aprinzîndu-se de dragostea Mirelui său cel ceresc, voia să se dea la munci pentru Dînsul. Pentru aceea s-a dus acasă la maica sa şi a început a grăi: "Pentru ce te mînii în zadar, o maică? Pentru ce nu voieşti să cunoşti adevărul? Nu te-ai ruşinat oare a trimite ostaşi spre căutarea bărbatului cel sfînt, care cinsteşte pe Dumnezeu cel Atotputernic, pe Ziditorul a toată făptura? Nu te ruşinezi tu a ridica război asupra Dumnezeului ceresc? Nu ştii că episcopul, robul Lui, de ar fi cerut de la Dînsul i-ar fi trimis numaidecît un înger al Său, care într-o clipeală a ochiului ar fi omorît toate cetele oştilor împărăteşti?"

Sfînta Pelaghia, grăind acestea pentru Domnul nostru Iisus Hristos, sfătuia pe maica sa să cunoască pe adevăratul Dumnezeu, dar n-a sporit întru nimic. Maica sa, fiind orbită cu nebunia şi împietrită cu răutatea, nu lua aminte la cuvintele ei cele insuflate de Dumnezeu, ci a trimis la fiul împăratului, zicîndu-i: "Iată, logodnica ta s-a însoţit cu Dumnezeul cel ceresc!" Auzind aceasta tînărul, s-a umplut de jale mare şi de întristare şi s-a deznădăjduit cu totul de aşteptarea sa, că se gîndea cît de mult tatăl lui muncea pe creştini, şi n-a putut pe nici unul să-l plece la gîndul său.

El, şezînd tulburat şi mîhnit în palatul său, socotea în sine: Dacă Pelaghia a crezut în Dumnezeul creştinesc şi s-a însoţit cu Dînsul, apoi nicidecum nu va voi să se depărteze de Dînsul şi să-mi fie mie soţie. Deci, ce voi face? S-o dau la munci, nu va folosi la nimic, pentru că ştiu cu cîtă bucurie creştinii pentru Dumnezeul lor se dau de bunăvoie la toate muncile şi la cea mai cumplită moarte. Astfel va face şi Pelaghia. Mai iute ar vrea să moară, decît să-mi fie soţie; iar eu mă voi umple de ruşine şi de jale mai mare. Ruşine şi ocară îmi va fi de la creştini, iar jale pentru moartea ei, că o iubesc fără măsură şi nu pot suferi văpaia dragostei ce arde în mine aprinsă. Însă ştiu ce voi face: să nu privesc la muncile ei, ca să nu mă muncesc de durerea inimii rănite de dragoste şi mă voi ucide singur. Pentru că mai bine îmi este ca să mor odată, decît în toate zilele trecîndu-mă cu vederea şi urîndu-mă de necaz, cu a cărei dragoste sînt rănit.

Zicînd acestea, şi-a scos sabia şi, golindu-şi pieptul, l-a rezemat de vîrful sabiei cel ascuţit şi a zis, plîngînd: "Amar de ceasul în care ochii mei au văzut acea frumuseţe, de care nu mă îndulcesc, nici nu mă

satur de ea, pentru că îndată mă voi izbăvi de tot necazul". Zicînd acestea, s-a înjunghiat cu sabia şi îndată a murit.

Mama Pelaghiei, înştiinţîndu-se de moartea fiului împăratului, s-a înspăimîntat, temîndu-se de împăratul Diocleţian, ca să nu o piardă cu toată casa şi cu tot neamul ei, răzbunîndu-şi moartea fiului său. Deci, singură a legat pe fiica sa şi a dus-o la împărat, asupra căreia punea pricina morţii fiului lui, şi a dat-o pe ea spre pedeapsă. Iar Diocleţian, căutînd spre ele, a zis cu jale: "Ce aţi făcut voi acum? Aţi omorît pe fiul meu". Şi a zis mama: "Iată, o, împărate, ţi-am adus-o pe aceasta, care este pricina morţii fiului tău, pe aceasta să o pedepseşti şi să răzbuni moartea fiului tău!"

Văzînd Diocleţian frumuseţea cea negrăită a Pelaghiei, cea mai frumoasă decît toate femeile şi însoţitoarele lui, o frumuseţe pe care niciodată n-o văzuse, s-a mutat spre alt gînd, dar nu de izbîndire, ci de desfrînare, şi căuta cum ar întoarce-o pe ea de la Hristos şi s-o ia de femeie pentru el. Atunci îndată a poruncit ca să aducă mulţime de aur şi pietre scumpe înaintea fecioarei, vrînd să amăgească pe mireasa lui Hristos, iar mamei ei i-a dat libertate şi o sută de talanţi, pe care, luîndu-i, s-a dus acasă, bucurîndu-se cu o bucurie diavolească; iar Sfînta Pelaghia a rămas în palatele împărăteşti, păzindu-se cu cinste de slujnicile împărăteşti.

A doua zi a poruncit împăratul să aducă cu cinste pe sfînta fecioară înaintea lui, iar el şedea cu tot sfatul său de ostaşi întru slava sa. Şi a început înaintea tuturor a grăi către fecioară: "Un lucru poftesc de la tine: să te lepezi de Hristos şi eu te voi lua de soţie şi vei fi cea dintîi în casa mea. Voi pune pe capul tău coroana împărătească şi vom stăpîni împreună toată împărăţia mea şi de voi avea fiu din tine, acela, după mine, va şedea la scaunul meu, împărăţind toată lumea".

Sfînta Pelaghia, umplîndu-se de dumnezeiască rîvnă, a răspuns fără frică: "O, împărate, ce, ai înnebunit de vorbeşti unele ca acestea către mine? Să ştii cu adevărat că nu voi face voia ta, fiindu-mi greaţă de nunta ta cea urîtă, pentru că am mire pe Hristos, Împăratul cel ceresc. Nici cununa ta împărătească cea deşartă şi de puţină vreme nu doresc; căci îmi sînt gătite la Dumnezeul meu în cereasca împărăţie, trei cununi nestricăcioase: cea dintîi pentru credinţă, că am crezut cu toată inima în adevăratul Dumnezeu; a doua pentru curăţie, că mi-am logodit Lui fecioria mea neîntinată; iar a treia cunună, pentru mucenicie, că voiesc să pătimesc toate muncile pentru Dînsul şi să-mi pun sufletul meu pentru dragostea Lui cea dumnezeiască".

Auzind Diocleţian aceste cuvinte îndrăzneţe, s-a umplut de mînie, şi îndată a poruncit să ardă un bou de aramă, vrînd ca aşa să înfricoşeze pe fecioară. Iar după ce a ars boul, încît scotea scîntei ca un cărbune aprins, ducea spre el pe sfînta fecioară. Între poporul care privea la acea privelişte, erau mulţi creştini şi preoţi tăinuiţi. Aceia, văzînd pe fecioară ducînd-o la mucenicie, se rugau pentru ea în taină lui Dumnezeu, ca s-o întărească cu puterea Sa. Deci, împăratul şi boierii, cu toţii sfătuiau pe sfînta fecioară, cu îmbunări şi cu certări, ca să facă voia împăratului, însă după ce fecioara a rămas neclintită ca un stîlp în hotărîrea sa, atunci împăratul a poruncit ca s-o dezbrace de toate hainele şi s-o pună pe ea goală înaintea lui.

Văzînd sfînta pe cei ce voiau s-o dezbrace, a strigat cu glas mare către Diocleţian: "Adu-ţi aminte, o, împărate, de femeile şi de însoţitoarele tale, căci şi eu port acelaşi trup ca şi acelea". Însă împăratul, fiind plin de pofta cea necurată şi vrînd prin vedere să-şi sature ochii cei desfrînaţi de goliciunea fecioarească, a poruncit ca s-o dezbrace mai degrabă. Ea, neaşteptînd să fie dezbrăcată de mîinile celor necuraţi, însemnîndu-se cu semnul Sfintei Cruci, îndată s-a dezbrăcat singură de toată îmbrăcămintea sa şi a aruncat-o înaintea feţii împăratului şi stătea goală la priveliştea îngerilor şi a oamenilor, împodobindu-se cu ruşinea cea fecioarească ca şi cu o porfiră împărătească, şi ocăra pe împăratul, zicînd: "Socotesc, că tu eşti acel şarpe, care a înşelat pe Eva şi l-a îndemnat pe Cain să ucidă pe Abel. Tu eşti diavolul acela, care a cerut pe dreptul Iov de la Dumnezeu să-l ispitească, dar degrabă vei pieri cu sunet, vrăjmaş al lui Hristos, împreună cu toţi cei de un gînd cu tine".

Acestea zicînd, şi-a făcut iarăşi semnul Sfintei Cruci şi a alergat singură la boul cel înroşit, neaşteptînd pînă ce o vor arunca pe ea. Dar cînd s-a apucat cu mîinile de boul acela, îndată cinstitele ei mîini s-au

topit ca ceara de iuţimea focului, însă ea, ca şi cum n-ar fi simţit durerea, şi-a băgat capul în fereastra boului şi a intrat cu tot trupul înăuntru, slăvind cu glas mare pe Dumnezeu şi zicînd: "Slavă Ţie Doamne, Unule născut Fiul lui Dumnezeu cel de sus, Care m-ai întărit pe mine neputincioasa la această nevoinţă şi mi-ai ajutat să biruiesc pe diavolul şi meşteşugurile lui, Ţie şi Părintelui Tău Cel fără de început, împreună cu Sfîntul Duh, se cuvine slavă şi închinăciune în veci".

Astfel şi-a dat sfîntul ei suflet în mîinile Celui Preacurat şi fără de moarte Mire al său şi a intrat împreună cu El în cămara cea cerească, în glasul bucuriei şi al cîntării cetelor îngereşti. Iar trupul ei cel cinstit s-a topit ca untul în boul cel de aramă şi s-a revărsat ca un mir de bună mireasmă, umplîndu-se toată cetatea de acea negrăită bună mirosire.

Iar oasele ei cele cinstite, a poruncit păgînul împărat, să le arunce afară din cetate şi le-au dus la un munte ce se numea Linaton. Atunci, mergînd patru lei din pustie, şedeau lîngă ele, păzindu-le de alte fiare şi de păsările cele mîncătoare de trupuri; iar descoperirea lor s-a făcut de către Dumnezeu fericitului episcop Clinon, atît despre sfîrşitul Sfintei Pelaghia, cît şi de oasele ei. Deci, ducîndu-se episcopul la muntele acela, a găsit cinstitele ei oase şi pe leii aceia şezînd lîngă ele. Iar după ce au văzut leii pe omul lui Dumnezeu, au mers la el şi, plecîndu-se înaintea lui, s-au întors în pustie.

Deci, episcopul, luînd oasele sfintei muceniţe, le-a dus la un loc mai înalt al acelui munte şi le-a pus într-o piatră, unde mai pe urmă, pe timpul împărăţiei lui Constantin, strălucind buna credinţă pretutindeni, a făcut biserică deasupra cinstitelor moaşte ale miresei lui Hristos şi a scris numele sfintei pe acea piatră astfel: "Sfînta fecioară Pelaghia, care s-a dat pe sine lui Dumnezeu şi pînă în sfîrşit s-a nevoit pentru adevăr, aici se odihneşte cu moaştele sale, iar sufletul ei împărăţeşte în cer, împreună cu îngerii întru slava lui Hristos".

Astfel şi-a sfîrşit pătimirea Sfînta Muceniţă Pelaghia, întru Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slava, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pătimirea Sfintei Mare Muceniţe Irina
(5 mai)

În vremile acelea, cînd poporul trăia în întuneric şi în umbra morţii, prin închinarea la idoli păgîneşti, a început a străluci lumina sfintei credinţe prin propovăduirea apostolilor. Atunci era un împărat cu numele Liciniu, care vieţuia în cetatea ce se numea Maghedon. Acela avea împărăteasă de un nume cu sine, pe Licinia, care a născut o fiică şi a numit-o Penelopi. După ce a început a veni în vîrstă, ca de şase ani, s-a arătat foarte frumoasă la faţă, încît pe multe fecioare le întrecea cu frumuseţea ei. Deci, tatăl ei a zidit pentru ea un stîlp, afară din cetate, departe, într-un loc frumos şi deosebit, care avea diferite camere, toate împodobite cu toată bunăcuviinţa şi îndestulate cu multă bogăţie, în care erau: scaune, mese, sfeşnice, paturi şi toate vasele ferecate cu aur.

Pe acel stîlp a aşezat pe fiica sa, Penelopi, împreună cu treisprezece fecioare frumoase şi a adus acolo pe zeii săi de aur, ca să păzească pe fiica lui. După ce a închis-o acolo, pînă la vîrsta cea desăvîrşită, cuviincioasă nunţii, a pus lîngă ea o cinstită bătrînă, cu numele Caria, ca să-i fie învăţătoare, care şedea şi mînca împreună cu ea, fiind mai mare peste celelalte fecioare. A mai pus încă şi pe un bătrîn, bărbat cinstit şi înţelept, cu numele Apelian, ca s-o înveţe carte în toate zilele. Acolo a petrecut astfel fecioara şase ani şi trei luni şi după al doisprezecelea an al vîrstei ei, tatăl ei gîndea s-o însoţească cu vreunul din cei mai luminaţi fii împărăteşti.

În acea vreme, fecioara, şezînd pe stîlpul cel înalt în camera sa, un porumbel a zburat prin fereastra de la răsărit, avînd în cioc o ramură de măslin, pe care lăsînd-o pe masă, a zburat afară. După un ceas a intrat înăuntru un vultur, aducînd o cunună făcută din diferite flori, pe care lăsînd-o pe masă, a zburat şi el afară.

Pe altă fereastră a intrat un corb, aducînd în cioc un şarpe mic, pe care l-a lăsat pe masă şi a zburat afară. Fecioara căuta spre acelea împreună cu învăţătoarea ei şi se minunau amîndouă, nepricepînd ce să fie aceste semne.

După ce Apelian, învăţătorul s-a suit la dînsele, la vremea sa, i-au spus lui cele ce văzuseră. Apelian, fiind creştin în ascuns şi mai înaintevăzător, a socotit în minte şi a zis către fecioară: "Ascultă, Penelopi, fiica împăratului, să ştii că porumbelul înseamnă obiceiul tău cel bun, adică blîndeţea, alinarea şi întreaga înţelepciune feciorească; iar ramura de măslin înseamnă darul lui Dumnezeu, care, prin Botez, se va da ţie. Vulturul cel înalt înseamnă împărat biruitor, adică vei împărăţi peste patimi şi te vei înălţa prin gîndirea ta la Dumnezeu şi vei birui pe vrăjmaşii nevăzuţi ca pe nişte păsări proaste. Iar cununa cea de flori este semn al răsplătirii, pe care, pentru nevoinţele tale, o vei lua de la împăratul Hristos în cereasca Lui împărăţie, unde ţi se găteşte cununa nestricăcioasă a slavei celei veşnice. Iar corbul cu şarpele înseamnă vrăjmaşul diavol, care vrea să aducă asupra ta scîrbă, mîhnire şi izgonire, ca un balaur cumplit. Deci, să ştii, o, fecioară, că Împăratul cel mare, Care stăpîneşte cerul şi pămîntul, vrea să te logodească, spre a-i fi mireasă Lui, şi ai să suferi pentru Dînsul multe ispite".

Auzind fecioara o tîlcuire ca aceasta, a pus la inimă cuvintele lui Apelian şi a început cu dorinţă dumnezeiască a se bucura în inima ei. A doua zi s-a suit la dînsa pe stîlp tatăl ei, împăratul Liciniu, cu împărăteasa şi cu boierii, vrînd s-o vadă şi s-o sfătuiască pentru nuntă. Văzînd faţa ei strălucind ca raza luminii soarelui, s-a bucurat şi a zis către dînsa: "Iată, iubita mea fiică, ai ajuns acum la vremea nunţii. Deci, spune-mi, care fiu de împărat îţi este plăcut, ca să te logodesc cu dînsul?" Şi-i spuneau ei despre mulţi fii ai împăraţilor celor dimprejur. Atunci ea a zis către dînsul: "Tată, dă-mi şapte zile să mă gîndesc şi după aceea îţi voi răspunde".

Crezînd tatăl cuvintele ei, s-a dus acasă. Atunci Penelopi, apropiindu-se de idoli, le-a zis: "De sînteţi zei, ascultaţi-mă pe mine. Tatăl meu vrea să mă logodească, iar eu aş fi voit să petrec întru feciorie, pentru că grijile vieţii sînt piedică pentru slava lui Dumnezeu. Deci, spuneţi-mi, oare să merg după bărbat sau nu?"

Idolii cei muţi tăceau, fiind fără de suflet. Deci, scuipîndu-i, fecioara s-a întors spre răsărit şi, căutînd spre cer, a zis: "Dacă Tu eşti Dumnezeul cel adevărat, pe care galileenii te propovăduiesc, mă rog Ţie, arată-mi, este bine să-mi iau bărbat sau să petrec totdeauna în feciorie?"

Fiind seară, a adormit şi a văzut în vedenie pe îngerul lui Dumnezeu, grăind către dînsa: "Penelopi, de acum nu te vei mai numi aşa, ci Irina, şi vei fi multora scăpare şi paşnică adăpostire; şi prin tine multe suflete omeneşti se vor mîntui, întorcîndu-se la Dumnezeu. Numele tău va fi mare şi minunat în toată lumea, iar ceea ce ţi-a spus bătrînul Apelian de păsările văzute este adevărat, că Duhul lui Dumnezeu a grăit prin gura sa. Iată, va veni la tine în această noapte omul lui Dumnezeu, Timotei, cel ce de la Sfîntul Pavel, Apostolul lui Hristos, a luat învăţătură şi preoţie şi poartă scrisorile lui. Acela te va boteza şi te va învăţa ce vei face". Zicînd îngerul acestea, s-a făcut nevăzut.

Venindu-şi fecioara în sine, s-a umplut de bucurie şi aştepta venirea preotului. După puţină vreme a venit la stîlpul acela omul lui Dumnezeu, Timotei, povăţuindu-se de îngeri şi, suindu-se pe acel stîlp, a fost primit cu bucurie de fecioară. Astfel, şezînd el, o învăţa pe ea, pe povăţuitoarea ei şi pe toate slugile ei, care-l ascultau cu plăcere. După ce a învăţat-o din destul despre adevăratul Dumnezeu, Iisus Hristos şi despre sfînta credinţă cea întru Dînsul şi despre tainele creştineşti, a botezat-o în numele Tatălui, al Fiului şi al Sfîntului Duh şi i-a pus numele Irina, în loc de Penelopi.

Asemenea a botezat pe Caria, învăţătoarea ei, şi pe toate celelalte slugi; iar pe Irina a făcut-o mireasa lui Hristos, ca să-şi păzească fecioria neîntinată pînă la sfîrşitul său. Şi a întărit-o pe ea, să fie vitează întru nevoinţa cea pătimitoare, în care avea să intre pentru Domnul său Iisus Hristos, adevăratul Dumnezeu, Mirele cel fără de moarte. După ce a învăţat-o din destul, a binecuvîntat-o pe ea şi pe cele ce erau cu dînsa şi, dîndu-le scrisorile apostoleşti şi încredinţîndu-le darului lui Dumnezeu, s-a dus la locul său.

Fericita Irina împreună cu acele fecioare, ziua şi noaptea lăudau şi mulţumeau lui Dumnezeu şi se învăţau neîncetat de dînsa scrisorile apostoleşti. Iar pe zeii părinteşti cei de aur, i-a aruncat pe cîte unul jos, zicînd către dînşii: "De sînteţi zei, mîntuiţi-vă singuri!" Căzînd idolii de la o aşa înălţime pe pămînt, se sfărîmau şi se risipeau ca praful; iar Sfînta batjocorea neputinţa lor şi se bucura întru Domnul său Iisus Hristos, adevăratul Dumnezeu.

După ce au trecut cele şapte zile, tatăl şi mama ei împreună cu boierii s-au suit pe stîlp la ea şi i-au zis de nuntă. Iar ea le-a răspuns: "Cu adevărat să ştiţi că eu sînt roaba lui Hristos, în Care am crezut. Pe Acela L-am iubit, pentru că este Împărat ceresc şi veşnic, şi Aceluia m-am făcut mireasă, ca unui Mire curat, nestri-căcios şi fără de moarte; iar alt bărbat nu voiesc să cunosc, nici nu mă voi închina altui dumnezeu, pentru că nu este alt dumnezeu afară de Acela. Nu vedeţi oare pierzania zeilor voştri, care, căzînd la pămînt prin fereastră, nu au putut să-şi ajute lor? Apoi cum vor fi ajutători vouă? Deşartă este nădejdea voastră, pe care o aveţi spre dînşii şi deşartă este osteneala şi cheltuiala voastră la idoli, pentru că aurul şi argintul se cădea a-l împărţi celor ce au trebuinţă săracilor, sărmanilor şi văduvelor. Iar voi, chemînd lucrători, vă făuriţi zei fără de suflet şi aţi lipsit pe săraci de trebuinţele lor şi v-aţi făcut vrăjmaşi Dumnezeului Celui viu şi slugi ai diavolilor.

Pînă cînd vă veţi zbate ca o juncă neînvăţată, înjugată la jug? Cunoaşteţi pe adevăratul Dumnezeu şi înţelegeţi pe Cel ce poate a omorî şi a învia. Şi, cînd va străluci lumina lui Dumnezeu în inimile voastre, atunci va fugi de la voi diavolul, care trage pe oameni din lumină la întuneric şi îi scoate din cetatea lui Dumnezeu la pierzare şi îi mută din cei de-a dreapta la cei de-a stînga. Deci, voi mai întîi sîrguiţi-vă să fugiţi de dînsul, că amar este şi cumplit. Acela este satana, cel ce acoperă ochii inimilor voastre, ca să nu cunoaşteţi adevărul. Mai ales către tine, o, părinte, îmi este îndreptat cuvîntul, ca să cunoşti pe Dumnezeu cel ce a alcătuit toate cu cuvîntul. Tu, cînd ai voit să zideşti acest stîlp pentru mine, ai pus la lucru mulţi oameni, căci erau trei mii şi cinci sute de lucrători şi trei sute de conducători, şi abia în nouă luni au putut săvîrşi această zidire. Iar Dumnezeul tuturor veacurilor, cu un cuvînt al Său a făcut cerul, soarele, luna şi stelele, lumina şi întunericul, şi a numit lumina ziuă, iar întunericul l-a numit noapte.

A întemeiat greutatea pămîntului pe nimic, iar apelor le-a poruncit să curgă spre slujba noastră şi multe feluri de copaci au crescut. A aşezat vremile, anii şi lunile şi a făcut fiarele şi dobi-toacele pămîntului, păsările cerului şi peştii în ape, iar la sfîrşit a făcut pe om, cu preacuratele Sale mîini, luînd ţărînă din pămînt şi l-a pus pe el stăpîn a toată lumea, pe toate supunîndu-le sub picioarele lui. Toate acelea în şase zile le-a săvîrşit Dumnezeu, prin Cuvîntul Său, Care este Unul născut, Fiul, Iisus Hristos, Care fără de maică dintr-Însul S-a născut mai înainte de toţi vecii, Cel de o fiinţă şi de un ipostas cu Dînsul, Care, în anii cei mai de pe urmă, S-a întrupat fără de tată şi S-a născut din Curata şi pururea Fecioară, cu lucrarea Sfîntului Duh, şi cu oamenii a petrecut şi minuni fără de număr a făcut. Orbilor le-a dat vedere, pe cei bolnavi i-a curăţit, pe cei slăbănogi i-a ridicat şi pe morţi i-a înviat.

Pe Acesta iudeii L-au răstignit din zavistie, voind astfel singur a pătimi pentru mîntuirea noastră. Dar, după moartea şi după îngroparea Sa, a înviat a treia zi, cu puterea dumnezeirii Sale, şi S-a înălţat la cer şi a şezut de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl, trimiţînd Duhul Sfînt la sfinţii Săi ucenici. Pe aceia i-a trimis în toată lumea, ca să lumineze pe cei întunecaţi, să întoarcă pe cei rătăciţi şi să mîntuiască pe cei pierduţi; pentru că voieşte ca toţi să se mîntuiască şi nu va lipsi mila Lui spre neamul omenesc pînă în veac".

Acestea grăindu-le Sfînta, toţi o ascultau cu dulceaţă; apoi, luînd împăratul şi împărăteasa pe iubita lor fiică, au adus-o în cetate. Aici au ieşit întru întîmpinarea fiicei împăratului toate fetele cetăţii şi, dănţuind, i se închinau ei. Tot poporul, alergînd la locuri înalte, suindu-se pe ziduri şi pe case, îi cînta laude, fericind pe Penelopi fecioara cea frumoasă. Deci, cînd s-a apropiat Sfînta Irina de palatele împărăteşti, a văzut diavolul, care striga către dînsa: "Nimic nu-ţi este de obşte ţie şi mie în cetatea aceasta, fecioară; du-te de la cetatea noastră, căci aici nu vieţuieşte nimeni din creştini". Iar Sfînta i-a zis: "În numele lui Iisus Hristos îţi poruncesc ţie, ca să-mi spui cine eşti tu!" Iar el a zis: "Eu sînt demonul care petrec în idolul Apolon, învăţătorul desfrînării şi al preadesfrînării, ajutătorul vrăjitorilor, povăţuitorul tîlharilor, prieten al desfrînaţilor, făcător de glume al beţivilor, cel ce mă bucur de vărsările de sînge; sînt povăţuitor a toată

nedreptatea şi minciuna şi tată a toată răutatea şi îţi zic să pleci din cetatea noastră, ca să nu pornesc asupra ta pe tatăl tău, aprinzîndu-l pe dînsul cu mînie spre a te ucide".

Acel glas al demonului mulţi l-au auzit, iar pe el nu l-au văzut. Deci, fericita fecioară l-a certat pe el, zicîndu-i: "Eu îţi poruncesc ţie: În numele lui Iisus Hristos, să ieşi din cetatea aceasta!" Şi cutremurîndu-se demonul, s-a făcut nevăzut. După aceasta diavolul a răzvrătit inima împăratului şi l-a pornit pe el cu mînie şi cu iuţime asupra fiicei sale şi, chemînd pe împărăteasă, i-a zis: "Ce am făcut, căci fiica noastră este amăgită? O, de n-aş fi zidit turnul acela; căci, vrînd să păzesc pe fiica mea, am pierdut-o şi m-am lipsit de nădejdea mea". Iar împărăteasa a zis către dînsul: "Neînţelepte cuvinte grăieşti tu, căci, cu ce s-a înşelat fiica noastră? Şi ce răutate vezi într-însa? Împăratul a răspuns: "Crede în Hristos şi de zei se leapădă". Zis-a împărăteasa: "Zeii cei ce n-au făcut cerul şi pămîntul, să piară; iar fiica mea s-a învrednicit slavei împăratului Hristos, Cel ce a chemat-o la viaţa veşnică".

Atunci împăratul, mîniindu-se, a poruncit să dea afară din palat pe împărăteasă, iar una din slujnice, alergînd, a spus fecioarei Irina. Ea, sculîndu-se, a mers şi a stat înaintea tatălui său. Deci, dacă a văzut-o pe ea împăratul, s-a plecat în jos, căci îi trecea mînia din inima sa, fiind pornit de diavolul, şi a zis Sfînta Irina către tatăl său: "Pentru ce este întristată faţa ta, o, tată? Împărăţia ta este în pace, război nu ai înaintea ta, eu, fiica ta, am venit la tine. Deci, de unde este asupra ta această mîhnire?" Iar împăratul i-a răspuns: "Mai bine mi-ar fi fost mie, de nu te-aş fi născut, pentru că pentru tine am făcut acel prealuminat stîlp; iar pe zeii mei cei de aur i-am pus ca să te păzească. Asemenea am pus mese, paturi şi scaune împodobite cu aur, iar tu mi-ai răsplătit cu rele în loc de bune".

Iar ea a zis: "Spune-mi, tată, ce rău ţi-am făcut eu?" Şi a zis împăratul: "Oare nu puţin rău este acesta, că numeşti pe Hristos Dumnezeu, iar de zeii mei te lepezi?" Zis-a Sfînta: "Nimic n-am făcut rău, tată, căutînd spre Hristos, adevăratul Dumnezeu şi punîndu-mi nădejdea spre El, iar nu spre idolii tăi". Împăratul cu glas groaznic, a zis: "Penelopi, jertfeşte zeilor!" Răspuns-a Sfînta: "Nu-mi întoarce numele meu, că nu sînt Penelopi, ci mă numesc Irina; căci acest nume mi s-a pus mie de înger în vedenie şi de preot, prin Sfîntul Botez". Iarăşi i-a zis împăratul cu mînie: "Rod străin, iar nu al meu, jertfeşte zeilor!" A răspuns Sfînta Irina: "Nu voi jertfi diavolilor celor ce te pornesc pe tine la mînie şi care sînt pricinuitori focului veşnic, cel pregătit păgînilor".

Iar împăratul s-a tulburat de mînie mare şi a poruncit s-o arunce legată în picioarele unor cai sălbatici, ca s-o calce. Fecioara fiind aruncată, a mers împăratul singur la cai, vrînd să-i vadă moartea ei. Dar iată un cal mai sălbatic decît ceilalţi, dezlegîndu-se din legături, deodată s-a repezit asupra împăratului şi, apucîndu-i cu dinţii mîna cea dreaptă a împăratului, a smuls-o din umăr şi sfîşiindu-l, l-a omorît. Iar după aceea a stat blînd la locul lui; asemenea s-au făcut blînzi ca mieii şi ceilalţi cai, fără a vătăma pe Sfînta Irina.

Calul care omorîse pe împărat, din porunca lui Dumnezeu, luînd glas omenesc, fericea pe Sfînta Muceniţă, astfel: "Fericită eşti tu, porumbiţa lui Hristos, care ai călcat pe vrăjmaşul şarpe. Tu eşti minunată pe pămînt, la ceruri vei fi cinstită cu dragoste; tu te vei număra cu drepţii, unde te aşteaptă lumina cea veşnică şi cămara Mirelui Celui fără de moarte, ca pe o fecioară înţeleaptă şi vitează. Deşi eşti femeie cu trupul, dar cu duhul arăţi lupta cea bună".

Deci, dezlegîndu-l din legături, Sfînta Irina cu rugăciunea a înviat pe tatăl său cel mort şi a tămăduit mîna lui. Atunci împă-ratul, împărăteasa şi toată casa lor şi mult popor, ca la trei mii, au crezut în Hristos. Nu după multă vreme, împăratul, lăsîndu-şi împărăţia ca să poată sluji mai liber lui Hristos, s-a aşezat cu soţia şi cu casnicii săi în acel turn, pe care l-a zidit pentru fiica sa. Iar Sfînta Irina a rămas în cetate, învăţînd poporul şi aducînd pe mulţi la Hristos Dumnezeu, petrecînd în casa celui dintîi învăţător al său, bătrînul Apelian.

După acestea a luat împărăţia cetăţii Macedoniei alt împărat, cu numele Sedechie. Acela, înştiinţîndu-se despre Sfînta Irina, a chemat pe bătrînul Apelian şi l-a întrebat: "La tine este fecioara, fiica împăratului?" Răspuns-a Apelian: "La mine este, împărate". Împăratul a zis: "Nu ştii ce gîndeşte ea?" Răspuns-a

bătrînul: "Gîndul ei este ca şi al meu şi al tuturor celor ce ştiu pe Dumnezeu Cel adevărat. În toate zilele posteşte pînă seara, iar seara mănîncă o bucată mică de pîine şi bea un pahar de apă. Altă masă nu ştie. Pat nu are, ci se odihneşte puţin pe pămînt, ziua şi noaptea petrecînd în rugăciuni către Dumnezeu şi îndestulîndu-se cu citirea dumnezeieştilor cărţi".

Auzind împăratul acestea s-a minunat şi, trimiţînd pe eparhul său, a adus-o la sine cu cinste. Venind fecioara la el, i-a zis: "Bucură-te, împărate!" Răspuns-a împăratul: "Bucură-te şi tu, fiică luminată". Zis-a fecioara: "Pentru ce m-ai chemat?" Împăratul a răspuns: "Să şedem şi să vorbim cele de pace şi de dragoste". Fecioara a zis: "Eu citesc în Sfînta Scriptură că: *În adunarea deşertăciunilor nu voi şedea şi cu călcătorii de lege nu voi umbla*".

A zis împăratul: "Dar oare noi sîntem călcători de lege?" Sfînta a răspuns: "Tot păgînul, care nu ştie pe adevăratul Dumnezeu şi se închină idolilor, este călcător de lege". Zis-a împăratul: "Mă sileşti să te muncesc fără voia mea, necruţîndu-te pe tine, care eşti fiica împăratului". Sfînta Irina a răspuns: "Apoi pentru ce mai zăboveşti, îndeletnicindu-te cu vorba? Ci începe a mă munci, căci sînt gata de toate muncile pentru Dumnezeul meu". Împăratul a zis: "Fecioară, lasă toată bîrfirea şi jertfeşte zeilor". Sfînta a răspuns: "În zadar te mînii, împărate, întărîtat fiind de satana. Să ştii cu adevărat, că nu voi sluji diavolului, nici nu-mi voi cruţa trupul meu pentru Hristos Domnul meu!"

Împăratul, umplîndu-se de mînie, s-a sfătuit cu eparhul cum ar putea s-o omoare. Deci, mai întîi săpînd o groapă adîncă şi umplînd-o de şerpi, de vipere, de vasilişti şi de tot felul de tîrîtoare, a aruncat pe Sfînta fecioară acolo, unde a petrecut zece zile vie şi sănătoasă, pentru că îngerul Domnului s-a pogorît cu ea în groapă şi a păzit-o nevătămată, iar tîrîtoarele toate au murit.

Înştiinţîndu-se împăratul că muceniţa este vie în groapă, s-a minunat şi i se părea căci cu vrăjile a fermecat şi a omorît pe acei şerpi. Deci, poruncind s-o scoată din groapă, a şezut la judecată şi a zis către dînsa: "Jerfeşte zeilor, care te-au cruţat, pentru că au omorît şerpii, iar pe tine te-au păzit vie, ca să cunoşti puterea şi bunătatea lor şi să te închini lor". Sfînta a răspuns: "O, nebunule, şi amăgitule de satana, cel călcat de mine, crezi că zeii cei de lemn sau de piatră pot să omoare şerpii? Ci, tu degrabă vei cădea în groapa cea de dedesubt a iadului, împreună cu zeii tăi, cărora le slujeşti şi te vei afunda în întunericul cel mai dinafară, cel pregătit ţie şi diavolului, unde va fi plînsul şi scrîşnirea dinţilor". Împăratul, suflînd cu mînie, a chemat un lucrător de lemn, şi a poruncit s-o taie cu un fierăstrău de fier.

Deci, după ce a legat-o de un lemn s-o taie, fierăstrăul nu se atingea de trupul ei cel fecioresc, ci se îndoia ca de o piatră, apoi s-a frînt prin mijloc. Şi a adus alt fierăstrău, dar şi acela s-a frînt; iar cei ce tăiau, căzînd singuri pe frînturile fierăstrăului, s-au tăiat şi au murit. După aceea, împăratul a poruncit să aducă al treilea fierăstrău mai ascuţit şi mai tare şi să taie pe fecioară peste coapsele ei. Deci, legînd-o, au pus-o la pămînt pe spate, punîndu-i o piatră mare pe piept, şi au început a-i tăia sfîntul ei trup cu fierăstrăul; iar împăratul a rîs şi a zis către muceniţă: "Unde este Dumnezeul tău? Să vină acum şi să-ţi ajute, dacă este putere într-Însul".

Zicînd împăratul acestea, deodată s-au făcut fulgere şi tunete înfricoşate şi tulburare în văzduh; iar slujitorii care o tăiau cu fierăstrăul au murit. Împăratul de frică a fugit în palat, iar poporul a fugit şi s-a vărsat ploaie mare ca un rîu, cu grindină cumplită, şi mulţi dintre oameni au căzut morţi, fiind ucişi de fulger, de tunet şi de grindină. În acel timp îngerul Domnului, pogorîndu-se, a prăvălit piatra aceea de pe pieptul sfintei, i-a tămăduit rana şi a ridicat-o sănătoasă. Această minune văzînd-o poporul, opt mii de oameni au crezut în Hristos.

După aceea, împăratul, iarăşi fiind pornit de diavolul, a prins pe Sfînta şi s-a sfătuit cu eparhul cum s-o piardă. Deci, au hotărît s-o omoare astfel: au legat-o de roata morii ca, întorcîndu-se roata s-o sfarme; după ce au dat drumul apei sub roată, apa s-a oprit ca împietrită şi n-a curs nici o picătură, rămînînd Sfînta fără de vătămare. Iar împăratul cu boierii lui strigau: "O, cît de mare este puterea acestei fermecătoare! Iată, a prefăcut firea apei într-o altă fire". Poporul, care privea la o minune ca aceea, s-a ridicat împotriva împăratului şi a strigat cu glas mare, ocărîndu-l şi certîndu-l. Şi, luînd pietre, a aruncat asupra lui şi l-a

izgonit din cetate. El, ducîndu-se în patria sa, a mai trăit şapte zile şi a murit acolo de necaz, de mînie şi de ruşine.

După moartea lui Sedechie, Savah, fiul lui, vrînd ca să răzbune necinstea adusă tatălui său, a adunat mare putere de oaste, ca la o sută de mii, şi a mers cu război asupra cetăţii Macedoniei. Auzind cetăţenii că se apropie împăratul Savah, s-a temut şi a închis cetatea, şi au zis către Sfînta Irina: "Pentru tine pierim". Iar ea, poruncindu-le să nu se teamă, a ieşit împotriva împăratului celui ce venea, rugîndu-se lui Dumnezeu şi zicînd: "Cel ce ai auzit oarecînd pe robul Tău, Proorocul Elisei, ascultă şi rugăciunea mea, şi loveşte nevăzut oştirea aceasta ce vine să piardă cetatea; orbeşte pe vrăjmaşii tăi, ca să cunoască că tu eşti adevă-ratul Dumnezeu!"

Ascultînd Domnul rugăciunea ei, îndată a lovit cu orbirea pe împărat şi pe toţi ostaşii ce erau cu dînsul. Înţelegînd împăratul, că Irina a adus aceea orbire asupra lui şi a ostaşilor săi, a trimis cu rugăciune la dînsa, zicînd: "Acum cunosc că este nebiruită puterea Dumnezeului tău. Deci, mă rog ţie, roagă-te lui Dumnezeu pentru mine şi pentru ostaşii mei, ca să ne dea vederea". Plecîndu-se Sfînta spre milă, a făcut rugăciuni către Stăpînul tuturor şi a căpătat vederea împăratul cu toţi cei ce erau cu el. Atunci a făcut pace cu cetăţenii, grăindu-le: "Să mă aveţi pe mine împărat, precum l-aţi avut pe tatăl meu; iar eu voi ierta necinstea ce aţi făcut tatălui meu".

Văzînd cetăţenii puterea cea mare a împăratului, au făcut pace cu dînsul şi, deschizînd cetatea, i s-au închinat lui, primindu-l ca împărat al lor. După ce împăratul Savah a dobîndit împărăţia şi s-a întărit într-însa, s-a pornit cu mînie contra Sfintei Irina, pentru că diavolul îl îndemna la acelea; şi, chemînd pe muceniţă la dînsul, i-a zis: "Iert cetăţii greşeala aceea; iar asupra ta mă mînii, deoarece pentru tine s-a sculat poporul asupra tatălui meu cu ură şi l-a ucis cu pietre; însă de voieşti ca să fii şi tu iertată, fă-mi voia mea, adică, să aduci jertfe zeilor". Iar Sfînta a ocărît pe împărat pentru nebunia lui şi l-a pornit mai mult spre mînie. Deci, a poruncit împăratul ca s-o arunce în temniţă, sfătuindu-se cu boierii cum să o muncească.

Sfînta, şezînd în temniţă şapte zile, i s-a arătat Hristos, zicîndu-i: "Nu te teme, fiică, că Eu, întărindu-te, sînt cu tine". După aceea, împăratul, scoţînd pe muceniţă din temniţă, a poruncit ca să-i bată în tălpi piroane de fier ascuţite şi, punîndu-i un sac plin de nisip în spate, să o izgonească pînă la un anumit loc, care era departe de cetate ca la cinci stadii. Deci, slujitorii punînd frîu în gura sfintei, au dus-o acolo, izgonind-o iute ca pe un dobitoc. Sfînta alerga şi zicea către Dumnezeu: "Cu adevărat sînt ca un dobitoc la Tine, Doamne, şi eu pururea cu Tine; ţinutu-m-ai de mîna dreaptă, cu sfatul m-ai povăţuit şi cu slavă m-ai primit".

Căutînd sfînta de-a dreapta sa, a văzut pe îngerii Domnului călătorind împreună cu dînsa şi s-a bucurat foarte. După ce a ajuns la locul numit şi, cînd se întorcea spre cetate, slujitorii cu batjocură tîrau cu frîul pe muceniţă şi popor mult urmînd, a văzut Sfînta înaintea sa pe un înger bătînd pămîntul cu toiagul şi a zis în sine: "Iată, va să fie pierzarea vrăjmaşilor lui Dumnezeu!"

După ce a ajuns la locul cel bătut de înger, deodată, desfă-cîndu-se pămîntul, a înghiţit pe slujitorii muncitorului, cei ce duceau pe sfînta; iar ea a rămas dezlegată de frîu, sacul i-a căzut din spinare, piroanele i-au ieşit din picioare şi, vindecîndu-se, umbla slăvind pe Dumnezeu. Înştiinţîndu-se împăratul de aceasta, a zis: "Zeii au deschis pămîntul şi au pierdut pe slujitori de la această fermecătoare". Însă unii se împotriveau, zicînd: "Dumnezeu cel viu este cu Sfînta Muceniţă Irina!" Iar alţii batjocoreau pe Sfînta fecioară.

Venind îngerul cel ce deschisese pămîntul, a ucis cu moarte năpraznică pe mulţi necredincioşi, ca la zece mii, iar cei ce rămăseseră, strigau: "Dumnezeul Irinei, miluieşte-ne pe noi, pentru că credem în Tine şi scăpăm la Tine!" Deci, au crezut în acea vreme ca la treizeci de mii de suflete. Împăratul, necrezînd, l-a lovit şi pe el îngerul lui Dumnezeu şi a pierit cu sunet, ticălosul. Sfînta făcea în cetate multe minuni cu puterea lui Hristos, pentru că nu numai pe bolnavi îi tămăduia, curăţa leproşii şi izgonea diavolii din

oameni. Ci şi pe un tînăr mort, ai cărui părinţi plîngeau cu amar, l-a înviat cu rugăciunea şi a adus la Hristos cam cincizeci de mii de suflete.

Cu porunca lui Dumnezeu a venit în cetate Sfîntul Timotei preotul, cel care a botezat-o pe Sfînta Irina, pe care văzîndu-l, Sfînta s-a bucurat şi i s-a închinat. Luînd pe acel preot şi pe tot poporul cel ce crezuse în Hristos, s-a dus la turnul unde locuia tatăl şi mama sa, slujind în linişte lui Dumnezeu şi acolo au primit Sfîntul Botez toţi cei ce crezuseră în Hristos.

Sfînta Irina a petrecut în cetatea Macedoniei trei ani, învăţînd şi încredinţînd popoarele. După aceea s-a dus la altă cetate ce se numea Calinic, (sau Calipoli) unde era împărat Numerian, ruda lui Sedechie şi a lui Savah, împăraţii cei dintîi. Cînd Numerian făcea praznicul spurcatei zeiţe Artemida, aducînd jertfe idolului ei, Sfînta Irina, stînd în faţa lui, l-a mustrat pentru păgînătatea lui şi a mărturisit pe Hristos adevăratul Dumnezeu. Atunci împăratul a zis către boierii săi: "Această fecioară este asemenea la faţă şi la stat cu tatăl său, Liciniu, dar fiii cei răi mîhnesc pe părinţi; pentru că după răutăţile acestei fecioare, tatăl ei cel bun s-a lipsit de împărăţie. Aceasta a fost pricinuitoare de moarte a fratelui meu, Sedechie, şi pe Savah, fiul lui, după cum am auzit, l-a omorît cu vrăjile ei. Deci, fecioara aceasta este cu adevărat pierzătoare de împăraţi".

Apoi s-a întors către Sfînta şi a zis: "Ce zici, vrăjitoare, vei jertfi oare zeilor, sau încă vei mai petrece în socoteala ta cea pierzătoare?" Sfînta, însemnîndu-se cu semnul Sfintei Cruci, a răspuns: "Eu voi jertfi jertfă de laudă Dumnezeului Celui de sus, iar diavolilor tăi şi idolilor celor neînsufleţiţi ai tăi, nu voi aduce jertfă. Cele ce le grăieşti pentru împăraţi, să ştii cu adevărat că Dumnezeul meu, Cel ce stăpîneşte viaţa şi moartea, le-a poruncit lor să moară, iar nu mie. Teme-te şi tu de Dumnezeul meu, că puţine sînt zilele tale şi degrabă te va ajunge sfîrşitul tău".

Auzind împăratul acestea, s-a aprins de mînie şi, scrîşnind din dinţi, a răcnit ca un leu şi îndată a poruncit să se ardă trei boi de aramă, zicînd: "Dacă într-un bou va birui puterea focului cu vrăjile, apoi să se arunce în celălalt, iar dacă şi într-acela aceeaşi va face, apoi să se arunce întru al treilea! Şi s-a făcut aşa. După ce au ars acei boi de aramă şi i-a roşit ca pe un cărbune, a aruncat pe Sfînta într-un bou, şi se ruga în dînsul, strigînd: "Dumnezeule, grăbeşte spre ajutorul meu, ceea ce pătimesc pentru numele Tău cel sfînt!""

Şi s-a arătat ei îngerul Domnului, spunîndu-i să nu se teamă şi răcorindu-i acea văpaie. Iar poporul cîrtea contra împăratului, zicînd: "În zadar ai pierdut tinereţile cele frumoase ale fecioarei acesteia". Deci, după ce s-a răcorit arama, s-a aflat Sfînta vie şi sănătoasă, neavînd nici o vătămare de foc. Şi a zis împăratul către cei ce stăteau de faţă: "Au nu v-am zis vouă că este fermecătoare fecioara aceasta! Oare cum a stins focul? Aruncaţi-o pe ea în celălalt bou".

Şi a aruncat pe Sfînta în al doilea bou. Dar şi acela răcorindu-se, a aruncat-o în al treilea şi îndată acel bou, cu porunca Atotputernicului Dumnezeu, s-a pornit din loc, ca fiind viu, şi a umblat un sfert de stadie. Şi iarăşi s-a întors la locul său şi a crăpat; şi dintr-însul a ieşit Sfînta Muceniţă întreagă. Poporul, văzînd o minune ca aceea, cu mare glas strigă: "Mare eşti Dumnezeul Irinei, miluieşte-ne pe noi după mare mila Ta, Tu eşti Dumnezeul nostru Cel tare şi puternic, Care faci minunate şi preaslăvite minuni!"

Şi au crezut în Hristos ca la zece mii de suflete. Deci, împăratul petrecea nu numai întru necredinţă, ci şi pe Dumnezeu Cel Preaînalt hulea şi, fiind lovit de îngerul cel nevăzut a lui Dumnezeu, s-a îmbolnăvit de moarte. Iar mai înainte de a muri, a poruncit eparhului său, Babodon, ca în multe feluri muncind pe Irina, să o ucidă cu cumplită moarte. Şi a pierit acel ticălos împărat, iar Sfînta a petrecut în cetatea aceea cîteva zile, învăţînd poporul credinţa cea întru Hristos, tămăduind toate neputinţele; iar preotul Timotei, mergînd acolo, a botezat pe cei ce credeau.

Eparhul, văzînd cum că tot poporul cetăţii ţine cu Sfînta Irina, s-a temut să o muncească acolo, ca să nu se facă gîlceavă şi tulburare în popor pentru dînsa. Deci, s-a dus într-altă cetate, care se numea a lui Constantin; iar pe muceniţă a poruncit ostaşilor să o prindă şi legată să o ducă după dînsul. El, mergînd în cetatea aceea, a şezut la judecată şi, punînd pe Sfînta în faţa sa, a zis către dînsa: "Oare ştii, că putere îmi

este dată mie asupra ta? Deci, apropie-te de zeii noştri şi adu-le jertfe, ca să nu te muncesc cu cumplite munci".

Răspuns-a sfînta: "Ascultă, eparhule! Toate muncile cîte vei putea să le afli, pune-le asupra mea, şi vei vedea puterea Dumnezeului meu!" Atunci eparhul a poruncit ca să aducă un grătar de fier şi, punînd pe muceniţă pe grătar, s-o lege cu lanţuri de fier şi să-i pună împrejur mulţime de lemne şi să le aprindă. După ce s-a aprins focul, eparhul a poruncit ca să toarne peste muceniţă unt-delemn, untură şi smoală; şi astfel, arzînd Sfînta mult timp, străluceau legăturile şi lanţurile cele de fier ca un cărbune aprins. Iar Sfînta a rămas nevătămată şi, fiind în rouă răcoroasă, cînta, slăvind pe Dumnezeu.

După aceea s-a dezlegat de înger din fiarele acelea şi a ieşit sănătoasă, lucru care, văzîndu-l eparhul şi cei ce erau cu dînsul, s-au mirat foarte mult. Deci, eparhul, căzînd la picioarele ei, i-a zis: "Roaba Dumnezeului Celui adevărat, mă rog ţie, să nu mă pierzi pe mine, precum ai pierdut pe ceilalţi împăraţi; căci şi eu cred în Fiul lui Dumnezeu şi voiesc să fiu creştin". Astfel, a crezut eparhul Babodon şi împreună cu dînsul popor mult şi a adus acolo îngerul lui Dumnezeu pe Timotei preotul şi s-a botezat de dînsul toţi cei ce au crezut.

Sfînta Irina, petrecînd în cetatea aceea cincizeci de zile, a ieşit de acolo şi a fost prinsă de ostaşii împăratului Savorie, care împărăţea în Mesemvria, cetate a Traciei, şi au dus-o la dînsul, căci acel împărat, auzind de cele făcute de dînsa, căuta să o prindă. El, văzînd pe Sfînta, s-a umplut de mînie şi a ucis-o cu sabia. Şi a fost îngropată afară din cetate. Deci, a zis împăratul: "Lucruri înfricoşate s-a auzit de fermecătoarea aceea; căci pe împăraţi i-a ucis cu farmecele sale, iar acum pentru ce n-a putut să mă ucidă pe mine, ci eu am ucis-o pe ea? Unde este dar Hristos, ajutorul ei? Pentru ce nu a izbăvit-o din mîinile mele?"

Astfel, ocăra necredinciosul împărat puterea lui Hristos şi se lăuda, ca unul ce a biruit. Dar puterea cea mare a lui Dumnezeu, ce lucru nu poate să facă? Deoarece, în vremea morţii Sale celei de voie şi ocărîtă de iudei, multe trupuri ale sfinţilor celor adormiţi le-a înviat şi a intrat în sfînta cetate şi s-a arătat multora. Acela, au nu putea şi pe această Sfîntă s-o învieze din morţi, ca să intre în Mesemvria şi să se arate împăratului? Însă, cu adevărat, puternic este Hristos, Dumnezeul nostru în cer şi pe pămînt şi toate cîte le voieşte le face, fiindcă a trimis pe îngerul Său şi a sculat-o pe ea vie din groapă şi a zis către dînsa îngerul Domnului: "Măcar că ţi-ai sfîrşit nevoinţa pătimirii tale şi ţi se cădea de acum să te odihneşti, pentru că fericită eşti şi desăvîrşită la cer, dar ca să nu se laude păgînătatea şi fărădelegea, ca şi cum ar fi biruit puterea Dumnezeului nostru, să intri în cetate ca să te vadă pe tine vie şi să se ruşineze toţi ocărîtorii cei păgîni şi să cunoască pe Dumnezeul nostru Atotputernic! Şi nu vei mai pătimi de acum înainte nici un rău de la nimeni".

Deci, Sfînta a intrat în cetatea Mesemvria, ţinînd o stîlpare de măslin în mîinile sale. Iar cînd au văzut-o cetăţenii, s-au umplut de negrăită spaimă şi de mirare şi au alergat la dînsa tot poporul, strigînd cu glas mare: "Minunat este Dumnezeul Irinei şi nu este altul afară de Acela!" Şi a spus împăratului că Irina s-a sculat din morţi; iar el s-a temut foarte şi, văzînd-o pe ea, a căzut la picioarele ei, zicînd: "Acum am cunoscut, că mare Dumnezeu ai! Deci, mă rog ţie să petreci în cetatea noastră şi să ne faci pe noi creştini".

Sfînta a petrecut între dînşii şaptezeci de zile, învăţîndu-i sfînta credinţă şi toţi au crezut în Hristos. Deci, venind cu porunca lui Dumnezeu fericitul Timotei preotul, a botezat pe împărat şi pe tot poporul lui. După aceea s-a dus de acolo în patria sa, în cetatea Macedoniei, unde a aflat pe tatăl său adormit întru Domnul; şi a plîns lui Dumnezeu, rugîndu-se pentru dînsul.

Acolo a petrecut vreme puţină cu maica sa şi s-a răpit de un nor, care a dus-o în Efes. Şi, umblînd apostoleşte prin cetate, propovăduia pe Hristos, făcînd minuni prin tămăduirea a diferite neputinţe şi pe mulţi îi întorcea de la idoli către Hristos. După multă vreme a venit acolo la dînsa bătrînul Apelian, fiind trimis de Dumnezeu, cel ce i-a fost ei altădată învăţător şi de care Sfînta s-a bucurat mult. După cîteva zile a zis către popor: "Bucuraţi-vă, fraţii mei, şi pacea lui Iisus Hristos să fie cu voi! Mîngîiaţi-vă, veseliţi-vă

întru Domnul nostru şi să fiţi tari în credinţă; iar eu mă voi duce de la voi, mulţumindu-vă că m-aţi primit pe mine cea străină. Dar să ştiţi, că tot cel ce primeşte pe cel străin, prieten se face cerescului Dumnezeu". Şi cetăţenii grăiau între dînşii: "Unde se duce învăţătoarea noastră?" Unii ziceau: "Au doară vrea să se odihnească întru Domnul?" Iar alţii grăiau: "Vrednică este aceasta lui Dumnezeu şi de aceea se va lua de la ochii noştri, deoarece noi sîntem păcătoşi".

A doua zi, Sfînta Irina, luînd pe bătrînul Apelian şi pe şase bărbaţi cucernici, s-a dus cu dînşii după cetate şi, aflînd într-o piatră un mormînt nou deşert în care nimeni n-a fost pus niciodată, a intrat în acel mormînt şi a zis către Apelian şi către ceilalţi bărbaţi: "Acoperiţi-mă bine deasupra cu această piatră, ca nimeni altul să nu mă poată descoperi, pînă a patra zi". Sărutînd, cu cea mai de pe urmă sărutare, pe Apelian şi pe bărbaţii cei ce erau cu dînsul, s-a însemnat cu semnul Sfintei Cruci şi s-a culcat; iar bărbaţii au pus piatra cea mare deasupra mormîntului şi s-au întors în cetate.

A patra zi, mergînd la mormînt Apelian cu aceiaşi bărbaţi, n-au mai găsit trupul Sfintei Irina şi s-au gîndit între dînşii, cum că a mutat-o pe ea Hristos Dumnezeu în Rai. Ducîndu-se în cetate, au spus aceasta poporului. Atunci, au alergat mulţi la mormînt şi, văzîndu-l deşert, s-au minunat şi au slăvit pe Dumnezeu cu spaimă. Astfel a fost viaţa şi pătimirea fecioarei Irina, cea de neam bun; în acest fel au fost nevoinţele miresei lui Hristos.

După cum s-a zis, ea a stat la întrebare mai întîi înaintea tatălui său Lichinie, apoi a lui Sedechie şi a lui Sedah fiul lui; după aceea înaintea lui Numerian şi a eparhului Babodon; iar la sfîrşit, înaintea lui Savorie. Cetăţile în care a pătimit sînt acestea: Macedonia, patria sa, Calinica sau Calipoli a lui Constantin şi Mesemvria cea din Tracia. Şi s-a odihnit întru Domnul în Efes, în cinci zile ale lunii mai şi, stînd înaintea lui Hristos, se roagă pentru toată lumea.

Acestea le-a scris bătrînul Apelian, slăvind pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, pe Dumnezeu Unul în Treime, Căruia I se cuvine cinste şi închinăciune de la oameni, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Notă - Este de trebuinţă a se şti şi aceasta, cum că tatăl Sfintei Irina, împăratul Liciniu, nu a fost acel Liciniu, care mai pe urmă a fost părtaş la împărăţie cu marele Constantin, cel ce a avut de soţie pe sora lui Constantin şi a stăpînit toate părţile răsăritului, ci altul cu acelaşi nume, care a fost mai înainte cu mulţi ani, împărat al unei cetăţi ce se numea Maghedoe, care este în hotar cu Macedonia, precum şi Sfînta Scriptură s-a obişnuit a numi împăraţi pe stăpînitorii fiecărei cetăţi. Acest lucru este arătat în cartea Facerii, în capitolul paisprezece. Nişte împăraţi ca aceştia sînt mai ales împărăţei, decît împăraţi, precum a fost şi acest Liciniu, tatăl Irinei, deoarece în prolog, este scris Vasilisc, iar nu Basileus, adică împărăţei iar nu împărat. Deci, cum că acest Liciniu este altul decît Liciniu cel care a împărăţit împreună cu Constantin, este arătat aici. Acela avea de soţie pe sora lui Constantin, cea cu numele Constanţia, iar acesta avea pe cea de un nume cu dînsul, Licinia. Acela petrecea în cetatea Nicomidiei, iar acesta în Maghedon. Acela a pierit întru păgînătate, iar celălalt s-a sfîrşit cu cinste întru creştinătate. Acela a fost după trei sute de ani de la naşterea lui Hristos, iar acesta a petrecut la întîia sută de ani, aproape de zilele apostolilor, pentru că preotul Timotei, cel ce a botezat pe fiica lui, Sfînta Irina, a luat învăţătura şi preoţia de la Sfîntul Apostol Pavel.

Viaţa Sfîntului şi Dreptului Iov, mult pătimitorul (6 mai)

Sfîntul şi dreptul Iov se trăgea din seminţia lui Avraam, fiu din fiii lui Isav, care era al cincilea de la Avraam. El îşi avea petrecerea sa în pămîntul Hus, într-una din laturile Arabiei, şi era cel mai bogat om de la răsăritul soarelui, fiind foarte temător de Dumnezeu. Dintre dobitoace avea şapte mii de oi, trei mii de cămile, cinci sute perechi de boi; asinele ce se păşteau erau cinci sute şi slugi foarte multe, avînd el

lucruri mari pe pămînt, pentru că era bărbatul acesta de bun neam şi cu cinste mare între toţi cei ce vieţuiau la răsărit.

Acesta era om adevărat, fără prihană, drept şi credincios, depărtîndu-se de la tot lucrul rău. El avea şapte feciori şi trei fete. Şi feciorii, văzînd pe tatăl lor că face milostenie veşnic la mii de săraci, au început să facă la fel ca tatăl lor; şi mulţi oameni erau chemaţi la masă şi ei slujeau la masa celor necăjiţi acolo. Deci, într-o zi, se ospătau toţi împreună la cel dintîi frate, într-altă zi la celălalt frate şi aşa pînă la cel din urmă, cînd începeau iarăşi de la cel dintîi. Iar după ce se sfîrşeau cele şapte zile ale ospeţelor lor, Iov trimitea la dînşii, sfătuindu-i şi învăţîndu-i, ca fiecare să-şi cerceteze conştiinţa sa cu de-amănuntul, dacă n-a greşit ceva cu cuvîntul sau cu gîndul împotriva Domnului; pentru că se temea dreptul Iov de Dumnezeu foarte mult, nu cu temerea firii celei de rob, ci cu temerea dragostei celei de fiu şi cu dinadinsul se păzea pe dînsul şi pe toată casa sa, ca să nu facă vreo supărare Domnului Dumnezeu.

Şi acest om al lui Dumnezeu, aducea jertfă de curăţire, cum se aduceau jertfe sîngeroase atunci, socotind în sine: *ca nu cumva copiii mei, fiind tineri, să fi greşit ceva cu gîndul lui Dumnezeu*. Aşa făcea dreptul Iov în toate zilele.

Şi a fost ca în ziua de astăzi: *Fost-a întru una din zile şi au venit îngerii Domnului înaintea Domnului*. Îngerii lui Dumnezeu cei puşi ca să păzească neamul omenesc, au venit înaintea lui Dumnezeu, ca să-i aducă Lui rugăciunile oamenilor şi nevoile lor cele de multe feluri. Cu dînşii a venit şi diavolul, ispititorul şi clevetitorul oamenilor; nu că putea să stea împreună cu îngerii înaintea lui Dumnezeu la cer, de unde s-a lepădat, ci a stat departe, afară din cer, înaintea ochiului Celui Atotvăzător al lui Dumnezeu. Şi atunci a venit şi satana, iar Dumnezeu L-a întrebat: "Dar tu de unde vii?" Dar Dumnezeu i-a pus întrebarea, ca să ne răspundă nouă cum a fost istoria lui Iov.

Şi, răspunzînd diavolul către Domnul, a zis: "Înconjurînd pămîntul şi străbătînd partea cea de sub cer, şi iată sînt de faţă". Şi i-a zis lui Domnul: "Oare socotit-ai în gîndul tău de robul Meu Iov, că nu este asemenea lui, cineva din oamenii cei ce sînt pe pămînt, fiind fără de prihană, drept şi credincios, depărtîndu-se de toate lucrurile cele rele?" Şi asta o spunea Dumnezeu, nu pentru că era sărac sau necăjit, ci foarte bogat.

Răspuns-a diavolul şi a zis Domnului: *Oare Iov în deşert cinsteşte pe Dumnezeu? Oare nu ai îngrădit Tu pe cele dinlăuntru şi pe cele din afară ale casei lui şi pe toate cele ce sînt împrejurul lui; lucrurile mîinilor lui nu le-ai binecuvîntat şi dobitoacele lui nu le-ai înmulţit pe pămînt? Dar trimite mîna Ta şi Te atinge de toate cele ce are şi să vedem dacă nu Te va blestema pe Tine în faţă!* Ca şi cum ar fi zis: "Cum nu s-ar teme, dacă i-ai dat atîta avere şi cinste? Dar, dă-l pe mîna mea, să vedem nu Te va blestema în faţă?"

Atunci Domnul a zis diavolului: *Toate cîte sînt ale lui, le dau în mîinile tale; dar de el să nu te atingi!* Vedem că diavolul nu poate face nimic fără voia lui Dumnezeu şi fără îngăduinţa Lui. Putea el să se ducă peste Iov şi mai înainte, că avea mare ură pe el, că era drept; însă, pînă n-a luat blagoslovenia lui Dumnezeu, nu s-a dus. Pentru că numai unde îi îngăduie Dumnezeu se duce; căci puterea drăcească este îngrădită de puterea Atotţiitorului Dumnezeu şi nu-i îngăduie să facă mai mult decît vrea El.

Şi a venit diavolul la Iov. Şi prima dată, cînd a ajuns asupra gospodăriei lui Iov, a pogorît foc din cer. Atunci un vestitor a venit la Iov şi i-a spus: "Foc a căzut din cer pe pămînt şi a ars oile tale, asemenea şi pe păstori i-a mistuit, iar eu am rămas singur şi am venit să-ţi spun". Pe cînd acesta grăia, a venit un alt vestitor şi a zis către Iov: "Perechile de boi arau şi asinele păşteau aproape de dînşii, cînd, venind hoţii, le-au furat pe ele, iar pe slugi le-au omorît cu sabia; şi, rămînînd eu singur, am venit ca să-ţi spun despre acestea". În acelaşi timp un alt vestitor a venit la Iov şi i-a grăit lui: "Haldeii, făcînd trei tabere, au năvălit asupra noastră şi au înjugat cămilele şi le-au robit, şi slugile le-au ucis cu sabia; iar eu am rămas singur şi am venit să-ţi spun".

La urmă a venit alt vestitor, grăind către Iov: "Feciorii tăi şi fetele, mîncînd şi bînd la fratele lor cel mai mare, deodată a năvălit dinspre pustie un vînt mare cu vifor şi s-a atins de cele patru unghiuri ale casei şi a căzut casa peste copiii tăi şi toţi au murit; iar eu am rămas singur şi am venit să-ţi spun".

Acesta i-a rupt inima, dar tot n-a îndrăznit să zică cuvînt de rău împotriva lui Dumnezeu. Atunci Iov s-a sculat, şi-a rupt hainele sale, şi-a tuns perii capului, şi-a presărat ţărînă peste capul şi, căzînd cu faţa pe pămînt, s-a închinat Domnului şi a zis: *Gol am ieşit din pîntecele maicii mele, gol mă voi duce în groapă; Domnul a dat, Domnul a luat! Precum a voit Domnul, aşa a făcut. Fie numele Domnului binecuvîntat de acum şi pînă-n veac!* De toate acestea cîte i s-au întîmplat, Iov n-a greşit înaintea Domnului nici cu inima, nici cu gura; pentru că n-a zis nimic fără de minte împotriva Domnului. Atît de tare se temea Iov de Dumnezeu.

Atunci satana, văzînd că i-a luat totul şi nu l-a biruit, s-a dus iar la Dumnezeu. Şi a fost că în ziua aceasta, îngerii lui Dumnezeu au venit, ca să stea înaintea Domnului şi împreună cu ei a venit şi diavolul. Şi a zis Domnul către diavol: "Dar tu de unde vii?" Iar el a zis: "Străbătînd partea cea de sub cer şi înconjurînd tot pămîntul am venit". Atunci Domnul a zis către dînsul: "Oare gîndit-ai la robul Meu Iov? Că nu este nici un om ca acesta din cei de pe pămînt, care i-ar fi fost lui asemenea: fără de prihană, drept, credincios, ferindu-se de tot răul şi neţinîndu-se de răutate; iar tu în zadar i-ai cerut averile, slugile şi fiii lui, ca să le pierzi".

Răspunzînd diavolul, a zis către Domnul: "Piele pentru piele; toate cîte le are omul, le va da pentru sufletul său! Deci, nu aşa! Ci trimite mîna Ta şi Te atinge de trupul şi de oasele lui; atunci vei vedea, de nu Te va blestema în faţă!" Iar Domnul a zis către diavol: "Iată, ţi-l dau ţie, dar să nu te atingi de sufletul lui". Iată ce este mai scump la om! Sufletul. Că sufletul este mai scump decît tot ce există în lumea aceasta. De aceea îi atîta luptă pentru mîntuirea sufletului.

Şi a venit diavolul, cu voia şi cu îngăduinţa lui Dumnezeu, şi l-a lovit pe Iov, de la cap pînă la picioare cu lepră. Atunci Iov, cînd s-a văzut lepros din creştet pînă-n talpă, a căzut la pămînt de durere; şi, a ieşit afară din cetate, unde şedea pe gunoi, curăţindu-şi rănile cu un hîrb. Şi n-a fost bătaia lui Iov o zi, o lună sau un an, ci şapte ani şi jumătate l-au mîncat viermii de viu pe Iov! Aşa a răbdat. Iar soţia lui, rămînînd sănătoasă, pentru că pe ea n-a lovit-o diavolul, că era mai slabă în credinţă, se ducea cu traista prin sat, la cerut; şi îi aducea cîte ceva de hrană. Singurul ajutor îi era soţia lui; singura mîngîiere, ca să nu moară de foame.

Trecînd multă vreme şi văzînd diavolul că nu l-a biruit pe Iov, a încercat prin femeie, cu care biruise în rai pe Adam. Ştia că femeia e mai slabă. Şi a zis către dînsul femeia lui: "Iată, acum te mănîncă viermii de viu în gunoi, ţi-a luat toată averea şi copiii de atîţia ani şi tu nu zici nici un cuvînt de hulă împotriva lui Dumnezeu şi nu-ţi pierzi răbdarea! Pînă cînd vei răbda acestea? Iată, voi mai îngădui încă puţin timp, aşteptînd nădejdea mîntuirii mele; că s-a pierdut pe pămînt pomenirea ta, fiii şi fetele tale; durerile şi ostenelile pîntecelui meu, pe care în zadar i-am născut cu chinuire; iar tu singur şezi afară, fără acoperămînt, pe gunoi şi plin de viermi, iar eu rătăcesc slujind şi trecînd din loc în loc şi alergînd din casă în casă, aşteptînd apusul soarelui, ca să mă odihnesc de ostenelile mele şi de durerile cele ce acum mă cuprind. Deci, zi vreun cuvînt de hulă împotriva lui Dumnezeu şi mori".

Iar Iov îi spunea cu blîndeţe, că vedea că diavolul vorbeşte prin gura ei: "Pentru ce grăieşti aşa, ca o femeie din cele nebune? Nu sînt eu Iov care eram ca împăraţii de bogat şi cinstit în lume? Nu-ţi aduci aminte ce cinste am avut noi pe pămînt şi cîtă avere şi cîte slugi aveam? Apoi, cum am primit cele bune din mîna Domnului, oare pe cele rele să nu le suferim?"

Auzind trei prieteni ai lui de toate răutăţile care au venit asupra lui, au mers la dînsul fiecare din ţara sa: Elifaz, împăratul Temanului, Bildad, stăpînitorul Savheilor şi Ţofar, împăratul Mineilor. Aceştia erau ca nişte împăraţi de bogaţi, boieri mari din alte ţări, care cumpărau mii de vite de la Iov, miei şi lînă. Ei auziseră de bătaia lui Iov, dar nu credeau că-i chiar aşa; şi se sfătuiseră între dînşii, ca să-l cerceteze pe Iov şi să-l mîngîie.

Văzîndu-l de departe, cum îl ştiau ce om cinstit era, ce palate şi ce slugi avea, nu l-au cunoscut şi au strigat cu glas mare şi au plîns, rupîndu-şi hainele şi presărîndu-şi ţărînă peste capetele lor. Ei au stat la dînsul şapte zile şi şapte nopţi şi nimeni dintre dînşii n-a vorbit către dînsul vreun cuvînt, pentru că vedeau rănile lui cumplite şi foarte mari. Şi gîndeau, ce va fi asta? Ce fel de bătaie a lui Dumnezeu este asta?

Şi la şapte zile a deschis cuvîntul Elifaz şi, în loc să-l mîngîie pe Iov în rănile şi în durerea lui, în loc să-l îmbărbăteze, că erau prieteni de altădată, au început să-l rănească cu cuvîntul: "Iov, mi se pare că te-a retezat Dumnezeu ca pe un copac tomnatic, care nu face roadă. De ce-ai ajuns tu aşa? Ai oprit plata văduvelor şi simbria lucrătorilor! Ai fost nemilostiv şi aspru! Ai fost mîndru! Ai uitat de Dumnezeu! Ai făcut fărădelegi înaintea Lui!" Şi aşa mereu l-a mustrat. La fel şi al doilea prieten şi al treilea.

Iar Iov a început a le spune lor cu blîndeţe: "Dragii mei; prietenii mei, spre dosadă aţi venit aici şi spre rană mie. Mai bine ziceam eu gropii, "muma mea", şi viermilor, "voi sînteţi fraţii şi surorile mele", decît să vină prietenii mei şi să mă rănească cu cuvinte". Adică, mai bine mă mîngîiam cu viermii şi cu gîndul la groapă, decît să aud din gura voastră acestea.

Şi le-a spus Iov: "Voi mă învinuiţi că am oprit plata slugilor şi că am făcut nedreptate. Eu nu mă laud, dar adevărul voi vorbi. Eu am fost tatăl sărmanilor şi maica văduvelor; eu am fost ochiul orbilor şi urechea surzilor; piciorul şchiopilor şi mîna ciungilor. Tunsura mieilor mei a încălzit umerii săracilor. Uşa mea nu s-a închis la tot străinul şi toată averea mea am socotit cu putere s-o împart la cei necăjiţi. Deci, nu-i adevărat ce vorbiţi voi. Adevărat că mîna Domnului mă ceartă pentru păcatele mele, dar ceea ce mă învinuiţi voi nu este adevărat".

Văzînd Dumnezeu răbdarea lui Iov, după ce-au plecat cei trei prieteni, a apărut Dumnezeu în nori şi în vifor deasupra lui. Iov zăcea acolo de şapte ani jumătate, numai oasele şi inima rămăsese - căci carnea lui era mîncată de viermi. Şi cînd a venit Ziditorul cerului şi al pămîntului, Iov era acum rănit şi de prietenii lui, ocărît şi defăimat şi de soţia lui şi de toţi. Deodată aude glasul lui Dumnezeu din nori: "Iov, scoală-te ca un bărbat, ia veşmîntul tău - că i-a trimis un veşmînt din cel mai alb ca zăpada -, încinge-te şi să stăm de vorbă amîndoi!"

S-a sculat Iov, sănătos ca la 30 de ani şi frumos şi vesel, s-a îmbrăcat cu veşmîntul dat de Dumnezeu. Şi a spus Dumnezeu către el: "Iov, unde erai tu cînd am întemeiat pămîntul? Spune-mi Mie care-i lăţimea cea de sub cer? În ce loc locuieşte întunericul şi ce loc are lumina? Unde erai tu cînd am măsurat Eu munţii cu aşezămîntul cunoştinţei, văile cu cumpăna şi dealurile; cînd am pus mării hotar nisipul şi am îngrădit marea cu nisip şi I-am spus: "Pînă aici să stai şi întru tine să se sfărîme valurile tale"? Eu am întins crivăţul pe uscat. Eu am făcut cuvîntători pe pămînt. Eu am măsurat greutatea vînturilor. Eu am însemnat calea fulgerilor sub cer. Eu am rînduit naşterile fiarelor din codri, naşterea dobitoacelor pămîntului şi a oamenilor. Eu am făcut orionul şi rariţa cea de miazănoapte şi am împodobit cerul cu stele, cu soare şi lună, şi lumină am dăruit zidirii Mele. Spune-Mi, unde erai tu atunci? Iov, Eu pe tine Te-am turnat ca laptele în pîntecele maicii tale, Te-am închegat ca brînza, Te-am ţesut ca pînza, Ţi-am făcut inimă şi oase şi te-am făcut făptura Mea în pîntecele maicii tale şi Eu am zidit inima ta şi am ştiut că nu-ţi vei pierde răbdarea. Eu am întemeiat inima ta întru tine şi credinţa şi răbdarea ta.

Şi acum, Iov, fiindcă ai aşteptat cu răbdare venirea Mea şi n-ai zis vreun cuvînt rău în atîtea scîrbe şi necazuri şi boale, iată, Eu îţi dăruiesc ţie de acum înainte încă 140 de ani de viaţă; şi vor fi averile tale îndoite. Şi vei ajunge să trăieşti pînă la al cincilea strănepot şi vei adormi plin de zile şi vei veni la Mine să te veseleşti cu Mine în veci".

După ce l-a vindecat Domnul de bube, a binecuvîntat şi cele de pe urmă ale lui Iov, mai mult decît pe cele dintîi; şi erau dobitoacele lui paisprezece mii de oi, şase mii de cămile, o mie de perechi de boi şi o mie asini de herghelie. I s-au născut lui iarăşi şapte fii şi trei fete, precum avea şi mai înainte. Deci, Domnul a îndoit dobitoacele lui Iov, iar copiii nu i-a îndoit, ca să nu soco-tească cineva, cum că copiii lui cei dintîi au pierit ca şi dobitoacele; pentru că dobitoacele au pierit cu totul, iar copiii cei morţi n-au pierit, ci se vor

afla la învierea drepţilor. Fetele lui erau atît de frumoase, încît nu se aflau sub cer alte fecioare mai frumoase ca fetele lui Iov, cărora le-a dat moştenire între fraţii lor.

Iov a trăit de toţi anii, 248, văzînd pe fiii fiilor săi, pînă la a patra seminţie; şi s-a sfîrşit întru adînci bătrîneţi. Iar acum petrece în viaţa cea neîmbătrînitoare unde anii nu se împuţinează, în Împărăţia Tatălui, a Fiului şi a Sfîntului Duh, a Unuia Dumnezeu în Treime, Căruia se cuvine slava, cinstea şi închinăciunea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Varvar ostaşul şi a celor împreună cu el (6 mai)

Pe cînd urîtorul de Dumnezeu, împăratul Iulian Paravatul, avea război cu un popor ce se numea Franci, a trimis împotriva lor pe voievodul Vach, în a cărui armată era un ostaş viteaz cu numele Varvar, cu credinţa creştin, însă în ascuns. Gătindu-se armatele din amîndouă părţile la război, francii aveau un luptător tare, asemenea cu Goliat, care, ieşind înaintea armatei grecilor, chema la luptă deosebită pe cineva să se lupte cu dînsul şi ocăra pe greci, deoarece nimeni din ostaşii lor nu îndrăznea să iasă împotriva lui. Acel viteaz era înfricoşat la vedere, mare şi puternic la trup.

Vach voievodul, ştiind vitejia fericitului Varvar, l-a chemat la sine şi l-a întrebat: "Oare vei putea să ieşi la luptă împotriva acelui mîndru luptător, care se laudă în puterea sa?" Varvar, nădăjduind spre ajutorul Domnului său Iisus Hristos, în care credea, nu s-a lepădat, ci a ieşit întru întîmpinarea lui şi, întrarmîndu-se cu semnul Sfintei Cruci, s-a dus. Îmbrăţişîndu-se cu vrăjmaşul, l-a biruit şi l-a ucis cu ajutorul lui Dumnezeu, pentru că i-a ajutat un înger al Domnului, care era pus lîngă fericitul Varvar. Deci, s-au ruşinat francii şi s-au temut; iar grecii, căpătînd îndrăzneală, au pornit asupra lor şi i-au biruit pînă în sfîrşit.

Deci, pentru o vitejie ca aceea, fericitul Varvar avea mare cinste între ostaşii greci, fiind lăudat de împărat, care l-a şi cinstit cu dregătoria de comit. După acea slăvită biruinţă asupra vrăjmaşilor, voievodul Vach, aflîndu-se cu oastea sa în Tracia, a voit să aducă jertfă idolilor, dîndu-le mulţumire pentru acea biruinţă, pe care o socotea că i s-a dăruit, nu de la Hristos Dumnezeu, ci de la zeii săi cei deşerţi, chemînd şi pe comitul Varvar la acele spurcate jertfe ca pe cel dintîi biruitor.

Sfîntul Varvar s-a mărturisit că este creştin şi s-a lepădat de idoli. Deci, voievodul a înştiinţat de acestea pe împărat, care, aducînd la sine pe ostaşul lui Hristos, îl silea ca să jerfească idolilor. Iar el, nesupunîndu-se, a poruncit ca să-l pună la munci şi să-i taie pîntecele cu sabia, pînă ce i se vor vărsa măruntaiele pe pămînt. Rugîndu-se sfîntul, i s-a arătat îngerul, care, adunîndu-i cele dinlăuntru, le-a băgat iarăşi la locul lor în pîntece, şi astfel a tămăduit pe mucenic, încît nu era nici o urmă de rană pe trup, izbăvindu-l de munci.

Văzînd voievodul Vach o minune ca aceea, a crezut în Hristos împreună cu doi ostaşi, Calimah şi Dionisie, şi L-au mărturisit; iar pe spurcaţii zei i-au ocărît. Pentru aceea, cu porunca împăratului Iulian le-a tăiat capetele noilor mărturisitori ai numelui lui Hristos, Vach, Calimah şi Dionisie, şi s-au numărat cu ceata sfinţilor mucenici la cer. Iar pe Sfîntul Mucenic Varvar a poruncit păgînul împărat să-l lege de o roată de fier şi sub roată să aprindă un foc mare şi să întoarcă acea roată cu mucenicul deasupra focului, turnînd untdelemn fierbinte pe trupul cel pătimitor. Mucenicul, rugîndu-se la Dumnezeu, petrecea nears şi focul acela se pornea asupra ostaşilor care îl munceau, arzînd pe doi dintre dînşii pînă i-a făcut cenuşă. Deci, a aruncat pe pătimitor în temniţă, unde i s-a arătat Dumnezeu şi l-a întărit.

A doua zi, scoţîndu-l, l-au întins gol în patru părţi şi l-au bătut fără de milă cu vine de bou pe spate şi pe pîntece. Apoi, arzînd un cuptor trei zile, au aruncat acolo pe mucenic, în care cuptor a petrecut şapte zile.

În urmă s-a aflat viu şi sănătos, nevătămat cît de puţin de foc şi a ieşit din cuptor ca dintr-o baie, slăvind şi mulţumind lui Dumnezeu. După aceea, iarăşi l-au aruncat în temniţă, în care puseseră o mulţime de scorpioni, şerpi şi tot felul de tîrîtoare, ca să-l omoare. Însă Sfîntul Varvar, izgonind de la sine cu semnul Sfintei Cruci acele tîrîtoare, a rămas nevătămat.

După aceea muncitorul cel împietrit, nevrînd să cunoască puterea lui Hristos, a poruncit ca să înroşească un bou de aramă şi să arunce într-însul pe mucenic. Dar şi din acela sfîntul a ieşit nevătămat, pentru că nu simţea cîtuşi de puţin focul. Iar boul de aramă ca şi cum ar fi fost viu, a simţit arderea focului, încît a început a mugi şi a umbla. Mulţi văzînd acea minune, au crezut în Hristos. În sfîrşit, muncitorul a poruncit să taie capul mucenicului, şi aşa Sfîntul Mucenic Varvar şi-a sfîrşit nevoinţa sa cea pătimătoare pentru Hristos, iar trupul lui cel cinstit, luîndu-l episcopul Filichie, l-a pus în cetatea Mutonia din Pelopones, slăvind pe Dumnezeu Cel lăudat, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, în veci. Amin.

Sfîntul Varvar tîlharul
(6 mai)

Fericitul Varvar a fost mai înainte tîlhar cumplit în părţile Lucaniei. El a vărsat mult sînge omenesc şi nu putea nimeni să-l prindă, nici să i se împotrivească lui, de vreme ce era foarte puternic cu trupul. Dar, preabunul şi iubitorul de oameni Dumnezeu, Care nu voieşte moartea păcătosului, ci voieşte ca toţi să se mîntuiască, precum altădată pe Pavel, l-a vînat astfel şi pe acesta, cu purtarea Sa de grija cea minunată.

Într-o vreme, acest tîlhar, şezînd în peşteră şi privind la mulţimea aurului adunat din tîlhărie, s-a atins de inima lui darul lui Dumnezeu, care duce la pocăinţă pe cel păcătos. Deci, tîlharul, umilindu-se cu sufletul şi aducîndu-şi aminte de înfricoşata judecată a lui Dumnezeu, a început a plînge, zicînd în sine: "Vai de mine păcătosul, ce am făcut! Mult sînge omenesc am vărsat, pe multe femei le-am spurcat cu păcatul trupesc, averile cele străine le-am răpit, multe răutăţi am făcut şi astăzi sau mîine voi muri, dar cele ce le-am cîştigat ale cui vor fi?" Şi iarăşi a zis: "Ştiu, că pe tîlharul cel de demult l-a primit Hristos cu milostivirea Sa; cred că şi pe mine mă va primi, de mă voi pocăi. Deci, mă pocăiesc, caut şi doresc milostivirea Lui".

Acestea socotind în sine, s-a sculat şi n-a spus nimic tovarăşilor săi. Ci, luînd numai sabia sa sub haină şi lăsînd toate, s-a dus noaptea în satul cel mai apropiat, în care era o biserică, şi a intrat în acea biserică la vremea cîntării Utreniei. Iar după Utrenie a căzut la picioarele preotului, zicînd cu lacrimi: "Părinte sfinte, nu mă lepăda pe mine păcătosul şi ticălosul, care am venit la sfinţia ta, pentru că voiesc să mă pocăiesc de toate răutăţile ce le-am făcut!"

Deci, preotul, ridicîndu-l de jos, l-a dus la Sfîntul Altar şi i-a zis: "Spune, fiule, cele ce ai făcut înaintea lui Dumnezeu; iar eu smeritul, voi fi martor mărturisirii şi pocăinţei tale". El a zis: "Părinte, eu sînt Varvar tîlharul, de care, precum mi se pare, ai auzit şi sfinţia ta. Eu m-am umplut de multe păcate, de necurăţii trupeşti, de jefuiri şi de ucideri, pentru că am ucis ca la trei sute de oameni şi, pe lîngă ei, şi pe doi preoţi i-am pierdut cu sabia, fiindcă nu voiau să mă primească la pocăinţă. Iar acum, tu părinte, dacă ştii că mă va primi Dumnezeu pe mine care mă pocăiesc, apoi leagă-mi rănile mele cu dumnezeieştile porunci, precum voieşti; iar de nu, ia această sabie a mea şi porunceşte, ca să mă ucidă cu ea". Iar preotul i-a zis: "Fiule, nu este păcat care să biruiască milostivirea lui Dumnezeu, decît numai să nu deznădăjduieşti; ci să mergi în casa mea şi ce-ţi voi porunci, să împlineşti cu lucrul".

Deci, preotul, ieşind din biserică, a luat seama şi a văzut după el pe Varvar mergînd pe coate şi pe genunchi şi i-a zis: "De ce faci aceasta, fiule?" Zis-a Varvar: "Părinte, de cînd m-am aruncat la pămînt înaintea Domnului Dumnezeului meu împreună cu păcatele mele, nu mă voi ridica de la pămînt, pînă ce mi se vor ierta toate faptele mele cele rele". Preotul i-a zis: "Fiule, tu de voie te făgăduieşti lui Dumnezeu spre aceasta; deci, păzeşte-o şi se vor ierta ţie toate".

După ce au mers acasă, preotul iarăşi i-a zis: "Iată, fiule, copiii mei, slugile, dobitoacele şi cîinii. Cu care voieşti să fii asemenea, cu aceia ai să primeşti hrană". Zis-a Varvar: "Părinte, eu gîndesc, că nici cu cîinii nu sînt vrednic să mănînc, însă pentru nevoia cea trupească, care are trebuinţă de hrană, să mă rînduieşti împreună cu aceia, ca să gust mîncarea şi să petrec afară, fără acoperămînt în toate zilele şi nopţile". Preotul i-a zis: "Fă dar aşa, o, fiule, precum grăieşti înaintea lui Dumnezeu şi să nădăjduieşti spre milostivirea Lui cea mare!" Astfel a petrecut Varvar la preotul acela trei ani, ca dobitocul cel cu patru picioare, tîrîndu-se pe coate şi pe genunchi şi nici nu se scula de jos, socotindu-se a fi nevrednic de oameni, ci vrednic de dobitoacele cele cu patru picioare. Şi mînca şi se sălăşluia cu cîinii afară, ziua şi noaptea. După al treilea an, preotul i-a zis: "De acum, fiule, să încetezi a te hrăni cu cîinii, pentru că S-a milostivit spre tine Domnul". Varvar a răspuns: "Părinte, voiesc să mă hrănesc tot ca dobitoacele". Preotul i-a zis: "Fiule, Dumnezeu vede şi această făgăduinţă a ta, pe care o făgăduieşti Lui din smerenia ta şi voieşti să pătimeşti pentru păcatele tale".

După ce a ieşit Varvar cu dobitoacele afară din sat, umblînd după asemănarea lor şi, hrănindu-se cu verdeţuri crude ca şi ele, a ajuns la o dumbravă şi a petrecut acolo doisprezece ani, cu trupul gol; neavînd pe sine nici o ruptură de haină; şi s-a făcut trupul lui ca şi coaja finicului, arzîndu-se de zăduful soarelui şi crăpîndu-se de ger, încît se înnegrise ca şi cărbunele. Astfel s-a făcut fericitul Varvar de bunăvoie mucenic. După ce i s-au împlinit acei doisprezece ani ai pătimirii lui în pustie, i s-a făcut înştiinţare prin dumnezeiasca descoperire pentru iertarea păcatelor lui şi că o să-şi sfîrşească prin sînge - muceniceşte - nevoinţa pocăinţei sale.

Deci, odată, umblînd prin dumbravă, s-a apropiat de un drum, unde stăteau nişte neguţători. Aceia, socotind că a venit o fiară - fiindcă nu ştiau ce era în iarba aceea - au luat arcurile lor şi, punînd săgeţi, au tras în el şi l-au lovit cu trei săgeţi. După aceea au mers acolo şi au văzut pe omul cel săgetat de ei şi s-au înspăimîntat. Iar el le-a zis să nu se teamă, nici să se întristeze, spunîndu-le toate cele pentru sine, şi i-a rugat, ca să dea de ştire preotului din satul acela, de sfîrşitul lui. Aceasta zicînd-o, şi-a dat sufletul în mîinile lui Dumnezeu.

Înştiinţîndu-se preotul despre aceasta de la acei neguţători, a mers acolo şi a văzut trupul fericitului Varvar, strălucind ca o lumină. Şi, făcînd slujba cea obişnuită pentru înmormîntare, l-a îngropat pe el în acelaşi loc unde l-a aflat ucis. După aceea a început a se face la mormîntul lui tămăduiri de toate neputinţele. Iar după cîţiva ani, adunîndu-se poporul cu preotul, au descoperit mormîntul şi au aflat trupul sfîntului nestricat şi izvorînd mir de tămăduire. Deci, minunîndu-se, au preamărit pe Dumnezeu şi au adus în satul lor, cu mare cinste acele cinstite moaşte ale Sfîntului Varvar şi le-au pus în biserică, minunîndu-se de acea minunată iubire de oameni şi milostivire a lui Hristos Dumnezeul nostru, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, se cuvine cinste şi închinăciune, în veci. Amin.

Arătarea Semnului Sfintei Cruci la Ierusalim
(7 mai)

După moartea celui întîi între creştini, a binecredinciosului şi dreptului împărat Sfîntul Marele Constantin, luînd împărăţia fiul său Constantie şi abătîndu-se la răucredinciosul eres al lui Arie, care hulea pe Fiul lui Dumnezeu, s-a făcut - spre ruşinarea ereticilor celor răucredincioşi, spre încredinţarea necredincioşilor şi spre întărirea celor dreptcredincioşi - un semn minunat în Sfînta Cetate a Ierusalimului, în Duminica Cincizecimii, cînd se prăznuieşte Pogorîrea Sfîntului Duh. Şi s-a întîmplat atunci de era duminica aceea în şapte zile ale lunii mai.

În ceasul al treilea s-a arătat pe cer închinarea cinstitei Cruci a Domnului, care strălucea cu o lumină negrăită, mai mult decît razele soarelui, la care privind tot poporul, se minuna cu spaimă mare. Acel semn al Sfintei Cruci a stat deasupra sfîntului munte al Golgotei, pe care Domnul nostru Iisus Hristos S-a răstignit şi s-a întins Crucea cu lungimea sa, ajungînd pînă la muntele Eleonului, care este departe de la

Golgota ca la cincisprezece stadii; şi se potrivea lăţimea Crucii cu lungimea sa. Iar frumuseţea ei era atît de împodobită, încît se asemăna cu faţa curcubeului, atrăgînd astfel privirea tuturor către ea. Deci, toţi cîţi aveau orice lucruri în mîinile lor şi cei care erau prin case, lăsîndu-şi toate treburile lor, ieşeau şi priveau cu frică spre acel semn preaminunat. Apoi, toată mulţimea ierusalimitenilor, umplîndu-se de frică şi de bucurie de dumnezeiasca vedere, au alergat la sfînta biserică cu mare umilinţă şi cu căldura duhului, bătrîni şi tineri, bărbaţi şi femei cu pruncii cei sugători, asemenea şi fecioarele cele neispitite de nuntă, care se ţineau prin cămări, ieşind din camerele lor, alergau iarăşi acolo. Alergau oamenii de toate vîrstele şi rînduiala, străinii şi nemernicii, creştinii şi cei de altă credinţă şi toţi cu o gură şi printr-un glas preamăreau pe Iisus Hristos Domnul nostru, Fiul lui Dumnezeu, Unul născut, Dumnezeu adevărat din Dumnezeul Cel adevărat, pe Făcătorul minunilor celor mari.

Atunci, necredincioşii şi ereticii, vrăjmaşii şi hulitorii dumnezeirii lui Hristos, s-au umplut de ruşine, văzînd cît este de mare slava şi puterea lui Hristos Domnul, întru arătarea Crucii celei dumnezeieşti; şi a dovedit atunci cu lucrul Său chiar, că credinţa creştinească este dreaptă, adevărată şi mîntuitoare. Ea nu este alcătuită din dovedirea cuvintelor celor din înţelepciunea omenească cea din afară, ci din Duhul Sfînt prin descoperire şi putere întărită, fiind mărturisită din cer cu semne şi cu minuni.

De acest minunat semn, Preasfinţitul Chiril, patriarhul Ierusalimului, a înştiinţat prin scrisoare pe împăratul Constantin, sfătuindu-l spre dreapta credinţă. Iar Hermias Sozomen a scris că, prin acea arătare pe cer a Sfintei Cruci, foarte mulţi dintre evrei şi păgîni s-au încredinţat; şi, apropiindu-se cu pocăinţă de Hristos Dumnezeul nostru, au primit Sfîntul Botez şi au slăvit cu bună credinţă pe Hristos, Cel ce este de o fiinţă cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh. Iar noi, prin Crucea arătată, mărturisim puterea Lui cea nespusă, îl înălţăm pe El cu laudele noastre, că este Domnul Dumnezeul nostru şi ne închinăm aşternutului picioarelor Lui, adică Crucii celei sfinte, rugînd bunătatea Domnului, ca la a doua şi înfricoşătoarea Sa venire, să ne învrednicească pe noi a vedea întru bucurie şi întru nădejdea mîntuirii semnul Fiului Omenesc - Crucea cea sfîntă-, care voieşte pe cer să se arate. Cu aceea, ca şi cu o cheie, să ne deschidă nouă uşile Împărăţiei Cerului, precum oarecînd tîlharului Raiul şi, împreună cu oile cele binecuvîntate, să ne rînduiască pe noi în veci. Amin.

Sfîntul Mucenic Acachie
(7 mai)

Pentru a treia oară, diavolul a ridicat prigonire asupra robilor lui Hristos, cînd împărăţea la răsărit Maximian. Întru acea vreme Sfîntul Acachie a intrat în frumoasa nevoinţă a pătimirii pentru Hristos. Acest mucenic era cu neamul din Capadocia, cu rînduială de ostaş, cu cinstea de sutaş şi sub mîna tribunului Firm, conducătorul oastei ce se numea Martesie. Acest Firm avea poruncă de la păgînul împărat să caute, nu numai prin cetăţi, ci şi printre ostaşi, dacă nu cumva se află cineva crezînd în Hristos sau dacă de zeii lor cei păgîneşti cineva se leapădă. Unul ca acela să fie supus la judecată şi la munci; iar, de s-ar împotrivi cu totul la porunca împărătească, acela să fie pedepsit cu moartea.

Deci, tiranul Firm, chemînd pe ostaşii săi, îi întreba pe cîte unul, cum crede fiecare din ei; şi dacă afla pe cineva că este de credinţă creştină, pe acela, amăgindu-l cu îmbunări şi îngrozindu-l cu munci, îl silea la închinarea idolească. Astfel, pe mulţi din cei mici la suflet, slabi în credinţă şi fricoşi, i-a plecat la a sa păgînătate. Dar, cînd a chemat pe sutaşul Acachie, acela cu mare glas a strigat: "Eu m-am născut între creştini; deci, creştin sînt şi creştin voiesc să rămîn. Martor îmi este mie Domnul meu Iisus Hristos, că nu numai de la tatăl şi de la maica mea sînt creştin, ci şi de la moşi şi strămoşi". Deci, îl sfătuia Firm cu multe feluri de înşelări şi de ispite spre al său gînd, dar nu o dată, ci de mai multe ori chemîndu-l, uneori îl îmbuna, alteori îl îngrozea, pentru ca să se supună poruncii împărăteşti.

Apoi, văzîndu-l neînduplecat, l-a pus în lanţ şi l-a trimis la voievodul Vivian. Voievodul, şezînd la judecată şi pe mărturisitorii lui Hristos întrebîndu-i, Antonin Comentarisie i-a spus, zicînd: "Firm,

tribunul cetei Martesiei, a trimis aseară legat la a ta stăpînire pe sutaşul său, deoarece nu se supune poruncii nebiruitului nostru împărat, ci urmează credinţei creştine". Şi îndată a pus de faţă pe cel legat înaintea judecăţii voievodului; iar voievodul, căutînd spre dînsul, a zis: "Cum îţi este numele?" Răspuns-a cel legat: "Numele cel mai dorit mie şi la tot neamul meu, este nume de creştin, care de la Hristos este, iar după obiceiul omenesc, numele meu este Acachie". Zis-a voievodul: "După nume îţi este şi obiceiul tău, pentru că rău eşti, nesupunîndu-te poruncii împărăteşti". Zis-a Sfîntul: "Cu meşteşugire vorbeşti către mine, o, voievodule, şi nu îmi tîlcuieşti bine numele meu; pentru că Acachie va să zică - fără de răutate - şi bine şi cu dreptate sînt numit cu acel nume, că nu voiesc să fiu părtaş răutăţii diavolului".

Zis-a voievodul: "De unde limbuţeşti tu cu nişte cuvinte fără de socoteală ca acestea înaintea noastră?" Răspuns-a Sfîntul: "Eu sînt cu neamul din Capadocia, din care mulţi au fost mucenici ai lui Hristos mai înainte de mine şi pe al căror dar dăruit de Dumnezeu l-am văzut cu ochii după sfîrşitul lor, pentru că din morminte şi moaştele lor izvorăsc tămăduiri de boli. Am voit să fiu următor acelora mai bine, decît să mă supun legilor voastre celor nedrepte, care degrabă vor pieri împreună cu voi". Zis-a voievodul: "Să nu socoteşti că te voi da la munci mici, pentru că singură limbuţia ta cea cu mîndrie şi deşartă grăire are trebuinţă de mari pedepse, pe care, ca să nu le pătimeşti, leapădă-ţi gîndurile tale cele nesupuse şi, ascultînd împărăteştile porunci, închină-te zeilor, cu a căror voie împăraţii împărăţesc şi biruitorii dănţuiesc. Deci, ruşinează-te de noi, cei ce şedem la această judecată şi să nu te socoteşti pe tine a fi mai înţelept decît noi toţi, nici să nădăjduieşti în zadar spre Omul Care se numeşte Hristos şi despre Care aud că L-au muncit după lege şi L-au osîndit la moarte".

Răspuns-a Sfîntul: "Te rătăceşti, o, judecătorule că, grăind acestea, rău greşeşti, fiind orbit de sataniceştile amăgiri. Pentru că, nu cu voia acelora pe care tu îi numeşti zei împărăţesc împăraţii şi se fac biruitori, ci acestea se săvîrşesc cu rînduiala şi cu voia bunului nostru Dumnezeu. Iar dacă zici că nădăjduiesc spre un Om care a fost muncit şi osîndit la moarte, aceasta să o ştii că Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, venind pe pămînt pentru a noastră mîntuire, S-a făcut om; şi, fiind Dumnezeu adevărat, a luat asupra Sa firea noastră cu oarecare minunat şi negrăit chip, lucru pe care tu nu-l înţelegi şi nici nu poţi să-l auzi, dacă nu vei voi mai întîi să fii creştin; pentru că Hristos, fiind din fire precum am zis, Dumnezeu adevărat şi Cuvînt al Tatălui nedespărţit de Dînsul, dar totdeauna de o fiinţă cu Dînsul şi împreună mai înainte din veci, întru a Sa vreme, întru care El a voit, a săvîrşit lucrul mîntuirii noastre şi ne-a izbăvit din robia vrăjmaşului, care din început pizmuia asupra noastră".

La acestea a răspuns voievodul: "Dacă împăraţii sînt potrivnici Hristosului tău, apoi pentru ce El nu-i pedepseşte pe dînşii, fiind Dumnezeu Atotputernic precum zici tu?" Răspuns-a Sfîntul: "După acestea poţi să cunoşti milostivirea şi puterea Lui că, necinstindu-se de voi, nu vă pedepseşte îndată, ci îndelung rabdă, aşteptînd ca voi, elinii, cei ce nu aduceţi cinstea cea cuviincioasă lui Dumnezeu, ci diavolilor, să vă pocăiţi şi să încetaţi de la un lucru rău ca acesta. Însă şi pentru aceea îndelung rabdă, nepierzîndu-vă pe voi îndată, ca robii Lui cei aleşi şi iubiţi, să fie iertaţi în lume şi să-şi săvîrşească nevoinţa lor cea bună. Pentru că, de v-ar fi pierdut pe voi îndată Hristos Dumnezeul nostru, apoi şi voi aţi fi pierit în veci şi robii Lui n-ar fi fost arătaţi; şi aşa puterea darului ar fi fost în deşert. Cum ar fi putut Stăpînul nostru să Se preamărească cu slăvire, de n-ar fi fost îndelung răbdător spre pedepsirea păcatelor voastre? Iar acum vă lasă să fiţi voi fără de pedeapsă, ca unii ce asupriţi a Lui îndelungată răbdare şi vă abateţi mai mult întru păgînătate de la Dînsul, vă mîniaţi asupra noastră cu nedreptate şi vă gătiţi mai mare pierzare vouă de nu vă veţi pocăi, afundîndu-vă într-însa cu fărădelegile voastre. Şi noi, cei ce ştim stăpînirea Lui, răbdăm pentru El cu vitejie, ca să dobîndim de la El viaţa veşnică; iar slava Lui va fi mai arătată spre acei oameni, care cunoscîndu-şi rătăcirea, se vor pocăi şi îşi vor îndrepta viaţa lor".

Minunîndu-se de un răspuns ca acesta cu bună înţelegere al mucenicului, Vivian voievodul l-a întrebat pe el, zicînd: "Oare ai învăţat carte, de răspunzi aşa de bine? Pentru că văd că ai grăit cu bună înţelegere adeverind că viaţa omenească este într-a lui Dumnezeu stăpînire, rînduială şi îndelungată răbdare". Răspuns-a Sfîntul: "Poţi să cunoşti din aceasta, puterea şi darul lui Dumnezeu, Cel ce pe toate le stăpîneşte, că eu, neînvăţînd înţelepciunea cărţii, fără numai puţin pentru citirea rugăciunilor, aşa îţi răspund ţie; pentru că Dumnezeu grăieşte prin gura robilor Săi, de care lucru - voi fiind înţelepţi -, vă minunaţi şi ne lăudaţi pe noi. Că din început, cînd a voit Domnul nostru Iisus Hristos să arate împărăţia Sa

cea duhovnicească la toată lumea, la propovăduirea aceea, n-a ales oameni de bun neam, bogaţi, filosofi preaînţelepţi şi cititori iscusiţi, ci pescari şi vameşi simpli şi neînvăţaţi. Aceasta a făcut, ca puterea Lui cea neajunsă şi înţelepciunea Lui, care pe toată mintea o covîrşeşte, să fie cunoscută întru aceia pe care nevăzut i-a învăţat şi înţelepţit Duhul Sfînt.

După aceasta a zis voievodul: "Lăsîndu-ţi acea netrebnică multă vorbire la aceasta să-mi răspunzi: Ştii porunca cea împărătească, care vă porunceşte vouă creştinilor ca, ori să jertfiţi zeilor, ori să vă supuneţi muncilor? Deci, spune-mi mie, te vei supune poruncilor împărăteşti şi vei jertfi zeilor, sau te lepezi cu totul?" Răspuns-a Sfîntul: "Eu, adeseori fiind întrebat şi de tribunul Firm, am mărturisit că sînt creştin, şi ceea ce am grăit către acela, aceasta o grăiesc şi către tine acum: Creştin sînt şi nu voi jertfi necuraţilor diavoli!" Zis-a voievodul: "Cruţă-ţi tinereţile tale, fiindcă te văd pe tine că nu ai mai mult de douăzeci şi cinci de ani şi, încă cinstindu-ţi vrednicia de sutaş, n-am voit ca îndată să te muncesc pe tine; dar, de vei petrece mai mult întru această nebunie a ta, mă vei sili pe mine ca, fără voia mea, să te dau la munci cumplite". Răspuns-a Sfîntul: "Nu este aceasta nebunie, ci bună cunoştinţă şi lucru plăcut lui Dumnezeu; că nu las eu pe Unul adevăratul Dumnezeu, Ziditorul meu, cu a Cărui milostivire sînt păzit pînă acum".

Zis-a voievodul: "Cum zici tu că unul este Dumnezeu, cînd nu de mult ai mărturisit pe Hristos, Fiul lui Dumnezeu? Dacă Dumnezeul vostru are Fiu asemenea cu Sine, apoi adevărat este de trebuinţă, ca pe doi dumnezei să mărturiseşti, pe Unul Dumnezeu Tatăl şi pe altul Dumnezeu Fiul! Şi de sînt doi dumnezei, apoi pentru ce acum mărturiseşti numai un singur Dumnezeu? Iată, văd lămurit, că tu minţi şi singur te încurci însuţi prin cuvinte nepotrivite!"

La acestea a răspuns Sfîntul Acachie "Cred şi mă nădăjduiesc spre Domnul meu Iisus Hristos, Cel ce S-a răstignit în zilele lui Ponţiu Pilat, că Duhul Sfînt mă va înţelepţi şi-mi va da mie cuvînt, ca la răspunsul tău să-ţi răspund luminat; deoarece nu este mică această întrebare a ta: pentru ce noi numim doi dumnezei şi cinstim numai unul? Deci, îţi spun ţie: Nu mărturisim numai pe Tatăl şi pe Fiul, ci şi pe Duhul Sfînt, nedespărţit de Tatăl şi de Fiul; deci sînt feţele cele în trei numiri, dar una este dumnezeirea şi puterea. Şi zicem că Unul este Dumnezeu, Care are Cuvînt şi Duh Sfînt; că nu se cade ca să fie Dumnezeu fără Cuvînt şi fără Duh de viaţă. Şi îţi voi mai spune şi asemănarea, pe cît voi putea, fiind neînvăţat: "Împăratul, pe care tu îl numeşti stăpîn, iar eu îl numesc om, se numeşte Maximian şi fiul lui se numeşte Maxenţiu. Deci, doi sînt, dar firea lor cea omenească este una şi împărăţia lor nedespărţită; deci, se cinsteşte fiul pentru tatăl, iar tatăl pentru fiul se slăveşte. De asemenea, se cade a socoti şi pentru Dumnezeu. Căci, de vreme ce dumnezeiasca fiinţă a Tatălui, a Cuvîntului şi a Sfîntului Duh este una şi aceeaşi neschimbată; unul este cu adevărat Dumnezeu cel cinstit de noi".

Zis-a voievodul: "Nu odată te-am sfătuit pe tine, ca să te întorci la lucrul ce-ţi este pus înainte; iar tu te sîrguieşti, prin aceste cuvinte ale tale nefolositoare, să mă depărtezi pe mine de la lucrul ce este de faţă. Una îţi poruncesc: să aduci jertfe zeilor celor părinteşti, prin care toate se alcătuiesc; iar de nu vei voi, apoi nu te voi răbda mai mult pe tine". Răspuns-a Sfîntul: "Să nu nădăjduieşti că mă vei înfricoşa pe mine cu îngrozirea, căci iată ai gata trupul meu spre primirea rănilor; deci, munceşte-l precum voieşti. Iar mintea şi voinţa duhului meu, nici tu, nici împăratul tău, nici diavolii tăi, cărora te închini, nu vor putea niciodată să o întoarcă şi să o înduplece la păcat".

Atunci voievodul, mîniindu-se, a poruncit să lege pe Sfîntul Acachie gol, de patru stîlpi, şi să-l întindă în patru părţi şi să-l bată şase ostaşi, fără milă, cu vine de bou; mai întîi pe spate, apoi să-l întoarcă pe pîntece, să vadă, îi va ajuta Dumnezeul lui. Mucenicul, fiind mult bătut - schimbîndu-se ostaşii care-l băteau - şi, roşindu-se pămîntul cu sîngele lui, nimic alta nu grăia pătimitorul, fără numai acestea: "Hristoase, Mîntuitorul meu, ajută smeritului robului Tău! Doamne, Dumnezeul meu, nu mă lăsa pe mine!"

Voievodul, văzînd pe mucenic cu totul rănit şi sîngerat, a zis către dînsul: "Vei jertfi acum zeilor?" Răspuns-a Sfîntul: "Nu voi jertfi diavolilor, pentru că am pe Domnul meu Iisus Hristos, Cel ce îmi ajută mie, şi acum sînt mai tare în muncă de cum eram mai înainte; căci pînă acum aşteptarea muncilor îmi tulbura gîndurile mele; iar după ce am început a le pătimi pe acestea, m-am întărit cu ajutorul lui Hristos

şi m-am făcut mai viteaz şi mai întărit spre toate muncile cele multe şi grele, nădăjduind fără de îndoială spre Dumnezeul meu. Să ştii că, pe cît mă munceşti mai mult, pe atît îmi faci mie folos; şi, pe cît mă răneşti pe mine mai cumplit, pe atîta îmi mijloceşti mai mare dar de la Dumnezeul meu".

Deci, voievodul umplîndu-se de mînie, a poruncit să-l bată cu nişte plăci de plumb peste obraz. Voievodul, văzînd stricîndu-se faţa cea frumoasă a Sfîntului, a zis către el: "Jerfeşte zeilor, ca să te izbăveşti din cele mai grele munci ce vor să se aducă ţie". Răspuns-a Sfîntul: "Pentru atîta nu mă îngrijesc de muncile cele ce vor să se aducă asupra mea, pe cît nu m-am îngrijit de cele trecute". Zis-a voievodul: "Cum tu, ostaş fiind şi necărturar, răspunzi la judecată cu vorbe frumoase?" Răspuns-a mucenicul: "Duhul Sfînt dăruieşte robilor Săi a grăi cu libertate şi a răbda. Căci a zis Mîntuitorul nostru către ucenicii Săi: *Cînd vă veţi duce la domni şi împăraţi, să nu vă îngrijiţi, cum şi ce veţi grăi; căci se va da vouă în acel ceas, gură şi înţelepciune, şi nu voi veţi grăi, ci Duhul Tatălui vostru este Care grăieşte întru voi*. Zis-a Antonin Comentarisie: "Şi ce folos îţi este ţie, ticălosule, de vorba ta cea multă, petrecînd întru împotrivire şi primind răni? Iar după ce alte munci mai cumplite vor pune pe tine, atunci, nevoind, vei face voia împăra-tului". Răspuns-a lui Sfîntul: "Du-te de la mine şi te sfătuieşte pe tine singur. Că, de vreme ce nu m-am îngrijit de îngrozirea voievodului şi de bătăile ce mi-a dat, apoi oare pe tine te voi asculta?" Atunci voievodul a poruncit să arunce pe mucenic în temniţa din Pirint, cetatea Traciei, în care Sfîntul a petrecut şapte zile.

Sfîntul Acachie a şezut în temniţă, veselindu-se întru Domnul său că s-a învrednicit să pătimească pentru El unele ca acelea. În acea vreme i-a venit voievodului Vivian o scrisoare de la Flachin, ighemonul Traciei, prin care îi poruncea să meargă la Bizanţ, să-l întîmpine pe el acolo şi să aducă împreună cu dînsul şi pe cei ce îi are legaţi. Deci, voievodul s-a dus acolo şi a adus cu dînsul şi pe Sfîntul Mucenic Acachie cu alţi închişi, care erau legaţi pentru nişte pricini oarecare. El, slăbind pe cale, de bătăi, de fiarele cele grele, de foame şi de sete, de călătoria cea lungă şi grabnică, şi ostaşii cei ce-l duceau fiind nemilostivi, îl împingeau şi-l duceau, silindu-l cu batjocură ca să alerge mai iute. Astfel fiind sfîntul, nu mai aştepta viaţa sa, ci vedea că degrabă are să se sfîrşească. El se ruga de cei ce-l duceau, ca să se odihnească puţin şi să-i dea voie să se roage lui Dumnezeu, dar ostaşii nu i-au îngăduit.

După ce a stat undeva să se odihnească, a ridicat Sfîntul ochii spre cer, începînd a se ruga, astfel: "Slavă Ţie, Dumnezeule, Cel ce arăţi milostivire din îndurarea Ta, celor ce iubesc numele Tău cel sfînt! Slavă Ţie Celui ce m-ai chemat pe mine păcătosul la această nevoinţă! Slavă Ţie, Doamne al meu, Iisuse Hristoase, Cel ce ştii neputinţa sufletului nostru şi mi-ai dăruit răbdare a suferi cu tărie muncile! Văzîndu-mă acum pe mine, Stăpîne, cuprins de multe rele, încît, precum mi se pare, sufletul singur vrea să se dezlege din legăturile trupeşti; trimite pe îngerul Tău cel sfînt, ca să-mi ajute în strîmtorările acestea şi să mă tămăduiască. Sau binevoieşte ca, în orice chip, să poruncească muncitorul să mă sfîrşească cu moarte şi aşa mai degrabă să vin la Tine, Dumnezeul meu!"

Aşa rugîndu-se Sfîntul către Dumnezeu, văzduhul s-a înnorat şi a venit un glas spre dînsul din nor, zicîndu-i: "Îmbărbătează-te, Acachie, şi te întăreşte". Acest glas l-au auzit toţi cei ce erau acolo, şi ostaşii şi cei legaţi se mirau, zicînd: "Oare şi norii vorbesc ca oamenii? Cînd a mai auzit cineva acestea, ce le auzim noi acum?" Mulţi din cei legaţi, auzind acel glas, au crezut în Fiul lui Dumnezeu şi, căzînd la picioarele mucenicului, îl rugau să-i înveţe pe dînşii din credinţa creştinească.

Iar Sfîntul Mucenic Acachie, mergînd împreună cu ei, le zicea: "Eu nu m-am îndeletnicit în cărţi, ci în ostăşie; însă sînt crescut în casă preoţească şi sînt de neam preoţesc. Mi-am adus aminte de cele ce auzeam de la preoţi, cum că Dumnezeu, vrînd să dea mîntuire omului celui căzut din Rai şi să-l elibereze din iad, a trimis în această lume pe Fiul Său, Cuvîntul Cel împreună veşnic. Deci, venind Fiul lui Dumnezeu, a luat trup din Preasfînta Curată Fecioară Maria, făcîndu-Se în chip de om; a răbdat Crucea de voie, ca să îndrepteze păcatul neascultării lui Adam prin lemnul Crucii şi să-i dăruiască iertare omului celui osîndit, plătind singur pentru noi datoria, prin pătimirea Sa cea de bunăvoie. Pironindu-se pe Cruce, a rupt zapisul ce era asupra noastră şi a dezlegat păcatul; cu moartea sa a călcat moartea, iadul a prădat şi toată stăpînirea şi puterea diavolului a ruşinat-o, făcînd-o neputincioasă. După ce a izgonit toată tabăra diavolească, a sfărîmat porţile de aramă şi a frînt zăvoarele cele de fier, s-a sculat din morţi a treia zi şi a

dăruit mîntuire neamului omenesc, ca să învieze toţi şi să vieţuiască în toţi vecii, cei ce vor să fie nesfîrşiţi, pentru că în această lume văzută petrece puţină vreme şi nimic nu este".

Auzind cei legaţi acestea şi alte cuvinte ale muceniculului, cu osîrdie s-au întors la credinţa creştinească. Venind ei noaptea pe cale, după ce au mers la un sat ce era aproape, cei legaţi au văzut la miezul nopţii nişte tineri îmbrăcaţi în haine luminoase. Acei tineri erau sfinţii îngeri, ca şi cum ar fi fost de rînduială ostăşească şi vorbeau cu Sfîntul Acachie. Cei ce îi vedeau, socoteau că tovarăşii şi prietenii lui Acachie au venit noaptea, de frica muncitorului, ca să-l cerceteze. După ce s-a făcut ziuă, au plecat în cale şi, mergînd în ziua aceea cu sîrguinţă, au ajuns noaptea în cetatea Bizanţului şi i-au închis pe toţi într-o casă. Cei legaţi au văzut iarăşi la miezul nopţii nişte tineri ca aceia din noaptea trecută vorbind cu Sfîntul Acachie. Ei vedeau pe acei tineri luminoşi care se arătaseră, cum spălau cu apă caldă rănile muceniculului şi le sărutau.

Privind aceasta ziceau între ei: "Cu adevărat aceasta este vedenie dumnezeiască, pentru că sfinţi îngeri în noaptea trecută au întîmpinat pe mucenicul lui Hristos, iar nu oameni. Şi acum au aceeaşi grijă de dînsul". A doua zi, ducîndu-i pe toţi în temniţă, voievodul a poruncit păzitorului temniţei, ca pe Mucenicul Acachie să-l închidă singur în temniţa cea mai dinăuntru, legat cu lanţuri de fier şi ferecat în obezi şi pe nimeni să nu lase la dînsul, nici să-i dea mîncare şi băutură ca, strîmtorîndu-se de foame, de sete şi de greutatea legăturilor să slăbească şi să se supună mai cu înlesnire la voia lor; iar pe ceilalţi legaţi a poruncit să-i închidă în temniţa cea mai dinafară.

După ce a sosit noaptea, cei legaţi s-au învrednicit iarăşi de o vedenie minunată; pentru că au văzut strălucind o lumină în temniţa cea mai dinăuntru. Uitîndu-se printr-o ferestruică, au văzut nişte bărbaţi purtători de lumină, care, dezlegînd pe Sfîntul mucenic din legături, îi tămăduiau rănile şi îi puneau dinainte hrană minunată, albă ca zăpada, dîndu-i şi băutură. Văzînd ei aceasta în toate nopţile, au chemat păzitorul acelei temniţe şi i-au spus acea vedenie; iar el, privind prin ferestruică, a văzut cu ochii săi aceea lumină şi, deodată, deschizînd uşile temniţei, a intrat înăuntru. Dar n-a văzut şi n-a aflat pe nimeni, decît numai pe mucenic singur stînd în legături; şi s-a mirat şi s-a înspăimîntat păzitorul temniţei.

După ce au trecut şapte zile de la ducerea lor în Bizanţ, voievodul, şezînd la judecată, a pus de faţă pe Sfîntul Mucenic Acachie şi, văzîndu-l sănătos cu trupul şi luminat la faţă, s-a mirat; pentru că aştepta să-l vadă foarte slăbit de răni, legături, foame, sete şi de osteneala drumului. Şi s-a mîniat voievodul asupra ostaşilor, părîndu-i-se că aceia i-au dat odihnă, şi a zis către dînşii cu mînie: "Nu v-am poruncit eu vouă, ca pe acest om să-l închideţi în temniţa cea mai dinăuntru, cu obezi să-l ferecaţi, cu fiare grele să-l legaţi peste tot trupul şi să nu-i daţi hrană şi băutură nicidecum? Iar voi l-aţi lăsat liber, ca să se odihnească şi să se tămăduiască de răni şi, iată, acum îl văd sănătos şi mai frumos decît cum era mai întîi". Iar Antonin Comentarisie a zis: "Aşa mă jur pe puterea ta, o, stăpîne, că toate s-au făcut după poruncile tale. Deoarece de la Pirint pînă la această cetate a fost adus cu nevoie, legat cu fiare grele, pe care, dacă voieşti poţi singur a le cumpăni, cît sînt de grele, a fost închis în cea mai strîmtă temniţă şi nimeni de aici nu i-a dat ceva de trebuinţă; întreabă pe păzitorul temniţei şi te vei înştiinţa, dacă nu au fost aşa toate, precum ai poruncit".

Îndată, voievodul a poruncit ca să cheme pe păzitorul temniţei, căruia i-a zis cu glas groaznic: "Ticălosule, pentru ce n-ai făcut precum ţi s-a poruncit şi ai lăsat pe legatul acesta de s-a hrănit şi s-a tămăduit în odihnă; iată, acum stă de faţă tare cu trupul, ca şi cum ar fi venit la război şi la luptă?" Iar Sfîntul Acachie a zis: "Tăria şi puterea îmi sînt date din cer, de la Iisus Hristos, dătătorul de nevoinţă, Care m-a tămăduit pe mine de răni şi m-a făcut sănătos". Voievodul a zis cu mînie către cei ce stăteau de faţă: "Loviţi-l peste gură şi sfărîmaţi-i dinţii, ca să nu răspundă neîntrebat". Şi slujitorii au bătut pe mucenic; iar voievodul iarăşi a zis către păzitorul temniţei: "Ce răspunzi tu, ticălosule?"

Păzitorul a răspuns: "Mă jur pe puterea ta, că toate cîte mi-ai poruncit le-am făcut, încă şi mai multe răutăţi i-am adăugat lui, dar alţii au fost tămăduitorii şi hrănitorii lui, precum ştiu toţi cei ce sînt ţinuţi în temniţă; întreabă pe aceia şi dacă vei auzi într-altfel, iată, capul meu este înaintea ta, fă ce vei voi. Am văzut nişte ostaşi îmbrăcaţi luminos, dintre care unii îl dezlegau pe acesta din legături, alţii, ştergîndu-i

rănile, i le tămăduiau; iar alţii îi puneau dinainte hrană şi băutură şi vorbeau cu el prieteneşte. Toţi aceşti legaţi, care au fost aduşi cu el de la Pirint, mi-au spus, că i-au văzut adeseori pe cale, apoi chiar aici în temniţă. Dar eu, necrezînd cuvintelor lor, am voit să văd singur aceea şi am văzut cu ochii mei, precum mi-au spus ei; iar după ce am deschis uşa fără de veste, am intrat la el în temniţa cea dinăuntru, vrînd să întreb cine şi de unde sînt şi cum au intrat prin uşile încuiate; dar nu am găsit pe nimeni, decît numai pe cel legat, fiind în obezi şi în lanţuri şi rugîndu-se către Dumnezeul său sau uneori dormind". Voievodul a zis păzitorului: "Tu, ticălosule, luînd aur de la rudeniile lui Acachie, ai lăsat pe aceia la el cu bucate, cu băutură şi cu doctorii".

Şi îndată a poruncit să bată tare pe păzitor cu vergi de plumb; iar păzitorul, fiind bătut striga, zicînd: "Te rog, o, stăpîne, cercetează mai întîi cu dinadinsul şi te înştiinţează, dacă nu va fi aşa, precum îţi spun, şi atunci să mă ucizi". Zis-a voievodul: "Spune că omul acesta este fermecător şi vrăjitor". Răspuns-a păzitorul: "Ceea ce ştiu, aceea îţi spun, eu nu ştiu dacă el este vrăjitor sau nu". Şi astfel, nevinovatul păzitor a pătimit o bătaie cumplită ca aceea, pentru mucenicul lui Hristos, care se numea Cakie. Deci, Sfîntul Mucenic Acachie, văzînd aceea, rîdea de nebunia voievodului, deşi avea sfărîmată gura şi obrazul, şi, văzîndu-l voievodul, s-a aprins cu mai multă mînie şi a zis către mucenic: "Au tu ai venit să rîzi de noi, nădăjduindu-te spre ale tale vrăji?" Sfîntul a răspuns: "Nu rîd eu şi nu mă bucur de pierzarea voastră, dar mai ales mă doare inima de veşnica voastră osîndire, de care voi singuri vă rîdeţi şi vă batjocoriţi viaţa voastră că, lăsînd pe Dumnezeul cerului, al pămîntului şi al mării, pe Făcătorul tuturor, vă închinaţi pietrei şi lemnului celui neînsufleţit".

Atunci voievodul a poruncit la zece ostaşi să-l bată cu beţe de stejar pe spate şi pe pîntece; iar mucenicul se ruga lui Dumnezeu, zicînd: "Doamne, Iisuse Hristoase, ajută robului Tău!" Şi a venit glas de sus, întărindu-l, şi îndată cei ce-l băteau au înţepenit şi nu puteau mai mult să ridice mîinile lor asupra mucenicului. Voievodul, nepricepînd ce să-i mai facă, s-a gîndit să trimită pe mucenic la ighemon, care atunci venise iarăşi acolo în Bizanţ şi i-a scris o scrisoare astfel: "Minunatului şi marelui judecător Flachin, ighemonul Traciei, voievodul Vivian, îi zice: bucură-te! Pe Acachie, apărătorul necuratei credinţe creştineşti, pe care l-a trimis la mine de mai mult de douăzeci de zile Firm, tribunul oştilor Martesiei şi care nu voia să se supună poruncilor împărăteşti, l-am muncit după legea judecăţii şi n-am putut deloc să-l înduplecăm spre împlinirea voii împărăteşti; dar, de vreme ce stăpînirea ta mai bine poţi să-l pedepseşti şi să-l înfricoşezi, de aceea îţi trimit pe acest om la a ta mai mare judecată, cu faptele cele scrise despre el, de Comentarisie".

Ighemonul, pentru că avea femeie creştină care îl îndemna în taină cu rugăminte şi cu jurăminte ca, pe creştinii cei aduşi la el la judecată, să nu-i muncească mult, ci degrabă să-i dea morţii, luînd scrisoarea voievodului, a poruncit să pună pe mucenic în temniţă, însă fără de legături şi fără de pază mare. După cinci zile, ighemonul, punînd înainte pe mucenic la judecată şi poruncind a citi faptele cele despre el trimise de voievod, s-a mirat de cruzimea aceluia şi de tăria mucenicului, ocărînd pe Vivian pentru aceea; căci pe un om ce era ostaş cu dregătoria, l-a muncit atît de lung şi atît de cumplit, neomorîndu-l îndată prin tăiere cu sabia. Deci, văzînd că nu este deloc cu putinţă să plece spre idoli pe mucenicul lui Hristos, a poruncit să-i taie capul cu sabia, afară din cetatea Bizanţului.

Pe cînd ei duceau pe mucenic spre tăiere, el striga către Dumnezeu, zicînd: "Cu cît de multe limbi aş fi voit a Te lăuda pe Tine, Hristoase, Dătătorule de viaţă, Fiul lui Dumnezeu, Care îmi eşti atît de bun şi milostiv mie, păcătosului, învrednicindu-mă în partea sfinţilor mucenici".

Ajungînd la locul cel de tăiere şi cerînd vreme spre rugăciune, şi-a plecat genunchii şi se ruga astfel: "Slavă Ţie, Dumnezeule, laudă se cuvine măririi Tale cea nemăsurată, că astfel Te-ai preamărit întru noi cei însărcinaţi cu păcatele; pentru că, pe cît ne arăţi mai multe faceri de bine şi pe cît mai mult ne ierţi păcatele noastre, pe atît străluceşte mai luminat şi se preamăreşte slava milostivirii Tale. Fie binecuvîntat numele slavei Tale, Dumnezeule, căci pe mine, care sînt nevrednic facerilor Tale de bine, m-ai învrednicit de atîta cinste, ca să mă numesc mucenic al lui Hristos, şi această cinste mi-ai dăruit-o mie, nu pentru oarecare lucruri al mele, ci din însăşi bunătatea şi iubirea Ta de oameni cea negrăită. Deci, Te

binecuvintez pe Tine, Doamne Dumnezeule, Sfîntul lui Israel, împreună cu Unul Născut Fiul Tău şi cu Sfîntul Duh; căci a Ta este slava şi cinstea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin".

Acestea zicîndu-le, şi-a plecat sub sabie capul său şi i l-au tăiat. Astfel şi-a săvîrşit pătimirea sa cea pentru Hristos, Sfîntul Mucenic Acachie; iar trupul lui cel sfînt l-au îngropat nişte oameni cucernici cu cinste, în locul care se numea Stavrion. Acestea au fost pe timpul împărăţiei lui Maximian, iar peste noi împărăţind Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slava şi stăpînirea în vecii vecilor. Amin.

Cuviosul Nil de Sorska
(7 mai)

Acest cuvios s-a născut în anul 1433, într-o familie aleasă, iubitoare de Hristos, din Moscova. Apoi, voind să ia jugul cel bun al nevoinţei, s-a făcut călugăr în mănăstirea Sfîntul Chiril de la Lacul Alb. Apoi, s-a retras la linişte şi şi-a făcut o chilie din lemn, unde se nevoia ca un mare sihastru. Auzind de viaţa lui curată, mulţi tineri veneau la el şi se făceau călugări. Aşa a ajuns sihăstria aceea vestită în nordul Rusiei. De două ori pe săptămînă - miercurea şi sîmbăta seara - se adunau toţi fraţii, se făcea priveghere de toată noaptea, iar dimineaţa ascultau Sfînta Liturghie şi se împărtăşeau cu Preacuratele Taine, apoi iar se întorcea fiecare la chilia sa, cugetînd la cele sfinte şi rugîndu-se neîncetat. Se hrăneau din lucru mîinilor, nu primeau pe mireni, mai ales femeile, şi evitau muncile agricole grele, vorbind neîncetat cu Hristos.

Aşa a devenit cunoscut Sfîntul Nil în toată Rusia ca un mare părinte duhovnicesc.

În anul 1503, Cuviosul Nil a susţinut la Sinod să fie scutite mănăstirile de administrarea satelor şi a marilor terenuri agricole donate lor, care îndepărtează pe călugări de rugăciune şi de viaţa curată în Hristos. Dimpotrivă, el îndemna pe toţi la viaţă isihastă şi la practicarea rugăciunii neîncetate. Aceasta a tulburat multă vreme Biserica Ortodoxă din Rusia.

Cuviosul Nil s-a retras la bătrîneţe la mult iubita sa linişte, în sihăstria întemeiată de el, ce se chema Sorska, vestită în toată Rusia de nord, dedicîndu-şi ultimii ani de viaţă studierii Sfintei Scripturi şi scrierilor Sfinţilor Părinţi.

Văzîndu-se bătrîn şi împovărat de zile şi-a alcătuit testamentul de înmormîntare, în care scria, printre altele: "După moartea mea, aruncaţi trupul meu în loc pustiu ca să-l sfîşie animalele şi păsările cerului, căci a păcătuit aşa de mult împotriva lui Dumnezeu, că este întristat de înmormîntarea mea...".

La 7 mai 1508 şi-a dat sufletul său în mîinile lui Hristos, fiind plîns mult de ucenicii săi.

Pomenirea Sfîntului Slăvitului Apostol
şi Evanghelist Ioan, Cuvîntătorul de Dumnezeu
(8 mai)

Se cuvine a şti că tatăl cuvîntătorului de Dumnezeu era Zevedeu, iar maica sa era Salomi, fiica lui Iosif, logodnicul Născătoarei de Dumnezeu. Pentru că Iosif a avut patru feciori: pe Iacov, pe Simeon, pe Iuda şi pe Iosif, şi trei fiice: pe Estir, pe Marta şi pe Salomi, care a fost femeia lui Zevedeu şi maică a lui Ioan cuvîntătorul de Dumnezeu. Deci, Mîntuitorul, era unchi lui Ioan, pentru că era frate al Salomeei, fiica lui Iosif. Se cuvine să ştim că, în vremea în care a fost vîndut Domnul nostru iudeilor şi a fost răstignit, au fugit toţi. Dar Ioan, ca un iubit, a fost de faţă la vînzarea şi la răstignirea Lui şi a venit la mormînt cu Petru.

Apoi a luat pe Născătoarea de Dumnezeu întru ale sale. De aceea se zice că a avut trei maici pe pămînt: întîi pe Salomi, dintru care s-a născut; a doua, tunetul, că s-a numit "fiul tunetului"; şi a treia pe Preasfînta Născătoarea de Dumnezeu, precum a zis Domnul: *Iată Maica ta!* Şi a îngrijit-o Ioan pînă la adormirea ei. Apoi a venit la Efes şi a dărîmat prin rugăciunea sa capiştea Artemidei şi a mîntuit din rătăcire patru sute de mii de bărbaţi şi femei ce slujeau Artemidei şi i-a adus la lumină. Iar muntele pe care se află biserica cuvîntătorului de Dumnezeu se numeşte Livaton, unde, spre apus, zace Sfîntul Timotei. Iar Maria Magdalena şi cei şapte tineri din Efes sînt în muntele din apropiere, ce se cheamă Hileon. Iar Sfînta Ermiona, fiica lui Filip, unul din cei şapte diaconi, din cele patru proorociţe fiice ale lui, zace aproape în acel munte; şi Audact, mucenicul, şi fiica sa, Calistena, şi alţi mucenici ce au fost episcopi: Ariston, Tiranos, Aristovul şi Pavel cetăţeanul pustiului. Şi se face prăznuirea Sfîntului Ioan, în cinstita sa apostolească biserică, ce este la locul ce se numeşte Evdomon.

Cinstita mutare a Sfîntului Apostol şi Evanghelist Ioan, Cuvîntătorul de Dumnezeu, cel ce s-a rezemat pe pieptul Mîntuitorului, a iubitorului de feciorie şi ucenicul iubit al lui Hristos, se prăznuieşte în 26 ale lunii septembrie, unde s-a scris pe larg viaţa lui cea sfîntă. În această zi, însă, se cinsteşte numai pomenirea prafului tămăduitor, care ca minune iese în fiecare an din mormîntul lui, în ziua a opta a lunii mai şi pe care creştinii cei de acolo îl numesc mană. Pentru că Sfîntul Ioan, trăind mai mult de o sută de ani şi ostenindu-se în bunăvestirea lui Hristos, a ieşit împreună cu şapte ucenici ai săi din cetatea Efesului şi le-a poruncit să-i sape un mormînt în chipul Crucii şi într-însul - precum scrie în viaţa lui - să fie îngropat de viu. Auzind fraţii cei din cetate de aceasta, au mers şi au săpat mormîntul lui şi n-au aflat trupul Apostolului şi s-au întors, plîngîndu-l mult. După aceea, mergeau adeseori la mormîntul lui şi acolo îşi săvîrşeau rugăciunile către Dumnezeu, chemînd în ajutor şi spre mijlocire pe Sfîntul Ioan.

După aceea a început în fiecare an, în această lună şi zi, a ieşi din mormîntul lui un praf subţire făcător de minuni, pe care credincioşii luîndu-l, tămăduiau neputinţele şi patimile ce erau în popor. Pentru aceea s-a aşezat într-această zi, precum şi în luna lui septembrie, să-l lăudăm cu bisericeşti cîntări de laude şi să-l fericim pe acest plăcut al lui Dumnezeu, care mai mult decît alţii a fost iubit lui Dumnezeu. Cu rugăciunile aceluia să cîştigăm şi noi tămăduire de bolile noastre cele sufleteşti şi trupeşti şi să ne învrednicim a fi plăcuţi şi iubiţi lui Hristos Dumnezeul nostru.

Viaţa Cuviosului Arsenie cel Mare (8 mai)

Cuviosul Arsenie s-a născut în Roma cea Veche, din părinţi creştini şi dreptcredincioşi. El a crescut în învăţarea cărţii şi în frica lui Dumnezeu. Ajungînd bărbat desăvîrşit, s-a arătat înţelept, pentru că a trecut bine toată învăţătura retoricii şi a filosofiei, cunoscînd limba grecească şi latinească. Defăimînd deşertăciunile acestei lumi şi lăsînd afară înţelepciunea elinească, a intrat în rîndul clericilor, spre slujba lui Dumnezeu, căutînd înţelepciunea cea duhovnicească, pe care Sfîntul Apostol Iacov o lăuda, numind-o curată, paşnică, blîndă, bine supusă, plină de milă şi bună de roduri". El a fost hirotonit diacon al bisericii celei mari din Roma, unde trăia în curăţie cu întreaga înţelepciune, sîrguindu-se a fi vrednic locaş al Sfîntului Duh, Cel ce sfinţeşte toate. Într-acea vreme împărăţea la Răsărit, Teodosie cel Mare; iar la Apus, în Roma cea Veche, Graţian. Teodosie avea doi fii: Arcadie şi Onorie, cărora le căuta un învăţător pentru ca acela să-i înveţe, nu numai înţelepciunea cea omenească, ci şi pe cea dumnezeiască; ca să devină ei iscusiţi în filosofia păgînească şi în înţelepciunea creştinească cea îmbunătăţită, care povăţuieşte spre iubirea lui Dumnezeu. El a trimis în toate părţile şi ţările de sub stăpînirea sa, să caute pe unul ca acesta; dar nu putea să-l afle, pentru că, deşi aflau trimişii mulţi înţelepţi, totuşi nu erau cu viaţă plăcută lui Dumnezeu; şi iarăşi, a aflat mulţi plăcuţi lui Dumnezeu, dar nu erau iscusiţi în înţelepciunea cea dinafară.

Deci, a fost nevoit împăratul Teodosie să scrie lui Graţian, împăratul Apusului, poftindu-l să caute în stăpînirea sa un bărbat ca acela şi să-l trimită la dînsul să-i înveţe copiii.

Împăratul Graţian s-a sfătuit împreună cu Papa Damasus şi au zis: "Ruşine va fi împărăţiei noastre dacă nu vom afla la noi un om înţelept şi îmbunătăţit, precum voieşte împăratul Teodosie, care să poată învăţa pe fiii săi filosofia şi să-i povăţuiască în frica lui Dumnezeu, cu cuvîntul, cu fapta şi cu viaţa cea plăcută lui Dumnezeu". El, căutînd, n-a aflat în toată Roma mai bun şi mai iscusit în amîndouă înţelepciunile, în cea lumească şi în cea duhovnicească, decît pe diaconul Arsenie, care vieţuia după Dumnezeu, şi pe mulţi îi covîrşea cu cuvîntul şi cu lucrul, cu înţelepciunea şi cu viaţa, deşi nu era tocmai tînăr. Chemîndu-l, i-a spus cererea împăratului Răsăritului, poruncindu-i să meargă acolo; iar el se lepăda în tot chipul, zicînd că el a lăsat de mult înţelepciunea cea lumească, după ce a început rînduiala slujbei lui Dumnezeu şi a uitat scolasticeştile graiuri, neputînd măcar a-şi aduce aminte, ci vrea ca în linişte să slujească în rînduiala Bisericii şi Altarului.

Pe cît el se lepăda, pe atît împăratul cu papa îl îndemnau, sfătuindu-l să-i asculte pe ei, într-acel lucru atît de trebuinţă împăraţilor creştini şi Bisericii lui Dumnezeu; să înveţe pe copiii împărăteşti nu numai înţelepciunea cărţii, ci şi buna credinţă cea creştinească, ca să nu creadă vorbelor păgîneşti; ci să ştie, după aceea, a apăra şi a lărgi sfînta credinţă cea creştinească. Deci, Arsenie fără să vrea s-a supus voinţei împăratului şi a papei şi a fost trimis de ei la Constantinopol, la împăratul Teodosie cu toată cinstea. Ajungînd fericitul Arsenie la Constantinopol, a fost primit de împăratul Teodosie cu dragoste; pentru că, văzîndu-l şi cunoscîndu-l din chip şi din vedere că este omul lui Dumnezeu, plin de înţelepciune şi de iubire de Dumnezeu, s-a bucurat de el foarte şi a înălţat mulţumire lui Dumnezeu.

Aducînd împăratul pe cei doi fii ai săi, pe Arcadie şi pe Onorie, i-a încredinţat lui, zicîndu-i: "Tu mai mult să le fii lor tată decît mine; căci mai mare lucru este să le dai lor bună înţelegere, decît a-i naşte pe ei. Deci, ţi-i încredinţez bunei tale înţelegeri, înaintea lui Dumnezeu, Care priveşte spre noi, ca să-i faci pe ei astfel precum doresc să-i am. Pune pe chipul bunătăţii şi al înţelepciunii tale, ca un tată duhovnicesc, ca să nu se vatăme cu nici un fel de sminteli din cele tinereşti, şi pentru aceasta va fi ţie nădejde în Dumnezeu, fără de îndoială de răsplătire veşnică. O, cinstite Arsenie, dacă îi vei creşte pe dînşii fără de prihană, păzindu-i în bună învăţătură, atunci eu m-aş bucura şi aş mulţumi lui Dumnezeu. Îţi grăiesc acestea şi-ţi poruncesc înaintea lor, ca singuri să audă şi să ia aminte. Să nu cauţi la aceea, că sînt fii de împărat, ci în tot chipul să-i supui pe ei la frica învăţăturii tale, pentru că voiesc, ca în toate, să se supună ţie, ca unui adevărat părinte şi învăţător al lor şi să te asculte ca nişte fii şi ucenici".

Astfel împăratul, încredinţînd lui Arsenie pe fiii săi, a poruncit ca şcoala lor să fie aproape de palatul său, ca să-i fie cu putinţă a merge singur adeseori la ei, să vadă şi să ştie de învăţătura şi de viaţa fiilor săi. Iar pe fericitul Arsenie l-a cinstit, dîndu-i loc între senatorii săi, şi a poruncit să-l cheme pe el tată, nu numai al fiilor împărăteşti, ci şi al lor.

Deci, Arsenie se numea tată al împăratului şi al fiilor lui. Se scrie şi aceasta în Pateric, că fericitul Arsenie a primit pe amîndoi fiii împărăteşti, Arcadie şi Onorie, din scăldătoarea Sfîntului Botez, adică le-a fost naş, pentru că s-au botezat nu în pruncie, ci după ce au ajuns în vîrstă desăvîrşită.

Primind Arsenie spre povăţuire pe fiii împăratului, avea mare grijă de ei, învăţîndu-i cărţile greceşti şi latineşti şi spunîndu-le lor toată înţelepciunea din dumnezeiasca Scriptură, îi povăţuia spre folos la obiceiuri bune, la calea cea dreaptă şi plăcută lui Dumnezeu. Dar, mai ales, îi învăţa pe ei în ce fel să fie, cînd va binevoi Dumnezeu, să le dea lor împărăţia pămîntească, pentru ca ei să nu se împodobească numai cu coroana împărătească, ci mai mult cu faptele cele bune şi milostive, cu dreapta credinţă şi cu cucernicia cea creştinească. Pentru că împărăţia au avut-o şi oamenii răi şi păgîni, precum au fost mai înainte împăraţii cei păgîni; iar a fi cu faptele bune, acesta este lucrul firesc al împăraţilor creştini, care sînt datori a plăcea şi a fi iubiţi lui Dumnezeu şi poporului; încît să rămînă pomenirea lor după ei, fericindu-se de neamuri.

O învăţătură ca aceasta le dădea lor preaînţeleptul Arsenie şi-i cinstea pe ei ca pe nişte fii împărăteşti, îi punea pe două scaune şi el singur îi învăţa, stînd înaintea lor. S-a întîmplat într-o vreme de a mers la ei împăratul fără de veste şi, văzînd pe fii săi şezînd pe scaune, iar pe Arsenie stînd înaintea lor, s-a mîhnit foarte şi a zis către Arsenie: "Oare aşa ţi-am poruncit? Au nu ţi-am zis ca să-i ţii pe ei ca pe nişte ucenici

ascultători şi fii ai tăi; iar nu ca nişte feciori de împărat?" Fericitul Arsenie a răspuns cu smerenie, zicînd: "Împărate, fiecărui lucru i se cuvine fapta cuviincioasă, tinereţile au trebuinţă de învăţătură, iar cinstea împărătească avem datoria a o împlini".

De aceste cuvinte împăratul mîhnindu-se mai mult, i-a zis: "Au doară tu îi pui pe ei împăraţi?" Aceasta zicînd-o, a luat de la fii semnele cele împărăteşti şi a pus pe Arsenie, nevoind el, pe scaun; iar fiilor le-a poruncit ca să stea înaintea lui, zicînd: "De vor învăţa a se teme de Dumnezeu, a păzi poruncile Lui şi a-i plăcea Lui cu dreptate şi cu blîndeţe, Împăratul Cel ceresc este puternic, ca să le dea împărăţie pe pămînt, de vor fi vrednici pentru aceea. Iar de vor fi răi şi nevrednici, apoi mai bine le va fi lor să petreacă fără împărăţie, decît să împărăţească cu nebunie. Şi mă rog lui Dumnezeu, mai bine din copilăria lor să piară cu moarte de pe pămînt, decît ar fi răi şi ar creşte spre vătămarea sufletelor lor şi a altora". Astfel învăţîndu-i împăratul, s-a dus; iar Arsenie lăuda pentru aceea în mintea sa pe împăratul şi de atunci făcea după porunca lui, pentru că el, şezînd, învăţa pe fiii împărăteşti care îi stăteau înainte.

Petrecînd el în mare cinste şi slavă, se mîhnea foarte, întristîndu-se cu duhul, pentru că lui îi era urîtă slava, bogăţia şi gîlceava acestei lumi şi avea mare dorinţă ca în linişte, în sărăcie şi în smerenie monahicească să slujească lui Dumnezeu, rugîndu-se Lui cu dinadinsul, ca să-i arate lui o cale lesnicioasă spre a scăpa de viaţa cea din palatul împărătesc, spre cîştigarea petrecerii celei deosebite şi pustniceşti.

Într-una din zile a aflat pe Arcadie căzut într-o sminteală copilărească. Deci, mîniindu-se pe el, l-a bătut tare cu nişte vergi şi l-a rănit atîta, încît să pomenească bătaia aceea pînă la moarte; pentru că rămăseseră pe trup semnele acelea. Aceasta s-a făcut din purtarea de grijă a lui Dumnezeu, ca prin acea pricină să scoată pe Arsenie din lume şi să-l ducă la viaţa pustnicească dorită de el. Deoarece Arcadie a prins răutate mare în inima sa asupra învăţă-torului său pentru bătaia aceea şi, venind în vîrsta cea desăvîrşită, se gîndea cum l-ar ucide pe el. Descoperindu-şi gîndul său unui credincios spătar de-al său, îl ruga să ucidă în taină pe Arsenie cu orice chip. Spătarul, temîndu-se de Dumnezeu şi de împăratul Teodosie şi, nevoind să facă un lucru rău ca acela, deoarece şi pe Arsenie pentru acea faptă bună a lui, iubindu-l şi cinstindu-l, i-a spus în taină gîndul cel rău al lui Arcadie şi îl sfătuia ca, precum ştie să-şi păzească viaţa. Deci, Arsenie, fiind cuprins de mîhnire şi de frică, se ruga lui Dumnezeu cu lacrimi, ca să-i îndrepte calea lui spre mîntuire. Pe cînd se ruga, a auzit noaptea un glas de sus, zicîndu-i: "Arsenie, fugi de oameni şi te vei mîntui". Arsenie, auzind aceasta, îndată s-a îmbrăcat în haine proaste şi a ieşit din palatul împărătesc, neştiind nimeni. Deci, mergînd la limanul mării, a găsit, după rînduiala lui Dumnezeu, o corabie mergînd spre Alexandria şi, urcîndu-se într-însa, a plecat lăsîndu-se în voia lui Dumnezeu.

Sosind în Alexandria, s-a dus îndată la schitul pustiei, unde, mergînd la biserică, a rugat preoţii să-l facă monah şi să-l povăţuiască la calea mîntuirii. Ei, văzîndu-l după faţă, după vedere şi din vorbă că este bărbat cinstit, l-au întrebat cine este şi de unde vine. Iar el le-a răspuns: "Sînt un om străin şi sărac!" Deci, sfătuindu-se preoţii între ei cine ar fi putut să ia pe acela lîngă sine şi să-l povăţuiască la nevoinţa vieţii monahiceşti, l-au dus la părintele Ioan Colov şi i-au spus despre bărbatul care venise la călugărie. Bătrînul, făcînd rugăciune, a zis: "Voia Domnului să fie!"

Şi le-au pus masa, căci era ceasul al zecelea din zi şi, şezînd preoţii să mănînce cu bătrînul, au lăsat pe Arsenie, pentru că nimeni nu i-a zis să şadă la masă. Mîncînd aceia, el stătea înaintea lor privind în jos, părîndu-i-se că stă înaintea lui Dumnezeu şi a sfinţilor îngeri. Deci, bătrînul, luînd dinaintea sa o bucată de pîine, a aruncat-o înaintea lui, zicîndu-i: "De voieşti, mănîncă!" Bătrînul a făcut aceasta, ispitind smerenia lui şi vrînd să ştie oare cu adevărat a venit să se lepede de sine? Arsenie a gîndit în sine, zicînd: Acest bătrîn este îngerul lui Dumnezeu mai înainte-văzător şi, cunoscîndu-mă că sînt mai rău decît un cîine, mi-a aruncat această pîine ca unui cîine; deci, mi se cade ca să mănînc ca un cîine, hrana ce mi s-a dat. Deci, plecîndu-se jos, a mers pe pămînt pe mîini şi pe picioare, ca un dobitoc cu patru picioare şi luînd cu gura acea bucată de pîine, a mers într-un colţ al chiliei şi, stînd acolo pe pămînt, a mîncat-o. Iar Cuviosul Ioan Colov, văzînd atîta smerenie a lui, a zis către preoţi: "Acesta va fi monah iscusit!" El a iubit pe Arsenie foarte mult pentru smerenia lui şi îndată l-a îmbrăcat în schima monahală, povăţuindu-l la nevoinţa cea duhovnicească. Apoi, după puţină vreme, i-a dat o chilie aproape de sine, poruncindu-i să petreacă ca un monah desăvîrşit.

După plecarea lui Arsenie din palatul împărătesc, s-a făcut de împăratul Teodosie multă cercetare pentru el. Pentru că împăratul s-a mîhnit foarte mult după el şi a trimis prin toate părţile ca să-l caute, dar n-a putut să-l afle, acoperind Dumnezeu pe robul Său, pînă la vremea arătării lui spre folosul multora.

Arsenie, trăind în postire în chilia pe care i-o dăduse bătrînul, plăcea lui Dumnezeu, cu osteneli şi cu toată fapta bună şi degrabă a întrecut pe mulţi părinţi prin pustniceştile sale nevoinţe, rugîndu-se lui Dumnezeu şi zicînd: "Doamne, povăţuieşte-mă pe mine, cum să mă mîntuiesc!" Atunci iarăşi s-a auzit un glas grăind către dînsul: "Arsenie, fugi de oameni şi petrece în linişte; căci, aceasta este rădăcina curăţiei!" Deci, sculîndu-se, s-a dus mai departe în pustie pentru liniştea sa şi, făcîndu-şi o chilie mică, locuia singur întrînsa, sîrguindu-se în tot chipul să păzească tăcerea. Pentru aceasta, totdeauna se dădea de o parte de la tot felul de vorbe, înălţîndu-şi mintea sa la cele cereşti. Adică, cu trupul era pe pămînt, iar cu duhul se împărtăşea cu puterile cele de sus, venind la biserică numai Duminicile şi în zilele de praznic, de unde, după săvîrşirea slujbei bisericeşti, îndată se întorcea în linişte la chilia sa cea pustnicească. El nu vorbea cu nimeni nimic, decît numai cînd îl întreba cineva de vreun lucru de trebuinţă, atunci răspundea cu cuvinte scurte şi alerga la liniştea sa. Viaţa lui era de minune tuturor părinţilor celor din schit.

Odată l-a întrebat părintele Marcu, zicînd: "Părinte, pentru ce fugi de noi?" Arsenie i-a răspuns: "Dumnezeu ştie cît vă iubesc pe voi, dar nu pot să fiu şi cu Dumnezeu şi cu oamenii; căci puterile cele de sus mii de mii şi întuneric de întuneric se află în ceruri şi toţi cu o voie şi cu un gînd slăvesc pe Dumnezeu; iar voile omeneşti sînt multe pe pămînt şi gîndurile de multe feluri; pentru că fiecare îşi are voia şi gîndul său; deci, nu pot să las pe Dumnezeu şi să vieţuiesc cu oamenii!" Astfel, fericitul Arsenie, unindu-se cu Dumnezeu, se depărta de oameni şi dorea ca să nu fie văzut şi ştiut de nimeni. Dar făclia nu putea să stea mult ascunsă sub obroc; căci, străbătînd pretutindeni vestea despre viaţa lui cea îmbunătăţită, s-a făcut înştiinţare şi în Constantinopol despre el.

După moartea dreptcredinciosului împărat Teodosie cel Mare, împărăţind Arcadie, fiul lui, a luat înştiinţare despre Cuviosul Arsenie, unde este şi cum vieţuieşte; deci, i-a scris, cerîndu-şi iertare cu smerenie pentru păcatul său cel din tinereţe; stăruind de el ca să se roage lui Dumnezeu pentru el şi pentru fratele său, Onorie, care luase împărăţia Apusului, să le îndrepteze Domnul bine împărăţiile lor, dăruindu-i încă tot birul împărătesc, care se lua din Egipt, pentru ca el să-l împartă, precum va voi, bisericilor şi mănăstirilor şi tuturor celor ce au trebuinţă. Dar, Cuviosul Arsenie n-a voit să-i scrie, ci prin cuvinte a răspuns trimisului, zicîndu-i: "Spune celor ce te-au trimis, că aşa grăieşte smeritul Arsenie: Dumnezeu să vă ierte pe voi, fiilor, şi împărăţiile voastre să le îndrepteze după bunăvoia Sa şi pe voi să vă povăţuiască ca să faceţi voia Lui. Iar ceea ce aţi scris pentru bir, de aceasta nu are trebuinţă Arsenie, pentru că el este mort pentru lume şi să nu-l socotească nimeni că este între cei vii". Cu un răspuns ca acesta Cuviosul a eliberat pe trimisul împăratului, iar el se sălăşluia în pustie, în chilia sa deosebită, trăind în tăcere şi vorbind cu Dumnezeu neîncetat prin rugăciune; iar, uneori, povăţuia pe alţii la viaţa cea liniştită.

Mergînd el într-un loc, care avea o mulţime de trestie, a aflat acolo pe nişte fraţi şezînd; iar trestia, clătinîndu-se de vînt, făcea zgomot mare. Şi a întrebat pe fraţi, zicînd: "De unde vine acest zgomot?" Aceia i-au răspuns: "Trestia sună de vînt, părinte". Cuviosul le-a zis: "Apoi pentru ce şedeţi voi aici, ascultînd zgomotul trestiilor? Dacă cineva iubeşte cu adevărat tăcerea, apoi nu poate suferi nici glasul cel de pasăre; căci şi din acela se tulbură pacea inimii, cu atît mai mult de un zgomot ca acesta de trestie.

Într-una din zile a venit la dînsul pentru cercetare Teofil, arhiepiscopul Alexandriei, împreună cu oarecare boieri, şi voiau să audă de la el cuvînt de folos. Iar stareţul, tăcînd puţin, a zis către dînşii: "De vă voi spune un cuvînt pe care îl veţi auzi, apoi voi veţi face ceea ce voi zice eu?" Ei s-au făgăduit ca să facă aceea ce le va porunci. Şi le-a zis stareţul: "Oriunde veţi auzi de Arsenie, să nu veniţi". Minunîndu-se de cuvîntul lui, s-au folosit şi s-au dus.

Arhiepiscopul a voit iarăşi să vadă pe Cuviosul Arsenie şi a trimis la el, întrebîndu-l dacă îi va deschide lui chilia cînd va veni?" Iar stareţul a răspuns prin trimis: "De vei veni, îţi voi deschide; iar de-ţi voi deschide ţie, apoi voi deschide tuturor. De aceea nu voi mai şedea aici". Auzind arhiepiscopul, nu s-a dus, temîndu-se să nu plece stareţul din hotarele lor aiurea.

Un frate oarecare străin a mers la chilia Cuviosului Arsenie şi a bătut în uşă, vrînd să-l vadă. Iar stareţul, socotind că a venit ascultătorul cel ce îl slujea, i-a deschis uşa îndată; dar, văzînd pe fratele cel străin, a căzut cu faţa la pămînt, ca să nu-l vadă pe cel ce a venit. Fratele se ruga de stareţ ca să se scoale de la pămînt, iar el nicidecum nu voia, ci răspundea: "Nu mă voi scula, pînă ce nu te vei duce de aici". Rugîndu-l fratele mult şi neluîndu-i în seamă rugăciunea, a plecat.

Un alt frate de departe, mergînd la schitul cuviosului, voia să vadă pe Cuviosul Arsenie. Pentru aceasta ruga pe cei bisericeşti ca să-l ducă la el, zicînd: "Voiesc să vorbesc cu părintele Arsenie". Aceia i-au zis: "Odihneşte-te, frate, pînă în ziua Duminicii, cînd va veni la biserică şi-l vei vedea". Iar fratele le-a răspuns: "Nu voi mînca, nici nu voi bea, pînă ce nu-l voi vedea". Atunci ei l-au trimis cu un frate, ca să-l ducă la chilia stareţului.

Chilia lui Arsenie era departe de biserică ca la 50 de stadii în pustie. Şi, mergînd la el, a bătut în uşă; iar stareţul, deschizîndu-le, i-a primit în chilie, dar şedea, tăcînd şi căutînd în jos. Au stat şi ei tăcuţi şi nici unul dintr-înşii n-a grăit vreun cuvînt. Deci, şezînd ei astfel, a zis fratele cel bisericesc: "Eu mă voi duce înapoi, pentru că am acolo un lucru bisericesc". Şi, sculîndu-se, voia să se ducă. Fratele cel străin, neavînd îndrăzneală către stareţ şi ruşinîndu-se a rămîne, a zis către fratele cel bisericesc: "Voi merge şi eu cu tine". Şi, sculîndu-se, s-a închinat stareţului şi a plecat, neauzind nici un cuvînt de la dînsul. După aceea l-a rugat pe fratele cel bisericesc să-l ducă la părintele Moise, care dintre tîlhari s-a întors la pocăinţa monahicească, şi l-a dus.

Fericitul Moise i-a primit bucurîndu-se, arătîndu-le multă dragoste; iar după ce i-a odihnit, i-a eliberat. Atunci fratele cel bisericesc a zis către celălalt: "Iată, am văzut pe amîndoi: pe părintele Arsenie şi pe părintele Moise. Deci, care ţi se pare mai bun?" Zis-a fratele cel străin: "Cel ce ne-a primit cu dragoste, acela este mai bun". Auzind aceasta un oarecare din părinţi, s-a rugat lui Dumnezeu, zicînd: "Doamne, arată-mi lucrul acesta, cum unul fuge de oameni pentru numele Tău, iar altul primeşte pe toţi pentru numele Tău? Deci, care dintre ei este mai desăvîrşit şi este vrednic de mai mari daruri ale Tale?" După aceasta, a văzut părintele acela în vedenie două corăbii mari înotînd pe un rîu, într-una era Cuviosul Arsenie şi duhul lui Dumnezeu îi îndrepta corabia cu multă linişte; iar în cealaltă corabie era Cuviosul Moise şi îngerii lui Dumnezeu erau cu dînsul, care îi îndreptau corabia şi faguri de miere puneau în gura lui Moise.

Această vedenie a spus-o părintele acela la toţi părinţii iscusiţi şi, socotind, a zis că mai desăvîrşit este Arsenie, cel ce tace, decît Moise, cel ce primeşte pe străini, pentru că Arsenie petrece cu Însuşi Dumnezeu, iar cu Moise petrec îngerii lui Dumnezeu. Aşa Cuviosul Arsenie, înstrăinîndu-se de vederea şi de vorbirea omenească, cu mult mai mult se ferea de vederea şi de vorbirea femeiască, precum ne va arăta cuvîntul ce urmează.

O jupînească oarecare, bogată, dreptcredincioasă, înţeleaptă, temătoare de Dumnezeu şi cu viaţa cuviincioasă, auzind de Cuviosul Arsenie, a mers de la Roma în Alexandria, vrînd să vadă pe sfîntul bătrîn. Acolo a primit-o cu mare cinste arhiepiscopul Teofil, ca pe una ce era din casa celor dintîi senatori. Jupîneasa aceea a rugat pe arhiepiscop să înduplece pe stareţ să o primească cu dragoste ca pe o străină şi să o învrednicească binecuvîntării, deoarece se ostenise atît de multă cale pentru el. Deci, arhiepiscopul se sîrguia în tot chipul, să-i mijlocească ei acel lucru la stareţ, dar n-a putut nicidecum, pentru că se lepăda a o vedea, dar nici nu voia să audă de femeie.

Jupîneasa, luînd cunoştinţă de aceea, a poruncit să-i pună şaua pe calul său, zicînd: "Cred Dumnezeului meu că voi vedea pe Arsenie, pentru că n-am venit să văd om, fiindcă şi în cetatea noastră sînt mulţi oameni, dar vreau să văd prooroc. Şi de aceea am suferit atîtea osteneli pe mare". Deci, s-a dus în pustia aceea. Cînd s-a apropiat jupîneasa de chilia cuviosului s-a întîmplat, după purtarea de grijă a lui Dumnezeu, de era stareţul afară din chilie; iar ea, mergînd fără de veste, a căzut la picioarele lui. El cu mîhnire a ridicat-o şi, căutînd spre dînsa cu mînie, i-a zis: "Dacă ai voit să vezi faţa mea, vezi-o dar". Iar ea de ruşine n-a putut să caute cu ochii spre faţa lui. Deci, stareţul a zis către dînsa: "Dacă ai auzit de faptele mele bune, acelea îţi erau de trebuinţă să le socoteşti şi să le urmezi. Dar de ce trebuinţă îţi era a

vedea faţa mea? Şi cum ai îndrăznit să vii atîta cale depărtată? Nu ştii oare că eşti femeie şi nu ţi se cade să ieşi afară din casă? Pentru aceea ai venit aici ca, după ce te vei întoarce la Roma, să începi a te lăuda către celelalte femei, zicînd: "Am văzut pe Arsenie, şi astfel vei face mare cale femeilor, care vor vrea să vină la mine?"

Ea a răspuns: "Dacă Domnul îmi va da mie să mă întorc, nu voi lăsa pe nimeni să vină aici, să te supere pe sfinţia ta; iar eu mă rog ca tu să te rogi lui Dumnezeu pentru mine acum şi întotdeauna, să mă pomeneşti în sfintele tale rugăciuni". Răspuns-a stareţul: "Mă rog lui Dumnezeu ca să-ţi şteargă pomenirea ta de la inima mea". Auzind ea acestea, a plecat tulburată şi, mergînd în cetatea Alexandria, s-a îmbolnăvit de necaz. Arhiepiscopul, înştiinţîndu-se că s-a îmbolnăvit jupîneasa, a mers la dînsa pentru a o cerceta şi a o întreba de pricina bolii. Iar ea i-a zis: "Mai bine mi-ar fi fost mie de n-aş fi venit aici, pentru că am rugat pe stareţul Arsenie să mă pomenească în rugăciunile sale, iar el mi-a zis: "Mă voi ruga lui Dumnezeu ca să-ţi şteargă pomenirea ta de la inima mea! Şi iată eu pentru aceea mor de necaz". Arhiepiscopul a grăit către dînsa: "Nu te mîhni de aceasta, o, fiică, că nu fără de pricină a zis aceasta sfîntul stareţ, pentru că tu eşti femeie, iar prin femei diavolul face multe ispite sfinţilor bărbaţi. Deci, stareţul a zis acele cuvinte, cu dinadinsul păzindu-se de ispitele vrăjmaşilor; iar pentru sufletul tău se roagă şi se va ruga totdeauna". Deci, jupîneasa, mîngîindu-se cu acele cuvinte, s-a însănătoşit şi s-a dus cu bucurie întru ale sale.

Cuviosul Arsenie petrecînd în liniştea sa, cu tot gîndul se adîncea în rugăciuni către Dumnezeu şi se aprindea cu dragoste de serafim către El, încît cu totul era încălzit de fierbinţeala gîndirii de Dumnezeu. Odinioară un frate de la schit, mergînd la chilia lui pentru o trebuinţă oarecare, s-a uitat pe o fereastră şi a văzut pe stareţul, stînd la rugăciune cu totul învăpăiat ca focul, şi s-a spăimîntat. Şi era vrednic fratele de vedenia aceea căci, stînd puţin, a bătut în uşă şi, ieşind stareţul şi văzînd pe fratele înspăimîntat, l-a întrebat: "De mult stai aici? N-ai văzut ceva?" Iar fratele a zis: "N-am văzut nimic". Iar el, vorbind cu dînsul pentru ce îi era trebuinţă, l-a eliberat.

Se mai spune de acest cuvios şi aceasta. Pe cînd era el în palatul împărătesc, nimeni din boieri nu purta mai bune haine decît el; iar după ce s-a lepădat de lume, nimeni din monahi nu purta haine mai proaste decît dînsul. Însă a păstrat încă oarecare puţină rămăşiţă din obiceiul cel lumesc; pentru că uneori punea picior peste picior cînd şedea şi-l vedeau astfel fraţii, dar nu îndrăzneau să-l îndrepteze pe el, de vreme ce era foarte cinstit de toţi. Deci, unul dintre dînşii, părintele Pimen, a zis către ceilalţi: "Să mergem la părintele Arsenie şi eu voi şedea înaintea lui astfel, după cum s-a obişnuit el a şedea; iar voi să mă certaţi pe mine, ca şi cum nu aş şedea bine, că atunci eu voi începe a-mi cere iertare şi stareţul se va îndrepta din aceea". Deci, au mers şi a făcut aşa. Iar Cuviosul Arsenie, cunoscînd că nu se cade ca să şadă monahul astfel, de atunci s-a îndreptat.

El era atît de smerit, încît căuta învăţătură de folos şi de la cei simpli; pentru că, odată, vorbind cu un bătrîn egiptean, cerea să-l povăţuiască pe el, cum ar fi putut să gonească de la sine gîndurile cele neplăcute lui Dumnezeu. Văzînd aceea alt frate, i-a zis lui mai pe urmă: "Pentru ce, părinte, fiind atît de iscusit în Scriptură, ştiind bine limba grecească şi latinească, întrebi pe un om simplu pentru îndreptarea gîndurilor tale?" Răspuns-a Cuviosul: "Învăţătura cea grecească şi cea latinească o ştiu, iar alfabetul, pe care acel simplu îl ştie, încă nu am putut a-l învăţa!" Aceasta o zicea sfîntul, adeverind că smerenia este începătură a tuturor faptelor bune, precum şi alfabetul este începătura cărţilor. Şi, chiar dacă ar şti cineva toată înţelepciunea lumească, dar de nu va avea smerită cugetare adevărată, acela nu va putea să afle mîntuitoarea cale către Dumnezeu.

Cuviosul mai avea pe lîngă smerenia sa şi umilinţă mare, pentru că în toată vremea vieţii sale, şezînd şi lucrînd lucrul mîini-lor, ţinea un şervet în sîn, cu care ştergea lacrimile cele ce curgeau din ochii lui, fiindcă plîngea întotdeauna. El petrecea lucrînd toată ziua şi rugîndu-se toată noaptea. Puţin somn primea cîteodată. Iar cînd avea nevoie să doarmă, zicea către somn: "Vino aici, robule cel rău, dar să nu zăboveşti la mine! Astfel şezînd, dormita puţin, apoi degrabă scuturînd somnul de la ochi, se scula, se ruga şi zicea către ucenici: "Monahului îi este destul să doarmă un ceas!" Iar cînd venea ziua Duminicii, se scula din

seara sîmbetei la rugăciune şi, întinzîndu-şi mîinile în sus, lăsa soarele după sine, şi astfel şedea pînă ce soarele răsărea în faţa lui.

Cuviosul se îndeletnicea cu împletirea de coşniţe şi de funii din frunze de finic. El nu schimba apa în care îşi muia frunza cea de finic pînă la anul, fără numai turna cîte puţină. Şi îi ziceau lui unii din fraţi: "Pentru ce, părinte, nu schimbi apa finicului, oare nu simţi că miroare greu în chilia ta?" Iar sfîntul le răspundea lor: "În locul tămîiei şi a mirurilor celor binemirositoare, pe care în lume bine le-am mirosit, acum se cade să miros putoarea aceasta, ca în ziua înfricoşatei judecăţi, să mă izbăvească Domnul de putoarea cea nesuferită a iadului".

Pe acest părinte de multe ori îl supărau diavolii, aducîndu-i oarecare ispitiri. Deci, odată, fratele care îi slujea, apropiindu-se de chilie, a auzit pe bătrînul, strigînd către Dumnezeu: "Nu mă lăsa pe mine, Doamne, că nici un bine n-am făcut înaintea Ta! Ci dă-mi mie după darul Tău, ca măcar de acum să pun început bun!"

S-a întîmplat odată că Cuviosul Arsenie s-a îmbolnăvit. Şi, mergînd clericii, l-au luat şi l-au adus aproape de biserică, în bolniţă, ca să-i slujească lui. Şi l-au aşezat pe un pat cu aşternut, punînd sub capul lui o pernă moale. Deci, a mers la dînsul un frate ca să-l cerceteze şi, văzînd pe cuviosul culcat pe pat cu aşternut şi pernă moale sub cap, s-a smintit, zicînd: "Oare acesta este părintele Arsenie? Şi oare pe acest fel de pat moale se culcă?" Şi, înţelegînd aceasta preotul bisericii, a luat deosebi pe fratele acela şi l-a întrebat pe el, zicînd: "Frate, cînd ai fost în lume, ce rînduială aveai? Şi ce fel ţi-a fost viaţa ta?" Iar el a zis: "Am fost păstor de dobitoace şi mi-am petrecut zilele mele în multe osteneli şi griji".

Iarăşi l-a întrebat pe el preotul: "Dar acum cum petreci în chilia ta?" Iar el a zis: "Vieţuiesc întru odihnă, avînd cele de trebuinţă şi trăind fără de grijă". Zis-a lui preotul: "Acesta pe care îl vezi - părintele Arsenie -, cînd era în lume, a fost tată al împăraţilor şi îi stăteau lui înainte o mie de slugi. Era îmbrăcat în haine luminoase, cu brîie de aur şi cu gherdane era încins; aşternutul lui era de mult preţ şi bogăţie la dînsul era fără de număr. Iar tu ai fost unul dintre cei săraci, păscînd dobitoacele, şi n-ai avut o odihnă ca aceasta în lume, precum ai acum în călugărie. Deci, tu acum te odihneşti după ostenelile cele din lume, iar părintele Arsenie se osteneşte după odihna şi îndestularea cea luminoasă şi pătimeşte în sărăcie!" Deci, fratele acela umilindu-se, s-a închinat preotului, cerîndu-şi iertare şi zicînd: "Cu adevărat, părinte, aşa este. Eu am venit de la osteneli la odihnă, iar părintele Arsenie a venit de la odihnă la osteneli!" Şi, folosindu-se fratele acela, s-a dus.

Într-o vreme a venit năvălirea barbarilor asupra părţii aceleia, şi fugeau părinţii prin cetăţi şi prin locuri ascunse, lăsînd schitul. Iar cuviosul n-a voit să iasă din pustie la cetăţi, zicînd: "Dacă Dumnezeu nu mă va păzi pe mine, apoi pentru ce vieţuiesc pe pămînt?" Şi au pustiit barbarii schitul, iar pe Cuviosul Arsenie nici unul din barbari nu l-au putut afla într-acea pustie, pentru că Dumnezeu acoperea pe robul Său. Apoi, gîndind în sine să nu fie lăudat de ceilalţi părinţi, că va creşte întru dînsul oarecare slavă deşartă, a apucat calea aceea pe care au fugit şi ceilalţi părinţi. El plîngea pentru pustiirea schitului, zicînd: "Lumea a pierdut Roma, iar monahii au pierit schitul". După plecarea barbarilor, iarăşi s-au întors părinţii la locurile lor şi, înnoind pe cele risipite, vieţuiau ca mai înainte. Asemenea s-a întors în chilie şi Cuviosul Arsenie.

Cuviosului Arsenie i s-a adus din Roma o diată a unui oare-care boier, rudenia lui, care, murind, i-a lăsat multe bogăţii şi averi ca să le împartă precum va voi. Stareţul, luînd acea diată voia să o rupă; dar trimisul a căzut la picioarele lui, zicînd: "Rogu-te pe tine, părinte, să nu rupi diata, ca să nu fie căutată la mine de cei ce m-au trimis". Atunci cuviosul i-a dat lui diata întreagă, zicînd: "Eu mai înainte decît acela am murit, şi cum el a murit de curînd, mă face pe mine cu diata aceasta moştenitor al averilor sale, fiind eu mort". Şi a întors înapoi pe trimisul acela cu diata.

Cuviosul nu locuia totdeauna în acelaşi loc; ci, uneori din pustia schitului se muta la alte locuri mai liniştite, fugind de cei ce veneau şi-l supărau. El petrecea la un loc ce se numea Troghin, mai sus de Babilon, în preajma cetăţii Memfis, asemenea şi în Canopul Alexandriei şi prin alte locuri pustii, şi iarăşi se întorcea la schit, dar nimeni nu putea să ajungă chipul vieţuirii lui.

Şezînd el în părţile cele de jos ale Egiptului şi, neputînd să sufere supărările celor ce veneau la dînsul şi-i tulburau liniştea, a voit să-şi lase chilia şi să se ducă aiurea. Deci, neluîndu-şi nimic, a ieşit, zicînd către cei doi ucenici ai săi, Alexandru şi Zoil: "Tu, Alexandre, să rămîi aici, iar tu, Zoil, să mergi cu mine la rîu şi să-mi cauţi o corabie, care merge la Alexandria şi pe urmă te vei întoarce la fratele tău, Alexandru". Deci, ucenicii lui s-au tulburat de aceste cuvinte, însă nu îndrăzneau să întrebe pe stareţ pentru ce să desparte de dînşii? Şi a plecat stareţul în părţile Alexandriei, dar a căzut într-o boală mare, în care a zăcut multă vreme. Iar ucenicii lui, Alexandru şi Zoil, cei ce rămăseseră în chilie, se întrebau între ei, dacă n-a mîhnit cineva dintre dînşii pe cuviosul stareţ cu vreo neascultare. Şi, neaflînd între ei nici o pricină, se mîhneau de plecarea stareţului. După ce cuviosul s-a însănătoşit, a zis în sine: "Mă voi duce iarăşi la ucenicii mei". Şi, sculîndu-se, s-a dus.

El fiind aproape de rîu şi mergînd oameni mireni pe acea cale, din întîmplare, o femeie arabă s-a atins de cojocul cuviosului; iar stareţul, mîhnindu-se, a certat-o căci, fiind femeie, a îndrăznit de s-a atins de haine călugăreşti. Şi i-a zis lui aceea: "Dacă eşti monah, apoi du-te în munte pustiu!" Stareţul, umilindu-se de cuvintele ei, grăia în sine, poftind adeseori cuvintele femeii aceleia: "Dacă eşti monah, Arsenie, du-te în munte şi sălăşluieşte-te în pustie". Şi a mers la un loc ce se numea "piatră", unde petreceau ucenicii lui; şi acolo l-au întîmpinat Alexandru şi Zoil, care, căzînd la picioarele lui, plîngeau. Şi a plîns şi stareţul, căzînd pe grumajii lor. Ucenicii au zis către stareţ: "Ducerea ta de la noi, părinte, multă mîhnire ne-a făcut nouă, pentru că ne ziceau părinţii: Nu s-ar fi dus de la chilia sa părintele Arsenie, dacă ucenicii nu l-ar fi mîhnit pe el prin a lor neascultare şi nesupunere". Grăit-a stareţul către dînşii: "Şi eu am înţeles aceasta, fiilor, cum că părinţii astfel zic de voi, şi pentru aceasta m-am întors la voi, şi vor zice acum părinţii de mine: "Porumbelul cel ce a zburat din corabia lui Noe, neaflîndu-şi odihnă picioarelor sale, iarăşi în corabie la Noe s-a întors". Şi s-au mîngîiat ucenicii şi au petrecut toţi împreună pînă la sfîrşitul vieţii cuviosului.

Cuviosul Arsenie, şezînd în chilia sa, i s-a descoperit lui de la Dumnezeu acestea: El a auzit un glas, zicînd către dînsul: "Ieşi din chilie, ca să-ţi arăt lucrurile omeneşti". Ieşind stareţul, s-a făcut ca într-o uimire şi a văzut pe îngerul lui Dumnezeu, luîndu-l de mînă şi ducîndu-l la un loc şi i-a arătat lui un om arap, tăind lemne şi făcînd o sarcină mare; iar arapul se încerca să ia sarcina aceea pe spate şi s-o ducă, dar nu putea, fiindcă era grea. Deci el, în loc ca să ia lemne din sarcină şi să o facă mai uşoară, iarăşi tăia lemne şi adăuga la sarcină şi o făcea mai grea decît întîi. Şi iarăşi, încercînd s-o ridice şi neputînd, mai multe lemne punea şi îngreuna sarcina.

Îngerul Domnului, ducînd pe fericitul Arsenie de acolo, i-a arătat lui un alt om care, stînd la un puţ, scotea apă şi o turna într-un vas crăpat şi spart. Apa curgea afară din vasul crăpat şi spart. Apa curgea din vas şi se întorcea înapoi în puţ, iar cel ce o scotea, se ostenea în zadar. Iarăşi îngerul a arătat stareţului altă vedenie: Se vedea o biserică stînd deschisă şi doi bărbaţi călări pe cai, ducînd o bîrnă în curmeziş, amîndoi voiau să treacă prin uşile bisericii, dar nu puteau, fiindcă lemnul era de-a curmezişul; iar unul cu altul nu se învoia, ca să îndrepteze lemnul în lungimea drumului şi să meargă înainte pe uşă. Voind amîndoi deodată să intre, mergeau în curmeziş, pentru aceea au rămas afară de uşi, neputînd să intre în biserica cea deschisă.

Deci, stareţul a întrebat pe îngerul ce-l ducea pe el: "Ce este această vedenie?" Şi i-a tîlcuit lui îngerul astfel: "Aceşti oameni care au dus bîrna, cu chipul sînt bărbaţi îmbunătăţiţi, însă mîndri, nevoind să se smerească unul altuia. Pentru aceea nu intră întru împărăţia cerului, ci rămîn afară pentru mîndria lor, prin care ei toată fapta lor cea bună o pierd. Iar cel ce scotea apă şi o turna în vasul cel spart, înseamnă omul care are fapte bune, însă de păcate nu se părăseşte; pentru aceea în deşert se osteneşte, de vreme ce cu păcatele îşi pierde plata sa, pe care era să o cîştige de la Dumnezeu. Iar arapul care tăia lemne şi le adăuga la sarcină, cu chipul este un om, care în multe păcate petrece şi, în loc de pocăinţă, adaugă mai mari fărădelegi peste fărădelegile sale cele mai dinainte. Această vedenie o spunea Cuviosul Arsenie ucenicilor săi spre folos, ca şi cum era văzută de un alt stareţ, iar nu de el.

O altă înfricoşată descoperire, care se întîmplase altor părinţi pentru dumnezeieştile Taine ale lui Hristos, o spunea astfel: "A fost într-un schit un stareţ minunat cu viaţa şi slăvit între părinţi pentru faptele cele

bune ale sale. Acela, din neştiinţa sa - pentru că era prea prost şi neiscusit în dumnezeiasca Scriptură - se smintea cu necredinţa pentru Preacuratele Taine, zicînd că pîinea pe care o primim din dumnezeiescul Altar şi paharul, cu care ne împărtăşim, nu este adevăratul Trup şi Sînge al lui Hristos, ci numai închipuire a Trupului şi a Sîngelui Lui. Auzind aceasta doi stareţi iscusiţi, ziceau între ei că nu cu răutate grăieşte stareţul acestea despre Sfintele Taine, ci din prostie şi din neştiinţă; şi se sîrguiau să-l îndrepteze pe el în aceea. Ei s-au dus la dînsul şi, vorbind şi altele pentru folosul sufletului, au început a zice şi aceasta: "Am auzit, părinte, un cuvînt necuviincios despre un frate, că ar fi zis că pîinea pe care o primim şi paharul pe care îl bem din Sfîntul Altar, nu este Trupul şi Sîngele lui Hristos, ci numai o închipuire".

Iar stareţul a răspuns: "Eu sînt cel ce am zis aceasta". Iar ei l-au rugat, zicînd: "Să nu crezi aşa, părinte, ci într-acest chip: Nouă ne-a dat Sfînta Biserică sobornicească a crede şi a mărturisi că pîinea este cu adevărat Trupul lui Hristos şi vinul în pahar este adevărat Sîngele Lui; iar nu închipuire a Trupului şi a Sîngelui". Pentru aceea îi aduceau multe cuvinte din dumnezeiasca Scriptură şi de la Sfinţii Părinţi, dovedind necredinţa lui, dar în prostia sa zicea: "De nu mă voi încredinţa cu însuşi lucrul, nu voi crede".

Bătrînii i-au zis: "Părinte, să ne rugăm dar lui Dumnezeu pentru aceasta. Noi toţi trei postim o săptămînă, ca să-ţi descopere ţie această Taină; şi credem că-ţi va descoperi, nevoind să-ţi pierzi ostenelile tale de mulţi ani". Stareţul a primit cu bucurie cuvîntul acesta şi s-au închis fiecare în chilia sa, postind şi rugîndu-se toată săptămîna. Stareţul acela zicea în rugăciunea sa cea către Dumnezeu: "Doamne, Tu ştii că nu din răutate nu cred, dar cu mintea mea proastă nu pot înţelege şi pătrunde taina aceasta. Deci, arată-mi, după bunătatea Ta, singur adevărul, ca să nu mă rătăcesc cu credinţa". Asemenea şi cei doi stareţi rugîndu-se, ziceau: "Doamne, arată fratelui nostru această taină a Ta, ca să nu rămînă în necredinţă şi să nu-şi piardă osteneala sa cea îmbunătăţită". Dumnezeu a ascultat rugăciunea lor şi le-a descoperit această înfricoşată taină astfel: După ce s-a sfîrşit săptămîna postirii lor şi a rugăciunilor, sosind ziua Duminicii, au intrat toţi acei trei stareţi în biserică la dumnezeiasca Liturghie şi împreună au stat la un loc.

Acolo li s-au deschis ochii, cînd s-a pus pîinea pe Sfînta Masă şi au văzut un Prunc mic. Preotul, întinzînd mîna ca să frîngă pîinea, a văzut pe îngerul Domnului pogorîndu-se din cer, avînd în mîini un cuţit, şi, junghiind Pruncul, I-a turnat sîngele în pahar. Şi cînd preotul frîngea pîinea, îngerul sfărîma trupul în părticele; iar cînd fraţii au mers să se împărtăşească cu Sfintele Taine, a mers şi părintele care nu credea şi, luînd în mînă carne crudă şi sîngerată şi văzînd în pahar sînge, temîndu-se a strigat, zicînd: Cred, Doamne, că pîinea este Trupul Tău şi vinul este Sîngele Tău.

Şi îndată carnea s-a făcut pîine şi sîngele vin şi s-a împărtăşit cu multă frică şi cu umilinţă. Părinţii i-au zis: "Ştie Hristos Dumnezeu că neamul omenesc nu poate să mănînce carne crudă, nici să bea sînge; de aceea îşi dă Preacuratul Său Trup sub chipul pîinii şi Sîngele Său cel făcător de viaţă sub chipul vinului, ca să-l poată primi cei ce se împărtăşesc cu credinţă". Pentru aceasta ei au dat laudă lui Hristos Dumnezeu, că n-a lăsat pe stareţul cel îmbu-nătăţit să piară cu necredinţa.

Un frate oarecare a întrebat pe părintele Arsenie pentru folosul sufletului; iar fericitul i-a zis: "Îngrijeşte-te în tot chipul ca, cele făcute în mintea ta, să fie plăcute lui Dumnezeu şi cu înlesnire vei birui păcatele cele dinafară". Aceasta o zicea sfîntul, arătînd că toate patimile păcatelor se nasc din voinţa minţii şi din gîndurile cele spurcate ale ei, care, primindu-se în inimă, se ţin cu îndulcire. Iar cel ce-şi îndreptează mintea sa către Dumnezeu şi izgoneşte îndată gîndurile cele spurcate, îşi taie patimile şi biruieşte poftele păcatelor".

Stareţul a mai zis: "De vom căuta pe Dumnezeu cu adevărat, El singur va veni la noi şi-L vom vedea; şi dacă Îl vom ţine pe El la noi prin viaţă curată, va petrece împreună cu noi".

Alt stareţ a întrebat pe părintele Arsenie: "Părinte, mie îmi zic gîndurile: ce vei face, căci eşti bătrîn şi nu poţi să posteşti, nici să te osteneşti pentru bătrîneţe? Deci, du-te de cercetează bolnavii, pentru că acesta este semnul dragostei". Iar cuviosul, înţelegînd că gîndul acesta este din meşteşugire diavolească, a zis acelui stareţ: "Mănîncă, bea, dormi, nu lucra, decît numai să nu ieşi din chilia ta". Acestea le zicea, pentru că sfîntul ştia că monahul, ieşind din chilie şi apropiindu-se de locaşurile mireneşti, îl încurcă vrăjmaşul

cu multe curse, spre sminteală şi cădere. Deci, nu se cuvine aceluia ce a murit pentru lume, să iasă afară din chilia şi din mănăstirea sa, fără de pricină, precum cel mort nu iese afară din mormîntul său. Iar monahul care umblă afară din mănăstire, după voia sa, este cu adevărat mort, pentru că a murit cu sufletul.

Sfîntul iarăşi zicea: "Sînt mulţi care se sîrguiesc a-şi păzi curăţia trupească, de aceea îşi omoară trupul lor cu postiri, cu privegheri şi cu multe osteneli. Dar sînt puţini cei ce-şi păzesc sufletul de spurcăciunea păcatului slavei deşarte, de iubirea de cinste, de iubirea de argint, de zavistie, de ura de fraţi, de mînie, de pomenirea de rău, de osîndire şi de mîndrie. Unii ca aceştia, pe afară sînt curaţi cu trupul, iar cu sufletul sînt foarte spurcaţi. Ei sînt asemenea ca mormintele cele văruite, care pe dinăuntru sînt pline cu oase împuţite. Fericiţi sînt cei ce se sîrguiesc, ca atît trupul cît şi sufletul să le fie curate de toată spurcăciunea; pentru că cei curaţi cu inima, iar nu numai cu trupul, sînt fericiţi, că aceia vor vedea pe Dumnezeu.

Un frate a zis cuviosului: "Părinte sfinte, am învăţat cuvinte din cărţi şi din psalmi şi mă sîrguiesc să le citesc cu osîrdie. Dar, citindu-le pe acelea, nu am umilinţă, fiindcă nu înţeleg puterea dumnezeieştii Scripturi, şi din această cauză mă scîrbesc foarte". Răspuns-a lui fericitul: "Fiule, se cade ca neîncetat să te deprinzi la citirea cuvintelor Domnului, măcar de n-ai umilinţă şi nu le înţelegi puterea. Pentru că am auzit ceea ce zice părintele Pimen şi ceilalţi Sfinţi Părinţi, că descîntătorii cei ce s-au obişnuit a descînta şerpii, ei nu înţeleg acele cuvinte pe care le grăiesc; iar şerpii, auzind puterea cuvintelor, le cunosc cu sfinţenie şi se îmblînzesc, dîndu-se în mîinile lor. Aşa facem şi noi. Măcar că nu înţelegem puterea cuvintelor dumnezeieştii Scripturi, însă, cînd le avem neîncetat în gurile noastre, auzindu-le diavolii se înfricoşează şi fug de la noi, nesuferind cuvintele Sfîntului Duh, care le-a grăit prin robii Săi, prooroci şi apostoli".

Apropiindu-se vremea mutării lui la Dumnezeu, a zis uceni-cilor săi: "Să nu faceţi pentru mine acea pomenire, adică să puneţi masă şi să chemaţi fraţii la mîncare şi la băutură. Numai de aceasta să vă îngrijiţi, ca să se săvîrşească aducerea dumnezeieştilor jertfe, pentru păcătosul meu suflet". Auzind acestea, ucenicii s-au tulburat şi au început a plînge. Iar el le-a zis: "Nu plîngeţi, fiilor, că încă n-a venit ceasul sfîrşitului meu, însă este aproape". Deci, l-au întrebat ucenicii: "Părinte, cum te vom îngropa?" Iar el le-a zis: "Nu ştiţi oare, să mă legaţi de picioare cu o funie şi să mă aruncaţi în munte?"

După ce i s-a apropiat moartea, a început a se teme şi a plînge. Şi, văzîndu-l ucenicii plîngînd, l-au întrebat: "Oare şi tu te temi de moarte, părinte?" El a răspuns către dînşii: "Frica aceasta cu adevărat a fost în mine în toate zilele călugăriei mele, din ziua în care am luat asupra mea acest chip". Şi a adormit Cuviosul părinte Arsenie, somnul cinstitei morţi, dîndu-şi sfîntul său suflet în mîinile Domnului, Căruia I-a slujit cu osîrdie. Auzind părintele Pimen, că s-a mutat părintele Arsenie, a lăcrimat şi a zis: "Fericit eşti, părinte Arsenie, că ai plîns în toate zilele vieţii tale! Pentru aceasta în veci te vei veseli; căci cel ce nu plînge aici de voie, va plînge acolo în munci fără de voie, dar fără nici un folos!"

Se povesteşte de Cuviosul Arsenie şi aceasta: că acesta era cuvîntul lui adeseori, zicînd către sine: "Arsenie, la ce ai venit aici? N-ai venit la odihnă, ci la osteneli; nu la lenevire, ci la nevoinţă. Deci, nevoieşte-te, osteneşte-te şi nu te lenevi". Încă şi aceasta o spunea sfîntul: "De multe ori m-am căit de cuvîntul pe care îl grăiam, iar de tăcere, niciodată!"

Părintele Daniil povestea despre dînsul: "Niciodată nu voia să grăiască vreo întrebare din carte, măcar deşi putea, fiindcă ştia bine dumnezeiasca Scriptură; însă, tăcea, ca să nu se arate înţelept în cărţi. Nici nu scria vreo scrisoare la cineva, socotindu-se că este prost pentru Hristos şi neştiutor. Nici de slujba altarului nu se atingea, măcar că era sfinţit pentru aceasta, ci cu monahii cei nesfinţiţi se apropia la dumnezeieştile Taine; şi aceasta o făcea din smerenia sa cea mare. Iar cînd mergea în biserică la soborniceasca cîntare, se ducea după un stîlp, ca nici el să nu vadă pe cineva la faţă, dar nici faţa lui nimeni".

Vederea lui era îngerească, ca şi a lui Iacov cel din Legea Veche; cu totul era cărunt, curat la trup şi uscat din înfrînarea cea mare şi barba mare pînă la brîu; iar perii de la ochi îi căzuseră din cauza plînsului din

toate zilele; era înalt la stat şi gîrbov la bătrîneţe. El a avut un sfîrşit fericit, vieţuind în călugăreştile osteneli cincizeci de ani; cu postul şi cu rugăciunile plăcînd lui Dumnezeu. În schit a petrecut patruzeci de ani, zece ani la un loc ce se numea Troghin, mai sus de Babilon, în spatele cetăţii Memfis, iar trei ani a vieţuit în Canopolul Alexandriei. Întorcîndu-se iarăşi în Troghin a petrecut doi ani şi a adormit acolo întru Domnul, avînd vîrsta de o sută de ani şi mai bine. El a fost bărbat bun, plin de Duhul Sfînt şi de credinţă. Cu ale cărui sfinte rugăciuni să ne învrednicim şi noi a cîştiga iertare de păcate şi viaţa veşnică de la Hristos Domnul nostru, Căruia I se cuvine slavă împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, în veci. Amin.

Pomenirea Sfîntului Prooroc Isaia
(9 mai)

Sfîntul Prooroc Isaia era de neam din Ierusalim şi se trăgea din seminţia împăraţilor iudei. El era fiul lui Amos, nu al Proorocului Amos, pentru că Proorocul Amos era de neam tecuntean şi păstor de dobitoace; iar nu ierusalimnean din casă împărătească, fiind cinstit între sfinţii prooroci. Amos, tatăl lui Isaia, era unul din rudeniile împăratului Ierusalimului, frate bun cu Amesie, împăratul iudeu, care nu era numărat între sfinţii prooroci.

Isaia, fiul lui, crescuse în frica lui Dumnezeu, învăţînd legea Domnului. După ce a ajuns la vîrsta cea desăvîrşită, s-a însoţit cu o femeie după lege şi a născut fiu, precum singur zice de aceasta: "M-am apropiat de proorociţă", adică de soţia mea, cea luată din ceata fecioarelor, pentru a petrece împreună; şi, care, pînă la vremea nunţii slujea în biserica Domnului, cu fapte bune şi sfinte, deprinzîndu-se a se ruga neîncetat lui Dumnezeu; şi se învrednicise de darul proorociei, pentru viaţa ei cea plăcută Lui. Ea este numită proorociţă pentru două lucruri: întîi pentru că este soţie de prooroc, iar al doilea pentru că singură a luat darul proorociei de la Dumnezeu. Şi a zămislit în pîntece de la bărbatul său, proorocul Isaia, şi a născut fii.

Deci, Isaia a zis: *Iată, eu şi pruncii pe care mi i-a dat Dumnezeu*. Aici, după înţelegerea tîlcuitorilor, vorbeşte despre fiii săi cei fireşti şi se pomeneşte în proorocia lui Iacov, fiul lui. Iar fericitul Ieronim spune de proorocul Isaia, din povestire ebraică şi aceasta: "El a fost, după maică, moş al împăratului Manase, muncitorul său; pentru că din fiica lui Ofovia, cea însoţită cu împăratul Ezechie, s-a născut Manase. Sfîntul Isaia a început a prooroci în împărăţia lui Azaria, împăratul Iudeii, care, în Sfînta Scriptură, se numeşte Ozia.

Acel împărat a fost fiul lui Amesie împăratul şi nepot al lui Amos, tatăl lui Isaia. Deci, Sfîntul Isaia a proorocit în zilele împă-ratului Azarie, numit şi Ozia, fiul lui Amesie, în zilele împăratului Ioatam, fiul lui Ozia, în zilele împăratului Ezechie, fiul lui Ahaz, în zilele împăratului Ahaz, fiul lui Ioatam şi în zilele împăratului Manase, fiul lui Ezechie, de la care a şi pătimit.

Dar cum şi ce a proorocit el, este destul de arătat în cartea lui cea scrisă pe larg, în care este arătată şi viaţa lui cea plăcută lui Dumnezeu. El a fost atît de bineplăcut lui Dumnezeu, încît s-a învrednicit a-L vedea şezînd pe scaun înalt şi preaînălţat, Căruia împrejur Îi stăteau serafimii cei cu cîte şase aripi, strigînd: *Sfînt, sfînt, sfînt Domnul Savaot; plin este cerul şi pămîntul de slava Lui*. Iar cînd Isaia proorocul a văzut aceasta, s-a umplut de spaimă şi a zis în sine: *O, ticălosul de mine, m-am învrednicit a vedea pe Domnul Savaot cu ochii mei, fiind om, avînd buze necurate şi petrecînd în mijlocul poporului, cel ce are buze necurate*.

Şi s-a trimis la dînsul unul din serafimi, avînd în mîini un cărbune aprins, pe care îl luase cu cleştele din altar şi s-a atins de buzele lui, zicîndu-i: *Iată, s-a atins acesta de buzele tale şi va şterge Domnul fărădelegile tale şi păcatele tale le va curăţi*. După aceasta a auzit Sfîntul Isaia glasul Domnului, grăind către dînsul: *Pe cine voi trimite şi cine va merge la poporul Meu*. Şi a zis Isaia: *Iată, eu sînt Doamne. Trimite-mă pe mine!* Şi l-a trimis pe el Domnul la poporul Său, ca să îndemne pe cei păcătoşi la pocăinţă

şi să le spună lor cele ce vor să fie, adică vor lua multe feluri de pedepse, de nu se vor pocăi; iar de se vor întoarce la Dumnezeu cu pocăinţă, vor primi milă şi iertare.

Deci, a proorocit Sfîntul Isaia despre multe feluri de lucruri, precum şi despre robia Galileei şi a Samariei de către asirieni; despre năvălirea lui Senaherim asupra Iudeei, despre stricarea multor ţări şi cetăţi cu multe feluri de războaie; dar, mai ales, a proorocit despre zămislirea şi naşterea lui Hristos din Preacurata Fecioară, prin Care s-a mîntuit neamul omenesc. El a zis: *Iată, Fecioara va lua în pîntece şi va naşte Fiu şi vor chema numele Lui, Emanuel, care se tîlcuieşte cu noi este Dumnezeu*. Şi iarăşi: *Ieşi-va toiag din rădăcina lui Iesei* - Preacurata Fecioară - *şi floare din rădăcina lui va creşte* - Hristos - *şi va odihni peste dînsul Duhul lui Dumnezeu, Care din Tatăl este şi spre Fiul Se odihneşte*. Şi iarăşi: *Prunc S-a născut nouă şi Fiul S-a dat nouă, a Cărui stăpînire s-a făcut peste umărul Lui; şi se cheamă numele lui, Înger de mare sfat*. Asemenea a proorocit şi despre patimile lui Hristos, zicînd: *Acesta, poartă păcatele noastre şi pătimeşte durere pentru noi. Răpitu-S-a pentru păcatele noastre şi a fost muncit pentru fărădelegile noastre şi cu rana Lui noi toţi ne-am vindecat. Ca o oaie spre junghiere S-a adus şi ca un miel fără de glas împotriva celui ce-L tunde pe El; aşa nu Şi-a deschis gura Sa...*

Chiar şi despre Crucea lui Hristos mai înainte a vestit, zicînd: *Slava Libanului va veni la tine, Ierusalime, cu chiparos, cu perg şi cu cedru, ca împreună să preamărească locul cel sfînt al Meu, zice Domnul - şi locul picioarelor Mele îl voi preamări*. El a mai vestit a doua înfricoşată venire a lui Hristos, zicînd: *Iată, Domnul va veni ca focul şi carele Lui ca viforul, ca să dea cu mînie izbîndirea Sa şi certarea în văpaie de foc. Căci cu focul Domnului se va judeca tot pămîntul*.

Proorocul Isaia petrecea întru defăimarea lumii; pentru că deşi era rudă cu împăraţii Iudeii şi putea să aibă multe bogăţii şi slava lumii aceştia, însă pe toate acelea le-a trecut cu vederea pentru Dumnezeu şi petrecea cu soţia sa cea plăcută lui Dumnezeu, în sărăcie de bunăvoie şi smerenie, în înfrînare mare şi în viaţa cea aspră a trupului. Haina lui era un fel de sac făcut din păr, pe care îl punea pe trupul gol; una pentru smerenie, alta pentru omorîrea trupului, iar alta, ca să dea oamenilor celor păcătoşi chip de pocăinţă. Şi cu un chip smerit ca acela, ruga pe Dumnezeu pentru dînşii.

Altădată a umblat gol trei zile prin mijlocul Ierusalimului, neruşinîndu-se de mulţimea poporului, nici necinstindu-şi neamul său cel bun. Aceasta a făcut-o după porunca Domnului; pentru că împăratul Ezechie împreună cu Ierusalimul, cînd a venit Sargon şi Senaherim, împăratul asirienilor, asupra Iudeei cu putere multă, nădăjduia mai mult spre ajutorul Egiptului şi al Etiopiei - pentru că se obişnuiseră iudeii de a cîştiga ajutor mai mult de la egipteni şi de la etiopieni, decît a cere ajutorul lui Dumnezeu. Atunci Sfîntul Isaia a sfătuit pe împărat şi pe popor, ca să alerge spre Dumnezeu mai mult decît spre oameni şi de la Cel Preaînalt să ceară şi să nădăjduiască ajutor; iar nu de la aceia, care singuri nu pot să se apere, pentru că s-a apropiat şi de ei pierzare. El a proorocit şi de pieirea Egiptului şi a Etiopiei, care are să vină asupra lor, tot de la acelaşi împărat al asirienilor, Senaherim. Şi ca proorocia lui să fie încredinţată tuturor, a mers gol prin toată cetatea; pentru că s-a făcut către dînsul cuvîntul Domnului, zicîndu-i: *Mergi şi leapădă sacul de pe mijlocul tău şi scoate încălţămintele tale din picioare*.

Iar proorocul a făcut aşa, umblînd gol şi desculţ trei ani, spunîndu-le cu cuvintele şi arătîndu-le cu goliciunea sa că se vor lipsi iudeii de ajutorul Egiptului şi al Etiopiei, spre care în zadar se nădăjduiesc şi, cum că, cu un chip ca acesta, egiptenii şi etiopienii se vor duce în robie goi. Pentru că a grăit Domnul: "Precum a umblat robul Meu, Isaia, gol şi desculţ, aşa va duce împăratul asirienilor pe robiţii Egiptului şi al Etiopiei, pe tineri şi pe bătrîni, goi, desculţi şi descoperiţi spre ruşinea Egiptului".

Proorocul Isaia a închipuit cu acea goliciune a sa, goliciunea lui Hristos Domnul nostru, Care a fost dezgolit pe Cruce în privirea tuturor, pe care El a voit a o suferi pentru goliciunea lui Adam, ce a cunoscut-o în rai, după călcarea poruncii lui Dumnezeu.

Proorocia lui Isaia despre Egipt şi despre Etiopia s-a împlinit îndată; pentru că Senaherim, împăratul asirienilor, auzind că Toroc, împăratul Etiopiei, vine asupra lui, ajutînd iudeilor, s-a întors împotriva lui şi, biruindu-l, a supus împărăţiei sale pămîntul Egiptului şi al Etiopiei; iar după aceea a mers asupra

Iudeei, oştindu-se şi luînd multe cetăţi. El se lăuda că va lua Ierusalimul şi pentru aceasta hulea pe Dumnezeu Cel Înalt prin voievodul său, Rapsac, pe care îl trimisese cu putere multă contra împăratului Ezechie.

Proorocul Isaia era şi mare făcător de minuni, căci, Ierusalimul fiind ameninţat de înconjurarea celor de altă seminţie, din cauza lipsei de apă, el, cu rugăciunea sa - precum scriu despre aceasta Sfîntul Epifanie şi Sfîntul Dorotei al Tirului -, a scos un izvor de apă de sub muntele Sionului. Şi s-a numit izvorul acela "Siloam", adică trimis; căci de la Dumnezeu s-a trimis poporului cel însetat acel izvor, pentru prooroceştile rugăciuni. Izvorul acela era minunat, pentru că izvora apă numai iudeilor; iar celor de altă seminţie se făcea uscat. Sfîntul prooroc a izbăvit cu rugăciunea sa cetatea Ierusalimului de înconjurarea barbarilor; pentru că într-o noapte, a ieşit îngerul Domnului şi a ucis din oastea asirienilor o sută optzeci şi cinci de mii. Deci, Senaherim, sculîndu-se dimineaţa şi văzînd atîta mulţime de trupuri moarte, s-a înspăimîntat şi a fugit cu ruşine de la Ierusalim şi s-a aşezat în Ninive, unde a fost ucis de fiii săi. Sfîntul Isaia a tămăduit pe împăratul Ezechie de o boală, de care se îmbolnăvise de moarte; şi i-a spus aceluia de la faţa Domnului, că pentru rugăciunile şi lacrimile lui, i se mai adaugă la viaţă încă cincisprezece ani. Şi a fost pentru aceasta, că soarele s-a întors înapoi pe fiecare zi cu zece trepte, adică la zece minute, care se arăta în ceasornicul de pe zid.

Deci, ziua aceea a fost mare durere după asemănare; însă nu după asemănarea acelei zile, în care odată Isus al lui Navi a oprit soarele în loc, cînd a biruit pe vrăjmaşi. O minune ca aceasta a înspăimîntat toată lumea, încît Merodah Valadan, fiul lui Valadan, împăratul Babilonului, a trimis o scrisoare şi soli cu daruri în Ierusalim, la Ezechie, împăratul Iudeei, întîi ca să-l cerceteze pe el, căci auzise că a fost foarte rău bolnav şi se sculase; iar al doilea, ca să întrebe de minunea ce se întîmplase, că soarele s-a întors înapoi şi iarăşi s-a îndreptat în calea sa, deoarece se făcuse ştire despre aceea la împăratul Babilonului, că pentru Ezechie se făcuse acea minune. Ezechie s-a bucurat foarte mult de trimişii împăratului Babilonului şi le-a arătat toate bogăţiile casei sale, care lucru n-a fost plăcut Domnului. Deci, a venit la el Sfîntul Prooroc Isaia şi i-a zis: "Ce au văzut în casa ta bărbaţii ce veniseră din Babilon?" Ezechie a răspuns: "Toate cîte sînt în casa mea le-au văzut şi nu a fost în casă nici un lucru din cămările mele, pe care nu l-ar fi văzut".

Isaia i-a zis: "Ascultă cuvîntul Domnului Savaot: Vor veni zile, cînd babilonienii vor lua toate cele din casa ta şi toate cîte au adunat părinţii tăi pînă în această zi, le vor duce în Babilon şi nu vor lăsa nimic; încă vor lua şi din fiii tăi pe care i-ai născut şi îi vor duce în Babilon, unde îi vor face servitori în casa împăratului Babilonului". Această proorocie a Sfîntului Isaia s-a împlinit mai pe urmă, iar împăratul Ezechie s-a sfîrşit în pace şi a fost îngropat împreună cu părinţii săi.

După sfîrşitul împăratului Ezechie a luat împărăţia Iudeei, Manase, fiul lui Ezechie, fiind în vîrstă de doisprezece ani şi făcînd vicleşug înaintea ochilor Domnului. Pentru că, după ce a venit în vîrstă desăvîrşită, a început a umbla nu după poruncile Domnului, ci după urîciunile păgîneşti. Fiindcă a zidit capişte idolilor şi altar lui Baal şi se închina idolilor celor cioplţi, iar casa Domnului a spurcat-o cu jertfe idoleşti şi pe fiii săi i-a trecut prin foc, după cum făceau închinătorii de idoli. El se îndeletnicea cu vrăji şi basme, răzvrătind poporul Domnului şi ducîndu-i pe ei, împreună cu sine, la închinarea de idoli; iar pe cei ce nu se învoiau la voia lui cea păgînească, îi ucidea. El a vărsat foarte mult sînge nevinovat, pînă ce Ierusalimul s-a săturat de mult sînge; pentru care lucru, mustrîndu-se şi ocărîndu-se de Sfîntul Prooroc Isaia, s-a pornit spre mînie. Asemenea şi boierii Ierusalimului şi mulţi din popor s-au umplut de mînie asupra proorocului lui Dumnezeu, de vreme ce, mustrîndu-i pentru acele păcate grele, îi numea boieri ai Sodomei şi ai Gomorei, zicîndu-le: *Ascultaţi cuvîntul Domnului, boieri ai Sodomului, luaţi aminte la legea lui Dumnezeu, popoarele Gomorului*.

Acestea le zicea pentru apucăturile lor cele rele, deoarece prin faptele lor cele necurate, se asemănau cu Sodoma şi cu Gomora. Deci, toţi, împreună cu împăratul, nesuferind o mustrare ca aceea, căutau să ucidă pe sfîntul. Astfel, Sfîntul Prooroc Isaia a fost tăiat la cîmp, afară din Ierusalim, cu fierăstrăul de lemn, din porunca împăratului Manase. Şi aşa, Isaia, marele prooroc al lui Dumnezeu, s-a sfîrşit muceniceşte la adînci bătrîneţi, avînd o sută douăzeci şi şase de ani. El este lăudat de Isus al lui Sirah, astfel: *Domnul a*

izbăvit pe poporul Său prin mîna lui Isaia; a biruit oştile asirienilor şi le-a sfărîmat îngerul Lui; căci Ezechie a făcut plăcere înaintea Domnului şi s-a întărit pe căile lui David, tatăl său, pe care le-a poruncit Isaia, proorocul cel mare şi credincios în vedeniile sale: În zilele lui soarele s-a tras înapoi şi a prelungit viaţa împăratului cu mare duh, a văzut pe cele de pe urmă şi a mîngîiat pe cei ce se tînguiau. În Sion pînă în veac a arătat pe cele ce vor fi şi pe cele ascunse.

După uciderea proorocului Isaia, trupul lui cel cinstit, luîndu-l unii din cei temători de Dumnezeu, l-au îngropat aproape de izvorul acela al Siloamului, pe care Sfîntul Isaia l-a scos cu rugăciu-nea sa. Pentru aceasta l-au pus pe el acolo ca, cu rugăciunile proorocului lui Dumnezeu, Isaia, şi după moartea lui, să izvorască neîncetat apa Siloamului. Lîngă izvorul acela, a fost zidită o scăldătoare, la care orbul din naştere a căpătat vedere, punînd pe ochii lui tina cea făcută din scuipat de Domnul nostru Iisus Hristos, şi care a fost trimis ca să se spele. Chiar pînă astăzi apa aceea are o putere tămăduitoare, pentru că se povesteşte de cei ce cercetează Sfintele Locuri ale Ierusalimului că, saracinii, care acum locuiesc acolo cu voia lui Dumnezeu, fiind din firea lor puturoşi cu trupurile - ca şi caprele -, îşi spălau copiii în apa Siloamului, şi chiar ei se spălau, şi goneau acea putoare. Încă şi celor bolnavi de ochi li se aduce mare ajutor din apa aceea, cu rugăciunile Sfîntului Prooroc Isaia şi cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, căruia se cuvine slava în veci. Amin.

Viaţa şi pătimirea Sfîntului Hristofor Mărturisitorul şi a celor împreună cu dînsul (9 mai)

Luînd cu nedreptate împărăţia Romei, prearăul Dechie, la anul de la Hristos 108 şi, punînd ajutător la ocîrmuirea împărăţiei pe Valerian, îndată a pornit prigoană mare contra creştinilor, pe care istoricii o numără a opta. El a pornit această prigoană, cum zic unii din istorici, din pizma ce o avea asupra lui Filip, cel mai înainte de dînsul, care iubea pe creştini şi îi cinstea; unii zic că Filip s-ar fi făcut chiar creştin. Dechie, atît s-a îndrăcit cu luptarea contra lui Dumnezeu şi atît de aspru şi cumplit s-a ridicat asupra creştinilor, încît a scris cărţi şi porunci nelegiuite şi nedrepte către toţi ighemonii şi stăpînitorii cei de sub stăpînirea lui, care erau păgîni ca şi dînsul. El le-a poruncit ca, cu mare groază, să silească pe cei drepţi şi binecredincioşi robi ai lui Hristos, să jertfească idolilor şi să mănînce bucate din cele spurcate cu sîngele dobitoacelor jertfite; iar cîţi nu vor să se lepede de Hristos, mai întîi să-i pedepsească şi să-i bată cu felurite răni şi să le pună asupra lor nenumărate munci; iar după aceea, să-i omoare cu nemilostivire. Deci, toţi stăpînitorii şi ighemonii ţărilor şi cetăţilor se sîrguiau cu toată puterea să se arate bineplecaţi şi supuşi către împăratul, avînd păgînii multă îndrăzneală, iar cei credincioşi erau prigoniţi şi munciţi păgîneşte.

Într-acea vreme, un voievod al împăratului, făcînd război cu alte neamuri şi biruindu-le, a aflat într-acele neamuri un om din cei cu capul de cîine, care mănîncă oameni şi cărora noi le zicem căpcăuni; pe acela voievodul l-a luat rob. El era înţelept la minte din fire şi cu cunoştinţă bună, cugetînd dumnezeieştile cuvinte întru inima sa; şi, văzînd pe păgîni pedepsind totdeauna pe creştini cu multe feluri de munci, se mîhnea şi împreună pătimea durere, ca un milostiv ce era. Dar, fiindcă nu putea să vorbească şi să mustre pe păgîni ca un om, s-a dus de la dînşii la un loc deosebit, afară din cetate, şi, căzînd la pămînt, a făcut cu mintea rugăciunea aceasta: "Doamne, Atotţiitorule, auzi smerenia mea şi arată milostivirea Ta, spre mine nevrednicul robul Tău. Deschide buzele mele, şi dă-mi grai omenesc, ca să pot mustra pe tiranul".

Astfel rugîndu-se el, îndată s-a aflat înaintea lui un om purtător de haine albe şi a zis către dînsul: "Reprovos - că astfel se numea el mai înainte -, s-a auzit rugăciunea ta! Scoală-te să iei darul de la Domnul". Deci, sculîndu-se, s-a apropiat de buzele lui, omul acela purtător de haine albe şi, suflîndu-i în gură, îndată a vorbit fără de împiedicare; şi, mergînd îndată în cetate şi văzînd pe creştini muncindu-se de muncitori, l-a durut inima, ca şi cum însuşi ar fi pătimit munci, şi a zis către păgîni aceasta: "O, povăţuitori ai întunericului şi plini de fărădelegi, nu vă ajunge vouă că aţi vîndut sufletele voastre satanei?

Ne siliţi şi pe noi, care ne temem de Dumnezeu Cel adevărat, să pierim împreună cu voi? Eu sînt creştin şi nu sufăr să mă închin zeilor celor deşerţi şi urîciunilor celor netrebnice".

Sfîntul, zicînd acestea, un slujitor cu numele Vachies, care se întîmplase aproape de dînsul, l-a lovit peste gură; iar fericitul a zis cu blîndeţe: "Sînt legat de Mîntuitorul meu Iisus Hristos şi pentru aceasta nu-ţi fac ţie răsplătirea cuviincioasă; iar dacă m-aş mînia, nu poate să mă biruiască nici toată împărăţia voastră cea stricată şi răzvrătită".

Deci, ducîndu-se Vachios în cetatea unde era împăratul, i-a vestit lui acestea, zicînd: "Sînt puţine zile de cînd, muncind voievodul pe creştini după dumnezeiasca ta poruncă, s-a arătat în mijlocul poporului un uriaş înfricoşat, tînăr cu vîrsta, iar capul şi căutătura sălbatică, dinţii lui ies afară din gură ca şi ai porcului, capul lui este de cîine şi, în scurt să zic, atît este de grozav, încît nu pot nicidecum, să-i povestesc chipul lui. El huleşte pe zei şi împărăţia ta şi pentru aceea l-am lovit pe el cu palma peste obraz; dar s-a lăudat, că nu se teme de toată împărăţia ta. Deci, pentru aceasta am venit să vestesc împărăţiei tale; nu cumva a auzit Dumnezeul creştinilor rugăciunile lor şi l-a trimis pe dînsul spre ajutorul lor?"

Împăratul, mîniindu-se, a zis către dînsul: "Oare ai diavol şi pentru aceasta ţi s-a arătat ţie într-acest chip?" Aşa a zis şi îndată a trimis două sute de ostaşi, zicînd: "Legaţi-l pe el şi astfel să mi-l aduceţi; iar dacă se va împotrivi vouă, tăiaţi-l în mii de bucăţi şi numai capul lui să mi-l aduceţi să-l văd, de este atît de înfricoşător precum spune ticălosul acesta". Fericitul Reprovos s-a dus la biserica creştinilor şi, şezînd dinafară la poartă, a înfipt toiagul său în pămînt şi, plecîndu-şi capul, s-a rugat, zicînd: "Doamne Dumnezeule, Atotţiitorule şi Atotputernice, Cela ce Te porţi pe Heruvimi şi eşti slăvit de Serafimi şi lăudat de toţi sfinţii Tăi, ascultă-mă astăzi pe mine nevrednicul şi porunceşte ca să înfrumuseţeze toiagul meu ca al Sfîntului Tău prooroc Aaron, ca să se arate şi spre mine bunătatea Ta cea multă şi să mă fac întru mărturisirea Ta mai sîrguitor, ca să Te preamăresc pe Tine, Tată şi pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, în veci. Amin."

Astfel rugîndu-se îndată, o, minune, toiagul a odrăslit! Pentru aceea, văzînd un semn minunat ca acesta, s-a întărit mai bine şi iarăşi s-a rugat, mulţumind Domnului. Deci, ostaşii pe care îi trimisese Dechie să prindă pe sfîntul, au ajuns acolo într-acel ceas cînd el se ruga afară din biserică; şi, văzîndu-l de departe, s-au înfricoşat de chipul lui, neîndrăznind să se apropie de el. Iar unul din ei a îmbărbătat pe ceilalţi, zicînd: "Ce ne înfricoşăm de un om fără de arme?" Şi, ducîndu-se aproape de el, l-a întrebat, zicînd: "De unde eşti şi pentru ce plîngi fără de mîngîiere?" El a răspuns cu smerită grăire: "Plîng pentru oamenii cei fără de pricepere, care au lăsat pe adevăratul Dumnezeu şi se închină idolilor celor neînsufleţiţi". Deci, după ce au auzit ostaşii că vorbeşte cu blîndeţe, au luat îndrăzneală şi au zis către dînsul: "Împăratul ne-a trimis să te aducem legat la el, pentru că nu te închini zeilor celor vechi; ci te închini unui oarecare Dumnezeu nou".

Reprovos a zis către dînşii: "Dacă mă veţi lăsa dezlegat, voi merge de voia mea; iar a mă lua legat, nu puteţi, că stăpînul meu, Hristos, a dezlegat legăturile păcatelor mele şi m-a eliberat de tatăl vostru, satana". Ei au zis către dînsul: Dacă nu voieşti să mergi, du-te unde vrei; iar noi vom zice către împărat, că nu te-am aflat". Sfîntul a zis către dînşii: "Ba nu! Vă rog numai pe voi să mă îngăduiţi cîtva timp, pînă voi lua Sfîntul Botez şi atunci vom merge împreună". Iar ei au răspuns: "Cheltuiala noastră s-a sfîrşit, şi nu mai avem merinde, că te căutăm de multe zile".

Deci, sfîntul le-a zis: "Aduceţi acea puţină hrană ce aveţi, ca să vedeţi puterea Dumnezeului meu". Punînd ei înaintea lui bucatele ce le aveau, sfîntul a îngenuncheat şi s-a rugat, zicînd: "Doamne Dumnezeule, care ai binecuvîntat cele cinci pîini şi ai săturat popor nenumărat, auzi-mă pe mine, robul Tău, şi înmulţeşte pîinile acestea, ca să vadă şi aceştia minunile Tale şi să creadă că Tu singur eşti Dumnezeu adevărat, Care poţi toate!"

Rugîndu-se el, a venit îngerul Domnului şi a zis către dînsul: "Îndrăzneşte, pătimitorule al lui Hristos, Hristofore, că, Acela către care te-ai rugat, m-a trimis spre ajutorul tău, să-ţi îndeplinesc toate cererile tale". Îngerul, binecuvîntînd pîinile, le-a înmulţit. Atunci sfîntul a zis către ostaşi: "Mîncaţi acum, fraţilor,

cît voiţi, şi să cunoaşteţi din aceasta puterea Dumnezeului meu, care nu numai bunătăţile cele pămînteşti le dăruieşte celor ce cred în Dînsul, ci şi pe cele cereşti, fiindcă este puternic şi preabun".

Deci, ostaşii, văzînd o minune ca aceasta, s-au înspăimîntat şi au strigat cu toţii: "Mare este Dumnezeul creştinilor, Care mîntuieşte pe robii Săi!" Apoi, închinîndu-se sfîntului, au zis: "Credem şi noi într-Unul adevăratul Dumnezeu, Căruia I te închini, că Acela este Atotputernic şi mulţumim ţie că te-ai arătat ca o făclie luminoasă nouă, celor întunecaţi, şi ne-ai scos pe noi din întunericul înşelăciunii, povăţuindu-ne către lumina adevărului. Deci, noi de acum sîntem cu tine şi porunceşte-ne nouă, ca să facem orice voieşti".

Atunci sfîntul, veselindu-se, i-a învăţat din destul mîntui-toarea propovăduire a lui Dumnezeu, cît cuprinde Sfînta Evanghelie. După aceea a plecat cu dînşii în Antichia, la Sfîntul Vavila, arhiepiscopul, şi i-a povestit toată pricina. Arhiepiscopul, mulţumind lui Dumnezeu, i-a învăţat şi i-a botezat pe toţi, numind pe Reprovos, Hristofor, care a sfătuit după aceea pe ostaşi să meargă la împărat. Mergînd ei pe cale, îi întărea sfîntul, zicînd: "Fiilor şi fraţii mei iubiţi, acum cunoaşteţi pe Dumnezeu, în care am crescut. Deci, acum să răbdăm pentru dînsul răni şi bătăi şi să nu ne lepădăm de El, chiar de ne-ar face orice fel de supărări; noi, însă să stăm bărbăteşte, netemîndu-ne nicidecum de înfricoşările tiranilor, nici de muncile lor cele înfricoşătoare, pentru că ne va ajuta nouă Stăpînul nostru Hristos, în Care am crescut. Deci, legaţi-mă pe mine şi mă duceţi la Dechie, precum v-a poruncit vouă; iar dacă vă temeţi de munci, duceţi-vă unde vreţi, îngrijindu-vă de mîntuirea voastră". Ei, auzind aceasta, au lăcrimat şi n-au voit să lege pe dascălul şi pe povăţuitorul lor către adevărata credinţă. Dar, de vreme ce el a voit şi a primit, ei l-au legat.

Ajungînd la palatul împărătesc şi, văzînd Dechie pe sfîntul, s-a înfricoşat atît de mult, încît puţin a lipsit de n-a căzut de pe scaun. Atunci a zis sfîntul către el: "O, preanenorocită şi stricată împărăţie, dacă te-ai temut de mine, robul lui Dumnezeu, slabule şi fricosule, apoi cum vei răbda mînia Lui în ceasul judecăţii, cînd te vor trage diavolii la divanul cel înfricoşat, ca să răspunzi pentru sufletele care le-ai pierdut?"

După ce tiranul cu anevoie şi-a venit în fire, a întrebat pe Hristofor, mărturisitorul lui Hristos, care-i este credinţa, neamul şi numele. Iar el a răspuns: "Sînt creştin şi mai înainte mă numeam Reprovos, iar acum, din Sfîntul Botez, mă numesc Hristofor. Neamul meu se arată din faţa mea şi mă nevoiesc pentru Hristos Domnul meu; deci nu mă plec poruncilor tale cele păgîneşti". Dechie a zis către dînsul: "Rece şi rău nume ţi-a dat, care nu te foloseşte pe tine, ticălosule". Iar sfîntul a zis către dînsul: "Rece este numirea voastră, nebunilor, că aţi lăsat pe Dumnezeul Cel adevărat şi vă închinaţi pietrelor". Dechie iarăşi i-a zis: "Fie-ţi milă de trupul tău şi jertfeşte zeilor, ca să te învrednicească de multă cinste şi să te fac popă al lor, ca să nu pieri cu nedreptate. La acestea sfîntul a răspuns: "Să nu fie să mă lepăd eu de adevăratul Dumnezeul meu, o, prea fărădelege tiran şi să mă închin idolilor celor deşerţi! Bunătăţile tale să le ai tu! Cei deşerţi de minte şi cei de o minte cu tine sînt nebuni. Mie nu-mi este milă de trupul meu, precum ai zis, ci de suflet, ca un înţelept. Deci, pentru dînsul slujesc şi mă închin Dumnezeului Celui fără de moarte; iar zeii tăi cei cu nume mincinos sînt diavoli şi vă amăgesc, ca să vă ia sufletele voastre şi să le ducă în pierzare; deci, să nu ai pentru mine nici o nădejde, că mă voi pleca voinţei tale celei fără de Dumnezeu; pentru aceea fă cu mine ce voieşti".

Împăratul, mîniindu-se, a poruncit să-l spînzure de părul capului, legîndu-i o piatră de picioare, şi să-l împungă cu suliţele peste tot trupul. Sfîntul, pătimind acestea, răbda vitejeşte şi zicea către tiran: "Nu mă plec ţie, păgînule, nu mă închin zeilor tăi, nici nu bag în seamă muncile şi rănile tale, ca de nişte lucruri trecătoare, pentru dragostea Hristosului meu, Care îmi va răsplăti cu bunătăţile cele vrednice pentru aceste munci, pe care le rabd pentru Dînsul; iar pe tine, o, ticălosule, te aşteaptă focul cel veşnic, pe care îl vei moşteni împreună cu diavolii, cărora le slujeşti". Atunci împăratul, mîniindu-se şi mai mult, a poruncit să-i ardă subţioarele cu făclii aprinse. Făcîndu-se acestea, l-a sfătuit pe Dechie oarecare din boieri, să-i vorbească cu cuvinte bune, doar îl va asculta şi-l vor avea în războaie ajutător. Deci, dezlegîndu-l, împăratul l-a rugat, zicîndu-i: "Mărturiseşte pe zei, bunule om, că voiesc să te am drumeţ la carul meu". Zis-a sfîntul către dînsul: "Fă-te creştin şi mă vei avea drumeţ la carul tău şi vei împărăţi cu Hristos în veci".

Văzînd împăratul că se osteneşte în deşert, a poruncit să aducă două femei desfrînate foarte frumoase, împodobite cu haine de mult preţ lucrate cu aur şi cu mărgăritare şi stropite cu miruri şi cu arome binemirositoare. Pe acelea le-a închis împreună cu sfîntul, într-o cameră împărătească şi vicleanul Dechie le-a făgăduit mulţi bani, dacă îl vor îndupleca pe el să se închine idolilor.

Îndată ce le-a închis, sfîntul a îngenuncheat şi s-a rugat, zicînd: "Vezi, Doamne, cum au întins cursă şi sminteli picioarelor mele; izbăveşte-mă de cei nedrepţi şi păzeşte-mă de aceste ispite. Aşa, Doamne, să nu mă părăseşti pe mine robul Tău, căci a Ta este slava în veci. Amin".

Şi, sculîndu-se, a întrebat pe acele femei ce voiesc, iar ele, văzîndu-l, s-au înfricoşat şi şi-au întors faţa lor la perete. El, iarăşi le-a întrebat cu blîndeţe acelaşi lucru. Ele i-au răspuns: "Împăratul ne-a trimis pe noi să te sfătuim ca să-l asculţi şi să te închini idolilor, ca să nu te omoare cu moarte cumplită". Sfîntul le-a zis: "Eu nu mă tem de această moarte vremelnică, ca să împărăţesc cu Hristosul meu în veci, în Care şi voi, dacă veţi crede, va fi ferice de voi, că veţi moşteni toată desfătarea bunătăţilor celor veşnice şi vă veţi bucura totdeauna în Rai împreună cu sfinţii".

Femeile, auzind acestea, mai mult s-au înfricoşat şi s-au sfătuit între ele, zicînd: "Dacă vom crede în Dumnezeul acestuia, ne va omorî Dechie, iar dacă nu vom crede, ne va ucide acest om numaidecît. Deci, mai bine este să credem în Hristos, Care ne va da acum - dacă vom muri pentru El - viaţă veşnică şi nemuri-toare". Deci, au zis către el: "Credem în Hristos şi roagă-te Lui, să ne ierte păcatele noastre cele multe".

După aceea sfîntul le-a întrebat dacă au ucis pe cineva sau de au făcut farmece sau de au vrăjit; iar ele au zis: "Nu! Ci mai ales pe mulţi osîndiţi la moarte şi pe mulţi robi cu plata desfrînării i-am răscumpărat, iar alt rău n-am făcut". Deci, sfîntul, punîndu-şi mîinile cruciş pe capetele lor, s-a rugat astfel: "Doamne Iisuse Hristoase, ajută roabelor Tale, Achilina şi Calinica, şi fă-le pe ele oi ale turmei Tale, ca să se numere împreună cu sfinţii Tăi; iertîndu-le lor cîte au păcătuit în neştiinţă, căci a Ta este slava în veci. Amin".

După rugăciune, sfîntul le-a învăţat articolele credinţei; iar ele se bucurau, slăvind pe adevăratul Dumnezeu în Care au crezut şi pe care L-au cunoscut. Iar a doua zi, le-au dus la Dechie şi le-au întrebat de au înduplecat pe sfîntul să se închine idolilor. Iar ele au răspuns: "Noi, mai ales am crezut în Hristos, Care este adevăratul Dumnezeu şi Mîntuitor al lumii". Iar Dechie a zis: "Precum văd şi voi v-aţi fermecat". Achilina i-a zis: "Unul este Dumnezeu, Care a făcut cerul şi pămîntul şi mîntuieşte pe toţi cîţi cred în El; iar zeii tăi sînt nişte pietre nesimţitoare şi nu pot să vă ajute vouă, decît numai vă povăţuiesc la pierzare".

Atunci Dechie, mîniindu-se, a poruncit s-o spînzure de părul capului şi să lege de picioarele ei două pietre mari de moară. Făcîndu-se aceasta, se rupeau măruntaiele ei de greutatea pietrelor şi pielea capului s-a dezlipit şi simţea o durere foarte mare şi cumplită, pentru care s-a întors către sfîntul şi i-a zis: "Te rog pe tine, robule al lui Dumnezeu, fă rugăciune pentru mine, căci simt multe dureri". Sfîntul a înălţat mîinile la cer, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, miluieşte pe roaba Ta, să nu o laşi a se munci mai mult, ci ia în pace sufletul ei". Muceniţa, zicînd acestea, şi-a dat sufletul în mîinile lui Dumnezeu, în ziua întîi a lunii aprilie. După aceea, a zis tiranul către Calinica: "Vezi ce a pătimit aceasta, ca o nesupusă şi potrivnică? Deci, măcar tu, înţelepţeşte-te şi jertfeşte zeilor, ca să nu pătimeşti mai mult unele ca acestea". Deci, înţeleapta şi buna Calinica, voind să batjocorească şi să amăgească pe tiran, i-a zis: "De vreme ce îmi porunceşti să mă închin zeilor, sînt nevoită să mă supun împărăţiei tale; deci, duceţi-mă la capişte, ca să-i cinstesc precum se cuvine, după cuvîntul tău împărătesc".

Împăratul, socotind că aceasta le zicea cu dinadinsul, s-a bucurat necunoscătorul şi a poruncit să întindă haine albe de la palat pînă la capiştea idolilor şi, luînd pe purtătorii de suliţe, a dus pe sfînta, bucurîndu-se, stropind tot drumul cu miruri bine miro-sitoare şi de mare preţ. Iar cînd a ajuns sfînta la capişte, a întrebat pe nelegiuiţii popi: "Care zeu este mai mare?" Ei i-au arătat pe idolul Dia, pe care, apucîndu-l de mînă, a zis: "Dacă eşti zeu, grăieşte şi spune-mi ce voieşti să-ţi fac, căci eu am venit ca să-ţi slujesc". Văzînd că

nu-i răspunde, a strigat mai tare către idol: "Zeu al păgînilor, vorbeşte cu mine!" Însă el nu avea nici glas, nici auz.

Atunci ea a rîs şi a zis: "Vai, mie păcătoasa, zeii s-au mîniat asupra mea, căci i-am defăimat şi nu voiesc să vorbească cu mine, sau poate dorm şi nu aud". Iar popii au zis: "Pocăieşte-te din tot sufletul şi te vor ierta". Deci, mărturisitoarea şi-a scos brîul şi năframa sa şi cu acelea a legat pe idol; apoi, căutînd la cer, s-a rugat, zicînd: "Doamne Dumnezeule, Mîntuitorul sufletelor noastre, ajută-mi în ceasul acesta". Şi a tras brîul cît a putut, surpînd pe idol; asemenea a tras şi pe idolul Ieracliei şi pe al lui Apolon şi au pierit aceşti trei idoli, zdrobindu-se. Apoi a surpat şi din ceilalţi, cîţi a putut, zicînd: "Fugiţi, zeii păgînilor, şi vă prăpădiţi". Popii, văzînd acestea, au prins-o ca să nu zdrobească şi pe ceilalţi pe care îi batjocorea, zicînd: Adunaţi oasele zeilor voştri şi puneţi sare şi untdelemn, ca să-i vindecaţi". Deci, ducîndu-se la Dechie toţi popii împreună cu poporul, au pîrît pe mărturisitoarea credinţei creştine, zicînd: "Această îndrăcită a surpat zeii noştri şi a zdrobit pe cei mari şi mai trebuincioşi zei şi, de n-am fi apucat să o legăm, ca o neruşinată, i-ar fi surpat pe toţi".

Iar împăratul a zis către ea cu mînie: "O, femeie rea, au nu mi-ai făgăduit mie ca să jertfeşti idolilor şi cum ai îndrăznit de i-ai zdrobit, necinstindu-i?" Iar ea a răspuns: "Eu n-am surpat pe zei, ci am sfărîmat numai nişte pietre, ca să zidiţi case, dacă aveţi trebuinţă; dar, de vreme ce îi numiţi zei, vai vouă, nebunilor, căci zeii voştri au fost biruiţi de o femeie şi n-au putut să se păzească. Deci, cum nădăjduiţi să luaţi vreun ajutor de la unii ca aceştia?"

Atunci tiranul, mîniindu-se foarte, a poruncit unui meşter în lemn, de a făcut îndată un lemn cu patru muchii, de care a spînzurat-o pe sfînta şi, înfigîndu-i ţepi lungi de la călcîie pînă la umeri, au legat de picioarele şi de mîinile ei două pietre grele. Făcîndu-i-se toate acestea, simţea dureri foarte tari şi cumplite şi suferea multe chinuri pătimitoare. Pentru aceea, căutînd către sfînt, a zis: "Rob al lui Dumnezeu, roagă-te Lui pentru mine, că m-am îngreuiat foarte". Iar el, căutînd la cer, s-a rugat, zicînd: "Doamne Dumnezeul sfinţilor Tăi, primeşte şi pe roaba Ta aceasta, că Tu singur eşti milostiv şi iubitor de oameni în veci. Amin".

Atunci roaba lui Dumnezeu şi cu adevărat buna biruitoare Calinica, a zis: "Doamne, în mîinile Tale îmi dau sufletul meu". Zicînd acestea, şi-a dat sufletul, în două zile ale lunii lui aprilie.

Mîniindu-se Dechie, a ocărît pe sfîntul, zicînd: "Tu, mai ales, se cădea să piei, rău-numitule, faţă de cîine, chip străin şi ciudat, iar nu aceste femei preafrumoase, pe care tu, cu vrăjile tale, le-ai amăgit. Deci, ce zici acum? Vei jertfi zeilor, ori petreci tot în necurăţia ta de mai înainte?" Iar mărturisitorul lui Hristos a rîs, zicînd: "După cuviinţă şi cu dreptate te-a numit Dechie, ca cel ce eşti primitor şi legătură a lucrării tatălui tău, satana, care te are pe tine vas şi unealtă la toate voile lui. Ce voieşti? Şi ce mă ispiteşti în zadar, de-ţi pierzi vremea degeaba? Eu ţi-am zis de multe ori că nu mă închin dracilor celor necinstiţi. Şi aş fi vrut să te aduc pe tine la cunoştinţa adevărului, dar nu eşti vrednic, ca un orb ce eşti, să vezi soarele dreptăţii cel strălucit. Deci, îmbărbătează-te slujitor al diavolului şi munceşte cu nedreptate pe cei drepţi!"

Zicînd acestea, s-au văzut adunaţi la un loc cei două sute de ostaşi care crezuseră, luînd aminte la cele ce se lucra, şi a zis către ei: *Veniţi, fiilor şi ascultaţi-mă pe mine, că vă voi învăţa frica Domnului*. Ostaşii au lepădat armele şi hainele înaintea împăratului şi, căzînd, au sărutat pe sfînt, zicîndu-i: "Bucură-te, luminătorule, care ne-ai luminat şi ne-ai povăţuit pe noi la lumina cunoştinţei lui Hristos adevăratul Dumnezeu".

Văzînd împăratul că toţi s-au închinat sfîntului, s-a înfricoşat, ca nu cumva să fi cugetat să-i ia împărăţia şi a zis către dînsul: "Tiran şi potrivnic te-ai făcut mie". Iar sfîntul a zis către el: "Nu te teme, că tu singur vei moşteni focul cel veşnic şi toţi cei rătăciţi împreună cu tine". Atunci ostaşii au zis către Dechie: "O, împărate, noi am crezut în Hristos şi am mîncat pîine cerească, cînd ne-ai trimis să-ţi aducem pe robul Lui; deci, nu ne vom lepăda de credinţa aceasta, de am pătimi de la tine oricît de multe munci". Atunci Dechie a zis către ei: "Ce am greşit vouă, fiilor, de m-aţi lăsat pe mine? Vă lipsesc cai, haine sau bani? Veniţi, vă rog, luaţi îndoit cele ce aveţi de trebuinţă şi nu mă lăsaţi pe mine".

Iar ei au răspuns: "Fie-ţi ţie bogăţiile, ca să te bucuri de ele, cînd diavolii cărora te închini te vor arunca în tartar; iar noi nu avem nevoie de bunătăţile tale, nici nu ne temem de muncile tale". Mîniindu-se Dechie şi temîndu-se mai mult, ca să nu urmeze şi alţii acelora şi să creadă în Hristos, i-a hotărît la moarte. După ce le-a tăiat capetele afară din cetate, sfintele lor trupuri le-au aruncat într-un cuptor ars, ca să ardă după porunca lui, însă focul nu s-a atins de ele. Iar cei binecredincioşi au luat noaptea sfintele moaşte şi le-au îngropat în 7 zile ale lunii lui aprilie.

După aceasta, păgînul Dechie a închis iarăşi în temniţă pe mucenic şi după cîteva zile l-a adus la divan şi i-a zis: "Nebunule, dacă nu mă vei asculta pe mine ca să te închini zeilor, nu te voi suferi nici un ceas; ci te voi chinui cu nenumărate munci". Iar sfîntul i-a zis: "Nu mă înfricoşează pe mine cuvintele tale, fiu al diavolului şi moştenitor al muncii celei veşnice, pentru că eu am în ajutor pe Dumnezeul meu şi nu mă tem de muncile tale". Atunci a poruncit tiranul să facă o cămaşă de fier, s-o găurească în patru părţi şi, băgînd pe mucenic în ea, să-l ţintuiască.

Aducînd lemne multe le-a grămădit şi, turnînd peste ele douăzeci de vedre de untdelemn şi dîndu-le foc, a aruncat pe sfîntul deasupra lor. Văpaia s-a înălţat atît de sus, încît s-au cutremurat toţi cei ce stăteau împrejur; iar el stătea nevătămat, rugîndu-se cu mucenicie către Dumnezeu, ca şi cum ar fi fost într-un loc răcoros, aşa era de rece văpaia focului. Trecînd mult timp şi stingîndu-se focul, a ieşit sfîntul cu totul sănătos şi nevătămat, încît nu i-a ars nici măcar un fir de păr sau vreun petic din haină. Văzînd cei ce stăteau împrejur o minune înfricoşată ca aceasta, au crezut în Hristos ca la o mie de oameni, zicînd: "Mare este Dumnezeul creştinilor! Ajută-ne nouă, Împărate ceresc, că şi noi credem în Tine!" Şi, căzînd la picioarele mucenicului, ziceau: "Cu dreptate te-au numit pe tine Hristofor, că tot pe Hristos Îl porţi în inima ta, şi nu bagi în seamă nicidecum muncile tiranului". Apoi, strigînd şi zicînd către împărat: "O, Dechie, ruşinează-te şi înfruntează-te, că a biruit Hristos!"

Auzind tiranul glasurile lor s-a înfricoşat şi, fugind, s-a dus la palat. Rămînînd sfîntul în tîrg fără de frică, învăţa pe cei ce crezuseră, ca să se îngrijească mai bine de credinţă. Atunci păgînii au îndemnat pe împărat să omoare pe sfînt, ca să nu-şi piardă împărăţia. Ei, a doua zi, aveau praznic mare şi, şezînd tiranul la judecată, a trimis o mulţime numeroasă de ostaşi ca să lege pe toţi cîţi au crezut, prin sfînt, în Hristos şi să le taie capetele. Iar Sfîntul Hristofor îi îmbărbăta întru mărturisirea sfintei credinţe şi îi învăţa să nu se teamă de moartea vremelnică, ca să vieţuiască veşnic în Rai. Ascultînd ei cuvintele lui, au stat cu bărbăţie şi s-au săvîrşit ca nişte miei fără de răutate, în nouă zile ale lunii lui aprilie. Iar răul şi păgînul Dechie născocea multe feluri de măiestrii, ca să omoare cu moarte cumplită pe mucenic. Deci, a poruncit să aducă o piatră mare, pe care abia o ridicau treizeci de bărbaţi şi au găurit-o, printr-o parte au legat un capăt de lanţ, iar cu celălalt capăt a legat grumazul sfîntului şi, legîndu-i mîinile şi picioarele, l-au aruncat într-un puţ adînc, socotind cum că îi este cu neputinţă, să mai iasă din acel loc întunecos. Dar, în zadar a cugetat, că îngerul Domnului s-a pogorît şi l-a scos viu şi nevătămat din acel puţ.

Văzînd Dechie această minune s-a îndrăcit de mînie, că n-a putut să omoare pe un om gol şi fără arme. Deci, l-a întrebat: "Pînă cînd vrăjile tale te păzesc neprins şi nevătămat de munci şi nu pot să te piardă atîtea chinuri cîte ţi-am dat pînă acum?" Iar sfîntul a răspuns: "Pînă la sfîrşitul vieţii vremelnice defaim scornirile tale, avînd pe Hristos al meu ajutător". Atunci a poruncit, să facă o îmbrăcăminte de fier şi, arzînd-o în foc, să îmbrace pe sfîntul cu ea. Dar nici cît de puţin nu s-a apropiat de dînsul arderea îmbrăcămintei cele din fier, ci a rămas nevătămat. Deci, tiranul cel vătămat la minte şi preanelegiuit, zicea către sfînt cuvinte vătămătoare de suflet şi deşarte, îndemnîndu-l pe el, să se închine necuraţilor idoli. Iar mucenicul a răspuns cu pricepere şi a zis lui: "Ai auzit de multe ori că nu-mi voi schimba socoteala mea, ca să mă închin idolilor celor muţi, chiar de mi-ai aduce nenumărate munci. Deci, de ce te osteneşti, te munceşti şi te păgubeşti în zadar de atît timp? Eu mă închin lui Hristos şi Îi slujesc Lui de-a pururea şi totdeauna, ca unui Dumnezeu preavrednic şi preabun; iată, fă-mi mie cîte voieşti".

Dechie, cunoscînd socoteala cea neschimbată a mucenicului, a dat asupra lui nedreapta hotărîre cea mai de pe urmă, zicînd astfel: "De vreme ce nebiruitul cu muncile şi netrebnicul Hristofor a defăimat nebuneşte poruncile mele, poruncesc să i se taie capul lui cel urîcios şi grozav". Deci, luîndu-l pe el

muncitorii, l-au dus la locul cel de pierzare şi îi urma lui mulţime nenumărată de popor păgînesc şi creştinesc.

Ajungînd acolo, a cerut de la muncitori puţină vreme; şi, stînd, a făcut o rugăciune în auzul tuturor, zicînd astfel: "Doamne Dumnezeule, Atotţiitorule, mulţumesc Ţie, că întru toate mi-ai ajutat şi ai ruşinat pe vrăjmaşul meu, împreună cu slujitorii lui. Te rog şi acum să stai lîngă mine, preabunule Doamne, şi primeşte în pace sufletul meu, numărîndu-mă pe mine împreună cu cei mai de pe urmă ai Tăi şi dă şi prearăului Dechie vrednică plată a păgînă-tăţii lui, ca să se muncească de diavoli, cărora le slujeşte. După dreptate încă mă rog bunătăţii Tale, Împărate Atotputernice, ajută creştinilor acestora şi tuturor celorlalţi, care se aflã peste tot locul stăpînirii Tale şi îi izbăveşte pe dînşii de toate smintelile diavolului. Dă, Doamne, trupului meu darul ca să izgonească pe diavoli şi unde s-ar afla vreo părticică din moaştele mele, să nu vatăme locul acela nici foametea şi nici vreo grindină sau lucru de scîrbă să nu se întîmple acelui ce va avea la sine vreo parte cît de mică din moaştele mele. Iar pe cîţi săvîrşesc praznicul pătimirii mele şi citesc viaţa mea, păzeşte-i întregi şi nevătămaţi, ca să Te slăvească pe Tine, Doamne, Cel preabun, căci bine eşti cuvîntat în veci. Amin".

Astfel rugîndu-se, s-a auzit glas din cer, zicîndu-i: "Toate cîte ai cerut de la Mine, le voi săvîrşi pe deplin, ca să nu te mîhnesc nicidecum. Încă şi aceasta îţi zic: Dacă cineva se va afla într-o nevoie oarecare şi Mă va chema pe Mine, pomenind numele tău, degrabă îi voi da ajutor. Deci, bucurîndu-te, vino să dobîn-deşti bunătăţile şi bucuria, care ţi-am gătit ţie!"

Acestea auzindu-le sfîntul, s-a bucurat şi a zis gealatului: "Împlineşte-ţi porunca". Iar el, cu multă frică şi evlavie apropiindu-se, a tăiat cinstitul cap al mucenicului. După aceea însuşi gealatul s-a înjunghiat singur pe sine şi a murit, căzînd peste trupul mucenicului; şi s-a întîmplat aceasta în nouă zile al lunii mai.

Atunci, venind episcopul Ataliei, cu numele Petru şi, dînd ostaşilor mult argint, a cumpărat trupul mărturisitorului lui Hristos, şi l-a înfăşurat cu giulgiuri curate şi cu arome şi, luîndu-l, l-a dus în cetatea lui, care era aproape de un rîu şi pe care o îneca de multe ori cînd erau multe ploi, făcînd multă pagubă. Deci, episcopul a pus moaştele Sfîntului Hristofor în ţărmurile rîului şi din ceasul acela rîul n-a mai îndrăznit să vatăme cetatea, pînă în ziua de astăzi. Astfel preamăreşte Domnul, pe cei ce Îl preamăresc pe El.

După săvîrşirea sfîntului mucenic, s-a trimis urgie din cer de la Dumnezeu, cu dreaptă judecată asupra lui Dechie, ca să se împlinească cererea sfîntului, şi l-a lovit o boală cumplită. Văzînd ticălosul că i se topea trupul lui de boală, striga, zicînd: "Vai, mie ticălosul, pentru că am omorît fără dreptate pe Hristofor, robul lui Hristos; iar acum iau cumplita răsplătire". Iar împărăteasa a răspuns lui: "Dar nu ţi-am zis eu atunci, ca să încetezi de a munci pe robii lui Hristos şi nu m-ai ascultat? Acum ce să mă fac; iată, rămîn văduvă, ticăloasa de mine?" Atunci Dechie a trimis pe nişte ostaşi, zicîndu-le: "Rogu-vă pe voi, alergaţi unde am omorît pe Hristofor, robul lui Hristos, şi căutaţi poate veţi afla vreo părticică din moaştele lui sau vreun petic din haina lui să-mi aduceţi; că atunci voi muri poate, dacă se va atinge de mine". Iar ei, mergînd, au căutat cu de-amănuntul şi, neaflînd absolut nimic, au luat din ţărîna locului unde s-a vărsat sîngele lui şi, muind-o în apă, au adăpat pe Dechie. Astfel, şi-a dat la osîndă pîngăritul şi preane-curatul său suflet, ca pedeapsă pe care i-a dat-o Dumnezeu, pentru arvuna muncii celei fără de sfîrşit.

Astfel povesteşte sfîrşitul lui Dechie unul din scriitorii vieţii sfîntului. Iar Meletie Atineul, scriitorul istoriei bisericeşti, Ioan Zonara şi alţii, despre moartea lui Dechie, zic astfel: "Dechie, pornind prigoană contra celor ce cinsteau pe Hristos, neîmplinind nici doi ani deplini întru împărăţia romanilor, a pierit cu ruşine. Căci, prădînd Bosforul barbarii, adică sciţii, Dechie s-a luptat cu dînşii şi pe mulţi i-a ucis. Fiind ei strîmtoraţi şi făgăduindu-se că vor lăsa toată prada, dacă îi va lăsa liberi să se ducă, Dechie nu s-a înduplecat, ci a trimis pe Gal, unul din senatorii lui, contra barbarilor, poruncindu-i ca să nu-i lase să treacă. Gal, fiind vrăjmaşul lui Dechie, a sfătuit pe barbari să stea la război, acolo unde este o baltă adîncă. Şi astfel, barbarii, stînd la război şi spatele întorcîndu-şi apucîndu-se de fugă, Dechie s-a luat după ei; dar, el însuşi împreună cu fiul său şi cu mulţime de romani, au căzut în balta aceea mocirloasă şi acolo

toţi au pierit, încît nici trupurile lor nu s-au aflat scufundate cu totul în noroiul bălţii; astfel răsplătindu-i Dumnezeu pentru socoteala lui cea de fiară şi pentru mînia şi urîciunea ce avea asupra creştinilor.

Deci, s-au pus amîndouă istoriile pentru sfîrşitul lui Dechie, ca să poată înţelege oricine, care este cea mai adevărată; şi, deşi se deosebesc povestirile, amîndouă adeveresc cum că tot pentru goana şi uciderea creştinilor, i s-a întîmplat un astfel de sfîrşit. De care, cu rugăciunile Sfîntului Marelui Mucenic Hristofor şi cu darul şi milostivirea Domnului nostru Iisus Hristos să ne izbăvim. Căruia I se cuvine toată slava, împreună şi Celui fără de început al Său Părinte şi Preasfîntului şi de viaţă făcătorului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Aducerea Cinstitelor Moaşte ale Sfîntului Nicolae, Arhiepiscopul din Mira Lichiei (9 mai)

Pe vremea binecredinciosului împărat grec Alexie şi a patriarhului Constantinopolului, Nicolae, stăpînind în Rusia iubitorul de Hristos marele domn al Kievului, Vsevolod Iaroslavici şi Vladimir cel de bun neam, domnul Cernicovului, care după aceea s-a făcut monah, a fost năvălire a ismailitenilor contra stăpînirii greceşti de pe acea parte de mare, pentru că, începînd de la Herson, vrăjmaşii Crucii lui Hristos, au robit pămîntul creştin pînă la Antiohia şi Ierusalim şi au pustiit cu foc şi cu sabie toate cetăţile şi satele, bisericile şi mănăstirile; iar pe cei ce au scăpat de sabie, bărbaţi, femei şi copii, i-au robit şi toate părţile acelea le-au luat în stăpînirea lor. Atunci şi cetatea Mirelor, cea din latura Lichiei, unde se aflau cinstitele moaşte ale arhiepiscopului lui Hristos, Nicolae, au pustiit-o tot aceiaşi agareni.

Toate acestea s-au făcut însă cu voia lui Dumnezeu, pentru păcatele noastre cu care mîniem foarte mult pe Domnul şi întărîtăm pînă la amărăciune îndelunga Lui răbdare, precum zice pentru cei păcătoşi în psalmi: *Amărît-au pe Cel Preaînalt...* Pentru că, Dumnezeu prea mult Se mîhneşte de fărădelegile poporului ce vieţuieşte fără de pocăinţă; atunci nu cruţă nici pe sfinţii Săi, nici ascultă rugăciunile plăcuţilor Săi; pentru că a zis oarecînd către Sfîntul Prooroc Ieremia: "De va sta Moise şi Samuil înaintea feţei Mele, rugîndu-se pentru poporul cel ce Mă urăşte, sufletul meu nu este către poporul acesta. Surpat-am pe dînşii de la faţa Mea, la moarte, la sabie, la foamete şi la robie".

Cu o dreaptă mînie ca aceasta a lui Dumnezeu, pustiindu-se multe părţi greceşti de la răsărit, între care a fost şi Lichia, cu cetatea ce se numeşte Mira; prin aceasta a voit Domnul, să se aducă cinstitele moaşte ale Sfîntului Nicolae, plăcutului Său, din cetatea cea pustiită, Mira, în cetatea cea cu popor, care se numeşte Bari, şi care este în Italia. Astfel, moaştele unui luminător ca acesta al lumii, al cărui sfînt suflet petrece întru cetele cereşti cu cinstea cea vrednică, n-a voit să fie pe pămînt cu cinstire sub obroc. Şi ca izvorul cel pururea curgător al minunilor celor de tămăduiri să nu fie lipsit de cei ce scot dintr-însul; iar pe de altă parte, ca şi Apusul, să nu se lipsească de facerile de bine ale lui Dumnezeu, care se dau prin mijlocirile marelui arhiereu.

Aducerea acestor sfinte moaşte s-a făcut într-acest fel: "Unui preot care locuia în cetatea Bari, om drept, cinstit şi cucernic, i s-a arătat înainte Sfîntul Nicolae, zicîndu-i: "Mergi şi spune poporului acestuia şi la tot soborul bisericesc ca, ducîndu-se în Mira, cetatea Lichiei, să ia de acolo moaştele mele şi, aducîndu-le aici, să le pună în această cetate a Varului, pentru că nu pot să fiu în acel loc pustiu; aşa voind Domnul Dumnezeul meu".

Preotul, sculîndu-se după vedenia aceasta, a mers în biserică şi a spus clerului bisericii şi la tot poporul arătarea Sfîntului Nicolae, ce o văzuse în acea noapte. Iar ei, auzind acestea, s-au bucurat mult, zicînd: "Astăzi a preamărit Domnul mila Sa, spre poporul Său şi spre cetatea noastră". Deci, degrabă au rînduit trei corăbii şi au ales nişte oameni vestiţi şi temători de Dumnezeu, dîndu-le lor din sfinţita rînduială cîteva feţe cinstite, ca să meargă pentru aducerea sfintelor moaşte ale marelui Arhiereu Nicolae. Deci,

socotind ei lucrul călătoriei lor, au gîndit, ca nu în loc de cîştigarea cea dorită a moaştelor celor făcătoare de minuni, să li se întîmple lor ceva împotrivă. Deci, luînd asemănare neguţătorească, ca şi cum ar face ei o neguţătorie şi ca să nu le împiedice calea mării oarecare popoare, au umplut corăbiile lor cu grîu şi au plecat, făcîndu-se că merg la neguţătorie. Astfel, călătorind cu bună sporire, au ajuns mai întîi la Antichia unde, vînzîndu-şi grîul după obiceiul neguţătoresc, au cumpărat alte lucruri.

Apoi, auzind de la alţi negustori veneţieni, care veniseră mai înainte din alte părţi, cum că şi ei au de gînd să meargă la Lichia, în cetatea Mirei, pentru moaştele Sfîntului Nicolae, varenii s-au sîrguit, ca să-i întreacă pe dînşii. Deci, mai degrabă călătorind şi mai iute înotînd, fiindcă Dumnezeu purtase de grijă spre ajutorul lor, au ajuns în latura Lichiei şi au stat la malul cetăţii Mirelor şi, întrebînd cu dinadinsul de biserica sfîntului şi despre moaştele lui, şi-au luat armele, temîndu-se ca nu cumva să-i oprească pe dînşii cineva, şi au mers la biserică. Acolo, aflînd patru monahi, i-au întrebat pe dînşii: "Unde se află moaştele Sfîntului Nicolae, că voim - ziceau dînşii - să ne închinăm lor". Iar monahii le-au arătat lor mormîntul în biserică, întru care, ca sub un obroc, zăceau sub pardoseală în pămînt, moaştele cele tămăduitoare ale arhiereului lui Hristos.

Deci, varenii, dînd la o parte pardoseala bisericii şi săpînd pămîntul, au găsit racla sfîntului; iar cînd au descoperit-o, au văzut-o plină de mir binemirositor, care izvorîse din cinstitele lui moaşte. Apoi, mirul l-au turnat în vasele lor, iar moaştele sfîntului, luîndu-le cu bucurie pe braţele lor preoţii, le-au dus la corăbiile lor şi le-au pus cu cinste într-una din ele. Luînd ei sfintele moaşte, s-au dus cu dînşii şi doi monahi, iar doi au rămas la locul acela lîngă biserică. Cu o bună neguţătorie ca aceasta şi cu cîştigul cel fără de preţ, varenii, depărtîndu-se de malul Mirei Lichiei în 28 de zile ale lunii lui aprilie, după o bună şi fericită călătorie, au ajuns degrabă în cetatea lor într-o Duminică, în nouă zile ale lunii lui mai, la vremea Vecerniei.

Poporul cel din Bari, înştiinţîndu-se de venirea la dînşii a cinstitelor moaşte ale marelui plăcut al lui Dumnezeu, Nicolae, îndată a ieşit întru întîmpinarea sfintelor moaşte împreună cu episcopii, cu preoţii, cu monahii şi cu tot clerul bisericesc, bărbaţi, femei şi copii, şi mulţimea a tot poporul, de la mic pînă la mare, cu făclii şi cu tămîie, cîntînd şi lăudînd pe Dumnezeu şi săvîrşind cîntări de rugăciune arhiereului lui Hristos. Apoi, luînd cu bucurie şi cu cinste acea nepreţuită şi duhovnicească vistierie, au pus-o în biserica Sfîntului Ioan Înaintemergătorul, care era lîngă mare. Şi se făceau multe minuni la moaştele cele tămăduitoare. Pentru că şchiopii şi orbii, surzii şi îndrăciţii, cum şi cei cuprinşi de tot felul de boli, primeau tămăduiri, atingîndu-se de moaştele sfîntului. Luni de dimineaţă erau patruzeci şi şapte de bărbaţi şi de femei tămăduiţi; marţi, douăzeci şi două; miercuri, douăzeci şi nouă; joi dimineaţa a tămăduit pe un om surd, care fusese cinci ani într-acea neputinţă.

După aceasta, Sfîntul Nicolae, arhiereul lui Hristos, arătîndu-se în vedenie unui oarecare monah plăcut lui Dumnezeu, i-a zis: "Am venit cu bunăvoia lui Dumnezeu în această cetate, într-o Duminică, în ceasul al noulea din zi şi, într-acelaşi ceas, am dat din darul Dumnezeului, tămăduire la unsprezece oameni". Această arătare a sfîntului, monahul acela a spus-o la toţi, spre mărirea plăcutului său. După aceea, în toate zilele, sfintele lui moaşte n-au încetat a da cu minune tămăduire şi se dau pînă acum, celor ce aleargă la dînsul cu credinţă. Deci, cetăţenii Varului, văzînd darul cel făcător de minuni al moaştelor Sfîntului părinte Nicolae, curgînd dintr-un izvor fără de scădere, au zidit o biserică din piatră în numele lui, mare şi frumoasă şi au înfrumuseţat-o cu tot felul de podoabe scumpe.

După aceasta, au ferecat o raclă de argint cu pietre de mult preţ şi au aurit-o peste tot. Iar în anul al treilea, după aducerea cinstitelor moaşte de la Mira Lichiei la Var, adunînd clerici din cetăţile şi ţările cele dimprejur ale arhiepiscopiei şi episcopiei, au făcut cinstita mutare a sfintelor moaşte ale făcătorului de minuni Nicolae din Biserica Botezătorului, în biserica cea nouă, zidită din piatră, întru numele lui, în aceeaşi zi în care mai înainte le aduseseră în Var, de la Mira Lichiei şi le-au pus cu racla cea de argint în altar. Iar racla cea veche pe care o aduseseră de la Mira Lichiei, au pus-o în biserică, avînd în ea oarecare sfinte moaşte, pentru închinăciunea celor ce veneau. Dintr-acea vreme s-a aşezat, praznicul aducerii cinstitelor moaşte ale arhiereului lui Hristos, Nicolae, să se prăznuiască în toţi anii, în ziua a noua a lunii mai, cinstind prin acest praznic amîndouă aduceri; adică pe cea din Mira la Var şi pe cea din biserica

Mergătorului Înainte, în biserica cea nouă pe care varenii au zidit-o din piatră, în numele Sfîntului Nicolae.

Nu numai într-acea cetate a Apusului, ci şi în cetăţile şi laturile Rusiei, în aceeaşi vreme s-a luat obiceiul de a se prăznui această aducere, cu bună credinţă şi cu bună cucernicie din dragostea cea către Sfîntul Nicolae, făcătorul de minuni; deoarece şi Rusia cea din nou luminată atunci, s-a învrednicit de multe minuni ale Sfîntului Nicolae. După ce au trecut cîţiva ani, după buna voire a Sfîntului Nicolae - precum s-a arătat în vedenia unui oarecare monah -, i-a poruncit şi a pus sub Sfîntă Masă în altar, cinstitele lui moaşte, care izvorăsc totdeauna mir; precum se vede şi acum acolo, că se dă spre tămăduirea tuturor bolilor şi întru slava lui Hristos Dumnezeul nostru, Cel ce este preamărit întru sfîntul Său, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Notă: - În prolog, după istoria scrisă despre aducerea cinstitelor moaşte ale arhiereului Nicolae, se adaugă şi o sfătuire către dreptcredincioşi, pe care mai pe scurt, o pomenim şi noi, aici, în acest fel: Să nu te minunezi, iubite cititor, că a voit Dumnezeu de a mutat trupurile sfinţilor din părţile Răsăritului la Apus, fiindcă năvăleau multe răutăţi de la păgînii agareni asupra dreptei credinţe; precum asemenea să nu te minunezi, că a adus moaştele Sfîntului Nicolae de la Mira Lichiei la Var.

Aceasta s-a făcut, nu pentru cea mai multă dreaptă credinţă a apusenilor, nici pentru credinţa cea rea a răsăritenilor, pentru că răsăritenii, cu darul lui Dumnezeu, petreceau fără de prihană întru buna credinţă a părinţilor lor; iar apusenii este arătat că de la începutul anului 809, de la naşterea lui Hristos, au scornit un lucru nou în mărturisirea credinţei despre purcederea Sfîntului Duh. Deci, Dumnezeu a trimis trupurile sfinţilor Săi de la Răsărit la Apus, ca pe oarecare apostoli vii, care, sfătuiau cu facerile de minuni, pe cei de acolo, să se întoarcă iarăşi la mărturisirea credinţei celei dintîi, împreună cu răsăritenii. Pentru că minunile nu se fac pentru cei dreptcredincioşi, nici la unii ca aceştia se trimit ucenicii lui Hristos la propovăduire, ci prin mijlocul celor blînzi, care merg ca oile prin mijlocul potrivnicilor lor.

Pomenirea Sfîntului Apostol Simon Zilotul
(10 mai)

Acest sfînt Apostol era de neam din Cana Galileei, cunoscut Domnului nostru Iisus Hristos şi Preacuratei Maicii Sale, deoarece Cana nu este departe de Nazaret. Cînd Simon a avut nunta cea legiuită, a fost chemat şi Iisus cu ucenicii acolo, unde, neajungîndu-le vinul, Domnul a prefăcut apa în vin. Mirele, văzînd o minune ca aceea, îndată a crezut că Domnul este adevăratul Dumnezeu şi, lăsîndu-şi nunta şi casa, i-a urmat Lui cu osîrdie, pentru care s-a numit "Zilotul", adică rîvnitor. Deci s-a aprins cu atît de mare dragoste dumnezeiască către Hristos, încît şi mireasa sa şi pe toate cele lumeşti le-a trecut cu vederea pentru dragostea lui Dumnezeu, şi şi-a făcut sufletul său mireasă Mirelui Celui fără de moarte, numărîndu-se în ceata ucenicilor lui Hristos, unul din cei doisprezece Apostoli.

După ce a primit cu ceilalţi Sfinţi Apostoli, Sfîntul Duh, Cel ce S-a pogorît în chip de limbi de foc, a trecut în Mauritania şi în Africa, propovăduind pe Hristos şi răbdînd pentru El cu rîvnă înfocată. După aceea, fiind în Britania şi luminînd pe mulţi prin cuvîntul Evangheliei, a fost răstignit de cei necredincioşi şi s-a sfîrşit prin pătimirea cea de un chip cu a lui Hristos.

Cuvioasa Isidora, ce s-a făcut nebună pentru Hristos
(10 mai)

În mănăstirea de fecioare a Tabenisiotencelor, care este în Tebaida Egiptului, a fost o fecioară cu numele Isidora, care se prefăcea că este nebună pentru Dumnezeu, ca şi cum ar fi fost îndrăcită. Ea era într-atîta

defăimare din partea surorilor, încît nici una nu voia să guste hrană împreună cu ea, ci era de toate defăimată, ocărîtă şi necăjită. Dar ea răbda toate acelea cu tăcere şi cu mulţumire; şi totdeauna se ostenea la bucătărie şi în celelalte ascultări mănăstireşti, slujind şi nescîrbindu-se de lucrurile cele mai necurate din mănăstire; pentru că curăţa locurile cele spurcate şi era întocmai ca un burete în mănăstire, curăţind şi spălînd toată necurăţenia. Astfel de osteneli le suferea neîncetat, încît nici un ceas nu şi-a petrecut în zadar, ci de dimineaţă pînă în seară, în orice lucru se afla, îşi folosea trupul.

Uneori se făcea că este îndrăcită, tăinuindu-şi cu înţelepciune fapta cea bună dinaintea celor ce o vedeau. În ea se împlinea cuvîntul acesta al Apostolului: *Dacă se pare cuiva că este înţelept între voi în veacul acesta, să se facă nebun, ca să fie înţelept*. În acea mănăstire erau 300 fecioare călugăriţe; deci, toate acele fecioare purtau pe cap, după rînduiala monahicească, culion; iar ea îşi acoperea capul cu un petic prost şi urît; şi n-a fost văzută de nimeni mîncînd vreo bucată de pîine sau şezînd la masă, ci în tot timpul vieţii sale s-a hrănit numai din rămăşiţele şi fărîmiturile adunate de pe masă; iar în loc de fiertură sorbea spălături, cu care spăla oalele şi căldările. Ea nu făcea nimănui nici o mîhnire, nici ea nu s-a mîniat sau s-a necăjit vreodată şi nu s-a certat pentru ceva; ci, totdeauna, tăcea nerăspunzînd nimănui vreun cuvînt, nici la vreo ocară mică sau mare, deşi adeseori era bătută de toate şi totdeauna era urîtă şi batjocorită.

În această viaţă aspră petrecînd multă vreme fericita Isidora, s-a făcut descoperire despre ea Cuviosului Pitirun, bărbat sfînt şi foarte îmbunătăţit, care petrecea în pustiul ce se numea Porfirit. Aceluia, stîndu-i în faţă îngerul Domnului, i-a zis: "Pentru ce te trudeşti cu mintea pentru viaţa ta îmbunătăţită, în care ţi se pare că eşti mare, şezînd în acest loc pustiu? Voieşti să vezi o femeie mai îmbunătăţită şi mai plăcută lui Dumnezeu decît tine? Scoală-te şi mergi la mănăstirea de femei cea din Tabenisiot şi vei găsi acolo pe una ce poartă pe capul ei un petic urît. Aceea este mai bună înaintea lui Dumnezeu decît tine, deoarece petrece într-atîta sobor şi de-a pururea slujind tuturor şi fiind de toate batjocorită, niciodată nu s-a depărtat cu inima de Dumnezeu, ci totdeauna mintea ei este adîncită către Dumnezeu. Iar tu, petrecînd aici în singurătate şi neieşind niciodată cu trupul, toate cetăţile le cuprinzi cu mintea ta".

Deci, marele Pitirun, sculîndu-se îndată, s-a dus la Tabenisiot, unde, ajungînd la mănăstirea de bărbaţi, a rugat pe egumen ca să poruncească slujitorilor să-l ducă la mănăstirea de fecioare. Deoarece acel cuvios părinte era slăvit între părinţi şi foarte cinstit pentru sfinţenia vieţii şi pentru bătrîneţile lui, cu sîrguinţă l-au trecut peste rîul care curgea înaintea mănăstirii şi l-au dus pînă la mănăstirea de fecioare, unde, intrînd şi făcînd obişnuita rugăciune, s-a rugat ca toate surorile să vină înaintea lui să le vadă. Deci, adunîndu-se toate înaintea lui, cuviosul n-a văzut pe aceea despre care a fost înştiinţat de înger şi pentru care venise. Deci, le-a zis: "Să aduceţi la mine toate surorile, căci precum socotesc, una nu este aici". Călugăriţele îi ziseră: "Toate sîntem de faţă, înaintea cinstitei tale feţe".

Stareţul a zis: "Lipseşte una, despre care mi-a spus îngerul Domnului". Acelea au răspuns: "Toate sîntem aici, părinte, decît numai una a rămas în bucătărie, neavînd minte, pentru că este îndrăcită". Părintele le-a zis: "S-o aduceţi şi pe aceea la mine, ca s-o văd, căci pentru ea am venit aici". Deci, s-au dus după ea şi au chemat-o, dar ea nu voia să meargă, pentru că înţelesese cu duhul de descoperirea care se făcuse stareţului pentru dînsa. Şi, luînd-o călugăriţele, o trăgeau cu sila, zicîndu-i: "Marele părinte Pitirun te cheamă pe tine!" După ce au adus-o înaintea stareţului, el, văzînd-o şi cunoscînd că este aceea de care îi spusese îngerul, pentru că vedea darul lui Dumnezeu peste ea, a căzut la picioarele ei, zicînd: "Binecuvintează-mă, maică!" Iar ea asemenea a căzut înaintea lui, zicînd: "Tu pe mine binecuvintează-mă, părinte şi stăpînul meu!"

Văzînd acest lucru toate celelalte, s-au minunat şi au zis către el: "Să nu-ţi fie ţie această necinste, o, părinte, căci este îndrăcită aceasta". Cuviosul Pitirun le-a răspuns: "Voi sînteţi îndrăcite, iar aceasta este mai mare înaintea Domnului decît mine şi decît voi toate şi ne este maică nouă tuturor; şi rog pe Dumnezeu, ca să mă învrednicească părţii ei, în ziua judecăţii". Auzind aceasta, toate fecioarele au căzut la picioarele stareţului, plîngînd şi mărturisind toate relele care făcuseră fericitei Isidora, supărînd-o şi necăjind-o în toate ceasurile. Una zicea: "Eu totdeauna o ocăram pe Isidora!" Alta: "Eu turnam lături peste ea". Alta: "Eu o loveam cu călcîiul". Alta: "Eu o băteam cu băţul". Iar altele mărturiseau relele ce-i

făceau ei şi, căzînd la picioarele fericitei, îşi cereau iertare. Deci, marele stareţ împreună cu Cuvioasa Isidora, au făcut cu dinadinsul rugăciune către Dumnezeu pentru surori, ca să li se ierte greşelile lor.

După aceea, Cuviosul Pitirun, învăţînd mult pe surori şi vorbind mult pentru folosul sufletului, le-a dat pace şi s-a întors la locul său, slăvind pe Dumnezeu, Care l-a învrednicit a vedea pe roaba Sa cea ascunsă. Iar Cuvioasa Isidora, după plecarea stareţului, nesuferind să fie cinstită de surori, a ieşit în taină din mănăstire şi s-a ascuns în locuri neştiute, pînă la mutarea sa cea către Dumnezeu. Astfel a fost viaţa plăcutei lui Dumnezeu, care, sub chipul nebuniei, a slujit Domnului în taină ca sub un acoperămînt; iar acum arătat îşi ia plata de la Dînsul, înaintea tuturor cetăţenilor cereşti, cu care sălăşluindu-se, slăveşte pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, Dumnezeu în Treime. Amin.

Pomenirea Fericitei Taisia
(10 mai)

Unei fecioare creştine, anume Taisia, din părţile Egiptului, murindu-i părinţii, a rămas orfană. Deci, voind să trăiască în feciorie, şi-a împărţit averile sale săracilor şi casa sa a făcut-o primitoare de monahi schiteni. Şi a petrecut multă vreme, primind şi odihnind pe sfinţii părinţi. După un timp, isprăvindu-se averile ei, a început a suferi în sărăcie. După îndemnul diavolului s-au lipit de ea nişte oameni iubitori de păcate, îndărătnicind-o şi abătînd-o de la calea lui Dumnezeu. Deci, a început a trăi rău, tăvălindu-se în necurăţia desfrînării. Auzind părinţii schitului de viaţa ei îndă-rătnică s-au mîhnit şi, sfătuindu-se, au chemat pe părintele Ioan Colov şi i-au zis: "Am auzit de acea soră că petrece rău şi cînd putea ea, ne-a arătat multă dragoste prin facere de bine. Deci şi noi să arătăm către dînsa duhovnicească dragoste împrumut şi s-o ajutăm, îngrijindu-ne de mîntuirea ei. Osteneşte-te, părinte, şi mergi la dînsa şi, după înţelepciunea cea dăruită ţie de la Dumnezeu, sfătuieşte-o spre pocăinţă şi mîntuieşte sufletul ei cel pierdut; iar noi vom face rugăciuni cu postiri, ca să-ţi ajute Domnul".

Părintele Ioan Colov, ascultînd porunca sfinţilor părinţi, s-a dus în cetate la Taisia, rugîndu-se în sine lui Dumnezeu, Ajutătorul său, Care doreşte mîntuirea tuturor. Şi, venind la casa ei, a bătut în poartă, zicînd bătrînei ce păzea: "Spune-i stăpînei tale de mine, că am venit să vorbesc cu dînsa". Portăriţa a răspuns către dînsul cu mînie: "Voi monahii i-aţi mîncat averile ei de la început". Grăit-a stareţul către ea: "Spune-i de mine, că are să ia de la mine un mare lucru!" Ducîndu-se portăriţa, a spus Taisiei; iar ea a zis: "Monahii aceia totdeauna umblă pe lîngă Marea Roşie şi găsesc mărgăritare, deci, adu-l la mine". După ce a intrat stareţul în casă la Taisia, a şezut aproape de ea şi, uitîndu-se la faţa ei, a suspinat cu greu şi, plecînd capul, a început a plînge. Ea a zis către dînsul: "De ce plîngi, părinte?"

Iar stareţul a zis: "Văd că pe faţa ta joacă satana! Deci, cum nu voi plînge? Ce lucru nu ţi-a fost ţie plăcut întru Domnul nostru Iisus Hristos, Mirele Cel preacinstit şi fără de moarte, că ai trecut cu vederea cămara Lui şi te-ai lipit de satana şi de toate lucrurile lui cele spurcate?" Auzind ea acestea s-a umilit, pentru că cuvintele stareţului i s-au părut că sînt ca nişte săgeţi de foc, pătrunzîndu-i inima. Şi îndată i s-a făcut urîtă viaţa ei cea spurcată şi singură s-a ocărît şi se ruşina de lucrurile sale cele rele. Şi a zis către stareţ: "O, părinte, oare mai este pocăinţă păcătoşilor?" Zis-a stareţul: "Cu adevărat este! Şi Mîntuitorul aşteaptă făgăduinţa ta, vrînd să te primească cu braţe părinteşti, pentru că nu voieşte moartea păcătosului, ci întoarcerea spre viaţă. Iar eu voi fi chezaş pentru tine, că dacă te vei pocăi cu adevărat şi cu toată inima te vei întoarce la Dînsul, El iarăşi te va iubi ca pe o mireasă a Lui şi, curăţindu-te de toate spurcăciunile păcatelor, te va duce în nestricăcioasa Sa cămară cerească, unde se vor bucura de tine toate cetele îngereşti; pentru că ei au bucurie de păcătosul ce se pocăieşte". Iar Taisia a zis către el: "O, părinte, fie voia Domnului! Ia-mă pe mine de aici şi du-mă unde ştii tu, unde mi-ar fi loc bun pentru pocăinţă". Zis-a stareţul: "Deci să mergem!" Şi, sculîndu-se, au ieşit din casă.

Deci, sculîndu-se, ea a plecat cu stareţul, nerînduind nimic pentru casa sa şi nici n-a poruncit cuiva, ci toate le-a lăsat pentru Dumnezeu. Văzînd părintele Ioan că n-a rînduit nimic pentru casa sa, s-a minunat

de acea grabnică schimbare a ei şi de dragostea cea către Dumnezeu şi, mulţumind Domnului, mergea pe cale. Iar ea de departe urma lui, pînă ce au ajuns într-o pustie, unde i-a apucat noaptea. Făcînd stareţul pe pămînt un căpătîi de nisip, a zis către Taisia: "Odihneşte-te aici şi dormi, acoperindu-te cu darul lui Dumnezeu". Şi, îngrădind-o cu semnul Sfintei Cruci, s-a depărtat puţin de la ea, pentru a-şi face obişnuitele sale rugăciuni; apoi s-a culcat pe pămînt şi a adormit.

Deşteptîndu-se la miezul nopţii, a văzut o strălucire din cer şi, ridicîndu-şi ochii spre cer, a văzut o cale prealuminoasă, ajungînd pînă la fecioara ce dormea şi s-a înspăimîntat. Uitîndu-se el spre dînsa, a văzut pe îngerul lui Dumnezeu înălţînd spre cer pe acea cale sufletul Taisiei. Şi privea spre ea, pînă ce s-a ascuns acea minunată vedenie de la ochii lui. Sculîndu-se, s-a dus la dînsa şi, clătinînd-o, a găsit-o moartă. Atunci stareţul s-a aruncat cu faţa la pămînt înaintea lui Dumnezeu; pentru că-l cuprinse frică şi cutremur şi un glas de sus i-a zis: "Pocăinţa ei, cea făcută într-un ceas, a fost mai primită lui Dumnezeu, decît a acelora ce de multă vreme se pocăiesc; iar o căldură ca aceasta către Dumnezeu n-o arată toţi întru inimile lor". Şi a petrecut stareţul în rugăciune pînă ce s-a luminat de ziuă şi a îngropat cinstitul trup al fericitei Taisia.

Mergînd la schit a spus sfinţilor părinţi toate cele ce se făcuseră. Auzind toţi aceasta, cu mirare au preamărit pe Dumnezeu, mulţumind milostivirii celei mari a lui Hristos Dumnezeu, Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Mochie
(11 mai)

Pe vremea împărăţiei lui Diocleţian, fiind antipat în Europa Laodichie şi Maxim, şi pretutindeni neîncetînd prigoana împotriva creştinilor, era un preot al Sfintei Biserici a lui Dumnezeu cu numele Mochie, în cetatea Amfipoli, care este în latura Macedo-niei. Acela, pe cînd cei necredincioşi săvîrşeau spurcatul praznic al necuratului şi păgînescului zeu Dionis, aprinzîndu-se cu rîvnă după Hristos Dumnezeu, a stat în mijlocul poporului şi a strigat, zicînd: "Vedeţi şi ascultaţi oameni amăgiţi: Pînă cînd veţi rătăci în întunericul îndrăcirii de idoli nebuneşti? Pînă cînd nu înţelegeţi pierzarea voastră şi nu vă îngreţoşaţi de înşelăciunea voastră cea diavolească? Întoarceţi-vă şi cunoaşteţi pe Stăpînul Dumnezeu, Cel arătat prin Unul născut Fiul Lui, Domnul nostru Iisus Hristos, Care cu lumina adevărului a luminat întunecimea neştiinţei".

Acestea şi mai multe altele le grăia fericitul Mochie, nu odată, ci în toate zilele, intrînd în popor, cu mare glas mustra rătăcirea închinării de idoli, iar pe Hristos, adevăratul Dumnezeu, Îl propovăduia. Dar cetăţenii cei orbiţi cu nebunia, neluînd aminte la folositoarele cuvinte ale învăţătorului celui insuflat de Dumnezeu, îşi săvîrşeau înainte necurata lor prăznuire. În acest timp, a venit de la Apolonia, cetatea Macedoniei, în Amfipoli, un antipat cu numele Laodichie, care aducea jertfă lui Dionis. El s-a înştiinţat că Mochie, slujitorul lui Hristos, pe mulţi i-a întors de la prăznuirea lui Dionis. De aceea, necredincioşii cleveteau asupra sfîntului, zicînd: "Aici este un învăţător creştin, care cu învăţături străine amăgeşte poporul, ca să creadă în Omul Cel răstignit şi omorît, şi mulţi, ascultîndu-i amăgirile lui, s-au întors de la zeii noştri; deci, de nu veţi opri învăţătura aceea, toată cetatea se va duce în urma lui şi vor fi în deşert jertfele cele făcute zeilor".

Atunci antipatul, umplîndu-se de mînie, a poruncit să prindă pe sfînt. Deci, şezînd la judecată şi punînd înaintea lui pe mărturisitorul lui Hristos, a zis către dînsul: "Spune-mi cine eşti tu, cel ce nu voieşti să jertfeşti, ca noi, zeilor; iar pe cei ce jertfesc îi îndărătniceşti şi-i abaţi de la închinăciunea lor?" Sfîntul Mochie a răspuns: "Neştiutorule, cel ce nu cunoşti adevărul, pentru ce întrebi de acelea pe care nu poţi a le înţelege? Adună-ţi întîi gîndurile minţii tale şi cunoaşte adevărul, că eu, învăţînd Sfînta Scriptură, am cunoscut cum că idolii păgînilor sînt diavoli şi nădejdea cea către dînşii este deşartă". Laodichie a zis:

"Văd că ai învăţat multe a grăi". Mochie a zis: "Din multa noastră grăire se învaţă adevărul, pe care, ca să-l înţelegi, ascultă cele ce zic: "Zeii cărora vă închinaţi sînt diavoli muţi şi surzi".

Laodichie a zis: "Jertfeşte zeilor ca să-ţi dobîndeşti viaţa ta, pe care singur de voie ai gîndit să o pierzi". Răspuns-a sfîntul: "O, antipate, moartea cea pentru Hristos îmi este mie mare cîştig!"

Atunci antipatul, suflînd cu mînie, a poruncit să spînzure pe Sfîntul Mochie în pielea goală şi cu unghii de fier să-i strujească trupul lui pînă la oase, de la cap pînă la picioare. Strujindu-l, sfîntul striga către Dumnezeu, zicînd: "Stăpîne, Cel ce împărăţeşti în veci şi străluceşti cu razele dreptăţii, arată robilor Tăi dumnezeirea Ta şi dă-mi mie ca fără de împiedicare să mă nevoiesc pentru poruncile Tale". Deci, slujitorii aceia au muncit mult pe sfînt, pînă ce au ostenit. Atunci muncitorul, mîniindu-se asupra lor, a poruncit să-i gonească pe dînşii ca pe nişte leneşi şi neputincioşi; iar pe mucenic, dezlegîndu-l, l-a pus iarăşi înaintea sa. Şi a stat sfîntul mai tare cu trupul şi mai îndrăzneţ în mărturisirea adevărului, slăvind pe Dumnezeu cu mare glas. Deci, a zis către dînsul Laodichie: "Jertfeşte zeului Dionis, ca să te izbăvesc pe tine de răutăţile cele multe". Mucenicul a răspuns "Oare ţi se pare a fi Dumnezeu, idolul cel ce este nemişcat şi fără de glas şi făcut cu meşteşug de mîini omeneşti? O, rătăcitule slujitor al diavolului, oare nu vezi că n-a slăbit trupul meu de muncile tale şi n-am simţit durerea în bătăi, pentru că toată puterea ta este deşartă?"

Auzind acestea Laodichie, a zis: "Această neslăbire a ta în munci, nu este din puterea Dumnezeului tău, ci din meşteşugul cel vrăjitoresc. Deci, voi porunci să te ardă pe tine în foc, ca toate alcătuirile şi încheieturile tale să se facă cenuşă şi să se arunce în vînt". Deci, îndată a poruncit muncitorul să ardă un cuptor mare cu smoală, cu cîlţi şi cu vreascuri. Şi, făcîndu-se aceasta, flacăra cuptorului ieşea la o înălţime ca de şaizeci de coţi, încît se întunecase văzduhul de fum. Atunci Laodichie a zis către sfînt: "Jertfeşte zeului Dionis". Iar mucenicul tăcea. Şi iarăşi a zis muncitorul: "Pînă cînd vei petrece în nesupunerea ta? Vezi focul cel gătit pentru tine! Deci, cunoaşte puterea zeului Dionis şi te închină lui". Răspuns-a sfîntul: "Ţi-am zis ţie, o, antipate, că nu mă voi închina pierzătorului de suflete omeneşti, cel surd, orb şi mut. Să ştii că cel ce se numeşte de tine Dumnezeu, nu este Dumnezeu, ci idol".

Răspuns-a Laodichie cu mînie: "O, blestematule, au doar acela este idol, care are întru sine putere dumnezeiască? Pentru că puterea aceea ce este în el, primeşte de la noi jertfe şi ne dăruieşte nouă mîntuire". Zis-a către dînsul sfîntul: "Oare vei voi ca, apropiindu-mă, să jertfesc dumnezeului tău şi toţi, văzîndu-mă aducînd jertfă, să cunoască puterea lui Dionis?" Laodichie a zis: "Închină-te şi jertfeşte şi atunci vei cunoaşte puterea aceluia".

Deci, intrînd Sfîntul Mochie în capiştea idolească, s-a însemnat cu semnul Sfintei Cruci şi, întrarmîndu-se astfel cu arma lui Hristos asupra diavolului, a stat unde era idolul lui Dionis întărit şi s-a rugat către adevăratul Dumnezeu, zicînd: "Stăpîne, Cel ce ţii toată făptura şi toate le-ai zidit prin Hristosul Tău; Cel ce ai ruşinat pe diavolul cel înstrăinat de adevărul Tău şi ai dăruit fericirea înţelepciunii celor ce se tem de Tine, Doamne, şi cinstesc numele Tău cel sfînt; Cel ce ai sfărîmat idolii Babilonului şi ai arătat adevărata credinţă a proorocului Daniil, Cel ce ai făcut zadarnic urîtul altar idolesc prin cei trei tineri ai Tăi şi ai stins văpaia focului în cuptor; Cel ce ai înecat pe învîrtoşatul Faraon în adîncul mării, Cel ce ai ascultat rugăciunile lui Moise şi ai scos prin toiag apă din piatră; Tu, Cel ce eşti acum şi ai fost şi mai înainte şi vei fi Împărat veşnic, auzi-mă pe mine robul Tău, că iată mă rog Ţie; vino în ajutorul meu şi arată puterea Ta acelora care socotesc adevărul drept minciună, să Te cunoască pe Tine unul, adevăratul şi veşnicul Dumnezeu şi să izgonească întunericul rătăcirii închinării de idoli!"

Astfel rugîndu-se, a strigat cu mare glas către idol, zicînd: "Dionise, netrebnic şi deşert, mut şi surd, îţi poruncesc ţie, în numele cel mare şi preaslăvit al Hristosului meu, Cel ce locuieşte întru cei de sus, să cazi din întărirea ta şi să te întinzi pe pămînt, ca să se arate la toţi neputinţa ta". Deci, îndată s-a cutremurat pămîntul şi capiştea şi a căzut idolul cu mare zgomot, risipindu-se ca praful; şi au fugit afară toţi cei ce erau acolo de frică şi se mirau de lucrul ce se făcuse. Atunci Sfîntul Mochie a zis către antipatul Laodichie: "Iată, vezi înşelăciunea diavolească care afundă pe oameni în moarte; deci, vino şi adună praful zeului tău spre care ai nădăjduit şi cunoaşte în ce fel de pierzare stai".

Iar Laodichie s-a mîhnit foarte, fiindu-i jale de idolul lui, Dionis, şi îndată a poruncit ca, bătînd pe sfînt, să-l arunce în cuptorul cel ars. Deci, fiind sfîntul aruncat în foc, stătea în mijlocul văpăii ca într-o grădină frumoasă şi cînta binecuvîntînd pe Dumnezeu. Acolo se vedeau, împreună cu dînsul cîntînd trei bărbaţi, între care unul era luminos la faţă ca soarele şi a cărui strălucire covîrşea lumina focului. Iar Sfîntul Mochie zicea în foc: "Îţi mulţumesc, Stăpîne, Dumnezeul părinţilor noştri, Căruia toate se supun! Bine eşti cuvîntat, Doamne al puterilor, Făcătorul tuturor oştilor cereşti, Cel lăudat de gurile Sfinţilor Arhangheli, care au fost de faţă în văpaie cu cei trei tineri şi Tu Te-ai văzut al patrulea! Rogu-mă Ţie, Mîntuitorul meu, revarsă văpaia cea înfocată a acestui cuptor aprins şi arde pe antipatul acesta. Pune asupra lui mînia Ta cea nesuferită şi pierde-l cu iuţimea Ta, ca toţi să ştie că Tu eşti în cer, Unul Adevăratul Dumnezeu".

Îndată văpaia din cuptor s-a întins pînă la antipat, arzîndu-l şi prefăcîndu-l în cenuşă împreună cu zece ostaşi, care stăteau înaintea lui, încît n-a rămas nici o părticică din trupurile lor, pentru că mînia lui Dumnezeu i-a pierdut. Tot poporul care era acolo s-a înfricoşat şi a fugit departe de cuptor, iar sfîntul a ieşit din foc întreg şi nevătămat.

După o minune preaslăvită ca aceasta, Talasie, mai marele cetăţii, umplîndu-se de mînie, a prins pe Sfîntul Mochie şi l-a închis în temniţă. După douăzeci de zile a venit în cetatea aceea alt antipat, cu numele Maxim şi, înştiinţîndu-se de sfînt şi de pieirea lui Laodichie, s-a sfătuit cum ar putea să piardă pe mucenic. Deci, şezînd la judecată într-un loc înalt, la vederea tuturor, a pus de faţă pe robul lui Hristos şi a zis către el: "Spune-mi numele şi naşterea ta". Sfîntul a răspuns: "De voieşti să ştii neamul şi numele meu, află că tatăl meu se numea Evfratie, iar maica mea, Evstatia, care, curăţindu-mă cu Sfîntul Botez, m-au numit Mochie. Ei m-au crescut în dreapta credinţă creştinească, învrednicindu-mă de rînduiala preoţească în Biserica lui Hristos, Dumnezeul meu; şi acum, iată, m-am apropiat de bătrîneţe". Iar Maxim a zis: "Ce au fost părinţii tăi?" Răspuns-a sfîntul: "Tatăl meu a fost cetăţean al marii cetăţi Roma, cinstit cu rînduială ostăşească; iar maica mea a fost fiica antipatului Lampadie". Zis-a Maxim: "Dacă eşti de aşa neam cinstit, cum te-ai dat la vrăjitorie, care lucru nu este cuviincios acesteia, şi ai sfărîmat pe marele zeu Dionis şi pe antipatul Laodichie, prietenul împărătesc, l-ai ars şi ai făcut deşarte jertfele de prăznuiri?"

Răspuns-a Sfîntul Mochie: "Nu eu, ci Atotputernicul meu Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos, a sfărîmat idolul cel fără de suflet al lui Dionis şi a ars cu focul mîniei Sale pe vrăjmaşul Său, Laodichie; iar eu, cu frică slujind Stăpînului meu din toată inima, mărturisesc cu gura mea preasfînt numele Lui". Maxim a zis: "Încetează de la nebunia ta şi, apropiindu-te, jertfeşte lui Apolon, ca să nu mori rău". Mucenicul a zis: "Rău voi muri dacă voi uita facerile de bine şi scutirile adevăratului Dumnezeu, jertfind acelor care sînt idoli".

Atunci Maxim a poruncit să lege pe mucenic de două roţi, ce erau rînduite spre muncire, ca, întorcînd roţile, să-l sfărîme şi să-i rupă încheieturile. Dar sfîntul, muncindu-se, zicea: "Cît de dulce este dragostea cea către Dumnezeu"; iar către muncitori zicea: "Fă cu sîrguinţă voia tatălui tău, diavolul, pentru că doresc tot felul de munci şi de morţi pentru Hristos, Dumnezeul meu".

După aceea s-a rugat, zicînd: "Stăpîne, dătătorule al gîndu-rilor celor curate, ajutătorule, sprijinitorule şi izbăvitorul meu, mulţumesc Ţie, că m-ai învrednicit pe mine nevrednicul a intra în nevoinţa aceasta şi mi-ai ajutat asupra diavolului. Tu eşti Dumnezeu, Cel ce întăreşti mintea mea, ca să nu o biruiască gîndurile cele necurate; fă ca să se îndulcească întru Tine, Făcătorul meu, că mare este numele Tău, celor ce Te iubesc pe Tine".

Rugîndu-se astfel sfîntul s-au sfărîmat roatele şi, dezlegîndu-se, era sănătos. Şi s-au mirat de această minune toţi cei ce priveau; iar muncitorul s-a ruşinat ca un biruit şi, aprinzîndu-se de mînie asupra mucenicului, a poruncit să-l arunce în temniţă. După trei zile, scoţîndu-l la privelişte, l-au dat fiarelor să-l mănînce, dînd drumul la doi lei ce răcneau de foame. După ce leii s-au apropiat de mucenic, s-au plecat înaintea lui şi, cuprinzîndu-i picioarele, i le lingeau, ca şi cum le-ar fi sărutat. Poporul, văzînd acestea, a strigat: "Să se elibereze dreptul acesta, pe care Dumnezeu îl iubeşte şi fiarele îl cinstesc".

Atunci antipatul Maxim a trimis pe mucenic la ighemonul Filipisie din Perint, cetatea Traciei, care acum se numeşte Eraclea, scriind toate cele ce s-a făcut cu dînsul. Acel ighemon, ţinînd pe sfînt în temniţă opt zile, a poruncit să-l ducă în Bizanţ, ca acolo să i se taie capul. După ce l-a dus la locul cel de tăiere, mucenicul, ridicîndu-şi ochii spre cer, a zis: "Bine eşti cuvîntat, Doamne, Cel ce ai zidit veacurile şi aduci la săvîrşire nevoinţele sfinţilor, primeşte în pace sufletul meu!" Atunci s-a auzit glas din cer, zicîndu-i: "Bucură-te, Mochie, nevoitorule cel bun, care arătat ai biruit puterea muncitorului! Vino şi te sălăşluieşte împreună cu părinţii tăi în împărăţia cerească. Fiindcă te-ai ostenit în lume, acum odihneşte-te şi te veseleşte în cer".

Astfel i s-a tăiat capul Sfîntului Mochie, mucenicul lui Hristos, săvîrşindu-şi nevoinţa sa cea purtătoare de chinuri în a unsprezecea zi a lui mai, în care zi, binecredinciosul împărat Constantin îi făcea praznic, zidind o biserică în numele lui, unde a pus cinstitele lui moaşte şi în ziua pomenirii lui a făcut înnoirea cetăţii, pe care a numit-o cu numele său, Constantinopol. Deci, dacă cineva prăznuieşte sfînta pomenire a mucenicului lui Hristos, Mochie, să creadă că va avea parte cu el de darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, se cuvine cinste, slavă şi închinăciune în vecii vecilor. Amin.

Viaţa şi ostenelile Cuvioşilor Părinţi Metodie şi Constantin, Episcopii Moraviei (11 mai)

Pe vremea împăraţilor greceşti, luptători contra icoanelor, Leon Armeanul şi Mihail Travlul, care s-a numit şi Valvos, şi apoi pe vremea lui Teofil, fiul lui Mihail, a fost în cetatea Tesalonicului un bărbat de bun neam şi bogat, cu numele Leon, cu dregătoria ostaş şi cu boieria sutaş, avînd o soţie cu numele Maria. Acela a născut pe aceşti doi luminători ai lumii şi luminători ai ţărilor slavoneşti, pe Metodie şi Constantin, care, mai pe urmă, s-a numit în sfînta schimă Chiril. Deci, Metodie slujea în cetele ostăşeşti mai întîi ca cel mai în vîrstă şi, fiind cunoscut împăratului, l-a pus voievod şi l-a trimis în părţile ce se mărgineau cu slavonii.

Aceasta s-a făcut după rînduiala lui Dumnezeu, ca să înveţe limba slavonească, ca cel ce avea să fie mai în urmă, învăţător duhovnicesc şi păstor în vremea sa. El, petrecînd în rînduiala de voievod ca la zece ani, văzînd pe de o parte deşertăciunea gîlcevilor vieţii, iar pe de alta, supărîndu-se de prigonirea pe care o ridicase împăratul Teofil, luptătorul de icoane, asupra celor dreptcredincioşi, a lăsat slujba de voievod şi toate cele frumoase ale acestei lumi şi, ducîndu-se în muntele Olimpului, s-a tuns în rînduiala monahicească şi slujea Împăratului ceresc cu chipul îngeresc, luptîndu-se cu vrăjmaşii cei nevăzuţi ai duhurilor răutăţii.

Fericitul Constantin, care s-a născut după Metodie, arăta din scutece ceva minunat în sine, deoarece mama sa, după naştere, l-a dat la doică, ca aceea să-l nutrească cu sînul ei, dar el nu voia de loc să sugă lapte străin, decît numai al mamei sale; deci, părinţii lui se minunau de aceasta. Cînd pruncul a fost de şapte ani şi a început a învăţa carte, a avut un vis minunat, pe care l-a spus tatălui şi mamei sale, zicînd: "Un voievod a adunat toate fecioarele din cetatea noastră şi a zis către mine: Alegeţi soţie dintr-acestea, pe care vei voi, ca să-ţi fie ajutătoare în toate zilele vieţii tale. Iar eu, căutînd, mi-am ales pe una mai frumos împodobită decît toate, cu faţa luminoasă şi înfrumuseţată, al cărei nume era Sofia".

Părinţii lui, socotind vedenia aceea şi înţelegînd că fecioara Sofia este înţelepciunea lui Dumnezeu, care era să se dea pruncului, s-au bucurat cu duhul şi-l învăţau totdeauna cu stăruinţă nu numai la citirea cărţilor, ci şi la obiceiul cel bun, plăcut lui Dumnezeu, povăţuindu-l la înţelepciunea cea duhovnicească şi spunîndu-i cuvintele lui Solomon: "Fiule, cinsteşte pe Domnul şi te vei întări; păzeşte poruncile Lui şi vei trăi. Cuvintele lui Dumnezeu scrie-le pe tăbliţele inimii tale şi numeşte înţelepciunea sora ta; iar înţelegerea să ţi-o faci cunoscută, căci aceasta este mai frumoasă decît soarele şi decît întocmirea luminii stelelor".

Pruncul, învăţînd carte, sporea cu ţinerea de minte şi cu înţelegerea, mai mult decît toţi vîrstnicii săi, şi avea dragoste mare către Sfîntul Grigorie Cuvîntătorul de Dumnezeu, ale cărui cărţi le citea totdeauna. Multe dintr-acele cuvinte şi tîlcuiri le învăţa pe de rost. El, închipuind o cruce pe un perete, a scris aceste cuvinte de laudă sub acea cruce: "O, arhiereule al lui Hristos, Grigorie Cuvîn-tătorul de Dumnezeu, tu ai fost om cu trupul, iar cu viaţa te-ai arătat ca un înger; cu gura ta ai preamărit cu laude pe Dumnezeu, ca Serafimii; iar cu învăţăturile tale cele dreptcredincioase ai luminat toată lumea. Deci, te rog, primeşte-mă şi pe mine, care cad la Tine cu credinţă şi cu dragoste; fii mie părinte, învăţător şi luminător".

Într-acea vreme, murind împăratul Teofil, a urmat la împă-răţie după el, Mihail, fiul său, cu maica sa cea binecredincioasă, împărăteasa Teodora. Lui Mihail, fiind încă prunc, i-a pus pe lîngă el trei boieri mari: Manoil, păzitorul palatului, Teoctist, patriciul şi Dromi, logofătul. Acest logofăt cunoştea pe părinţii lui Metodie şi al lui Constantin, care, auzind de isteţimea minţii copilului Constantin, a trimis după el ca să înveţe împreună cu tînărul împărat Mihail, care învăţa carte, ca, privind împăratul la isteţimea minţii lui Constantin, să se sîrguiască singur a învăţa degrabă. Constantin s-a bucurat de aceasta foarte, şi pe cale se ruga lui Dumnezeu cu rugăciunea lui Solomon, zicînd: "Dumnezeul părinţilor şi Domn al milei, Care ai făcut pe om, dă-mi înţelepciunea care şade pe scaunele Tale şi nu mă lepăda pe mine de slugile Tale, căci eu sînt sluga Ta şi fiul slujnicei Tale; fă-mi să cunosc ce este plăcut Ţie şi să slujesc Ţie, Dumnezeul meu, în toate zilele vieţii mele".

Şi, ducîndu-l în Constantinopol şi fiind dat dascălilor împără-teşti, degrabă a învăţat înţelepciunea cea din afară: gramatica, facerea de stihuri a lui Homer, retorica, filosofia, aritmetica, astronomia, muzica şi toate meşteşugurile elineşti, încît era de mirare dascălilor săi pentru atîta isteţime a minţii sale. Şi s-a numit mai pe urmă filosof, deoarece sporise în înţelepciune mai mult decît alţii. El nu era înţelept numai în limba elinească, ci şi în alte limbi, pentru că învăţase bine scriptura elinească şi vorbirea siriană şi se deprinsese şi cu alte limbi străine. Pentru acestea îl iubea foarte logofătul, întîi pentru înţelepciune; iar al doilea pentru întreaga înţelepciune, cum şi pentru obiceiurile cele îmbunătăţite, de care era plin pruncul, cel ce venise acum în vîrstă desăvîrşită; pentru că darul lui Dumnezeu locuia în limba lui cea curată, povăţuindu-l la tot lucrul bun.

Stăpînul său, logofătul, văzînd acest lucru într-însul, îl cinstea foarte mult şi pentru aceasta, Constantin era cel întîi păzitor de casă în curtea logofătului, avînd stăpînire peste toţi şi umbla cu îndrăzneală şi fără opreală în împărăteştile palate oricînd ar fi voit. Această stăpînire i se dăduse, fiindcă era iubit şi de împărat.

La acel logofăt era o fecioară frumoasă, fiică duhovnicească primită din scăldătoarea Sfîntului Botez. Acea fecioară era de neam mare, pe care părinţii săi i-o dăduseră întru a sa purtare de grijă. Deci, logofătul voia s-o însoţească cu Constantin, şi pentru aceasta se ostenea în tot chipul, îndemnînd la căsătorie pe Constantin cu multe cuvinte şi făgăduindu-i împreună cu bogăţia de la împăratul şi cinstea de mare boierie.

Dar, fericitul Constantin, fugind de lume şi de toate cele din lume, s-a dus în taină la gura Boazului, şi acolo, intrînd într-o mănăstire, a luat pentru sineşi chipul monahicesc. Deci, a fost pentru dînsul mare cercetare, nu numai de la logofăt, dar şi de la împărat. Abia după şase luni l-au aflat pe el, ca pe o vistierie ascunsă, în sînul monahicesc. Deci, luîndu-l cu sila din mănăstire, l-au dus în Constantinopol, ca să nu fie făclia sub obroc, ci în sfeşnic, silindu-l astfel să ia treapta preoţească în zilele preasfinţitului patriarh Metodie, cînd încetase eresul luptei împotriva icoane. Apoi a pus pe Constantin ca bibliotecar în biserica cea soborni-cească a Sfintei Sofii şi dascăl de filosofie. Iar după puţină vreme, agarenii ce stăpîneau Siria, pe vremea împăratului Teofil, au biruit puterea oştirii greceşti, cu voinţa lui Dumnezeu, stricînd preafrumoasa cetate Amoreea, precum se pomeneşte de aceasta în ziua a şasea a lunii lui martie, întru pătimirea sfinţilor 142 mucenici din Amoreea, despre care s-a mai scris. Turcii, mîndrindu-se de puterea lor, batjocorind pe creştini, au trimis la Constantinopol ocară asupra Preasfintei Treimi, zicînd: "Cum voi, creştinii, ziceţi că este Unul Dumnezeu, dar Îl despărţiţi pe Acela în trei şi mărturisiţi pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh. Dacă puteţi să ne arătaţi această închipuire, apoi să trimiteţi la noi astfel de oameni care ar putea să vorbească cu noi şi să ne dovedească credinţa voastră".

Împăratul, sfătuindu-se cu preasfinţitul patriarh, a trimis la saracini pe Constantin filosoful, dîndu-i doi asincriţi (dregători) înţelepţi. Fericitul, ducîndu-se acolo şi rîvnind apostoleşte după Hristos, dorea să pătimească pentru Dînsul. Deci, ajungînd în cetatea stăpînitorului saracinilor, care se numea Samara, aproape de rîul Eufratului, în care locuia stăpînitorul Amirmumi, a aflat acolo şi creştini, care petreceau între saracini. Şi erau zugrăvite pe uşile lor, dinafară, chipuri diavoleşti din porunca stăpînitorului saracinilor; pentru că aici, îngreţoşîndu-se de creştini ca de nişte vrăjmaşi, a poruncit să-i aibă de ocară şi de batjocură. Pentru aceea a poruncit să fie închipuit un diavol pe uşile fiecărui creştin. Deci, au zis saracinii către Constantin, filosoful creştinesc: "Filosofule, oare poţi să cunoşti ce semn este acesta?" El le-a răspuns: "Văd însemnate chipuri de diavoli şi mi se pare că înăuntru vieţuiesc creştini; iar diavolii, neputînd să vieţuiască înăuntru cu creştinii, fug de dînşii şi petrec afară; deci, unde nu sînt aceste chipuri diavoleşti, acolo este dovedit lucru, că înlăuntru vieţuiesc oamenii cei uniţi cu dînşii.

Constantin, fiind odată la masă în palatele domneşti, înţelepţii saracinilor au zis către dînsul: "Vezi, filosofule, acest minunat lucru, că proorocul Mahomed ne-a adus bună învăţătură de la Dumnezeu şi a întors pe mulţi oameni, încît toţi ne ţinem tare de legea lui, necălcînd nimic. Iar voi, creştinii, ţinînd legea lui Hristos, unul crede aşa, altul altfel, şi fiecare face precum îi place; pentru că sînt atît de mulţi între voi care vă deosebiţi cu credinţa şi cu viaţa, încît fiecare crede şi învaţă într-alt chip şi îşi rînduieşte viaţa într-altfel, precum sînt cei ce se numesc monahi, care poartă haine negre, deşi toţi se cheamă creştini".

Fericitul Constantin răspunse: "Două lucruri mi-aţi spus înainte: despre credinţa creştinească în Dumnezeu şi despre legea lui Hristos care se împlineşte prin lucruri, şi cum că nu cred şi petrec într-un fel cei ce se numesc creştini. Deci, vă răspund mai întîi despre credinţă. Dumnezeul nostru este ca noianul mării, lărgime şi adîncime nemăsurată; pentru că este neajuns de mintea omenească şi negrăit prin cuvintele omeneşti, precum a zis de Dînsul Sfîntul Prooroc Isaia: *Neamul Lui cine-l va spune*... De unde şi Sfîntul Apostol Pavel, învăţătorul nostru, a strigat: "O, adîncul bogăţiei, al înţelepciunii şi al cunoştinţei lui Dumnezeu! Cît sînt de negrăite judecăţile Lui şi nenumărate căile Lui!"

Dintr-acel noian intră mulţi din cei care se sîrguiesc a căuta pe Dumnezeu. Şi cei ce sînt puternici la minte şi au cîştigat ajutor pe Dumnezeu, aceia înoată fără primejdie pe marea cea neajunsă a lui Dumnezeu şi află bogăţia cunoştinţei şi a mîntuirii. Iar cei ce sînt slabi la minte şi s-au lipsit de ajutorul lui Dumnezeu, umblînd după singură părerea lor, aceia, ca în nişte corăbii putrede de înotare urcîndu-se, se ispitesc ca să înoate pe acel noian şi, neputînd, unii se îneacă, căzînd în eresuri şi rătăciri, iar alţii abia răsuflă de osteneli, învăluindu-se de nedumerire şi de îndoire. De aceea, mulţi dintre creştini - precum ziceţi - se deosebesc cu credinţa. Deci, astfel am zis şi despre credinţă. Iar despre fapte, vă adeveresc aşa: Legea lui Hristos nu este alta, fără numai aceeaşi pe care a dat-o Dumnezeu lui Moise în Sinai, adică a nu ucide, a nu fura, a nu desfrîna, a nu pofti şi celelalte, pentru că a zis Dumnezeul nostru: *N-am venit să stric legea, ci să o împlinesc.*

Deci, suindu-ne spre desăvîrşire, ne-a dat sfat de viaţă curată, fără de însurare, păzirea fecioriei şi alte lucruri alese spre plăcerea lui Dumnezeu cea mai bună, care sînt conducătoare la viaţă prin calea cea strîmtă şi cu scîrbe. Însă nu ne sileşte la aceasta; pentru că Dumnezeu a zidit pe om între cer şi pămînt, între îngeri şi dobitoace; deci, l-a despărţit cu cunoştinţa şi cu mintea de animale, iar cu mînia şi cu pofta l-a despărţit de îngeri şi i-a dat voie să facă orice voieşte; şi de care se apropie, cu aceea se uneşte. Astfel se împărtăşeşte cu îngerii, slujind lui Dumnezeu, precum îl învaţă înţelegerea lui cea minunată, sau se face părtaş cu dobitoacele cele fără de minte, slujind fără înfrînare poftelor trupeşti. De vreme ce Dumnezeu a făcut pe om de sine stăpînitor, de aceea voieşte ca noi să ne mîntuim prin voia noastră, iar nu cu silă; deci, zice: *Cel ce voieşte să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea sa şi să-mi urmeze Mie*.

Aşadar, creştinii care cred în Dumnezeu, călătoresc spre El cu înţelegere; unii prin cale mai lesnicioasă, adică prin legea firii, vieţuind cu înţelepciune în cinstită însoţire; iar alţii, sîrguindu-se a fi mai fierbinţi către El şi mai desăvîrşiţi robi al Lui, se ating de firea cea mai înaltă a vieţuirii, asemenea cu a îngerilor, şi petrec cale strîmtă. Pentru aceea unii dintre creştini se deosebesc cu viaţa. Credinţa şi legea voastră nu are nici un fel de greutate; nu este ca o mare, ci ca un pîrîu mic, pe care fiecare, şi mare şi mic, poate să-l

păşească fără de osteneală mare. În legea şi credinţa voastră nu este un lucru dumnezeiesc, adică insuflat de Dumnezeu, ci numai obiceiuri omeneşti şi socoteală trupească, pe care puteţi cu înlesnire să le faceţi. Mahomed, dătătorul vostru de lege, nu a pus vreo poruncă grea de purtat, neoprindu-vă de la mînie şi poftele cele fără de rînduială, ci mai ales v-a dat voie la toate. De aceea, toţi cu un gînd vă ţineţi de legea lui, ca una ce este dată după poftele voastre.

Dar Mîntuitorul nostru Hristos n-a făcut aşa, pentru că, singur fiind preacurat şi izvor a toată curăţia, voieşte ca şi robii Lui să vieţuiască curat, ferindu-se de toate poftele, şi să se apropie cu curăţenie de Cel curat, căci *în împărăţia Lui nu va intra nici un lucru necurat*. Înţelepţii saracinilor au mai zis: "Cum voi, creştinii, Îl despărţiţi pe Dumnezeu în trei şi ziceţi că este unul, adică: Tată, Fiu şi Duh; şi dacă Dumnezeu poate să aibă Fiu, apoi daţi-i Lui femeie, ca să se rodească din El mai mulţi dumnezei".

Răspuns-a filosoful creştinesc: "Nu batjocoriţi Treimea cea dumnezeiască, pe Care ne-am învăţat a o mărturisi de la Sfinţii Prooroci cei de demult şi de care nici voi nu vă lepădaţi, fiindcă ţineţi împreună cu ei tăierea împrejur. Tatăl, Fiul şi Duhul Sfînt, sînt trei ipostasuri, iar fiinţa este una; după cum soarele cel văzut pe cer, este zidit de Dumnezeu în chipul Sfintei Treimi, deoarece trei lucruri sînt în el: rotunjimea, raza şi căldura; tot astfel sînt şi în Sfînta Treime: Tatăl, Fiul şi Sfîntul Duh. Rotunjimea soarelui este închipuirea lui Dumnezeu Tatăl, căci precum rotunjimea nu are sfîrşit, nici început, tot aşa şi Dumnezeu este fără de început şi fără de sfîrşit; şi, precum din rotunjimea soarelui ies razele şi căldura, tot asemenea din Dumnezeu-Tatăl se naşte Fiul şi iese Sfîntul Duh. Raza care iese din soare şi luminează toată partea cea de sub cer, este închipuirea lui Dumnezeu-Fiul, Cel născut din Tatăl şi arătat în lumina de sub cer. Căldura soarelui, care iese din aceeaşi rotunjime împreună cu raza, este întru asemănarea lui Dumnezeu-Duhul Sfînt, Care din Acelaşi Tată împreună cu Fiul, are ieşirea mai înainte de veci; deşi se trimite vremelnic la oameni, precum s-a trimis Sfinţilor Apostoli în chipul limbilor de foc. Deci, soarele, care se alcătuieşte din trei lucruri: din rotunjime, din rază şi din căldură, nu se desparte în trei sori, deşi fiecare lucru îşi are deosebirea sa, pentru că alta este rotunjimea soarelui, alta este raza lui şi alta căldura, însă nu se zic trei sori, ci un soare. Tot aşa şi Sfînta Treime, deşi are trei feţe: a Tatălui, a Fiului şi a Sfîntului Duh, dumnezeirea nu se desparte în trei dumnezei, ci unul este Dumnezeu.

Căci şi strămoşul Avraam - a cărui tăiere împrejur o păziţi - cînd i s-a arătat Dumnezeu la stejarul Mamvri, de vă aduceţi aminte de Scriptura care povesteşte aceasta, I s-a arătat în trei feţe. Şi, privind Avraam cu ochii, a văzut trei bărbaţi stînd lîngă el, şi s-a închinat pînă la pămînt şi a zis: *Doamne, de am aflat dar înaintea Ta, să nu treci pe robul Tău*. Iată, socotiţi, el vedea trei bărbaţi şi vorbea Unuia singur, zicînd: *Doamne, de am aflat dar înaintea feţei Tale...*, pentru că a cunoscut acel sfînt strămoş, că Dumnezeu este în trei feţe.

Deci, înţelepţii saracinilor tăceau neştiind ce să răspundă împotriva acestora. Apoi au zis: "Cum ziceţi voi, creştinii, că Dumnezeu S-a născut din femeie? Oare poate Dumnezeu să Se nască din pîntece femeiesc?" Răspuns-a filosoful: "Nu din o femeie proastă, ci dintr-o fecioară nemăritată şi preacurată S-a născut Dumnezeu-Fiul, prin lucrarea Sfîntului Duh, Care, în preacuratul şi preasfîntul pîntece fecioresc, a ţesut trupul lui Hristos-Dumnezeu şi mai presus de fire a înfiinţat întruparea şi naşterea Cuvîntului Tatălui. Căci, Fecioara, care L-a zămislit pe El din Duhul Sfînt, precum mai înainte de naştere a fost fecioară, tot astfel şi în naştere şi după naştere a rămas fecioară curată. Deci, aşa a voit Dumnezeu şi la voia Lui se supune toată firea cea zidită; pentru că unde voieşte Dumnezeu, acolo se biruieşte rînduiala firii. Iar cum că S-a născut Hristos din Curata Fecioară, prin Duhul Sfînt, mărturiseşte şi proorocul Mahomed, scriind astfel: "S-a trimis Duhul Sfînt la Fecioara cea curată ca, împreună sălăşluindu-se cu El, să nască Fiu".

Saracinii au zis: "Nu ne împotrivim noi la aceasta, cum că Hristos S-a născut din fecioară curată; dar nu-L socotim pe El că este Dumnezeu". Răspuns-a fericitul: "Dacă Hristos ar fi fost un om de rînd, iar nu Dumnezeu, apoi ce trebuinţă era ca Duhul Sfînt să lucreze zămislirea unui om simplu în pîntecele curat al Fecioarei? Pentru că omul cel prost se naşte din femeie măritată, iar nu din Fecioară neispitită de nuntă; deci, se zămisleşte după fire din bărbat, iar nu din venirea şi lucrarea cea deosebită a Sfîntului Duh".

Saracinii au zis: "Dacă Hristos este Dumnezeul vostru, apoi pentru ce nu faceţi precum vă porunceşte Acela? Căci vă porun-ceşte să vă rugaţi pentru vrăjmaşi, să faceţi bine celor ce vă urăsc şi vă prigonesc pe voi, să întoarceţi faţa celor ce vă bat... Dar voi nu faceţi aşa, ci faceţi cele potrivnice, pentru că asupra celor ce vă fac vouă unele ca acestea, vă ascuţiţi armele şi îi ucideţi în război".

Fericitul Constantin a zis: "Dacă în vreo lege vor fi scrise două porunci şi se vor da oamenilor să le împlinească, care va fi omul cel mai adevărat păzitor de lege? Cel ce a săvîrşit numai o poruncă? Sau cel ce le îndeplineşte pe amîndouă?" Răspuns-au saracinii: "Este mai bun acela care îndeplineşte amîndouă poruncile". Zis-a filosoful: "Hristos-Dumnezeul nostru, Cel ce ne-a poruncit să ne rugăm şi să facem bine celor ce ne fac strîmbătate, Acela a zis şi aceasta: "Nimeni nu poate să arate în viaţă o mai mare dragoste, decît acela ce-şi pune sufletul pentru prieteni. Deci, noi răbdăm toate primejdiile cele ce ni se fac nouă; iar în cele de obşte ne apărăm unul pe altul, punîndu-ne sufletele noastre, ca nu cumva voi, supunînd pe fraţii noştri, să-i robiţi împreună cu trupu-rile şi sufletele lor, silindu-i la fapte rele şi potrivnice lui Dumnezeu".

Saracinii iarăşi au zis: "Hristos al vostru a dat dajdie pentru Sine şi pentru alţii; iar voi, pentru ce nu faceţi acest lucru şi nu voiţi să daţi dajdie? Dacă vă apăraţi unul pe altul, apoi să daţi dajdie pentru fraţii voştri limbii noastre ismailiteneşti cea atît de mare şi tare". Grăit-a filosoful: "Dacă cineva umblă în urma învăţătorului său şi voieşte a umbla; iar altcineva, întîmpinîndu-l, îl întoarce, nelăsîndu-l să meargă după învăţător, ci îi porunceşte să meargă aiurea, oare acela este prietenul sau vrăjmaşul lui?" Ei au răspuns: "Este vrăjmaş". Zis-a filosoful: "Hristos, cînd a dat dajdie, care împărăţie era într-acea vreme, ismailitenească sau romană?" Iar ei au zis: "Romană". Filosoful: "Deci noi, urmînd învăţătorului nostru Iisus Hristos, dăm dajdie împăratului Celui ce şade în Roma cea nouă şi stăpîneşte şi pe cea veche, iar căutînd de la noi dajdie, ne abateţi de la urmarea lui Hristos şi vă faceţi vouă vrăjmaşi".

Nişte întrebări şi răspunsuri ca acestea i s-au pus lui Constantin mai multe zile; dar în întrebările cele cu înţelepţii saracinilor, a rămas nebiruit filosoful creştin, ajutîndu-i dumnezeiescul dar. Iar saracinii au rămas ruşinaţi de dînsul în toate cuvintele împotrivă şi în socoteala lor. După aceea, neputînd să biruiască în cuvinte pe cel nebiruit, i-au dat în taină să bea otravă de moarte. Însă Domnul a zis: *Dacă veţi bea ceva de moarte, nu vă va vătăma...* Acela a păzit pe robul Său întreg şi nevătămat şi l-a întors sănătos, eliberîndu-l cu cinste şi cu daruri boierul saracinilor.

După ce s-a întors fericitul Constantin la Constantinopol, a luat laudă de la împărat şi de la sfinţitul patriarh pentru osteneala sa cea plăcută lui Dumnezeu. Deci, s-a aşezat la un loc liniştit şi lua aminte de mîntuirea sa, avînd hrană din purtarea de grijă a lui Dumnezeu spre Care nădăjduia. Iar cele ce Dumnezeu îi trimitea prin oamenii cei iubitori de Hristos, din acele mîncări el nu lăsa nimic pe a doua zi, ci, după obişnuita gustare a hranei, le împărţea pe toate săracilor; pentru că nădăjduia spre Dumnezeu, Cel ce Se îngrijeşte de toţi în toate zilele şi Care deschide cu bunăvoinţă mîna Sa şi satură pe tot cel viu.

Sosind vremea unui praznic oarecare, slujitorul lui se mîhnea că nu avea nimic la acea cinstită zi. Atunci fericitul Constantin a zis către dînsul: "Cel ce a hrănit mai mulţi ani în pustie oarecînd pe israeliteni, oare Acela nu poate să ne hrănească şi pe noi în această zi? Ci, ducîndu-te, cheamă fără de îndoială la noi la masă măcar cinci săraci, şi să aşteptăm mila lui Dumnezeu, că nu ne va lăsa pe noi". Sosind ceasul prînzului, a adus la dînsul un om oarecare zece galbeni şi o sarcină cu tot felul de mîncări. Iar el, primind acelea, a dat laudă lui Dumnezeu, purtătorul său de grijă. După aceea s-a dus în Olimp, la Metodie, fratele său cel mare, şi a început a vieţui în pustnicie împreună cu dînsul în nevoinţele monahiceşti, petrecînd în rugăciuni şi îndeletnicindu-se totdeauna cu citirea cărţilor.

În vremea aceea au venit la împăratul Mihail soli de la cozari, zicînd: "Noi de la început ştim pe un Dumnezeu, Care este peste toate şi Aceluia ne rugăm, închinîndu-ne la răsărit; însă ţinem oarecare obiceiuri de ruşine, fiindcă evreii ne îndeamnă să luăm credinţa lor şi mulţi din noi au trecut la credinţa evreiască". Asemenea şi saracinii ne pleacă la credinţa lor, zicînd: "Credinţa noastră este mai bună decît a tuturor neamurilor". Pentru aceea, de la voi căutăm sfatul cel de folos nouă, cu care ţinem vechiul

prieteşug cu dragoste şi cerem să trimiteţi la noi vreun bărbat cărturar, care să poată a se întreba cu evreii şi cu saracinii şi, de-i va birui, apoi vom primi credinţa voastră.

Atunci împăratul Mihail cu preasfinţitul patriarh Ignatie, următorul Sfîntului Metodie, făcînd cercare pentru filosoful Constantin, l-a chemat de la muntele Olimpului şi dorea să se ducă la cozari spre propovăduirea lui Hristos. Iar el, care dorea chiar a şi muri pentru Hristos, a voit cu osîrdie calea aceea şi a rugat pe fratele său, pe fericitul Metodie, ca pe cel ce ştia parte din limba slavonească, să meargă împreună cu dînsul la ascultarea apostolească, ca să lumineze pe cei necredincioşi cu lumina sfintei credinţe. Deci, Metodie nu s-a lepădat a merge cu dînsul pentru Hristos şi s-au apucat amîndoi de călătorie, ca unul prin binecuvîntatele cuvinte, iar celălalt cu rugăciunea cea primită de la Dumnezeu să poată mîntui sufletele cele pierdute, ajutîndu-le lor dumnezeiescul dar. Ajungînd la cetatea Hersonului, care se mărgineşte cu cozarii, a zăbovit acolo multă vreme, pînă ce a învăţat bine limba slavonească. Tot acolo s-au deprins şi cu limba evreiască, aducînd la Sfînta Credinţă şi la Botez pe un samarinean cu fiul lui.

Auzind de moaştele Sfîntului sfinţit Mucenic Clement, papă al Romei, cum că zac în mare, a îndemnat pe episcopul Hersonului spre căutarea acelor cinstite moaşte, pentru care se povesteşte astfel: cînd Sfîntul Clement a fost surghiunit de la Roma la Herson, mult popor s-a întors la Hristos. Avhidian, ighemonul, din porunca cezarului Traian, l-a înecat în mare, legîndu-i de grumaz o ancoră de fier, ca să nu poată afla creştinii trupul lui; iar credincioşii stăteau pe mal, tînguindu-se şi privind la înecarea sfîntului. După aceasta, doi ucenici ai lui mai credincioşi, Cornelie şi Fib, au grăit către creştini: "Să ne rugăm cu un suflet ca Domnul să ne arate cinstitul trup al mucenicului".

Rugîndu-se către Dumnezeu poporul creştinesc, s-a depărtat marea în sînurile sale ca la trei stadii, iar poporul a aflat o cămară de marmură în chip de biserică făcută de Dumnezeu, şi acolo zăcea trupul sfîntului, iar ancora cu care îl înecase zăcea aproape de dînsul. Deci, voind credincioşii să ia de acolo acel cinstit trup, s-a făcut descoperire ucenicilor lui, cei pomeniţi mai înainte, ca să lase să stea acolo trupul sfîntului, deoarece în tot anul la pomenirea lui se va depărta tot aşa marea pînă la şapte zile, dînd cale celor ce vor voi să meargă la închinăciune. Şi s-a făcut aşa vreme de şapte sute de ani, de la împărăţia lui Traian pînă la împărăţia lui Nichifor, împăratul grecesc. Apoi, pentru păcatele omeneşti, marea a încetat de a se trage în lături în vremea împărăţiei lui Nichifor. Şi din această pricină era mîhnire între creştini.

Trecînd după aceea mai mult de cincizeci de ani, fericiţii fraţi Constantin şi cu Metodie s-au dus la Herson şi se sîrguiau pentru aflarea cinstitelor moaşte ale Sfîntului Clement, îndemnînd spre aceasta şi pe fericitul Gheorghe, episcopul Hersonului. Acesta s-a dus întîi la Constantinopol, la împărat şi la patriarh, înştiinţîndu-i de aceasta şi, primind sfat de la dînşii, a luat de acolo tot clerul bisericii Sfînta Sofia. Apoi, ducîndu-se la Herson, a mers la marginea mării cu aceşti fericiţi învăţători, Metodie şi Constantin, şi cu tot poporul, cu psalmi şi cu cîntări, voind să-şi cîştige dorinţa. Dar nu s-a desfăcut apa. Iar după apusul soarelui, a intrat într-o corabie şi la miezul nopţii a strălucit o lumină din mare şi s-a arătat deasupra apei mai întîi capul, iar după aceea toate moaştele Sfîntului Clement; şi, luîndu-le, le-au pus în corabie şi, ducîndu-le în cetate cu cinste, le-au pus în biserica Sfinţilor Apostoli, din care fericiţii Constantin şi Metodie, luînd o părticică oarecare, au purtat-o la dînşii totdeauna, pînă ce au dus-o la Roma.

După aceasta s-a dus la cozari, unde a fost primit cu cinste de boierul Cagan Cozarnicul, căci avea către Cagan scrisoare de la împăratul grecilor. Acolo fericitul Constantin a avut prilej să vorbească mult cu iudeii şi cu saracinii; căci dînsul avea mai multă învăţătură decît Metodie, care nu-şi petrecuse anii tinereţilor în învăţătură, ci s-a îndeletnicit cu puterea de voievod pe care o avea şi cu lucrurile poporului, mai mult decît cu citirea cărţilor. Iar Constantin s-a ocupat din tinereţe cu învăţătura şi cu încercarea înţelepciunii, fiind foarte iscusit în dumnezeiasca Scriptură, puternic în cuvinte şi gata să dea răspuns la orice întrebare.

Deci, Constantin pentru toate se întreba cu necredincioşii, iar Metodie ajuta lui Constantin cu rugăciunea sa cea plăcută lui Dumnezeu. Unul din cozari a zis către dînsul: "Voi, grecii, aveţi obiceiul rău, pentru că puneţi la voi pe un împărat în locul altuia dintr-alt neam, iar nu din neam împărătesc, precum acum aţi pus

împărat, după Nichifor, pe Mihail Curopalatul, care a fost unul din boieri. Apoi, lepădîndu-l pe acela, aţi pus pe Leon Armeanul, care a fost din neam prost. Şi, ucigîndu-l şi pe acela, aţi pus pe Mihail Travlul, care era de neam din Amoreea. Pe cînd la noi nu este aşa, deoarece avem singuri cogani din ai noştri, (sau împăraţi) adică din casa şi din neamul coganilor, şi nu împărăţeşte cineva într-alt chip, de nu va fi din seminţia împărătească. Iar fericitul Constantin a răspuns la aceasta cu cuvinte scurte: "Rău a făcut oare Dumnezeu cînd a lepădat pe neplăcutul Lui împărat, Saul, iar pe David, bărbatul cel după inima Sa, l-a adus de la turmele dobitoacelor?" Auzind acestea cozarul, a tăcut.

După aceea a zis iarăşi cozarul: "Voi ţineţi cărţile în mîini, spuneţi pilde dintr-însele; iar noi nu facem aşa, ci grăim din gusturile noastre toată înţelepciunea, nemîndrindu-ne în scripturi precum vă mîndriţi voi, că avem înăuntru înţelepciunea, ca şi cum ar fi înghiţită în noi". Grăit-a Constantin: "De ai întîmpina vreun om gol, care ar zice: Am multe haine, aur şi averi! Oare l-ai crede, văzîndu-l gol şi neavînd nimic în mîini?" Cozarul răspunse: "Ba nu, că dacă ar fi avut ceva n-ar fi umblat gol". Grăit-a Constantin: "Dacă tu ai înghiţit toată înţelepciunea, precum te lauzi, atunci spune-mi cîte neamuri au trecut de la Adam şi de la Moise şi care neam şi în care parte a pămîntului şi-au avut stăpînirea lor". Şi cozarul, neputînd să răspundă la această întrebare, a tăcut.

Iar Constantin a spus mai departe: "Deci, prietene, nici eu nu te cred că ai fi înghiţit toată înţelepciunea şi ai fi înţelept fără de cărţi!" Şi cînd era la masă, coganul, luînd un pahar, a zis: "Să bem în numele unui Dumnezeu, Care a făcut toată făptura". Iar Constantin, filosoful cel creştin, luînd un pahar a zis: "Voi bea în numele Unui Dumnezeu şi al Cuvîntului Lui, prin Care cerul s-a întărit şi al Duhului cel de viaţă făcător, prin care se ţine împreună toată puterea făpturii celei zidite". Zis-a Cagan: "De asemenea, ţinem la Dumnezeul Cel ce a zidit toată făptura; decît numai întru aceasta ne deosebim, că voi slăviţi Treimea, iar noi slăvim pe unul Dumnezeu, precum învaţă şi cărţile evreieşti". Grăit-a filosoful: "Dacă vă învăţaţi din cărţile evreieşti a cunoaşte pe Unul Dumnezeu, apoi din aceleaşi cărţi o să cunoaşteţi şi pe Sfînta Treime, deoarece cărţile evreieşti propovăduiesc în proorocii, pe Cuvîntul şi pe Duhul, precum zice proorocul şi împăratul David: *Cu Cuvîntul Domnului cerurile s-au întărit şi cu Duhul gurii Lui toată puterea lor*.

Iată, aici se văd arătate trei într-o Unime: Domnul, Cuvîntul Lui şi Duhul. Domnul este Dumnezeul-Tatăl, Cuvîntul este Dumnezeul-Fiul, iar Duhul gurii Domnului este Dumnezeu-Duhul Sfînt; însă, precum nu sînt trei Domni, ci Unul Domnul împreună cu Cuvîntul şi cu Duhul Său, tot aşa nu sînt trei Dumnezei într-o dumnezeire, ci Unul este Dumnezeu cinstit; deci, socoteşte de aici, dacă cineva, făcîndu-ţi ţie cinste, nu ţi-ar cinsti cuvîntul tău şi duhul gurii tale, ci le-ar avea pe acelea în trecere cu vederea fără de cinste, iar altul pe toate aceste trei, adică pe tine, pe cuvîntul tău şi pe duhul gurii tale, le-ar avea într-o cinste, apoi care dintre amîndouă ar fi adevărat cinstitor al feţei tale cele împărăteşti?" Iar el a răspuns: "Cel ce are toate aceste trei întocmai întru cinste".

Filosoful a răspuns: "Deci, şi noi sîntem cinstitori de Dumnezeu, mai adevăraţi şi mai buni decît voi, cei ce cinstesc pe Sfînta Treime, întocmai ca pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh. La aceasta ne-am învăţat din cărţile prooroceşti, căci şi Sfîntul Prooroc Isaia aduce înlăuntru pe Dumnezeul-Fiul, zicînd: "Ascultă-mă pe mine, Iacove şi Israele, pe care eu te chem; eu sînt cel întîi şi eu sînt în veci. Şi acum Domnul m-a trimis pe mine şi Duhul Lui". Acest cuvînt al Sfintei Scripturi, l-au arătat luminat părinţii noştri cei de demult. Căci cine este Cel trimis, dacă nu Fiul? Şi de cine este trimis, dacă nu de Tatăl şi de Sfîntul Duh al Tatălui?"

Printre cei ce stăteau înaintea lui Cagan, erau o mulţime de iudei; aceia au zis către fericitul Constantin: "Filosof al creştinilor, spune nouă, cum poate parte femeiască să încapă în pîntece pe Dumnezeu, spre Care nu este cu putinţă a căuta, nicidecum să-L nască?" Filosoful, arătînd cu degetul spre Cagan şi spre sfetnicul lui dintîi, a grăit: "Dacă cineva ar fi zis, că acest întîi sfetnic nu poate să primească în casa sa pe Cagan şi să-l ospăteze, iar cel mai de pe urmă rob al lui poate să-l primească şi să-l ospăteze, cum să-l numesc pe acela ce a grăit aşa, nebun sau cuminte?" Iar iudeii au zis: "Foarte nebun este unul ca acela".

Filosoful i-a întrebat iarăşi pe ei: "Ce este mai cinstit sub cer dintre toate făpturile cele văzute?" Zis-au iudeii: "Omul este cel mai cinstit decît toată zidirea văzută, de vreme ce are suflet înţelegător şi este zidit după chipul lui Dumnezeu". Atunci filosoful a zis: "Neînţelegători sînt aceia care grăiesc că este lucru cu neputinţă ca în pîntecele firii omeneşti să încapă Dumnezeu, pe care în rugul lui Moise Îl ştiu încăput. Dar rugul, fiind făptură neînsufleţită şi nesimţitoare, oare este mai cinstită decît făptura cea simţitoare şi înţelegătoare, care este cinstită cu sufletul după asemănarea lui Dumnezeu? În vifor, în nor, în fum şi în foc încăpea Dumnezeu, cînd se arăta lui Iov, lui Moise şi lui Ilie. Lucrul acesta este de mirare, că în făptura cea mai cinstită şi însufleţită a încăput Hristos, vrînd să se arate pe pămînt, cu oamenii să petreacă şi să-i tămăduiască de rănile morţii, care s-au pricinuit neamului omenesc prin păcatul lui Adam. Căci pentru o zidire mai cinstită ca aceasta a neamului omenesc, care căzuse în stricăciunea păcatului şi a morţii, de la cine putea să se dea tămăduire şi înnoire, dacă nu de la Însuşi Făcătorul? Răspunde-mi, au nu a zis David mai înainte: Trimis-a Cuvîntul Său şi i-a vindecat pe ei? Căci Cuvîntul Tatălui, adică Fiul, venind, a vindecat firea omenească. Şi cum acest Cuvînt al Tatălui ar fi putut să vindece pe om, dacă nu s-ar fi lipit ca un plasture de om, prin unirea cu întruparea Lui? Oare vreun doctor, vrînd să tămăduiască vreun om rănit, nu lipeşte plasturele de omul cel bolnav şi nu de lemn sau de piatră?

Deci şi Dumnezeu a lipit pe Cuvîntul Său Cel Unul Născut, nu de lemn - deşi în rugul cel dintre copaci a fost văzut nears -, nici de piatră -, deşi în munţii cei de piatră ai Sinaiului şi în Horeb a fost văzut de Moise şi Ilie -, dar l-a lipit ca pe un plasture tămăduitor, de omul cel cuprins de durerea păcatului celui de moarte şi l-a împreunat tare, binevoind a Se sălăşlui prin lucrarea Duhului Său cel Sfînt în pîntecele cel curat şi fecioresc, iar a se întrupa şi a se naşte dintr-o femeie oarecare. După cum a zis mai înainte Isaia: "*Iată, fecioara va zămisli în pîntece şi va naşte Fiu şi vor chema numele Lui, Emanuel, care se tîlcuieşte cu noi este Dumnezeu*. Proorocul acesta povesteşte că Dumnezeu-Fiul S-a născut pe pămînt din Fecioară curată şi nemăritată.

Cum că era de trebuinţă ca Dumnezeu să Se sălăşluiască în ea, pentru mîntuirea noastră, aduceţi-vă aminte că Ahila, rabinul vostru, zice că este scris în cărţile voastre, că Moise, întinzîndu-şi mîinile în muntele cel pietros şi în glasul trîmbiţei, a zis în rugăciunea sa către Dumnezeu: "Nu te mai arăta nouă, Doamne, ci sălăşluieşte-Te în pîntecele noastre, ridicînd păcatele noastre". Deci, dacă Moise ruga pe Dumnezeu, ca să se sălăşluiască în pîntecele noastre, apoi pentru ce vă împotriviţi voi nouă, celor ce mărturisim aceasta? Căci Dumnezeu S-a sălăşluit în pîntece femeiesc şi s-a născut nu din femeie simplă, ci dintr-o Fecioară curată, fără de prihană şi neispitită de nuntă. El se sălăşluieşte în pîntecele noastre, cînd noi, creştinii, ne împărtăşim cu Hristos, întru jertfa cea de Taină. Deci, acum s-a împlinit acea rugăciune de demult a lui Moise, care este scrisă în cărţile voastre; şi, după mărturia rabinului vostru, Ahila, s-a sălăşluit în pîntecele noastre, ridicînd păcatele noastre".

Sfîrşindu-se prînzul, toţi s-au risipit hotărîndu-le ziua în care iarăşi avea să vorbească despre toate acestea. Sosind ziua aceea, s-au adunat, iar Cagan a şezut la locul său şi a poruncit lui Constantin şi lui Metodie, dascălii cei creştini, să şadă; şi au zis către dînşii iudeii: "Spuneţi-ne nouă, care lege a dat-o Dumnezeu mai întîi: legea lui Moise, sau legea pe care o ţineţi voi, creştinii?"

Iar fericitul Constantin filosoful, a zis împotriva răspunsului lor: "Oare pentru aceea aţi întrebat despre lege, care este mai întîi, ca să puteţi zice, că cea dintîi este mai bună?" Iudeii au răspuns: "Cu adevărat pentru aceea, căci în tot chipul se cade, ca să ne supunem legii celei dintîi, de vreme ce legea dintîi va să fie mai mare şi mai bună". Zis-a filosoful: "Dacă voiţi să ţineţi legea cea dintîi, apoi abăteţi-vă de la deşarta tăiere împrejur". Zis-au iudeii: "Pentru ce grăieşti aşa?" Zis-a filosoful: "Spuneţi cu adevărat, în tăierea împrejur este dată legea cea dintîi sau nu?" Răspuns-au iudeii: "Ni se pare că în tăierea împrejur". Filosoful a zis: "Au nu lui Noe i-a dat Dumnezeu mai întîi legea de tăiere împrejur, după porunca care s-a făcut în rai lui Adam şi după căderea aceluia? Pentru că a pus aşezămînt lui Noe, ca să nu se verse sîngele omenesc; iar cel ce varsă sîngele fratelui său, să primească pedeapsă, ca sîngele lui să se verse în locul sîngelui vărsat de mîinile aceluia. Asemenea a dat aşezămînt şi de mîncarea verdeţurilor pentru fiare, pentru dobitoace, pentru păsări şi pentru peşte. Şi a zis către Noe: Iată, Eu pun aşezămîntul Meu vouă şi seminţiei voastre după voi". Zis-au iudeii: "Aşezămîntul nu este lege, pentru că Dumnezeu n-a zis lui

Noe, legea Mea, ci vă pun vouă aşezămîntul Meu; iar noi ne ţinem de lege". Zis-a filosoful: "Dar tăierea împrejur cum o ţineţi, oare ca pe o lege sau alt fel?"

Aceia au zis: "O ţinem ca pe o lege". Zis-a filosoful: "Dar Dumnezeu n-a numit lege tăierea împrejur, ci numai aşezămînt, pentru că a grăit către Avraam: "Aşezămîntul Meu să-l păzeşti tu şi seminţia ta după tine în neamuri, ca să se taie împrejur toată partea bărbătească, şi va fi semn de aşezămînt între Mine şi voi". Şi iarăşi: "Va fi aşezămîntul Meu pe trupurile voastre, întru aşeză-mînt veşnic".

Iată, vedeţi că niciodată n-a numit lege tăierea împrejur, ci numai aşezămînt. Deci, veţi lepăda tăierea împrejur, ca pe ceea ce nu este lege. Dacă aşezămîntul tăierii împrejur îl aveţi ca pe o lege, apoi şi aşezămîntul dat lui Noe sînteţi datori să-l aveţi ca pe o lege şi să-l numiţi cea dintîi lege, pe care Dumnezeu a dat-o neamului cel izgonit din rai şi celui păzit de potopul apelor". Zis-au iudeii: "Ba nu, ci legea cea dată lui Moise este lege şi de aceea noi ne ţinem".

Grăit-a filosoful: "Deci, aşezămîntul dat lui Noe nu este lege, ci numai aşezămînt; de vreme ce nu l-a numit Dumnezeu lege, ci aşezămînt. Apoi şi legea cea dată prin Moise nu este lege, deoarece Acelaşi Dumnezeu, în capitolul unsprezece al Proorocului Ieremia, nu o numeşte lege, ci numai aşezămînt, pentru că aşa scrie acolo: Ascultaţi cuvintele acestui aşezămînt, pe care Domnul Dumnezeu le grăieşte lui Israel: *Blestemat este bărbatul, cel ce nu ascultă cuvintele acestui aşezămînt, pe care l-am poruncit părinţilor voştri, în ziua în care i-am scos din pămîntul Egiptului*. Dacă acel aşezămînt vă este lege, atunci şi aşezămîntul dat lui Noe este cu adevărat lege; iar legea cea dintîi care este dată mai înainte de tăierea împrejur, de care voiţi şi acum a vă ţine, ca de cea dintîi, neascultînd de celelalte legi, care s-au pus după ea, a lui Avraam şi a lui Moise; de vreme ce singuri aţi zis mai întîi, că legea cea dintîi este mai bună, şi aceleia se cuvine a vă supune".

Iudeii, abătîndu-se de la aceasta la alta, au zis: "Cîţi s-au ţinut de legea lui Moise, toţi au plăcut lui Dumnezeu; şi noi, ţinîndu-ne de ea, nădăjduim ca să fim asemenea plăcuţi lui Dumnezeu. Iar voi, aflîndu-vă singuri altă lege vouă, vă ţineţi de a voastră; iar legea cea bună a lui Dumnezeu o călcaţi".

Răspuns-a filosoful: "Bine, aşa facem. Că şi Avraam, de n-ar fi primit tăierea împrejur, ci s-ar fi ţinut numai de aşezămîntul lui Noe, apoi nu s-ar fi numit prieten al lui Dumnezeu. Asemenea şi Moise, după Avraam, a scris altă lege, neîndestulîndu-se cu legile de mai înainte, a lui Noe şi a lui Avraam; deci, şi noi facem după chip aceasta. Însă, precum aceia, unul după altul, nu leapădă legile de mai înainte, pentru că nici Avraam n-a lepădat pe a lui Noe, nici Moise n-a defăimat pe amîndouă; ci, împlinind neajunsurile, prin voia cea desăvîrşită a Domnului, prin scrieri de legi mai pe larg, astfel ca porunca Domnului să fie întreită; tot aşa nici noi nu lepădăm nimic din aşezămîntul cel vechi, care s-a scris pe lespezi prin Moise; ci ţinem toate acelea, adică a şti pe Unul Dumnezeu, Ziditorul a toată făptura; a nu ucide, a nu fura şi celelalte. Lepă-dăm pe acelea care nu sînt scrise pe lespezile lui Moise şi care sînt cu totul de lepădat, precum tăierea împrejur, aducerea jertfelor celor necuvîntătoare şi altele de felul acesta, care au fost umbre ale legii celei noi şi care era să fie după acestea. După ce a venit, am lepădat pe cele vechi; căci ce trebuinţă era să păzim umbra, avînd lucrul singur în mîini".

Zis-au iudeii: "Dacă acele rînduieli şi aşezăminte, precum grăieşti tu în legea noastră cea veche, afară de tablele lui Moise, ar fi fost umbră şi închipuire a legii voastre celei noi, apoi ar fi ştiut scriitorii cei vechi de lege, despre legea voastră cea nouă, care era să fie după aceea, că înseamnă umbra şi chipul, faţa Aceluia, pe Care L-ar fi aşteptat să-L vadă cu ochii, de vreme ce nu aşteaptă legea voastră. Deci, rînduielile şi aşezămintele legii noastre cele vechi, afară de tablele lui Moise, nu sînt închipuiri şi umbre, ci singur adevăr, pe care şi vouă asemenea vi se cade a le păzi, precum noi păzim pe cele scrise în tablele lui Moise ca pe un adevăr".

Grăit-a filosoful împotriva acestora: Dacă scriitorii de lege cei de demult, în aşezămîntul cel vechi, n-ar fi ştiut de aceea, cum că după dînşii era să se aşeze Legea cea nouă şi nu ar fi aşteptat-o pe ea, apoi aş fi zis vouă aşa: Cînd întru început, precum am zis mai înainte, Dumnezeu a dat aşezămîntul Său lui Noe, oare i-a spus lui că are să dea şi altă lege lui Avraam, plăcutul Său, cel ce era să fie după dînsul? Cu adevărat nu

i-a spus, ci a întărit aşezămîntul Său cel dintîi, ca să-i fie lui veşnic în neamuri. Asemenea şi lui Avraam, dîndu-i aşezămîntul, oare i-a spus lui că mai pe urmă îi va da altă lege şi lui Moise întru a sa vreme? Însă pentru aşezămîntul cel nou, cu adevărat a făcut ştire prin sfinţii Săi prooroci. Ascultaţi pe Ieremia ce zice: "Iată, vor veni zile, zice Domnul, şi voi pune aşezămînt nou casei lui Israel şi casei lui Iuda, nu după aşezămîntul pe care l-am aşezat părinţilor lor, în ziua în care, luîndu-i pe dînşii de mînă, i-am scos din pămîntul Egiptului, că aceia n-au petrecut întru aşezămîntul Meu, şi pentru aceea i-am defăimat pe dînşii".

Iată, vedeţi proorocie dovedită, pentru aşezămîntul nostru cel nou? Isaia a zis mai înainte pentru dînsul şi pentru faţa Domnului, grăind: "Nu vă aduceţi aminte de cele dintîi şi să nu gîndiţi de cele vechi. Iată, eu voi face lucruri noi, care acum strălucesc şi le veţi şti pe ele". Aşa au ştiut legiuitorii cei vechi de demult, despre legea noastră a darului celui nou, şi o aştepta pe aceea, proorocind astfel: "Deci, rînduielile şi aşezămintele legii voastre celei vechi, au fost umbră şi închipuire a Legii noastre celei aşteptate, iar nu singur adevărul, şi se cade vouă acum a le lepăda pe ele ca pe nişte netrebnice".

Deci, iudeii, neştiind ce să răspundă împotriva acestora, au zis: "Încă n-a venit vremea arătării lui Mesia în lume". Grăit-a filosoful: "Ce aşteptaţi voi încă mai mult? Iată, stăpînirea împărăţiei şi a domniei voastre a încetat acum, deoarece, după proorocia strămo-şului nostru Iacov, trebuia să fie numai pînă la venirea lui Mesia. Ierusalimul s-a risipit, jertfele voastre s-au lepădat şi slava Domnului s-a mutat de la voi la alte neamuri, precum de aceasta lămurit a proorocit proorocul Maleahi, grăind: *Nu este voia Mea între voi, zice Atotţiitorul, şi jertfe nu voi primi din mîinile voastre. Fiindcă de la răsăritul soarelui şi pînă la apus, numele Meu s-a preamărit între neamuri şi în tot locul se aduce tămîie şi jertfă curată numelui Meu; căci mare este numele Meu între neamuri*.

Zis-au iudeii: "Acestea grăindu-le tu, voieşti, precum vedem, ca şi pe neamuri să le numeşti binecuvîntate, precum şi noi, care sîntem sămînţa lui Avraam, sîntem binecuvîntaţi". Răspuns-a Constantin: "Întru sămînţa lui Avraam, noi, neamurile, ne binecu-vîntăm ca şi întru Mesia, Cel ce a ieşit din rădăcina lui Avraam, a lui Isaac, a lui Iacov, a lui Iesei şi a lui David; pentru că a zis Dumnezeu către Avraam: *Se vor binecuvînta întru tine, toate seminţiile pămîntului*; şi către Isaac: *Se vor binecuvînta întru seminţia ta toate neamurile pămîntului*. Asemenea a zis către Iacov şi David: *Se vor binecuvînta în el toate seminţiile pămîntului şi toate neamurile Îl vor ferici pe El*. Că precum pentru seminţia lui Avraam, aşa şi pentru neamuri avea să vină Mesia. Pentru că Iacov a grăit oarecînd binecuvîntînd pe Iuda: *Nu va lipsi Domn din Iuda şi povăţuitor din coapsele lui, pînă ce vor veni cele păstrate lui*. Şi iarăşi Proorocul Zaharia, vestind fiicei Sionului - adică Ierusalimului - venirea Împăratului cel blînd, şezînd pe asin, mînzul asinei, zice: *Va pierde căruţele din Efrem şi caii din Ierusalim; va pierde arcurile de război şi va zice pace neamurilor*.

Iată, vedeţi, că nu numai pentru voi, iudeii, ci şi pentru neamuri a venit Mesia? Şi mi se pare că a venit mai mult pentru neamuri, decît pentru voi. Căci voi nu L-aţi primit, iar neamurile L-au primit. Voi L-aţi ucis, iar neamurile au crezut într-Însul. Voi v-aţi lepădat de El, iar neamurile L-au iubit. Drept aceea şi El v-a lepădat pe voi; iar neamurile le-a ales şi Se preamăreşte într-însele. Iar cum că, cu adevărat a venit aşteptarea lui Mesia, să vă încredinţaţi de la Sfîntul Prooroc Daniil. Pentru că acest prooroc, fiind în Babilon, în întîiul an al împărăţiei lui Darie, i s-a arătat îngerul Domnului, Gavriil. Din acea vreme, în care i s-a arătat, a numărat pînă la venirea lui Mesia în lume, şapte săptămîni, iar fiecare săptămînă cuprinde cîte şaptezeci de ani; iar anii cei adunaţi al tuturor săptămînilor, fac patru sute nouăzeci de ani, precum numără şi talmudul vostru. Iar cît de multă vreme anii aceia acum au trecut, singuri socotiţi, au doar nu veţi afla mai mult de opt sute de ani trecuţi, după săvîrşirea săptămînilor celor spuse lui Daniil de înger? Însă, vă întreb pe voi: care împărăţie o socotiţi voi că este de fier, pe care Daniil a tîlcuit-o la trupul cel mare, văzut în vis de Nabucodonosor?"

Zis-au iudeii: "Împărăţia mare, Romană, este împărăţia cea de fier". Iarăşi i-au întrebat pe dînşii filosoful: "Dar care este piatra cea tăiată din munte, fără mîna omenească, care a sfărîmat trupul cel văzut?" Au răspuns: "Piatra este Mesia". Filosoful a zis: "Oare nu vedeţi adevărul, că împărăţia Romană, care slujea idolilor, acum a trecut de cînd a venit în lume Mesia, iar în locul împărăţiei Romei, cele închinătoare de

idoli, a ridicat Dumnezeul cerului altă împărăţie creştină, nerisipită în veci, aşa numită cu nume nou, după proorocia Sfîntului Isaia. Căci Isaia către voi oarecînd a grăit: "Va rămîne numele vostru spre săturarea celor aleşi şi pe voi vă va ucide Domnul; iar întru cei ce slujesc Lui, se va chema nume nou, care se va binecuvînta pe pămînt, pentru că vor binecuvînta pe Dumnezeul Cel adevărat".

Zis-au iudeii: "Noi sîntem sămînţa cea binecuvîntată din Sim, binecuvîntată de părintele nostru Noe, iar voi nu sînteţi binecuvîntaţi". Răspuns-a lor filosoful: "Binecuvîntarea cea dată de Noe lui Sim, nu este nimic altceva, fără numai preamărirea lui Dumnezeu, pentru că a zis: *Bine este cuvîntat Domnul Dumnezeul lui Sim*. Deci, Domnul Dumnezeu este binecuvîntat prin gura lui Noe, pentru Sim cel îmbunătăţit, iar din binecuvîntarea aceluia nimic nu s-a ales la voi. Către Iafet, din care sîntem noi, a zis Noe: "Să înmulţească pe Iafet şi să se sălăşluiască în locaşurile lui Sim". Singuri vedeţi lăţimea creştinătăţii, cu darul lui Dumnezeu, iar pe voi, împuţinaţi; şi unde aţi locuit voi în Ierusalim, acolo se binecuvintează şi se preamăreşte acum de creştini numele Domnului nostru Iisus Hristos.

Această întrebare a fericitului Constantin filosoful, despre credinţa creştinească, pe care a avut-o cu iudeii, a ţinut multă vreme, pentru că a zăbovit mult la cozari, împreună cu fratele său, ieşind în toate zilele şi întrebîndu-se cu necredincioşii iudei înaintea lui Cagan. După aceea, fericitul Metodie, fratele lui, învăţătorul cel slavonesc, le-a alcătuit în opt cuvinte, iar aici s-au pomenit puţine din cele multe. Ei au avut discuţii nu numai cu iudeii, ci şi cu saracinii - adică cu turcii - şi pe toţi i-au biruit cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Cel ce a făgăduit să dea gură şi înţelepciune robilor Săi, cărora nu vor putea să se împotrivească sau să răspundă toţi cei ce se vor pune împotrivă. Atunci Cagan, domnul cozarilor, şi boierii lui, au crezut în Hristos şi mulţime din popor a luat Sfîntul Botez, însă nu toţi, ci numai o parte dintre ei.

După aceea, cuvioşii dascăli, Constantin şi Metodie, sădind bine sfînta credinţă între cozari, au voit să se întoarcă întru ale lor, lăsînd cozarilor, în locul lor, pe preoţii cei ce veniseră de la Herson. Deci, Cagan a scris împăratului grecesc, mulţumindu-i şi zicînd: "Pe nişte bărbaţi ca aceştia învăţaţi ne-ai trimis nouă, stăpîne, care lămurit ne-au încredinţat şi ne-au învăţat pe noi adevărată credinţă creştinească. Deci, luminîndu-ne noi prin Sfîntul Botez, am poruncit întru stăpînirea noastră, ca tot cel ce va voi să vină şi să se boteze, nădăjduind că tot pămîntul nostru va veni întru creştineasca săvîrşire; deci sîntem prieteni ai împărăţiei tale şi gata la slujba ta, ori unde vei avea trebuinţă".

După aceea, Cagan, eliberînd pe fericiţii învăţători Constantin şi Metodie, le-a dat lor multe daruri, dar ei n-au primit darurile, zicînd: "Dă-ne nouă robi greceşti cîţi ai aici; pentru că aceia ne sînt nouă mai de folos decît toate darurile. Şi au adunat din cei robiţi ca două sute şi i-au dat lor, şi s-au dus în cale, bucurîndu-se şi mulţumind lui Dumnezeu.

Mergînd ei împreună cu robii cei eliberaţi prin locuri pustii şi fără de apă, toţi slăbeau de sete, fiindcă nu aveau apă. Deci, aflînd un iezer sărat, din care se lua sare, nu puteau să guste acea apă, deoarece din cauza sărăturii, era amară ca fierea. Deci, împrăştiindu-se toţi prin pustie ca să caute apă dulce, Constantin a zis către fratele său, Metodie: "Nu pot să rabd mai mult setea, deci, scoate apă de aceasta şi cred că Cel ce a prefăcut evreilor oarecînd apa cea amară întru dulceaţă, Acela şi nouă, celor însetaţi, ne va îndulci amărăciunea apei acesteia. Şi după ce a scos-o şi a gustat-o, a aflat-o pe ea dulce ca mierea şi rece ca în vreme de iarnă; şi, bînd toţi, s-au răcorit şi au preamărit pe Dumnezeu.

Sosind ei la Herson, pe cînd şedea cu episcopul seara la masă, după masă, Constantin a zis către episcop: "Să-mi faci mie rugăciune, stăpîne, şi să mă binecuvintezi pe mine, precum Tatăl binecuvintează pe Fiul Său cu binecuvîntarea cea mai de pe urmă". Cei ce auzeau aceasta, credeau că a doua zi dimineaţă, Constantin voieşte să se ducă de la Herson în calea sa; iar el a spus-o deosebit la unii, cum că episcopul ne lasă, pentru că dimineaţă se va duce către Dumnezeu, şi aşa a fost, că a doua zi episcopul a murit.

Ei, ducîndu-se la Constantinopol, au fost primiţi cu multă cinste şi cu bucurie de împărat, de patriarh şi de tot soborul ca apostoli ai lui Hristos, cei ce au propovăduit la neamuri, şi voiau ca să-i ridice la treapta

arhierească, iar ei se lepădau foarte mult de o vrednicie ca aceea. Deci, pe Metodie l-au silit să fie egumen în mănăstirea ce se numea Polidron, iar Constantin petrecea lîngă biserica Sfinţilor Apostoli.

După aceasta, ceilalţi domni ai limbii slavoneşti, Rostislav şi Sviatopolc ai Moraviei, şi alţii care primiseră în parte creştineasca credinţă, însă, neînţelegînd încă tainele ei şi, auzind cum s-a luminat ţara cozarilor prin învăţătura a doi dascăli ce veniseră de la greci, au trimis soli la Constantinopol, la împăratul Mihail, zicînd: "Poporul nostru s-a lepădat de închinarea idolească şi doreşte să ţină legea creştinească, însă nu avem un învăţător care să ne arate desăvîrşit sfînta credinţă şi care ne-ar povăţui, prin limba noastră, la legea cea dreptcredincioasă. Deci, ne rugăm ţie, stăpîne, îngri-jeşte-te de mîntuirea noastră şi ne trimite un episcop şi învăţător ca să ne înveţe, pentru că de la voi iese legea cea bună în toate ţările. Atunci împăratul, sfătuindu-se cu patriarhul şi cu tot sfinţitul sobor, a chemat pe fericitul Constantin şi pe Metodie şi i-a rugat să se ducă în părţile slavoneşti, ca să înveţe, precum fusese şi la cozari, silind pe Sfîntul Constantin să ia vrednicia arhierească, deşi nu voia.

Iar el, mai întîi a postit patruzeci de zile şi, ajutîndu-i darul Sfîntului Duh, a învăţat alfabetul slavonesc, care avea în sine treizeci şi opt de slove, ca să poată tălmăci cărţile din limba grecească în limba slavonească; la care lucru, cu ajutorul lui Dumnezeu, îi ajuta lui şi fericitul Metodie. Întîi a început a tălmăci Sfînta Evanghelie de la Ioan: *La început era cuvîntul...* şi celelalte. Şi aceasta a arătat-o împăratului şi patriarhului şi la tot soborul şi toţi au preamărit pe Dumnezeu cu bucurie. Apoi au pornit la cale, avînd cu îndestulare toate cele de trebuinţă din dările împărăteşti.

Ajungînd în părţile slavoneşti, pretutindeni au fost primiţi cu cinste de boieri şi de tot poporul, dar mai ales în Moravia, de domnul Rostislav, unde, îndată a poruncit să adune mulţi copii şi să-i înveţe pe ei alfabetul şi cărţile cele tîlcuite din nou: Ceaslovul, Psaltirea şi altele. Acolo au zăbovit patru ani şi mai mult, luminînd şi întărind în dreapta credinţă toate părţile slavoneşti. Ei, apoi, au tălmăcit toate cărţile trebuincioase spre rînduiala bisericească, din limba grecească în cea slavonă, precum Evanghelia, Apostolul, Liturghia şi celelalte. Şi au început a săvîrşi în limba slavonă dumnezeiasca Liturghie şi toată cîntarea bisericească.

Auzind despre aceasta mulţi arhierei şi preoţi, dar mai ales cei de la Apus, din limba latinească, au început a cîrti, că săvîrşesc Sfînta Liturghie într-o limbă străină, din nou luminată. Pentru că ziceau că se cade să se săvîrşească dumnezeiasca Liturghie numai în trei limbi, în care a fost scris titlul cel de pe Cruce: evreieşte, greceşte şi latineşte. Însă sfinţii învăţători slavoni au răspuns unora ca aceia: *Dumnezeu plouă şi răsare soarele peste toţi.* Iar David zice: *Toată suflarea să laude pe Domnul*. Şi iarăşi: *Strigaţi Domnului tot pămîntul, cîntaţi Domnului cîntare nouă..*, deoarece a venit Domnul ca să mîntuiască toate neamurile. Deci, toate neamurile, în graiul limbii lor, să binecuvinteze pe Domnul".

Auzind Nicolae, papa Romei celei vechi, despre dînşii, le-a scris, chemîndu-i cu dragoste la Roma. Ei s-au supus dorinţei lui şi au mers la dînsul, dar pînă să ajungă la Roma, papa Nicolae a murit. În locul lui a venit Adrian, dar şi acela a fost bucuros de dînşii, pentru că, auzind că se apropie de cetatea Romei şi încă purtînd cu ei o oarecare părticică din moaştele Sfîntului Sfinţitului Mucenic Clement, Papa Romei - precum s-a zis mai sus - i-a întîmpinat cu cinste şi a fericit ostenelile lor cele asemenea cu ale apostolilor. Deci, făcîndu-le primire deosebită, le-a dat odihnă, apoi, lăudînd tălmăcirea cărţilor în limba slavonească şi aprobînd Liturghia făcută în limba slavonă, a pus anatema asupra potrivnicilor, celor ce ar îndrăzni a cleveti şi a huli citirea, cîntarea şi Liturghia slavonească. Şi săvîrşeau în mijlocul Romei, aceşti sfinţi învăţători împreună cu Metodie şi Constantin, Sfînta Liturghie în slavoneşte, întru slava lui Hristos Dumnezeu, Cel propovăduit şi slăvit în toate neamurile.

Zăbovind ei în Roma, Sfîntul Constantin s-a îmbolnăvit şi a luat cunoştinţă în vedenie de la Dumnezeu despre sfîrşitul său. Pentru aceea s-a veselit cu duhul toată ziua aceea, cîntînd aceasta: *De cei ce mi-au zis mie, în curţile Domnului, veselitu-mi-s-a duhul, împreună mi s-a bucurat inima*. Deci, a doua zi a luat pe sine sfînta schimă şi a fost numit Chiril. Apoi, zăcînd în boală cincizeci de zile, a încredinţat episcopia sa fratelui său, Metodie, şi şi-a dat duhul său Domnului, fiind îngropat cu slavă în biserica Sfîntului Clement, în care a fost pusă şi părticica sfintelor moaşte ale lui Clement, cea adusă de el.

După sfîrşitul Sfîntului Chiril, a fost pus ca episcop al Moraviei Cuviosul Metodie, şi, ducîndu-se la scaunul său, care era în cetatea Panoniei, la locul Sfîntului Apostol Andronic, ucenicul şi rudenia lui Pavel, care a fost acolo altădată episcop şi căruia, urmîndu-i Metodie, ca arhiereu şi învăţător a arătat multe nevoinţe şi osteneli, lărgind sfînta credinţă şi discutînd cu evreii şi cu ereticii, biruind pe cei potrivnici cu cuvintele şi cu facerile de minuni, răbdînd primejdii şi izgoniri. El a tălmăcit multe cărţi din limba greacă în cea slavonă şi, îndreptîndu-şi bine păstoria mulţi ani, a trecut către Domnul, Căruia I-a slujit apostoleşte cu osîrdie, împreună cu fratele său, Sfîntul Chiril, şi amîndoi stau împreună în viaţa veşnică, slăvindu-L pe El cu toţi sfinţii, în vecii cei nesfîrşiţi. Amin.

Viaţa Sfîntului Epifanie,
Episcopul Constanţianei Ciprului
(12 mai)

(Scrisă de Ioan şi Polivie, ucenicii lui)

Epifanie era de neam fenician, din latura care este împrejurul Eleteropoliei, fiind departe de dînsa ca la trei stadii. Tatăl său era lucrător de pămînt, iar meşteşugul maicii sale era ţesătura de in. Aceştia aveau doi fii: pe Epifanie şi pe fiica Calitropi. Întîmplîndu-se să moară tatăl său, a rămas Epifanie, care era ca de zece ani, împreună cu maica şi cu sora sa. Maica lui se îngrijea cum i-ar putea hrăni pe amîndoi, adică pe el şi pe sora lui, fiindcă se afla în lipsă de trebuinţele cele trupeşti.

Deci, avînd pentru slujbă un dobitoc nărăvaş, a zis maica sa către Epifanie: "Fiule, fiindcă casa noastră se află în strîmtorare de trebuinţele cele trupeşti, avînd trebuinţă de bucate, ia dobitocul pe care îl avem în casa noastră, du-l la tîrg şi-l vinde, ca să împlinim trebuinţa noastră de hrană". Iar Epifanie a zis către maica sa. "Maică, tu ştii că dobitocul nostru este cu nărav şi mă tem că nu-l voi putea vinde; căci cumpărătorii cei adunaţi la locul acela, văzînd năravul lui, mă vor pedepsi, zicînd că "rău avînd, rău să pătimeşti după lege". Şi a zis maica lui: "Du-te, fiule, şi Dumnezeul părinţilor noştri, al lui Avraam, al lui Isaac şi al lui Iacov, va da pricepere dobitocului, ca prin preţul lui să ne slujim noi". Epifanie chemînd pe Dumnezeu, Cel ce a dat darul lui Moise să săvîrşească înaintea lui Faraon semnele cele mari, s-a dus, voind să împlinească dorinţa maicii sale.

După ce a intrat în tîrg, dobitocul cel nărăvaş s-a făcut cu bună rînduială şi s-a împodobit cu multă blîndeţe; deci, a venit un neguţător, bărbat iudeu, cu numele Iacov, şi a zis către Epifanie: "Copile, voieşti să vinzi dobitocul acesta?" Iar Epifanie a zis: "Da, părinte, pentru aceasta l-am adus aici". Iar Iacov i-a zis lui Epifanie: "De ce credinţă eşti?" Epifanie a răspuns: "Sînt iudeu". Iacov a zis: "Fiule, fiind de un neam cu mine, să nu luăm asupra noastră mijlocitor, ci fiind noi ai unui Dumnezeu drept, să îndreptăm preţul dobitocului, aşa ca nici tu să nu te nedreptăţeşti, nici eu să nu mă păgubesc; ca nu cumva să aducem şi blesteme peste noi, căci pentru acestea se va mînia Dumnezeu asupra noastră; deci este mai bine a lua binecuvîntări, căci scris este: *Cel ce binecuvintează, se binecuvintează, şi cel ce blesteamă se blesteamă.* Epifanie, auzind acestea, s-a înfricoşat de osînda lui Iacov, şi a zis către el: "Nu voiesc să-ţi vînd dobitocul acesta". Iar Iacov l-a întrebat: "Din ce pricină, fiule?" Epifanie a zis către el: "Părinte, dobitocul acesta are nărav, dar strîmtorare preaamară de foame a intrat în casa mea. Eu am maică şi soră, tatăl meu a trecut din această viaţă omenească, deci, mi-a poruncit maica mea să vînd dobitocul pentru trebuinţa bucatelor; şi acum am auzit de la tine, părinte, că este lucru rău a vătăma pe cineva; deci, m-am temut de Dumnezeu ca nu cumva să mă blestemi şi să mă pedepsească Dumnezeu prin blestemul cel făcut asupra mea".

Iacov, auzind acestea, s-a minunat de răspunsul copilului, şi luînd trei arginţi i-a dat lui Epifanie, învăţîndu-l cu acest fel de cuvinte: "Fiule, ia binecuvîntarea aceasta şi du-te la mama ta şi vei avea în casa ta pîine; ia şi acest dobitoc cu tine şi, dacă îşi va schimba năravul şi voia cea fără de rînduială, să petreacă în casa ta; iar dacă va rămîne într-aceeaşi neorînduială, scoate-l din casa ta, ca nu cumva să omoare pe

cineva din ai tăi". Auzind Epifanie aceasta, a luat cei trei arginţi de la Iacov şi, luînd dobitocul, a mers spre satul său, depărtare ca de o stadie, şi l-a întîmpinat un creştin cu numele Cleovie şi a zis către dînsul: "Fiule, vinzi acest dobitoc?" Iar Epifanie a răspuns: "Nu, părinte". Cleovie i-a zis: "De-l vinzi, ia preţul lui şi lasă-mi-l mie". Pe cînd vorbea acestea Cleovie cu Epifanie, dobitocul făcea neorîndueli şi căzînd peste Epifanie l-a aruncat pe pămînt, scoţîndu-l din răbdare. Deci, Epifanie, din pricina neorînduelii dobitocului s-a lovit la coapsele sale şi zăcea pe pămînt, plîngînd şi neputînd să se scoale.

Deci, Cleovie, apropiindu-se de Epifanie şi pipăind coapsele lui, în locul unde îl lovise dobitocul cel fără de rînduială, şi cercetîndu-l pe dînsul de trei ori, îndată s-a sculat, neavînd nici un rău într-însul. Iar Cleovie a zis către dobitocul cel plin de toată neorînduiala: "Fiindcă ai voit să omori pe stăpînul tău, îţi spun, în numele lui Iisus Hristos Cel răstignit, să nu te muţi din locul acesta". Şi, după cuvîntul lui Cleovie, dobitocul îndată a căzut la pămînt şi a murit. Şi a întrebat Epifanie pe Cleovie, zicînd: "Părinte, cine este Iisus Cel răstignit, în numele Căruia se fac nişte semne ca acestea?" Cleovie a răspuns şi a zis către Epifanie: "Acest Iisus este Fiul lui Dumnezeu, pe care L-au răstignit evreii". Iar Epifanie s-a temut să spună lui Cleovie că este jidov. Deci, Cleovie a mers în casa sa; iar Epifanie a intrat în satul său la maica sa. Şi văzîndu-l pe dînsul maica sa, l-a primit pe el cu bucurie şi i-a povestit cîte i s-a întîmplat lui prin dobitocul cel nebunatic.

După ce a trecut un an, maica lui Epifanie a zis către dînsul: "Iată dar, fiule, pămîntul nu se îngrijeşte şi nu ne este nouă nici o mîngîiere dintr-însul". Căci, ei aveau puţin pămînt deosebit, pe care şi tatăl lui, lucrîndu-l cu osteneală, avea oarecare mîngîiere dintr-însul; deci, a zis maica lui: "Să dăm moşioara noastră unui om lucrător de pămînt; iar tu intră la vreun om temător de Dumnezeu, ca să înveţi vreun meşteşug, prin care vei putea să te hrăneşti pe sine-ţi, cum şi mie şi surorii tale să ne dai hrană".

Deci, era în Eleteropolia, un învăţător iudeu de Lege, bărbat minunat şi cinstitor de Dumnezeu, după legea lui Moise. Acesta avea averi în satul în care s-a născut Epifanie şi cunoştea pe tatăl şi pe mama lui; asemenea şi pe Epifanie şi pe sora sa. Intrînd el spre cercetarea averilor sale, a zis către mama lui Epifanie: "Femeie, voieşti să-mi dai mie pe fiul tău? Iar tu şi fiica ta, veţi dobîndi cele trebuincioase din casa noastră". Auzind maica lui Epifanie acestea de la legiuitor, s-a bucurat mult şi luînd pe Epifanie, i l-a dat pe dînsul de fiu. Acel legiuitor se chema Trifon, şi avea o fiică una născută, pe care voia să o însoţească cu Epi-fanie.

Deci, Trifon, luînd pe Epifanie de fiu, l-a deprins cu osteneala rînduielii legii şi cu învăţăturile evreieşti. Murind fiica lui Trifon, Epifanie a rămas singur în casa lui, sporind cu vîrsta şi cu înţelepciunea evreiască. După aceea, s-a întîmplat de a murit şi Trifon şi toată averea lui a rămas lui Epifanie. Murind încă şi maica lui, Epifanie a luat pe sora sa în casa lui Trifon. Acolo erau amîndoi, petrecîndu-şi viaţa împreună în casă după învăţătura lui Trifon. Epifanie, venind în satul unde se născuse, în care avea şi averea rămasă de la Trifon, l-a întîmpinat un bărbat oarecare creş-tin, anume Luchian, minunat şi înţelept, trecut în viaţa monahi-cească. El, avînd meşteşugul a scrie frumos, din acest meşteşug îşi dobîndea pîine, şi ceea ce prisosea o dădea celor ce aveau trebuinţă. Deci, Epifanie era călare pe dobitoc; iar fericitul Luchian mergea pe cale, şi s-au întîlnit unul cu altul.

S-a întîmplat că un sărac s-a apucat de picioarele lui Luchian, şi a zis către dînsul: "Omule al lui Dumnezeu, miluieşte-mă, căci de trei zile petrec flămînd, neavînd nimic de mîncare!" Iar fericitul Luchian neavînd ce să dea săracului, dezbrăcînd haina lui, i-a dat-o, zicînd: "Intră în cetate, vinde-o pe aceasta şi cumpără-ţi pîine!"

Deci, Epifanie a observat că Luchian, după ce s-a dezbrăcat pe sine şi a dat haina săracului, a văzut haină albă din cer pogorîndu-se şi acoperindu-l pe dînsul. Atunci Epifanie s-a înfricoşat cu frică mare şi căzînd pe faţa sa, aruncîndu-se de pe dobitoc, a zis către Luchian: "Te rog pe tine, omule, spune-mi mie, cine eşti?" Iar fericitul Luchian a zis către Epifanie: "Spune-mi tu mie de care credinţă eşti şi eu îţi voi spune de mine". Epifanie a răspuns şi a zis: "Sînt iudeu". Deci, Luchian a cunoscut că darul lui Dumnezeu a căzut peste Epifanie şi a răspuns către Epifanie: "Cum, fiind iudeu, întrebi pe un creştin să te înveţe cine sînt? Căci iudeii sînt urîciune creştinilor şi creştinii iudeilor. Deci, iată, ai auzit că sînt creştin şi nu ţi se

cade ţie să auzi altceva de la mine". Iar Epifanie a zis către Luchian: "Şi ce, mă opreşte a mă face şi eu creştin?" Răspuns-a Luchian şi a zis: "Îndărătnicia ta te opreşte, căci putinţa este de faţă".

Deci, Epifanie, umilindu-se de cuvintele lui Luchian, n-a mai mers spre cercetarea averii sale ci, luînd pe Luchian, l-a băgat în casa sa cea rămasă lui şi i-a arătat lui cele din casă, zicînd: "Părinte, toate acestea sînt ale mele şi voiesc să mă fac creştin şi să vieţuiesc viaţa monahicească. Aceasta îmi este soră, ce porunceşti pentru ea?" Iar fericitul Luchian a zis către Epifanie: "Nu poţi, fiule, avînd toată averea aceasta, să vieţuieşti viaţa cea monahicească, ci mărită pe sora ta după bărbat şi dă-i ei cele spre trebuinţă; astfel vei putea să vieţuieşti monahiceşte". Şi a zis Epifanie către Luchian: "Părinte, mai întîi fă-mă pe mine creştin, apoi astfel voi face toate cele poruncite de tine". Iar Luchian a zis către Epifanie: "Nu mi se cade mie, fără de ştirea episcopului, să te fac creştin".

Luchian zicînd aceasta, a ieşit din casa lui Epifanie şi s-a dus la episcop; iar Epifanie, nezăbovind, a zis către sora sa: "Voiesc să mă fac creştin şi să petrec viaţa monahicească". Sora sa i-a zis: "După cum voieşti tu, astfel voi vrea şi eu; după cum vei face tu, astfel voi face şi eu". Deci, Luchian a vestit pe episcop despre dorinţa lui Epifanie; iar episcopul a zis către Luchian: "Mergi şi învaţă-l sfînta credinţa şi, cînd vom intra noi în biserică, fă-l să cadă la iubitorul de oameni Dumnezeu". Atunci s-a dus la casa lui Epifanie, pe care văzîndu-l Epifanie şi sora lui, au căzut jos şi s-au apucat de picioarele lui, plîngînd şi zicînd: "Părinte, ne rugăm ţie, fă-ne să fim creştini". Deci, Luchian tălmăcindu-le din dumnezeieştile Scripturi, i-a învăţat pe ei îndeajuns. Şi ei petreceau cu stăruinţă în rugăminte, zicînd: "Fă-ne să fim creştini". Deci, Luchian, luîndu-i pe amîndoi, îndată i-a dus în biserică; şi cînd a intrat episcopul, au căzut cu faţa la pămînt şi se rugau ca să-i lumineze. Deci, episcopul, intrînd în biserică, au mers şi ei dinapoi împreună cu Luchian, ca să asculte dumnezeieştile Scripturi.

Cînd Epifanie s-a apropiat de uşile cele din afară ale bisericii, cum a păşit cea dintîi treaptă a scării, i-a căzut pe ea încălţămintea din piciorul cel stîng; iar el, păşind cu piciorul stîng, ca şi cum cel drept ar fi fost înţepenit, i-a căzut şi încălţămintea celui drept, şi s-au aflat amîndoi afară din pragul bisericii. Deci, Luchian s-a minunat de acestea; iar episcopul nu s-a mai îngrijit să ia încălţămintea lui ce i-a căzut din picioare, ci a intrat desculţ în biserică. Ei se apropiau de Dumnezeu cu mare osîrdie şi, cînd stăteau şi ascultau cuvioasele Scripturi, episcopul a luat seama, pe cînd şedea pe scaun, că faţa lui Epifanie era preamărită şi cunună pusă pe capul lui. Deci, după sfîrşirea Evangheliei, episcopul a intrat în botezător şi a poruncit să intre Epifanie, sora lui şi împreună cu ei şi Luchian, care s-a făcut părinte al lor în vremea sfintei luminări; iar episcopul, învăţîndu-i toată rînduiala, i-a botezat, împărtăşindu-i cu dumnezeieştile şi nemuritoarele Taine.

După aceea episcopul le-a poruncit să ia prînzul cu el şi, asemenea, să rămînă şapte zile în episcopie. După cele şapte zile, Epifanie a luat pe Luchian şi pe Sfînta fecioară Verinichi, care s-a făcut maica surorii lui Epifanie, şi s-a dus la casa lui, unde, luînd o mie de arginţi, i-a dat Verinichiei, asemenea i-a dat în grija ei pe sora sa; pentru că aceasta era mai mare şi peste alte fecioare, şi astfel a eliberat-o pe ea împreună cu sora sa. După aceea, Epi-fanie, vînzînd toate, le-a împărţit celor ce aveau trebuinţă, lăsîndu-şi numai patruzeci de arginţi, spre a-şi cumpăra cărţile cele cu chip dumnezeiesc şi dătătoare de viaţă; şi astfel a ieşit din cetate împreună cu Luchian, care îşi făcuse o mănăstire, avînd cu sine zece monahi. Acei monahi scriau cărţi cu osteneală, cîştigînd din ele hrana lor; iar Epifanie, cînd s-a făcut monah, era numai de şaisprezece ani.

În mănăstirea lui Luchian era un monah, cu numele Ilarion, al doilea după Luchian, fiind tînăr şi împodobit cu multe semne; iar pe urma acestuia călca şi un altul, anume Claudie. Epifanie, văzîndu-i pe aceştia, le-a rîvnit spre bine; pentru că marele Luchian a dat pe Epifanie mai marelui Ilarion, ca să-l înveţe dumnezeieştile Scripturi. Deci, Epifanie se nevoia cu multă osteneală să urmeze pe Ilarion în obiceiurile cele bune, cu darul lui Hristos şi cu meşteşugul cel preabun. S-a întîmplat, însă, de a murit marele Luchian, şi atunci Ilarion a luat povăţuirea cetei fraţilor. Şi era vrednic de văzut locul acela, ca şi cum nu locuiau oameni în el; ci se părea că sînt sfinţii îngeri, care slujesc Iubitorului de oameni, Preasfîntul Dumnezeu.

Hrana fericitului Ilarion era pîine şi sare; iar apă bea cu măsură. El totdeauna mînca a doua zi şi de multe ori a treia, a patra zi şi chiar la o săptămînă. Acest mod de vieţuire l-a ţinut şi Epifanie în toată vremea vieţii sale.

Locul acela fiind lipsit de apă, odată, intrînd nişte călători în mănăstire şi fiind arşiţă preacumplită, au leşinat din preamare sete. Deci, au cerut apă să bea, dar nu s-a găsit apă în locul acela, căci apă era departe ca la cinci stadii. Numai noaptea, se duceau fraţii şi umpleau vasele lor, fiindcă ziua nu puteau din cauza arşiţei soarelui; iar călătorii, slăbind de sete, toţi fraţii plîngeau pentru ei. Atunci Epifanie, întinzîndu-şi mîinile şi atingîndu-se de vasul în care era vinul, a zis: "Credeţi, fraţilor, că Cel ce a prefăcut apa în vin, va face şi vinul în apă". După cuvîntul lui Epifanie, vasul cel plin cu vin s-a prefăcut în apă şi, luînd călătorii, au băut şi ei şi dobitoacele lor şi astfel şi-au venit în fire; iar după adăparea îndestulată a călătorilor, apa aceea s-a făcut iarăşi în vin. Deci toţi, şi călătorii şi fraţii, s-au înspăimîntat de această minune. Din acea zi Epifanie, n-a mai voit să locuiască în locul acela; pentru că s-a făcut vestit de călătorii aceia, şi astfel s-a furişat de fraţi şi s-a dus într-un loc mai sălbatic; iar ei, neştiind în care loc locuieşte, toţi fraţii plîngeau după Epifanie. Deci, a rămas în locul acela trei zile, petrecînd nemîncat şi nebăut; de vreme ce însuşi locul acela era fără de apă.

Pe cînd stătea el acolo, s-a întîmplat de au trecut patruzeci de saracini. Cînd au văzut pe Epifanie în astfel de loc şi în astfel de stare, toţi au rîs şi l-au luat în batjocură. Iar unul dintre ei, avînd numai un ochi, căci celălalt îl avea închis, şi avînd obicei de fiară, scoţîndu-şi cuţitul din teacă, s-a dus la Epifanie, voind să-l lovească cu cuţitul. Atunci i s-a deschis ochiul cel închis. El, înfricoşîndu-se şi aruncînd cuţitul la pămînt, a stat nemişcat; iar ceilalţi, văzînd nemişcarea prietenului lor, s-au dus la Epifanie şi la prietenul lor şi au văzut deschis ochiul lui cel închis. Atunci toţi s-au înspăimîntat. Deci, Epifanie, văzîndu-i mîhniţi, a început a le vorbi cu blîndeţe; iar ei, venindu-şi în fire prin cuvintele lui Epifanie şi schimbîndu-se, îi ziceau că este Dumnezeu. Şi, aducînd silă peste aceasta, îl trăgeau cu ei, zicînd: "Tu eşti Dumnezeul nostru! Urmează-ne nouă şi apără-ne de toată sila celor ce se ridică asupra noastră". Epifanie, urmînd acestora timp de trei luni, îi oprea de la toată neorînduiala.

Ei, văzînd că prin sfătuire le aduce strîmtorare, adunîndu-se toţi împreună, se tăvăleau la picioarele lui, ca să se ducă la locul său. Iar el, punînd multe sfătuiri în auzurile lor, le zicea că de nu se vor îndepărta de aceasta, nu vor putea să aibă zile bune în viaţa aceasta. Apoi, luîndu-l toţi, l-au dus la locul unde locuia mai înainte şi, prin slujirea lor, i-au zidit casă şi, toţi închinîndu-se lui, s-au întors cu pace. Deci, eu fiind unul dintre dînşii, zice scriitorul, am rămas cu Epifanie, fiind învăţat de dînsul prin cuvîntul adevărului. Apoi, după trecerea a şase luni, luîndu-mă el, ne-am întors la marele Ilarion şi toţi fraţii văzînd pe Epifanie, s-au bucurat cu bucurie mare. Deci, stînd trei zile în mănăstire, Epifanie a rugat pe marele Ilarion să-mi dea pecetea cea întru Hristos, fiindcă Ilarion era învrednicit de treapta preoţească. Deci, luîndu-mă marele Ilarion şi învăţîndu-mă toată rînduiala, m-a botezat în numele Tatălui, al Fiului şi al Sfîntului Duh, poruncind să mă numească Ioan. Şi am petrecut la dînsul zece zile; iar fraţii au rugat pe Epifanie să locuiască împreună în locul acela, dar el n-a voit, ci s-a dus să locuiască în locul de mai înainte.

Ieşind noi din mănăstire, am mers spre calea noastră şi la depărtare ca de două mile de mănăstire, ne-a întîmpinat un tînăr oarecare, avînd un diavol din stăpînitori, care îl muncea prin pustie. Pe acesta, Epifanie, văzîndu-l gol şi purtîndu-se pe drum nepotrivit şi fără de rînduială de necuratul duh, a strigat cu mare glas: "Duh necurat, îţi poruncesc, în numele lui Iisus Hristos Cel răstignit, să ieşi din zidirea lui Dumnezeu!" Şi îndată necuratul duh a scuturat pe tînăr şi, aruncîndu-l la pămînt, a ieşit dintr-însul. Atunci necuratul diavol a strigat cu mare glas: "Epifanie, mă izgoneşti din locul meu, în care am petrecut douăzeci şi doi de ani, dar mă voi duce la împăratul perşilor şi îl voi porni asupra ta şi te voi face să stai cu multă scîrbă înaintea feţei lui". După aceea tînărul a venit cu întreagă înţelepciune şi a căzut la picioarele lui Epifanie, zicîndu-i: "Scoală-te, fiule, şi du-te în pace la casa ta!" Şi îndată s-a sculat.

Atunci diavolul cel necurat s-a dus în Persia şi a luat în stăpî-nirea sa pe fiica împăratului şi cu munca cu care îl muncea pe tînăr, asemenea o muncea şi pe dînsa. Şi a strigat, zicînd: "De nu va veni aici Epifanie, care m-a trimis la fiica ta, nu voi ieşi dintr-însa". Şi diavolul mai zicea: "Epifanie cu neamul din Fenicia,

vino aici, ca să ies din fiica împăratului". Auzind împăratul de la diavol despre Fenicia, a trimis mulţime de oameni ştiutori de multe limbi, spre căutarea lui Epifanie; şi, căutîndu-l toată ţara fenicienilor, nu l-au găsit şi se întorceau mîhniţi către împărat. Unii dintre dînşii au pătimit mult rău de la romani, fiind socotiţi ca iscoade şi ca unii ce vor să afle cu vicleşug tot pămîntul Feniciei. Deci, întorcîndu-se trimişii, au vestit împăratului că n-au găsit pe Epifanie.

Atunci diavolul a strigat cu glas mare: "Locuieşte în locul ce se numeşte Spanidrion". Împăratul, chemînd treizeci de bărbaţi, a zis către dînşii: "Dezbrăcaţi-vă de portul persan şi luaţi pe cel al romanilor şi duceţi-vă în Fenicia să căutaţi locul care se cheamă Spanidrion şi să-mi aduceţi pe Epifanie, locuitorul locului acela". Ieşind acei treizeci de bărbaţi trimişi de împăratul şi, schimbîndu-şi hainele, s-au dus în Fenicia şi, căutînd mult, au găsit pe Epifanie. Fiind noapte cînd au ajuns ei în locul acela, Epifanie îşi făcea către Dumnezeu rugăciunile cele de noapte. Apoi, după ce au ajuns la uşa chiliei şi au bătut, Epifanie nu s-a speriat nicidecum cu gîndul, căci el săvîrşea lucrul lui Dumnezeu. Deci ei, umplîndu-se de mînie, s-au sfătuit să sfărîme uşa chiliei; iar unul dintre ei, trăgînd sabia şi întinzînd-o spre încuietoarea uşii, i-a rămas mîna nemiş-cată, neclintită, neîncovoiată şi toată uscată; atunci toţi ceilalţi, înspăimîntîndu-se, s-au dus departe de chilie.

Epifanie, după ce a săvîrşit toată rînduiala slujbei cele duhov-niceşti, a deschis uşa chiliei şi văzînd pe cel ce avea mîna uscată, a căzut cu faţa la pămînt, zicînd: "Miluieşte-mă pe mine, tainice slujitor al celor fără de moarte". Epifanie a zis: "Ce ceri de la un om păcătos?" El a zis: "Am venit sănătos în locul acesta şi, iată, mi s-a uscat mîna". Epifanie a zis: "Sănătos ai venit, deci sănătos să te faci". Atingîndu-se de dînsul, s-a aşezat mîna ca şi cealaltă. Cînd au văzut toţi ceilalţi semnul care s-a făcut, au venit şi au căzut înaintea lui Epifanie, mărturisindu-şi pricina pentru care au venit la dînsul. Iar el, auzind cuvintele oamenilor, a cunoscut că duhul cel izgonit de dînsul din tînăr, acela mergînd chinuia pe fiica împăratului.

Atunci a zis Epifanie către mine: "Scoală, fiule, să urmăm oamenilor". Iar ei au zis către dînsul: "Părinte, nu sîntem trimişi de împăratul, decît numai la tine, pentru care aducem şi un dobitoc de prisos ca să şezi pe dînsul". El a răspuns: "Merg mai iute cu picioarele, numai că pe ucenicul meu nu-l voi lăsa aici". Ei iar au zis cu mare frică: "Avem cămile pentru amîndoi, numai urmează cu dragoste robilor tăi". Atunci un tînăr oarecare, de bucurie, a căzut în faţa sa şi s-a închinat lui, zicînd: "Iartă-mă, părinte". Iar Epifanie cu faţa veselă a zis către dînsul: "Scoală! Dumnezeu te va binecuvînta, fiule!"

Deci, tînărul, apucînd cu multă băgare de seamă cu amîn-două mîinile pe Epifanie, l-a pus pe cămilă şi, venind către mine, a făcut asemenea, iar el mergea cu cămilele pe drum.

Călătorind noi treizeci şi cinci de zile, am ajuns la cetatea împărătească şi am rămas în locul ce se numeşte Urion; iar trei dintre dînşii, intrînd, au vestit împăratului sosirea noastră. Deci, împăratul îndată a poruncit să intre la dînsul. Atunci Epifanie a intrat cu mare îndrăzneală, ca şi cum nu ar fi avut să se întîlnească cu împăratul; iar eu, mergînd în urma lui, a căzut peste mine frică şi cutremur căci, văzînd gloată multă stînd împrejurul lui, m-am clătinat cu cugetul. Epifanie, apropiindu-se de împărat, îndată s-a sculat de pe scaun. Şi a zis Epifanie către împărat: "Şezi, fiule, pe scaunul tău şi nu te îndoi de plînsul tău, că am izgonitor al diavolului pe Dumnezeu, Cel ce-mi ajută! Numai crede în Dumnezeu, iubitorul de oameni, şi nu te abate de la cele ce grăiesc şi atunci vei vedea pe fiica ta sănătoasă; căci duhul cel rău, fiind gonit din acel loc, a venit cu osîrdie la fiica ta. De vei crede în Hristos, Cel răstignit, Acela va izgoni pe acest diavol din fiica ta! Luminează, fiule, inima ta, şi vezi-l pe acesta gonindu-se. Adu pe fiica ta în mijlocul nostru şi vei vedea darul Iubitorului de oameni, Dumnezeu".

Venind fiica împăratului în mijlocul lor, i-a zis Epifanie: "Vino-ţi în minte şi închină-te Tatălui ceresc, că lupul nu te va mai stăpîni!" Epifanie, zicînd acestea, a apucat de mînă pe fiica împăratului şi, pecetluind-o de trei ori, a zis către duhul cel ce o chinuia: "Ai alergat rău la fiica împăratului; fugi de la dînsa în locuri nelocuite!" Şi îndată dracul a ieşit din fiica lui. Epifanie, văzînd pe împărat în spaimă, a zis către el: "Bucură-te, împărate, pentru fiica ta, că a fugit lupul în locuri nelocuite! Iar tu, fiică, mergi în camera ta şi bucură-te cu maica ta cea bună; însă ia aminte de trupul tău, ca să nu se mai apropie de tine vicleanul!" Auzind fiica împăratului acestea de la Epifanie, s-a dus în cămara unde petrecea mama sa; iar împăratul

şi-a plecat grumajii înaintea lui Epifanie. Văzînd pe împărat astfel, toţi s-au plecat la pămînt, zicînd către Epifanie: "Împodobitule cu darul lui Dumnezeu, petreci cu osîrdie lîngă împărat, fă-te părinte al stăpînirii şi să fii cu noi nelipsit. A supărat dracul pe împărăteasă şi ai venit aici de l-ai izgonit".

Atunci un vrăjitor dintre cei mai întîi i-a zis lui cu dragoste: "O, fericite Epifanie, vrăjitorule prea dorite, ai venit aici ca să ne îndreptezi; învaţă-ne pe toţi, şi atunci toţi vrăjitorii se vor supune ţie". Epifanie, auzind aceste cuvinte, a zis către vrăjitorul cel neînţelegător: "O, vrăjitorule, vrăjmaş al adevărului, învaţă-te a nu grăi cuvinte fără rînduială, ci ia încuietoare în gura ta şi să rămîi negrăind de-a pururea; că robul lui Dumnezeu nu este vrăjitor al nedreptăţii". Acestea zicîndu-le Epifanie, îndată vrăjitorul a rămas mut, nemişcat din loc. Deci, acestea văzîndu-le împăratul şi mulţimea ce-i stătea împrejur, cuprinzîndu-se toţi de frică au căzut la pămînt.

Epifanie, văzînd pe aceştia căzînd, a întins mîna către împărat şi i-a zis cu dragoste: "Scoală, împărate, vino-ţi în simţire şi nu te teme!" Acestea zicîndu-le Epifanie, s-au sculat toţi pe picioare. Iar Epifanie a zis vrăjitorului: "Caută la ce vezi şi la ce auzi şi să fii cu luare aminte la adevăr. Nu lua aminte la mine ca la un vrăjitor; căci sînt rob al Celui răstignit, grăieşte şi auzi, ca şi mai înainte, şi fă-te prieten al adevărului". Atunci vrăjitorul a răspuns, zicînd către Epifanie, că a greşit. Împăratul, văzînd acestea, a poruncit să aducă aur, argint, mărgăritare şi pietre scumpe înaintea tuturor şi să le pună la picioarele lui Epifanie, zicînd către el: "Ia acestea, părintele nostru, şi să mă ai pe mine în sufletul tău!"

Şi a zis Epifanie către împărat: "Noi, toate le defăimăm, ca să ne ţinem de adevăr. Nu-mi da mie osteneli întru celelalte, că pe mine Hristos m-a învăţat să nu am trebuinţă de acestea; ia-le tu, îngroapă-le în vistieria ta şi îţi vor fi moarte neîncetat. Ia aminte numai şi te îngrijeşte, neputînd să te foloseşti. În cugetul tău ai răutate, pierzînd suflete prin aurul cel dat ţie de la Domnul, ca să-l dai celor ce au trebuinţă. Fă-te drept înaintea Dumnezeului tuturor, ca nu cumva să te judeci întru osîndă şi să fii păzit în întunericul cel mai dinafară şi atunci să-ţi aduci aminte de cuvintele mele. Deci, acum primeşte cuvintele mele, că atunci vei fi vesel. Nu avea trebuinţă de această lume şi atunci toată lumea se va supune ţie. Ia aminte de vrăjitorii cei nestatornici, care te amăgesc pe tine prin legea întunecoasă. A sosit ceasul prînzului, mergi cu osîrdie la masă, că multe cuvinte aş fi semănat; dar nu te împărtăşeşti de nici unul dintre acestea. Eu ştiu cugetul tău, că de masă nu te depărtezi; du-te de mănîncă şi desfătează-te în bună aşezare, că vei da seamă de toate acestea".

Atunci împăratul a zis către Epifanie: "Vino, părinte, să şedem împreună, să mîncăm din bucate". Iar Epifanie a zis către el: "Mergi de şezi la masă, mănîncă toate după obicei, numai depărtează-te de neorînduială. Mie pîine de tărîţă şi puţină sare pentru întărire, îmi va împlini trebuinţa trupului". Atunci împăratul a eliberat pe toţi din palat; iar nouă ne-a poruncit să intrăm în cămara împărătească cea mai deosebită, trimiţîndu-ne la masă multe feluri de bucate. Epifanie le-a întors pe toate înapoi, oprind numai o pîine, pe care întrebuinţînd-o, ne-am săturat, mulţumind Dumnezeului tuturor.

A doua zi, împăratul a chemat pe Epifanie, iar el, intrînd cu îndrăzneală, a stat aproape de el. Împăratul, sculîndu-se de pe scaun, şi-a pus coroana pe pămînt; iar Epifanie a zis către dînsul: "Ia-ţi vrednicia împărăţiei şi să ai bună cunoştinţă către Dumnezeu". Zis-a împăratul către Epifanie: "Părinte, rămîi cu noi aici şi voi ţine cuvintele voastre". Epifanie a zis către dînsul: "De vei ţine cuvintele mele, îmi voi aduce aminte de tine ori unde voi fi". Şi am şezut zece zile în palatul împăratului. Epifanie a zis către împărat: "Mă voi duce în patria mea, căci caut pe toţi ce sînt acolo, iar tu stai pe scaunul tău, nesculîndu-te asupra grecilor; că de vei vrăjmăşi contra lor, vei vrăjmăşi contra Celui răstignit! Şi, dacă te vei face vrăjmaş al Celui răstignit, atunci rău te vei topi de cei potrivnici!" Zicînd Epifanie aceasta, a ieşit întîi împăratul cu ostaşii lui, petrecîndu-ne spre ţara noastră.

Cînd am ieşit noi din palat, iată în cale un tînăr mort pe pat, fiul unuia din megistani, pe care îl duceau la cîinii satelor, ca să-l arunce spre mîncare. Deci, Epifanie a zis cu linişte celor ce duceau patul: "Fiilor, puneţi-l jos pe cel mort, ca să-l vedem şi noi". Acest copil se omorîse rău, prin vrăjitoria unui făcător de rele; şi este obiceiul la perşi, ca cel ce a murit, astfel să fie mîncat de cîinii satelor. Punînd ei patul pe pămînt, a zis Epifanie împăratului: "O, împărate, cel ce împărăţeşti peste bărbaţi răi şi fărădelege, trebuia

ca acesta care a ieşit din viaţă, să se îngroape în pămînt, ca Stăpînul din cer să trîmbiţeze şi să-l mute spre închinăciune. Peste acest fel de bărbaţi fără de rînduială împărăţeşti, care mai înainte de vreme îşi fac moarte singuri. Iată, acesta, pe care îl vezi mort, a fost scos din viaţă de un făcător de rele. Dar Dumnezeul meu, Care S-a întins pe lemn, are să scoale pe acesta înaintea tuturor".

Acestea zicîndu-le Epifanie şi cu mîinile lui pipăind mortul, a strigat Iubitorului de oameni: "Fiul lui Dumnezeu, Cel ce pe Lazăr cel mort de patru zile l-ai înviat din morţi, scoală şi pe tînărul acesta!" Şi luînd rasa sa a îmbrăcat pe cel mort, pentru că la perşi era obiceiul ca să ducă goi pe cei morţi. Deci, îndată s-a sculat tînărul şi s-a închinat lui Epifanie. Iar Epifanie a zis tînărului: "Mergi, fiule, la casa ta şi îmbracă-te cu hainele cele obişnuite şi adu-mi mie rasa". Căci Epifanie avea obiceiul să poarte pe trup haină de păr, iar peste dînsa rasa.

Împăratul, văzînd lucrul care s-a făcut de Epifanie, l-a presu-pus pe el că este Dumnezeu. Şi a zis Epifanie împăratului: "Nu socoti de mine acestea, fiind asemenea omului pătimaş, că Dumnezeul meu, Căruia am crezut, acestea le dă prietenilor Săi". Acestea şi multe altele zicînd Epifanie, a zis împăratului: "Întoarce-te, fiule, în palatele tale, că noi mergem către patria noastră". Atunci împăratul a zis către Epifanie: "Părinte, cîţi ostaşi să trimit ca să te păzească pe tine?" Epifanie a zis către împărat: "Am pe Dumnezeu Cel din ceruri, Care mă păzeşte pe mine; iar ostaşi sînt sfinţii Lui îngeri". Atunci împăratul, închinîndu-se lui Epifanie, a strigat cu mare glas: "Mergi sănătos, Epifanie, slava romanilor, şi fă pomenire pentru noi cei din Persia!"

Noi, plecînd din Persia, am mers în Fenicia şi, trecînd oarecare parte din Fenicia, am intrat în Spanidrion şi am aflat chilia după cum era mai înainte. Şi, stînd trei zile acolo, nu era apă să bem. Deci, stînd Epifanie şi căutînd la răsărit, s-a rugat Dumnezeului din cer, zicînd: "Cel ce ai desfăcut piatra cea vîrtoasă şi din ea ai izvorît apă, adăpînd pe poporul cel însetat, desfă şi pămîntul acesta şi fă să izvorască din el apă pentru locuinţa oamenilor celor săraci". Zicînd Epifanie acestea, s-a făcut în locul acela oarecare bună mireasmă. Şi iarăşi, plecîndu-se de trei ori la pămînt şi rugîndu-se, luînd sapa, a săpat puţin în pămînt şi, iată, a curs puţină apă; apoi iarăşi săpînd, a ieşit apă îndestul pentru trebuinţa noastră; iar noi, adică el şi eu, eram liniştiţi în locul acela. Deci Dumnezeu, *Cel ce răsare iarbă dobitoacelor şi verdeaţă spre slujba oamenilor*, adapă cu apă tot pămîntul acela, cu porunca Celui ce de-a pururea se îngrijeşte de neamul omenesc şi scoate din pămînt mulţime de verdeţuri spre îndulcirea şi hrana noastră.

Venind asupra acestora o fiară oarecare şi stricînd toată verdeaţa, Epifanie a stat deasupra ierburilor şi vorbea cu fiarele ca şi cu nişte oameni, zicînd: "Nu-mi faceţi mie osteneli, că sînt om păcătos şi sărac; deci, pentru mulţimea păcatelor mele stau în locul acesta, plîngînd; Dumnezeu mi-a dat mie mîngîierea aceasta a verdeţurilor spre hrană şi El vă porunceşte să nu mai veniţi în locul acesta şi să vătămaţi verdeaţa mea". Fiarele cele sălbatice, auzind acestea de la Epifanie, ca nişte oameni bine simţitori, care, dacă greşesc vreunuia din cei mari, mustrîndu-se, se ruşinează; aşa şi fiarele s-au ruşinat de cuvintele lui Epifanie şi s-au dus îndată; şi din ziua aceea nu s-au mai apropiat de locul nostru. Auzind saracinii care ne-au zidit nouă chilia, că Epifanie s-a întors de la Persida, au venit spre întîlnirea lui, ca să fie binecuvîntaţi de dînsul; şi au mai zidit alte trei case, stînd cu noi o lună. După aceea s-au dus la locurile lor şi s-a auzit în toată cetatea Feniciei că Epifanie locuieşte în Spanidrion. Deci, s-au adunat şi alţi fraţi în mănăstire, fiind cu toţii opt la număr.

Într-o zi, Epifanie a mers la mănăstirea marelui Ilarion pentru cercetarea fraţilor şi am mers şi eu cu dînsul. Şi, primindu-ne cu multă bucurie, ne-au ţinut acolo multă vreme. Deci, diavolul, care din început se împotriveşte robilor lui Dumnezeu, a luat chipul lui Epifanie şi s-a dus în mănăstirea ce se cheamă Spanidrion. Acolo, întîmpinîndu-l pe dînsul un frate din cei mai leneşi, a alergat spre el şi îndată, căzînd la pămînt, s-a închinat înşelătorului diavol şi a intrat într-însul, fiind neţinut între fraţi. Epifanie a zis marelui Ilarion: "Părinte, un lup a intrat în mănăstire şi pe toţi fraţii i-a tulburat şi clătinat!" Acestea zicîndu-le Epifanie, a sărutat pe toţi şi a plecat spre drumul nostru, mergînd cu sîrguinţă către mănăstirea noastră. Deci, făcînd rugăciune către iubitorul de oameni Dumnezeu, îndată a izbăvit pe fratele acela de diavol, învăţîndu-i pe toţi să se păzească cu dinadinsul de vicleşugurile diavoleşti.

Odată, trei ţărani, intrînd oarecînd în mănăstire, unul dintre ei avea pe necuratul diavol, iar ceilalţi doi au rugat pe Epifanie pentru cel ce avea duhul necurat, zicînd: "Părinte, ajută pe prietenul nostru". Epifanie le-a zis lor: "Luaţi, fiilor, pe prietenul vostru şi mergeţi în pace, că în numele lui Iisus Hristos nimic rău nu va mai fi întru dînsul". Şi, crezînd ei cuvintelor lui, s-a dus omul sănătos la casa sa.

Altădată un leu, fiind într-un loc pustiu, departe ca la 60 de stadii de mănăstirea noastră, stătea în pădure ascuns şi pe mulţi din oamenii care treceau pe acolo, îi prăpădea; fiind locul acela la îndemîna călătorilor. Deci, adunîndu-se toţi cei ce aveau obiceiul să treacă prin locul acela, au venit la Epifanie în mănăstire, spunîndu-i despre leu, despre rînduiala lui cea rea şi cum că locul acela, s-a făcut nelocuit şi neumblat: "O, părinte, acel leu mulţi oameni a pierdut; iar ceilalţi, temîndu-se, nu mai voiesc să treacă prin locul acela". Auzind Epifanie de neorînduiala leului, a zis către toţi cei ce erau de faţă: "Să mergem, fiilor, întru numele Domnului şi să vedem pe leul cel mîncător de sînge". Deci, luîndu-mă pe mine Epifanie, am mers împreună cu oamenii şi a căzut frică mare peste toţi cei ce erau cu noi. Iar Epifanie a zis către oameni: "Fiilor, unde este locaşul leului?" Iar ei, arătîndu-i locul, Epifanie a mers mai întîi decît toţi; iar leul nicidecum nu se arăta.

Atunci Epifanie a zis cu mare glas: "Unde este locuinţa leului cel fără de rînduială?" În acel timp leul deodată a sărit din pădure, spre întîmpinarea lui Epifanie şi, văzîndu-l, a căzut la pămînt şi a rămas mort. Deci, apropiindu-se Epifanie de gura lui, toţi au fugit, fiind cuprinşi de frică mare, socotind ca nu cumva să omoare pe Epifanie. Iar el a zis către toţi cu mare glas: "Fiilor, veniţi fără de frică şi vedeţi stîrvul fiarei". Atunci toţi, adunîndu-se îndată, au văzut stîrvul fiarei. Şi Epifanie a zis către oamenii aceia: "De veţi avea credinţă către Mîntuitorul, bîntuitorii voştri aşa vor cădea". Deci, luîndu-l bărbaţii aceia, ne-au dus iarăşi în mănăstire şi, binecuvîntîndu-se ei de Epifanie, s-au dus în calea lor.

Astfel s-a slăvit prin Epifanie locul, care mai înainte se chema Spanidrion, care odată era nelocuit, neumblat şi fără de apă. De aceea s-a numit şi Spanidrion, căci nu avea apă, şi s-a făcut rai împărtăşit de toate bunătăţile, îndestulîndu-se cu ape şi cu tot felul de verdeţuri. Deci, pe lîngă toate acestea de care s-a învrednicit Epifanie de la Dumnezeu, i-a mai dăruit lui şi acest mare şi minunat dar, ca să tîlcuiască dumnezeieştile Scripturi cu tot adevărul; că, luînd cărţile cele cu chip dumnezeiesc şi citindu-le fraţilor, le arăta toată puterea lor.

Auzind Epifanie, ritorul şi filosoful cel mare, locuitorul Edesiei, despre Epifanie, că este cuvîntăreţ, a dorit să se întîlnească cu dînsul. El, adică ritorul, venind în mănăstire, mulţimea fraţilor stătea şi înălţa lui Dumnezeu cîntările cele de laudă; iar Epifanie stătea deosebi şi îşi săvîrşea rugăciunile sale. Apoi, după săvîrşirea a toată slujba, Epifanie s-a arătat fraţilor. Ritorul stătea şi lua aminte la mulţime şi nu se închina nimănui. După ce a văzut Epifanie filosoful pe Epifanie, l-a cunoscut şi, alergînd, s-a închinat lui. Şi a zis Epifanie filosofului: "Ce îţi este, mare ritor Epifanie! La ce ai venit către Epifanie bărbatul cel prea mic şi prea păcătos? De aceasta mă minunez de tine, filosofule, că ai venit către mine neînvăţatul şi, mai ales, pe atîta cale. O, filosofule, spune-mi pentru care pricină ai venit?"

Filosoful a zis către Epifanie: "Nu te minuna de aceasta, dascăle preadorite, că a zis Dionisie Alicarnasie: "Văzîndu-se oamenii unii cu alţii se pot face mai buni sau, amestecîndu-se răi cu răi, se vor spînzura pe un lemn; că nici unul din oameni, purtînd o haină, îşi va păzi trupul nevătămat; deoarece prea multă întîlnire dă prea multe cuvinte, şi unde sînt prea multe cuvinte, se fac multe iscusinţe şi fel de fel de lucruri". Zicînd acestea filosoful către Epifanie şi mai multe decît acestea, a tăcut, nemaivorbind nimic.

Apoi, luînd Epifanie din cartea cea dintîi a facerii lumii, i-a tîlcuit-o filosoful stih cu stih. Deci, filosoful pe unele le primea, iar altora se împotrivea. Astfel au făcut trei zile, vorbind unul cu altul, şi cele ce se vorbeau de dînşii le erau neîmpreună glăsuite. Filosoful, văzînd petrecerea şi obiceiurile lui Epifanie, pentru acestea l-a iubit foarte mult. Deci, a patra zi a zis filosoful lui Epifanie: "Dascăle, bună este locuinţa locului acestuia, voiesc, de vei porunci, să locuiesc şi eu aici". Epifanie a zis filosofului: "Aceasta este învoirea fiecăruia". Şi a zis filosoful lui Epifanie: "Dar şi cărţile să le aduc? Epifanie a răspuns: "De vei băga ceva în cugetul tău, vei afla pe Epifanie bun cunoscător". Filosoful a zis: "Calist să meargă la cărţile mele".

Epifanie a zis filosofului: "Adu-le şi mergi sănătos cu Calist". Filosoful a zis lui Epifanie: "Toate lucrurile mele le las lui Calist, că eu nu mai ies din locul acesta". Calist era fiu al lui Aetie, eparhul cel mare al Romei. Acesta, avînd duh rău, a văzut pe Epifanie în vedenie, zicîndu-i: "Voieşti, Caliste, să izgonesc duhul din tine?" Calist a zis: "Cine eşti, domnul meu, că poţi să-l goneşti?" Epifanie a răspuns lui Calist: "Eu sînt Epifanie Fenicopalestineanul, care locuiesc în mănăstirea Spanidrion; deci, dacă voi izgoni din tine duhul cel rău, vei veni să locuieşti cu mine în Spanidrion?" Şi a zis Calist către Epifanie: "Domnule, izgoneşte din mine duhul cel necurat şi voi locui cu Tine".

Epifanie a zis lui Calist: "Vezi să nu faci altfel; fiindcă iarăşi se va lipi de tine". Deşteptîndu-se Calist, a povestit această vedenie tatălui său, care era eparh. Deci, din ziua aceea Calist nu a mai fost supărat de duhul cel necurat. Apoi după trei luni de zile, a zis tatălui său, Aetie: "Tată, voiesc să mă duc în ţara fenicienilor, să caut pe Epifanie şi să locuiesc cu dînsul în Spanidrion". Atunci tatăl său i-a dat mulţi bani şi l-a trimis cu ajutor. Venind el în Fenicia şi găsind pe Epifanie, i-a povestit toate, şi a locuit împreună cu noi. Apoi filosoful a trimis pe Calist în Edesa, din porunca lui Epifanie, împreună cu două slugi şi cu trei cămile ca să-i aducă cărţile lui în mănăstire. Şi, făcînd Calist călătoria în Edesa, a luat cărţile filosofului, le-a pus pe cele trei cămile şi le-a adus în mănăstire.

Deci, în fiecare zi, Epifanie şi filosoful aveau multă vorbă între dînşii. Şi a zis Epifanie filosofului: "Filosofia lui Daniil zice: *Divanul a şezut şi cărţile s-au deschis;* vino, adu-ţi cărţile tale şi cu ale mele, pe care mi le-a dăruit Dumnezeu, să şedem să ne întrebăm unul pe altul". Atunci Epifanie a pus Scripturile cele de Dumnezeu insuflate, de-a dreapta; iar filosoful, cărţile lui de-a stînga. Şi, începînd el de la începutul facerii lumii, adică, Epifanie de la Facerea, pe care a scris-o Moise; iar filosoful tot de la aceeaşi facere, pe care a scris-o Isiod, citind amîndoi cărţile din stih în stih, se certau între dînşii; astfel era lumina lumină şi întunericul întuneric, că Moise, ajutîndu-l Dumnezeu, a scris; iar Isiod avea viaţă de la Dumnezeu, iar de la diavol rătăcire. Deci, un an întreg a petrecut Epifanie vorbind cu filosoful; dar n-a putut să-l îndu-plece.

Odată, un număr de 60 de ţărani duceau pe un tînăr oare-care, care era chinuit de duhul cel necurat. Şi fiindcă nu puteau să-l biruiască, cei 60 l-au legat în lanţuri şi l-au adus în mănăstire la Epifanie. Şi a zis Epifanie filosofului: "Vino, filosofule, cel ce faci neînţelegeri cu păcătosul Epifanie şi cheamă mulţimea zeilor tăi, ca să gonească duhul cel necurat din tînărul acesta". Filosoful a socotit că Epifanie a fost biruit şi nu mai are ce să răspundă. Deci, Epifanie, cunoscînd aceasta, a zis către filosof: "Ce zici, o, filosofule, despre tînărul acesta? Sau tămăduieşte pe cel bolnav şi voi crede zeilor tăi, sau Dumnezeul meu de va izgoni duhul cel necurat din acest tînăr, atunci şi tu vei nădăjdui şi vei crede în Cel răstignit". Dar la toate acestea filosoful n-a crezut lui Epifanie, ci socotea că este luare în rîs.

Atunci Epifanie, sculîndu-se şi apucînd pe tînăr, i-a zis: "Tînărule, voieşti să scot fiarele din mîinile tale?" Filosoful, auzind acestea, îndată a fugit în chilie şi a încuiat-o cu zăvorul, zicînd şi socotind în gîndul său: "Monahul acesta, ca un prost ce este, voieşte să dezlege pe cel nebun; iar de nu vom fugi de obrăznicia lui, ca nişte înţelepţi, apoi vom pătimi rău de la blestematul acesta". Deci, scoţînd Epifanie fiarele de la tînăr şi pecetluindu-l pe el de trei ori, a zis duhului celui necurat: "Epifanie păcătosul, rob al Domnului, îţi porunceşte ţie, în numele lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu Cel răstignit pe Cruce, ieşi din omul acesta şi nu mai intra într-însul!"

Şi îndată a ieşit duhul cel necurat şi şi-a venit tînărul în stare bună. Deci, filosoful, văzînd liniştit pe acel tînăr, a descuiat uşa şi a sărit din chilie spre închinăciunea lui Epifanie, zicînd nişte cuvinte ca acestea: "O, Epifanie purtătorule de cunună, cred şi am crezut celor grăite de tine, prin lucrurile cele ce se fac! Căci cuvintele zboară, fiind neroditoare, iar lucrurile se arată, că sînt roditoare. Deci, voiesc şi eu să mă fac părtaş al Celui răstignit".

Epifanie a zis filosofului: "O, filosofule, ce te minunezi de aceasta, ca şi cum noi am fi făcut-o? Nu! Ci Fiul lui Dumnezeu este Cel ce face bunătăţile acestea, prin cei ce cred în El". Acestea zicîndu-le Epifanie şi mai multe decît acestea, am mers la marele Ilarion şi l-a botezat. Şi am stat în mănăstirea marelui Ilarion douăzeci de zile. Şi a rugat Epifanie pe marele Ilarion ca să trimită cu filosoful Epifanie pe unul

din fraţi în Elevteropoli, ca să-l facă pe el episcopul, preot; şi marele Ilarion a făcut astfel. Apoi iarăşi am mers în mănăstirea noastră ce se numea Spanidrion. Deci, Epifanie, chemînd pe toţi fraţii, le-au zis lor: "Acesta, care odată i se părea că este ceva, nimic fiind, se socotea pe sine filosof; iar acum, cu darul lui Dumnezeu, s-a făcut cu adevărat filosof, căci s-a învrednicit de treapta preoţiei. Acesta este părintele vostru cel duhovnicesc". Deci, Epifanie filosoful s-a învrednicit de darul lui Dumnezeu şi a fost egumen al fraţilor din acea mănăstire.

Dar, fiindcă mulţi intrau în mănăstire şi nu lăsa pe Epifanie să se liniştească, a socotit să lase locul acela şi să se ducă în părţile Egiptului. Deci, a zis către mine: "Fiule, urmează-mi mie". Şi am zis către dînsul: "Părinte, voi urma ţie oriunde te vei duce". Şi chemînd pe toţi fraţii şi întărindu-i pe ei, le-a zis: "Mă duc, fiilor, spre cercetarea fraţilor din mănăstirea marelui Ilarion". Iar ei, înţelegînd că voieşte să se ducă pentru supărarea cea multă a celor ce veneau acolo, toţi căzînd înaintea feţei lui, cu mult plîns şi tînguire rugau pe Epifanie să nu plece de la ei. Iar Epifanie, venind şi el întru multă milostivire, i-a încredinţat pe ei, zicînd că nu se va mai duce.

Dar noi nerămînînd nici zece zile, m-a luat pe mine noaptea, şi am ieşit şi am mers în Ierusalim şi ne-am închinat vieţile noastre Cinstitei Cruci a Stăpînului, şi am umblat prin cetate şaisprezece zile, cercetînd toate Locurile Sfinte şi rugîndu-ne. Apoi, ieşind din cetate, ca să mergem spre Egipt, ne-a întîmpinat o femeie care era chinuită de duhul necurat.

Aceasta, apucîndu-se de rasa lui Epifanie, i-a rupt-o, şi îndată a ieşit duhul cel necurat dintr-însa. Iar ea, căzînd la picioarele lui Epifanie, îl ruga, zicînd: "Iartă-mă pe mine, părinte, şi nu te mînia asupra mea". Deci, a zis Epifanie către acea femeie: "Mergi sănătoasă la casa ta; căci cel ce a rupt haina mea, s-a rupt pe el însuşi".

Deci s-a dus femeia la casa ei. Apoi, pogorîndu-ne noi în Iope, am aflat o corabie gata, care avea să meargă în Alexandria. Ieşind noi din corabie şi intrînd în cetate, ne-a întîmpinat un iudeu învăţător de lege, cu numele Achila, cu care a început Epifanie a vorbi despre lege. Deci, am petrecut în multă întrebare în ziua aceea; şi a doua zi, venind iarăşi la întîlnire, au făcut atîta vorbă între ei, încît Achila, plecîndu-se tîlcuirii lui Epifanie, a dorit să se facă creştin. Deci, Epifanie îngrijindu-se, l-a dus la papa Atanasie; iar noi am ieşit din cetatea Alexandriei.

Deci, mergînd noi spre părţile Tebaidei celei de sus, ne-a întîmpinat pe noi un monah, ucenic al marelui Antonie, cu numele Pafnutie. Şi a zis Epifanie către dînsul: "Binecuvintează-ne pe noi, părinte". Iar Pafnutie a zis: "Binecuvîntaţi sînteţi, fiii Domnului". Şi făcînd Pafnutie rugăciunea, ne-am sărutat unii pe alţii şi ne-am odihnit puţin în locul acela.

Deci, Epifanie a întrebat pe Pafnutie despre toate cele ce a făcut marele Antonie, şi i-a povestit lui toate. Atunci Epifanie a zis lui Pafnutie: "Părinte, voiesc să locuiesc în locul ce se cheamă Nitria". Iar Pafnutie a zis către Epifanie: "Mergi sănătos, îndul-cește-te de părinţi, adună iarbă de vară şi mergi în ostrovul Ciprului şi hrăneşte oi spre îmbrăcăminte şi cinsteşte pe copii, ca să fie miei". Acestea zicîndu-le Pafnutie, iarăşi rugîndu-ne, ne-am sărutat unii cu alţii şi am mers fiecare în calea sa.

În locurile cele din împrejurul Leondopoliei, era un bărbat care se socotea de unii bun şi că avea mai înainte cunoştinţa lui Dumnezeu; iar numele lui era Ierax. Despre acesta, Epifanie a auzit în Palestina şi avea dorinţă să-l vadă. Asemenea şi Ierax auzise despre Epifanie, dar el era afară de Leondopoli, ca la o milă de acel loc. Ierax învăţa că trupul nu se va scula, ci un altul oarecare în locul lui; deoarece acesta se va risipi în pămînt, căci este scris: "Pămînt eşti şi în pămînt vei merge". Şi iarăşi zicea, că copiii nu vor fi desăvîrşiţi cu vîrsta în veacul cel ce va să fie. Deci, intrînd noi în mănăstirea lui, am aflat mulţime de oameni învă-ţîndu-se de la dînsul; căci, de cînd s-a lepădat de lume, nici de untdelemn nu se împărtăşea, nici de vin. El, după ce a văzut pe Epifanie, a întrebat de unde este; şi, înştiinţîndu-se că este palestinian, l-a întrebat de nume. Atunci, aflînd că se numeşte Epifanie, s-a îngrijit foarte mult, căci venise ştire în Egipt despre Epifanie că este înţelept şi are mai înainte cunoştinţă.

Deci, după ce l-a întrebat pe Epifanie de unde este şi cum se numeşte şi după ce a aflat toate acestea, învăţa iarăşi poporul. Ei, venind să tîlcuiască Învierea, ziceau despre trup că nu va învia. Atunci Epifanie, scîrbindu-se, a zis către Ierax: "Pune-ţi zăvor la gura ta şi învaţă-te a nu huli despre nădejde". Şi, după cuvîntul lui Epifanie, Ierax a rămas mut şi nemişcat din loc. Deci, cei ce se învăţau de dînsul, văzînd minunea pe care a făcut-o Sfîntul asupra lui Ierax, s-au înspăimîntat. Şi, luînd Epifanie din dumnezeieştile Scripturi, a început a-i învăţa pe toţi cele despre Înviere. Deci, a trecut timp ca la trei ceasuri şi Ierax stătea mut. După aceasta a zis Epifanie către dînsul: "Grăieşte cuvîntul cel adevărat şi ascultă credinţa cea întemeiată". Atunci Ierax a dat răspuns, zicînd către Epifanie că a greşit şi că se va pocăi de socoteala aceea fără de rînduială.

Plecînd noi din Leondopoli, am mers în Tebaida cea de sus. Acolo era un bărbat drept, cu numele Ioan; şi, intrînd la el, ne-a primit cu multă dragoste. Unii din cei din locurile acelea, duceau la Ioan pe un tînăr legat, ca să rămînă la el; dar tînărul acela era supărat de duhul necurat. Deci, după ce a văzut pe Epifanie, i-a zis cu glas mare: "De ce ai venit aici, Epifanie, robul lui Dumnezeu?" Şi a petrecut de la ceasurile şase pînă la nouă, strigînd aşa. Deci, deodată rupînd legăturile, a alergat la Epifanie şi, apucîndu-se de picioarele lui, a strigat: "Eliberează-mă pe mine pentru Dumnezeu, pe Care tu Îl cinsteşti!" Dar Epifanie zise duhului rău, să nu iasă din om, ca să nu cunoască Ioan cele despre Epifanie. Epifanie a zis tînărului: "Scoală, omule, ce-mi faci supărare?" Atunci îndată s-a sculat tînărul sănătos, ieşind din el necuratul duh. Şi am petrecut trei zile la Ioan, bărbatul cel minunat şi împodobit cu viaţa îmbunătăţită; şi, ridicîndu-se de acolo, ne-am coborît în Vucoli şi am stat acolo şapte ani, dar şi acolo, lui Epifanie, îi făceau oamenii multă supărare prin întîlnirea cu ei.

Deci, odată un filosof cu numele Evdemon, a venit la Epifanie şi au ridicat cuvinte între ei şi au stat zece zile vorbind unul cu altul. Căci Epifanie arăta lui Evdemon adevărul din Scripturile cele de Dumnezeu insuflate, iar Evdemon, prin ceata cea nefolositoare se împotrivea celor ce zicea Epifanie. Evdemon avea un copil, care era chior de un ochi. Deci, Epifanie a zis către Evdemon: "Iată, filosofule, cu toate că eşti împodobit cu cuvinte, cu bogăţie şi ai mulţi zei, pentru ce nu te-ai îngrijit de copilul tău, ca să fie amîndoi ochii lui sănătoşi?" Filosoful a rîs de aceasta, zicînd lui Epifanie: "Dacă în toată lumea cea de sub cer, numai copilul lui Evdemon ar fi avut un ochi, aş fi avut dreptate să mă îngrijesc de el; iar dacă sînt mulţi care umblă pe pămîntul acesta fără nici un ochi, ce-i pasă lui Evdemon pentru aceasta?" Epifanie a zis către Evdemon: "Dacă ar fi fost, o, filosofule, numai copilul tău orb, ce ai fi putea să faci pentru tămăduirea lui?"

Evdemon a răspuns: "Nimic altceva, decît aş fi socotit de multe ori şi aş fi zis, că nimeni nu este în toată lumea ca copilul meu". Epifanie i-a zis: "Filosofule, nu lua aminte la cele ce se grăiesc despre mine, ca ceva vrednic de rîs, căci Dumnezeu este în mijlocul nostru. Adu pe copilul tău chior şi vezi slava lui Dumnezeu". Epifanie, zicînd acestea, apucă de mînă pe copilul lui Evdemon şi, pecetluind de trei ori ochiul lui care nu vedea, îndată a văzut. Evdemon, văzînd ceea ce a făcut Epifanie, l-a rugat, zicînd: "Dascăle, de ai dragoste către noi, voiesc şi eu să mă fac creştin". Iar el i-a zis: "Ascultă, o, filosofule, cele despre bunul şi milostivul Dumnezeu, în care cred creştinii: Altădată a eliberat pe poporul israelit, care era în robia lui Faraon, împăratul Egiptului, şi l-a izbăvit de el, şi ca pe uscat l-a trecut pe mare în pustie şi l-a dus în pămîntul în care curgea lapte şi miere.

Altădată îl ruga pe acest popor, care era nesupus şi avea neaducere aminte de cele către Dumnezeu, prin proorocii, zicînd: "Poporul Meu, ce ţi-am făcut ţie? Sau cu ce te-am nedreptăţit? Sau cu ce te-am supărat pe tine? Răspunde-mi?" Drept aceea, înţelepte Evdemon, gata este Dumnezeu să primească pe toţi cei ce vin la El cu chip bun şi, chiar de ar fi făcut cineva prea multe păcate, i se vor ierta lui. Deci, du-te, înţelepte Evdemone, intră în cetate şi să nu te ruşinezi de a cădea înaintea episcopului, căci Hristos iubeşte smerenia; de aceea a venit cu multă smerenie la noi".

Evdemon, ascultînd cuvintele lui Epifanie, a intrat în cetate şi a căzut înaintea episcopului şi s-a făcut creştin. De atunci, Epifanie s-a făcut vestit în tot Egiptul; şi episcopii au căutat să-l hiroto-nească pe el episcop. Epifanie a zis către mine: "Haide, fiule, să mergem iarăşi în patria noastră!" Deci, am mers iarăşi în patria noastră şi am intrat în mănăstirea marelui Ilarion. Iar marele Ilarion plecase din mănăstire pentru

multa supărare ce i se făcuse, şi se dusese din Cipru în locurile cele din jurul Pafiei. Deci, fraţii, văzînd pe Epifanie, s-au bucurat cu bucurie mare, dar plîngeau pentru marele Ilarion. Şi am stat în mănăstire patruzeci de zile, după care, ieşind, am mers la mănăstirea noastră, care se cheamă Spanidrion, în care Epifanie făcuse egumen pe filosoful Epifanie Edeseanul, şi acesta purta grija mănăstirii de mulţimea fraţilor, căci era şi el bărbat minunat. Deci, văzînd toţi pe Epifanie, s-au bucu-rat foarte şi am stat amîndoi într-un loc în mănăstire trei zile; iar a patra zi mi-a zis: "Fiule, ia-ţi altă chilie şi linişteşte-te într-însa". Şi aşa am făcut. Stăteam în mănăstire, liniştindu-ne.

Făcîndu-se foamete în locul acela, pe pămîntul fenicienilor, s-a adunat mulţime de popor la Epifanie şi îl ruga, zicînd: "Ajută-ne, părinte, ca să nu pierim şi roagă pe Dumnezeu să dea ploaie pe pămînt şi pămîntul să dea rodurile sale". Epifanie a zis către acei oameni: "Ce-mi faceţi mie supărare, căci sînt om păcătos!" Şi iarăşi l-au rugat pe Epifanie, ca să se roage iubitorului de oameni pentru ploaie. Iar el le-a zis: "Acum v-am spus că sînt păcătos". Astfel ei încă şi mai mult rugîndu-l, a venit ceasul al noulea din zi. Deci, Epifanie a zis egumenului: "Porunceşte fraţilor să pună masă acestor oameni, să mănînce, să se veselească şi să se ducă în calea lor". Şi le-a pus masă. Epifanie a intrat în chilia sa, iar ei, mîncînd, soarele trimitea razele sale ca vara; şi deodată s-a făcut întuneric, fulgere, tunete şi ploaie mare s-a vărsat pe pămînt, încît toţi s-au sculat de la masă. Şi nu era nici un loc în toată Fenicia, care să nu fi primit acea binecuvîntare; şi a plouat într-una pe acel loc trei zile.

Deci, apropiindu-se acei bărbaţi de chilia lui Epifanie, îl rugau, zicînd: "Să opreşti prin gura ta ploaia cea din cer". Epifanie le-a zis: "Ce socotiţi, fiilor, acestea asupra mea? Căci om sînt, ca şi voi, şi ştie Făcătorul de bine ce ne trebuie nouă. Oare voiţi să vă duceţi în calea voastră?" Ei au răspuns: "Da, părinte". El, ieşind din chilie, toţi s-au adunat şi l-au înconjurat; iar Epifanie a zis egumenului: "Porunceşte să pună masa oamenilor, să mănînce, să bea şi să se ducă în calea lor". Şi după ce au şezut toţi la masă, au cerut de la Epifanie să-i binecuvinteze, şi cum a zis Epifanie: "Bine este cuvîntat Domnul...", îndată ploaia a stat pe pămînt. Epifanie, văzînd iarăşi supărarea cea mare care i se făcea în mănăstire, iarăşi a căutat să plece de acolo.

Deci, cînd au făcut episcopii adunare pentru alegerea de episcop, şi-au adus aminte de Epifanie. În mijlocul episcopilor era şi un monah, bărbat evlavios, tînăr cu vîrsta, dar desăvîrşit în întreaga înţelepciune, cu numele Polivie. Şi acesta cunoştea pe Epifanie. Episcopii au zis către el: "Ia un dobitoc iute la picioare şi du-te în mănăstirea Spanidrion, de vezi dacă este acolo Epifanie şi, înapoindu-te, vesteşte-ne nouă; dar să nu spui la nimeni aceasta, nici chiar lui Epifanie". Deci Polivie, venind în mănăstire, a intrat şi s-a închinat lui Epifanie. A zis Epifanie lui Polivie: "Pentru ce ai venit aici, fiule Polivie?" Iar el a zis către Epifanie: "Eu, părinte, vreau să spun adevărul". A zis Epifanie către Polivie: "Fiule Polivie ai alergat şi ai venit, fiind trimis de cuvioşii bărbaţi pentru iscodire, nu ascunde fiule, că minciuna este lucru rău; ci spune adevărul, că Dumnezeu este în mijlocul nostru, fă-te slujitor iscusit al adevărului, că Epifanie umblă din loc în loc, suspinînd şi tremurînd pentru păcatele sale. Vino dar, Polivie, rămîi aici şi trimite dobitocul tău preoţilor, lăsîndu-i să caute pe cei vrednici de acele locuri". Zicînd Epifanie aceasta, îndată Polivie a primit cuvîntul lui şi, învoindu-se cu însoţitorul său, a trimis dobitocul episcopilor.

Cel ce venise, a dus pe Epifanie în Cipru. În noaptea aceea, luîndu-mă pe mine şi pe Polivie, am ieşit din mănăstire şi am mers în Ierusalim, ca să ne închinăm vieţile noastre, cinstitei Cruci. Intrînd în cetate şi stînd trei zile, a zis Epifanie către mine şi către Polivie: "Veniţi să mergem, ca de marele Ilarion, părintele vostru, să ne binecuvîntăm, că am auzit că este în Cipru".

Pogorîndu-ne noi în Cezareea, am aflat acolo o corabie cipri-otă, în cetatea Pafiei. Deci, Epifanie, a întrebat pe conducătorul corabiei unde locuieşte marele Ilarion; iar el i-a spus că într-o peşteră dimprejurul cetăţii Pafiei şi corabia noastră merge acolo. Deci, în acea noapte, am intrat în corabie şi am călătorit pînă la Pafa. După ce am ieşit din corabie, întrebînd, am ajuns la marele Ilarion. Intrînd noi la dînsul s-a făcut mare bucurie de întîlnire, rămînînd în acel loc două luni. Ilarion avea multă supărare de la cei ce veneau la dînsul.

După ce Epifanie a judecat să ieşim din Pafa, Ilarion a zis către Epifanie: "Fiule, unde vrei să mergi?" Şi Epifanie a zis: "În Ascalon, în Gaza şi în celălalt pămînt". Ilarion a zis către Epifanie: "Fiule, mergi în Salamina, că vei afla acolo loc de locuit". Epifanie n-a voit să asculte cuvintele lui Ilarion. Deci, Ilarion iarăşi a zis către Epifanie: "Ţi-am zis ţie, fiule, că acolo se cade să te duci şi să locuieşti; deci, nu avea împotrivire la cuvintele mele, ca nu cumva să te împărtăşeşti de primejdia mării". Apoi, sărutîndu-ne şi pogorîndu-ne noi la mare, am aflat două corăbii: una mergînd către Ascalon şi cealaltă către Salamina. Deci, suindu-ne în corabia celui ce avea să meargă către Ascalon, s-a făcut mare furtună pe mare şi corabia era în primejdie să se sfărîme. Şi din această pricină am făcut trei zile pe mare, deznădăjduiţi fiind de noi înşine, şi în ziua a patra corăbierii au împins corabia spre valurile ce o purtau asupră-i şi ne-a scos la cetatea Salamina. Ieşind din corabie zăceam pe pămînt mai mult morţi de necaz şi de foame; iar corabia a rămas în acel loc să o dreagă, fiind stricată de valuri.

Deci, făcînd noi trei zile, cu darul lui Dumnezeu ne-am venit în stare bună, şi iarăşi voia Epifanie să mergem la acel loc, adică la Ascalon; fiindcă episcopul locului, adică al cetăţii salaminilor, ieşise din această viaţă. Pentru aceea erau adunaţi toţi episcopii ostro-vului aceluia, spre a hirotoni pe cel ce ar fi putut să păstorească turma lui Hristos. Ei au stat acolo, adunaţi cîteva zile şi se rugau lui Hristos, ca să le descopere pe cel ce ar fi putut să fie vrednic de preoţie. Şi era în cetatea ce se numea Chitria, departe de Salamina ca la 20 stadii, un oarecare din episcopi, bărbat cuvios, fiind hirotonit ca episcop, de cincizeci şi opt de ani.

Acesta s-a învrednicit şi de mărturisire şi pătimind mult pentru Hristos, s-a eliberat pentru mărturisirea Fiului lui Dumnezeu. Despre acesta se zicea, că a fost ţinut împreună cu Gelasie, episcopul cetăţii salaminilor spre a mărturisi numele lui fiind Papos, pus de părinţi la naşterea sa; pe acesta îl aveau toţi episcopii ca pe un părinte, pentru mărturisirea cea întru Hristos, pentru anii episcopiei, şi avea încă şi cunoştinţa lui Dumnezeu. Acestui episcop i s-a descoperit despre Epifanie, ca să se fie hirotonit episcop al bisericii salaminilor. Atunci, fiind vara şi vremea strugurilor, după ce Epifanie a judecat ca să mergem de la cetatea Salaminilor, a zis către mine şi către Polivie: "Fiilor, să mergem în tîrg, să ne cumpărăm struguri ca să avem în corabie". Venind noi în tîrg şi tocmindune cu vînzătorul, Epifanie a ales doi struguri frumoşi şi a zis vînzătorului: "Cît ceri pentru aceşti doi struguri?" Epifanie avea obiceiul de a nu se împotrivi; iar vînzătorul îi spuse preţul strugurilor şi el scoase argintul să plătească. În acel timp veni Cuviosul Papos rezemat de doi diaconi, împreună cu trei episcopi şi, apropiindu-se de Epifanie, el avea în mîini strugurii şi preţul lor. Atunci a zis un oarecare din cei ce stăteau de faţă: "Iată, vin episcopii aici". Deci, Papos a zis către Epifanie: "Părinte, lasă strugurii vînzătorului şi urmează-ne în biserică".

Aducîndu-şi el aminte de dumnezeiescul cuvînt, care strigă şi zice: *Veselitu-m-am de cei ce mi-au zis mie, în casa Domnului vom merge*, a urmat lor în biserică. Papos a zis către Epifanie: "O, părinte, fă rugăciune". Aceasta pentru ca Epifanie să se facă cunoscut că este cleric. Şi a zis Epifanie către Papos: "Părinte, iartă-mă, că nu sînt cleric". Papos a zis către Epifanie: "Vezi, o, fiule, ca să nu te lepezi înaintea acestor sfinţi părinţi, ca cel ce a ascuns talantul". Iar Epifanie a zis către el: "Nu părinte, nu sînt cleric!" Atunci Papos i-a dat pace; iar un oarecare din diaconi apucîndu-se de capul lui Epifanie, l-a dus către Papos, spre jertfelnic cu sila, încît s-au adunat mulţi ca să-l păzească la jertfelnic. Deci, l-a hirotonit pe el mai întîi diacon, apoi l-a hirotonit preot şi a făcut slujba; după aceea l-a hirotonit episcop. După terminarea slujbei bisericii ne-am suit în episcopie şi a zis Papos către Epifanie: "Vino şi îndeamnă pe părinţi ca să ne împărtăşim de masă şi să ne veselim pentru hirotonia ta". Iar Epifanie, suferind cu greu şi scîrbindu-se în cugetul său, plîngea; iar Papos a zis către Epifanie: "O, fiule Epifanie, se cădea ca noi să tăcem, dar îmi dai pricină să mă fac nebun ca să arăt cele făcute. Pentru că aceşti părinţi adunaţi aici, au dat slavă lui Dumnezeu pentru vestirea episcopului şi au aruncat osteneală asupra mea, toţi zicînd către mine păcătosul: "Roagă-te lui Dumnezeu cu osîrdie şi se va descoperi ţie!"

Iar eu, închinîndu-mă într-o căscioară, rugam pe Mîntuitorul pentru una ca aceasta. Atunci un fulger a străbătut în chilie şi am auzit un glas către mine păcătosul: "Pape, Pape, ascultă!" Iar eu, înfricoşîndu-mă, am zis: "Ce-mi porunceşti, Domnul meu?" Şi a zis către mine cu blîndeţe: "Scoală şi ia cu tine pe unul din diaconi şi pogoară-te în tîrg; că, iată, vei afla acolo un monah, care cumpără struguri de la un vînzător şi are cu dînsul doi monahi. Faţa lui se aseamănă cu capul Proorocului Elisei, pe acesta hirotoneşte-l

episcop; dar să nu-i spui lui, ca nu cumva să fugă; iar numele lui se cheamă Epifanie". Iată m-am făcut nebun, fiule! Vezi ce faci! Tu m-ai silit pe mine la aceasta! Deci, ia aminte de tine, că eu am fost trimis şi ceea ce am fost dator să fac, am făcut! Eu sînt nevinovat pentru toate acestea, cum vei vedea".

Auzind acestea Epifanie, a căzut pe faţa sa şi s-a închinat episcopului Papos, zicînd: "Nu te mînia, părinte, că sînt om păcă-tos şi nu sînt vrednic pentru măsura preoţiei!" Şi închinîndu-se, îi îndemna pe ei la prînz; iar după ce au prînzit, s-a dus fiecare la biserica sa.

După trei zile, un oarecare bărbat cinstit, cu numele Eugno-mon, a fost aruncat în temniţă de oarecare om strălucit al cetăţii, pentru o datorie de o sută de arginţi. Numele celui ce îl aruncase se chema Dracon. Acest Eugnomon, fiind roman, nu avea pe nimeni care să-l izbăvească din temniţă. Auzind Epifanie despre aceasta, a mers la Dracon ca să izbăvească din temniţă pe Eugno-mon romanul. Şi a zis Dracon către Epifanie: "Mergi, străinule de legea noastră, şi adu-mi cei o sută de arginţi, care îmi este dator prietenul tău". Dracon era foarte bogat şi sălbatic cu obiceiurile. Deci, Epifanie a mers la episcopie, unde se găseau o sută de arginţi în păstrare pentru slujba bisericii, pe care, luîndu-i, a mers şi i-a dat lui Dracon, şi astfel a eliberat pe străinul acela. Un diacon oarecare, cu numele Harin, despre care mărturiseau mulţi că este fără de rînduială, a ridicat pe toţi clericii contra lui Epifanie, zi-cînd: "Veniţi să alungăm pe străinul acesta, ca nu cumva să mă-nînce toată averea bisericii şi atunci noi vom fi vinovaţi păcatului".

Acest Harin era foarte bogat şi căuta să gonească pe Epifanie ca, în locul lui, să fie el episcop. Deci, s-a pus asupra lui Epifanie, zicînd aceste cuvinte: "Nu ţi-a fost ţie destul, Epifanie, că ai venit aici neavînd nici rasă şi ai luat Biserica şi încă îi risipeşti averile ei ca un străin? Oare cine va suferi acestea? Ori dă cei o sută de arginţi ai Bisericii, sau du-te în patria ta!" Deci, romanul cel eliberat de Epifanie s-a dus în Roma şi, vînzînd toate ale sale, a adus banii lui Epifanie, iar romanul acela a petrecut cu Epifanie pînă în ziua morţii lui. Epifanie, luînd cei o sută de arginţi, i-a dat lui Harin, zicînd către dînsul: "Primeşte cei o sută de arginţi pe care i-am dat pentru străinul acela". Harin fiind foarte lacom, a luat arginţii de la Epifanie şi, chemînd pe toţi clericii, le-a zis: "Veniţi şi luaţi cei o sută de arginţi pe care i-a risipit Epifanie, că eu i-am cerut pe toţi de la dînsul". Deci, clericii nu s-au învoit la socoteala cea rea a lui Harin şi au zis către dînsul: "Du-te şi-i dă pe ei de la cine i-ai luat". Iar acesta nu i-a dat pe ei lui Epifanie. Astfel multe şi grele supărări a făcut Harin lui Epifanie; dar el pentru nici una nu s-a mîniat asupra lui.

Altădată, fiind praznic la episcopie, Epifanie avea la masă pe toţi clericii; şi era obişnuit să ţină în mîinile sale Sfînta Evanghelie şi să înveţe ziua şi noaptea dumnezeiescul cuvînt. Deci Epifanie, învăţînd la masă pe cei ce prînzeau, o pasăre, ce se numeşte corb, a croncănit tare. Iar Harin, pe cînd Epifanie vorbea dumnezeiescul cuvînt, a zis celor ce prînzeau: "Cine din voi cunoaşte ce a zis corbul?" Deci, corbul iarăşi a croncănit cu acelaşi glas şi Harin a zis iarăşi: "Cine din voi cunoaşte ce grăieşte corbul?" Şi iarăşi, Epifanie, învăţînd pe toţi la prînz, cu al treilea glas a croncănit corbul. Şi a zis lui Harin celor de la prînz: "Am zis vouă, cine din voi ştie ce croncăneşte corbul?" Atunci Epifanie cu nimic scîrbindu-se, a zis lui Harin cu multă blîndeţe: "Eu ştiu ce a zis corbul!" Iar Harin i-a zis lui: "Arată-mi mie şi vei fi stăpîn peste toate ale mele". Epifanie i-a zis lui Harin: "Corbul a zis ca să nu mai fii diacon".

Deci, din cuvîntul lui Epifanie a căzut tremur peste Harin şi n-a mai vorbit, nici n-a mai mîncat sau băut ceva, ci, purtîndu-l pe el slugile lui, l-a dus în casa sa şi l-a pus pe pat; iar a doua zi de dimineaţă a murit în acel loc. El avea o soţie foarte credincioasă, dar fii nu avea. Aceea a adus lui Epifanie toate averile sale, pe care a făcut-o şi diaconiţă a Bisericii. Ea avea o mînă slăbănoagă de zece ani; deci, cum a apucat-o pe ea Epifanie, ca să o pecetluiască cu semnul cinstitei Cruci, îndată s-a făcut sănătoasă şi s-a uşurat de durere. De atunci, adică din ziua în care a vorbit Epifanie cu Harin, toţi clericii au luat hotărîrea de la Domnul, împreună cu cuvîntul lui, ca să se supună lui Epifanie cu frică şi cu cutremur.

Fericitul Epifanie păzea şi aceasta: în ceasul aducerii de jertfă, niciodată nu săvîrşea sfînta jertfă, pînă ce nu vedea vedenia, adică pogorîrea Sfîntului Duh peste Sfintele Daruri. Deci, odată, zicînd de trei ori cuvîntul, nu s-a făcut vedenia. Plîngînd el şi rugîndu-se să i se vestească pricina, întîi a căutat la diaconul cel din stînga, care ţinea ripida, şi cum s-a uitat la el, a văzut pe fruntea lui lepră. Aceasta era arătată tuturor, că acel diacon era vinovat cu ceva. Deci, Epifanie a întins mîna şi a luat ripida din mîna

diaconului, zicînd către dînsul cu blîndeţe: "Du-te la casa ta şi să nu te împărtăşeşti acum de dumnezeieştile Taine". El îndată a ieşit şi s-a dus la casa lui. Iar Epifanie a dat ripida altui diacon. După aceea, începînd a zice dumnezeieştile cuvinte cu frică şi cu lacrimi, îndată a văzut vedenia.

Apoi, după terminarea Sfintei Liturghii, Epifanie a chemat şi l-a întrebat pe diacon, voind să ştie pricina. El a spus că în noaptea aceea s-a culcat lîngă femeia sa. Atunci Sfîntul Epifanie a chemat toată preoţimea şi a zis către dînşii cu blîndeţe: "Fiilor, cîţi v-aţi învrednicit de hirotonie, dezlegaţi paşii voştri să nu umble în aceste lucruri şi să urmaţi Sfîntului Pavel, care propovăduieşte în biserici şi zice: *Cei ce au femei să fie ca şi cum n-ar avea*. De atunci, Sfîntul Epifanie n-a mai hirotonit pe cei ce aveau femeie, ci numai pe acei bărbaţi cuvioşi şi văduvi, care vieţuiau viaţa singuratică.

Aceasta este slava Dumnezeului tuturor, Cel ce ne-a dat viaţa, şi Care slăveşte pe cei ce Îl slăvesc, după cum zice dumnezeiescul cuvînt: "Numai pe cei ce Mă slăvesc, îi voi slăvi; iar cel ce Mă defaimă, se va necinsti".

Deci, s-a întîmplat că s-a îmbolnăvit cuviosul părinte Ioan, ucenicul sfîntului, de o boală din care a şi murit; şi, zăcînd el pe patul său, m-a chemat şi a zis către mine: "Fiule, Polivie". Eu am zis către dînsul: "Ce voieşti, părinte?" El mi-a zis: "Fiindcă Epifanie opreşte de a se scrie minunile acelea, pe care Dumnezeu le-a săvîrşit prin dînsul, ia hîrtiile acestea şi scrie tu, fiule, cele ce vor urma din ziua de astăzi; căci pînă astăzi eu am scris cele ce am văzut pe Epifanie făcînd, fără să ştie el, că îi va adăuga lui Dumnezeu anii vieţii şi vei petrece lîngă dînsul. Dar vezi să nu te lenevești, fiindcă şi eu am scris acestea, fiind îndemnat de Dumnezeu, deoarece mă duc în cale, după cum se duc toţi cei de pe pămînt". După aceasta, Ioan a zis către mine: "Cheamă pe Cuviosul părintele nostru Epifanie". M-am dus şi l-am chemat. Şi, intrînd el înăuntru, a zis către Ioan: "Părinte Ioane, te lenevești a te ruga pentru păcătosul Epifanie". Ioan a zis către Sfîntul Epifanie: "Părinte, fă rugăciune că am să vorbesc ceva cu tine". Făcînd Epifanie rugăciune şi zicînd toţi "Amin", a zis Ioan către el: "Apropie-te de mine, părinte!" Şi s-a apropiat de dînsul. Apoi Ioan a zis către Epifanie: "Părinte, puneţi mîinile tale pe ochii mei şi sărută-mă, că mor!" Epifanie şi-a pus mîinile pe ochii lui şi l-a sărutat şi Ioan îndată şi-a dat sufletul. Atunci Epifanie a căzut pe grumazul lui Ioan, l-a plîns şi s-a mîhnit de sfîrşitul lui.

Odată, Epifanie, căzînd cu faţa la pămînt, ruga pe Dumnezeu ca să-i ajute să zidească o biserică nouă, căci cea dintîi era mică pentru cei ce intrau într-însa. Pe cînd era el cu faţa la pămînt şi se ruga lui Dumnezeu pentru trebuinţa bisericii, s-a auzit către dînsul glasul lui Dumnezeu, poruncindu-i să înceapă acel lucru fără de îndoială, făgăduindu-i tot ajutorul. Atunci Epifanie, nelenevindu-se, a mers şi a făcut rugăciune în locul unde urma să se ridice biserica. Şi erau cei mai mari peste zidirea bisericii, şaizeci, încă şi mai mulţi lucrători pentru slujirea acestora; şi mai erau atunci în cetate şi bărbaţi elini bogaţi, cu bani şi cu averi.

Acolo mai era un om oarecare ce se numea Dracon, iar de cei mai mulţi se numea "marele Dracon". El avea un fiu, care se numea tot Dracon. Acesta, îmbolnăvindu-se de o cumplită arsură la coasta cea dreaptă şi tatăl lui cheltuind mult cu doctorii, nimic nu s-a folosit la sănătate. Deci, marele Dracon arăta multe rele către Epifanie, prin cuvinte şi prin lucruri; iar Epifanie, dacă îl vedea vreodată, întîi el i se închina. Odată, Epifanie trecea printr-un loc unde erau adunaţi mulţi bogaţi şi vorbeau între ei vorbe urîte. Acolo era şi marele Dracon împreună cu fiul său cel bolnav, care, văzînd pe Epifanie, a început a-l batjocori. Iar Epifanie, apropiindu-se şi închinîndu-se înaintea acestora, a apucat de mînă pe Dracon cel mic şi a zis: "Dracone, fă-te sănătos!" Şi îndată, împreună cu cuvîntul lui Epifanie, Dracon s-a făcut sănătos. Văzînd toţi s-au înspăimîntat. Atunci marele Dracon, văzînd ceea ce a făcut Epifanie, de frică şi de cutremur n-a mai putut să meargă la casa lui pe picioare, după obicei; ci, ducîndu-l slugile, l-au pus pe pat.

A doua zi dimineaţa, a venit femeia lui Dracon şi a rugat pe Epifanie să meargă să facă rugăciune, ca să se ridice acela. Ducîndu-se Epifanie în casa lui Dracon şi rugîndu-se, îndată s-a sculat de pe patul său. A doua zi, luînd cinci mii de arginţi, i-au adus lui Epifanie. Iar el a zis: "Fiule, mie îmi este destul o hăinişoară pentru trup şi pîini proaste cu apă de băut! Ce-mi aduci mie greutate, nevrînd eu să te îngreuiez? Dar, de voieşti să te slăveşti, du-te şi stai lîngă biserica lui Dumnezeu şi dă aceşti bani celor ce

se trudesc şi se ostenesc acolo!" Aşa a făcut Dracon, apoi a rugat pe Epifanie de l-a botezat pe el şi pe femeia lui.

Un oarecare elin, adică păgîn, cu numele Sinesie, fiind şi el bogat, avea un fiu, unul născut, ca de treisprezece ani. Peste acesta a năpădit o patimă, care îi înconjurase grumajii, îl sugrumase şi a murit. Din această pricină era plîns şi bocet în casa lui. Atunci un creştin oarecare, anume Ermie, a zis maicii copilului: "Doamnă, roagă-te să vină aici marele Epifanie, că va învia copilul vostru". Ea, crezînd, a trimis îndată pe Ermie la Epifanie, fiindcă Ermie era prieten cu el. Deci, Ermie, ducîndu-se, a zis către Epifanie: "Părinte, domnul meu Sinesie m-a trimis la tine, să te aduc la casa lui şi să te rogi lui Dumnezeu ca să înviezi pe fiul său, care a murit". Atunci, Epifanie m-a luat şi pe mine şi am venit în casa lui Sinesie. Şi cum Epifanie a intrat în casă, femeia lui Sinesie a căzut la pămînt, zicînd către Epifanie nişte cuvinte ca acestea: "Ai venit aici, mare doctor al creştinilor, arată-mi meşte-şugul tău să vedem, să luăm cercare fiind tămăduiţi şi aşa să ne apropiem de Hristosul tău".

După ce femeia a zis acestea, Epifanie a zis către dînsa: "De vei crede în Cel răstignit şi înviat, vei vedea pe copilul tău umblînd". Femeia a zis: "Nimic altceva nu se află în gîndul meu, decît numai să iau aminte la Cel răstignit!" Atunci, apropiindu-se de pat şi cu mîna dreaptă ştergînd grumajii copilului, a zis către dînsul cu faţa lină: "Evstorghie!" Şi îndată copilul şi-a deschis ochii şi a stat pe pat. Atunci s-au înspăimîntat toţi cei din casă. Deci, văzînd maica lui Evstorghie minunea ce s-a făcut prin Epifanie în casa sa, a luat trei mii de arginţi şi i-a dat lui Epifanie. Iar el a zis către dînsa: "O, Elefteria, eu n-am trebuinţă de aceşti bani, ci zi soţului tău, Sinesie, să-i ducă la biserica lui Hristos, Care a sculat pe fiul tău şi să-i dea celor ce se ostenesc acolo". Aşa a făcut Sinesie şi s-a botezat el, femeia lui şi fiul său, care, fiind mort, l-a înviat Epifanie.

Odată, fiind noi singuri în casă, Epifanie a zis către mine: "Fiule, Polivie, fiindcă Biserica are trebuinţă de preot, în locul părintelui nostru Ioan, te voiesc pe tine să fii în rînduiala aceluia". Iar mie, căzîndu-mi greu pentru cele grăite şi lepădîndu-mă cu prea multe cuvinte, a sosit vremea bisericii şi, intrînd noi toţi cu Sfîntul Epifanie în biserică, am avut gînd să fug, socotind grea sarcina preoţiei. Deci, cînd am ajuns la altar, Epifanie, apucîndu-mă de mînă, mi-a zis: "Rămîi în locul acesta, pînă va sosi vremea". Toţi cei ce au auzit cuvîntul acesta s-au înspăimîntat. Atunci eu n-am mai putut să-mi mai mut piciorul din locul acela, parcă eram pironit cu cuie. Şi cînd s-a împlinit toată slujba, atunci a trimis pe unul din diaconi şi m-a adus la jertfelnic şi m-a hirotonit preot; iar după ieşirea din biserică, de frică am căzut la pat şi am zăcut pînă ce a venit Epifanie şi a făcut rugăciune şi îndată m-am sculat.

Altădată a venit un diacon de la Ierusalim şi a spus lui Epifanie despre Ioan, episcopul Ierusalimului, că este iubitor de argint şi, încuind banii, nu-i dă celor ce au trebuinţă. Acest Ioan locuise în mănăstirea marelui Ilarion, cînd Epifanie a locuit împreună cu el. Deci, Epifanie a scris o scrisoare lui Ioan, ca să miluiască pe cei ce au trebuinţă; dar Ioan n-a făcut nimic din cele scrise în scrisoare. Şi nu după multă vreme, Epifanie a zis către mine: "Vino dar, fiule, să mergem în Ierusalim şi, închinîndu-ne, ne vom întoarce înapoi!" Plecînd noi din Cipru, am ajuns cu corabia în Cezareea lui Filip şi de acolo am mers la Ierusalim, unde, rugîndu-ne, am mers la episcopie. Ioan, văzînd pe Epifanie, s-a bucurat foarte mult şi a zis Epifanie lui Ioan: "Frate, dă-mi casă ca să petrec aici cîtăva vreme!" Şi ne-a dat o casă foarte bună. Deci, în fiecare zi, Ioan chema pe Epifanie la masă şi ne ospăta cu bucate şi băuturi scumpe de multe feluri; iar săracii erau lipsiţi de acestea. Deci, oarecînd, Epifanie a zis către Ioan: "O, părinte Ioane, dă-mi argint spre slujbă, căci am să hrănesc nişte bărbaţi din Cipru şi astfel să mă fălesc înaintea acestora cu argintul tău, că cele prea bune din casa ta le dai robului tău spre slava ta şi voi fi lăudat pentru lucrurile tale; numai ţine minte acelea care mi le dai, ca să ţi le dau pe urmă".

Atunci Ioan a adus şi a pus înaintea lui Epifanie mult argint. Iar Epifanie i-a zis: "O, părinte, mai este la tine spre păstrare şi alt argint?" Ioan a zis către Epifanie: "Destul îţi este acesta spre slujba ta, părinte". Epifanie i-a zis: "Părinte, adu şi pe acela, ca să fim de mirare la oaspeţi". Iar el, aducînd şi pe celălalt, Epifanie i-a zis: "Dă-mi pe cele ce fac slăviţi pe cei liberi". Şi a zis Ioan către Epifanie: "Toate cele ce veselesc pe oamenii tăi primeşte-le şi slujeşte celor de la prînz".

Epifanie, luînd acea mulţime de argint, ca la o mie cinci sute de litre, am mers în casa cea dată nouă de Ioan ca să găzduim. Şi era un cumpărător de argint cu numele Asterie, care venise în Ierusalim din Roma pentru neguţătorie. Epifanie, chemîndu-l pe acesta şi arătîndu-i argintul s-a tocmit cu el. Şi l-a vîndut lui, luînd de la el aur. Epifanie, luînd aurul, îl împărţea noaptea şi ziua celor ce aveau trebuinţă. Trecînd cîteva zile, Ioan a zis lui Epifanie: "Dă-mi argintul, pe care ţi l-am dat spre slujbă". Epifanie a zis către Ioan: "Frate, îngăduieşte-mă puţin, căci am să hrănesc pe oaspeţi şi toate ţi le voi da". Deci, mai trecînd iarăşi cîteva zile, Ioan a zis lui Epifanie, cînd stăteam noi în biserică unde este Lemnul cel mîntuitor al Sfintei Cruci: "Încă odată îţi zic, dă-mi argintul care ţi l-am împrumutat!" Atunci Epifanie a zis lui Ioan cu linişte: "Ţi-am spus, părinte, că ţi-l voi da". Deci, Ioan, umplîndu-se cu multă mînie, s-a apucat şi s-a ţinut de rasa lui Epifanie, trăgîndu-l de dînsa şi zicîndu-i: "Nu vei ieşi, nu vei şedea şi nu vei fi în pace, pînă ce nu-mi vei da tot argintul, pe care l-ai luat de la mine, nedreptule Epifanie! Dă Bisericii cele ale Bisericii!" Pentru toate acestea, Epifanie nu s-a tulburat, ci avea aceeaşi linişte întru dînsul ca şi mai înainte. Astfel a stat Ioan vreme de două ceasuri, ţinînd şi ocărînd pe Epifanie şi toţi cei ce stăteau de faţă, au obosit de a mai asculta cuvintele cele aspre ale lui Ioan. Deci Epifanie, nemîhnindu-se deloc, a suflat în faţa lui Ioan, care îndată a orbit, şi pe toţi cei ce stăteau de faţă i-a cuprins o frică mare. Atunci Ioan a căzut înaintea lui Epifanie, ca să se roage lui Dumnezeu să-i redea vederea. Iar el i-a zis: "Du-te şi închină-te cinstitei Cruci, şi îţi va da ceea ce ceri". El stătea nemişcat, rugîndu-se lui Epifanie, care, învăţîndu-l, şi-a pus mîna pe el şi s-a deschis ochiul lui cel drept. Deci, Ioan îl ruga şi pentru cel stîng.

Atunci Epifanie i-a zis: "Lucrul acesta nu este al meu, căci Dumnezeu l-a închis şi Dumnezeu l-a deschis. El a făcut astfel după cum a voit, ca noi să ne înţelepţim". Iar Ioan, după ce a fost certat şi pedepsit, s-a făcut drept şi cuvios în toate.

După acestea, ieşind noi din cetate ca să mergem în Cipru, erau într-un loc doi comedianţi; iar Epifanie, trecînd prin locul acela, i-a zis unul dintre aceia: "Cuvioase părinte Epifanie, cercetează pe mortul acesta şi aruncă-i un acoperămînt". Epifanie, auzind acestea, a stat spre răsărit, făcînd rugăciune pentru cel mort, apoi, dezbrăcîndu-se de haină, a aruncat-o mortului spre îmbrăcare. Apoi, Epifanie, urmîndu-şi călătoria, a zis cel ce a grăit cuvintele către cel ce s-a prefăcut că este mort: "Scoală, că a trecut prostul acela!" El, nedîndu-i răspuns, iarăşi l-a strigat. Dar după ce l-a văzut că este cu adevărat mort, şi-a zis în sine: "Mă voi duce şi voi spune acelui străin pricina, ca să învieze pe acesta".

Deci, alergînd pe urma noastră, a căzut la pămînt, rugîndu-se lui Epifanie şi zicînd: "Mă rog şi mă cuceresc sfinţiei tale, ajută-ne şi cruţă nebunia noastră! Căci, cînd am zis către tine: "Îmbracă pe cel mort...", după priceperea aceluia am grăit cuvintele şi ai trecut de la noi. O, părinte, nu puţine cuvinte am grăit şi eu către prietenul meu; dar nu era nici glas, nici auzire. Vino, deci, părinte, şi înviază pe cel mort şi ia haina pe care am luat-o de la tine. Şi a zis Epifanie către cel ce grăia: "Mergi, fiule, şi-l îngroapă pe dînsul; căci întîi a murit şi atunci ai cerut haina". Deci, iarăşi pogorîndu-ne noi în Cezareea, am intrat în corabie şi am mers în Cipru, unde ne-au primit pe noi fraţii cu bucurie mare.

Deci, era acolo un legiuitor oarecare cu numele Isaac, bărbat evlavios, care păzea cu dinadinsul legea mozaică. Acesta lipindu-se de Epifanie şi învăţîndu-se de dînsul credinţa cea dreaptă, s-a luminat. Şi petreceam toţi trei într-o casă.

Odată, sora împăraţilor Arcadie şi Onorie, avînd o patimă şi fiind în Roma, a auzit de Epifanie că tămăduieşte Dumnezeu prin el pe cei bolnavi. Pentru aceasta a trimis în Cipru, ca să aducă la Roma pe Epifanie. Deci, trimişii, ajungînd în Cipru, au arătat scrisorile ce le aveau la episcopie. Şi era acolo un bărbat elin bogat şi foarte gîngav, cu numele Faustinian, care era potrivnic lui Epifanie şi care a găzduit pe bărbaţii cei trimişi la Epifanie. Acestora le zicea Faustinian: "Pentru ce luaţi aminte ca la Dumnezeu, la amăgitorul acesta? Căci, vorbeşte cuvinte seci şi este prea rău în cuvinte". Mergînd Epifanie într-o zi unde erau meşterii cei ce lucrau biserica, se aflau acolo şi bărbaţii cei trimişi, care stăteau cu Faustinian în locul acela. Unul din zidari, căzînd de la înălţime mare şi venind peste capul lui Faustinian, cel căzut n-a pătimit nici un rău, dar Faustinian a căzut cu faţa la pămînt şi a rămas mort. Apropiindu-se Epifanie de Faustinian, l-a apucat pe el de mînă, zicînd: "Scoală, fiule, întru numele Domnului şi du-te sănătos la casa ta!" Şi îndată s-a sculat Faustinian şi s-a dus sănătos la casa lui. Auzind femeia acestuia de ceea ce s-a

făcut, a luat o mie de arginţi şi i-a adus lui Epifanie. Şi a zis Epifanie către femeie: "Du-te, fiică, şi dă-i celor ce se ostenesc la biserică, şi vei avea comoară la Cel Preaînalt". Şi femeia a făcut astfel.

Deci, trimişii împăratului sileau pe Epifanie să meargă în Roma. Acolo era un cleric din ritori, cu numele Filon, bărbat cuvios. Şi, fiindcă era trebuinţă să pună episcop pe scaunul cetăţii Carpasiului, Epifanie l-a hirotonit pe acesta, din descoperirea lui Dumnezeu, ca episcop pe scaunul cetăţii şi al bisericii Carpasiului. Iar cînd Epifanie a voit să meargă în Roma, a chemat pe cel mai înainte zis, Filon episcopul, şi lui i-a dat stăpînirea bisericii Constanţiei, ca de va fi trebuinţă de clerici, el să-i hirotonească.

Luîndu-mă Epifanie pe mine şi pe Isaac, ne-am dus în Roma şi, intrînd în cetate, era plîns şi bocet mare în palatul cel împărătesc, pentru că sora împăraţilor Arcadie şi Onorie, avînd o patimă la mîna cea dreaptă, multe doctorii folosind, cu nimic nu a ajutat-o. Acea boală mînca cu totul cărnurile ei. Iar ea, fiind cuprinsă de multă durere, a silit pe împăraţi, adică pe Arcadie şi Onorie, să poruncească doctorului să-i dea otravă, ca mai degrabă să treacă din viaţa aceasta. Deci, cei ce ne-au adus pe noi în Roma, au intrat şi au vestit împăraţilor; iar ei au poruncit lui Epifanie să intre înăuntru. Iar Epifanie, ca şi cum nu s-ar fi întîlnit cu astfel de oameni, a intrat fără temere în palatul împărătesc şi s-a apropiat de împăraţi, unde era şi sora acestora, zăcînd pe pat.

Împăraţii, văzînd pe Epifanie, s-au sculat îndată de pe scaune. Şi a zis Epifanie împăraţilor: "Fiilor, această cinste daţi-o lui Dumnezeu, Făcătorul de bine, şi veţi vedea pe sora voastră întru sănătate bună; nu vă nădăjduiţi în stăpînire şi veţi fi păziţi de Domnul!" Însă împăraţii se îndoiau şi se tulburau de cuvintele lui Epifanie. Atunci Epifanie a zis împăraţilor: "Fiilor, de ce vă îndoiţi pentru cele ce vă grăiesc? Veţi vedea darul lui Dumnezeu prin cele ce se grăiesc". Şi, apropiindu-se Epifanie de pat, unde zăcea sora împăraţilor, a zis către ea cu blîndeţe: "Fiică, nu te îndoi pentru patima ta! Ai nădejde spre Dumnezeul Cel viu şi vei vedea sănătatea ta în ceasul acesta; crede în Fiul lui Dumnezeu, Cel răstignit şi vei umbla în ceasul acesta, fiindcă a încetat durerea trupului tău. Slăveşte pe Dumnezeu, Cel ce ţi-a dat darul să-L ai pe Hristos în mintea ta neîncetat, şi-ţi va fi ţie zid în toată vremea vieţii tale!"

Acestea zicîndu-le Epifanie, a apucat-o pe ea de mînă şi, pecetluind-o de trei ori cu semnul Sfintei Cruci, îndată s-a uşurat de dureri. Văzînd împăraţii ceea ce a făcut Epifanie, s-au înduplecat în sufletele lor ca să-l iubească şi să-l asculte şi să creadă toate cele ce le grăia el, rugîndu-l să fie împreună cu ei în Roma şi să le fie părinte. Pentru aceasta Epifanie îi învăţa şi îi întărea în toate zilele.

Odată, pe fiul surorii împăraţilor care a fost tămăduită de Epifanie, s-a întîmplat de l-a găsit mort pe pat, nefiind bolnav, încît s-a făcut mare plîns în palatul împărătesc. Deci, împăraţii au zis către Epifanie: "Părinte, roagă-te pentru copil, ca să-l dai viu maicii lui". Şi a zis Epifanie: "Credeţi că pot să fac eu aceasta?" Şi i-au zis lui împăraţii: "Credem că după cum ai vindecat boala de la maica copilului, astfel şi pe copil îl vei pune viu înaintea maicii lui". Şi le-a zis lor Epifanie: "De va învia fiul surorii voastre, veţi crede şi vă veţi boteza în numele Celui răstignit?" Împăraţii au zis: "De vei învia pe copil, noi vom crede şi ne vom boteza!" Atunci, apropiindu-se Epifanie de patul copilului şi pecetluind tot trupul lui cu semnul Sfintei Cruci şi rugîndu-se Celui ce omoară şi înviază, a zis către copil: "Scoală, fiule, în numele lui Iisus Hristos Cel răstignit!" Şi îndată copilul a şezut pe patul lui. Atunci, crezînd împăraţii că Epifanie a înviat pe copil prin rugăciune, l-au rugat să-i lumineze cu Sfîntul Botez. Iar Epifanie a zis către dînşii: "Întru toate primesc dreapta voastră credinţă, pentru că Dumnezeu este Cel ce vă ridică spre aceasta. Însă fără învoirea episcopului Romei nu pot face aceasta, ca nu cumva să se scîrbească asupra mea". Deci, împăraţii, îndată au chemat pe episcopul romanilor şi i-au povestit toate. Auzind episcopul aceasta de la împăraţi, s-a bucurat foarte mult şi i-a dat voie să-i boteze.

După ce au intrat în botezător, ca să se boteze de Epifanie şi, făcîndu-se toată slujba cea mai înainte de botezare, a intrat întîi Arcadie şi lua aminte. Şi, iată, trei bărbaţi, purtînd haine albe, ţineau pe Epifanie, unul la dreapta, altul la stînga şi celălalt urmînd înapoia lui, şi s-a înfricoşat cu frică mare. Deci, Epifanie a cunoscut din faţa lui Arcadie că vedenie a văzut şi a zis către dînsul: "Ia aminte de sineţi, fiule, şi fii păzind cele ce le vezi". Epifanie avea un obicei, că pînă nu se tulbura apă, nu băga pe nimeni în

scăldătoare. După ce s-a luminat Arcadie, a băgat şi pe Onorie şi a văzut aceeaşi vedenie. După aceea, s-a pogorît sora lor, Procliani, cu fiul ei, care era femeia unuia din patricieni.

După ce s-au botezat ei, Epifanie a petrecut cu ei şapte zile, învăţîndu-i. Iar după şapte zile, cînd şi-au schimbat ei hainele cele nou luminate, a zis Epifanie împăraţilor: "Fiilor, rămîneţi în linişte, că lupul nu vă va mai stăpîni pe voi. A fugit de la voi durerea, scîrba şi suspinarea. Fiţi cu luare aminte la Înviere şi nu vă mîhniţi pentru cei ce ies din această viaţă. Că cei ce au crezut lui Hristos, s-au îmbrăcat în Hristos şi pe El îl au în ajutor; şi va cere copilul, care a murit şi a înviat, luînd darul Sfîntului Botez, să se ducă la Mîntuitorul şi să-L vadă în mare slavă, lăudîndu-se de îngeri". A doua zi, cînd Epifanie era în palatul împărătesc şi învăţa pe împăraţi, s-a făcut în mijlocul nostru bună mireasmă. Epifanie a zis împăraţilor: "Fiii luminii, sculaţi-vă şi vă rugaţi!" Iar copilul zăcea pe pat. Atunci Epifanie, făcînd rugăciune, au auzit toţi din palat, ca şi cum mult popor ar fi zis: "Amin", şi copilul îndată şi-a dat sufletul. Rămînînd noi un an întreg la Roma, Epifanie a făcut şi alte multe semne acolo.

Cînd a hotărît Sfîntul Epifanie să mergem în Cipru, au zis împăraţii către el: "Părinte, ia mult aur pentru trebuinţa Bisericii, ca să dai celor ce au trebuinţă". Epifanie le-a zis: "Fiilor, faceţi voi ceea ce doriţi şi eu mă voi bucura pentru darea voastră; iar mie nu-mi daţi greutate, deoarece Dumnezeul meu le dă toate tuturor, hrănind pe toţi în această viaţă". Împăraţii i-au adus mult aur, dar Epifanie n-a primit, şi a zis să ne aducă în corabie cîteva pîini spre împărtăşirea noastră. Deci, plecînd de la Roma, am ajuns în Cipru după patruzeci de zile, unde fraţii ne-au primit cu mare bucurie.

Sfîntul Epifanie avea obiceiul să iasă noaptea la gropniţele unde zăceau moaştele sfinţilor mucenici şi acolo ruga pe Dumnezeu pentru fiecare din cei ce se necăjea. Precum un prieten, rugîndu-se de alt prieten, dobîndeşte ceea ce îl roagă, tot aşa şi Dumnezeu îi asculta cererile lui. Într-o vreme, făcîndu-se foamete mare şi neaflîndu-se pîine în tîrg, Faustinian cel nemilostiv avea multe magazii pline cu grîu şi cu orz. Acesta, luînd aur, dădea fiecăruia din cei ce aveau trebuinţă, trei măsuri pe arginţi şi astfel era multă strîmtorare în cetate. A zis Epifanie către Faustinian: "O, prea-bunule, dă-mi grîu spre hrana oamenilor şi eu îţi voi da datoria tuturor". Iar nemilostivul Faustinian, auzind nişte cuvinte ca acestea, a zis lui Epifanie: "Du-te şi roagă pe Dumnezeul pe Care tu Îl cinsteşti şi îţi va da grîu pentru hrana prietenilor tăi".

Epifanie, ieşind într-o noapte la gropniţe, ruga pe Dumnezeu să hrănească pe cei ce se strîmtorau. Şi era o capişte veche, care se numea "întemeierea lui Die". Se zice că de această capişte, dacă s-ar fi apropiat cineva din oameni, îndată îl apuca moartea. Deci, pe cînd Epifanie se ruga lui Dumnezeu, pentru cei ce se necăjeau, a auzit un glas: "Epifanie, să nu te superi". Iar el a zis: "Cine este, Doamne?" Şi a zis către dînsul: "Mergi în capiştea ce se numeşte "Întemeierea lui Die". Acolo se vor risipi peceţile uşilor şi, intrînd înăuntru, vei afla aur mult; să-l iei şi, cumpărînd tot grîul şi orzul lui Faustinian, să dai hrană celor ce au trebuinţă. Epifanie, mergînd la capişte şi apropiindu-se de intrare, îndată au căzut peceţile şi uşile s-au deschis şi, intrînd înăuntru, a aflat mult aur. Deci, luîndu-l, l-a dat lui Faustinian, zicînd: "Ia banii şi dă-mi mie grîul". Iar iubitorul de bani şi pierzătorul Faustinian, primind aurul, i-a dat din grîu cîte trei măsuri şi Epifanie dădea grîu fiecăruia cît avea trebuinţă; iar banii n-au lipsit pînă ce a cumpărat toate bucatele care le adunase Faustinian.

Din această pricină s-a făcut multă îmbelşugare tuturor oamenilor; iar în casa lui Faustinian multă strîmtorare. Răul şi silnicul Faustinian, fiind strîmtorat prin iubirea lui de bani, ocăra, socotind că această sărăcie a venit asupra casei lui de la Epifanie. Deci, avînd corăbiile lui, a mai luat şi alte cinci şi, dînd bani lui Lorin credinciosul său, l-a trimis în Calabria, ca să cumpere de acolo grîu spre hrana casei lui. Ducîndu-se corăbiile şi umplîndu-se de grîu şi de alte feluri de bucate, au mers pe mare patru luni, avînd grîul de la o sută de stadii, de la Constanţia. În dreptul locului ce se numeşte Diansitiriu, s-a pornit furtună pe mare şi s-au primejduit toate corăbiile lui Faustinian, care erau încărcate cu grîu, încît tot grîul l-a scos marea la ţărmuri. Auzind Faustinian aceasta, s-a pogorît îndată la mare şi, văzînd cu ochii cele ce i s-a făcut, avîndu-şi mormîntul deschis, adică gura sa, a început ticălosul a huli pe Cel Înalt şi a aduce lui Epifanie ocări ca acestea: "Iată, vrăjitorul şi înşelătorul acesta, nu numai pe pămîntul cel uscat lucrează

rău casei mele, ci şi pe mare, trimiţînd diavoli, opreşte de a intra cele pentru slujba casei mele. O, ce vînt a adus înşelătorul acesta aici!"

Zicînd acestea şi mai multe decît acestea, s-a dus în casa sa, temîndu-se de Epifanie. Deci, adunîndu-se toţi din cetate, bărbaţi, femei şi copii, au luat grîul şi l-au dus la casele lor, adunîndu-şi cheltuiala lor, unul pentru un an, altul pentru doi ani. Ticălosul Faustinian, avînd femeie care săvîrşea lucruri bune, aceasta în ascuns de bărbatul ei a trimis lui Epifanie două mii de arginţi, ca să-i dea grîu pentru hrana casei sale. Şi a zis Epifanie către femeie: "Ţine arginţii în casa ta şi ia grîu cît îţi trebuieşte şi, cînd roadele vor umple pămîntul, atunci să-mi dai cele ce ai luat". Aşa a făcut femeia.

În episcopie era un diacon, cu numele Savin, avînd meşte-şugul a scrie frumos. Acesta era blînd şi împodobit cu dreaptă viaţă. Toţi monahii în episcopie eram optzeci, însă Savin strălucea mai mult între noi. Pe acesta l-a pus Epifanie judecător al lucruri-lor bisericeşti. Deci, odată, s-au judecat de Savin doi bărbaţi, unul bogat şi altul sărac; iar bogatul avea mai multă dreptate decît săracul. Deci, Epifanie, stînd într-un loc ascuns şi ascultînd judecata, a auzit pe Savin, miluind mai mult şi plecîndu-se la judecată spre cel sărac. Atunci Epifanie, venind în mijloc, a zis lui Savin cu faţa lină: "Du-te, fiule, scrie frumos şi, avînd pomenire de dumnezeieştile Scripturi, du-te desăvîrşit la judecată şi auzi pe Făcătorul de bine, strigînd şi zicînd: "Să nu cauţi la faţa omului cînd faci judecată".

Deci, de atunci Epifanie judeca pe toţi cei ce veneau să se judece, că de dimineaţă pînă la ceasul al noulea asculta pe cei ce se judecau şi de la al noulea pînă dimineaţă, nu se mai vedea de nimeni dintre oameni.

Între fraţii care erau la episcopie, era şi unul semeţ la faţă, avînd foarte frumos meşteşugul scrierii; iar numele lui era Rufin. Acesta era unit cu Faustinian şi în fiecare zi aducea multe ocări asupra lui Epifanie; iar el cu multă blîndeţe domolea semeţia lui. Din pricina lui Faustinian şi din lucrarea diavolului, care lucra între ei, acesta a căutat să omoare pe Epifanie, unindu-se Faustinian cu monahul şi zicînd către dînsul ticălosul: "De vei ucide pe înşelătorul acesta, vei şedea tu pe scaun". Rufin era cel mai de pe urmă diacon al bisericii, de aceea el avea slujbă să împodobească scaunul episcopului. Deci, luînd un cuţit ascuţit, l-a pus drept pe şezătura scaunului, şi deasupra lui acoperămîntul scaunului. Epifanie, vrînd să şadă pe scaun, a zis către cel ce a făcut vicleşu-gul: "Fiule, ridică acoperămîntul de pe scaun". Iar el, neascultînd cuvîntul lui Epifanie, luînd acoperămîntul ce acoperea cuţitul, a căzut cuţitul la picioarele lui Rufin diaconul şi s-a înfipt în piciorul lui cel drept. Atunci Epifanie a zis către Rufin: "Încetează de neorînduiala ta, fiule, ca nu cumva să te primejduieşti, nu după multă vreme. Deci, ieşi din biserică, că nu eşti vrednic să te împărtăşeşti cu dumnezeieştile Taine". Ieşind Rufin din biserică, s-a dus la episcopie şi după trei zile şi-a sfîrşit viaţa.

În vremea aceea, împăratul Teodosie, nu ştiu din ce pricină îmbolnăvindu-se de picioare, de la genunchi în jos, s-a slăbit foarte tare şi a zăcut pe pat timp de şapte luni. Acesta a trimis soli la Epifanie în Cipru, ca să vină la împărătească cetate a lui Constantin şi să ajute celui ce se chinuia. Ajungînd cei trimişi de către împărat, necazul şi lacrimile fraţilor opreau pe Epifanie să nu iasă din Cipru; căci, dacă ieşea, toţi fraţii îşi rugau moartea; iar cei trimişi de către împărat sileau pe Epifanie să meargă la cetatea cea împărătească, Sfîntul Epifanie le-a zis lor: "Mergeţi, fiilor, la împărat şi eu voi veni după voi". Ei au zis: "Nu te mînia, părinte, că este porunca împăratului, şi nu putem să facem altfel, ca nu cumva să ne primejduim, mai ales că împăratul, aflîndu-se în boală, aşteaptă venirea ta".

Deci, de abia a înduplecat pe Epifanie să meargă cu dînşii. Epifanie, chemînd pe Filon, iubitorul de Dumnezeu episcop, i-a poruncit lui să poarte grija de trebuinţa bisericească. După aceea s-au adunat toţi părinţii şi fraţii şi, învăţîndu-se de la Epifanie cele ce se cuvin, i-a sărutat pe toţi şi a plecat către cetatea împără-tească. Deci, intrînd noi în cetatea lui Constantin, i s-a vestit împăratului venirea lui Epifanie; iar el a poruncit să intrăm în palatele împărăteşti. Epifanie mergea cu multă îndrăzneală la împărat; iar el, nemaiputînd să grăiască de durere, zăcea pe pat.

După ce Epifanie s-a apropiat de împărat, acesta i-a zis: "Părinte, roagă-te pentru mine ca să mă fac sănătos!" Epifanie a zis împăratului: "Rabdă, fiule, întru Cel răstignit şi vei avea aceasta totdeauna; să ai

pe Dumnezeu în minte şi nici un rău nu te va stăpîni pe tine; fă-te milostiv spre cei necăjiţi şi vei fi miluit de Dumnezeu; fii ca un împărat, cinstind mai mult pe Cel ce ţi-a dat ţie darul". Epifanie, zicînd acestea împăratului, s-a apropiat de el şi, atingîndu-se de picioarele lui, l-a pecetluit de trei ori cu semnul Sfintei Cruci şi a zis împăratului: "Scoală, fiule, de pe pat, că a încetat durerea de la picioarele tale".

Auzind acestea împăratul, îndată s-a sculat, nemaiavînd nici un rău la picioarele sale, şi a zis către Epifanie: "Porunceşte-mi, părinte, orice şi te voi asculta pe tine întru toate". Epifanie a zis împăratului: "Să ai cuvîntul lui Dumnezeu în sufletul tău şi nu vei avea trebuinţă de mine". Acestea şi multe altele zicînd Epifanie împăratului, a sosit vremea prînzului, şi a zis Epifanie către împărat: "Mergi, fiule, la masă şi binecuvintează pe Făcătorul de bine". Epifanie era vesel şi cuviincios, avînd cuvînt îndulcit cu dumnezeiasca sare. Deci, cînd fiica lui Teodosie a căzut în patimă la Roma, adică sora lui Arcadie şi Onoriu, atunci şi ei au mers în Roma şi au stat cu dînsa vreme de cinci ani, că acolo era măritată cu bărbat. Auzind atunci împăratul Teodosie că Epifanie a venit în Roma şi a tămăduit pe fiica lui şi pe fiul ei, fiind mort, l-a înviat, şi că, împreună cu aceştia, a botezat pe Arcadie şi Onoriu, s-a bucurat foarte mult şi pentru aceea i-a scris lui ca unui tată. Deci, cînd eram în cetatea lui Constantin, a venit Arcadie şi Onoriu de la Roma şi s-a bucurat foarte mult.

Din porunca împăratului, Faustinian a fost adus de la Cipru, fiind pîrît că a grăit de rău pe împărat şi din porunca lui a fost pus sub pază. Epifanie, auzind acestea, a mers în locul acela unde era ţinut Faustinian şi i-a zis lui: "De-ţi este trebuinţă o, fiule, să grăieşti prin noi cuvînt la împărat şi te vei elibera din această închisoare". Faustinian a zis lui Epifanie: "Du-te, înşelătorule, şi înşeală bărbaţii proşti, iar cuvintele acestea nu le grăi lui Faustinian. Ai venit aici ca să te bucuri prin cuvintele tale de primejdia mea. Fugi de aici în Cipru, du-te în Fenicia şi acolo fă-ţi neîncetat vrăjile şi răutăţile tale". Deci, după ce Faustinian a zis aceste ocări lui Epifanie, m-a luat pe mine şi am mers în palatele împărăteşti, ca să luăm voie de la împărat şi să plecăm în Cipru. După aceea, împăratul a rugat pe Epifanie ca să mai zăbovească în împărăteasca cetate încă cîteva zile; însă Epifanie i-a spus că nu poate să mai stea; dar în cele din urmă împăratul a înduplecat pe Epifanie prin cuvinte. Deci, a doua zi a intrat oarecare din cei ce spun răspunsurile în palatele împărăteşti şi a spus că Faustinian Ciprianul şi-a săvîrşit viaţa.

Epifanie, auzind acestea, a plîns pe Faustinian. Atunci împăratul a voit ca toate averile lui Faustinian să le trimită în vistieria împărătească, mai ales că nu avea fii. Iar Epifanie a zis împăratului: "Fiule, vezi să nu faci păcat, că femeia lui Faustinian este cinstitoare de Dumnezeu din inimă, pleacă-te cuvintelor lui Epifanie şi-ţi va fi darul de la Cel Preaînalt". Atunci împăratul a dat lui Epifanie toată stăpînirea peste lucrurile lui Faustinian. Apoi Epifanie a zis către împărat: "Fiule, am pe Dumnezeu, Care îmi dă cele de trebuinţă, iar acestea toate, cu voia femeii lui, să le dăm celor ce au trebuinţă". Epifanie, zicînd acestea, împăratul a răspuns: "Părinte, cere cele ce ai de trebuinţă şi îţi voi da cu toată plăcerea". Epifanie a zis către împărat: "Fiule, păzeşte cuvintele mele şi totdeauna să mă ai în sufletul tău".

Zicînd el acestea, împăratul a ieşit din palat împreună cu noi şi a rugat pe Epifanie să-l binecuvinteze. Deci Epifanie, făcînd rugăciunea, a binecuvîntat pe împărat şi l-a sărutat, apoi împăratul s-a întors în palatul lui cu pace. Iar noi, intrînd în corabie, am ajuns după nouă zile în Cipru, şi ne-au primit fraţii cu bucurie mare. Aici am găsit pe femeia lui Faustinian, plîngînd pe bărbatul ei; iar Epifanie a mîngîiat-o de toată mîhnirea ei şi ea s-a plecat cuvintelor lui. Apoi l-a rugat să-i dea pecetea cea întru Hristos. După ce a botezat-o a hirotonit-o diaconiţă a Bisericii şi, cu voia lui Epifanie, împărţea toate lucrurile ei la cei ce aveau trebuinţă.

Odată, Epifanie a vorbit cu Aetie, episcopul valentinianilor - că erau în Constanţia mulţi adepţi ai eresului acesta - şi Aetie, pornindu-se cu prea multe cuvinte şi grăind multe hule asupra Celui Preaînalt, Epifanie a zis către dînsul: "Aetie, răucredinciosule, pune strajă gurii tale şi nu mai grăi cuvinte fără de rînduială". Deci, îndată a amuţit Aetie, după cuvîntul lui Epifanie, şi din ziua aceea n-a mai putut să grăiască nici un cuvînt. Văzînd cei ce împărtăşeau eresul lui, că l-a amuţit prin cuvînt, toţi au căzut înaintea lui Epifanie şi au lepădat credinţa lor, făcîndu-se dreptcredincioşi. Astfel, Aetie a petrecut şase zile negrăind şi în a şaptea zi şi-a sfîrşit viaţa. Erau încă şi alte multe eresuri în latura Ciprului, ca acestea: sofişti, sabeliani, nicolaiteni, simoniani, vasilidiani, carpocratiani. Pentru aceştia Epifanie a scris epistole împăratului

Teodosie ca, din porunca împăratului, să-i izgonească din ostrov, că între dînşii erau bărbaţi bogaţi, cărora le erau încre-dinţate dregătorii de obşte şi, astfel fiind, smerea pe cei credincioşi.

Primind împăratul scrisoarea lui Epifanie, a scris astfel: "Oricine nu se va pleca părintelui Epifanie, episcopul ţării Ciprului, prin dumnezeieştile cuvinte, să iasă din ostrov şi să locuiască unde va voi. Iar dacă unii, fiind prieteni şi fii ai pocăinţei, vor mărturisi părintelui cel de obşte că, fiind rătăciţi, vor să vină la calea adevărului, să rămînă în ostrov, învăţîndu-se de la părintele cel de obşte". Deci, această poruncă împărătească aducîndu-se şi arătîndu-se de un om al împăratului, mulţi dintre dînşii s-au alăturat lui Epifanie; iar cei ce nu s-au aplecat, îndată au fost izgoniţi din ostrov. Astfel, turma cea cuvîntătoare a bunului păstor a fost curăţată de lupii cei răpitori.

Sfîntul Epifanie, petrecînd în arhierie şi în osteneli ani îndelungaţi şi ajungînd la adînci bătrîneţi, s-a apropiat de fericitul său sfîrşit. Dar mai înainte de sfîrşit, a fost trebuinţă să se ostenească la împărăteasca cetate pentru nişte pricini ca acestea: Eudoxia, soţia împăratului Arcadie, care după tatăl său, Teodosie, a împărăţit la Răsărit, sfătuindu-se împreună cu Teofil arhiepiscopul Alexandriei, la izgonirea cea nevinovată a preasfinţitului Ioan Gură de Aur, Arhiepiscopul Constantinopolului, despre care s-a scris pe larg în viaţa Sfîntului Ioan Gură de Aur, au pornit pe Epifanie cu scrisorile lor amăgitoare, să vină la dînşii la sobor, pentru că Teofil scrisese lui Epifanie foarte multe scrisori asupra lui Ioan, cum că el se împărtăşeşte de ideile lui Origen, şi pentru aceea împărăteasa s-a pornit să-l surghiunească. Deci, Epifanie, îndată s-a plecat lui Teofil; căci nu ştia că Teofil are urîciune asupra lui Ioan.

Deci, Sfîntul Epifanie, luîndu-mă pe mine şi pe Isaac, am venit în cetatea lui Constantin. Dar, intrînd noi în cetate, era mare tulburare pentru Ioan; căci el era mult iubit de cetăţeni. Dar unele mănăstiri şi locaşuri care luau bani şi cele de trebuinţă de la împărăteasa, nu voiau să primească pe Ioan.

Deci, intrînd noi într-una din mănăstiri, au silit pe Epifanie să le hirotonească un diacon, căci aveau nevoie la slujba bisericească. Făcînd acestea şi auzind Ioan, a scris o epistolă lui Epifanie. Asemenea şi Epifanie a scris împotriva lui Ioan. Şi a auzit şi împărăteasa că s-au învrăjbit Ioan cu Epifanie.

Atunci împărăteasa Eudoxia a chemat pe Epifanie şi i-a zis: "Părinte Epifanie, toată împărăţia romanilor este a mea şi toată preoţia bisericilor de sub împărăţia mea este a ta; fiindcă Ioan este străin de buna rînduială a preoţiei şi se poartă fără de rînduială împotriva împăraţilor, avînd în el oarecare eres. Pentru aceasta, de multe zile mă supără gîndul să fac sobor şi să-l lepăd din această rînduială, ca pe un nevrednic de preoţie şi să pun altul pe scaun, care va putea să ţină preoţia, ca astfel împărăţia mea să fie în pace întru toate". Pe cînd împărăteasa grăia acestea către Epifanie, trupul îi tremura din multa ei mînie. Apoi a zis către dînsul: "Fiindcă sfinţia ta eşti aici din voia lui Dumnezeu, nu este trebuinţă să dau de osteneală pe ceilalţi părinţi; deci, pe care ţi-l va descoperi Dumnezeu, fă-l episcop; iar pe Ioan scoate-l din Biserică".

Epifanie a zis către împărăteasă: "Fiică, fără pomenire de rău, ascultă pe părintele tău". Împărăteasa a zis către Epifanie: "Orice-mi vei porunci sfinţia ta, eu te voi asculta ca din gura lui Dumnezeu". Epifanie a zis către împărăteasă: "Dacă se prihăneşte Ioan şi se mustră pentru eresul care zici, şi nu mărturiseşte că a greşit, este nevrednic de preoţie; atunci, orice va porunci stăpînirea voastră, voi face. Iar dacă, pentru ocara voastră, voiţi să izgoniţi pe Ioan din Biserică, Epifanie nu se învoieşte la aceasta. Pentru că firea împăraţilor este să ocărască şi să ierte, fiindcă şi voi aveţi Împărat în cer, Căruia îi greşiţi după obicei şi vă iartă vouă, dacă şi voi veţi ierta celor ce vă ocărăsc pe voi, după cum zice Evanghelia: *Fiţi milostivi, precum şi Tatăl vostru Cel din ceruri milostiv este*". Atunci împărăteasa a zis către Epifanie: "De vei face împiedicare, părinte Epifanie, de a se izgoni Ioan, voi deschide capiştile idolilor, voi face pe oameni să li se închine lor şi voi face pe cele din urmă mai rele decît cele dintîi". Cînd ea grăia acestea cu amărăciune, au curs lacrimi din ochii ei. Epifanie a zis: "Fiică, eu sînt nevinovat de această judecată".

Epifanie, zicînd acestea, m-a luat pe mine şi am ieşit din palatul împărătesc; iar Isaac, fiind bolnav, n-a intrat împreună cu noi la împărăteasă. Deci, a străbătut vestea prin toată cetatea, zicînd că marele preot Epifanie, episcopul Ciprului, a intrat la împărăteasă şi a surghiunit pe marele Ioan. Isaac, auzind acestea, a fugit de Epifanie, intrînd într-o mănăstire şi a rămas acolo, fără să ştim noi. Epifanie plîngea pentru Isaac

şi se ruga lui Dumnezeu să-i arate unde petrece. Atunci i-a arătat. Şi am mers la el, dar Isaac s-a întors de la Epifanie, zicînd: "Nu mai voiesc să fiu cu tine, pentru păcatul pe care l-ai făcut asupra lui Ioan". Stînd noi în mănăstire trei zile, de abia am înduplecat pe Isaac să meargă cu noi. Încă şi Sfîntul Ioan Gură de Aur s-a încredinţat că Sfîntul Epifanie s-a învoit la surghiunia lui şi, luînd hîrtie, i-a scris: "Înţelepte Epifanie, tu ai luat parte la surghiunia mea, dar nu vei mai şedea pe scaunul tău". Asemenea încă şi Epifanie a scris împotriva lui Ioan: "Pătimitorule, bate şi biruieşte; şi pentru că ai crezut că m-am învoit la surghiunia ta, în locul în care te-ai surghiunit nu vei ajunge".

Fraţilor, acestea le-am scris, ca să nu arunce cineva prihană asupra lui Epifanie, ca unul ce a făcut atîtea bunătăţi. Era oare cu putinţă, să se coboare el la atîta răutate? Să nu fie! Noi, intrînd în palatul împărătesc, Epifanie a luat voie de la împăraţi să mergem în Cipru. Epifanie, fiind întrebat de împăratul Arcadie de cîţi ani este, el a răspuns: "Sînt de o sută cincisprezece ani, fără trei luni. Astfel, de şaizeci de ani m-am făcut episcop şi am cincizeci şi cinci de ani, fără trei luni în episcopie". Despre acestea l-a întrebat împăratul în ziua cînd aveam să ne suim în corabie.

Suindu-ne în corabie, Epifanie a şezut în pîntecele corabiei împreună cu noi. El avea obiceiul să ţină neîncetat în mîinile sale Sfinta Evanghelie. Deci, suspinînd şi plîngînd de trei ori, a deschis Sfinta Evanghelie şi iarăşi închizîndu-le, a plîns şi a făcut rugăciune. Apoi după rugăciune a şezut în pîntecele corabiei şi a început iarăşi a plînge şi a zice către noi: "O, fiilor, de mă iubiţi pe mine, păziţi poruncile mele şi dragostea lui Dumnezeu va petrece întru voi. Voi ştiţi prin cîte supărări am trecut în viaţa aceasta şi n-am ţinut socoteală de nici un necaz. Ci totdeauna mă bucuram, căutînd la milostivul Dumnezeu, Care nu m-a părăsit pe mine, ci mă păzea de bîntuiala vicleanului; căci, cei ce iubesc pe Dumnezeu, toate le lucrează spre bine. Deci, fiii mei doriţi, altădată fiind eu într-un loc pustiu şi săvîrşind rugăciune la Hristos, ca să mă izbăvească de bîntuiala potrivnicului, au năvălit asupra mea mulţi diavoli, care, apucîndu-mă şi aruncîndu-mă de picioare, mă tîrau pe pămînt; iar unii dintre dînşii, mi-au făcut şi răni. Acestea mi s-au făcut zece zile. De atunci n-am mai văzut în faţă pe diavolul în toate zilele vieţii mele; ci au săvîrşit răutatea lor asupra mea prin oamenii cei răi.

Multe rele mi s-au întîmplat în Fenicia, de la silonienii cei fără de rînduială; în Egipt, de la tiostinenii cei necuraţi; în Cipru, de la valentinenii cei fărădelege şi de la celelalte eresuri. O, fiilor, puneţi mintea voastră şi ascultaţi cuvîntul păcătosului Epifanie: "Nu fiţi poftitori de bani, căci mulţi bani se vor adăuga vouă. Nu urîţi pe nici un om şi veţi fi iubiţi de Dumnezeu. Nu clevetiţi pe fratele vostru, că patima diavolească nu vă va domni pe voi. Întoarceţi-vă de la toate eresurile, ca de la nişte fiare cu venin purtător de moarte, pentru care v-am dat vouă lămuriri în cărţile ce se numesc "Panarii". Întoarceţi-vă şi feriţi-vă de plăcerile lumii, care gîdilă pururea trupul şi gîndul. Aveţi iscusinţă, că este adăugirea satanei, căci de multe ori şi trupul liniştindu-se, gîndul celor fără de luare aminte are nălucire spre cele urîte. Iar cînd mintea noastră se trezeşte şi are pomenire pururea de Dumnezeu, cu lesnire putem să biruim vrăjmaşul".

Epifanie zicînd acestea şi mai multe ca acestea, a chemat pe toţi cei din corabie şi le-a zis: "Fraţilor, ni se cade nouă ca, cu toată tăria, să ne rugăm iubitorului de oameni Dumnezeu să ne păzească pe noi ca nici unul din cei din corabie să nu piară; căci o să se facă un vifor mare. Bucuraţi-vă, deci, că nici o supărare nu se va atinge de toţi cei din corabie!" După acestea, mi-a zis: "Fiule Polivie". Eu i-am răspuns: "Ce este, părinte?" El mi-a zis: "Dacă vom merge la Constanţia, stai şapte zile în cetate; apoi du-te în Egipt şi suie-te în Tebaida cea de sus şi acolo paşte oile lui Hristos. Însă ia seama de tine, fiule, martor îţi pun cerul şi pămîntul, să nu faci într-altfel. Pentru că dacă cuvintele mele nu le vei asculta şi nu te vei duce, cu pierzare vor pieri şi în deşert se vor face ţie toate cîte ai zidit şi vei fi netrebnic înaintea tuturor oamenilor; iar de vei asculta cuvintele mele şi vei păzi porunca Domnului, Care mi-a poruncit Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, vei fi binecuvîntat înaintea Lui în toate zilele". Zicînd acestea către mine, m-a sărutat.

Apoi, întorcîndu-se către Isaac, i-a zis: "Fiule Isaac". Iar el a răspuns: "Ce este, părinte?" "Tu, fiule, să rămîi în Constanţia, pînă ce ţi se va porunci ţie; să mergi pe calea drepţilor!" Epifanie zicînd acestea către Isaac, l-a sărutat. Chemînd pe toţi corăbierii, le-a zis: "Să nu vă speriaţi, fiilor, căci multă pornire va face marea, ci rugaţi-vă lui Dumnezeu şi El vă va ajuta". Şi era al unspre-zecelea ceas din zi, cînd Epifanie ne-a învăţat acestea. Şi a zis unuia din corăbieri: "Nu ispiti, ca să nu fii ispitit!" Iar la apusul soarelui s-a

ridicat o furtună mare pe mare. Epifanie era în pîntecele corabiei, avînd mîinile întinse şi Evanghelia era pusă pe pieptul lui, ochii deschişi şi glasul lui nu se auzea.

Noi toţi, fiind cuprinşi de frică, socoteam că Epifanie se roagă lui Dumnezeu pentru valul mării. Şi a ţinut viforul două zile şi două nopţi. A treia zi, Epifanie mi-a zis: "Fiule Polivie, zi corăbierilor să aprindă lemne şi să facă cărbuni, iar tu ia tămîie şi adu aici". Şi am făcut aşa. Apoi a zis către mine: "Pune tămîia în căţuie". Atunci el a zis: "Rugaţi-vă, fiilor", şi a făcut şi el rugăciune, după cum zăcea cu faţa în sus, şi după rugăciune ne-a sărutat pe toţi şi a zis: "Mîntuiţi-vă, fiilor, că Epifanie, nu vă va mai vedea pe voi în această viaţă". Şi îndată şi-a dat sufletul, iar viforul mării a încetat numaidecît.

Văzînd acestea am căzut împreună cu Isaac pe grumajii lui şi am plîns cu amar. În acel ceas a căzut întuneric pe ochii noştri. Unul din corăbieri, căruia Epifanie i-a zis, pe cînd era în viaţă: "Nu ispiti, ca să nu fii ispitit", a alergat la picioarele lui Epifanie şi a voit să-i ridice haina să vadă dacă este tăiat împrejur. Iar Epifanie, cum zăcea mort, ridicînd piciorul drept, l-a lovit în faţă şi l-a aruncat din corabie la pisc, rămînînd mort două zile. Deci, în acea zi, luîndu-l corăbierii, l-au dus la Epifanie şi, după ce l-au pus lîngă picioarele lui şi, atingîndu-se, a înviat. Din această pricină a căzut frică peste toţi cei din corabie. Noi, mergînd către Constanţia, la locul ce se numeşte Diansitirion, au ieşit corăbierii din corabie, au înconjurat cetatea şi cu glas tare au strigat: "Bărbaţi fraţi, cei ce locuiţi în Constanţia, mitropolia cu bărbaţi mulţi, pogorîţi-vă la mare în locul ce se numeşte Diansitirion şi luaţi cinstitele moaşte ale Cuviosului Părintelui nostru Epifanie, că şi-a sfîrşit viaţa cea omenească.

Atunci a căzut întuneric peste toată cetatea şi oamenii, ţinîndu-se de mîini unul de altul, se pogorau la mare, făcînd mare bocet. Toată împărăţia se tîra în cetate, vărsînd lacrimi pe cale. Atunci trei orbi, ce erau în latura ce se numeşte "Stornici", au pornit pe cale şi nimeni nu le dădea mîna acestora, să ajungă mai degrabă în cetate. Unul din cei trei, cu numele Prosexie a zis: "Sfinte al lui Dumnezeu, Cuvioase Epifanie, fă-ne să vedem, ca şi noi să ne închinăm cinstitelor tale moaşte". Şi îndată au văzut. Intrînd în cetate, s-au închinat cinstitelor moaşte ale cuviosului părinte şi au povestit ceea ce li s-a întîmplat pe cale şi toţi, auzind acestea, slăveau pe Dumnezeu, Cel ce dă unele ca acestea robilor Săi celor vrednici.

Luînd din corabie moaştele, le-au pus în biserică cu multă cinste şi se săvîrşeau minuni de la sfintele moaşte, că cei ce erau bolnavi se tămăduiau de orice boală erau cuprinşi. După zece zile, adunîndu-se din tot ostrovul (insula), arhierei, preoţi, egumeni şi nenumărat popor, au îngropat cu cinste sfintele lui moaşte în acea biserică, slăvind pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, pe un Dumnezeu în Treime, Căruia şi de la noi I Se cuvine slavă, cinste şi închinăciune, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Notă - În viaţa Sfîntului Epifanie se pomeneşte de împăraţii Arcadie şi Onorie, fiii marelui Teodosie împăratul, care au fost trimişi să împărăţească în Roma, după moartea împăratului Graţian. Şi care au chemat pe Sfîntul Epifanie ca să tămăduiască pe sora lor de o boală ce o cuprinsese. Deci, mergînd Sfîntul Epifanie în Roma, a tămăduit-o cu rugăciunea; iar pe fiul ei, care murise de năprasnă, l-a înviat şi l-a botezat. Apoi a botezat şi pe mama pruncului şi pe împăraţii Arcadie şi Onorie. De aici poate li se va părea unora că ei ar fi fost închinători de idoli, dar nu este aşa. Pentru că ei erau dreptcredincioşi din copilărie, dar unii din acele vremi aveau obiceiul a nu se boteza de mici, ci primeau Sfîntul Botez după mai mulţi ani. Iar ce le-a zis Sfîntul Epifanie: "Credeţi întru Cel răstignit?", nu le-a zis sfîntul pentru că ei nu credeau, ci pentru că se îndoiau în credinţă, că nu va putea sfîntul prin rugăciuni, să vindece pe sora lor.

Viaţa Sfîntului Ghermano, Arhiepiscopul Constantinopolului (12 mai)

Patria Sfîntului Ghermano a fost Constantinopolul. Tatăl lui era unul dintre cei dintîi senatori, cu slava şi cu cinstea mai aleasă decît alţii, cinstit cu dregătoria de patrician, şi avînd numele Iustinian. Pe acesta l-a ucis din zavistie, Constantin Pogonatul, cînd a luat împărăţia grecească. Ucigînd pe acest senator, a poruncit să scopească pe fiul său, fericitul Ghermano, încă fiind prunc, şi l-a dat la bisericeasca rînduială a clericilor. Împăratul a făcut aceasta pentru ca Ghermano, venind în vîrstă, să nu poată fi în rînduială mirenească de senator şi să nu poată face vreo izbîndire casei lui Pogonat, pentru uciderea tatălui său. Deci, fericitul Ghermano, fiind în rînduiala clericilor, vieţuia ca un înger al lui Dumnezeu, depărtîndu-se de toată poftirea pămîntească şi de toate deşertăciunile lumeşti. El îşi avea mintea ridicată spre Dumnezeu şi totdeauna purta lauda Domnului în gură, îndeletnicindu-se ziua şi noaptea cu citirea cărţilor dumnezeieşti, de unde a luat adîncul înţelepciunii şi a scos apele cele de viaţă ale învăţăturii celei insuflate de Dumnezeu, din care adăpa Biserica lui Hristos, fiind rînduit păstor şi învăţător.

Ajungînd la vîrsta cea desăvîrşită şi la anii cei de bărbat, strălucea prin chipul vieţii sale celei îmbunătăţite şi cu cuvîntul învăţăturii, ca un luminător luminos. Deci, a fost ales mai întîi episcop al cetăţii Cizicului, şi se împotrivea eresului monoteliţilor, împreună cu preasfinţitul Chir, patriarhul Constantinopolului, cu care a pătimit izgonire de la răucredinciosul împărat Filipic. După aceea, prigonitorul acela a pierit cu sunet iar preasfinţitul Chir, murind în surghiun şi mincinosul patriarh Ioan ereticul, surpîndu-se, Sfîntul Ghermano a luat scaunul patriarhiei Constantinopolului, pe vremea împărăţiei lui Artemie, care s-a numit Anastasie al doilea. El s-a ridicat cu multă bucurie de cei dreptcredincioşi şi s-a arătat ca un om vrednic şi plin de darul lui Dumnezeu, care se cunoştea într-însul mai înainte de vederea lui, căci pe cele ce voia să fie, mai înainte le vedea şi le spunea poporului.

Pe cînd îl ducea la început în sobornicească biserică a sfintei Sofia şi poporul alerga la biserică, dorind să vadă pe noul ales patriarh, o femeie oarecare, Ana, fiind însărcinată, s-a apropiat de patriarh şi a strigat către el, zicînd: "Binecuvintează, părinte, pe cel zămislit în pîntecele meu!" Iar patriarhul, căutînd spre dînsa şi văzînd cu ochii cei dinăuntru ceea ce va să fie, i-a zis: "Să-l binecuvinteze Domnul pe acela cu rugăciunile Sfîntului Întîiului Mucenic".

Prin aceste cuvinte a proorocit că are să se nască un prunc de parte bărbătească şi de un nume cu Sfîntul Întîiul Mucenic Ştefan. El a încredinţat cu minune această proorocie, deoarece, pe cînd grăia cuvintele acestea, a văzut femeia, precum singură mai pe urmă a spus la toţi cu jurămînt, o văpaie de foc, ieşind din gura lui împreună cu cuvîntul, şi din aceasta s-a încredinţat că este adevărată proorocia sfîntului. După ce s-au împlinit zilele, Ana a născut un prunc de parte bărbătească şi i-a dat lui numele Ştefan, după proorocia preasfinţitului patriarh Ghermano. Apoi acest Ştefan, ajungînd în vîrstă, a pustnicit cu cuvioşie în muntele lui Axentie şi s-a făcut mărturisitor şi mucenic al lui Hristos, pătimind pentru sfintele icoane de la răucredinciosul Copronim.

Şi despre Copronim a proorocit Sfîntul Ghermano, că are să fie un cumplit prigonitor şi muncitor al dreptcredincioşilor. Pentru că Leon Isaurul, luînd împărăţia grecească, a născut pe acest fiu Constantin. Iar cînd s-a botezat pruncul acesta de mîinile sfinţitului patriarh Ghermano, a spurcat sfînta scăldătoare cu fireştile sale neputinţe; şi a grăit despre dînsul Sfîntul Ghermano: "Pruncul acesta pînă ce va creşte, are să fie o mare răutate creştinilor şi la toată biserica, pentru că va spurca Sfînta Biserică cu învăţături eretice şi va vărsa mult sînge al robilor celor binecredincioşi ai lui Hristos". Constantin acela s-a numit mai pe urmă Copronim, adică "băligosul", şi s-a împlinit despre dînsul proorocia Sfîntului Ghermano, pentru că Copronim a muncit pe mulţi, pentru închinarea cinstitelor icoane, precum şi pe Sfîntul Ştefan cel numit mai sus.

Eresul luptătorilor de icoane a început pe vremea împărăţiei lui Leon Isaurul, tatăl lui Copronim, şi se întărea foarte mult, împuternicindu-se şi lăţindu-se chiar de împăratul care se afundase în rătăcirea aceea.

El a dat porunca sa cea păgînească în toate părţile, ca sfintele icoane să se lepede de pretutindeni din Biserica Domnului, să se calce cu picioarele şi să se ardă cu foc, pentru că le numea pe ele idoli, iar pe cei ce se închină lor, închinători de idoli.

Dar preasfinţitul patriarh Ghermano i se împotrivea lui uneori, trimiţînd la dînsul bărbaţi din duhovniceasca rînduială, cu bună înţelegere şi cinstiţi; iar alteori, mergînd singur şi vorbind cu dînsul, îl învăţa şi îl sfătuia ca să înceteze cu acea rea pornire; dar nimic nu sporea.

Altădată a zis către dînsul: "Am auzit proorocia oarecărui bărbat sfînt, cum că are să fie lepădarea de cei răucredincioşi sfintelor icoane, însă aceasta să nu fie într-a ta împărăţie. Atunci împăratul a întrebat cu dinadinsul, în ce timp şi în care împărăţie avea să fie aceea. Ghermano i-a răspuns: "Are să fie un împărat cu numele Conon; acela se va ridica contra sfintelor icoane". Leon Isaurul a zis: "Eu sînt cu adevărat Conon, pentru că acest nume mi s-a dat la botez, iar Leon m-am numit mai pe urmă; deci acea proorocie are să se întîmple în vremea împărăţiei mele".

Sfîntul Ghermano a zis: "Nu, stăpîne, să nu fie una ca aceasta. O răutate ca aceasta să nu se săvîrşească, în zilele stăpînirii tale; pentru că cel ce va voi să facă răutatea este antihrist şi vrăjmaş al Întrupării lui Dumnezeu. Adu-ţi aminte, o, împărate, de jurămîntul cu care te-ai jurat înainte de a lua împărăţia, ca să păzeşti sfînta credinţă fără de prihană, nimic să nu dai afară din rînduielile Sfinţilor Apostoli şi ale părinţilor celor de Dumnezeu insuflaţi, nici să aşezi ceva nou potrivnic".

Împăratul, auzind nişte cuvinte ca acestea ale patriarhului, pe de o parte se ruşină, iar pe de alta se mînia. De atunci, căuta asupra lui pricini cum să-l izgonească din scaun; nu ca pe un mărturisitor al adevărului, ci ca pe un oarecare clevetitor şi tulburător. El a găsit ajutător la scopul său cel rău pe Anastasie, ucenicul lui Ghermano, cu rînduiala preot; iar cu obiceiul, al doilea Iuda. Aceluia i-a făgăduit împăratul patriarhia Constantinopolului, după izgonirea lui Ghermano; iar el a făgăduit împăratului, ca să-l ajute la lepădarea şi sfărîmarea sfintelor icoane.

Deci, Anastasie vrăjmăşea asupra Sfîntului Ghermano, sîrguindu-se ca mai înainte de izgonirea aceluia, să-i ia scaunul lui. Sfîntul Ghermano îi vedea cu duhul dorinţa lui cea rea şi mai înainte ştia despre cele ce are să-i se întîmple din partea lui Anastasie, pe care chiar mai înainte i le-a spus lui tot aşa. Altădată, Sfîntul Ghermano, intrînd în palatele împărăteşti, iar Anastasie mergînd după dînsul cu mîndrie, a călcat dinapoi pe marginea hainei lui. Sfîntul, întorcîndu-se, i-a spus lui: "Nu te grăbi că va veni ceasul, cînd te vei duce de popor, cu blîndeţe la Dipin". Însă Anastasie şi ceilalţi ce erau cu dînsul, auzind acelea, n-au înţeles cele grăite de Sfîntul Ghermano; dar mai pe urmă, aducîndu-şi aminte, au cunoscut cînd s-au împlinit cele grăite. Dipin era un loc la Constantinopol în care se obişnuia a se face privelişte, şi cum acea proorocie a sfîntului s-a împlinit, se va spune mai pe urmă.

Deci, Sfîntul Ghermano, luptîndu-se cu bărbăţie şi fără de temere cu sabia cuvîntului lui Dumnezeu, ca un bun ostaş al lui Iisus Hristos contra ereticilor, a trimis pe unul din cei mai cinstiţi slujitori bisericeşti la împărat, zicîndu-i: "O, împărate, nu se cădea ţie, să te ridici fără de rînduială contra lui Dumnezeu, Ziditorul tău, Cel ce ţi-a dat ţie viaţa şi împărăţia şi, precum se spune, ai să mişti pe cele nemişcate. Nu îţi era ţie cu cuviinţă să calci hotărîrile Sfinţilor Părinţi, pe care ei le-au pus în vremurile de demult; că prin chipul cel omenesc al lui Dumnezeu Cuvîntul, Care S-a luat din Preacurata şi Preasfînta Fecioară, precum s-au pierdut toate slujbele diavoleşti, aşa şi toată închinarea idolească a rămas deşartă. Iar a cinsti asemănarea omenirii lui Hristos cea închipuită cu vopsele pe scîndură, chipul aceleia, ce negrăit L-a născut pe El, şi chipurile sfinţilor lui Dumnezeu, aceasta s-a dat nouă de la părinţi şi dascăli, încă de şapte sute douăzeci şi cinci de ani, de cînd Domnul nostru Iisus Hristos a luat trup omenesc şi a venit la noi; iar după a Lui Înălţare, tămăduindu-se o femeie de curgerea sîngelui prin atingerea de marginea hainelor Lui, asemănarea Aceluia s-a făcut spre semn de mulţumită.

Chiar Domnul nostru Iisus Hristos mai înainte închipuind pe mahramă faţa Sa cea dumnezeiască, a trimis-o lui Avgar regele Edesei. După aceea, Sfîntul Evanghelist Luca a zugrăvit chipul Preacuratei Fecioare, Maica lui Dumnezeu. Pentru toate acestea, dumnezeieştile Sinoade ale Sfinţilor Părinţi, care s-au ţinut în

deosebite vremi şi locuri, ne-au poruncit a nu călca, ci a cinsti sfintele icoane. Deci, să ştii cu dinadinsul, o, împărate, că de vei voi să întăreşti acea fărădelege şi luptă contra sfintelor icoane, eu cel dintîi nu mă învoiesc la aceasta nicidecum; ci sînt gata să-mi vărs sîngele meu pentru chipul Hristosului meu, Care şi-a vărsat sîngele Său, ca să înnoiască chipul cel căzut al sufletului meu. Este arătat că cinstea şi necinstea cea făcută chipului lui Hristos, se revarsă spre Cel dintîi închipuit al său, adică spre Hristos. Deci, se cade nouă să murim ca robi credincioşi ai lui Hristos, pentru cinstea Domnului nostru". Altădată, Sfîntul Ghermano a zis către împărat: "Dacă eu sînt Iona, aruncaţi-mă în mare, fără sobor a toată lumea, fiindcă nu sînt puternic a legiui ceva nou pentru credinţă".

Văzînd sfîntul că nicidecum nu poate să schimbe pe împărat de la acel eres, a pus omoforul său cel patriarhicesc în dumnezeiescul altar, pe Sfînta Masă, lăsîndu-şi dregătoria. Iar împăratul, umplîndu-se de mînie pentru cuvintele lui îndrăzneţe, a trimis pe ostaşii săi înarmaţi ca de război, care, bătîndu-l cu palmele pe sfîntul şi în tot chipul lovindu-l şi împingîndu-l, cu necinste l-au izgonit din casele patriarhiei. Iar el, ducîndu-se la liniştea monahi-cească, a petrecut restul zilelor între monahi şi a adormit cu pace întru Domnul. El a fost patriarh paisprezece ani şi cinci luni.

După izgonirea sfinţitului patriarh Ghermano, împăratul a ridicat în scaunul lui pe Anastasie, ereticul cel pomenit mai înainte, care, împreună cu împăratul, au dat afară din Biserică sfintele icoane şi au întărit eresul luptei contra sfintelor icoane. După aceea s-a împlinit asupra lui proorocia Sfîntului Ghermano, aşa: murind cel rău, împăratul Leon Isaurul, a luat împărăţia după el, Constantin Copronim, fiul lui, iar pe acesta l-a izgonit de pe scaunul împărătesc Artavasd, ginerele lui Leon. Anastasie Patriarhul, a ajutat la aceasta pe Artavasd şi l-a încoronat ca împărat cu fiul lui.

După trei ani, Copronim, adunînd putere ostăşească, a luat Constantinopolul, a scos ochii lui Artavasd, ginerelui şi fiului lui, şi a pierdut nepoţii cei de soră ai lui şi pe mulţi boieri; iar pe patriarhul Anastasie, dezbrăcîndu-l la locul cel mai de sus zis, Dipin, l-a bătut înaintea poporului, poruncind să-l încalece pe un măgar cu faţa înapoi; şi astfel să-l poarte prin cetate cu batjocură.

Atunci s-a împlinit proorocia Sfîntului Ghermano, cea grăită către Anastasie: "Că de popor te vei duce la Dipin...". Răucredinciosul împărat Copronim voia ca pe Anastasie să-l surpe de la patriarhie. Şi deoarece n-a putut afla pe altul la fel cu el în păgînătate, l-a lăsat tot pe el pe scaun unde, petrecînd douăzeci şi patru de ani, ca o urîciune a pustiirii la loc sfînt, a căzut într-o boală ce se numeşte cordaspos; deoarece gura lui cea hulitoare de Dumnezeu, care a grăit multe hule contra sfintelor icoane şi contra Sfîntului Ghermano, învăţătorul lui, a fost prefăcută în ieşire, pentru că murdăria dinăuntru ieşea pe gură; şi în această boală şi-a lepădat ticălosul său suflet.

Pe cînd el a avut un sfîrşit atît de amar, Sfîntul Ghermano a aflat viaţa cea dulce cu sfinţii ierarhi, întru împărăţia Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh se cuvine cinstea, slava şi închinăciunea acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Sfîntul Mucenic Ioan Valahul
(12 mai)

Sfîntul Mucenic Ioan Valahul s-a născut în Ţara Românească în secolul XVII, într-o familie de creştini nobili şi bogaţi. Dar, în urma unei revolte împotriva turcilor din anul 1662, pe timpul voievodului Mihnea, Sfîntul Ioan a fost luat ostatec de turci. Apoi a fost cumpărat de un soldat păgîn, care la legat de un copac şi la bătut mult. Zdrobit de ruşine şi de durere, Ioan a tăiat pe păgîn în timpul somnului.

El a fost de îndată descoperit de alţi soldaţi şi dus la Constantinopol, înaintea vizirului pentru a fi judecat. Dar, vizirul îl dădu pe fericitul Ioan femeii celui pe care îl ucisese el, ca să facă ce va voi cu dînsul. Ea însă, i-a cerut să-i fie soţ, dacă Ioan se va lepăda de Hristos şi se va închina lui Mahomed. Atunci,

Fericitul Ioan, s-a însemnat cu semnul Sfintei Cruci, chemînd cu credinţă numele lui Hristos. Fiind aruncat în temniţă, mucenicul lui Hristos a fost cumplit bătut mai multe zile, în timp ce soţia turcului tăiat îl silea mereu să păcătuiască cu ea, ca să nu mai fie chinuit.

Dar Sfîntul Mucenic Ioan, refuzînd a face cumplitul păcat, îndată vizirul a poruncit să-i taie capul. Şi aşa s-a dus la Hristos, scăpînd de cursele cele înşelătoare ale acestei vieţi trecătoare, mutîndu-se în ceata sfinţilor mucenici.

Pătimirea sa a avut loc la 12 mai 1662, la Constantinopol, iar după alţii în 1665.

Pătimirea Sfintei Muceniţe Glicheria şi a lui Laodichie, păzitorul temniţei (13 mai)

În anul dintîi al domniei lui Antonin, păgînul împărat al Romei, stăpînea în Grecia cea din Europa, ighemonul Sabin. Creştinii, care vieţuiau în Traianopol, cetatea Traciei, se adunau în toate zilele într-o casă mică de rugăciuni şi acolo se rugau lui Dumnezeu, cerînd cu multă durere de inimă pacea şi înmulţirea Bisericii. Căci atunci erau puţini cei ce se temeau de Dumnezeu şi, acei care erau, se primejduiau de izgonire. Împăratul Antonin, ţinîndu-se de rătăcirea elinească, aducea jertfe necuraţilor idoli şi, pentru aceasta, a trimis pretutindeni porunca sa cea fărădelege, ca cei care nu se închină idolilor, să fie ucişi.

Ajungînd acea poruncă în Tracia, Sabin ighemonul a mers cu ea şi în Traianopoli, arătînd-o poporului; şi a hotărît o zi în care să săvîrşească prăznuirea marelui zeu Die, care se chema lampadoforia, adică purtare de lumină. Acea prăznuire era să fie după trei zile de la venirea ighemonului în acea cetate.

În cetatea aceea era o fecioară de neam bun, anume Gliche-ria, fiica lui Macarie, care mai înainte fusese antipat la Roma. Ea, plecînd de la Roma cu părinţii săi în părţile acelea, a rămas orfană. Crezînd ea în Hristos şi, alăturîndu-se creştinilor, umbla cu dînşii în toate zilele în casa de rugăciuni şi se ruga lui Hristos Dumnezeu şi Preacuratei Fecioare Maria, către care şi-a cîştigat deosebită dragoste, după Hristos Fiul lui Dumnezeu şi, sîrguindu-se să urmeze fecioriei celei curate, şi-a logodit fecioria sa Domnului său. Iar către creştini grăia: "Fraţilor, surorilor, părinţilor şi toate cîte îmi sînteţi mie în loc de maică, luaţi aminte cu dinadinsul al cărui Împărat avem chipul, şi cu care semn sîntem însemnaţi pe frunte! Deci, să ne sîrguim să păzim poruncile Lui, ca de la acest Împărat veşnic să cîştigăm mîntuire, păzind fără de prihană însemnarea cea luată a creştinătăţii". Credincioşii ziceau către dînsa: "Toţi dorim să ne punem sufletele pentru Domnul nostru!" Iar ea iarăşi grăia către dînşii: "Deci, zic vouă, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru mine, ca să mă întărească şi pe mine împreună cu voi şi să mă învrednicească părţii celor ce I-au plăcut Lui prin nevoinţa pătimirii şi să mă numesc în ceata mireselor Sale celor neîntinate, în cămara Sa cea preacurată şi cerească". Iar credincioşii se rugau pentru dînsa.

După trei zile, sosind praznicul cel hotărît, toţi cetăţenii, cu lumînări aprinse, alergau la capiştea lui Die. Atunci, fericita fecioară Glicheria, aprinzîndu-şi cu rîvnă inima sa după Domnul Dumnezeul său şi însemnîndu-şi fruntea cu semnul Sfintei Cruci, a mers cu osîrdie la aceeaşi capişte şi, stînd în mijloc, a zis către ighemon: "Luminate ighemoane, iată jertfele celor ce vor să se aducă adevăratului Dumnezeu; eu fac începutul, pentru că sînt mai întîi cu neamul cel mare, decît toţi cei ce locuiesc în cetatea aceasta, deoarece sînt născută din tată prealuminat, care mai înainte a fost antipat în cetatea cea mare a Romei; deci, mie mi se cade mai întîi să aduc jertfă lui Dumnezeu".

Ighemonul a zis către dînsa: "Dar unde este făclia ta, cu care vei începe aprinderea jertfelor?" Sfînta Glicheria a zis: "Pe frunte am făclia mea cea scrisă, care, fiind nestinsă, luminează adevărata noastră jertfă care se aduce lui Dumnezeu". Iar ighemonul, neînţelegînd cele grăite de dînsa, a zis: "Apropie-te şi

jertfeşte tu întîi". Zis-a sfînta: "Dumnezeu cel veşnic nu are trebuinţă de făcliile cele ce scot fum. Deci, porunceşte să se stingă toate făcliile, ca să înceteze fumul ce iese din ele şi atunci veţi vedea jertfa mea cea fără de prihană, pe care voiesc s-o aduc Dumnezeului meu". Atunci ighemonul a poruncit să stingă făcliile. Sfînta Glicheria, stînd la un loc înalt, ca să se poată vedea de popor, şi-a descoperit fruntea şi a arătat scris pe dînsa semnul Crucii lui Hristos şi a zis către toţi cei ce priveau spre dînsa: "Vedeţi oare făclia cea prealuminoasă pe fruntea mea?"

Apoi, ridicîndu-şi ochii şi înălţîndu-şi mîinile către cer, a zis: "Dumnezeule Atotputernic, Cel ce Te slăveşti de robii Tăi pentru crucea Ta, Cel ce Te-ai arătat cuvioşilor Tăi tineri în cuptorul Babilonului şi i-ai izbăvit pe ei din foc, Cel ce ai astupat gurile leilor şi ai stricat pe Baal, Cel ce ai omorît pe balaurul acela şi ai sfărîmat chipul cel drăcesc în cîmpul Deira, Iisuse Hristoase, Preacuratule Mieluşel al lui Dumnezeu, vino, rogu-mă, şi ajută mie, smeritei roabei Tale, şi sfărîmă pe idolul acesta făcut de mînă omenească, şi risipeşte aceste jertfe diavoleşti necurate şi deşarte.

Sfînta, rugîndu-se astfel lui Dumnezeu, s-a făcut deodată un tunet înfricoşat şi a căzut la pămînt idolul lui Die, sfărîmîndu-se în mii de bucăţi, pentru că era făcut din piatră. Iar ighemonul şi popii cei păgîneşti, văzînd acest lucru, s-au aprins de mînie şi au poruncit poporului s-o omoare cu pietre; deci, aruncînd ei cu pietre spre dînsa, acelea nu se atingeau de ea, ci cădeau împrejurul ei, făcîndu-se o grămadă mare, ca şi cum acele pietre ar fi fost aşezate cu mîna. Iar păgînii, necunoscînd puterea lui Dumnezeu, numeau pe sfînta "fermecătoare"; iar ea le zicea: "Puterea lui Hristos, Care lucrează în mine, mustră rătăcirea voastră, iar ajutorul Lui risipeşte muncile care le aduceţi asupra mea".

Atunci ighemonul a poruncit ca, legînd-o, să o ducă în temniţă şi acolo să o străjuiască pînă a doua zi, zicînd către străjeri: "Păziţi-o, ca să nu scape cu vrăjile sale, că apoi va zice că Dumnezeul ei a izbăvit-o, şi astfel va înşela pe mulţi". Iar sfînta a zis către dînsul: "Nebunule, orbitule şi păgînule, oare nu cunoşti că sînt legată cu poruncile lui Dumnezeu şi pironită cu legea Lui? Deci, nu pot ca să mă dezleg de nevoinţa cea pătimitoare, întru care am poftit să intru de bunăvoie pentru Hristos Mîntuitorul meu". Acestea zicîndu-le, s-a dus în temniţă.

Pe cînd Sfînta Glicheria şedea în temniţă, a venit la dînsa Filocrat, preotul lui Dumnezeu, cercetînd pe cea legată pentru Hristos. Iar sfînta a grăit către dînsul: "Părinte, însemnează-mă cu semnul Sfintei Cruci şi cu aceea, ungîndu-mă ca şi cu o ungere, să mă înfrumuseţezi pe mine lui Dumnezeu şi Împăratului, Căruia te-ai făcut ostaş, să mă faci pe mine plăcută ca, îngrădindu-mă şi întărindu-mă cu însemnarea Lui, să biruiesc răutatea diavolului". Atunci preotul, însemnînd-o cu Sfînta Cruce, i-a zis: "Însemnarea lui Hristos să-ţi ajute la scopul tău şi Însuşi Hristos să-ţi fie ţie mire duhovnicesc, ungîndu-te pe tine cu darul Său, ca să-ţi dobîndeşti dorinţa". Filocrat, întărind-o pe ea întru Domnul şi dîndu-i pace, s-a dus.

A doua zi, ighemonul Sabin a mers la curtea împărătească, unde voia să muncească pe Sfînta Glicheria şi, punînd-o înaintea judecăţii, a zis către dînsa: "Glicherio, te-ai plecat să aduci jertfă marelui zeu Die, căruia i se închină şi împăratul cu jertfe?" Răspuns-a sfînta: "Cum să mă închin sau să îi aduc jertfă aceluia, care, căzînd, s-a sfărîmat şi s-a risipit în multe bucăţi, neputînd singur lui să-şi ajute? Eu ştiu pe Unul Dumnezeu, Care vieţuieşte în ceruri şi îmi ajută să risipesc puterea voastră cea păgînească. Aceluia se cuvine să-I aduc jertfă, să mă închin şi să-I plac". Iar ighemonul a grăit iarăşi: "Jertfeşte, pînă nu încep a te munci". Răspuns-a muceniţa: "Dumnezeul meu mă va munci pe mine, dacă te voi asculta pe tine". Zis-a ighemonul: "Atunci doreşti să mori?" Răspuns-a muceniţa: "Eu mă sîrguiesc, ca prin durerile cele trupeşti, să-mi tămăduiesc rănile cele sufleteşti".

Atunci ighemonul a poruncit să o spînzure cu părul de un lemn de muncă şi cu unghii de fier să-i strujească trupul ei, pînă ce va muri. Deci, fiind spînzurată şi strujită, nu simţea dureri în trupul său din muncile cele ce i se făceau ei, zicînd către muncitor: "Păgînule, plinule de toată răutatea şi slujitor al diavolului, nimic nu-mi sînt mie muncile acestea! Eu nu le simt, fiindcă am pe Iisus Hristos, Cel ce-mi ajută mie; deci, găseşte alte munci mai mari, deoarece acestea nu sînt nimic". Aşa grăind sfînta, slujitorii cei ce o munceau au încetat; iar ighemonul, văzînd pe muceniţă că biruieşte muncile, a poruncit să o

pogoare de la muncire şi să-i sfărîme faţa ei. Atunci sfînta a zis: "Lumina şi întărirea mea este Hristos Dumnezeu, Cel ce întăreşte cu darul Său gîndurile roabei Sale".

Apoi, privind spre cer, a grăit: "Stăpîne, pe Tine Te rog, luminează-mi faţa mea şi mă fă vitează spre pătimirea loviturilor, întăreşte-mă, Doamne, întru pătimirea cea pentru Tine; pentru că Tu eşti Dumnezeul Cel ce îmbogăţeşti cu vistieriile Sfîntului Tău Duh pe cei ce mărturisesc fără de frică preasfînt numele Tău înaintea muncitorilor; Tu eşti Cel ce ajuţi tuturor sfinţilor Tăi, celor ce Îţi plac Ţie pe pămînt, cu a căror povăţuire şi eu te-am cunoscut pe Tine, Dumnezeul meu, şi Te-am iubit pe Tine, Ziditorul meu, ascultă-mă acum pe mine roaba Ta, care mă sîrguiesc pentru numele Tău, ca să scap din cursele diavolului şi din gura bala-urului". Astfel grăind sfînta către Dumnezeu, muncitorii o băteau peste faţa ei; dar îndată a stat lîngă dînsa îngerul Domnului şi a îngrozit pe cei ce o munceau, încît au căzut ca nişte morţi.

Deci, ighemonul, nevăzînd pe îngerul care i s-a arătat ei, a grăit către dînsa: "Spune, Glicherio, pentru ce nu te supui poruncii împărăteşti?" Sfînta răspunse: "A cărui poruncă să ascult?" Ighemonul zise: "Porunca singurului stăpînitor al Romei, care a poruncit să păzim această părintească şi veche lege şi să ne închinăm zeilor". Grăit-a sfînta: "Eu ascult pe Dumnezeul cel Atotputernic, legii Lui mă supun şi o păzesc, şi pe mine singură mă aduc jertfă, precum odată Avraam a adus jertfă pe fiul său, Isaac; şi pentru aceasta, bine a plăcut adevăratului Dumnezeu şi a luat de la Dînsul binecuvîntare, ca să fie tată a multe neamuri". Ighemonul zise: "Fă ceea ce-ţi poruncesc, ca să nu mori, ca o femeie amăgită, de o moarte rea!" Muceniţa răspunse: "Hristos, începătorul nevoinţei noastre - în nevoinţa cea duhovnicească - întăreşte nu numai pe bărbaţi, dar şi pe femeile cele ce se oştesc asupra tatălui tău, diavolul, şi le încununează luminos".

Atunci ighemonul a poruncit să o ducă în temniţă pe sfînta muceniţă şi s-o chinuiască mai multe zile cu foamea şi cu setea. Deci, sfînta a mers în temniţă, bucurîndu-se, şi, intrînd înăuntru, înălţa laude lui Dumnezeu şi-L slăvea, grăind: "Bine eşti cuvîntat, Doamne Dumnezeul părinţilor noştri, Cel ce Te cunoşti de sfinţii Tăi, care păzesc poruncile Tale; Cel ce Te-ai arătat Sfîntului Petru cînd ieşea din Roma şi ai ruşinat pe vrăjitorul Simon, potrivnicul lui; Cel ce ai ajutat marelui David şi pe Goliat l-ai surpat sub picioarele lui; Tu, preacinstite şi preacurate Dumnezeule, auzi-mă pe mine, vino în ajutor roabei Tale, izbăveşte-mă de meşteşugul vrăjmaşului şi din amăgirea ighemonului cel preapăgîn".

Trecînd trei zile, ighemonul a zis tribunului: "Ia inelul meu şi să te duci să pecetluieşti temniţa în care se păzeşte fermecătoarea aceea". Tribunul, ducîndu-se, a pecetluit uşa şi a poruncit să fie strajă tare împrejurul temniţei, ca să nu dea cineva hrană sau băutură celei ce şedea înăuntru. Iar îngerii lui Dumnezeu aduceau Sfintei Muceniţe Glicheria, hrană neştiută şi băutură nespusă şi întăreau pe mireasa lui Hristos.

După cîteva zile, ighemonul, avînd să se ducă în cetatea Eracliei, a venit la temniţă să vadă pe muceniţă, ca s-o ducă după el. Dar, văzînd pecetea întreagă i se părea că a murit de foame şi de sete, că de atunci trecuseră multe zile. Deci, deschizînd uşa, a văzut-o dezlegată din legături, avînd înaintea sa un blid, în care era pîine curată, lapte şi apă într-un pahar. Deci, s-a mirat de aceea, pentru că ticălosul n-a înţeles că Dumnezeu hrănea pe roaba Sa. Atunci a poruncit s-o scoată şi s-o ducă după el în Eraclea. Iar ea înălţa mulţumiri lui Dumnezeu, grăind: "Stăpîne Dumnezeule, Cel ce ne înveţi pe noi cunoştinţa adevărului şi porţi grijă de poporul Tău; Cel ce ai trimis lui Daniil hrană în groapă şi lui Ilie la pîrîu i-ai gătit ospăţ; Cel ce întorci pe cei rătăciţi şi luminezi pe cei orbi, îţi mulţumesc că m-ai pomenit şi pe mine, smerita roaba Ta, şi m-ai hrănit în vreme de foamete din nelipsitele Tale vistierii cu îndurată mîna Ta".

Sfînta, mulţumind astfel lui Dumnezeu, a fost dusă la Eraclea. Ighemonul, ajungînd mai înainte acolo, aducea jertfă în capiştea lui Die; iar creştinii care erau în cetate, auzind de sfînta muceniţă a lui Hristos, Glicheria, cum a pătimit în Traianopoli şi că o aduce în cetatea lor, au ieşit în întîmpinarea ei afară din cetate, ca la trei stadii, cu episcopul lor, cinstitul Dometie şi, văzînd-o, i-au fericit pătimirile ei pentru Hristos. Iar episcopul a făcut pentru dînsa rugăciune către Dumnezeu, zicînd: "Hristoase, lumina cea nestinsă, luminătorule al celor ce sînt în întuneric şi povăţuitorule al celor rătăciţi, Cel ce ai trecut pe

Moise prin mare la uscat şi pe Faraon l-ai înecat, pe Tine Te rugăm ca să fii povăţuitor acestei roabe a Ta întru mărturisirea preasfîntului Tău nume". Deci, sfînta a fost dusă în cetate şi păzită în legături.

A doua zi, ighemonul a socotit s-o ardă cu foc, dacă nu va jertfi idolilor; deci, punînd-o de faţă la judecată, i-a zis: "Te-ai socotit oare, Glicherio, ca să aduci jertfă zeilor?" Sfînta răspunse: "În legea cea dată mie de adevăratul Dumnezeu, este scris: *Să nu ispiteşti pe Domnul Dumnezeul Tău şi să fie cuvîntul vostru: ce este adevărat, adevărat şi ce este nu, nu.* Acum ţi-am spus că m-am unit cu Hristos al meu şi m-am lepădat de diavolul, căruia tu îi slujeşti; şi, fiind unită cu Hristos, cum voi putea vreodată să mă despart de Dînsul şi în locul vieţii să-mi aleg moartea? Tu fă ceea ce voieşti, iar eu defăimez toate cele deşarte, ca să cîştig bunătăţile cele cereşti". Atunci ighemonul a poruncit s-o arunce în cuptorul cel ars. Deci, cuptorul fiind ars, sfînta fecioară s-a îngrădit cu semnul Sfintei Cruci şi a zis: "Doamne, Dumnezeule Atotputernice, Te binecuvintez pe Tine şi preamăresc numele Tău cel sfînt, că ai dăruit această zi de acum şi ceasul acesta roabei Tale întru veselie veşnică. Scriind mărturisirea mea înaintea îngerilor şi a oamenilor, rogu-mă, împlineşte dorinţa sufletului meu şi arată acestui păgîn şi spurcat ighemon, că Tu eşti ajutătorul meu".

Grăind astfel sfînta, a aruncat-o în cuptor şi îndată s-a pogorît rouă din cer şi a stins văpaia focului; iar sfînta stătea în cuptor ca o curată mieluşea, cîntînd cuvintele acestea: "Sfînt eşti Dumnezeule, Cel ce prin dumnezeirea Ta ai trimis ajutor din cer smeritei roabei Tale, ca să cunoască toţi că toate se supun Ţie şi cu voia Ta îşi pierde puterea văpaia focului acesta". Apoi a ieşit din cuptor, neavînd nici o vătămare. Dar, ighemonul, socotind acea nevătămare de foc putere vrăjitorească, a poruncit să-i jupoaie pielea de pe cap. Deci, pe cînd slujitorii făceau acest lucru, sfînta muceniţă striga către Dumnezeu, zicînd: "Doamne, Dumnezeul meu, Cel ce răsari lumină şi binevoieşti a lumina dreptatea prin mucenicia aceasta, arată aceasta spurcatului ighemon Sabin, că tot cel ce îşi pune nădejdea spre Tine nu se teme de munci, ci doreşte altele mai mari, ca să primească de la Tine cunună luminoasă pentru mărturisire. Te laud pe Tine, căci cu pielea luată de pe faţa mea, ai descoperit toate cele ce sînt în mine, ca, fiind luminată prin lumina Ta, să pot zice: *Descoperă ochii mei şi voi cunoaşte minunile din legea Ta!*"

Ighemonul, socotind că acele cuvinte ale ei şi răbdarea cea bărbătească sînt spre batjocura lui, a poruncit să ducă pe muceniţă în temniţă şi, legînd-o de mîini şi de picioare, s-o pună goală pe o piatră ascuţită. Dar, îngerul Domnului, venind la miezul nopţii, a luminat temniţa şi a dezlegat pe sfînta din legături; iar pielea cea jupuită a tămăduit-o şi a făcut-o la loc pe capul ei, încît nu era nici o urmă de rană, ci toată era întreagă, sănătoasă, luminoasă şi frumoasă la faţă.

A doua zi, ighemonul a poruncit să aducă pe Sfînta Muceniţă Glicheria iarăşi la cercetare. Deci, păzitorul temniţei, cel cu numele Laodichie, deschizînd temniţa şi intrînd, a văzut pe sfînta dezlegată din legături şi sănătoasă, şi nu a cunoscut că este Glicheria; pentru aceasta voia să se omoare, părîndu-i-se că ea a scăpat, fiindcă se temea de cumplitele munci ale ighemonului. Iar sfînta a zis către el: "Laodichie, să nu-ţi faci nici un rău, eu sînt Glicheria!"

Înfricoşîndu-se el, a zis: "Miluieşte-mă pe mine, ca să nu mor de spaimă; cred în Dumnezeul Cel ce îţi ajută ţie!" Atunci sfînta a zis: "Vino în urma lui Hristos şi te vei mîntui". Scoţînd-o el din temniţă, s-a legat cu legăturile ei şi astfel mergea la ighemon în urma ei. Văzînd ighemonul acel lucru, a zis: "De ce ai făcut aceasta, Laodichie? Unde este cea legată, care ţi s-a încredinţat ţie?" Laodichie a zis: "Iată, aceasta este, care stă de faţă la judecata ta, şi care în noaptea trecută strălucind cu dumnezeiasca lumină şi-a luat frumuseţea feţei cea dintîi, fiind tămăduită cu mîna sfîntului înger cel trimis de Dumnezeu la dînsa, care a dezlegat-o din legături şi cu care şi eu m-am legat. Deci, văzînd minunile lui Dumnezeu, am crezut şi eu în El şi voiesc să fiu părtaş acestei morţi".

Ighemonul, umplîndu-se de mînie, a zis: "Să se taie ticălosul acesta şi vom vedea de va veni Hristos să-i ajute!" Iar cînd Laodichie era să fie tăiat pentru Hristos, şi-a ridicat ochii în sus şi a strigat: "Dumnezeul creştinilor, numără-mă şi pe mine în împărăţia Ta, cu roaba Ta Glicheria". Iar Sfînta Glicheria se ruga lui Dumnezeu pentru dînsul, zicînd: "Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, Cel ce ai dezlegat durerile morţii şi ai eliberat pe omul cel robit din legăturile iadului, eliberează şi pe robul Tău Laodichie din stăpînirea

diavolească şi-i dă lui, ca întru mărturisirea Ta, să se săvîrşească şi primeşte sufletul lui în pace!" Laodichie, auzind acestea, a zis "Amin". După aceasta i-au tăiat capul cu toporul; iar trupul lui, luîndu-l creştinii, l-au îngropat cu cinste.

Apoi ighemonul a zis către Sfînta Muceniţă Glicheria: "Ştim pe tatăl tău, că a fost de neam bun; iar cine îţi ajută ţie nu ştim, tu singură să ne spui nouă". Răspuns-a sfînta: "Mie îmi ajută Hristos, Mîntuitorul lumii şi Dumnezeu a toată mîngîierea, Cel ce mi-a trimis mîncare în temniţă, m-a dezlegat din legături şi mi-a înnoit frumuseţea cea pierdută a feţei mele". Atunci ighemonul a poruncit să o dea fiarelor spre mîncare. Deci, sfînta mergea cu veselie spre acele fiare ca spre un ospăţ şi a stat la locul de unde ies fiarele. O leoaică mare, răcnind şi venind, s-a aplecat la picioarele sfintei, lingîndu-i gleznele. Deci, sfînta, ridicîndu-şi ochii spre cer, a zis: "Mulţumescu-ţi Ţie, Dumnezeule Atotputernic, Dumnezeul părinţilor, Dumnezeul milostivirii, Cel ce ai îmblînzit mînia de fiară spre arătarea dumnezeieştii Tale puteri şi toate cele cumplite mi le-ai prefăcut mie uşurare, ascultă-mă, Dumnezeule, şi răsplăteşte acestui rău ighemon după vrednicia lui; iar pe mine nu mă lipsi de cununa darului Tău, cu sfinţii Tăi".

Rugîndu-se sfînta aşa, s-a auzit un glas din cer, zicînd către dînsa: "Am auzit rugăciunea ta, vino la Mine cu pace, că uşile Împărăţiei Cerului s-au deschis ţie". Apoi a venit spre sfînta altă leoaică, care, apropiindu-se, a muşcat-o, însă nu i-a făcut nici o rană, şi nici un semn pe trupul ei. Astfel şi-a dat muceniţa sfîntul său suflet în mîinile lui Dumnezeu; iar fiarele au intrat în culcuşul lor. Iar asupra ighemonului, chiar în acel ceas, a venit o boală cumplită, şi cu osteneala apei s-a umplut şi foarte s-a umflat şi a murit pe stradă, neajungînd la casa sa.

Mergînd episcopul Dometie, a luat trupul cel mult pătimitor al Sfintei Muceniţe Glicheria, l-a îngropat cu cinste la un loc frumos din Tracia, aproape de cetatea Eracliei, şi după aceea a izvorît mir tămăduitor din cinstitele ei moaşte, care vindeca toate bolile, întru slava Tatălui, a Fiului şi a Sfîntului Duh, a unuia Dumnezeu în Treime, Căruia şi de la noi păcătoşii să-I fie Lui cinste, slavă şi închinăciune, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Alexandru Romanul
(13 mai)

Pe vremea păgînului împărat Maximian, era prigoană mare asupra creştinilor prin toate părţile stăpînirii Romei. Un sutaş oarecare, slujitor înflăcărat al diavolilor, din porunca împăratului, a zidit afară din cetatea Romei, mai departe de o stadie, o capişte necuratului lor zeu Die. Împăratul a dat poruncă, ca să silească pe creştini să aducă jertfe zeilor, poruncind ca toţi să se adune la înnoirea capiştei zeului Die. Crainicii strigau din trîmbiţe prin cetatea Romei şi ziceau: "Ascultaţi, prietenii zeilor, se cade ca voi de dimineaţă, să vă adunaţi cu împăratul în capiştea cea nouă a lui Die.

Auzind poporul glasul trîmbiţei crainicilor, se gătea pentru a doua zi. De dimineaţă mulţi din cei ce făceau neguţătorie, au mers la capiştea cea nouă a lui Die cu mărfurile lor, pe de o parte pentru închinăciune, iar pe de alta, pentru vînzarea mărfurilor lor. Un bărbat foarte bogat, cu numele Tiberian şi cu dregătoria tribun, avînd mulţi ostaşi sub mîna sa, încredinţaţi lui de Felix voievodul, chemîndu-i, le-a zis: "Ascultaţi, fraţilor! Ştiţi porunca împăratului, că astăzi se cade nouă tuturor să fim cu împăratul în capiştea zeului Die; deci, să fiţi gata". Grăindu-le acestea, li s-a făcut înştiinţare, că împăratul a venit la capişte; şi toţi se sîrguiau să alerge acolo, ca să fie de faţă la împărat. Unul din acei ostaşi cu numele Alexandru, care din copilăria sa învăţase buna credinţă cea creştinească şi se temea de Dumnezeu, a răspuns tribunului: "De ai fi zis, să mergem şi să ne închinăm adevăratului Dumnezeu, Care este în cer, bine ai fi zis; iar aceia pe care voi îi numiţi zei, nu sînt zei, ci diavoli". Zis-a Tiberian: "Nu tuturor avem să le aducem jertfe, ci numai lui Die, deşi sînt mulţi zeii pe care îi cinstim noi şi împăratul".

La acestea a răspuns fericitul Alexandru: "Pe unul Die l-au numit zeu, dar el este asemenea ca şi ceilalţi diavoli înşelători care trag pe închinătorii lor la pierzare şi-i amăgesc spre lucrurile cele fărădelege şi spurcate, cu care se spurcă chiar zeii voştri, precum povestiţi şi voi de ei; pentru că uneori pofteau femeie şi, găsind-o, o înşelau, o sileau şi o necinsteau, spurcînd nu numai pămîntul, ci şi marea şi văzduhul.

Cine a văzut sau a auzit vreodată ca un dumnezeu să zacă în fapte desfrînate? Dumnezeul nostru este nevăzut de ochii cei trupeşti şi cunoscut numai cu singura credinţă, El este Preacurat, Atotputernic, Ziditorul cerului şi al pămîntului, Căruia nu-i trebuie nişte jertfe ca acestea, pe care voi le aduceţi nenumăraţilor voştri diavoli, ci îi trebuie jertfe curate şi fără de sînge".

Tiberian, auzind acestea, a zis: "Încetează cu nebunia ta, Alexandre, şi nu huli pe zeii noştri făcători de bine, ca să nu audă cîndva împăratul şi să se mînie asupra mea pentru tine, că îngădui între ostaşii mei pe un hulitor de zei ca acesta". Acestea zicînd Tiberian, a alergat la împăratul, iar Alexandru s-a dus la casa sa.

Sosind vremea jertfelor, împăratul aducea necurata jertfă în capiştea cea nouă a urîtului zeu Die; iar Tiberian, aducînd aminte împăratului de Alexandru, ostaşul său, că nu ascultă porunca împărătească, ci ocărăşte şi huleşte pe zei, îndată împăratul a poruncit să trimită după el şi să-l aducă înaintea sa legat cu lanţuri de fier. Atunci era ceasul al şaselea din zi şi Sfîntul Alexandru se odihnea în casă pe patul său, cînd i s-a arătat îngerul Domnului în vis, zicîndu-i: "Îmbărbătează-te şi te întăreşte, Alexandre, căci multe ai să pătimeşti pentru numele lui Iisus Hristos, Cel răstignit. S-au pregătit multe munci pentru tine; deci, iată, vin după tine ostaşii împăratului, dar nu te teme de ei, nici să se înfricoşeze inima ta, pentru că eu sînt trimis spre ajutorul tău; scoală-te şi te roagă Dumnezeului tău; iar eu voi fi cu tine, pînă ce-ţi vei săvîrşi alergarea".

Sculîndu-se sfîntul din somn, a început a cînta psalmul lui David: *Cel ce locuieşte în ajutorul Celui Preaînalt, întru acoperămîntul Dumnezeului cerului se va sălăşlui. Va zice Domnului: Sprijinitorul meu eşti şi scăparea mea, Dumnezeul meu, şi voi nădăjdui spre Dînsul...*, şi cealaltă parte a acelui psalm, pînă la sfîrşit. Apoi, ieşind din casă, a întîmpinat pe ostaşii care veniseră la el şi care i-au fost tovarăşi în oaste. Aceia, văzînd pe Sfîntul Alexandru, au căzut la pămînt de frică; pentru că faţa lui s-a arătat ca fulgerul. Şi le-a zis sfîntul: "Sculaţi-vă, fraţilor! De ce v-aţi înspăimîntat?" Ostaşii au răspuns: "Te vedem înconjurat de puterea lui Dumnezeu şi de frică am căzut". Sfîntul le-a zis: "Ascultaţi, fraţilor! Dumnezeul Cel ceresc a cercetat pe robul Său; iar voi nu vă temeţi, ci faceţi porunca voastră, pentru că sînteţi trimişi să mă prindeţi şi să mă duceţi legat la împărat". Ostaşii i-au răspuns: "Noi ne-am sfătuit ca să nu-ţi spunem nimic, dar tu de unde te-ai înştiinţat că sîntem trimişi după tine?" Sfîntul a zis: "Nu se cade să vorbesc mult cu voi, de vreme ce mă sîrguiesc spre nevoinţa care îmi este înainte pregătită de Împăratul; pentru că am să fiu dus de la Roma pînă în Bizanţ".

Acestea zicînd, şi-a plecat genunchii şi s-a rugat, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul părinţilor noştri, Cel lăudat şi binecuvîntat în veci, mă rog Ţie, Stăpîne, nu mă despărţi de ceata drepţilor Tăi, nici mă lepăda pe mine, care vin la Tine, de vreme ce numele Tău cel sfînt şi înfricoşat, mi l-ai făcut cunoscut, şi Tu eşti ajutătorul şi sprijinitorul meu! Trimite, Doamne, pe îngerul Tău, ca să-mi ajute şi să-mi îndrepteze limba spre a grăi înaintea muncitorilor". Iar după ce sfîntul şi-a sfîrşit rugăciunea sa, ostaşii, apucîndu-l, l-au legat cu lanţuri de fier şi l-au dus la împăratul Maximian.

Atunci Pimenia, maica sfîntului, nu ştia că fiul ei, Alexandru, este luat spre cercetare. Sfîntul Alexandru era mare la trup, înalt la statură, frumos la faţă şi tînăr de optsprezece ani. Iar cînd l-au pus înaintea împăratului, acesta i-a zis: "Nebunule, tu defăimezi puterea mea şi nu te supui mai marelui tău, nici n-ai venit împreună cu ostaşii tăi, ca să te închini marelui meu zeu, Die?" Răspuns-a sfîntul: "Eu mă închin Dumnezeului meu, Care este în ceruri, şi lui Iisus Hristos, Fiul Lui Cel Unul născut şi Sfîntului Duh; iar pe alt Dumnezeu nu ştiu, nici nu mărturisesc. Deci, nu mă întreba pe mine mai mult de alt Dumnezeu, că nu mă înfricoşez de stăpînirea ta, nici nu mă tem de îngrozirile tale şi nici de muncile cu care voi fi muncit".

Maximian, auzind aceasta, s-a mîniat şi a zis: "Ce poate să facă Dumnezeul acela pe care tu îl mărturiseşti?" Sfîntul a răspuns: "Dumnezeul meu este nevăzut şi Atotputernic, şi nici un lucru nu este în această lume, ca să nu fie cu putinţă Dumnezeului meu". Maximian a zis: "Dar Dumnezeu este Cel ce a fost răstignit de oameni şi a murit pe Cruce?" Sfîntul a răspuns: "Taci, satano, că nu eşti vrednic să pomeneşti cu gura ta cea spurcată, preacin-stitul şi preasfîntul nume al Domnului meu Iisus Hristos, Care a răbdat de voie răstignirea şi moartea pentru noi. O, nebunule, dacă zici că El a fost răstignit şi a murit, pentru ce nu auzi că tot Acelaşi a înviat din morţi şi a dăruit multor celor morţi viaţa?"

Zis-a Maximian: "Cruţ tinereţile tale, căci te văd foarte tînăr". Sfîntul a răspuns: "Fie-ţi milă de tine însuţi şi te scoate din cursele diavolului, că eu nu mă tem de munci, avînd ajutător pe Dumnezeu". Maximian a zis: "Ţi-am spus că îmi este milă de tine; deci apropie-te şi jertfeşte şi vei fi unul din cei ce sînt în palatul meu împărătesc, avînd cel dintîi loc între ei". Sfîntul a zis: "Cărui dumnezeu porunceşti să mă închin?" Maximian a răspuns: "Închină-te marelui zeu Die şi adu-i jertfă".

Iar sfîntul, ridicîndu-şi mîinile în sus, a început a se ruga, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, nu mă lăsa pe mine smeritul robul Tău, ci ajută-mi mie, păcătosul şi nevrednicul". Astfel rugîndu-se, îşi ridică ochii spre cer şi a văzut cerurile deschise şi pe Fiul lui Dumnezeu şezînd de-a dreapta Tatălui; deci, s-a umplut de negrăită mîngîiere duhovnicească. Şi iarăşi a întrebat pe Maximian: "Cărui zeu voieşti să-i jertfesc? Maximian a zis: "Jertfeşte marelui zeu Die". Sfîntul a răspuns: "Oare nu ştii că acela pe care voi îl numiţi dumnezeu, a fost om spurcat şi înşelat? Pentru că odată, poftind pe o femeie şi robindu-se de dragostea ei, s-a prefăcut întru asemănare de bou şi prin farmecele sale, pe acea ticăloasă femeie a înşelat-o şi a necinstit-o!"

Maximian, auzind acestea, a rîs şi a zis: "Aceasta arată puterea zeilor noştri, că într-acel fel se arată oamenilor, precum singuri voiesc". Grăit-a lui sfîntul: "Ticălosule, lauzi necuratele lucruri ale acelora, căci singur te asemeni lor cu necurăţiile. Nu cunoşti pe Dumnezeul Care ţi-a dăruit ţie cinstea şi împărăţia?" Zis-a Maximian: "Zeii mei mi-au dăruit mie împărăţia aceasta". Grăit-a sfîntul: "Mă minunez de tine că, socotindu-te a fi deştept, te-ai pierdut pe tine singur, de vreme ce crezi diavolilor şi slujeşti idolilor celor muţi şi fără de suflet. Lăsînd pe Dumnezeul Cel viu şi fără de moarte, urmezi diavolului, tatălui tău; deci, întoarce-te de la întuneric la lumină, ca să nu fii aruncat în focul gheenei în veci!"

Atunci Maximian, umplîndu-se de mînie, a dat tribunului Tiberian putere asupra lui ca să-l muncească; şi nu numai asupra lui Alexandru, ci şi asupra tuturor celor ce pomeneau numele lui Hristos. Pentru aceasta el a trimis pe tribunul acela în Tracia, ca să izgonească pe creştinii de pretutindeni şi să-i muncească. Deci a poruncit să ducă pe Alexandru după sine pînă la Bizanţ. Sfîntul Alexandru, auzind aceasta, a zis către împărat: "Mulţumesc ţie de aceasta, o, tirane, că vrei să mă faci pe mine slăvit prin multe ţări. Dumnezeul meu o să mă învrednicească pe mine, ca prin toate marginile pămîntului pentru numele Lui Cel Preasfînt, să rabd toate durerile şi pătimirile". Atunci Maximian a poruncit să ia pe sfînt din faţa lui; iar tribunul Tiberian l-a luat pe el întru a sa stăpînire. A doua zi a poruncit să-l dezbrace şi să-l spînzure pe un lemn de muncire şi cu unghii de fier să-i strujească tot trupul lui. Astfel strujindu-se, mucenicul n-a scos nici un glas de durere, ci numai ochii ridicîndu-şi către cer, mulţumea lui Dumnezeu. După aceea, luîndu-l de la muncire, l-a legat cu lanţuri grele şi l-a dat ostaşilor să-l ducă în Tracia.

Sfîntul, fiind dus legat, îngerul Domnului s-a arătat Pimeniei, maicii lui, în vedenia visului, zicîndu-i: "Scoală-te degrabă şi găteşte pe robii tăi şi dobitoacele şi urmează fiului tău cel dus în Tracia spre muncire, pentru mărturisirea lui Iisus Hristos, ca după sfîrşitul aceluia, să îngropi trupul lui". Fericita Pimenia, deşteptîndu-se, nu s-a mîhnit pentru fiul ei, ci mai ales s-a umplut de bucurie şi de veselie. Deci, sculîndu-se îndată şi gătind toate cele de cale, s-a dus cu sîrguinţă pe calea aceea întru care era dus fiul ei şi l-a ajuns în cetatea Catargin. Intrînd acolo, a văzut pe sfîntul înaintea poporului, judecîndu-se de Tiberian, cercîndu-se şi muncindu-se, iar ea, de mare bucurie, a strigat cu glas tare către iubitul său fiu, zicînd: "Fiul meu, Dumnezeul cel de sus şi păstorul cel bun, să-ţi ajute ţie". Dar, Tiberian, auzind glasul, îl întreba: "Al cui este glasul acela?" Şi nimeni n-a înţeles de unde vine glasul acela, de vreme ce stătea mult popor împrejur. Zis-a Tiberian către mucenic: "Ticălosule, jertfeşte zeilor". Iar sfîntul a răspuns: "Eu

jertfesc lui Dumnezeu jertfă de laudă". Zis-a muncitorul: "Oare n-ai grăit că Dumnezeul vostru nu are trebuinţă de jertfă?"

Răspuns-a sfîntul: "Nu are trebuinţă Dumnezeul meu de acel fel de jertfe de care voi aduceţi idolilor voştri, ci are trebuinţă de jertfele dreptăţii şi ale sfinţirii; pentru că Dumnezeu este drept şi sfînt!"

Atunci Tiberian a poruncit să-i ardă trupul cu făclii aprinse, zicînd: "Să vedem, va veni Dumnezeul lui ca să-l scoată pe el din mîinile mele?" Deci, sfîntul fiind ars, şi-a ridicat ochii către cer, zicînd: "Slavă Ţie, Doamne Iisuse Hristoase, Cel ce ai trimis pe arhanghelul Tău Mihail, în Babilon, şi pe cei trei tineri i-ai izbăvit din foc; izbăveşte-mă şi pe mine, Doamne, din ceasul acesta al durerii şi ruşinează pe acest muncitor cu puterea Ta, ca şi eu să grăiesc ca David: *Trecut-am prin foc şi prin apă şi ne-ai scos pe noi întru odihnă*". Tiberian, auzind că focul nu se atinge de mucenic, s-a ruşinat şi a poruncit ostaşilor să-l aducă legat pe drum înaintea sa. Iar maica sa, văzînd pe fiul ei ducîndu-se în faţa muncitorului, a rugat pe ostaşi să-i dea voie, să se apropie de fiul ei, ca să vorbească cu el, iar ei n-au oprit-o. Atunci sfîntul mucenic, văzînd pe maica sa, i-a zis: "Bine ai venit aici, doamnă, maica mea! Urmează-mă pînă la locul în care am să mă săvîrşesc, precum mi-a arătat Domnul meu". Iar unii din ostaşi grăiau: "Fericit eşti, Alexandre, că mare este credinţa ta şi mare este Dumnezeul creştinilor! Iată cît de multe munci ai suferit pentru Dînsul, şi nimic rău n-ai pătimit!" Acestea zicînd, mergea pe drum, după porunca lui Tiberian.

Sosind el la un izvor ce era acolo lîngă cale, a şezut să se odihnească, şi ostaşii au început a ruga pe Sfîntul Mucenic Alexandru să mănînce cu dînşii, deoarece trecuseră patruzeci de zile de cînd sfîntul nu gustase nimic, nici pîine, nici apă. Însă el, avînd rugăciunea ca o hrană pentru sine, şi-a plecat genunchii şi a început a cînta psalmul acesta: *Ridicat-am ochii mei la munţi, de unde va veni ajutorul meu. Ajutorul meu de la Domnul, Cel ce a făcut cerul şi pămîntul...,* Doamne Iisuse Hristoase, păzeşte-mă fără de prihană pe mine, mieluşelul Tău, ca să nu se bucure vrăjmaşul meu de mine, că am cunoscut numele Tău. Nu mă ruşina pe mine, Stăpîne, înaintea muncitorilor, ci trimite pe îngerul Tău şi dreapta Ta, şi fii mie ajutător şi apărător".

Sfîrşindu-şi el rugăciunea, i-a stat înainte îngerul Domnului, zicîndu-i: "Nu te teme, Alexandre, că a auzit Domnul rugăciunea ta, şi eu sînt trimis de Dînsul în ajutorul tău". Acestea zicînd îngerul către sfînt, ostaşii au auzit glasul cel grăit către mucenic, dar n-au văzut pe nimeni; deci, s-au temut foarte mult şi de frică au căzut la pămînt. Atunci fericitul a zis către dînşii: "Ce aţi văzut, fraţilor, de v-aţi înspăimîntat aşa de rău?" Iar ei au zis: "Am auzit glasul Dumnezeului tău, grăind către tine şi frică ne-a cuprins pe noi; de aceea am căzut!"

Pe cînd ostaşii grăiau acestea către Sfîntul Alexandru, i-au ajuns pe dînşii Tiberian, fiind însoţit de cei mai mari ai cetăţii, şi i-a întrebat cum se numeşte locul acela. Iar ei i-au răspuns: "Numele locului acesta este loc de judecată". Iar Tiberian a zis: "Atunci se cade ca pe dînsul să facem judecată! Aduceţi înaintea mea pe creştinul Alexandru!" Stînd de faţă sfîntul, Tiberian a zis către dînsul: "Oare tot în nebunia ta petreci şi nu voieşti să te închini zeilor? Precum văd, inima ta este împietrită, dar mie cu adevărat mi-e milă de tine şi de aceea voiesc să te întorci spre zei, stăpînii lumii". Mucenicul îi răspunse: "Necuratule, orbitule cu mintea şi fiu al diavolului, cel ce te-ai dat tatălui tău, satana, cum poţi să te milostiveşti spre mine, deoarece tatălui tău, satana, nu-i este milă de nimeni, ci pe toţi voieşte să-i tragă cu el în gheena focului şi să-i piardă".

Tiberian a zis: "O, răule! Aşa îmi răspunzi, ca unui deopotrivă cu tine? Oare pentru aceea mă necinsteşti, că te cruţ? Nu ţi se cădea oare să mă cinsteşti pentru bunătatea mea către tine, iar nu să mă ocărăşti cu osîndiri?" Sfîntul răspunse: "Cu adevărat eşti asemenea tatălui tău, satana, avînd inima împietrită ca o piatră vîrtoasă. Nu socoteşti oare că locul acesta se numeşte loc de judecată? Acest lucru arătat înştiinţează, că degrabă te va ajunge judecata lui Dumnezeu, Cel ce are să judece viii şi morţii şi să răsplătească fiecăruia după faptele lui. Atunci vei cunoaşte că îţi grăiesc adevărul, pentru că te va judeca Dumnezeu, că judeci fără de milă pe robul Lui. El vede cu cîtă nedreptate şi cît de cumplit mă judeci; dar să ştii că aceste munci îmi aduc slavă, iar ţie îţi gătesc mare pierzare".

Tiberian, auzind acestea, s-a aprins de mînie şi a poruncit să aştearnă pe pămînt ciulini de fier şi să tîrască pe mucenic peste ei. Sfîntul, fiind astfel muncit, tăcea, nesimţind durerile. Deci, Tiberian, cunoscînd că Alexandru nu simte muncile, mai mult s-a iuţit şi a poruncit la patru ostaşi să-l bată cu toiege dureroase. Iar mucenicul, fiind bătut, a strigat către muncitor, zicînd: "O, păgînule, oare de acest fel îţi sînt muncile ce mi le faci? Adaugă altele şi mai cumplite, dacă ai; pentru că eu, cu ajutorul lui Hristos, Dumnezeul meu, nu simt dureri în aceste munci". Atunci Tiberian a zis: "Îţi voi zdrobi mădularele şi te voi arunca în foc, cenuşa ta o voi vîntura şi nici urmă de pomenirea ta nu voi lăsa pe pămînt; atunci voi vedea, dacă va veni Hristosul tău să te scoată din mîinile mele".

Sfîntul răspunse: "Hristosul meu te va pierde fără zăbavă, iar trupul şi oasele tale vor fi risipite pe pămînt. Că nu te vei mai întoarce la Roma şi nu vei vedea faţa împăratului tău cel spurcat, deoarece Domnul va pierde pomenirea ta de pe pămînt, fiindcă nu L-ai cunoscut, ticălosule, nici ai cinstit pe Cel ce ţi-a dat cinstea şi puterea aceasta. Că, de L-ai fi cunoscut, ai fi putut petrece în cer; iar acum, lăsînd pe Dumnezeul Cel viu, ai iubit pe tatăl tău satana. Deci, te vei arunca cu dînsul în gheena focului, iar eu voi lăuda totdeauna pe Stăpînul şi Mîntuitorul meu Iisus Hristos, Care mă va izbăvi din mîinile tale şi mă va învrednici în veci darului Său, întru slava Lui".

Muncitorul, auzind unele ca acestea, şi-a schimbat faţa de mînie, însă a poruncit să înceteze a-l munci pe sfînt. Deci, ple-cîndu-se ziua, a voit să rămînă acolo şi, cinînd, s-a culcat. După ce a adormit, a văzut în vedenia visului pe îngerul lui Dumnezeu înfricoşat, arătîndu-i-se cu sabia scoasă şi zicîndu-i: "Păgînule, iată, am venit asupra ta, fiindcă munceşti cumplit pe robul lui Dumnezeu, Alexandru! Deci să ştii că pot să te ucid îndată cu sabia aceasta, dar te las pînă la o vreme; iar tu, sculîndu-te, să te duci degrabă prin Iliric la Bizanţ, căci s-a apropiat sfîrşitul robului lui Dumnezeu, Alexandru".

Tiberian, deşteptîndu-se îndată cu spaimă, tremura de frică şi, chemînd pe cei ce erau cu dînsul, bărbaţi sfetnici ai săi, le-a spus înfricoşătorul vis. Iar aceia i-au zis: "Şi noi am voit să-ţi spunem să nu munceşti pe omul acela atît de cumplit şi cu nedreptate, dar n-am îndrăznit. Am auzit că este mare Dumnezeul creştinilor, că aruncă în focul cel nestins pe cei ce muncesc pe robii Lui". Atunci Tiberian, mai mult s-a temut şi a poruncit ostaşilor ca îndată în acelaşi ceas al nopţii să pornească pe mucenic înainte şi, sculîndu-se şi el, a mers după dînsul. Ei au trecut prin multe cetăţi, dar n-au intrat în ele, că se grăbeau să ajungă în Bizanţ, după porunca îngerului; fiindcă acea înfricoşată vedenie a visului o avea de multe zile în minte şi se temea de ea şi nu îndrăznea să facă ceva rău mucenicului.

Tiberian, trecînd ţara Iliricului, s-a apropiat de cetatea Sardica; şi au ieşit în întîmpinarea lui mai marii cetăţii; dar el n-a intrat în cetate, ci a trecut pe lîngă dînsa. Auzind creştinii care erau în cetatea aceea, că tribunul Tiberian a venit de la Roma şi aduce cu el pe un mucenic oarecare, au ieşit toţi din cetate, nu ca să vadă pe tribun, ci pe mucenic. Şi, văzîndu-l dus deosebit, au alergat la el şi, căzînd la picioarele lui, grăiau: "Roagă-te lui Dumnezeu pentru noi, purtătorule de chinuri al lui Hristos". Iar el a zis către dînşii: "Fraţilor, voi rugaţi-vă Domnului pentru mine să săvîrşesc alergarea mea pentru Iisus Hristos şi să mă învrednicesc a lua, din sfînta Lui dreaptă cununa cea făgăduită mie". Şi, fiind dus mai departe sfîntul mucenic şi trecînd cetatea Clisur, s-au apropiat de tabăra Vonomasiei - aşa se numea locul acela - care era departe de Filipopoli ca la patruzeci de stadii, şi au stat acolo. Tiberian începuse a uita acea înfricoşată vedenie care i se arătase în vis şi, punînd la încercare pe sfîntul mucenic înaintea sa, l-a întrebat: "Mai petreci încă în nesupunerea ta, Alexandre? Nu voieşti să te apropii de milostivii noştri zei şi să jertfeşti lui Die şi lui Asclipie, cei ce stăpînesc lumea?"

Sfîntul răspunse: "Orbitule cu mintea, fiu al satanei, oare voieşti să auzi altceva de la mine decît aceasta: că nu voi jertfi diavolilor?" Tiberian zise: "Să nu fie aceea, ca eu să te silesc să te închini diavolilor, ci marilor zei, Die şi Asclipie". Sfîntul răspunse: "Nebunule, oare nu cunoşti că Die şi Asclipie sînt diavoli?" Tiberian zise: "Mă jur pe toţi zeii, că voi face numele tău de ocară în tot pămîntul; pentru că mare dosădire îmi faci mie şi zeilor mei". Sfîntul răspunse: "Şi eu doresc aceasta, ca prin mine să se preamărească în tot pămîntul numele Domnului meu Iisus Hristos". Atunci Tiberian a zis către ostaşii, care stăteau înaintea lui: "Duceţi-l din faţa mea, că nu pot să rabd dosădirile de la dînsul. Să-l duceţi la Filipopoli şi să-l aruncaţi în temniţă, pînă ce voi veni şi eu acolo". Ostaşii au dus pe mucenic în cetatea lui

Filip şi l-au pus în temniţă. Auzind cetăţenii de venirea lui Tiberian, au ieşit întru întîmpinarea lui; iar el, intrînd în cetate, gătea jertfă lui Die şi lui Asclipie.

Deci, creştinii care erau în cetatea aceea, aflînd de Sfîntul Mucenic Alexandru că este în temniţă, s-au adunat toţi şi au rugat pe păzitorul temniţei să-i lase în temniţă, să vadă pe mucenicul lui Hristos; iar păzitorul nu i-a oprit, pentru că era temător de Dumnezeu. Creştinii, intrînd înăuntru şi văzînd pe sfîntul şezînd în legături, au căzut la picioarele lui şi-i sărutau legăturile, zicînd: "Binecuvintează-ne, purtătorule de chinuri al lui Hristos! Binecuvintează patria noastră, căci, sîntem creştini şi vieţuim în cetatea aceasta cu multă frică; căci ighemonul cetăţii în toate zilele caută să ne muncească, dar nu poate să ne întoarcă de la Hristos. Mulţi sîntem aici cu darul lui Hristos şi unii din cei dintîi cetăţeni sînt în numărul nostru; deci, nădăjduim că puterea lui Hristos va birui credinţa păgînească şi toată cetatea va slăvi pe Hristos. Iar tu, pătimitorule al lui Hristos, rabdă pînă la sfîrşit, pînă ce îţi vei săvîrşi bine alergarea ta!"

După ce Tiberian a săvîrşit necurata jertfă idolilor şi-a adus aminte de Alexandru, cel ţinut în legături, şi a zis către mai marii cetăţii: "Se cade vouă a şti, că am de la împărat, dat mie spre cercetare, pe un creştin, pe care în toată vremea călătoriei l-am silit cu munci la închinarea zeilor şi n-am sporit nimic; căci îmi răspunde aspru şi mă ocărăşte pe mine şi pe zeii noştri. Deci, poruncesc să-l aducă aici, poate se va ruşina de voi care sînteţi mulţi şi se va apropia de zei". După ce au adus înaintea soborului pe Alexandru, Tiberian, şezînd cu ighemonul, i-a zis mucenicului: "Spune, Alexandre, oare încă nu te-ai plecat să te apropii de zeii noştri? Iată, toţi creştinii care sînt în această cetate, s-au închinat acum lui Die şi lui Asclipie şi numai tu singur te împotriveşti". Sfîntul a răspuns: "Minţi, ticălosule, precum şi tatăl tău, satana, este mincinos; pentru că nici unul din creştinii cei de aici n-a făcut voia voastră! Dar ce voieşti mai mult să auzi de la mine? Decît tot aceeaşi care ţi-am spus înainte de multe ori, că sînt creştin şi nu voi jertfi diavolilor celor spurcaţi! Iată, acum fac ştire în auzul tuturor celor adunaţi aici, că sînt rob al Dumnezeului ceresc şi niciodată nu mă voi lepăda de Iisus Hristos, Dumnezeul meu!"

Deci, Tiberian, ruşinîndu-se, a zis către ostaşi: "Duceţi-l îna-inte legat cu fiare, iar eu voi veni după voi". Astfel au pornit cu sfîntul pe cale. Ajungînd la un pîrîu ce se numea Sirma, mucenicul şi-a spălat mîinile şi faţa şi, stînd spre răsărit, a început a se ruga, zicînd: "Slavă Ţie, Doamne Dumnezeul meu, că şi în Filipopoli m-ai învrednicit a mărturisi sfînt numele Tău!" Iar ostaşii, nelăsîndu-l mai mult să se roage, l-au luat şi-l duceau în cale; apoi, cînd au ajuns într-un loc care se numea "Tabără", unde se făcea tîrg, acolo i-a ajuns Tiberian şi, punînd înainte pe Alexandru, i-a zis: "Alexandre, ştii oare că înaintea ighemonului am grăit cu tine cu blîndeţe, ca să jertfeşti zeilor; iar tu m-ai ocărît cu dosădire înaintea tuturor. Deci, măcar acum fă ceea ce ţi se porunceşte şi vei scăpa de munci".

Sfîntul a răspuns: "Fiule al satanei, întunecatule diavol, ceea ce ţi-am zis înaintea ighemonului, aceea îţi voi zice în tot locul: Să nu nădăjduieşti, că vei întoarce pe robul lui Hristos de la adevăratul Dumnezeu". Atunci Tiberian a poruncit ostaşilor să bată patru pari în pămînt şi, întinzînd pe mucenic în patru părţi să-l lege de acei pari şi să-i dea două sute de lovituri. Deci, mucenicul, primind loviturile care i se dădeau, tăcea; dar în el se ruga către Domnul Dumnezeul lui. Atunci s-a auzit glas din cer, grăind către mucenic: "Îmbărbătează-te, Alexandre, şi nu te teme de munci, căci sînt vremelnice; iată, Eu sînt cu tine!" Acest glas auzindu-l Tiberian, s-a temut foarte, şi îndată a poruncit să-l dezlege şi să înceteze de a-l bate şi să pornească mai departe în cale. Ajungînd în cetatea ce se numea Carasura, ce era între Filipopoli şi Veria, Tiberian a intrat în cetate; iar ostaşii cu Alexandru n-au intrat; ci, ducîndu-se sub nişte copaci umbroşi, se odihneau.

Fiind al şaselea ceas din zi şi zăduf mare, sfîntul a zis către ostaşi: "Fraţilor, mi-e sete!" Aceia i-au zis: "Şi nouă ne este sete, dar de unde vom lua apă aici?" Sfîntul le-a zis: "Aşteptaţi puţin, că puternic este Dumnezeul meu, ca şi în acest loc să ne dea apă". Acestea zicînd, şi-a plecat genunchii şi s-a rugat, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, care ai lovit altădată piatra în pustie şi ai scos apă lui Israel cel însetat, caută şi acum cu milostivire spre robul Tău şi dă apă în locul acesta, ca să beau eu şi cei ce sînt cu mine; ca şi în aceasta să se preamărească numele Tău Cel preasfînt".

Astfel rugîndu-se sfîntul, îndată s-a desfăcut pămîntul sub un stejar şi a izvorît pîrîu de apă curată şi rece. Ostaşii, văzînd această minune, au zis: "Cu adevărat mare este Dumnezeul creştinilor, Care ascultă degrabă pe robii Săi cei credincioşi!" Deci, au băut din apa aceea sfîntul mucenic şi toţi cei ce erau cu el, slăvind pe Hristos Dumnezeu! Apoi, de acolo, trecînd multă cale, au ajuns la un rîu, ce se numea Arzon şi, de vreme ce se osteniseră pe cale, au şezut să se odihnească. Ajungîndu-i acolo Tiberian, a văzut pe mucenicul şezînd şi a zis cu mînie către ostaşi: "Ticăloşilor, pentru ce aţi lăsat să şadă acel om necurat?" Şi sculîndu-se, s-a dus şi s-a apropiat de cetatea Veria, unde cetăţenii au întîmpinat cu cinste pe Tiberian. În acea cetate, cea mai mare parte din popor erau creştini credincioşi, însă de frica muncitorilor, păzeau în taină dreapta credinţă creştinească. Aceia, văzînd pe Sfîntul Mucenic Alexandru dus deosebi, au alergat la el şi ziceau: "Bucură-te, purtătorule de chinuri al lui Hristos! Îmbărbătează-te şi te întăreşte, pentru că nimic nu vor spori muncitorii cei păgîni împotriva puterii lui Hristos Dumnezeul nostru".

Tiberian, chemînd pe mucenic în Veria, i-a zis: "Alexandre, ascultă-mă ca pe tatăl tău şi jertfeşte acum cu mine zeilor! De vei face aceasta, mă făgăduiesc ţie înaintea tuturor, că îndată te voi elibera şi, de vei voi din ceasul acesta să fii cu mine, vei fi mare în cetatea mea; iar de nu-ţi va plăcea să fii cu mine, apoi vei merge unde vei voi". Sfîntul, zîmbind, i-a zis: "O, amară este mîngîierea ta cu care mă mîngîi pe mine! Aceste cuvinte ale tale, aduc sufletului meu mai cumplite munci! Dar să nu-mi dea mie Dumnezeu să urmez sfatul tău! De multe ori ţi-am spus şi îţi spun şi acum, şi după aceasta iarăşi zic: Sînt creştin şi nu voi jertfi diavolilor tăi!" Tiberian, auzind acestea, s-a dus de acolo, luînd după el pe mucenicul legat în lanţuri. Apoi ei au sosit la vadul rîului Arzon, departe de Veria ca la patruzeci de stadii, unde erau multe case de oaspeţi. Deci, Tiberian s-a odihnit acolo, aşteptînd pe mucenicul care se aducea mai pe urmă şi căruia îi urmau mulţi creştini din cetatea Veria.

După ce ostaşii au ajuns cu mucenicul la Tiberian, mucenicul l-a rugat să-i dea vreme să se roage lui Dumnezeu şi muncitorul l-a eliberat. Văzînd sfîntul un nuc mare, a mers sub el şi, plecîndu-şi genunchii, se ruga lui Dumnezeu, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, trimite pe îngerul Tău şi ia sufletul meu, că nimic nu mai pot suferi, deoarece mi-a slăbit trupul". Tiberian, văzînd pe mucenic rugîndu-se, a zis către ai săi: "Mă minunez foarte de unde a învăţat acesta rugăciuni de vrăjitorii, că a crescut înaintea ochilor mei şi eu l-am rînduit în rînduiala ostăşească, şi niciodată nu am cunoscut că el ştie farmece". Chemînd la sine pe sfîntul i-a zis: "Alexandre, jertfeşte idolilor". Sfîntul a răspuns: "Cu adevărat mintea ta este întunecată, că iarăşi voieşti să auzi de la mine aceleaşi lucruri pe care de multe ori m-ai auzit grăindu-le". Atunci Tiberian a poruncit să-i toarne untdelemn fiert pe piept; iar îngerul Domnului, stînd de faţă nevăzut, a sfărîmat vasul, iar untdelemnul acela l-a turnat pe slugile muncitorului, arzîndu-le. Văzînd muncitorul vătămaţi de untdelemnul fiert nu pe mucenic, ci pe slujitorii lui, s-a umplut de mînie şi a poruncit să-l întindă pe mucenic sub copac şi patru ostaşi să-l bată cu beţe fără de milă, pînă ce au ostenit cei ce îl băteau. După acea bătaie, sculîndu-se Sfîntul Alexandru, a zis: "Dumnezeule, Stăpîne, binecuvintează copacul acesta şi dă-i putere tămăduitoare; căci sub dînsul am pătimit pentru numele Tău cel sfînt". Şi din ceasul acela, rodul şi frunza acelui copac, tămăduiau tot felul de boli.

Luînd ostaşii pe mucenic, l-au dus în cale, mergînd înaintea muncitorului. După ce au trecut de Adrianopol, au ajuns la un loc ce se numea Vurtodexion şi acolo sfîntul a aflat pe maica sa, fericita Pimenia, care mersese acolo înainte de el. Deci, văzîndu-l, l-a sărutat şi a căzut la picioarele lui, plîngînd. Grăit-a sfîntul către dînsa: "Nu plînge, maica mea, că nădăjduiesc spre Domnul meu, că mîine îmi va da să-mi săvîrşesc alergarea mea". Ajungîndu-i acolo, Tiberian s-a odihnit, deoarece trecuse ziua. Apoi, sculîndu-se la al optulea ceas din noapte, s-au dus; şi pe cînd răsărea soarele, au ajuns la un rîu, care se numea Zionisel, unde era o casă de oaspeţi şi, odihnindu-se acolo puţin, a grăit către mucenic: "Multe munci ţi-am rînduit ţie şi n-am putut să te întorc la zeii mei; deci, să ştii că acum te voi pierde, de nu vei voi să asculţi poruncile mele".

Zicînd acestea a plecat de acolo. Apropiindu-se de Bizanţ, au mers la cetatea care se numea Drizipera, pe unde a trecut rîul Erginului şi, şezînd lîngă el, a rostit cea de pe urmă judecată asupra sfîntului mucenic. Şi a zis către dînsul: "Alexandre, iată, acum sfîrşitul tău este înaintea ta, ce zici? Aici te voi ucide şi trupul tău îl voi arunca în rîu, ca să-l mănînce fiarele din apă". Iar sfîntul a răspuns lui: "Ţi-aş mulţumi, dacă ai face aceasta acum cu adevărat, cum zici, că aş scăpa degrabă din mîinile tale; pentru că zeilor tăi

niciodată nu voi jertfi, măcar că ai fi putut cu mii de morţi să mă pierzi". Atunci muncitorul a dat împotriva lui răspunsul de moarte, dîndu-l ostaşilor să-i taie capul; iar trupul să-l arunce în rîu.

Deci, sculîndu-se, s-a dus în cale, iar ostaşii au rămas să săvîrşească porunca. Pentru aceasta s-a adunat mulţime de popor din locuitorii cei ce erau acolo, vrînd să vadă sfîrşitul mucenicului, căci erau între dînşii mulţi creştini. Sfîntul mucenic a rugat pe călău să aştepte puţin pînă ce se va ruga şi a cerut apă. Apoi, unul din cei ce veniseră la acea privelişte, luînd un vas, a scos apă din rîu şi a adus mucenicului. Deci, sfîntul mucenic, spălîndu-şi mîinile şi faţa, a stat spre răsărit şi, însemnîndu-se cu semnul Sfintei Cruci, a început a se ruga, zicînd: "Slavă Ţie, Dumnezeul părinţilor noştri! Dumnezeul lui Avraam, al lui Isaac şi al lui Iacov, de care se cutremură toată făptura şi toţi Ţi se închină, ca unui Făcător al cerului şi al pămîntului! Ţie, Dumnezeului tuturor, Cel nevăzut şi nestricăcios, cu frică îţi stau înainte Serafimii, neîndrăznind a căuta spre Tine şi strigă neîncetat: Sfînt, Sfînt, Sfînt, Domnul Savaot, plin este cerul şi pămîntul de slava Ta! Pe Tine Te binecuvintează soarele de pe cer. Pe Tine Te binecuvintează pămîntul şi cele de pe el: oamenii, dobitoacele şi toată suflarea cea vie Ţie îţi cîntă laudă, că Unul eşti în toţi vecii, Tatăl, Fiul şi Sfîntul Duh! Stăpîne, adu-Ţi aminte de cei ce se tem de Tine şi înalţă mulţumiri preasfînt numelui Tău, nu mă trece cu vederea şi pe mine păcătosul şi nevrednicul robul Tău, Iubitorule de oameni, Doamne!"

După aceea a zis către cei ce erau creştini: "Fraţilor şi părinţilor, aduceţi-vă aminte de ostenelile mele; pentru că nu m-am lenevit a pătimi pentru Domnul nostru, ca să-mi fie milostiv mie şi tot neamului creştinesc. Ştiţi cîtă cale am făcut? M-au adus de la Roma pînă la acest loc legat, cu lanţuri ferecat, purtat cu sila, tîrît şi muncit; toate acestea le-am răbdat cu vitejie. Am biruit tirania lui Tiberie şi pe diavolul, ajutorul lui, nu cu puterea mea, ci cu ajutorul Domnului nostru Iisus Hristos, şi, iată, acum mă duc, ca să stau înaintea Stăpînului meu; iar voi rugaţi-vă pentru mine, ca să aflu milă de la Dînsul". Apoi a grăit către cei ce aveau să-i taie capul, ca să mai aştepte puţin; şi, plecîndu-şi genunchii, s-a rugat lui Dumnezeu, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, ascultă pe robul cel ce a pătimit pentru numele Tău, dăruieşte dar trupului meu ca unde se va pune, acolo să se dea tămăduire bolilor întru slava preasfînt numelui Tău".

Şi s-a auzit glas din cer făgăduindu-i să-i împlinească cererea. După aceea mucenicul a zis către ostaşi: "Fraţilor, săvîrşiţi degrabă porunca voastră". Iar călăul cel cu numele Celestin a zis către sfînt: "Mucenice al lui Hristos, roagă-te Dumnezeului Tău, ca să nu-mi socotească aceasta ca păcat; căci îmi este poruncit, ca să te ucid pe tine". Grăit-a lui sfîntul: "Nu de voia ta faci aceasta, ci din poruncă; deci, cel ce a poruncit are păcatul, iar tu degrabă fă ceea ce eşti dator a face, pentru că eu mă săvîrşesc către Domnul meu". Atunci Celestin i-a legat ochii cu o basma curată şi, scoţînd sabia, voia să-l taie. Însă auzind pe sfinţii îngeri care veniseră să primească sufletul mucenicului, s-a înspăimîntat şi stătea astfel. Iar sfîntul, aşteptînd tăierea cea grabnică, zicea către dînsul: "Frate, fă ceea ce ai să faci". Răspuns-a călăul: "Mă tem, robule al lui Dumnezeu, pentru că văd pe nişte bărbaţi luminaţi aproape de tine". Iar sfîntul a strigat către Dumnezeu, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, dă-mi mie să mă sfîrşesc în ceasul acesta!"

Atunci îngerii s-au îndepărtat puţin de la dînsul, iar Celestin, apropiindu-se, i-a tăiat cinstitul lui cap, şi îndată sfîntul lui suflet s-a luat de mîinile îngereşti şi s-au dus la cer în glasul laudei lui Dumnezeu. Atunci, s-a auzit acel glas îngeresc de tot poporul creştinesc, cel ce stătea de faţă acolo. Astfel, Sfîntul Mucenic Alexandru şi-a săvîrşit nevoinţa pătimirii sale, iar trupul lui cel cinstit - după ce poporul a plecat - ostaşii, din porunca muncitorului Tiberian, l-au aruncat în rîul acela, şi s-au dus.

După rînduiala lui Dumnezeu, patru cîini au tras la mal din apă, trupul mucenicului şi-l lingeau cu limbile lor şi şedeau lîngă el, păzindu-l de fiare şi de păsările cele mîncătoare de trupuri, pînă ce a ajuns la locul acela maica mucenicului, fericita Pimenia. Aceea, luînd trupul mult pătimitor al iubitului său fiu, l-a uns cu aromate şi, învelindu-l cu pînze curate, l-a îngropat cu cinste lîngă rîul Erhinului; şi se dădeau bolnavilor tămăduiri multe de la mormîntul mucenicului. Odată, sfîntul s-a arătat în vedenie maicii sale şi a mîngîiat-o şi i-a vestit mutarea fără de zăbavă a ei către Dumnezeu, cu care acum, stînd înaintea scaunului slavei lui Dumnezeu, în ceata sfinţilor mucenici, roagă pentru noi milostivirea cea iubitoare de

oameni a Domnului, şi slăveşte pe Tatăl, pe Fiul, şi pe Sfîntul Duh, pe Unul Dumnezeu în Treime, Cel slăvit de toată făptura cea văzută şi nevăzută, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Isidor, din insula Hiului (14 mai)

În anul dintîi al împărăţiei lui Decie, a ieşit poruncă împărătească, în toate părţile stăpînirii Romei, ca să se scrie, să se numere ostaşii şi să se rînduiască cetele. Şi au mers corăbiile unui voievod, Numerian, la ostrovul (insula) Hiului, în care erau adunaţi cei înscrişi la oaste. În acea vreme era în ostrovul acela, Sfîntul Isidor, cu neamul din Alexandria. Cu trupul era tare şi viteaz, iar cu credinţa creştin, avînd viaţă plăcută înaintea lui Dumnezeu. Toate zilele sale şi le petrecuse în post şi în înfrînare, iar în lucrurile cele bune umbla cu întreagă înţelepciune. De deşer-tăciunile şi desfătările lumii acesteia se ferea şi fugea de necurăţiile păgîneşti. Acesta, pentru vitejia sa, s-a scris în oaste şi s-a rînduit în ceata lui Numerian.

După aceea a ieşit altă poruncă de la împărat, ca toţi cei ce cinstesc pe Hristos să se închine zeilor păgîneşti; iar cei ce nu vor să se închine să fie siliţi cu munci. Mai ales dacă cineva s-ar afla între ostaşi, crezînd întru Hristos, acela să fie silit în tot chipul la închinăciune idolească şi la jertfe, rînduite după obiceiul vechi al Romei. Atunci un ostaş oarecare, cu numele Iulie, apropiindu-se de voievodul Numerian, i-a spus că fericitul Isidor este creştin. Deci, voievodul îndată a poruncit să prindă pe sfîntul şi să-l pună înaintea nedreptei sale judecăţi. Prinzîndu-l şi aducîndu-l, l-a întrebat: "Cum te numeşti?" Răspuns-a sfîntul: "Mă numesc Isidor". Zis-a voievodul: "Oare tu nu voieşti să te supui împăratului Decie şi să aduci jertfe zeilor?" Răspuns-a Sfîntul Isidor: "Şi cine sînt zeii voştri, ca eu, fiind creştin, să le aduc jertfă? Oare nu sînt idoli surzi şi orbi, neavînd nici o simţire?"

Zis-a voievodul: "O, ce rea şi necurată hulire! Cu adevărat omul acesta este vrednic de mari munci şi pedepse". Grăit-a sfîntul: "Vrednic sînt ca pentru Dumnezeul meu să pătimesc tot felul de munci şi să sufăr moarte, ca Stăpînul meu să mă învrednicească cetei sfinţilor mucenici, care au murit mai înainte de mine pentru numele Lui cel sfînt. Şi ştiu că cei ce cred şi nădăjduiesc în Hristos nu mor niciodată, pentru că aşa a zis Domnul nostru: *Cel ce crede în Mine de va şi muri, viu va fi*. Numerian a zis: "Vei jertfi idolilor ca să fii viu, sau nu?" Răspuns-a sfîntul: "Chiar de vei ucide trupul meu, dar peste suflet nu vei putea stăpîni; însă, de acum, munceşte-mă precum voieşti, pentru că am pe adevăratul şi viul Dumnezeu, pe Iisus Hristos, Care acum petrece în mine şi va fi tot cu mine şi după moartea mea; iar eu sînt şi voi fi în El, neîncetînd a mărturisi preasfînt numele Lui, pînă ce sufletul este în trupul meu".

Zis-a voievodul: "Măcar odată jertfeşte legii împărăteşti şi după aceea vei face ce pofteşti. Răspuns-a sfîntul: "Păgînule, nu mă vei putea amăgi pe mine cu meşteşugul tău, pentru că cel ce s-a lepădat odată de Domnul său, mai poate să se numească credincios? Adică, dacă cineva este necredincios în puţin, apoi este necredincios şi în mult; iar mie să nu-mi fie în gînd a face ceva necredincios şi neplăcut Domnului meu". Zis-a voievodul: "Isidore, eu te sfătuiesc de bine, ascultă sfatul meu; iar de nu vei asculta, voi pune cumplite munci pe tine, pînă ce vei mărturisi mărirea zeilor noştri".

Atunci Numerian a poruncit la patru ostaşi, ca să-l dezbrace şi să-l bată cu vine de bou fără milă. Fiind sfîntul bătut, îi ziceau cei ce stăteau împrejurul lui: "Isidore, supune-te voii împărăteşti, mai înainte pînă a nu muri în munci". Sfîntul a răspuns lor: "Eu mă supun voii şi poruncii Domnului meu, Împăratul Cel ceresc şi veşnic; pe Acela Îl mărturisesc, Îl cinstesc şi nu-L voi lăsa, nici nu mă voi lepăda de El, ca şi eu să nu fiu lepădat de El în ziua Judecăţii!" După acea bătaie, muncitorul îl amăgea pe sfînt cu momeli şi îl înfricoşa cu îngroziri, vrînd să-l plece la a sa păgî-nătate; dar nimic n-a sporit, ci auzea de la dînsul numai dosădiri şi ocări pentru el şi zeul său. Deci, umplîndu-se de mînie, a zis: "Eu voi porunci, ca să taie limba ta cea necurată". Răspuns-a sfîntul: "Chiar şi limba mea de o vei tăia, tot nu vei lua din gura mea

mărturisirea numelui lui Iisus Hristos". Şi îndată i-au tăiat limba mucenicului după porunca muncitorului; însă, sfîntul, şi după tăierea limbii vorbea bine, slăvind pe Hristos, adevăratul Dumnezeu.

Voievodul, cuprinzîndu-se de spaimă, a căzut la pămînt şi şi-a pierdut limba sa şi a rămas mut; încît după ce l-a ridicat de la pămînt nu putea să vorbească nimic, fără numai prin semne spunea şi, cerînd hîrtie, a scris pe dînsa aceste cuvinte: "Pe Isidor cel ce nu voieşte să se supună poruncii împărăteşti, poruncesc să-i taie capul cu sabia". Aceasta citindu-se, sfîntul mucenic a strigat cu bucurie, zicînd: "Mulţumesc Ţie, Doamne Iisuse Hristoase, că nu m-ai depărtat pe mine de la dar şi de la mila Ta. Te laud pe Tine, Stăpîne, viaţa şi suflarea mea, şi cînt Ţie, Doamne, puterea mea şi luminarea minţii mele, Cel ce mi-ai dat mie limbă neîncetată, ca să slăvesc măririle Tale". După acestea călăul, luînd pe mucenic, l-a dus la tăiere. Şi mergea Sfîntul Isidor bucurîndu-se, mergînd înainte la junghierea sa, ca un mieluşel fără de prihană. Deci, căutînd spre cer cu luminoasă faţă şi cu ochii veseli, grăia: "Sfinte Stăpîne, mulţumesc Ţie că mă primeşti pe mine acum, cu bunăvoirea Ta, întru locaşurile Tale şi în locurile cele de odihnă".

Sosind la locul la care era să se săvîrşească, a cerut vreme spre rugăciune şi, rugîndu-se, şi-a plecat sub sabie cinstitul lui cap. Astfel s-a tăiat pentru Hristos, Care Şi-a plecat pe Cruce Sfîntul Său cap, pentru noi. După tăierea capului Sfîntul Mucenic Isidor, cinstitul lui trup a fost aruncat spre mîncarea cîinilor şi fiarelor. Dar un oarecare Amonie, prieten al lui şi creştin tăinuit, a luat sfîntul lui trup şi, săpînd în taină un mormînt împreună cu ceilalţi fraţi credincioşi, l-au pus în pămînt, ca pe o vistierie de mare preţ.

Apoi singur s-a făcut următor nevoinţei celei pătimitoare. Pentru că, plecînd Amonie cu corabia spre Elespont în Cizic, s-a încununat cu cununa mucenicească. Apoi moaştele cele cinstite ale Sfîntului Isidor, venind din Efes oarecare dreptcredincioasă femeie, anume Mironia, le-a scos din pămînt şi le-a uns cu miresme de mult preţ şi, înfăşîndu-le cu pînză curată, le-a pus la un loc cinstit, deasupra cărora, după încetarea prigoanei, a zidit o biserică în numele lui, iar bolnavii luau tămăduiri de la cinstitele lui moaşte, întru slava lui Hristos Dumnezeul nostru, Cel slăvit împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh. Amin.

Viaţa Cuviosului stareţ Serapion Sindonitul
(14 mai)

În părţile Egiptului era un stareţ oarecare cu numele Serapion Sindonitul. El nu avea haine pentru a-şi acoperi goliciunea trupească decît numai un sindon. Acesta s-a făcut monah din tinereţe şi n-a cîştigat nici o avere în lumea aceasta, neavînd nici chilie, nici adăpost, ci îşi petrecea viaţa ca o pasăre, nevoind să şadă în casă acoperită sau să se odihnească; ci, purtînd o cămaşă şi o evanghelie mică, trecea din loc în loc şi unde îl apucă noaptea, acolo se odihnea.

Sculîndu-se dimineaţa, nu petrecea la un loc; ci umbla ca un om fără de trup şi pentru aceea se numea fără de patimă de cei mai mulţi. De multe ori trecătorii îl aflau afară din satul în care petrecuse mai înainte şi, şezînd lîngă cale, plîngea cu amar. Şi-l întrebau, zicînd: "Pentru ce plîngi, bătrînule? Iar el răspundea către dînşii: "Domnul meu mi-a încredinţat bogăţia Sa, iar eu am pierdut-o şi am păgubit-o. Şi, pentru aceea, vrea să mă muncească". Aceasta o grăia în pildă; pentru că numea Domn pe Dumnezeu, iar bogăţia, sufletul său cel zidit după chipul lui Dumnezeu, pe care l-a răscumpărat cu sîngele Fiului lui Dumnezeu. Cei ce auzeau aceasta, nu înţelegeau ce zice; ci pentru aur credeau că grăieşte. Deci, unii îi aruncau puţină pîine, iar alţii poame, zicîndu-i: "Ia, frate, acestea; iar pentru bogăţia pe care ai pierdut-o, nu te mîhni, fiindcă Dumnezeu poate să ţi-o trimită înapoi". Şi stareţul le răspundea lor: "Amin! Amin!"

Mergînd la Alexandria, a întîmpinat pe un om sărac şi gol, tremurînd de frig. Şi, stînd, a început a se gîndi: "Cum eu, socotindu-mă că sînt pustnic şi lucrător al poruncilor lui Hristos, port haină? Iar acest sărac se topeşte de frig şi eu nu mă milostivesc spre el. Cu adevărat, de nu voi acoperi goliciunea lui şi de-l voi lăsa pe el să moară de frig, mă voi osîndi în ziua judecăţii ca un ucigaş". Şi, dezbrăcînd de pe sine sindonul, l-a dat săracului. Astfel, el şedea gol, ţinînd sub braţ Sfînta Evanghelie, pe care o purta. Trecînd

pe acolo un cunoscut al lui şi, văzîndu-l gol, i-a zis: "Părinte Serapioane, cine te-a dezbrăcat pe tine?" Iar el, arătînd Sfînta Evanghelie, i-a zis: "Aceasta m-a dezbrăcat!" După aceea a întîmpinat pe un om, pe care îl duceau la temniţă pentru datorie, şi, fiindu-i milă de el şi neavînd ce să-i dea lui, a vîndut Evanghelia pe care o purta şi a plătit datoria acelui om.

Astfel, s-a dus gol la coliba sa în care petrecea. Văzîndu-l ucenicul gol, i-a zis: "Părinte, unde este haina ta cea mică?" Răspuns-a stareţul: "Am trimis-o pe ea înainte, fiule, fiindcă în locul aceleia îmi trebuie una mai bună". Iar ucenicul a zis: "Dar Evanghelia cea mică unde este?" Răspuns-a stareţul: "Cu adevărat, fiule, aceea îmi zicea în toate zilele: "Vindeţi averea şi o dă săracilor, ca s-o afli în ziua judecăţii!" Deci, am ascultat cele cuprinse în ea şi am făcut precum mă sfătuia aceea, adică am vîndut-o şi banii i-am dat celui ce avea trebuinţă, ca să aflu îndrăzneală înaintea Dumnezeului nostru Iisus Hristos; după cum am citit în Sfînta Evanghelie". Deci, un cunoscut i-a dat lui alt sindon prost şi rupt, ca să se acopere.

Acest stareţ necîştigător cu duhul şi sărac cu lucrul, după multe călătorii, a mers în Elada şi a petrecut în Atena trei zile. Acolo, neputînd să capete de la cineva pîine, a flămînzit, pentru că nimeni nu-i dădea nimic, iar să cumpere, nu avea cu ce. Căci, ascultînd cuvintele lui Hristos, niciodată nu purta vreun ban de aramă, nu avea pungă, nici cojoc şi nici altceva, decît numai sindonul cel rupt, cu care îşi acoperea goliciunea trupului. În ziua a patra, flămînzind foarte tare, a stat în cetate într-un loc înalt şi a început a plînge şi a striga: "Bărbaţi ai Atenei, ajutaţi-mă!" Şi s-au adunat la el filosofii, care erau mai mari în cetate şi l-au întrebat: "De unde eşti, bătrînule? Şi de ce lucru pătimeşti?" Iar el a zis: "Cu neamul sînt egiptean şi, de cînd am ieşit din adevărata mea patrie, în trei datorii am căzut. Deci, doi datornici m-au lăsat, neavînd ce să ia de la mine, iar al treilea încă nu mă părăseşte, ci îşi cere mereu datoria sa". Iar filosofii l-au întrebat: "Cine sînt datornicii tăi şi care este cel ce te supără? Spune nouă, ca să te ajutăm".

Atunci stareţul le-a zis: "Din tinereţe m-au tulburat pofta trupului, iubirea de argint şi foamea pîntecelui. Deci, de cele două dintîi m-am izbăvit şi nu mă mai tulbură, pentru că nu poftesc plăceri trupeşti, nici averi nu-mi trebuiesc; dar flămînzia pîntecelui nu voieşte să mă lase. Că, iată, este a patra zi de cînd n-am mîncat şi nu încetează a mă supăra pîntecele, cerînd datoria cea obişnuită de hrană". Deci, unii din filosofi, socotind că grăieşte înşelăciune, i-au dat un galben şi-l urmau de departe, vrînd să vadă ce va face cu galbenul acela. El, luînd acel galben, a alergat la vînzătorul de pîine şi, punînd galbenul înaintea celui ce vindea pîine, a luat o pîine şi s-a dus şi nu s-a mai arătat în cetatea aceea.

Atunci, filosofii au cunoscut cu adevărat că bărbatul acela este îmbunătăţit. Deci, au dat pentru pîine preţul cel cuviincios vînzătorului, iar galbenul lor l-au luat înapoi. Fericitul Serapion, ducîndu-se în părţile Lachedemoniei, a auzit despre unul mai mare în cetate că ţine de credinţa maniheilor, dar este îmbunătăţit cu viaţa. Deci, s-a dus la el şi s-a vîndut pe sine în robie şi după doi ani l-a izbăvit de eres, cu darul lui Hristos, şi l-a întors la dreapta credinţă a Bisericii, împreună cu femeia şi cu toată casa lui.

Aceia l-au iubit pe el, nu ca pe un rob credincios, ci ca pe un părinte adevărat, şi-l cinsteau foarte mult şi, bucurîndu-se, slăveau pe Dumnezeu pentru izbăvirea lor de eres. Deci stareţul, petrecînd la ei cît era de trebuinţă spre mîntuirea lor şi, înapoind preţul cel luat de la ei pentru sine, s-a dus de acolo şi după obiceiul său, umbla prin ţări şi prin cetăţi.

Se povesteşte despre el şi aceasta: Că mai înainte - fiind tînăr -, s-a vîndut pe sine unui lăutar elin pe douăzeci de galbeni, pe care, păstrîndu-i, i-a înapoiat celui ce-i dăduse, după ce l-a întors pe el şi pe toată casa la Hristos Dumnezeu. Pentru că lăutarul, vedea pe robul său petrecînd în toate zilele în posturi, deoarece gusta numai seara puţină pîine şi bea apă cu măsură; iar noaptea, sculîndu-se, se ruga Dumnezeului său cu lacrimi. Pentru aceea el s-a umilit mai întîi, apoi femeia lui şi după aceea toată casa lui a crezut în Hristos, adevăratul Dumnezeu, şi au luat Sfîntul Botez. Şi i-au zis lui: "Vino, frate, să te eliberăm din robia ta, căci tu ne-ai eliberat din robia diavolului". Iar el le-a zis lor: "De vreme ce Dumnezeul meu a lucrat mîntuirea sufletelor voastre, vă voi spune taina mea: Eu, fiind liber, de neam din Egipt, văzîndu-vă pe voi în mare rătăcire şi pierzanie, mi s-a făcut milă de voi. De aceea m-am vîndut vouă, ca să pot cu ajutorul lui Dumnezeu a vă povăţui la calea mîntuirii.

Deci, acum luaţi-vă argintul vostru, mîntuindu-vă Domnul prin mine smeritul, iar eu mă voi duce ca să mă îngrijesc de mîntuirea altora". Însă ei l-au rugat mult, zicînd: "Te vom cinsti ca pe un părinte şi domn al nostru; iată, de acum tu să ne fii stăpîn, iar noi să-ţi fim robi, numai să nu te duci de la noi!" Dar ei n-au putut să-l înduplece pe el şi, nevoind să ia arginţii lui, îi ziceau: "Să-l împarţi la săraci, căci noi ne îndestulăm cu mîntuirea noastră". Omul lui Dumnezeu le-a răspuns: "Voi singuri să împărţiţi cele ce sînt ale voastre; pentru că eu argintul cel străin nu-l dau la săraci!" Iar ei iarăşi îl rugară, ca măcar după un an să-i cerceteze. Deci, s-a dus de la ei în alte părţi.

Odată a aflat o corabie, plecînd de la Alexandria spre Roma. Şi, dorind să se ducă acolo, a intrat în ea; iar corăbierii, pornind, n-au întrebat pe stareţ, de a adus ceva în corabie, pentru că socoteau că unul dintre dînşii a luat lucrurile stareţului în corabie, deşi îl vedeau în sindonul cel rupt, însă credeau că are preţul pentru plata cea cuviincioasă a corabiei. După ce s-a îndepărtat de la mal, ca la cinci sute de stadii, au început a mînca la apusul soarelui, iar pe stareţ văzîndu-l că nu mănîncă nimic, socoteau că posteşte în ziua aceea.

Apoi, văzîndu-l a treia zi că nu mănîncă nimic, socoteau întîi că boleşte de văzduhul mării şi nu poate să mănînce. După aceea, în a patra şi a cincea zi, văzîndu-l petrecînd nemîncat, l-au întrebat: "Omule, pentru ce nu mănînci?" Iar el le-a răspuns: "De vreme ce nu am ce mînca, de aceea nu mănînc". Şi se întrebau unul cu altul: "Cine a luat din corabie lucrurile acelui om?" Deci, înştiinţîndu-se că n-a adus nimic cu el, au început a cîrti contra lui, zicîndu-i cu mînie: "Pentru ce ai intrat aici, neavînd nimic? Ce vei mînca? Şi cu ce vei plăti nouă taxa care se cade?" Iar stareţul le-a răspuns: "Eu, precum mă vedeţi, n-am nimic mai mult, decît această haină proastă şi ruptă care este pe mine. Iar de nu voiţi să mă duceţi cu voi, apoi să mă întoarceţi înapoi şi să mă lăsaţi acolo de unde m-aţi luat". Iar ei i-au zis: "Măcar de ne-ai da şi o sută de galbeni ca să ne întoarcem înapoi pentru tine, n-am voi să facem asta, de vreme ce avem vînt de bun ajutor în calea în care ne aflăm". Deci, ei au îngăduit pe stareţ în corabie, hrănindu-l pentru Dumnezeu.

Cuviosul, mergînd la Roma, înconjura pe toţi pe care îi auzea că vieţuiesc cu bunătăţi şi, vorbind cu aceia, îşi primea folos, că pentru aceea umbla ca un străin, ca să-şi adune duhovniceasca bogăţie şi să-şi cumpere cereştile bunătăţi pentru odihna veşnică, pe care le-a cîştigat cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, a Căruia este slava în veci. Amin.

Viaţa Sfîntului Isidor, cel nebun pentru Hristos (14 mai)

Fericitul Isidor era din părţile Apusului, de neam roman şi din ţinutul nemţesc. El, iubind credinţa cea adevărată şi dreptcredincioasă, a ieşit din casa sa, s-a dezbrăcat de hainele sale şi s-a făcut nebun pentru Hristos, asemănîndu-se vechilor sfinţi Andrei, Simeon şi celorlalţi, care au plăcut lui Dumnezeu întru nebunie, care, la oameni, se pare a fi nebunie, iar înaintea ochilor văzători ai lui Dumnezeu este mai înţeleaptă decît înaintea oamenilor.

Deci, fericitul Isidor, prefăcîndu-se a fi nebun, a ieşit din pămîntul şi patria sa şi s-a dus spre părţile Răsăritului, unde a pătimit de la oamenii cei nebuni multe necazuri, ocări şi bătăi. El răbda frigul iernii şi arşiţa soarelui, fiind gol, şi obosea trupul cu ostenelile de zi şi de noapte. Umbla ziua ca un nebun, iar noaptea se ruga neîncetat şi, plîngînd, zicea în sine: O, Isidore, prin multe scîrbe ţi se cade a intra în Împărăţia cerului, pentru că este silită, şi silitorii sînt puţini care o apucă". Fericitul, mîngîindu-se cu aceste cuvinte, umbla din cetate în cetate, pînă ce a ajuns la slăvita cetate a Rostovului, care avea mult popor şi a voit să vieţuiască în ea. Deci, toţi îl socoteau că este nebun şi cu mintea pierdută; pentru aceea îl chinuiau cu multe bătăi şi ocări pe robul lui Hristos. Iar el, fiind ca într-un trup străin, toate le răbda cu mulţumire, răsplătind ocărîtorilor şi chinuitorilor săi nu cu rău pentru rău, ci se ruga pentru dînşii în mintea sa, zicînd către Dumnezeu: "Doamne nu le socoti acestea ca păcat". Dar nimeni nu ştia îmbunătăţita lui viaţă.

În cetatea aceasta, el şi-a făcut pe un loc uscat ce era în mijlocul bălţii, o colibă de vreascuri neacoperită - unde se află acum şi sfintele lui moaşte. Şi era lui acea colibă casă de rugăciune, şi cămară încuiată, ca să nu fie văzut de oameni în timpul rugăciunii. Deci, toată ziua umbla prin cetate, făcînd nebunii după obiceiul său şi răbdînd necazuri de la cei nepricepuţi; iar, sosind noaptea, intra în coliba sa şi acolo stătea la rugăciune de seara pînă dimineaţa, înălţînd cu lacrimi şi cu plecări de genunchi rugăciuni către Dumnezeu; iar sosind ziua ieşea la nebunia sa. Uneori, slăbind trupul de multă osteneală, se arunca pe uliţele cetăţii în gunoi sau în măturături şi, dormind puţin, se odihnea. Iar dacă dormea vreodată în coliba sa, el se culca pe pămîntul gol, pentru că nu avea nimic într-însa, decît numai mult ostenitul său trup şi vreascuri împrejurul lui, dar şi acelea neacoperite. Iar de era ger, ori zăduf, ori zăpadă, ori ploaie, sfîntul pe toate le răbda, şezînd în coliba sa fără acoperămînt, ca unul fără de trup. Şi, astfel, petrecea în toate zilele vieţii sale, pentru dragostea lui Dumnezeu. Pe cît a iubit el pe Dumnezeu, pe atît şi Dumnezeu l-a iubit şi l-a preamărit în lumea aceasta cu darul Său minunat, mai înainte de a-l preamări în cereasca Sa împărăţie cea fără de sfîrşit, prin răsplătirea bunătăţilor celor negrăite.

Odată s-a făcut o minune vrednică de mirare şi de neuitare, în acest chip: Nişte neguţători, luîndu-şi mărfurile lor, călătoreau într-o corabie pe mare, şi, deodată, la un loc, a stat corabia şi nu putea să se mişte de acolo, încît, izbindu-se de valuri, toţi care erau în ea se deznădăjduiseră de viaţa lor şi aşteptau moartea în linişte. Apoi au socotit, să arunce sorţi pentru cine a stat corabia şi este izbită de valuri. Şi sorţul a căzut pe un neguţător dintre ei, care era din cetatea Rostovului, unde vieţuia Sfîntul Isidor. Deci, au pus pe acel neguţător pe o scîndură şi l-au lăsat în mare şi corabia s-a pornit degrabă din locul acela; iar omul acela, purtat de valuri pe scîndură, se afla în pragul morţii, neaşteptînd ajutor de la nimeni. Dar, iată, fără de veste a stat înaintea lui plăcutul lui Dumnezeu, Isidor, umblînd pe mare ca pe uscat şi zicînd către dînsul: "Omule, mă ştii pe mine cine sînt?" Iar neguţătorul, abia putînd să vorbească, i-a zis: "O, Isidore, robul lui Dumnezeu, cel ce vieţuieşti în cetatea noastră, nu mă lăsa să mă afund în marea aceasta, ci ajută-mi mie ticălosului şi mă izbăveşte de moartea cea amară".

Atunci sfîntul l-a luat de mînă, l-a pus pe scîndura aceea, care îi era întocmai ca o luntre şi care înota neafundată pe deasupra apei. Deci, sfîntul, îndreptînd-o, a alergat repede în urma corabiei şi, ajungînd-o, a pus pe acel om în ea întreg, sănătos şi cu nimic vătămat, apoi i-a poruncit, zicîndu-i: "Să nu spui nimănui de mine, ci să spui că puterea dumnezeiască te-a izbăvit din adîncurile mării". Dar cei ce erau în corabie, văzînd pe prietenul lor pe care îl aruncaseră în mare, că era cu dînşii viu şi sănătos, s-au mirat şi s-au înspăimîntat şi slăveau puterea lui Dumnezeu.

Apoi, după ce s-a întors neguţătorul acela în cetatea sa, a întîmpinat pe Isidor, izbăvitorul său, pe uliţele cetăţii, făcînd nebunii, şi nu putea să spună cuiva de dînsul, decît numai se închina lui de departe; iar el, iarăşi îl îngrozea să nu spună nimănui de ceea ce se făcuse pe mare. Astfel, neguţătorul acela a păzit aceea în tăcere pînă la moartea plăcutului lui Dumnezeu. Se mai făceau de către dînsul şi alte minuni, cu darul lui Dumnezeu, dar n-au venit întru arătare, că, precum era viaţa lui cea îmbunătăţită şi tăinuită ca sub un obroc, sub chipul nebuniei, tot aşa şi facerile lui de minuni se săvîrşeau în taină.

Odată s-a dus în curtea voievodului Rostovului, iar voievodul avea atunci la el la prînz pe episcop şi, apropiindu-se sfîntul de pristavul băuturilor, cerea să bea de la dînsul, ca şi cum era însetat; pentru că fericitul nu înseta de băutură, ci de mîntuirea celui ce putea ca, măcar pentru un pahar de apă rece, să nu se lipsească de plată de la Domnul; iar pristavul nu numai că nu i-a dat băutură, dar l-a gonit cu cuvinte ocărîtoare. Deci, ospătînd voievodul cu episcopul, a venit vremea băuturii şi, voind slugile să toarne în pahare, nu s-a găsit băutură în vase, căci deodată toate s-au uscat, încît slugile s-au înfricoşat şi au spus despre aceea voievodului, care, şi el, mîhnindu-se, se mira foarte mult. Atunci, înştiinţîndu-se că a venit în curtea lui nebunul Isidor şi a cerut să bea, mai mult s-a mîhnit şi se mînia asupra pristavului; căci a înţeles că pentru nemilostivirea pristavului, care a trecut cu vederea pe săracul care cerea, s-a făcut de la Dumnezeu o minunată pedepsire ca aceea.

Deci, îndată a trimis prin toată cetatea să caute pe fericitul Isidor şi să-l aducă cu rugăminte în casa voievodului, dar n-a fost găsit. După ce s-a sfîrşit prînzul voievodului, fiind cuprins de ruşine pentru aceea, căci nu era băutură pentru oaspeţi, a venit la ei Sfîntul Isidor, avînd în mîini o prescură şi a dat-o

episcopului, zicînd ca şi cum ar fi nebun: "Arhiereule, primeşte această prescură, pe care am luat-o în acest ceas din mîinile prea sfinţitului mitropolit al Kievului, în biserica Sfintei Sofia". Deci, îndată cu venirea sfîntului, toate vasele s-au umplut de băutură, ca şi mai înainte, de care minune toţi s-au mirat foarte mult şi cu frică preamăreau pe Dumnezeu, care a făcut minunate lucruri prin robul cel tăinuit.

Însă, această minune s-a făcut înaintea sfîrşitului sfîntului şi minunat este cuvîntul lui, care le-a zis că "în acest ceas am luat prescuri din mîinile preasfinţitului mitropolit al Kievului!" Pentru că nu era mincinos cuvîntul plăcutului lui Dumnezeu, ci adevărat şi credincios; de vreme ce a fost răpit de îngerul lui Dumnezeu din Rostov în Kiev şi, iarăşi, în acelaşi ceas a fost adus din Kiev în Rostov. Aceasta s-a întîmplat astfel, după cum odinioară s-a în-tîmplat Cuviosului Gheorghe, egumenul Muntelui Sinai, care într-un ceas a fost răpit în Ierusalim şi, împărtăşindu-se cu dumnezeieştile Taine din mîinile preasfinţitului patriarh Petru, iarăşi s-a aflat în Sinai, în chilia sa. Despre aceasta se scrie în Limonar; tot astfel s-a făcut şi cu Sfîntul Isidor.

După aceasta, robul lui Dumnezeu nu se mai arăta în cetate, precum avea obiceiul să umble, pentru că se mutase la Domnul, în coliba sa. Neştiind nimeni de sfîrşitul lui, deoarece sfîntul lui suflet a fost dus de sfinţii îngeri în cerescul Ierusalim, îndată o bună şi plăcută mireasmă a umplut toată cetatea şi toţi se minunau cu spaimă de acea neobişnuită şi frumoasă mirosire, zicînd unul către altul: "De unde iese această plăcută mireasmă?" Pentru că nu ştiau că murise plăcutul lui Dumnezeu.

Un om, mergînd pe lîngă coliba sfîntului, a simţit mai multă bună mirosire ce ieşea din colibă. Atunci s-a uitat în ea şi a văzut pe sfîntul, zăcînd la pămînt, avînd faţa în sus şi mîinile strînse în chipul crucii, precum se cade. Şi, cunoscînd că de curînd s-a sfîrşit, a alergat şi a spus celorlalţi oameni. Deci, mergînd nişte bărbaţi temători de Dumnezeu, care ştiau viaţa sfîntului cea plăcută lui Dumnezeu şi aveau dragoste către el, au îngropat cinstitul şi mult ostenitul lui trup în acelaşi loc, unde a murit.

În acea vreme a alergat şi acel neguţător, pe care sfîntul l-a izbăvit de înecare în mare şi, căzînd la mormîntul sfîntului cu lacrimi, spunea tuturor acea minune ce se făcuse. Deci, oamenii cei cucernici, sfătuindu-se, au zidit deasupra mormîntului fericitului - cu binecuvîntarea arhiereului -, o biserică a Înălţării lui Hristos, Care a înălţat pe cel ales din poporul Său. Iar de la mormîntul Sfîntului Isidor, au început a se da, celor ce alergau cu credinţă la el, tămăduiri tuturor bolilor, întru slava Domnului nostru Iisus Hristos, Cel slăvit împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh în veci. Amin.

Viaţa Cuviosului Pahomie cel Mare
(15 mai)

Cuviosul părintele nostru Pahomie era de neam din părţile Tebaidei Egiptului, născut din părinţi păgîni, închinători de idoli, ca un crin ieşit din mărăcini. Pe acesta, Domnul nostru Iisus Hristos l-a însemnat din copilărie pentru a Sa sfîntă slujbă; căci, Pahomie, fiind încă prunc, părinţii lui îi dădeau să guste din jertfele idolilor; dar el, gustîndu-le, îndată le vărsa ca pe nişte otravă vătămătoare de suflet, deoarece sufletul în care avea să petreacă Dumnezeu, nu putea să mistuie partea cea diavolească în pîntecele lui de prunc.

Crescînd el, părinţii lui l-au dus odată la capiştea idolească, care era lîngă rîul Nilului şi unde diavolul petrecea în idolul cel ce dădea răspunsuri la oamenii cei ce îl întrebau, înşelînd astfel poporul care credea că idolul lor zeu, vorbeşte cu ei. Pahomie, mergînd acolo, diavolul a tăcut şi idolul a rămas mut, iar popa idolesc se mira că zeul lor a amuţit şi îl ruga cu multe jertfe ca să le vorbească, însă el nu putea să grăiască nimic. Apoi, diavolul i-a descoperit taina aceea că, din cauza venirii lui Pahomie, nu poate să grăiască către popor. Deci, slujitorul, căutînd spre prunc, a strigat cu glas tare, zicînd: "Pentru ce aţi adus aici pe vrăjmaşul zeilor noştri? Scoateţi-l îndată afară de aici!" Părinţii lui Pahomie s-au mîhnit pentru aceasta, mirîndu-se şi zicînd între ei: "Ce o să fie pruncul acesta, că din jertfă nu poate să guste nimic, de

vreme ce îndată ce gustă, o şi varsă?" Şi ei, nepricepînd aceasta, au tăcut. După aceea l-au dat la învăţătura cărţii egiptene şi la filosofia cea veche.

În acea vreme, împărăţind Constantin cel Mare, a dat poruncă să se adune oaste contra muncitorului Maxentie. Deci, comandanţii împărăteşti, ajungînd pînă în părţile Egiptului, au luat cu sila în rînduiala ostăşească pe mulţi tineri, între care era şi tînărul Pahomie, fiind în vîrstă de douăzeci de ani. Pornind cu ei într-o corabie pe mare, au ajuns într-o cetate creştinească din Tebaida, care se numea Oxirinhos. Acolo tinerii erau ţinuţi sub străji, iar locuitorii cetăţii, văzînd pe acei tineri păziţi cu străji şi auzind cele despre ei, li s-a făcut milă de dînşii. Deci, după obiceiul iubirii de străini al creştinilor, le aduceau cele de trebuinţă, adică îndestulare de bucate şi de băuturi, şi-i mîngîiau pe dînşii în necaz. Pahomie se minuna văzînd atît de mare dragoste care li se făcea de cetăţenii aceia. Deci, înştiinţîndu-se de la cei ce erau cu dînsul, că creştinii sînt milostivi spre toţi, dar mai ales spre creştini, întreba de numirea aceea, adică ce sînt creştinii, de vreme ce nu auzise nici de numele lui Hristos, nici de creştini.

Atunci ei i-au spus lui: "Creştinii sînt oameni dreptcredincioşi, care cred în adevăratul Dumnezeu, care este în cer, Făcătorul tuturor şi Atotţiitorul, în Unul Născut Fiul Său, Domnul Iisus Hristos şi în Duhul Sfînt. Sînt buni la obiceiuri şi milostivi către toţi, făcîndu-le bine şi dîndu-le în dar toate cele de trebuinţă; şi pentru toate acestea, aşteaptă răsplătire de la Unul Dumnezeu". Tînărul Pahomie, auzind unele ca acestea, se minuna de credinţa creştinească, se lumina cu mintea, se aprindea cu inima în frica lui Dumnezeu şi se bucura cu sufletul de auzirea numelui lui Hristos.

Deci, depărtîndu-se puţin de tovarăşii săi şi fiind singur, şi-a întins mîinile spre cer şi a zis: "Doamne, Dumnezeul creştinilor, Cel ce ai făcut cerul şi pămîntul, dacă vei căuta spre smerenia mea şi îmi vei dărui pocăinţa dumnezeirii Tale şi mă vei izbăvi de necazul acesta, îţi voi sluji Ţie în toate zilele vieţii mele şi voi vieţui după poruncile Tale". Astfel rugîndu-se, a pus în mintea sa neuita-ta pomenire a adevăratului Dumnezeu, pe Care Îl cinstesc creştinii. Mergînd de acolo cu ceilalţi ostaşi, se ferea cu dinadinsul de toate lucrurile cele neplăcute lui Dumnezeu. Dacă i se întîmplau lui vreodată ispite trupeşti sau alte pofte lumeşti, se întorcea cu totul de la dînsele, aducîndu-şi aminte de rugăciunea aceea în care şi-a făgăduit adevăratului Dumnezeu viaţa cea plăcută Lui şi s-a luminat la minte cu oarecare dar dumnezeiesc. Pentru aceasta el, din tînăra vîrstă, iubea curăţenia trupească şi se silea a o păzi fără de prihană.

După ce marele şi dreptcredinciosul împărat Constantin a biruit pe vrăjmaşii săi prin credinţa în Hristos, făcîndu-se pace în împărăţia lui, a eliberat cetele ostăşeşti şi astfel s-a dus fiecare întru ale sale. Atunci Pahomie, întorcîndu-se în patria sa, a mers cu sîrguinţă în Tebaida cea de sus, în satul ce se numea Hinovoschia şi, intrînd în biserica creştinească, a cerut Sfîntul Botez. Deci, învăţîndu-se şi deprinzîndu-se cu sfînta credinţă, a luat Sfîntul Botez şi s-a învrednicit împărtăşirii dumnezeieştilor Taine. După ziua aceea, sosind noaptea, a văzut în vedenia visului pogorîndu-se rouă din cer şi umplîndu-i dreapta lui care, închegîndu-se, s-a făcut ca mierea. Şi a auzit un glas de sus, grăind către dînsul: "O, Pahomie, înţelege ceea ce vezi, că acesta este semnul darului care ţi se dă ţie de la Hristos Dumnezeu".

De la acea vedenie, fericitul Pahomie s-a rănit şi mai mult cu dragostea lui Dumnezeu şi, umilindu-se foarte mult, a dorit viaţa monahicească. Auzind el de un sihastru oarecare cu numele Palamon, care vieţuia într-un loc pustiu, s-a dus la dînsul şi, ajungînd la chilia lui, a bătut în uşă. Iar stareţul, căutînd prin fereastră, l-a întrebat: "Ce voieşti? Şi pe cine cauţi?" Pahomie i-a zis: "Dumnezeu m-a trimis la tine ca să mă faci monah!" Grăit-a lui stareţul: "Nu poţi să fii monah, pentru că cinul călugăresc nu este lucru mic; mulţi au venit aici şi, nesuferind nevoinţa călugărească, s-au întors înapoi". Pahomie i-a zis lui: "Nu toţi oamenii au acelaşi obicei; primeşte-mă numai şi vremea singură va arăta de pot a suferi greutatea vieţii călugăreşti sau nu". Grăit-a stareţul: "Ţi-am spus că nu vei putea răbda; deci, să te duci la altul într-alt loc şi să te ispiteşti multă vreme cu postire, iar după aceea vei veni la mine şi te voi primi; pentru că eu vieţuiesc aici cu asprime şi, întărindu-mă cu darul lui Hristos, nu mănînc nimic, decît numai pîine şi sare; iar untdelemn şi vin niciodată nu bag în gură. Eu petrec fără somn întru rugăciune şi învăţătura dumnezeieştilor cuvinte pînă la miezul nopţii, de multe ori chiar şi toată noaptea".

Stareţul grăind acestea, nu se mîndrea pentru înfrînarea sa, dar voia mai mult cu această frică să gonească de la sine pe tînărul mirean. Pahomie, auzind unele ca acestea, şi mai mult se aprinse după Hristos spre o viaţă ca aceea. Şi zicea către stareţ: "Cred lui Dumnezeu că, cu sfintele tale rugăciuni, îmi va da putere şi răbdare şi mă va povăţui pe mine prin tine la viaţă cea aspră". Atunci Cuviosul Palamon, văzînd osîrdia lui cea către Dumnezeu şi cunoscînd în el chemarea lui Dumnezeu, i-a deschis uşa şi, primindu-l înăuntru, l-a îmbrăcat în schima monahală. Amîndoi petreceau împreună în postiri şi în rugăciuni, ostenindu-se cu lucrul mîinilor. Lucru lui era a toarce lînă şi a ţese rase, nu pentru vreun cîştig oarecare ci, ca din osteneala mîinilor sale, să hrănească pe săraci. Iar cînd stătea la rugăciunile cele de toată noaptea, dacă îl vedea cîndva stareţul dormitînd, îl scotea afară din chilie şi, umplîndu-i o coşniţă cu nisip, îi poruncea s-o ducă în alt loc şi acolo să o verse; aşa alunga somnul şi îşi ostenea trupul, pentru ca mintea să-i fie deşteaptă la rugăciune.

Deci, stareţul zicea către ucenic: "Trezeşte-te, fiule, şi te deşteaptă, ca să nu te ispitească vrăjmaşul; pentru că în deşert va fi osteneala noastră". Văzînd Cuviosul Palamon pe fericitul Pahomie ascultător, înfrînat şi sîrguitor către toate nevoinţele pustniceşti şi sporind spre fapta cea îmbunătăţită, se bucura cu sufletul şi slăvea pe Dumnezeu. Sosind ziua prealuminată a Sfintelor Paşti, a zis stareţul către ucenic: "De vreme ce ziua aceasta este de praznic, şi la toţi creştinii această zi a Învierii lui Hristos este zi de bucurie şi de prăznuire, deci, frate, să găteşti şi nouă masa, ca, mîncînd, să ne veselim pentru slava lui Dumnezeu". Vrînd el îndată cu osîrdie să facă porunca, a luat puţin untdelemn şi a turnat în sare, punîndu-l pe masă. Apropiindu-se stareţul de masă şi văzînd în sare untdelemn, şi-a lovit fruntea cu mîna şi a zis cu lacrimi: "Domnul meu S-a răstignit şi a fost batjocorit şi a suferit pălmuire şi eu să mănînc untdelemn?" Deci, n-a stat la masă să mănînce, pînă ce nu s-a luat sarea şi untdelemnul şi s-au pus altele.

Într-una din zile a venit la dînşii un frate şi, văzînd focul aprins, a zis lui Palamon şi lui Pahomie: "Dacă cineva dintre voi are credinţă, să se pună deasupra acestor cărbuni şi să stea pe ei pînă se va citi rugăciunea Domnului, adică: Tatăl nostru..." Cuviosul Palamon, cunoscînd înălţarea minţii fratelui aceluia, l-a certat, zicîndu-i: "Încetează, frate, cu acea mîndră părere a ta şi nu căuta lucru cel netrebnic, pentru că te amăgeşti".

Atunci el, mîndrindu-se, s-a suit de voie pe cărbunii cei aprinşi şi stătea citind rugăciunea Domnului, şi astfel a rămas nears; fiindcă prin voinţa lui Dumnezeu, diavolul, care ajută celor mîndri, îl apără de arderea focului. Deci, pogorîndu-se de pe foc nevătămat, mai mult se mîndrea pentru sfinţenia sa. Şi, plecînd de la dînşii, îi ocăra, zicîndu-le: "Unde este credinţa voastră?" Deci, şezînd acel frate mîndru în chilia sa, care nu era aşa departe de Palamon, şi văzîndu-l diavolul înşelat desăvîrşit cu înălţarea minţii, s-a închipuit în femeie frumoasă, îmbrăcată cu haină luminoasă şi înfrumuseţată cu podoabe şi, venind la el, a bătut în uşa chiliei. El, deschizînd uşa şi văzînd pe acea femeie, a întrebat-o de pricina venirii ei; iar diavolul cel în chip de femeie, i-a răspuns: "Fiind strîmtorată de datornici pentru datorii şi neavînd cu ce să le plătesc, am fugit de la dînşii, temîndu-mă să nu cad în mîinile lor şi să-mi facă vreo răutate; deci mă rog ţie, părinte, primeşte-mă în ceasul acesta în chilia ta, ca să mă ascund de cei ce mă gonesc, că Dumnezeu m-a povăţuit să vin la tine, ca să fiu păzită de cei ce mă caută".

El, neputînd să socotească cele grăite şi neînţelegînd meşteşugirile vrăjmaşului cu grosimea minţii sale, a primit în chilia sa pe aceea ce părea femeie. Atunci diavolul a pus în el gînduri de desfrînare, l-a aprins cu poftă trupească, şi acel mîndru monah, fiind biruit de spurcatul gînd, s-a învoit în inima sa la păcat. Deci, dacă s-a apropiat de femeie, voind să-şi împlinească patima sa, îndată diavolul l-a trîntit de pămînt şi a pierit; iar el a zăcut multă vreme la pămînt ca un mort, mut şi fără de glas. După cîteva zile, venindu-şi în sine şi cunoscîndu-şi nebunia sa, s-a dus la Sfîntul Palamon, tînguindu-se şi zicînd: "Să ştii, părinte, că eu singur sînt pricinuitorul pierzării mele, deoarece nu te-am ascultat; deci, mă rog cuvioşiei tale, ajută ticăloşiei mele cu sfintele tale rugăciuni, ca să nu fiu pierdut de diavol pînă în sfîrşit".

Pe cînd grăia el acestea cu lacrimi, cuvioşii părinţi Palamon şi Pahomie lăcrimau şi ei de milă pentru dînsul. Dar, deodată s-a îndrăcit monahul acela şi a fugit din chilie şi, fiind gonit de diavol, alerga prin munţi şi prin pustie; apoi, mergînd la cetatea care se numea Panos, s-a aruncat în cuptorul băii şi a ars acolo. Fericitul Pahomie, văzînd şi auzind aceasta, îşi păzea cu dinadinsul inima sa de gîndurile de

mîndrie şi îşi îndrepta viaţa în smerită cugetare şi în blîndeţe, aducîndu-şi aminte de cuvintele Domnului, care zice: *Învăţaţi-vă de la Mine, că sînt blînd şi smerit cu inima.*

Muntele şi pustia aceea în care vieţuiau, erau pline de spini şi, cînd ieşea Pahomie să adune lemne, îşi rănea picioarele, umblînd desculţ prin spini, asemenea şi mîinile lui, fiind înţepate de spini, se sîngerau. El le răbda cu bucurie, aducîndu-şi aminte de piroanele Stăpînului, cu care au fost pironite pe Cruce sfintele Lui mîini şi picioare. Lui îi plăcea să se roage singur la un loc deosebit, şi pentru aceasta adeseori ieşea în pustie departe de chilie; şi acolo îşi întindea mîinile în sus şi se ruga lui Dumnezeu.

Odată, ducîndu-se el cam departe de chilia sa şi apropiindu-se de locul ce se numea Tovenisiot, a auzit în rugăciunea sa un glas de sus, grăind către dînsul: "Pahomie, aici să petreci şi în locul acesta să faci o mănăstire; pentru că vor veni la tine mulţi din cei ce voiesc să se mîntuiască. Pe aceia îi vei povăţui în călugărie la viaţa cea îmbunătăţită, după felul şi rînduiala pe care îndată o voi trimite ţie". Fericitul Pahomie, minunîndu-se de acest dumnezeiesc glas, i-a venit înainte îngerul în chipul rînduielii celei mari a monahilor celor desăvîrşiţi, adică în sfînta schimă, şi i-a dat în mîini o tăbliţă care avea scris pe dînsa rînduielile şi canoanele vieţii monahiceşti şi pustniceşti. Deci, întorcîndu-se el cu bucurie la cuviosul său stareţ, i-a spus toate cele văzute şi auzite. Acela, crezînd fără îndoială că este lucrul şi rînduiala lui Dumnezeu, a preamărit bunătatea Domnului, care a aflat un chip ca acesta de mîntuire omenească. Apoi, fericitul Pahomie a rugat pe Cuviosul Palamon să meargă cu dînsul, să vadă locul unde s-a auzit acel glas dumnezeiesc şi arătarea cea îngerească.

Stareţul, nevoind să mîhnească pe ucenicul său, pe care îl avea ca pe un adevărat fiu după Dumnezeu, s-a dus cu dînsul acolo şi, zidind o chiliuţă mică în acel loc, se bucura de dumne-zeiasca cercetare. Apoi, după cîtăva vreme, stareţul a grăit către Pahomie: "O, fiule, deoarece văd darul cel dăruit ţie de la Dumnezeu, că ai să fii în locul acesta povăţuitor multora, deci, să petreci aici, iar eu mă voi întoarce la chilia mea; dar să facem aşezămînt, ca să nu ne despărţim niciodată, ci să ne cercetăm unul pe altul, cît vom fi între cei vii". Şi astfel vieţuia fiecare în chilia sa.

Adeseori fericitul Pahomie se ducea la Cuviosul Palamon, cercetîndu-l şi luînd de la dînsul binecuvîntare şi părintească învăţătură. Dar nu multă vreme după aceea, Sfîntul Palamon s-a îmbolnăvit de moarte din multa înfrînare; pentru că uneori gusta puţină pîine, iar apă nu bea deloc; alteori, în loc de bucate, bea puţină apă şi pîine nu gusta nicidecum. Deci, fraţii care veneau spre cercetarea lui, îl rugau să-l sfătuiască, ca să dea măcar puţină odihnă trupului său bolnav şi să guste din bucate şi din băutură, ca astfel să nu slăbească desăvîrşit. Iar el le răspundea: "Dacă sfinţii mucenici ai lui Hristos au răbdat cu tărie pînă la sfîrşit pentru Dumnezeu, în Care au crezut, unii tăierea mădularelor, alţii tăierea capetelor, iar alţii arderea focului, apoi cum să voiesc eu să-mi pierd răbdarea cea puţină, pe care m-am făgăduit s-o îndur pentru Hristos?" Şi aşa pustnicul şi înfrînatul cel adevărat, deşi fiind în boală trupească, totuşi nu şi-a schimbat pustnicia sa, ci, păzind-o pînă la sfîrşit, s-a sfîrşit pe mîinile iubitului şi duhovnicescului său ucenic şi fiu, fericitul Pahomie, şi a trecut spre îndulcirea veşnicelor bunătăţi, gătite lui de la Domnul nostru Iisus Hristos. După aceea, Cuviosul Pahomie a îngropat cu cinste trupul duhovnicescului său părinte şi s-a întors la Tavenisiot în chilia sa, unde vieţuia după Dumnezeu.

După cîtăva vreme, a venit la dînsul Ioan, fratele lui cel mai mare după trup, care îl căuta de multă vreme. Pentru că, de cînd Pahomie luase Sfîntul Botez, nu s-a mai întors în casă la părinţii şi rudeniile sale, ci îndată s-a dus în pustie; şi-l căuta Ioan, fratele lui, pretutindeni, pentru că şi acela luase sfînta credinţă şi se botezase. Deci, văzîndu-se unul cu altul, s-au bucurat şi s-au sărutat şi Ioan a început a vieţui împreună cu Pahomie şi a urma vieţii lui, petrecînd amîndoi în legea Domnului şi învăţîndu-se ziua şi noaptea. El nu se îngrijea de cele pămînteşti, iar cele ce le avea din osteneala mîinilor sale, le împărţea la cei ce aveau trebuinţă, neîngrijindu-se pentru ziua de mîine. Îşi muncea trupul cu postiri, privegheri şi alte feluri de osteneli, mîngîindu-se cu nădejdea învierii şi a fericirii ce va să fie în ceruri.

Citind Vieţile Sfinţilor şi luînd aminte la isprăvile acelora, singur se sîrguia să săvîrşească unele ca acelea. Apoi, Cuviosul Pahomie, aducîndu-şi aminte de făgăduinţa care de la Dumnezeu i se făcuse lui, pentru fraţii cei ce erau să se adune la dînsul spre mîntuire, a început împreună cu fratele său, a zidi chilii. Deci,

Pahomie voia să facă mai mare cuprinsul mănăstirii; iar Ioan, învăţînd şi cugetînd pentru liniştea şi strîmtorarea călugărească, dorea să fie mai mică ograda mănăstirii. Deci, supărîndu-se, a zis către Pahomie: "Încetează de a mări şi a lărgi curtea mănăstirii pentru că lucrul acesta este netrebnic".

Auzind Pahomie unele ca acestea s-a mîniat asupra fratelui său, că nu cu înţelegere l-a ocărît pe el. Însă, fiind blînd, nu i-a zis nimic, cinstind pe fratele cel mai mare cu anii. Sosind noaptea, s-a închis în chilia sa şi a început a plînge şi întru rugăciune a se mărturisi lui Dumnezeu, zicînd: "Amar mie, că înţelegerea cea trupească este încă întru mine şi umblu încă după trup; pentru că după atîta deprindere duhovnicească, sînt stăpînit încă de mînie. Miluieşte-mă, Dumnezeule, ca să nu pier; pentru că dacă Tu nu mă vei întări pe mine cu darul Tău, atunci vrăjmaşul meu va afla în mine vreo parte din faptele sale şi mă va face pe mine robul lui, ca pe un călcător al legilor Tale; căci scris este: *Cel ce păzeşte toată legea, dar numai într-una greşeşte, pentru toate s-a făcut vinovat*. Cred Doamne, că îndurările Tale cele multe îmi vor ajuta mie, şi mă voi învăţa a umbla în căile Sfinţilor Tăi Părinţi, tinzînd spre cele dinainte şi uitînd pe cele din urmă; că din veac sfinţii Tăi, ajutîndu-se cu darul Tău, au ruşinat pe vrăjmaş şi foarte s-au preamărit. Iar eu cum voi învăţa, Doamne, pe cei care Te-ai făgăduit a-i chema la viaţa monahicească prin mine, dacă nu voi birui mai înainte patimile mele, care prin trup îmi stăpînesc sufletul meu, şi de nu voi păzi legea Ta fără de prihană? Cred Doamne, că dacă Tu îmi vei da ajutor, voi face acelea care sînt plăcute înaintea ochilor Tăi şi-mi vei ierta toate păcatele mele".

Aşa strigînd fericitul către Dumnezeu, a petrecut toată noaptea întru rugăciuni, asudînd cu lacrimi, şi din multa sudoare - fiind pe vremea secerişului, şi în părţile acelea fără de măsură era zăduf mare - s-a făcut sub picioarele lui o baltă; pentru că era obiceiul lui ca, stînd la rugăciune, să-şi aibă mîinile întinse în sus şi nicidecum nu le lăsa nici le strîngea pînă la sfîrşitul rugăciunii; ci aşa stătea ca spînzurat pe Cruce. Astfel obosindu-şi trupul său, iar sufletul ridicîndu-şi spre gîndirea de Dumnezeu, asuda foarte mult.

Nu după multă vreme, Ioan, fratele lui s-a mutat către Domnul şi el l-a îngropat, după obicei, cu psalmi şi cu cîntări, îngrijindu-se în toate zilele ca să fie mai bun şi mai liber de gîndurile cele ce năvăleau asupra lui, învăţîndu-se pururea în frica lui Dumnezeu, avînd în minte pomenirea morţii, înfricoşata judecată şi minunile cele veşnice, iar cu trupul ostenindu-se la zidirea mănăstirii. Diavolii văzînd aceasta, au început a năpădi la arătare asupra lui, scrîşnind cu dinţii şi aducîndu-i multe ispite. Iar el înarmîndu-se cu pavăza credinţei şi cu rugăciuni, biruia asuprelile vrăjmaşului, avînd totdeauna în gură cîntarea de psalmi. Deci, rugîndu-se el, diavolii de multe ori se sîrguiau să-i curme rugăciunea. Cînd pleca genunchii îi arătau înaintea lui o groapă adîncă şi apă vîjîind, ca să se teamă şi să nu-şi plece genunchii la rugăciuni. Însă, sfîntul nu se îngrijea de diavoleştile năluciri şi nu înceta a-şi pleca genunchii la rugăciune.

Odată, umblînd el, l-au înconjurat diavolii, urmîndu-i şi mergîndu-i înainte ca unui boier, zicînd unul către altul: "Iată Domnul Pahomie, daţi-i loc de cinste robului lui Dumnezeu!" Iar sfîntul batjocorea nălucirile lor şi-i socotea pe dînşii ca pe nişte cîini ce latră. Stînd în chilia sa la pravila cea de la miezul nopţii, au năvălit asupra lui mulţime de diavoli şi au început a-i clătina chilia şi a cutremura pămîntul, vrînd să răstoarne zidirea din temelie şi să ucidă pe Pahomie; dar el a început a cînta: *Dumnezeu este scăparea noastră, puterea şi ajutorul întru necazurile cele ce ne-a aflat pe noi; pentru aceasta nu ne vom teme, cînd se va tulbura pămîntul*. Atunci îndată s-au stins diavolii ca fumul şi s-a făcut alinare şi linişte. Însă aceia, fugind ca nişte cîini fără de ruşine, iarăşi s-au întors. Deci, după rugăciune, şezînd sfîntul la lucrul mîinilor, i s-a arătat diavolul în chip de cocoş mare, care cînta înaintea lui foarte mult şi se repezea spre faţa lui; iar sfîntul a suflat asupra lui şi, însemnîndu-se cu semnul Sfintei Cruci, l-a izgonit pe el de la dînsul.

Altădată, adunîndu-se mulţi diavoli, au legat o frunză de stejar cu o funie mare şi lungă, şi trăgeau de ea cu osteneală şi cu ispitire, ca de o piatră mare, chiuind şi strigînd cu mare glas unul către altul: "Trageţi, trageţi!" Aceasta o făceau vrînd să pornească spre rîs pe robul lui Dumnezeu; dar sfîntul a gonit cu rugăciunea toată tabăra diavolească.

De multe ori, cînd şedea sfîntul să mănînce, diavolii, făcîndu-se în chip de femei frumoase, şedeau lîngă el şi se atingeau de bucatele cele puse înainte. Iar cuviosul, închizîndu-şi ochii cei trupeşti ca să nu vadă

nălucirile cele muiereşti, îşi ridica ochii minţii spre Hristos Dumnezeu; atunci nălucirile cele diavoleşti fugeau; pentru că nu puteau să sporească ceva, de vreme ce era darul Domnului împreună cu cuviosul, Cel ce a zis către plăcuţii Săi: *Nu vă temeţi, Eu sînt cu voi pînă la sfîrşitul veacului*.

Altădată, cu voia lui Dumnezeu, a luat mare chinuire de la diavoli; pentru că toată ziua, de dimineaţă pînă seara, a fost bătut de dînşii şi ca un mucenic a fost rănit de bătăi; însă n-a slăbit, nici nu s-a deznădăjduit de ajutorul lui Dumnezeu, de vreme ce Domnul nu părăseşte în ispite pe robii Săi. Deci, a venit la dînsul pentru cercetare, un oarecare monah bătrîn cu numele Apolos; şi îndată a început Cuviosul Pahomie a-i spune cu de-amănuntul toate primejdiile şi ispitele cele aduse asupra lui de diavoli. Apolos i-a grăit lui: "Îmbărbătează-te şi te întăreşte robule al Domnului, pentru că ştie diavolul că de te-ar fi biruit pe tine, cel ce ne eşti nouă spre folos, şi căruia toţi, după puterea noastră, ne sîrguim să-ţi urmăm, apoi pe noi neputincioşii cu înlesnire ne va robi lui; pentru aceea asupra ta mai mult se înarmează. Deci, tu, o, părinte, avînd ajutorul lui Dumnezeu, nu te lenevi, nici slăbi în nevoinţe, ci rabdă-le pe toate cu vitejie, că ai să dai răspuns lui Dumnezeu şi pentru noi, biruindu-te de lenevire şi dîndu-ne nouă chip de împuţinare de suflet".

Pahomie, auzind acestea, mai mult s-a întărit asupra vrăj-maşilor celor nevăzuţi şi slăvea pe Dumnezeu, că i-a trimis pe un frate ca acela, care l-a mîngîiat în necaz, şi l-a pornit spre mai mare nevoinţă; deci, a rugat pe monahul acela, ca să-l cerceteze pe el mai des şi să-l întărească. Odată, acel fericit Apolos, venind la Cuviosul Pahomie, s-a îmbolnăvit şi, petrecînd puţine zile, s-a mutat către Dumnezeu şi a fost îngropat de Pahomie.

Cuviosul Pahomie avea atîta îndrăzneală şi credinţă către Dumnezeu, încît de multe ori călca peste balauri şi peste scorpii, şi rămînea nevătămat de ei. Adeseori poruncea crocodililor ca să-l treacă dincolo de rîu. Crocodilii ascultau porunca lui şi treceau degrabă pe plăcutul lui Dumnezeu. Cuviosul, mulţumind lui Dumnezeu că-l păzeşte nevătămat de toate asuprelile vrăjmaşilor, se ruga Lui, zicînd: "Bine eşti cuvîntat Doamne, că n-ai trecut cu vederea smerenia mea, nici n-ai lăsat neputinţa mea, ca să fie înşelată de vrăjmaşul, ci singur m-ai întărit şi mă întăreşti pe mine, văzînd neştiinţa mea. Singur mă povăţuieşti şi mă înveţi pe mine voia Ta cea sfîntă, pentru că eu sînt prost şi neînţelept; iar Tu m-ai înţelepţit întru frica Ta".

Sfîntul, văzînd iarăşi asuprelile diavoleşti, ruga pe Dumnezeu ca un viteaz şi nevoitor desăvîrşit, ca să-i ia somnul, încît să petreacă noaptea şi ziua fără de somn - pe cît se poate -, biruind cu ajutorul lui Dumnezeu pe cei potrivnici, după cele scrise: *Nu mă voi întoarce, pînă ce se vor sfîrşi; îi voi necăji şi nu vor putea să stea; vor cădea sub picioarele mele, că m-ai încins cu putere spre război*. Deci, i s-a dăruit lui cererea şi vedea duhurile cele nevăzute ca pe cele văzute şi le gonea departe cu arma duhovnicească a rugăciunilor. Rugăciunea cuviosului era ca să se săvîrşească întru el voia Domnului şi să nu se lipească de el nici un gînd din grijile lumeşti.

După cîtăva vreme, Cuviosul Pahomie, stînd la rugăciune la miezul nopţii, i s-a arătat îngerul Domnului în chipul cel dintîi, zicîndu-i: "Pahomie". Iar el a răspuns: "Ce este, Domnul meu?" Zis-a îngerul: "Voia Domnului este aceasta, ca să-I slujeşti Lui şi pe neamul omenesc să-l aduci la El". Îngerul Domnului, zicîndu-i acestea de trei ori, s-a dus de la el. Iar Pahomie, mulţumind lui Dumnezeu de acea vedenie ce i se făcuse şi, luînd încredinţare, a început a primi pe cei ce veneau la el şi voiau să slujească lui Dumnezeu. Deci, după multă ispitire, le dădea chipul monahicesc, învăţîndu-i să treacă cu vederea lumea şi pe toate cele din lume. Astfel, el se dădea singur pildă cu pustnicia şi cu smerenia vieţii celei iubitoare de osteneală, deşi nu mai era tînăr, slujind celorlalţi fraţi. Pentru că el pregătea masa, el lucra grădinile, săpînd, şi adăpînd cu apă verdeţurile, el slujea bolnavilor ziua şi noaptea şi era chiar şi portar. El făcea cu mîinile sale toate lucrurile cele mai de pe urmă şi slujirile în mănăstire; îndemnînd pe toţi să petreacă întru chemarea lor, în psalmi şi în alte cărţi; dar mai ales să se înveţe din Sfînta Evanghelie. Numele fraţilor care veniseră la el de la început, erau acestea: Psentais, Suros şi Psoe. Acestora le grăia totdeauna cuvintele lui Dumnezeu, folosindu-i mult pe ei. Iar ei, privind la sfînta lui viaţă cea întocmai cu îngerii, se minunau, zicîndu-şi unul altuia: "Ne-am înşelat, socotind că sfinţii sînt născuţi de fel sfinţi, şi nu se fac sfinţi după a lor voie, şi iarăşi socotind că păcătoşii nu pot să se întoarcă la pocăinţă şi să se facă sfinţi. Acum vedem darul lui Dumnezeu în sfîntul acesta, părintele nostru Pahomie; căci s-a născut din părinţi

păgîni şi necredincioşi, şi a venit întru atît de bună credinţă şi plăcere de Dumnezeu, încît săvîrşeşte cu înlesnire toate poruncile lui Dumnezeu. Drept aceea ni s-a arătat şi nouă, că şi noi, de vom voi, putem să-i urmăm lui, precum a urmat şi el sfinţilor, care au fost mai înainte. Deci, să murim împreună cu el, ca să şi înviem cu el, că ne duce drept la viaţa veşnică".

Deci, apropiindu-se ei de Sfîntul Pahomie, i-au zis: "Pentru ce, părinte, singur te osteneşti atît de mult în lucrurile mona-hiceşti? Porunceşte-ne, ca să lucrăm şi noi". Sfîntul le-a răspuns: "Jugul cel bun pe care l-am pus pe mine, nu-l voi lepăda. Hristos ne-a adunat pe noi aici, ca să ne ostenim împreună pentru mîntuire. El să ne întărească, pe mine şi pe voi, în răbdare şi osteneli. Iar cînd Domnul nostru ne va aduna mai mulţi, atunci voi îmi veţi ajuta în slujbele mănăstireşti". Cuviosul Pahomie le-a scris lor rînduieli pentru rugăciune, pentru lucrul mîinilor şi pentru somnul cel cu trezvie; pentru hrană şi pentru haine, pentru toată buna rînduială mănăstirească şi pentru viaţa monahicească, precum s-a povăţuit mai înainte de îngerul care i s-a arătat.

Deci, cu voia lui Dumnezeu, Care cheamă pe toţi spre mîntu-ire, s-au adunat la cuviosul şi alţi fraţi, între care era Pecusie, Cornelie, Pavel, Pahomie - un altul -, Ioan şi alţii care auzeau de viaţa lui cea folositoare, de învăţătura cea de suflet mîntuitoare a credinţei celei drepte şi de rînduiala cea cu bune obiceiuri a mănăstirii. Astfel, numărul fraţilor în puţină vreme s-a înmulţit, încît ei erau mai bine de o sută.

Iar cînd, în vreo zi de praznic, se cădea ca toţi împreună să se împărtăşească cu preacuratele, cereştile, nemuritoarele şi de viaţă făcătoarele dumnezeieşti Taine ale lui Hristos, atunci Cuviosul Pahomie chema pe un preot din bisericile cele din satele de aproape şi acesta săvîrşea dumnezeiasca slujbă în mănăstirea lor şi toţi se împărtăşeau cu Trupul şi Sîngele lui Hristos.

Aceasta o făcea, fiindcă nu voia povăţuitorul şi cugetătorul cel smerit să învrednicească pe vreunul din ucenicii lui la rînduiala preoţească; ci zicea că mai de folos este monahilor să nu caute cinste şi începătorie, mai ales cei ce vieţuiesc viaţa cea de obşte, ca să nu înceapă între fraţi pentru unele pricini a se face zavistii, pizmuiri şi neîntocmiri; deoarece, dacă cade în arie o scînteie mică de foc şi nu se va stinge degrabă, toată aria o arde, şi rodurile cele adunate cu multă osteneală se pierd într-un ceas. Astfel, căzînd între monahi gîndul iubirii de stăpînire şi dorirea de rînduială preoţească, de nu se va scoate degrabă, toate ostenelile lor cele de mulţi ani şi rodurile duhovniceşti le întoarce în nimic înaintea lui Dumnezeu.

Acestea le grăia cuviosul, învăţînd pe fraţi smerenia; însă, dacă venea la mănăstirea lui cineva din monahii cei sfinţiţi, voind să petreacă cu dînşii, îl primea cu dragoste şi-l cinstea ca pe un părinte; iar acela privind la viaţa cuviosului cea cu smerită cugetare şi a celorlalţi fraţi, se sîrguia să fie următor smereniei şi ostenelilor lor cele pustniceşti. Astfel, Sfîntul Pahomie era spre toţi foarte milostiv şi iubitor. Îi era milă de cei bătrîni şi neputincioşi cu trupul, ştia a plăcea şi celor tineri, avînd multă purtare de grijă pentru sufletele lor. Deci, numărul fraţilor crescînd în toate zilele mai mult, a ales pe unii dintre dînşii, care puteau să îndrepteze cu ajutorul lui Dumnezeu şi să povăţuiască pe alţii la fapta bună. Astfel, i-a pus pe acei fraţi peste alţi fraţi, împărţindu-i în mai multe mănăstiri; iar el singur, privind la toţi ca un părinte şi îngrijindu-se de ei, îi dădea fiecăruia pe cît putea să poarte ascultarea şi slujirea cea cuviincioasă în lucruri şi în rugăciunile şi pravila cea pustnicească. Astfel se făcea fraţilor mare sporire de la Cuviosul Pahomie, povăţuitorul cel de Dumnezeu înţelepţit.

După mulţi ani, auzind de dînsul sora sa cea după trup, a venit la mănăstirea lui, voind să vadă pe fratele său, că şi dînsa primise credinţa creştinească. Iar el, aflînd de venirea ei, a trimis pe portar la dînsa, zicîndu-i: "Ai auzit de mine că sînt viu; deci, du-te de aici şi nu te mîhni, că nu m-ai văzut, nici tu pe mine, nici eu pe tine. Iar de vei voi să urmezi vieţii mele şi să aflăm împreună milă de la Domnul, atunci fraţii mei îţi vor zidi o chilie într-un loc liniştit, ca acolo bineplăcînd Domnului, să te lepezi de lume; pentru că nu este altă odihnă mai bună pe pămînt, decît aceea, de a face bine şi a plăcea lui Dumnezeu. Domnul este puternic ca şi pe alte fecioare şi femei să le mîntuiască prin tine, aducîndu-le la o viaţă ca aceasta. Pentru aceea vei avea îndoită răsplătire de la Dînsul: una, pentru viaţa ta îmbunătăţită; iar alta,

pentru povăţu-irea acelora". Auzind sora cuviosului, s-a umilit cu inima şi a primit cu dragoste sfatul cel folositor al fratelui său şi, plîngînd, cerea să fie povăţuită pentru mîntuire.

Atunci fericitul Pahomie a preamărit pe Dumnezeu, văzînd osîrdia ei atît de mare; deci, a poruncit unor fraţi cucernici, ca la o parte de mănăstire, în partea cealaltă de rîu, să-i facă o chilie şi să zidească o mănăstire mică; şi a îmbrăcat-o în chipul monahicesc. Apoi, adunîndu-se la dînsa şi alte fecioare şi femei, le-a dat rînduială de viaţă monahicească şi a încredinţat mănăstirea aceea unui bărbat duhovnicesc, bătrîn şi sfînt cu numele Petru, care le cerceta adeseori şi iconomisea toate cele pentru dînsele.

Cuviosul părintele nostru Pahomie a luat de la Domnul şi darul facerii de minuni; pentru că a început cu darul lui Hristos a tămădui bolile şi a izgoni diavolii. Cuviosul avea prieten adevărat pe un oarecare preot bătrîn, cu numele Dionisie, econom al bisericii Tintirisiei. Acela cerceta adeseori pe Cuviosul Pahomie, asemenea se ducea la dînsul, pentru că îl iubea foarte mult, deoarece, acel Dionisie, era unul din cei ce au mărturisit numele lui Iisus Hristos şi a pătimit pentru Dînsul în vremea prigoanei ce fusese mai înainte.

O femeie oarecare vestită din cetatea Tintiriei, pătimind curgerea sîngelui de mulţi ani şi, auzind de sfinţenia cea mare a Cuviosului Pahomie, dorea să-l vadă; căci credea că va căpăta tămăduire de boala sa prin sfintele lui rugăciuni. Ea, aflînd că cuviosul nu vorbeşte cu femeile, nici nu intră femei în mănăstirea lui, s-a dus la fericitul preot Dionisie, că nu era tăinuit acelei femei, că părintele Dionisie cu Cuviosul Pahomie petreceau în mare prietenie întru Domnul şi se cercetează unul pe altul, şi l-a rugat acea femeie să-l cheme cu dragoste în cetatea lor pe Cuviosul Pahomie. Dionisie a făcut aşa că, trimiţînd rugăminte la cuviosul, l-a chemat în cetate şi, intrînd ei în sfînta biserică, femeia aceea bolnavă s-a atins de poalele hainelor Cuviosului Pahomie, precum se spune şi în Sfînta Evanghelie, şi îndată s-a tămăduit de curgerea sîngelui şi s-a făcut sănătoasă. Deci, căzînd la pămînt, preamărea pe Dumnezeu cu glas mare şi pe plăcutul Lui, pe Sfîntul Pahomie, l-a fericit cu laude. Cuviosul Pahomie, cunoscînd meşteşugul lui Dionisie, a binecuvîntat pe femeie şi, după vorba cea iubită cu prietenul cel duhovnicesc, s-a întors la mănăstirea sa.

După aceasta a venit de departe la mănăstire un om oarecare şi a rugat pe cuvios să tămăduiască pe fiica sa, care pătimea de duh necurat. Cuviosul a poruncit portarului să spună omului acela astfel: "Noi nu avem obicei să vorbim cu femeile, dar trimite la noi o haină oarecare a fiicei tale, ca s-o binecuvîntăm în numele Domnului şi vă vom trimite-o înapoi; deci, nădăjduim spre Domnul că se va tămădui fiica ta". Omul acela, alergînd degrabă, a adus haina fiicei sale şi a dat-o sfîntului.

Sfîntul Pahomie, căutînd cu iuţime spre haina aceea, a zis: "Nu este aceasta haina ei". Iar tatăl său întărea, zicînd: "Cu adevă-rat haina aceasta este a fiicei mele". Sfîntul a grăit către dînsul: "Şi eu ştiu că fiica ta poartă haina aceasta, dar nu i se cuvine ei, pentru că este feciorească; iar ea, zicînd că este fecioară şi împodobindu-se cu cele feciorești, şi-a pierdut fecioria şi petrece în necurăţia desfrînării. Deci, am cunoscut că haina aceasta este spurcată cu păcatul şi pentru aceasta am zis că nu este a ei; iar tu s-o sfătuieşti mai întîi să se lase de păcatul acela şi să se făgăduiască că de acum se va păzi curată înaintea lui Dumnezeu, şi atunci Domnul îi va fi milostiv şi o va tămădui de muncirea diavolească".

Tatăl ei, auzind acestea, s-a umplut de mîhnire şi de mînie asupra fiicei sale şi, ducîndu-se la dînsa, a întrebat-o de este adevărat, şi ea a spus tatălui său cu adevărat păcatul ce făcuse, şi a făgăduit cu jurămînt că nu-l va mai face. Apoi, tatăl ei, întor-cîndu-se la cuviosul şi spunîndu-i cele ce auzise de la fiica sa, îl ruga cu lacrimi să se milostivească spre dînsa. Deci, Cuviosul Pahomie, rugîndu-se pentru cea îndrăcită, i-a trimis puţin unt-delemn şi după ce a luat ea cu credinţă untdelemn şi s-a uns cu el, îndată a fugit diavolul de la dînsa şi s-a făcut sănătoasă din ceasul acela.

Un alt om avea un fiu îndrăcit cumplit; pentru că cumplit era diavolul dintr-însul şi nu putea omul acela să aducă pe fiul său la cuviosul, căci duhul cel necurat care era în el se împotrivea tare, nelăsîndu-l să-l aducă la plăcutul lui Dumnezeu. Deci, venind acel om în mănăstire a căzut plîngînd la picioarele Sfîntului Pahomie, şi îl ruga cu dinadinsul să se roage lui Dumnezeu pentru fiul lui ce pătimea de duh necurat şi să-l izbăvească de muncirea diavolească. Cuviosul, făcînd rugăciune, i-a dat o pîine din mănăstirea sa şi i-a

poruncit ca, la ceasul mîncării, să pună acea pîine înaintea fiului său. Ducîndu-se omul la casa sa cu pîinea şi, sosind vremea mesei, a pus-o înaintea fiului său; iar îndrăcitul nu voia nici să se atingă de ea, ci şi-a împlinit trebuinţa în acea zi cu altă pîine. După o vreme, flămînzind el şi cerînd să mănînce, tatăl a sfărîmat o parte din pîinea lui Pahomie în părticele mici şi le-a amestecat cu finice şi astfel le-a pus înaintea fiului său ca, necunoscînd, să mănînce. Iar duhul cel necurat ce era în acel tînăr, cunoscînd în finice pîine dată din mîinile sfîntului, a aruncat finicele la pămînt. Deci, tatăl n-a dat fiului să mănînce mai multe zile, poruncind în acelaşi timp să nu-i dea nimic altceva să mănînce decît pîinea adusă de la Sfîntul Pahomie. Fiind silit de multă foame, a gustat din pîinea aceea şi îndată a fugit dracul din acel tînăr.

Tatăl, luînd pe fiul său sănătos, l-a dus în mănăstirea cuvio-sului, dînd mulţumire şi laudă lui Dumnezeu, Cel ce făcea minuni cu rugăciunile plăcutului Său. Şi multe alte tămăduiri de boli cu minune se făceau de Cuviosul Pahomie, prin darul Sfîntului Duh care petrecea în el, însă pentru acestea nu se înălţa cu inima, ci totdeauna se păzea în smerenie. De se ruga lui Dumnezeu cîndva pentru ceva şi nu-şi cîştiga cererea, nu se mînia nici nu se tulbura cu gîndul, ci totdeauna avea în gură acel dumnezeiesc şi mare cuvînt: *Părinte, fie voia Ta!*

Cercetînd Cuviosul Pahomie mănăstirile sale pe care le avea în multe locuri, a mers la una care se numea Muhonia. Acolo a văzut un smochin înalt şi roditor, în care cei tineri se suiau în ascuns de furau poamele şi le mîncau fără de vreme. Deci, apropiindu-se cuviosul de acel smochin, a văzut şezînd în vîrful lui un duh necurat şi l-a cunoscut că este dracul lăcomiei pîntecelui, care înşeală pe cei tineri să fure smochinele şi să le mănînce în ascuns.

Atunci, a chemat pe grădinarul mănăstirii, care era unul din cei mult nevoitori bătrîni, cu numele Iona, şi i-a zis: "Frate, taie pomul acesta, pentru că nu i se cuvine să stea în mijlocul mănăstirii spre sminteala celor neîntăriţi în înfrînare". Bătrînul Iona, auzind acestea, s-a mîhnit foarte mult şi a zis către cuvios: "O, părinte, nu-l tăia nicidecum, pentru că mult rod luăm din el". Văzînd Sfîntul Pahomie pe acel bătrîn mîhnit, a tăcut, nevrînd să-l mîhnească şi mai mult; pentru că îl ştia că este sfînt cu viaţa. A doua zi, însă, acel pom s-a aflat uscat cu totul şi nu avea nici rod, nici frunze verzi. Văzînd aceasta bătrînul Iona, s-a umplut mai mult de mîhnire şi de necaz, căci n-a ascultat pe părintele cel sfînt şi n-a tăiat îndată acel smochin.

Aici se cuvine a pomeni puţin şi de viaţa acestui fericit bătrîn Iona. El avea optzeci şi cinci de ani în mănăstire, slujind cu cinste şi cu plăcere lui Dumnezeu. Ascultarea lui era să lucreze grădina, să sădească pomi, să adune roadele şi, prin ostenelile şi rugăciunile lui, să facă mare îmbelşugare şi îndestulare de roade.

El n-a gustat niciodată din acele roade şi răsaduri pînă la sfîrşitul său, atît de înfrînat şi pustnic era. Haina lui era numai una, făcută din piele de oaie, pe care o purta iarna şi vara. Altă haină niciodată nu-i trebuia decît cojocul, pe care numai atunci îl lua, cînd se împărtăşea cu dumnezeieştile Taine; iar după împărtăşire se dezbrăca şi îl strîngea, păstrîndu-l curat în tot timpul călugăriei lui. Nu ştia ce este odihna trupului, pentru că totdeauna şi neîncetat muncea cu osîrdie lucrul lui. El n-a gustat niciodată vreo fiertură, ci verdeţuri crude cu oţet îi era hrana lui în toată viaţa. Niciodată nu s-a odihnit pe coastele sale pînă la moarte, ci după osteneala cea de toată ziua din grădină şi după apusul soarelui primea hrana obişnuită, iar după aceea intra în chilia sa şi acolo lucra cu mîinile toată noaptea fără lumînare, împletind funii pînă la cîntarea Utreniei, avînd în gura lui rugăciuni, şi astfel dormita puţin pentru nevoia somnului celui firesc. În acest fel îşi obosea trupul pînă la cel mai de pe urmă ceas al sfîrşitului vieţii sale. Astfel s-a găsit mort, şezînd şi ţinînd în mîini împletitura ce lucra; iar sufletul lui cel sfînt s-a dus către Domnul, ca unul ce a fost atît de iubitor de osteneli, nevoitor şi omorîtor de patimile trupului său.

În acea mănăstire a Muhoniei, cuviosul părintele nostru Pahomie, a zidit o biserică nouă, cu mîinile fraţilor celor iscusiţi în acel lucru şi a împodobit-o cu stîlpi frumoşi, încît se veseleau de acel lucru bun şi frumos zidit. Socotind apoi, că nu se cade monahilor a se înveseli de podoaba lucrului mîinilor lor, nici a se mîndri de frumuseţea zidirii, a luat nişte funii groase şi a legat stîlpii; deci, chemînd pe fraţi le-a poruncit, ca să tragă cu toată puterea, pînă ce s-a aplecat zidirea şi se strica toată podoaba. Deci, cuviosul

a zis către fraţi: "Să nu vă lăudaţi fraţilor pentru osteneala cea multă a mîinilor voastre, că aţi făcut zidire frumoasă; ci mai ales vă îngrijiţi, ca să vă zidiţi singuri pe voi şi să vă împodobiţi sufletul vostru ca pe o Biserică a lui Dumnezeu; pentru că voi sînteţi Biserici ale Dumnezeului Celui viu, precum a zis Domnul". Aşa cuviosul părinte, mergînd în fiecare locaş, folosea pe fraţi, învăţîndu-i şi certîndu-i cu cuvinte din dumnezeiasca Scriptură, rugîndu-i şi sfătuindu-i să fie în viaţă fără de prihană şi să ştie şi să cunoască meşteşugirile vrăjmaşului, ca astfel să se împotri-vească lor cu puterea Sfîntului Duh, ori să grăiască cuvintele Psalmului: *Întru Dumnezeu vom face puterea şi El va urgisi pe vrăjmaşii noştri*.

Şezînd oarecînd Cuviosul părinte Pahomie cu fraţii în mănăstirea sa din Tavenisiot şi învăţîndu-i din dumnezeieştile Scripturi, au venit oarecare pustnici eretici, care îşi acopereau veninul dinăuntru cu haine de păr; şi, stînd înaintea porţilor mănăstirii, au zis oarecăruia din fraţi: "Sîntem trimişi de părintele nostru la al vostru; deci, să-i spuneţi din partea noastră aceste cuvinte: "De eşti cu adevărat om al lui Dumnezeu şi nădăjduieşti spre Dînsul că te va asculta pe tine, apoi să vii şi să treci cu noi rîul cel de lîngă mănăstire, cu picioarele pe deasupra apei, ca pe uscat, ca să cunoaştem toţi care din noi are mai multă îndrăzneală la Dumnezeu, tu ori noi?"

Nişte cuvinte de mîndrie ca acestea ale acelor eretici auzindu-le Cuviosul Pahomie, a zis către fraţi: "Cu voia lui Dumnezeu, vor putea ereticii aceia să treacă rîul ca pe uscat, fiindu-le în ajutor diavolul, cel ce i-a prins pe dînşii în laţul său, ca să li se întărească înşelăciunea ereticească; însă eu nu cer de la Dumnezeu o minune ca aceea, ca să umblu pe apă, pentru că ştiu că gîndul acesta, nu numai că nu este monahicesc, dar nici creştinesc. Iar voi duceţi-vă şi spuneţi-le lor ce zice fericitul Pahomie: "Nădăjduiesc spre Dumnezeu, iar nu spre lucrările mele, deoarece, fiind păcătos, nu voiesc a ispiti pe Domnul Dumnezeul meu. Sîrguinţa mea este, nu să umblu pe ape, ci să-mi văd totdeauna păcatele mele şi să caut ajutorul lui Dumnezeu ca, astfel, să pot trece fără de vătămare ispitele vrăjmaşului". Ereticii, auzind unele ca acestea, s-au dus ruşinaţi.

În locaşul cuviosului era un frate, care îşi făcea voia sa şi nu mînca în acelaşi timp, cînd mîncau şi ceilalţi fraţi, ci postea mai mult decît îi era rînduit; deci, pentru aceasta se mîndrea faţă de ceilalţi. Părintele Pahomie, cunoscînd înălţarea de minte a mona-hului aceluia, l-a luat de-o parte şi i-a zis: "Frate, Domnul a zis: *M-am pogorît din cer, nu ca să fac voia Mea, ci voia Celui ce M-a trimis pe Mine*; deci, şi tu eşti dator a ne asculta pe noi şi a păzi rînduiala mănăstirească. Cînd vine vremea mesei, mănîncă împreună cu fraţii cele puse înainte, însă cu măsură; nu săturîndu-te, ca să nu se îngraşe trupul, căci vrăjmaşul va ridica întru tine război, nici foarte puţin să nu mănînci, ca să nu slăbeşti cu trupul întru osteneli, ci să primeşti hrana după măsura tinereţii şi puterii, pînă ce vei birui pe diavolul slavei deşarte".

Deci, fratele acela la început a ascultat sfaturile părintelui, însă după aceea iarăşi s-a abătut de la regula sa, zicînd: "Unde este scris: nu posti, nu te înfrîna...?" Deci, sfătuindu-se din nou de Cuviosul Pahomie, n-a ascultat, şi astfel s-a stăpînit de diavol. În cele din urmă, sfîntul, rugîndu-se către Dumnezeu cu dinadinsul pentru dînsul, l-a tămăduit pe el şi astfel, fratele s-a îndreptat după aceea, învăţat fiind prin certare.

Altădată, Cuviosul Pahomie, stînd la rugăciune, s-a pomenit întru răpire şi a văzut pe fraţii săi cuprinşi de diferite feluri de primejdii. Unii din dînşii erau cuprinşi de jur împrejur de văpaie, şi astfel fiind, nu puteau nicidecum să scape de ea. Alţii, fiind cu picioarele desculţe şi împleticindu-se în spini, se primejduiau, fiind înţepaţi de spini şi neputînd să iasă din dînşii; iar alţii stăteau la un loc înalt peste o prăpastie adîncă, sub care trecea un rîu mare şi înfricoşat, plin de crocodili; astfel că fraţii aceia nu puteau să se ducă, nici de la prăpastie, nici să se arunce în rîu, din cauza mulţimii crocodililor.

Această vedenie cuviosul o spunea fraţilor cu multe lacrimi şi proorocea zicînd că după ducerea lui din viaţa aceasta, monahii se vor împiedica cu diferite feluri de patimi lumeşti, se vor primejdui întru multă împiedicare spre mîntuire, neputînd să se izbăvească şi să scape de acelea, din pricină că prin meşteşugirea vrăjmaşului, îi vor înconjura pe dînşii patimile cele deşarte.

După aceasta a venit la cuviosul, pentru călugărie un comediant, pe care cuviosul, primindu-l şi învăţîndu-l mult pentru pocăinţă, l-a îmbrăcat în schima monahală; iar numele lui era Silvan. Acesta, după cîtăva vreme, îndărătnicindu-se, a început a vieţui fără de grijă şi a face fel de fel de comedii, spre sminteala celor tineri, de care lucru înştiinţîndu-se cuviosul, l-a învăţat pe el mult, iar uneori îl şi bătea. În urma acestora el se făgăduia că se va pocăi, dar nu se îndrepta. Deci, după o răbdare de douăzeci de ani, cuviosul părinte a poruncit ca înaintea fraţilor să dezbrace de pe dînsul chipul monahicesc şi, dîndu-i lui haine mireneşti, să-l izgonească din mănăstire.

Atunci Silvan a început a cădea la picioarele marelui stareţ, rugîndu-l şi zicînd: "Iartă-mă, părinte, şi mai îngăduie-mă de astă dată; căci cred în Stăpînul Hristos, Cel ce mîntuieşte pe cei păcătoşi şi cu rugăciunile tale mă va întoarce la pocăinţă". Iar stareţul i-a zis lui: "Oare ştii cît ţi-am răbdat eu ţie? De mult ori ţi-am dat bătăi, fiind silit de obiceiul tău cel rău, care lucru la nimeni nu l-am făcut decît numai singur ţie; pentru că n-am voit a întinde mîna mea spre cineva, iar către tine am fost silit, chiar nevrînd a face aceasta. Cînd te băteam, pe mine singur mai mult mă durea decît pe tine, pătimind de milă cu sufletul împreună; pentru că te băteam, nu că voiam să te bat, ci pentru că nădăjduiam că, pedepsindu-te prin bătaie, vei fi mai bun şi îţi vei mîntui sufletul tău. Dar, de vreme ce nici prin învăţături, nici prin bătăi nu te-ai îndreptat, te tai pe tine de la rădăcină, ca pe un mădular putred, ca să nu se vatăme şi celelalte mădulare".

Astfel grăind către dînsul Sfîntul Pahomie, el mai mult se ruga şi plîngea cu lacrimi, făgăduind pocăinţă cu ajutorul lui Dumnezeu. Iar stareţul i-a grăit lui: "Dacă voieşti să te primesc iarăşi în numărul fraţilor, apoi să pui pentru tine chezaş, că de acum te vei pocăi". Deci, el şi-a pus chezaş pe un oarecare stareţ cinstit, cu numele Petronie. Atunci cuviosul, iertînd pe Silvan, l-a încredinţat bătrînului Petronie, chezaşul său, şi singur s-a rugat lui Dumnezeu cu dinadinsul pentru el, ca să-l povăţuiască la calea cea adevărată a pocăinţei. Dumnezeu Cel milostiv, Care nu voieşte moartea păcătosului, a dat lui Silvan, cu rugăciunile Sfîntului Pahomie, plăcutul Său, atîta zdrobire de inimă întru pocăinţă, încît în toată vremea lacrimile curgeau din ochii săi ca pîrîul. Pe cînd şedea la masă cu fraţii, de multe ori nu putea să se oprească din plîns şi suspinuri, împlinindu-se către dînsul cuvîntul proorocului David: *Făcutu-s-au lacrimile mele mie pîine ziua şi noaptea şi băutura mea cu plîngere am amestecat-o.*

Iar cînd îi ziceau lui fraţii să se oprească din plîns, măcar la masă înaintea străinilor celor ce vin, el le răspundea: "Cu adevărat voiesc să mă opresc, dar nu pot nicidecum". Iar fraţii îi ziceau lui: "Se cade a plînge cînd eşti în rugăciune singur, dar în vremea mesei să te opreşti din plîngere, pentru că sufletul poate şi fără de lacrimile cele din afară să fie umilit". După aceea, fraţii iarăşi îl întrebau: "Pentru ce plîngi aşa?" Şi-l opreau, zicînd: "Ne ruşinăm şi nu putem să mîncăm, căutînd la tine cum plîngi". El răspundea: "Fraţii mei, oare nu-mi este îngăduit să plîng, cînd văd pe bărbaţii cei sfinţi slujindu-mi mie, păcătosul, cărora nici praful picioarelor nu sînt vrednic a-l privi? Oare nu sînt dator a plînge, că mie, spurcatul comediant, îmi slujesc nişte bărbaţi cinstiţi şi plăcuţi lui Dumnezeu ca aceştia? Deci, voi plînge, fraţilor, în toate zilele, iar nu să fiu înghiţit de pămînt ca Datan şi Aviron, pentru mulţimea păcatelor mele".

Pentru o îndreptare ca aceasta şi pentru adevărata pocăinţă a lui Silvan, Cuviosul Pahomie, părintele nostru, se bucura foarte mult, precum şi sfinţii îngeri se bucură în cer pentru întoarcerea păcătosului. Deci, sfîntul stareţ adeverea acestea către fraţi, zicînd: "Mărturisesc înaintea lui Dumnezeu, că de cînd s-a adunat această viaţă de obşte, n-am văzut încă pe nici unul din toţi fraţii care vieţuiesc împreună cu mine, urmînd aşa smeriţi, precum şi-a luat asupră-şi fratele acesta. Ştiu, fraţilor, că şi voi, cu ajutorul lui Hristos, ostenindu-vă cu multe îmbunătăţite nevoinţe, aţi biruit pe vrăjmaş şi l-aţi izgonit; însă, dacă vă veţi lenevi puţin, vrăjmaşul vostru se scoală asupra voastră şi, cel izgonit, se întoarce şi începe a face război. Silvan, cel mai de pe urmă dintre voi, pe care nu de mult am voit să-l izgonim, şi-a întemeiat mîntuirea sa într-atît de adîncă smerenie, încît se vede că a biruit desăvîrşit pe diavol şi nu mai poate vrăjmaşul să se întoarcă şi să se scoale asupra lui; pentru că nimic nu biruieşte desăvîrşit pe vrăjmaşul cel mîndru ca smerenia din inimă şi adevărată a monahului, care s-a lepădat cu totul de sine". Deci, fericitul Silvan, vieţuind opt ani într-o pocăinţă ca aceasta, s-a săvîrşit; iar Cuviosul Pahomie a văzut sufletul lui înălţîndu-se spre cer de sfinţii îngeri, ca o jertfă aleasă.

Cuviosul Pahomie, vieţuind după rînduială dumnezeiască spre folosul tuturor, episcopul cetăţii care se numea Panopoli, cu numele Uar, a trimis rugăminte la dînsul şi îl chema în cetatea sa să facă în ea o mănăstire după rînduiala şi aşezămîntul său. Cuviosul, luînd pe unii din ucenicii săi, între care era şi Teodor, s-a dus acolo şi a voit să cerceteze o mănăstire oarecare a sa, care era aproape de calea aceea. Intrînd el în acea mănăstire, a văzut pe unul din fraţi ducîndu-l la îngropare cu multă cîntare de psalmi şi după el mergea sobor mare de popor, între care se aflau părinţii şi rudeniile celui mort. El a poruncit celor ce-l duceau să stea şi să înceteze cîntarea; pentru că vedea cu ochii cei preavăzători, că nu era de folos sufletului celui mort o cinstită îngropare ca aceea, deoarece viaţa aceluia fusese rea, petrecînd în lenevire şi în iubire de păcate.

Apoi a poruncit să dezbrace hainele de pe cel mort, pentru că erau de mare preţ, şi să le ardă îndată; iar trupul gol, fără de orice cîntare de psalmi şi fără de cinste, să-l îngroape afară din mănăstire. De acest lucru minunîndu-se toţi şi neîndrăznind a zice ceva împotriva marelui părinte, atunci părinţii celui mort, rudeniile şi unii din fraţi au rugat pe Cuviosul Pahomie să-i fie milă de cel mort şi să poruncească a-l îngropa după rînduiala obişnuită a Bisericii. Sfîntul a grăit către dînşii: "Mie, fraţilor, cu adevărat mai mult decît vouă îmi este milă de cel mort, pentru că voi vă îngrijiţi de trupul lui, iar eu de suflet. Şi aceasta o fac, ca pentru necinstea îngropării lui, să i se dea oarecare uşurare sufletului lui de la milostivul şi iubitorul de suflete Dumnezeu". Atunci toţi au tăcut, auzind nişte cuvinte ca acelea de la sfîntul părinte.

Cuviosul, petrecînd în mănăstirea aceea două zile, i s-a făcut înştiinţare că în altă mănăstire un frate boleşte, că este aproape de moarte şi doreşte ca înaintea sfîrşitului să vadă pe cuviosul părinte, ca astfel să se învrednicească de rugăciunea şi de binecuvîntarea lui. Deci, sculîndu-se cuviosul cu ucenicii, s-au dus cu sîrguinţă la mănăstirea aceea. Dar cînd erau departe de mănăstire ca de trei stadii, a auzit glas îngeresc din văzduh. Şi, ridicîndu-şi ochii spre răsărit, a văzut sufletul fratelui acela, la care se grăbea să se ducă, înălţîndu-se cu bucurie de sfinţii îngeri pe cale luminoasă şi, stînd, se minuna; iar ucenicii nici n-auzeau glasul acela, nici vedeau ceva. Atunci ei au grăit către sfînt: "Pentru ce stai, părinte, privind în sus, şi nu te îngrijeşti de fratele cel bolnav să nu moară mai înainte de venirea ta?" Sfîntul le-a răspuns: "Acolo se cade cu adevărat a ne grăbi, unde văd ducîndu-se sufletul lui de mîinile sfinţilor îngeri la viaţa veşnică".

După aceasta, ajungînd la mănăstirea aceea, au găsit mort pe fratele cel ce se sfîrşise întru Domnul şi, îngropînd cu cinste trupul lui, s-au dus la Panopoli. Acolo, fericitul episcop Uar s-a bucurat foarte mult de venirea Cuviosului Pahomie şi a ucenicilor lui. Pe cînd se zidea mănăstirea, nişte oameni din cei vrăjmaşi şi zavistnici, îndemnaţi de diavol, veneau noaptea şi risipeau ceea ce se lucra ziua. Cuviosul a răbdat multă vreme o supărare ca aceea de la ei, învăţînd şi pe ucenicii săi la răbdare, pînă ce Domnul singur a voit de a răsplătit bîntuitorilor acelora. Pentru că, odată, venind ei după obicei şi începînd să risipească ostenelile sfinţilor bărbaţi, îngerul Domnului i-a ucis cu foc de fulgere, încît toţi au pierit şi s-au topit ca ceara. Apoi, din vremea aceea, cu ajutorul lui Dumnezeu, se zidea mănăstirea fără de împiedicare şi s-a făcut locaş ales, şi a lăsat într-însa Cuviosul Pahomie pe trei ucenici ai săi, bărbaţi îmbunătăţiţi: pe Samuil, pe Ilarie şi pe Enoraţie, ca să îndrepteze lucrurile mănăstirii şi să povăţuiască pe fraţi spre mîntuire. Iar el, întorcîndu-se, a venit la mănăstirea sa. Auzind fraţii de venirea părintelui lor, au ieşit în întîmpinarea lui, închinîndu-se şi bucurîndu-se.

Fiind în viaţa monahicească un copil nou începător şi ieşind din turma cea cuvîntătoare, a strigat către Cuviosul Pahomie: "Părinte, de cînd ai plecat de aici pînă astăzi, la noi nu s-au fiert nici verdeţuri, nici legume". Iar sfîntul i-a răspuns, zîmbind: "Nu te mîhni, fiule, că voi porunci să se fiarbă". Deci, ducîndu-se în mănăstire, a intrat în bucătărie şi, găsind pe fratele ce era bucătar lucrînd rogojini, l-a întrebat: "Spune-mi, frate, cîtă vreme este de cînd nu fierbi fierturi fraţilor?" El a răspuns: "Două luni!" Şi i-a grăit stareţul: "Pentru ce prin lenevirea ta ai defăimat porunca ce ţi s-a dat?" Bucătarul răspunse: "Părinte, după porunca ta am voit să fierb în toate zilele, dar am văzut că fiertura nu se mănîncă, fără numai de copiii cei începători, care mănîncă fiertură, iar fraţii se înfrînează şi petrec cu mîncare uscată. Deci, fiertura, rămînînd şi lepădîndu-se afară, pentru aceea am încetat a fierbe, ca să nu se arunce bucatele şi untdelemnul. Iar ca să nu fiu osîndit pentru şederea în zadar, lucrez rogojini cu celălalt frate, care este cu mine în bucătărie".

Grăit-a lui stareţul: "Cîte rogojini aţi lucrat?" Răspuns-a bucătarul: "Cinci sute". Grăit-a sfîntul: "Aduceţi-le aici". Şi le-au adus. Atunci a poruncit ca îndată să ardă rogojinile acelea, zicînd: "Precum voi n-aţi băgat în seamă porunca mea, pentru a fierbe mîncare fraţilor, aşa şi eu fără de cruţare ard lucrul mîinilor voastre, ca să ştiţi, că nu este bine a călca aşezămintele părinteşti cele date spre mîntuirea sufletului!" Bucătarul şi cu celălalt frate, văzînd acestea, au căzut înaintea părintelui şi cereau iertare.

Aducîndu-şi aminte cuviosul de vedenia ce i se făcuse în răpire, pentru fraţii cei ce vor să cadă în pătimiri şi să se împle-tească cu griji deşarte după sfîrşitul lui, plîngea. Deci, închizîndu-se în chilia sa de cu seara, se ruga lui Dumnezeu pentru fraţii aceia. Şi iarăşi, o vedenie ca aceasta a văzut în miezul nopţii, după cum spunea singur în urmă: "Vedeam o groapă adîncă şi întunecoasă şi în ea o mulţime de monahi fără de număr, dintre care mulţi se sîrguiau să iasă din groapa aceea, dar nu puteau, de vreme ce pogorîndu-se alţii întru întîmpinarea lor în groapă, pe aceia îi surpau iar în adîncul gropii. Alţii, aproape fiind de marginile gropii, se sîrguiau ca să iasă, dar iarăşi cădeau în groapă; alţii mai neputincioşi, căzînd mai adînc, se tăvăleau pe dedesubt; unii strigau cu glasuri umilite, în timp ce alţii din ei abia ieşeau de acolo cu multă osteneală şi, aflînd îndată lumină, se bucurau, mulţumind Domnului".

Cuviosul, venindu-şi în sine, socotea vedenia aceea, şi a cunoscut ce fel de nepurtare de grijă va fi între monahi în zilele din urmă: lenevire, întunecare şi căderi; că va rămîne între dînşii numai chipul călugăresc. Deci, pentru aceasta se tînguia foarte mult. Gîndind la acelea, se ruga către Dumnezeu, astfel: "Doamne, Atotţiitorule, aşa va fi? Pentru ce ai lăsat să fie obşte şi mănăstire? Doamne, adu-Ţi aminte de aşezămîntul Tău, pe care l-ai făgăduit, ca să-l păzeşti celor ce-Ţi slujesc Ţie pînă la sfîrşitul veacului. Tu ştii, Stăpîne, că de cînd am luat chipul monahicesc, totdeauna m-am smerit înaintea Ta şi n-am gustat pîine sau apă pînă la săturare, nici altceva din cele pămînteşti".

Grăind acestea cuviosul, un glas de sus s-a auzit către el: "Nu te lăuda, Pahomie, fiind om; ci cere iertare, pentru că toate se alcătuiesc cu milostivirea Mea". Iar Pahomie, aruncîndu-se la pămînt, a strigat către Dumnezeu: "Doamne, iartă-mă şi nu lua îndurările Tale de la mine; ci trimite mila Ta mie, nevrednicului. Pentru că ştiu şi eu, o, Stăpîne, că fără de sprijinul Tău toate sînt şchioape; iar milostivirea Ta pe toţi îi miluieşte şi îi mîntuieşte prin judecăţile cele neştiute".

Pe cînd cuviosul se ruga astfel, doi îngeri în chipul luminii stăteau înaintea lui; iar în mijlocul lor era un tînăr cu frumuseţe negrăită, strălucind ca razele soarelui şi avînd pe capul Lui o cunună de spini. Ridicînd îngerii pe Pahomie de la pămînt, i-au zis: "Deoarece ai cerut să ţi se trimită milostivire de la Domnul, iată, aceasta este milostivirea: singur Dumnezeul slavei Iisus Hristos, Unul născut Fiul Tatălui Cel ce S-a trimis în lume şi S-a răstignit pentru noi şi poartă această cunună de spini pe cap!" Domnul a zis către Pahomie: "Îndrăzneşte, Pahomie, şi te întăreşte, că sămînţa ta cea duhovnicească nu va lipsi pînă la sfîrşitul veacului. Iar din cei ce vor să fie după tine, mulţi mîntuindu-se cu ajutorul Meu din întunecoasa groapă, se vor arăta mai înalţi decît îmbunătăţiţii monahi de acum. Pentru că cei de acum, povăţuindu-se şi luminîndu-se, strălucesc după felul vieţii tale cu faptele cele bune, iar cei ce vor să fie după tine, pe care i-ai văzut în groapa cea întunecoasă, neavînd acest fel de povăţuire ca să-i poată scoate din acel întuneric, sărind din întuneric, cu singură alegerea voii lor vor merge cu osîrdie pe calea cea luminoasă a poruncilor Mele şi vor fi plăcuţi Mie. Alţii se vor mîntui prin ispite şi prin primejdii şi se vor asemăna cu sfinţii cei mari. Pentru că amin zic ţie, căci vor cîştiga aceeaşi mîntuire pe care o au şi monahii cei de acum, care vieţuiesc cu desăvîrşire şi cu neprihănire!"

Acestea zicînd Domnul, S-a suit la cer şi se lumina văzduhul cu lumina cea negrăită a slavei Lui; iar Sfîntul Pahomie, căzînd, s-a închinat Domnului şi-L slăvea cu gura şi cu inima, bucurîndu-se de acea slăvită vedenie, încît s-a umplut de negrăită dulceaţă din cuvintele Domnului.

Un frate oarecare dorea să se facă mucenic pentru Hristos, dar în acea vreme era pace în Biserica Lui şi în împărăţia dreptcredinciosului împărat Constantin cel Mare. Deci, fratele acela ruga pe Sfîntul Pahomie, zicînd: "Roagă-te lui Dumnezeu pentru mine, părinte, ca să mă fac mucenic!" Iar sfîntul îl învăţa să nu primească în inimă un gînd ca acela, ca să dorească mucenicia, şi zicea: "Frate, rabdă cu vitejie nevoinţa

monahicească şi poartă ostenelile monahiceşti fără de cîrtire întru ascultări şi te sîrguieşte ca prin viaţă fără de prihană să placi lui Hristos şi astfel vei avea împărtăşire cu sfinţii mucenici în cer!"

El însă, în toate zilele, supăra pe sfîntul, dorind să păti-mească pentru Hristos şi ruga pe cuviosul să se roage lui Hristos pentru el, ca să-l învrednicească cununii muceniceşti. Sfîntul Pahomie, vrînd ca să se izbăvească de o supărare ca aceea care i se făcea de el, i-a zis: "Mă voi ruga pentru tine, ca să-ţi fie ţie precum voieşti; dar să te păzeşti, ca nu în vremea muceniciei, în loc de mărturisirea numelui lui Iisus Hristos, să te lepezi de El, căci cu adevărat te amăgeşti cu gîndul, singur vrînd de voie să te arunci în ispită, cînd singur Domnul ne învaţă să ne rugăm, ca să nu cădem în ispită".

S-a întîmplat că, după doi ani, Cuviosul Pahomie a trimis cîţiva fraţi la un sat al lor, să adune papură pentru facerea rogojinilor mănăstireşti, fiindcă acolo creştea multă papură. Satul acela era aproape de nişte barbari care se numeau vlemizi. Deci, pe cînd fraţii adunau papură în acea insulă, Cuviosul Pahomie, chemînd pe fratele acela, care dorea mucenicia, i-a poruncit să meargă să cerceteze pe fraţii cei ce se osteneau cu strîngerea papurei şi să le ducă hrană. Deci, trimiţîndu-l, i-a zis cuvîntul Apostolului: "Iată, acum este vreme bineprimită, acum este ziua mîntuirii! Întru nimic să nu te pleci la vreo sminteală, pentru ca slujba să fie fără prihană".

Încărcînd el un asin cu mîncări, s-a dus la fraţi. Dar cînd s-a apropiat de pustie se pogorau barbarii din munte ca să ia apă. Atunci barbarii, prinzîndu-l, l-au legat şi l-au suit în munte la ceilalţi barbari împreună cu asinul. Iar aceia, văzînd pe monah, au început a-l batjocori, zicîndu-i: "Monahule, vino de te închină zeilor noştri". Şi, înjunghiind dobitoace, aduceau jertfă idolilor lor. Deci, aducîndu-l pe monahul acela, îl sileau ca să jertfească împreună cu ei. Dar el, nevoind să aducă jertfele cele spurcate idolilor, barbarii s-au mîniat şi, înconjurîndu-l cu săbiile scoase, voiau îndată să-l taie în bucăţi. El, văzînd săbiile trase deasupra capului său şi înţelegînd mînia cea cumplită a barbarilor, s-a temut mult şi, alergînd de frică, a căzut la idoli, s-a închinat lor şi le-a adus jertfă, apoi a băut şi a mîncat din cele jertfite idolilor. Astfel, temîndu-se de moartea cea trupească, şi-a vătămat sufletul său cel fără de moarte, lepădîndu-se de Hristos.

După săvîrşirea unui păcat greu ca acela, barbarii l-au dezlegat din legături pe monahul acela şi, fiind eliberat de ei, s-a dus într-ale sale. Iar el, pogorîndu-se din munte, şi-a venit în simţire, cunoscîndu-şi păcatul, şi-a rupt hainele şi bătîndu-şi faţa, s-a întors la mănăstire. Cuviosul Pahomie, cunoscînd cu duhul cele întîmplate acelui frate, a ieşit foarte mîhnit întru întîmpinarea lui. Iar acela, văzînd pe părintele Pahomie, a căzut înaintea lui cu faţa la pămînt, tînguindu-se şi strigînd: "Am greşit lui Dumnezeu şi ţie, părinte, căci n-am ascultat sfatul tău cel bun şi învăţătura cea de folos, ca să nu doresc mucenicia; căci, de te-aş fi ascultat pe tine, n-aş fi pătimit unele ca acestea!"

Iar marele părinte i-a zis: "O, ticălosule, singur te-ai lipsit de un bine atît de mare, căci cu adevărat zăcea înaintea ta cununa mucenicească, iar tu ai călcat-o pe ea. Gata îţi era împărtăşirea cu sfinţii mucenici; iar tu te-ai smuls din ceata lor cea sfîntă. Stăpînul Hristos venise la tine cu sfinţii îngeri, vrînd să-ţi pună diadema pe capul tău; iar tu te-ai lepădat de El, iubind mai mult vremea cea scurtă a acestei ticăloase vieţi, decît pe Dumnezeu. Te-ai temut de moarte, pe care o vei suferi şi, nevrînd, ai pierdut viaţa cea veşnică depărtîndu-te de Dumnezeu. Unde sînt cuvintele tale, pe care le grăiai întotdeauna? "Doresc ca să fiu mucenic pentru Hristos!..." Şi mă supărai, ca să mă rog pentru tine, să te învredniceşti de mucenicie. Deci, aceasta îţi era vremea cea bineprimită, ca într-un ceas să mori pentru numele lui Iisus Hristos şi să cîştigi cununa cea mucenicească; dar tu în loc de mărturisirea numelui lui Iisus Hristos, te-ai lepădat de El. Au nu ţi-am spus eu mai înainte toate acestea? Au nu te-am sfătuit să încetezi cu gîndul acesta?" Iar fratele acela a zis: "Părinte, am greşit întru toate şi nu pot căuta în faţa ta, nici să-mi ridic ochii spre cer! Am pierit, părinte, şi nu este în mine nădejde de mîntuire şi nu ştiu ce să fac; căci nu m-am aşteptat să mi se întîmple unele ca acestea!"

Acestea grăindu-le el cu plîngere şi cu tînguire, marele stareţ i-a zis: "Ticălosule, tu pînă la sfîrşit te-ai înstrăinat de Dumnezeu; dar Domnul este bun şi fără de răutate şi nu Se mînie pînă la sfîrşit, căci este voitorul milei şi poate ca, păcatele noastre, să le afunde în adîncul milostivirii Sale, ca o piatră de apă în mare; de vreme ce, pe cît este depărtat cerul de pămînt, pe atît depărtează de la noi fărădelegile noastre.

Pentru că nu voieşte şi nu doreşte moartea păcătosului, ci pocăinţa lui; deci, cel ce a căzut, să nu petreacă întru cădere, ci să se scoale; iar cel ce s-a întors spre El, să nu se depărteze, ci degrabă să se întoarcă iarăşi la El. Aşadar, nu te deznădăjdui, căci este şi pentru tine nădejde de mîntuire; de vreme ce pomul cel tăiat, iarăşi va odrăsli din rădăcină. De voieşti să mă asculţi pe mine, vei cîştiga iertare de la Domnul". Iar el, plîngînd, zicea: "O, părinte, de acum te voi asculta întru toate!"

Cuviosul i-a poruncit să se închidă într-o chilie singuratică şi pînă la moarte să nu vorbească cu nimeni, decît numai cu părintele cel duhovnicesc. Numai a doua zi să mănînce puţină pîine cu sare şi cu apă, să facă două rogojini pe zi, să se roage şi să privegheze pe cît va putea şi din plîngere să nu înceteze niciodată. Şi a făcut toate acestea fratele acela cu bucurie, vieţuind în pocăinţă zece ani, şi a trecut către Domnul.

Cuviosul Pahomie, fugind odată de gîlcevile mănăstireşti, i-a stat înainte diavolul în chip luminos, zicîndu-i: "Bucură-te, Pahomie, căci eu sînt Hristos şi am venit la tine ca la prietenul meu". Sfîntul, socotind în sine, gîndea că venirea lui Hristos la om se face plină de bucurie şi fără de frică, astfel încît toate gîndurile omeneşti se sting în ceasul acela şi se întraripează toată mintea în vedenia care se vede. "Iar eu, cugeta cuviosul, văzînd arătarea acestuia ce-mi stă în faţă, sînt plin de tulburare şi mă tem. Deci, acesta nu este Hristos, ci satana!" Apoi, sculîndu-se îngrădit cu credinţa către Dumnezeu, i-a zis cu îndrăzneală: "Du-te de la mine, diavole, căci eşti blestemat tu şi vedenia ta şi meşteşugirile sfaturilor tale celor viclene". Iar diavolul, îndată s-a stins şi s-a făcut ca praful, a umplut chilia de putoare şi a tulburat văzduhul, fugind şi strigînd cu glas tare: "Eu am voit ca acum să te arunc sub picioarele mele; iar tu, apucînd mai înainte, m-ai spurcat, şi în toate zilele biruindu-mă mă batjocoreşti; pentru că este mare puterea lui Hristos, Care vă ajută vouă monahilor; însă nu voi înceta să mă lupt cu voi, de vreme ce se cade ca lucrul meu să-l săvîrşesc". Iar sfîntul, întărindu-se cu duhul, se mărturisea Domnului, mulţumindu-I de ajutorul Lui cel atotputernic, care ajută robilor Săi asupra potrivnicului.

Într-o noapte, Sfîntul Pahomie, umblînd prin mănăstire cu fericitul Teodor, au văzut de departe amîndoi împreună pe diavolul în chip de femeie preafrumoasă, venind spre mănăstire cu o mulţime de slugi, iar Teodor a început a se teme, văzînd-o. Deci sfîntul i-a zis: "Nu te teme, fiule, ci îndrăzneşte nădăjduind spre Domnul". Şi a început a se ruga lui Dumnezeu. Iar diavolul cel în chip de femeie, apropiindu-se, a zis: "Pentru ce vă osteniţi în zadar, fiindcă nu puteţi nimic să faceţi împotriva mea, de vreme ce am luat putere de la Atotţiitorul Dumnezeu să ispitesc pe care voi dori". Iar Sfîntul Pahomie a întrebat pe diavol, zicînd: "Tu cine eşti, de unde vii şi pe cine voieşti să ispiteşti?" Răspuns-a aceea ce se părea femeie: "Eu sînt puterea diavolului şi mie îmi slujeşte toată tabăra diavolească; eu am smuls pe Iuda din ceata apostolilor şi asupra ta, Pahomie, am luat putere să ridic război, fiindcă nimeni cîndva nu m-a defăimat pe mine atît de mult ca tine; pentru că mă superi pe mine nu numai sub picioarele bătrînilor, ci şi sub ale copiilor tineri, învăţîndu-i să mă calce. Ai adunat mulţi asupra mea şi i-ai îngrădit pe ei cu zidul cel nerisipit al fricii de Dumnezeu, încît slugile mele nu mai pot să se apropie de cineva cu îndrăz-neală. Iar această putere a crescut asupra mea, prin întruparea lui Dumnezeu Cuvîntul, Cel ce v-a dat vouă stăpînire să călcaţi peste toată puterea noastră".

Sfîntul Pahomie a răspuns: "Oare pe mine singur ai venit să mă ispiteşti, tu, putere a diavolului, sau şi pe ceilalţi?" Atunci femeia cea în chipul diavolului, a zis: "Am luat stăpînire ca să te ispitesc pe tine, pe Teodor şi pe ceilalţi, dar nu pot să mă apropii de voi, căci, atunci cînd vă ispitesc pe voi, mă fac vouă pricinui-toare de folos, mai mult decît de pagubă. Dar tu nu vei petrece în veci pe pămînt cu aceia, pe care acum cu rugăciunea îi întrarmezi; pentru că va veni o vreme cînd, după al vostru sfîrşit, mă voi juca între dînşii". Grăit-a sfîntul: "Dar de unde ştii, că cei ce vor fi după sfîrşitul nostru nu vor sluji lui Dumnezeu cu credinţă, precum îi slujim noi?" Răspuns-a diavolul: "Ştiu din arătare". Atunci sfîntul a zis: "Minţi cu capul tău cel spurcat, pentru că a şti acest lucru, este dat numai lui Dumnezeu, ca să ştie pe cele ce vor să fie; iar tu eşti mincinos şi stăpîneşti minciuna". Zis-a diavolul: "Deşi nu ştiu nimic prin cea mai înainte ştiinţă, totuşi am cunoştinţă din lucrurile cele trecute şi din cele de faţă, despre cele ce vor să fie". Diavolul, grăind unele ca acestea şi încă multe altele, Cuviosul Pahomie l-a certat pe el în numele lui Iisus Hristos şi s-a stins diavolul cu toată ceata sa.

Odată, cuviosul, cercetînd pe fraţii de prin mănăstirile aşezate prin singurătăţi şi îndreptînd ştiinţele lor, a venit la un bărbat cinstit, care intrase în călugărie dintr-o dregătorie mare. Însă, monahul acela nu ştia limba egipteană, dar ştia greceşte şi latineşte, iar Cuviosul Pahomie avea nevoie ca prin tălmaci să vorbească cu dînsul. Sfîntul întrebîndu-l pe el despre îndreptarea ştiinţei, acela nu voia să-i descopere ştiinţa sa prin tălmaci, ci numai către singur stareţul. Dar nu putea, deoarece nu ştia limba egipteană pe care o vorbea Sfîntul Pahomie, iar marele stareţ nu ştia nici pe cea grecească, nici pe cea latinească. Deci, sculîndu-se cuviosul, s-a dus la un loc deosebit şi, întinzîndu-şi mîinile către cer, a început a se ruga, zicînd: "Doamne, Atotţiitorule, dacă nu pot să folosesc pe oamenii care i-ai trimis la mine de la marginea pămîntului, neştiind limba lor, apoi ce trebuinţă este ca să vină ei la mine? De voieşti ca aici să mîntuieşti pe dînşii prin mine, apoi dă-mi mie, Stăpîne, ca să înţeleg vorba lor spre îndreptarea sufletelor lor".

După ce s-a rugat astfel trei ceasuri şi după ce şi-a sfîrşit rugăciunea sa, deodată Dumnezeu i-a trimis din cer, în dreapta lui, o hîrtie scrisă ca o carte, pe care citind-o, îndată a înţeles graiul tuturor limbilor şi a dat slavă lui Dumnezeu. Deci, întorcîndu-se cu mare bucurie la fratele acela, a început a vorbi cu dînsul greceşte şi latineşte, ca şi cum din tinereţe ar fi învăţat limbile acelea sau s-ar fi născut întru dînsele. Iar monahul acela se minuna de un dar ca acesta ce s-a dat Cuviosului în puţină vreme şi spunea celorlalţi că marele părinte i-a întrecut pe toţi scolasticii în curata vorbire grecească şi latinească. Atunci, Cuviosul, vorbind cu fratele acela multă vreme şi pricepînd ştiinţa lui şi pe el bine îndreptîndu-l, l-a încredinţat lui Dumnezeu şi s-a întors în chilia sa.

Cuviosul Pahomie, ajungînd la adînci bătrîneţi, după ce s-a sîrguit foarte mult în propovăduirea mîntuirii, după praznicul Sfintelor Paşti, a căzut într-o boală trupească şi îi slujea lui în boală fericitul Teodor. Deci, mai înainte cu două zile de sfîrşitul său, a chemat pe toţi fraţii, învăţîndu-i spre folosul sufletului lor şi poruncindu-le să se păzească de eretici ca de o otravă vătămătoare de suflet şi aducătoare de moarte. După acestea, rugîndu-se lui Dumnezeu, le-a dat lor pace, binecuvîntare şi sărutarea cea mai de pe urmă.

Astfel, împlinindu-şi datoria cea mai de pe urmă, şi-a dat cinstitul său suflet în mîinile lui Dumnezeu. Atunci s-au adunat toţi monahii de la toate mănăstirile înfiinţate de el, al căror număr era de şapte mii, împreună cu cei din lavra cea mare de obşte din Tavenisiot, care era maică şi începătoare a tuturor mănăstirilor, în care erau o mie şi patru sute de fraţi. Deci, adunîndu-se toţi şi plîngînd, ca fiii pentru părintele lor, ca ucenicii pentru dascălul lor şi ca oile pentru păstorul lor, au îngropat cu cinste pustnicescul şi mult ostenitul lui trup, slăvind pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, pe un Dumnezeu în Treime, Căruia şi de la noi I se cuvine cinste, slavă şi închinăciune, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Notă - La începutul vieţii Cuviosului Pahomie se pomeneşte de o cetate creştină din Tebaida, care se numea Oxirinhos; deci, nu este lucru necuviincios, ca vorbind de acea cetate, să nu pomenim şi cele scrise despre dînsa de către preotul Rufin în Patericul Egiptului, capitolul V. Iată ce zice el: "Am aflat într-însa - adică Oxirinhos - atîtea bunătăţi duhovniceşti, pe care după vrednicie nimeni nu poate să le spună. Am văzut acea cetate plină de monahi, fiind pretutindeni, chiar afară primprejur, chilii monahiceşti; iar capiştile idoleşti cele mari, care au fost mai înainte, toate au fost prefăcute în mănăstiri alese şi în toată cetatea puteai să vezi mai multe biserici şi mănăstiri decît case mireneşti.

Cetatea aceea este foarte mare şi cu popor mult. Ea are 12 biserici mari, soborniceşti, afară de mănăstiri, în care sînt biserici deosebite. Dar nici porţile cetăţii, nici pirgurile (turnurile de pază), nici vreun unghi al cetăţii nu se află fără de locuinţe monahiceşti prin toate părţile cetăţii, unde ziua şi noaptea, totdeauna se înalţă neîncetat laude lui Dumnezeu, şi poţi să vezi toată cetatea aceea ca pe o biserică. Nici un eretic sau păgîn nu era în ea, ci toţi numai dreptcredincioşi creştini; şi nimic nu s-ar fi deosebit de biserică, deoarece episcopul locului, dacă ar fi voit să săvîrşească dumnezeiasca slujbă pe uliţe în mijlocul cetăţii, o săvîrşea ca într-o biserică.

Deci, mai marii cetăţii şi ceilalţi cetăţeni, puneau străji să păzească pe la toate porţile şi căile, că de venea vreun străin sau sărac, pe acela îndată îl întîmpinau cu bucurie, întrecîndu-se unul cu altul, care să-l ia mai întîi în găzduire. Asemenea ne-au făcut şi nouă, cînd voiam să mergem prin cetatea lor. Dacă ne-au văzut,

ne-au întîmpinat cu multă dragoste şi ce fel de cinste ne-au dat, ce fel de ospăţ şi de odihnă ne-au făcut, nu pot spune.

Văzînd noi acolo multe cete de monahi, am întrebat pe episcopul acelei cetăţi, care este numărul lor şi ne-a spus că în cetatea lor se află zece mii de monahi; iar călugăriţe, care slujesc întru feciorie lui Dumnezeu, sînt douăzeci de mii. Iubirea de străini a acelora, care ne-au arătat nouă, nu putem să o spunem cu cuvinte". Acestea le spunea preotul Rufin, despre acea creştinească cetate ce se numea Oxinrihos. O, de ar fi şi cetăţile creştineşti de acum ca acel model de cetate!

Viaţa Cuviosului Isaia, Episcopul Rostovului (15 mai)

Naşterea şi credinţa fericitului Isaia a fost în pămîntul Rusiei şi în stăpînirea Kievului, născut din părinţi de neam bun şi iubitori de Hristos. Din tinereţe, iubind pe Hristos şi lăsînd dulceţile cele ispititoare ale lumii acesteia, a mers în mănăstirea Pecersca la Cuviosul Teodosie, dorind să fie monah. Cuviosul Teodosie, văzînd mai înainte cu duhul că vrea să fie lucrător şi iubitor de osteneală în viaţa monahicească, l-a îmbrăcat în schima monahală. El, nevoindu-se spre fapte bune şi adăugînd osteneală peste osteneală, trecea prin atîtea pătimiri, încît toţi se minunau de viaţa lui cea aspră şi toţi îl priveau cu dragoste, pentru că era blînd, smerit, ascultător, neiubitor de cîştig şi iubitor de fraţi. În trup arăta viaţă îngerească şi, luptîndu-se cu înfrînarea şi cu răbdarea, omora în sine toate patimile şi toate poftele trupeşti. Înfrumuseţîndu-se cu înţelepciunea, cu dreptatea, cu bărbăţia şi cu întreaga înţelepciune, cu aceste podoabe alerga spre Ierusalimul cel de sus, ca cu o căruţă cu patru cai, arătîndu-se prin aceasta cetăţean ceresc. Fapta lui cea bună a venit în auzul tuturor, pentru că nu poate cetatea să se ascundă, stînd deasupra muntelui.

De aceea, binecredinciosul domn Izaslav Iaroslavici, auzind de viaţa lui cea plăcută lui Dumnezeu, ruga pe Cuviosul Teodosie, ca să-i dea binecuvîntare şi să primească egumenia mănăstirii Sfîntului Marelui Mucenic Dimitrie, deoarece Cuviosul Varlaam, care a fost egumen acolo, luase sfîrşitul vieţii vremelnice.

Cuviosul Teodosie s-a plecat spre cererea binecredinciosului domn şi, binecuvîntînd pe fericitul Isaia, l-a trimis ca egumen al acelei mănăstiri. Fericitul Isaia, ascultînd pe Cuviosul Teodosie, căruia îşi încredinţase toată voia sa, a primit cinstea începătoriei, şi s-a făcut fraţilor povăţuitor iscusit şi bun păstor al turmei ce i se încredinţase. Deşi se schimbase oarecum cu cinstea, însă nu şi-a schimbat lucrul şi luarea aminte; ci totdeauna îşi înălţa mintea către Dumnezeu, sîrguindu-se la obişnuita smerenie şi la osteneli trupeşti. Vrînd să folosească pe fraţi, singur se afla mai întîi la ascultare şi ceea ce poruncea altora, el făcea mai înainte, dîndu-se pe sine pildă tuturor, ca să-i ridice pe toţi la multe fapte bune; pentru că cei ce au obiceiul a se învăţa, nu urmează cuvintelor învăţătorului, mai ales lucrurilor lui.

Văzînd binecredinciosul domn Izaslav, cum că un bărbat sfînt ca acesta a cîştigat în mănăstirea sa, se bucura foarte mult, dînd multă mulţumire Cuviosului Teodosie pentru el. Dar, Dumnezeu Atotputernicul, Cel ce toate le orînduieşte cu voia, vrînd să preamărească pe plăcutul Său, după cum şi el preamărea pe Ziditorul său cu lucruri bune, l-a cinstit cu vrednicia arhierească. Fericitul Leontie făcătorul de minuni, episcopul Rostovului, trecînd către Domnul, egumenul Isaia, cu judecata lui Dumnezeu şi cu alegerea tuturor, a fost ales episcop al Rostovului.

Luînd o vrednicie ca aceasta, a mers la scaunul său în cetatea Rostovului cea păzită de Dumnezeu şi, văzînd acolo oile sale sălbăticindu-se iar pe oamenii cei botezaţi de curînd neîntăriţi încă bine în credinţă, i se rupea inima, gîndind că are să dea răspuns pentru dînşii în ziua judecăţii celei înfricoşate. Drept aceea s-a apucat cu dinadinsul de păstoreştile osteneli, învăţînd şi rugîndu-se pentru turma cea numită cu numele lui Hristos, ca să fie întăriţi în credinţă şi să vieţuiască după învăţătura lui Hristos. *Căci cîţi în*

Hristos v-aţi botezat, în Hristos v-aţi îmbrăcat. Pentru aceasta, se cade vouă să urmaţi lui Hristos şi învăţăturii Lui, ca numele lui Hristos să fie lăudat între creştini, iar nu hulit.

El cerceta cu sîrguinţă şi celelalte cetăţi şi sate din stăpînirea Rostovului şi a Suzdalului, aprinzîndu-se cu rîvnă pentru dreapta credinţă. De afla undeva idoli şi capişti, le risipea şi le dădea focului; iar pe oameni îi învăţa şi îi dojenea, ca să creadă cu credinţă, în Sfînta Treime cea de o fiinţă; apoi, primind credinţa, îi boteza în numele Tatălui, al Fiului şi al Sfîntului Duh. Iar pe cei ce nu voiau să creadă, prin minuni şi cu semne multe îi făcea să se întoarcă şi să creadă în adevăratul Dumnezeu. Şi aşa, cu darul lui Dumnezeu, în puţină vreme i-a tras pe toţi la Hristos.

El era foarte milostiv spre săraci, sărmani şi văduve; hrănitor al flămînzilor, mîngîietor al întristaţilor, ajutător şi sprijinitor al celor din primejdie; era, după Iov, ochi ai orbilor şi picioare ale şchiopilor. Toţi se bucurau de el şi pretutindeni preamăreau pe Dumnezeu, că a dăruit locului acela un părinte ca acesta, învăţător şi povăţuitor.

În vremea stăpînirii binecredinciosului domn al Kievului, Vsevolod Iaroslavici, cînd Dumnezeu a binevoit să facă sfinţirea bisericii Pecersca, cea asemenea cu cerul, preasfinţitul Ioan, mitropolitul Kievului era cuprins de mare mîhnire, căci, sosind vremea sfinţirii, nu apucase să adune spre slujire pe iubitorii de Dumnezeu episcopi. Precum pe ceilalţi episcopi i-au vestit sfinţii îngeri trimişi de Domnul în chip de tineri pentru vremea sfinţirii, tot asemenea şi acestui cuvios episcop Isaia, fiind la scaunul său în Rostov, i-au stat de faţă îngerii dumnezeieşti în asemănare de tineri şi tot aceeaşi i-au vestit. Astfel acest cuvios episcop a sosit împreună cu ceilalţi arhierei la rînduiala sfinţirii.

Acest lucru preaminunat ce i s-a arătat lui, Cuviosul părintele nostru Isaia, l-a spus cu mulţumire preasfinţitului mitropolit al cetăţii Kievului cea de Dumnezeu păzită. Asemenea, după sfinţirea bisericii Pecersca, cea asemenea cu cerul, pe cînd se întorcea la scaunul său, a spus acea minune clerului bisericesc şi poporului cel numit cu numele lui Hristos, care ieşise cu bucurie din cetatea Rostovului, întru întîmpinarea lui.

După ce a mai petrecut un an la scaunul său, povăţuind bine turma lui Hristos, întorcînd pe mulţi necredincioşi la Dumnezeu, ridicînd multe biserici şi făcînd multe minuni şi-a sfîrşit viaţa cea vremelnică întru buna mărturisire, în anul de la zidirea lumii 7598, iar de la naşterea lui Hristos, 1090, în 15 zile ale lunii mai. Astfel cel ce a fost mai înainte chemat de sfinţii îngeri la biserica cea asemenea cerului, acum de aceiaşi a fost mutat cu sufletul la ceruri spre veşnicie. Acolo să fie şi nouă a ne muta cu rugăciunile Cuviosului părintelui nostru Isaia, prin mijlocirea Preacuratei Maicii lui Dumnezeu şi cu darul Făcătorului cerului, al unuia Dumnezeu în Treime, Căruia se cuvine cinste, slavă şi închinăciune, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Viaţa Cuviosului Teodor, ucenicul Cuviosului Pahomie (16 mai)

Cînd se întinsese vestea de viaţa cea asemenea cu îngerii a Cuviosului şi purtătorului de Dumnezeu părintele nostru Pahomie, toţi credincioşii preamăreau pe Hristos Dumnezeu pentru el. Mulţi din cei ce aveau dragoste mai fierbinte către Dumnezeu, se umileau cu inima, defăimau lumea şi toate cele din lume şi se duceau la acel cuvios părinte pentru călugărie. Între aceştia a fost şi fericitul Teodor, a cărui pomenire se face astăzi.

Teodor, fiind născut din părinţi creştini bogaţi şi slăviţi, ca să dobîndească pe Hristos, şi-a ales de bunăvoie sărăcia, socotind toate ca nişte gunoaie. Iar începutul lui spre osîrdia monahicească i-a fost astfel. Săvîrşindu-se un praznic mare în casa dreptcredincioşilor săi părinţi în şase zile ale lunii ianuarie,

în care zi se prăznuieşte dumnezeiescul Botez al Domnului, Teodor atunci era copil de paisprezece ani. Deci, văzînd casa părinţilor săi împo-dobită foarte minunat pentru praznic şi îndestulată cu toate bunătăţile mireneşti şi, socotind toate acelea ca deşertăciuni, s-a umilit cu sufletul şi s-a rănit cu inima, zicîndu-şi în sine: "Ce folos am eu din toate acestea? Sau ce voi cîştiga eu ticălosul, dacă mă voi îndulci de aceste desfătări vremelnice ale acestei vieţi, lipsindu-mă de cele veşnice? Pentru că nimeni, îndulcindu-se de cele vremelnice, nu va putea să cîştige slava cea veşnică".

Acestea socotindu-le în sine, a suspinat din adîncul inimii şi la vremea mesei a intrat într-o cămară ascunsă şi acolo a căzut cu faţa la pămînt, rugîndu-se lui Dumnezeu cu lacrimi şi zicînd: "Doamne, ştiutorul celor ascunse şi ispititorul tainelor omeneşti, Tu ştii că nimic nu cinstesc din cele ce sînt în lumea aceasta mai mult decît dragostea Ta. Drept aceea mă rog Ţie, Stăpîne, povăţuie-şte-mă spre calea Ta, ca să fac voia Ta şi luminează sufletul meu, ca să Te slăvesc şi să Te laud totdeauna, Domnul meu". Pe cînd el se ruga astfel, a intrat în cămara aceea maica sa; iar el s-a sculat de jos cu ochii plini de lacrimi. Maica sa, căutînd spre el şi, văzînd ochii lui umflaţi de plîns, l-a întrebat: "Ce-ţi este, fiule? Cine te-a mîhnit? Pentru ce plîngi? Şi de ce te-ai despărţit de noi de la masă? Căci noi, mîhnindu-ne, te-am căutat pretutindeni ca să te veseleşti împreună cu noi".

Atunci el a răspuns către dînsa: "Mergi, maica mea şi prînziţi fără de mine, pentru că eu acum nu voi mînca". Maica sa rugîndu-l mult şi silindu-l să meargă la masă, n-a ascultat-o. Şi astfel în toate zilele postea pînă seara, umblînd la şcoală şi învăţînd carte. Uneori nu gusta nimic toată ziua, iar a doua zi spre seară lua puţină hrană. Doi ani n-a gustat bucate scumpe şi dulci, deprinzîndu-se la înfrînarea cea desăvîrşită şi pustnicească. Apoi a ieşit în taină din casa sa, lăsîndu-şi părinţii şi bogăţia lor. Deci, defăimînd slava lumii acesteia, a aflat într-o mănăstire nişte monahi plăcuţi lui Dumnezeu şi acolo a început a vieţui cu ei întru frica lui Dumnezeu. Privind la nevoinţele lor pustniceşti, urma vieţii lor şi se sîrguia după puterea sa, să placă lui Dumnezeu.

Odată, monahii, şezînd după rugăciunea cea de seară şi vorbind din dumnezeiasca Scriptură, Teodor a auzit pe unul dintre dînşii vorbind despre cortul care a fost în Legea Veche şi tîlcuirea despre Sfînta Sfintelor, spunînd pentru două popoare astfel: Cortul cel din afară este poporul iudeilor, iar Sfînta Sfintelor este chemarea neamurilor, care are intrarea mai tăinuită şi mai slăvită; pentru că în loc de jertfele cele de dobitoace, de cădelniţă, de masă şi de chivotul care a avut pîinea cea de mană, de cărţile Legii şi de altele, care au fost acolo şi în loc de lumina cea din sfeşnic, S-a arătat nouă Dumnezeu Cuvîntul în trupul cel luat de El, S-a făcut nouă Lumina cunoştinţei, pîine de viaţă şi jertfă pentru păcatele noastre.

Monahul acela, spunînd fraţilor care şedeau cu el o tîlcuire ca aceasta, a zis: "Această tîlcuire am auzit-o de la Sfîntul părintele nostru Pahomie, care a adunat în Tavenisiot pe fraţii care nădăjduiesc spre Domnul şi cred că-mi va dărui şi mie Domnul iertare păcatelor mele; de vreme ce de acel drept bărbat mi-am adus aminte în ceasul acesta". Fericitul Teodor, auzind de Cuviosul Pahomie, s-a aprins cu inima şi a zis: "Doamne, Dumnezeul meu, de este pe pămînt un bărbat sfînt ca acesta, învredniceşte-mă ca să-l văd pe acela şi să-i urmez lui în toate poruncile; ca şi eu să mă mîntuiesc şi să mă fac vrednic bunătăţilor acelora, care le-ai gătit celor ce Te iubesc pe Tine".

Aceasta grăind, plîngea, pentru că era rănit de dumnezeiasca dorire. După cîteva zile, a mers la ei unul din ucenicii lui Pahomie, cu numele Pecusie, bărbat bătrîn şi îmbunătăţit. Deci, pe acela l-a rugat, ca să-l ia pe el cu sine la Tevenisiot, în obştea Cuviosului părinte Pahomie. Deci, Pecusie a luat pe acel tînăr şi, cînd au ajuns la mănăstire, Teodor s-a închinat Domnului, zicînd: "Bine eşti cuvîntat, Doamne Dumnezeule, Cel ce Te-ai grăbit de m-ai ascultat pe mine păcătosul şi ai împlinit cererea mea". Iar cînd a ajuns la uşa chiliei Sfîntului Pahomie, a început a plînge din umilinţa inimii şi din duhovniceasca bucurie, scăldîndu-şi faţa cu lacrimi. Văzîndu-l Cuviosul părinte Pahomie, a zis către dînsul: "Nu plînge, fiule, că şi eu, deşi păcătos, sînt sluga Domnului şi Părintelui cel de obşte al nostru, al tuturor".

Deci, Cuviosul Pahomie, primind pe fericitul Teodor cu dragoste în mănăstirea sa şi, văzînd Teodor în mănăstirea aceea mulţimea fraţilor ostenindu-se pentru Domnul, s-a luminat cu mintea, a luat rîvnă în sufletul său de plăcerea lui Dumnezeu şi sporea spre Dumnezeu cu faptele bune. Pentru că, fiind înţelept

şi priceput, a cunoscut cu înlesnire calea cea adevărată a mîntuirii şi a cîştigat, împreună cu smerenia, ascultarea mare şi minunată. El, întărindu-se cu darul lui Dumnezeu, petrecea treaz în rugăciuni, nelenevindu-se în osteneli şi suferind în postiri. Nu înceta niciodată a dori sporirea cea mai mare în faptele cele bune şi în darul Domnului. Iar cînd vedea pe cineva scîrbit, îl mîngîia şi orice ar fi greşit cineva, îl îndrepta cu iubire de prietenie şi cu milostivire. Toate acestea văzîndu-le Cuviosul Pahomie, l-a iubit foarte mult şi l-a primit în inima sa.

Maica lui Teodor, auzind despre el că se află în Tavenisiot la Cuviosul Pahomie, a luat scrisori de la episcopi prin care îi poruncea Sfîntului Pahomie să-i dea pe fiul ei. Deci, venind ea la Tavenisiot, a fost primită în casa de oaspeţi din mănăstirea fecioarelor, în care pustnicea sora lui Pahomie. Apoi maica lui Teodor a venit la Sfîntul Pahomie, zicînd că doreşte să vadă pe fiul său. Stareţul a zis lui Teodor: "Fiule, a venit maica ta aici, voind să te vadă, şi are scrisori de la episcopi către noi; deci, du-te la dînsa, mai ales pentru aceea că au scris sfinţii episcopi, pe care avem datoria să-i ascultăm". Teodor răspunse: "Părinte, încredinţează-mă mai întîi că nu voi da răspuns lui Dumnezeu în ziua Judecăţii, dacă, după începutul vieţii monahiceşti, mă voi duce la maica mea, pe care am lăsat-o lui Dumnezeu cu toate pătimirile lumeşti; iar de se vor sminti fraţii pentru mine, de vreme ce mai înainte de darul cel nou, fiilor lui Levi din aşezămîntul cel vechi le-a fost oprit să vadă pe părinţii şi pe fraţii lor, ca să păzească îndreptările lui Dumnezeu, cu atît mai vîrtos eu, învrednicindu-mă în darul cel nou, de atît dar al sfintei rînduieli, nu mi se cade a cinsti mai mult dragostea părinţilor, decît dragostea lui Dumnezeu; deoarece Stăpînul nostru a zis: *Cel ce iubeşte pe tată sau pe maică mai mult decît pe Mine, nu este Mie vrednic*. Grăit-a lui Sfîntul Pahomie: "Fiule, de nu-ţi este de folos să te duci să vezi pe maica ta, eu nu te silesc, dar fii monah desăvîrşit, lepădîndu-te de lume şi de sine, pînă la sfîrşit".

Deci, înştiinţîndu-se maica, că fiul ei nu voieşte nicidecum, nu numai să se întoarcă acasă la dînsa, dar nici s-o vadă, a voit şi ea a nu se mai întoarce la locul său, ci a vieţuit în călugărie în mănăstirea de fecioare, pentru că socotea în sine: "De va voi Dumnezeu, voi vedea pe fiul meu între sfinţii părinţi şi îmi voi dobîndi sufletul pentru dînsul". Astfel, voinţa către Dumnezeu cea bărbătească şi statornică a monahului cel tînăr, a mîntuit nu numai sufletul său, dar şi pe al maicii sale, aducînd-o pentru Dumnezeu în viaţa monahicească cea strîmtă şi necăjită. Deci, Cuviosul Teodor se întărea cu duhul şi se asemăna în toate Sfîntului Pahomie, duhovnicescul său părinte, supunîndu-se lui ca lui Dumnezeu. De multe ori părintele îl ispitea în ascultări şi în răbdări, poruncindu-i să facă oarecare lucruri; şi, dacă îndeplinea porunca, el îl ocăra ca şi cum nu făcea bine şi îi poruncea să strice acel lucru şi să-l facă din nou; iar el niciodată nu s-a împotrivit părintelui întru nimic, nici a cîrtit, nici s-a mîniat, nici s-a mîhnit, ci totdeauna primea cu bucurie ceea ce i se poruncea de Cuviosul Pahomie, socotind ocările lui ca nişte laude.

După cîtăva vreme, a venit la dînsul un frate după trup, cu numele Pafnutie, dorind asemenea să se facă monah. Dar, Teodor nu voia nicidecum să-l primească, deoarece el nu se lepădase desăvîrşit de omul cel vechi şi pentru aceasta Pafnutie plîngea. Deci, Sfîntul Pahomie, înştiinţîndu-se de aceea, a zis lui Teodor: "Bine este a slăbi de la început pe unii ca aceştia, care voiesc să intre în nevoinţa monahicească, că precum un pom din nou sădit, are trebuinţă de multă grijă şi curăţenie, aşa şi înfrînarea monahi-cească începînd, are trebuinţă de puţină slăbire şi mîngîiere, pînă ce se va înrădăcina cu darul Domnului şi se va întări cu credinţa". Teodor, ascultînd pe Cuviosul Pahomie, a primit pe fratele cel după trup şi-l povăţuia spre fapta bună. Un alt frate după duh, leneş la viaţă, fiind sfătuit şi învăţat adeseori de Cuviosul Pahomie, voia să fugă din mănăstire. Fericitul Teodor, înţelegînd aceea, s-a prefăcut că are mîhnire asupra părintelui şi, ca şi cum ar voi şi el să fugă, a zis către fratele acela: "Ştii, frate, că cuvintele acestui stareţ sînt aspre şi mai presus de măsură şi nu ştiu de voi putea să rabd mai mult aici".

Fratele acela, auzind de la Teodor nişte cuvinte ca acestea, s-a bucurat şi i-a zis: "Oare şi tu pătimeşti rău de la dînsul ca mine?" Grăit-a Teodor: "Pătimesc rău, dar, de vrei să fim împreună, să ne mîngîiem unul pe altul, pînă ce îl vom ispiti încă odată şi, dacă de acum se va arăta bun spre noi, vom sta aici; iar dacă va fi tot rău şi mînios asupra noastră, apoi vom ieşi împreună din mănăstire". Ascultînd fratele acela pe Teodor, n-a plecat din mănăstire, aşteptînd pînă ce vor ieşi amîndoi împreună. Deci, Teodor s-a dus şi a vestit aceasta deosebit Cuviosului Pahomie şi a lăudat stareţul înţelegerea lui Teodor.

Apoi, chemîndu-i pe amîndoi, părintele şi-a plecat spre dînşii capul şi a zis: "Iertaţi-mă, fraţilor, că v-am greşit, dar şi voi sînteţi datori ca nişte fii adevăraţi, să răbdaţi şi să suferiţi neputinţa părintelui vostru". Astfel, umilindu-se fratele acela, s-a lăsat de scopul lui cel nefolositor şi de atunci s-a îndreptat.

Văzînd Cuviosul Pahomie pe fericitul Teodor sporind în fapte bune şi în buna înţelegere, putînd să folosească şi altora cu cuvîntul, ca un iscusit în Scriptură, i-a poruncit ca la o vreme oarecare să spună cuvîntul lui Dumnezeu spre folosul fraţilor; el avea atunci douăzeci de ani de la naşterea sa. Teodor, fiind supus şi ascultînd porunca fără de nici o împotrivire, a stat în mijlocul soborului şi a început a propovădui cuvîntul lui Dumnezeu, din dumnezeiasca Scriptură, spunînd multe lucruri folositoare, care duc spre calea mîntuirii. Deci, unii dintre bătrînii cei mai vechi, văzînd pe Teodor făcînd învăţătură către dînşii, n-au voit să-l asculte, ci au început a cîrti, zicînd unul către altul: Iată, un începător ne învaţă pe noi şi încă fiind tînăr, ne dă învăţătură nouă bătrînilor; deci, să nu-l ascultăm. Atunci, sculîndu-se s-au dus din sobor la chiliile lor. După ce Cuviosul Teodor a sfîrşit propovăduirea cuvîntului lui Dumnezeu, Cuviosul Pahomie a chemat la el pe bătrînii aceia şi le-a zis: "Pentru ce aţi lăsat soborul şi ascultarea învăţăturii şi v-aţi dus la chiliile voastre?"

Ei au răspuns: "Pentru aceea am făcut aceasta, fiindcă ai pus pe un copil, ca învăţător nouă celor bătrîni, care de mulţi ani petrecem în această mănăstire". Cuviosul Pahomie, auzind nişte cuvinte ca acestea, a suspinat foarte mult şi le-a zis: "Sînteţi nebuni şi robiţi de diavolul, pentru că toată fapta voastră cea bună aţi pierdut-o, mîndrindu-vă cu mintea; dar voi n-aţi lăsat pe Teodor fugind de dînsul, ci aţi lepădat cuvîntul lui Dumnezeu şi v-aţi lepădat de Sfîntul Duh. Nu m-aţi văzut pe mine cu cîtă luare aminte l-am ascultat şi cît m-am folosit din cuvintele lui?"

Astfel, Cuviosul Pahomie cu cuvinte din destul învăţînd şi smerind pe acei bătrîni, le-a tămăduit vătămarea îngîmfării şi a cîrtirii lor şi i-a făcut să fie ascultători la învăţătura cea folositoare şi cu bună înţelegere a lui Teodor. După aceasta, pe fericitul Teodor l-a pus iconom al mănăstirii Tavenisioţilor, iar el s-a sălăşluit într-o altă mănăstire mai mică şi mai liniştită; lăsînd pe Teodor a-şi îndrepta bine locaşul cel încredinţat lui.

În acel timp, episcopul cetăţii Panolopiei, fericitul Uar, voind să facă o mănăstire în cetatea sa, a chemat la el cu rugăminte pe Cuviosul Pahomie. Cuviosul Teodor a mers şi el acolo cu părintele său, Pahomie; şi, după ce s-a gătit locaşul, a venit la dînşii un filosof, voind să vorbească cu marele stareţ Pahomie. Dar el n-a voit să vorbească singur cu dînsul, căci a cunoscut că venise spre ispitire, ci a trimis la el pe doi ucenici ai săi, pe Cornelie şi pe acest fericit Teodor. Şi a zis către dînşii: "Doresc să vorbesc cu voi din Scriptură". Sfîntul Teodor zise către dînsul: "Spune, ceea ce voieşti". Filosoful a zis: "Cine nu s-a născut şi a murit, cine s-a născut şi n-a murit, şi cine a murit şi n-a putrezit?" Cuviosul Teodor i-a răspuns: "O, filosofule, nu este atît de mare întrebarea ta pe cît îţi este vicleşugul, dar îţi voi răspunde: Cel ce nu s-a născut şi a murit este Adam, cel ce s-a născut şi n-a murit este Enoh, iar cel ce a murit şi n-a putrezit este femeia lui Lot, care s-a prefăcut în stîlp de sare. Însă, tu ascultă sfatul nostru cel sănătos: Părăseşte-ţi întrebările cele nefolositoare şi întortochelile cele scolasticeşti şi apropie-te de Hristos, Căruia Îi slujim şi vei lua iertare de păcate".

El a tăcut ca un mut şi s-a dus, minunîndu-se de răspunsul cel dat cu multă pricepere. După aceasta, Cuviosul Teodor a vieţuit în toată vremea vieţii sale cu bună plăcere lui Dumnezeu şi întru toate s-a supus părintelui său pînă la sfîrşitul aceluia, slujindu-i şi la boala cea trupească. Apoi, după fericitul sfîrşit al Cuviosului Pahomie, părintele său, asemenea şi după sfîrşitul cel grabnic al fericitului stareţ, Petronie, învăţătorul lui, s-a făcut povăţuitor al sfintei turme şi s-a îmbogăţit cu multe minuni.

Pentru acestea era slăvit şi ştiut de preasfinţitul Atanasie cel Mare al Alexandriei. Deci, folosind multora cu lucrurile şi cu cuvintele, s-a dus către Domnul, fiind în adînci bătrîneţi ca, împreună cu Cuviosul Pahomie, să stea înainte în cer, în ceata părinţilor purtători de Dumnezeu, la scaunul slavei Tatălui, al Fiului şi al Sfîntului Duh, al unuia Dumnezeu în Treime, Căruia se cuvine slava în vecii vecilor. Amin.

Notă - Despre Cuviosul Teodor, sinaxarul cel mare, scrie astfel: El se numeşte sfinţit, deoarece cînd l-a zămislit maică-sa în pîntece, a văzut în vis o stea prealuminoasă pogorîndu-se din cer spre pîntecele ei, aşa că mai înainte a arătat Dumnezeu pe plăcutul său, că încă din pîntecele maicii sale a fost sfinţit cu darul Sfîntului Duh. Dar de vreme ce aceasta nu se află scrisă nici la Metafrast, nici în cele greceşti, nici în Mineiul cel mare şi nici la prolog, de aceea nici noi n-am pus aceasta în viaţa lui, ci am amintit-o numai aici la sfîrşit. Însă, se pare că acea pogorîre a stelei din cer spre pîntecele maicii sale, se cuvine mai mult Sfîntului Teodor Sicheotul, care se cinsteşte în 22 de zile ale lunii Aprilie, precum s-a scris despre aceea în viaţa lui, decît acestui sfînt, Teodor, ucenicul lui Pahomie, căci pe acesta l-au numit unii sfinţit.

Deci, se cuvine să înţelegem că într-acea vreme, între monahii din viaţa de obşte a tavenisiotenilor, neavînd nimeni sfinţire preoţească -, pentru aceasta este arătat în viaţa lui Pahomie, că el a fost mai întîi silit să primească rînduiala preoţească, pentru aceea s-a numit sfinţit, ca şi Cuviosul Sava, care se cinsteşte în cinci zile ale lunii decembrie; pentru aceasta se numeşte sfinţit, fiindcă el a fost mai întîi hirotonit preot în lavra sa. Dar, dacă despre Sfîntul Teodor, în viaţa lui nu se înştiinţează de a fost preot sau nu, aceasta este ştiut că nu sînt scrise cu de-amănuntul vieţile tuturor sfinţilor, precum nici viaţa lui Iisus Hristos nu este scrisă cu de-amănuntul în Sfînta Evanghelie, pentru că se zice: *Că de s-ar fi scris una cîte una, nici în lumea aceasta n-ar fi încăput cărţile cele scrise.* Deci, este lucru cuviincios de crezut, că acest sfînt, Teodor, a fost preot şi pentru aceea se numeşte sfinţit.

Viaţa Fericitei fecioare Muza
(16 mai)

Robul lui Dumnezeu Prov - zice Sfîntul Grigorie Dialogul, Papa Romei către arhidiaconul său Petru -, mi-a spus mie despre sora lui, care se numea Muza, cum că, fiind încă pruncă, într-o noapte oarecare, i s-a arătat în vedenia visului Preasfînta Născă-toare de Dumnezeu şi pururea Fecioara Maria, căreia îi urmau nişte fecioare de o vîrstă cu Muza. Şi a întrebat Stăpîna pe Muza: "Voieşti să vieţuieşti cu aceste fecioare şi să-mi urmezi mie?" Răspuns-a aceea: "Voiesc, Doamnă!" Şi i-a poruncit ei Stăpîna, ca să nu mai facă de acum nimic copilăresc sau ceva necuviincios, să se înfrîneze de rîs şi de jucării, ştiind că la treizeci de zile, va veni şi va şedea împreună cu fecioarele acelea.

Deci, prunca Muza, deşteptîndu-se, şi-a schimbat obiceiul din ceasul acela şi şi-a lepădat toată mintea copilărească. Părinţii ei minunîndu-se şi întrebînd-o pe ea despre acea vedenie; ea le-a răspuns că a văzut pe Preasfînta Curată Fecioară Născătoare de Dumnezeu şi a luat poruncă de la ea, de ziua în care o să se ducă şi să se sălăşluiască cu fecioarele cele ce îi urmau ei. Deci, sosind ziua a douăzeci şi cincea, Muza a fost cuprinsă de friguri; iar la treizeci de zile s-a apropiat ceasul să meargă la cea care i s-a arătat în vedenie. Apoi, iarăşi a văzut pe Preacurata Fecioară, venind la ea cu fecioarele acelea. Atunci ea a început a zice cu glas lin către Maica Domnului, care o chema: "Iată, vin Doamnă, iată, vin!" Şi cu acest cuvînt şi-a dat sufletul în mîinile Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care, ieşind din trupul cel fecioresc, s-a sălăşluit cu sfintele fecioare.

Această povestire auzind-o arhidiaconul Petru, a întrebat pe preasfinţitul papă Grigorie: "Stăpîne, voiesc să ştiu dacă mai înainte de luarea trupurilor, sufletele drepţilor pot să fie primite în cer". Sfîntul Grigorie a zis: "Aceasta nu putem s-o zicem pentru toţi drepţii că sînt primiţi la ceruri, nici nu putem s-o lepădăm cu totul; pentru că sînt sufletele unor drepţi, care se deosebesc cu oarecare locaşuri în împărăţia cerului". Deci, pricina aceea nu este alta, decît numai că aceia, în viaţa cea vremelnică, au avut o lipsă din dreptatea cea desăvîrşită. Iar sufletele drepţilor care au vieţuit cu plăcere lui Dumnezeu pe pămînt, din închisorile trupului, îndată sînt primite în locaşurile cereşti. Aceasta este mai arătat decît lumina soarelui, pentru că Însuşi Hristos mărturiseşte adevărul prin Sine, zicînd: *Unde este stîrvul, acolo se vor aduna vulturii*. Adică unde este Însuşi Mîntuitorul nostru cu trupul cel luat asupră-şi, acolo, fără de îndoire, se vor aduna sufletele drepţilor.

Şi Apostolul Pavel dorea să se dezlege şi să fie cu Hristos; deci, cel ce crede că Hristos este în ceruri, acela crede că şi sufletul lui Pavel se află la ceruri cu Hristos. Pentru că acel Apostol arătat înştiinţează că, după dezlegarea cea trupească, sufletele drepţilor se vor sălăşlui în patria cea cerească, pentru că zice: *Ştim, că de se va strica locaşul trupului nostru cel pămîntesc, atunci avem de la Dumnezeu casă veşnică în ceruri, nefăcută de mînă*. Se cuvine, deci, Dumnezeului nostru slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Sfîntul Apostol Andronic, unul din cei şaptezeci, şi Sfînta Iunia, ajutătoarea lui (17 mai)

Sfîntul Apostol Andronic împreună cu Sfînta Iunia, ajutătoarea sa, a fost vestit în ceata sfinţilor şaptezeci de apostoli, fiindcă a crezut în Hristos, mai înainte de Sfîntul Apostol Pavel. Aceştia au fost rude ale Sfîntului Apostol Pavel, precum mărturiseşte singur de aceasta în epistola cea către Romani, unde zice: *Închinaţi-vă lui Andronic şi Iuniei, rudeniile mele şi împreună robiţi cu mine, care sînt vestiţi între apostoli şi care au crezut în Hristos mai înainte de mine*.

Sfîntul Andronic a fost episcop în Panania. El însă a fost propovăduitor şi învăţător nu numai al unei cetăţi şi ţări, ci şi a toată lumea; pentru că, alergînd pretutindeni fără preget, a smuls din temelie înşelăciunea diavolească, propovăduind pe Hristos. Şi, avînd împreună ajutătoare pe minunata Iunia şi, murind cu ea pentru lume, dar vieţuind numai pentru Hristos, pe mulţi i-a atras la dumnezeiasca cunoştinţă. Ei au stricat capiştile idoleşti, au zidit biserici dumnezeieşti, au izgonit duhurile cele necurate din oameni şi au tămăduit patimile celor neputincioşi. Ei au plătit datoria cea de obşte a firii, ca nişte oameni buni platnici şi, ducîndu-se din aceste de aici, au luat de la Domnul cununa apostoliei şi a muceniciei, ca unii ce au pătimit mult de la cei necredincioşi, ale căror sfinte moaşte, împreună cu moaştele multor sfinţi mucenici, s-au aflat în locaşurile cele din Evghenia şi s-au adeverit prin descoperire, precum se scrie despre aceasta în 22 zile ale lunii februarie.

Sfîntul Mucenic Solohon şi cei împreună cu dînsul (17 mai)

Sfîntul Mucenic Solohon a trăit pe vremea împărăţiei lui Maximian. El era de neam egiptean, cu credinţa creştin şi cu rînduiala ostaş, sub comanda tribunului Campan, care avea sub el trei mii de ostaşi. Iar cînd Campan, cu voia împăratului, a mers cu ceata sa din Egipt la Calcedon, atunci li s-a poruncit de împărat tuturor celor mai mari peste oşti, să aducă jertfe idolilor împreună cu oştile lor. Deci, Campan a poruncit ca toţi ostaşii să aducă jertfă idolilor. Sfîntul Solohon şi cu dînsul alţi doi ostaşi, Pamfamir şi Pamfalon, au mărturisit că sînt creştini şi, deci, nu pot să aducă jertfă idolilor. Ei au mărturisit că nicidecum nu se vor lepăda de Hristos şi vor petrece pînă în sfîrşit în sfînta credinţă, chiar de ar pătimi munci cumplite.

Deci, Sfinţii Mucenici Pamfamir şi Pamfalon, fiind munciţi cu bătăi cumplite, şi-au dat sufletele în mîinile Domnului; iar Sfîntul Solohon, întărindu-se, chema cu îndrăzneală pe Hristos. Muncitorul Campan, fiind în nepricepere şi, mîniindu-se foarte tare, a poruncit să-i deschidă gura mucenicului cu sabia şi să-i toarne vin de cel jertfit idolilor. Atunci mucenicul, rozînd fierul cu dinţii, l-a sfărîmat în două şi, rupînd legăturile de pe sine, stătea înaintea muncitorului, mărind dumnezeirea lui Hristos şi ocărînd îndrăcirea lui Campan. În acel moment un glas din cer a venit spre sfîntul, întărindu-l şi îndemnîndu-l spre vitejeasca pătimire.

După aceasta, a muncit pe sfîntul în multe feluri, bătîndu-l fără milă, tîrîndu-l de picioare peste vîrfuri şi peste pietre ascuţite, de mîna dreaptă a fost spînzurat într-o casă, de o grindă, şi o piatră mare legată de piciorul stîng. Astfel a stat spînzurat de la ceasul al şaselea pînă la al noulea, îndemnîndu-l în tot chipul,

să se lepede de Hristos; dar el nu s-a supus. Tăindu-se funia cu secera, sfîntul a stat pe pămînt, fiind seara tîrziu. Atunci Campan, fiind cuprins de mînie neîmblînzită, a luat o trestie ascuţită şi a înfipt-o toată în urechea sfîntului. După aceasta, toţi ostaşii au plecat împreună cu tribunul; iar creştinii, venind, au luat pe sfînt, care slăbise foarte mult de atîtea munci, şi l-au dus pe un pat în casa unei creştine văduve. Acolo, sfîntul, gustînd puţină pîine şi apă, s-a întărit şi a vorbit cu creştinii cei ce stăteau de faţă, sfătuindu-i să fie nestrămutaţi în credinţă. Apoi, căutînd spre cer şi rugîndu-se, şi-a dat sufletul său în mîinile lui Hristos Dumnezeul nostru, Căruia se cuvine slava în veci. Amin.

Viaţa Cuviosului Eftimie Atonitul, care s-a nevoit în anul 980 (17 mai)

Cuviosul părintele nostru Eftimie a fost din Iviria, dintr-o cetate ce se numeşte Tac, fiu din părinţi dreptcredincioşi, slăviţi şi bogaţi. Deci, după ce tatăl său s-a lepădat de strălucirea şi slava cea vremelnică şi stricăcioasă a lumii acesteia, şi-a ales sărăcia cea întru Hristos, făcătorul de bogăţie şi s-a îmbrăcat în chipul cel îngeresc al monahilor, numindu-se Ioan, şi s-a dus în Constantinopol. Eftimie, fiind prea mic, a rămas împreună cu moşul lui, bărbat vestit întru slavă şi fapte bune, care l-a crescut în învăţătura şi sfătuirea Domnului. Trecînd puţină vreme, a luat împreună cu el pe Eftimie şi s-a dus în Constantinopol spre căutarea fiului său, Ioan, tatăl Cuviosului Eftimie. Aflîndu-l, l-a îndemnat cu multe cuvinte şi cu lacrimi să se întoarcă în patria sa. Însă, el nu numai că nu s-a înduplecat la rugămintea tatălui său, ci căuta în tot chipul să ţină cu dînsul şi pe fiul său, Eftimie, care i-a pricinuit mare mîhnire.

Deci, fiindcă se făceau multe pricini între dînşii pentru aceasta, deoarece Ioan căuta să ia pe fiul lui, iar tatăl său nu-l lăsa, pentru aceasta s-a înştiinţat Nichifor, împăratul de atunci, care a poruncit ca amîndoi să meargă la dînsul, aducînd împreună cu dînşii şi pe Eftimie. După ce au stat înaintea lui cîte trei şi a auzit pricina ce aveau pentru copil, împăratul a zis: "Să nu ia cu sila pe copil nici unul nici altul, ci să-l lase în voia lui Dumnezeu şi la care va voi copilul să meargă de voia sa, la acela să meargă". Lăsînd copilul în voia lui, a alergat îndată în mîinile tatălui pe care nu l-a văzut, nici nu l-a cunoscut pînă în ceasul acela. Fapta aceasta, pe care a făcut-o copilul, a pornit spre minune şi spre lacrimi pe toţi cei ce se aflau acolo.

Fericitul Ioan, primind pe fiul său ca din mîna lui Dumnezeu, l-a îmbrăcat îndată în chipul monahicesc şi l-a dat la dascăli ca să înveţe carte. Bunul Eftimie, avînd pe lîngă isteţimea minţii şi multă fierbinţeală şi sîrguinţă, a învăţat în puţină vreme atît înţelepciunea cea din afară, cît şi înţelepciunea lui Dumnezeu cea dinăuntru şi s-a arătat rîu al învăţăturilor Duhului. După aceasta a căzut în grea şi mare boală, însă, cu sprijinul şi ajutorul Preasfintei Stăpîne Născătoare de Dumnezeu, s-a făcut sănătos. Astfel sporea în fapte bune şi în înţelepciune. Iar dintre multele minuni ce se povestesc despre dînsul, este nevoie să amintim una din ele, spre încredinţarea celor multe.

Într-una din zile a venit la el un evreu, căutînd a-i vorbi de credinţă. Fericitul Eftimie nu voia nici într-un fel să vorbească cu evreul acela, zicînd: "Vorbirea cu evreii este deşartă!" Fiind îndemnat de tatăl său, cu sila s-a înduplecat a vorbi şi a început cu dovezi din Scriptura cea veche să surpe cuvintele evreului, să-i astupe gura. Deci, evreul, nesuferind biruinţa, a îndrăznit să grăiască hule împotriva Domnului nostru Iisus Hristos. Atunci fericitul Eftimie s-a aprins de dumnezeiasca rîvnă şi a zis: "Să se astupe gura care grăieşte hule asupra Domnului şi Dumnezeului nostru". Şi îndată evreul a rămas mut şi fără de glas şi a căzut la pămînt, scoţînd spume din gura lui cea hulitoare, încît zăcea cumplit în vederea tuturor; iar în cealaltă zi cu greu şi-a lepădat spurcatul lui suflet. Minunea aceasta a pricinuit tuturor frică şi spaimă şi minunatul Eftimie s-a făcut vestit în tot Constantinopolul.

Fericitul, urînd slava oamenilor, ca potrivnică slavei lui Dumnezeu, a fugit îndată împreună cu tatăl lui, ducîndu-se la Sfîntul Munte. Întîlnind acolo pe Cuviosul Atanasie, a voit să locuiască cu dînsul în sfinţita lavră. Iar dumnezeiescul cu adevărat Atanasie, văzînd cu ochiul cel străbătător al sufletului său darul Sfîntului Duh, care locuia în Eftimie, îl îndemna să ia vrednicia preoţiei. Deşi nu voia de la început să

primească, punînd înainte nevrednicia, cu toate acestea, supunîndu-se cuvintelor Cuviosului Atanasie, a fost hirotonit preot.

Atunci a adăugat nevoinţe peste nevoinţe şi înfricoşare peste înfricoşare, îmbogăţind foarte mult toate celelalte bunătăţi ce le avea; pentru aceasta s-a făcut vas dumnezeiesc al Preasfîntului Duh tălmăcind toată dumnezeiasca Scriptură, în limba ivirenilor şi scriind multe cărţi pline de învăţătură. El a zidit multe biserici şi bolniţe, împodobind tot Sfîntul Munte cu sihăstrii. Ce cuvînt poate să povestească, după vrednicie, bunătatea care o avea către toţi şi smerenia cea neînsemnată cu care a slujit 24 de ani tatălui său, care era bolnav, şi marelui Atanasie? După ce amîndoi s-au dus către Domnul, Sfîntul Eftimie a luat purtarea de grijă a Sfintei Lavre şi a întreg Sfîntului Munte. Pentru că era osîrdnic şi grabnic spre îndoita grijă şi iconomie a sufletelor şi a trupurilor fraţilor; iar din dumnezeiasca lui gură totdeauna izvorau rîuri de înţelepciune şi de învăţături pentru slava lui Dumnezeu.

Deci, după ce l-a stăpînit dorul cel desăvîrşit al liniştii, a pus egumen al lavrei pe George, rudenia lui; iar el se odihneşte în veci, bineplăcînd lui Dumnezeu ziua şi noaptea, neştiind nimeni de nevoinţele şi rodurile lui cele duhovniceşti. Căci el se sîrguia să le săvîrşească în ascuns, ca să nu le ştie altcineva, fără numai singur Dumnezeu, prin care s-a slăvit la arătare întru multe isprăvi ale lui, după cum ne vor arăta cele ce urmează.

Cuviosul, mergînd odată în Tesalonic, a fost primit cu multă dragoste de arhiereul locului, care era minunat în fapta bună, minunîndu-se de toate darurile cuviosului. Acolo era un evreu foarte bogat, prieten cu arhiereul, care îi făcea toată slujba şi pe care arhiereul, pentru răsplătirea prieteniei lui, îl sfătuia totdeauna şi îl îndemna cu multe cuvinte să creadă în Hristos, dar el nu se pleca nicidecum la aceasta. Cuviosul, cît timp a stat împreună cu arhiereul, evreul acela venea acolo după obiceiul său; şi, sfătuindu-l pe el arhiereul cele despre mîntuire, el nu numai că nu se pleca, dar căuta să vorbească cu dînsul de credinţă, vorbind cu mare obrăznicie şi defăimînd cuvîntul arhiereului ca pe un nimic.

Deci, arhiereul a rugat pe sfîntul să surpe mîndria evreului prin înţelepciunea cuvintelor sale; dar, sfîntul, fiind ucenic adevărat al lui Iisus Hristos Cel blînd şi smerit, zicea că el este pămînt şi cenuşă şi că aceasta se cuvine mai bine arhiereului, dar nu lui. După ce arhiereul a zis iarăşi, că de nu se va pleca cuvîntului lui, nu va înceta de a-l ruga pe el; deci, cu greu sfîntul s-a plecat cuvîntului lui şi a surpat toate acelea, care i le-a pus înainte evreul şi cu dovezi prooroceşti şi cu mult meşteşug i-a surpat gura lui; iar iconomia cea trupească a Domnului a propovăduit-o şi a încredinţat-o strălucit, pentru care evreul, nesuferind ruşinea ce i s-a făcut, a început să zică cuvinte hulitoare împotriva Domnului nostru Iisus Hristos.

Atunci sfîntul, căutînd la dînsul, a zis: "Pierzătorule, să se astupe gura ta, ca una ce grăieşte minciună şi hulă asupra Ziditorului tuturor şi Stăpînului nostru Iisus Hristos!" Atunci evreul îndată a rămas mut şi, căzînd la pămînt, îşi întorcea ochii şi gura. Văzînd aceasta toţi cîţi se aflau acolo, evrei şi creştini, s-au înspăimîntat şi s-au înfricoşat foarte mult. Deci, căzînd la picioare-le cuviosului, îl rugau să-i fie milă de el şi să-l tămăduiască. Atunci sfîntul, făcîndu-i-se milă, a ascultat rugăciunea lor şi, pecetluindu-l cu semnul Sfintei şi de viaţă făcătoarei Cruci, l-a tămăduit şi l-a făcut sănătos după cum era mai înainte.

Atunci evreul acela spunea tuturor cu glas mare că Iisus Hristos este Dumnezeu adevărat, Ziditor al tuturor, purtător de grijă şi ocîrmuitor al tuturor vietăţilor. Şi s-a botezat cu toţi ai casei sale; dar nu numai ai săi, ci şi toţi evreii care se aflau acolo şi au văzut minunea aceasta; ba încă şi alţi evrei de departe au crezut în Hristos. Apoi, evreul s-a tămăduit şi a adus sfîntului drept mulţumire mulţi bani, dar cuviosul nu i-a primit nicidecum, ci a poruncit să-i împartă la săraci.

Într-un timp a fost mare secetă în tot Sfîntul Munte şi toţi părinţii erau mîhniţi peste măsură pentru uscăciunea cea multă; deci, îl rugau pe cuviosul să facă rugăciune către Dumnezeu pentru aceasta. Dar, cuviosul, plecîndu-se de multă silă, s-a dus în biserica proorocului Ilie, care este aproape de sfînta mitropolie a Ivirului şi, rugîndu-se cu lacrimi Preaînduratului Dumnezeu şi, aducîndu-i Lui jertfa cea duhovnicească şi fără de sînge, îndată a început a ploua atîta ploaie, încît a săturat pămîntul, şi toţi au slăvit pe Dumnezeu, Cel ce slăveşte pe cei ce Îl slăvesc pe El.

Monahii din Sfîntul Munte aveau un obicei foarte vechi, şi anume: la praznicul cel cu totul luminos al Schimbării la Faţă a Mîntuitorului, se urcau pe vîrful muntelui şi făceau priveghere de toată noaptea; iar a doua zi, după ce se săvîrşea dumnezeiasca Liturghie, se pogorau iarăşi. Deci, cînd a sosit praznicul acesta, s-a suit şi dumnezeiescul Eftimie împreună cu alţi fraţi. Şi în vremea cînd voia să se facă dumnezeiasca Liturghie, toţi cu un glas rugau pe cuviosul ca el să săvîrşească dumnezeiasca Liturghie. Sfîntul, ascultînd cu multă smerită cugetare şi săvîrşind dumnezeiasca Liturghie, au ajuns pînă la ecfonisul, care zice: "Cîntare de biruinţă cîntînd, strigînd, glas înălţînd şi zicînd". Şi, pe cînd fraţii cîntau: "Sfînt, Sfînt, Sfînt, Domnul Savaot...", deodată a strălucit peste toţi o lumină nemăsurată împreună cu cutremur, încît toţi ceilalţi au căzut cu faţa la pămînt, numai fericitul Eftimie stătea singur, arătîndu-se ca un stîlp de foc şi rămînînd cu totul nemişcat; iar minunea aceasta l-a făcut pretutindeni mult mai vestit.

Pentru aceasta, după moartea arhiepiscopului Ciprului, Vasile, împăratul de atunci al grecilor, a trimis oameni cu scrisori, prin care îl ruga pe fericitul să primească purtarea de grijă a unei arhiepiscopii ca aceea. Iar cuviosul nu numai că n-a primit, dar n-a voit nici să audă despre aceasta, zicînd că el este cu totul nevrednic de o întîietate ca aceasta, de vreme ce este nevrednic să se păstorească pe sine, dar mai ales să păstorească pe alţii. Astfel avea înrădăcinată în inima sa smerita cugetare, maica tuturor faptelor bune.

Dar, potrivnicul diavol, care pizmuieşte şi face totdeauna război cu lucrurile cele bune şi plăcute lui Dumnezeu, nu putea să sufere isprăvile sfîntului, care sporeau în fiecare zi, cum şi faptele lui cele plăcute lui Dumnezeu, pe care le făcea întru slava lui Hristos Dumnezeul nostru; ci de zavistie şi de răutate se topea foarte mult. Pentru acestea, aflînd diavolul pe un monah oarecare, ce se arăta numai după chip monah, iar cu inima era pîngărit, necurat şi vrednic locaş al său, a intrat în el şi l-a înduplecat să omoare pe Cuviosul Eftimie, şoptind în urechile sale, cum a şoptit de demult Evei: "De vei ucide pe acest Eftimie, vei lua de la mine mari faceri de bine!" Astfel, ticălosul acela s-a făcut rob credincios al diavolului şi părtaş la fapta uciderii.

Deci, gătindu-şi cuţitul, s-a suit în munte unde era chilia cuviosului. Ucenicul sfîntului, văzînd pe acel monah că era cu totul stăpînit de diavol, avînd şi cuţitul în mînă, a închis uşa chiliei şi nu l-a lăsat să intre înăuntru. Atunci ucigaşul, negăsind pe Cuviosul Eftimie, să-şi sature turbarea care o avea asupra lui, a junghiat pe acel ucenic; şi, fugind de acolo, sărind şi strigînd fără rînduială, a întîlnit pe un alt ucenic al sfîntului şi l-a înjunghiat şi pe acela tot astfel. Apoi, mergînd puţin mai departe, a căzut pe pămînt cu faţa în jos şi, mărturisind toate cuvintele diavolului, şi-a lepădat în chinuri pîngăritul lui suflet. Sfîntul Eftimie, cunoscînd prin darul Sfîntului Duh ce s-a întîmplat ucenicilor lui din lucrarea diavolului, s-a pogorît din munte cu sîrguinţă şi a îmbrăcat pe ucenicul lui în chipul cel mare al monahilor şi, după puţină vreme, s-a dus către Domnul.

Tot diavolul, cîinele cel fără de ruşine şi viclean, nu suferea nicidecum să vadă isprăvile ce le făcea sfîntul spre slava lui Dumnezeu. Pentru aceasta a îndemnat pe un grădinar, să-l junghie pe sfînt. Deci, acela, gătind cuţitul, s-a apropiat de sfînt şi l-a împuns în pîntece. Dar, o, minune înfricoşată! Sfîntul a rămas nevătămat şi vîrful cuţitului s-a îndoit ca ceara, iar mîna care a lovit pe Sfîntul Eftimie, s-a uscat şi a rămas nemişcată. Atunci grădinarul, căzînd cu lacrimi înaintea cuviosului, a mărturisit bîntuiala diavolului şi îl ruga fierbinte să dobîndească iertare şi tămăduire. Sfîntul, milostivindu-se, a făcut rugăciune către Domnul pentru dînsul şi i-a dăruit sănătate la suflet şi la trup.

Dar ce cuvînt poate să povestească după vrednicie faptele cele bune ale acestui sfînt? Adică pătimirea, care împreună o avea cu toţi: milostivirea, alinarea, nemîngîierea, liniştea, starea cea de toată noaptea, rugăciunea neîncetată, smerenia, înjosirea la toate, în mîncări şi în haine, petrecerea cea aspră a trupului său, care purta fiare grele pe dînsul şi, în scurt, putem zice că era cu adevă-rat înger în trup pămîntesc şi luminător în lume nerătăcit, ţinînd cuvîntul vieţii.

Dar, fiindcă în tot locul sînt sminteli şi chiar pămîntul este loc al smintelilor, căci se întîmplă oarecare sminteli şi în Sfîntul Munte; pentru aceasta, toţi părinţii împreună rugau pe Sfîntul Eftimie să meargă în cetatea împărătească şi, cu hotărîri împărăteşti, să scoată din Athos sminteala şi să dea locului aceluia

pace desăvîrşită. Cuviosul, plecîndu-se cuvintelor lor, s-a dus în cetatea lui Constantin. Acolo l-a primit cu multă evlavie, împăratul împreună cu tot sfatul boierilor, l-au găzduit cu mare dragoste şi i-au împlinit îndată cererea lui.

Cîtă vreme cuviosul a stat acolo, a încălecat într-o zi pe un catîr şi se ducea cu un alt monah, într-o parte a cetăţii, care se numea Platia, pentru o trebuinţă oarecare. În cale era un cerşetor care cerea milă şi pe care văzîndu-l sfîntul, s-a milostivit şi se pregătea să-i dea ceva. Dar, catîrul cum a văzut pe cerşetor, s-a speriat şi s-a sălbăticit şi, răpind cu sila pe cuviosul, a fugit, lovind fără de rînduială cu picioarele, şi n-a stat pînă ce n-a aruncat la pămînt pe sfîntul şi l-a zdrobit. Deci, nişte creştini trecînd pe acolo şi, văzînd pe sfînt în acea stare, l-au ridicat şi l-au dus la locuinţa unde petreceau ei. Apoi, după puţine zile şi-a dat sfîntul său suflet în mîinile lui Dumnezeu în 13 zile ale lunii mai. Iar la îngroparea sfintelor lui moaşte s-au făcut multe tămăduiri şi minuni, spre arătarea sfinţeniei şi îndrăznelii cuviosului către Dumnezeu şi spre slava Domnului.

Apoi s-au adus sfinţitele lui moaşte în Sfîntul Munte şi s-au pus în sfîntul locaş al cinstitului şi slăvitului prooroc Înaintemer-gătorul şi Botezătorului Ioan, care a fost zidit de însuşi Cuviosul Eftimie, şi s-a numit al Ivirului, întru slava Tatălui, a Fiului şi a Sfîntului Duh, a unei dumnezeiri şi împărăţii, Căreia I se cuvine slava, cinstea şi închinăciunea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Teodot al Ancirei şi a Sfintelor şapte fecioare Muceniţe: Tecusa, Alexandra, Claudia, Fainia, Eufrasia, Matronia şi Iulia (18 mai)

(Pătimirea acestora este scrisă pe scurt de Nil Mărturisitorul, cel de o vîrstă şi dintr-o cetate cu Mucenicul Teodot, care a fost martor ocular)

Îndulcindu-mă din multele faceri de bine ale Sfîntului Mucenic Teodot, mă cred dator a lăuda pătimirea lui. Nu numai cu cuvintele, dar şi cu faptele sînt dator a mulţumi pentru dragostea lui. Nu sînt vrednic să-l cinstesc după vrednicie nici cu cuvintele, nici cu faptele; dar mă voi sîrgui, pe cît voi putea - socotesc că este de trebuinţă lucrul acesta -, ca să dau în scris viaţa şi pătimirea lui, spre înştiinţarea şi folosul iubitorului de Dumnezeu; adică cum a vieţuit în tinereţe şi cum a ajuns la cununa muceni-cească.

Unii spun despre dînsul că de la început a avut petrecerea de obşte cu toţi, nedeosebită de desfătarea lucrurilor celor dulci ale acestei lumi, că a fost căsătorit după lege şi că a avut cîrciumă pentru dobîndirea cîştigului celui necinstit; însă şi-a înfrumuseţat cu nevoinţa cea mai de pe urmă a muceniciei lui, viaţa cea mai dintîi a sa. Deci, grăiască cineva ceea ce voieşte; iar eu, cel care am petrecut de la început împreună cu mucenicul, voi spune acelea pe care le-am văzut cu ochii, învrednicindu-mă de sfintele şi folositoarele lui vorbe.

Mucenicul Teodot, mai înainte de a intra în muceniceasca nevoinţă, a făcut multe lucruri bune. La început s-a luptat împotriva poftelor trupeşti, deşi era căsătorit după lege, a ridicat război duhovnicesc, supunîndu-şi trupul duhului şi împlinind cuvîntul Apostolului: *Cei ce au femei, să fie ca cei ce nu au*. El atît de mult a sporit în fapte bune, încît şi altora putea să le fie învăţător al curăţiei şi al întregii înţelepciuni. Pentru că nu se robea cu dulcea pătimire sau cu vreo poftă necurată, ci înfrînarea şi postul le avea ca pe un început al tuturor bunătăţilor şi cu acestea se înarma în război ca şi cu o pavăză. El socotea omorîrea trupului că este desfătare potrivită omului creştin; iar dorirea bogăţiilor o biruia cu împărţirea tuturor averilor sale la săraci. Şi de mirare era în el aceasta că, prefăcîndu-şi viaţa lui în viaţă de cîrciumar, făcea multă neguţătorie duhovnicească, cîştigînd lui Dumnezeu multe suflete omeneşti. De vreme ce, sub chipul negustorului de cîrciumă, lucra apostoleşte în taină ca un episcop; iar prin învăţăturile şi sfătuirile sale de Dumnezeu insuflate, aducea pe elini şi pe iudei la Biserica lui Hristos, pe cei păcătoşi îi povăţuia la pocăinţă. El avea şi darul tămăduirii, căci, prin punerea mîinilor şi prin

rugăciune, tămăduia toate bolile trupeşti cele netămăduite între oameni; iar prin cuvîntul cel mîntuitor de suflete, vindeca rănile cele sufleteşti.

Pătimirea lui a fost astfel: un ighemon, cu numele Teotecn, a luat în stăpînire patria noastră, Ancira Galatiei. Acel stăpînitor era om tulburător şi cumplit, care se mîngîia cu uciderea şi cu vărsarea de sînge; iar faptele lui cele cu totul spurcate şi pline de necurăţie, nu poate să le grăiască nimeni. Acela, cerînd împăratului Diocleţian, prigonitorul Bisericii lui Hristos, stăpînirea ighemoniei, a făgăduit ca pe toţi creştinii care se află în Ancira, să-i întoarcă degrabă la păgînătatea elinească.

Deci, ajungînd la hotarele Ancirei, numai la auzul venirii sale, atît de mult i-a îngrozit pe toţi credincioşii, încît îndată s-au pustiit bisericile, iar locurile retrase şi munţii erau pline de creştini. După aceea, ighemonul acela a trimis vestitori unii după alţii, care să spună poporului cumplita îngrozire şi poruncă a muncitorului, prin care se poruncea ca bisericile creştineşti cu altarele lor să le risipească cu totul şi să le amestece cu pămîntul; iar pe toţi cei ce mărturisesc numele lui Hristos, să-i prindă, să-i lege cu lanţuri, să-i arunce în temniţă şi să-i păzească spre muncire, iar averile lor să le jefuiască. Atunci Biserica lui Hristos a fost întocmai ca o corabie în mijlocul valurilor celor cumplite, primejduindu-se şi temîndu-se de afundare. Căci, păgînii, năvălind asupra caselor creştineşti, jefuiau toate, trăgeau afară pe bărbaţi şi pe femei, pe tineri şi pe fecioare îi dădeau cu neruşinare spre necurăţiile acelor oameni spurcaţi; iar pe alţii îi legau cu lanţuri şi îi aruncau în temniţe.

Nu este cu putinţă a spune primejdiile acelea, care au fost asupra Bisericii în vremea aceea. Preoţii de la bisericile Domnului fugeau, lăsînd uşile deschise şi nu se afla loc unde să se ascundă cei ce fugeau de primejdie. Şi, jefuindu-li-se averile, foametea se simţea mult mai grea, decît în toate muncile de pînă aici.

Deci, cei ce umblau prin pustietăţi şi cei ce se ascundeau prin munţi şi prin peşteri, nesuferind foametea, se dădeau în mîinile păgînilor, nădăjduind la vreo milă din partea lor. Dar mai grea le era suferinţa acelor fugari, care, mai ales, au fost crescuţi în multă îmbelşugare, iar acum rodeau rădăcini din pustie şi de nevoie se hrăneau cu buruieni sălbatice.

Fericitul Teodot ajuta pe aceşti credincioşi într-acea vreme, după dumnezeieştile porunci, suferind multe osteneli şi dîndu-se în primejdii. Deoarece cîrciumăria nu era precum socotesc unii despre ea, ca să strîngă aur; ci s-a prefăcut într-adins ca o cîrciumă, ca să dea fără de frică adăpost şi odihnă în cîrciuma sa fraţilor celor izgoniţi. El avea multă purtare de grijă pentru credincioşii ţinuţi în legăturile temniţelor; iar pe cei ce scăpau din legături, îi ascundea la sine, hrănind şi ocrotind pe cei ce rătăceau prin munţi şi prin pustietăţi. El lua în taină trupurile sfinţilor mucenici ucişi în multe feluri, care erau aruncate spre mîncarea cîinilor, fiarelor şi a păsărilor; pentru că era dată poruncă de moarte de la muncitorul, asupra celor ce ar fi voit să îngroape trupurile mucenicilor. Deci, fericitul Teodot, luînd în taină trupurile acestora, le îngropa cu cinste. Astfel era casa dreptului acestuia, cîrciumă, dar şi scăpare a credincioşilor, pentru că sfîntul acesta nu era ştiut de păgîni că este creştin, părînd a fi cîrciumar. Dar în ascuns era tuturor de toate: acoperitor celor izgoniţi, hrănitor flămînzilor, doctor bolnavilor, întăritor celor ce se îndoiau, învăţător al dreptei credinţe, povăţuitor al vieţii celei plăcute lui Dumnezeu şi deşteptător spre nevoinţa mucenicească.

În acea vreme, Teotecn, slujitorul diavolului, a poruncit, ca toate bucatele şi băuturile care se vindeau în tîrg, adică pîinea şi vinul, să le spurce cu urîciunile jertfelor idoleşti; şi aceasta o făceau pentru creştini că, deşi nu voiau ei să se împărtăşească din necurăţiile închinătorilor de idoli, totuşi, cumpărînd şi mîncînd cele din jertfele idoleşti, se vor spurca. Deci, nu era cu putinţă să se aducă jertfă curată lui Dumnezeu, fiind spurcate şi pîinea şi vinul în toată cetatea. Acest lucru văzîndu-l fericitul Teodot, a cumpărat mai dinainte multă pîine, grîu şi vin şi le împărţea în taină la cei credincioşi, ospătînd la sine mulţi creştini. Atunci cîrciuma lui s-a făcut ca corabia lui Noe, care mîntuia lumea din potop. Precum atunci, toată lumea, înecîndu-se în ape, nu era cu putinţă cuiva a se mîntui afară din corabia lui Noe; tot astfel, şi acum, în cetatea noastră - zice scriitorul -, nici un creştin nu putea să se păzească de spurcăciunile idoleşti, afară de casa lui Teodot.

Astfel, cîrciuma lui s-a prefăcut în casă primitoare de oaspeţi, în biserică de rugăciune şi în altar preoţilor lui Dumnezeu, spre aducerea şi săvîrşirea celor fără de sînge dumnezeieşti Taine, că toţi alergau la el, ca cei din potop spre corabie. Aşa era cîrciuma dreptului acesta, aşa i-a fost neguţătoria şi dobînda lui. Însă, acum, destul despre aceasta, să vorbim şi despre alte fapte bune ale lui.

În acea vreme s-a întîmplat unui prieten al lui Teodot, cu numele Victor, să fie prins de păgîni, pentru o pricină ca aceasta: Unii din popii cei păgîneşti ai Artemidei l-au pîrît ighemonului, spunîndu-i că Victor ar fi hulit pe zeiţa lor şi că Apolon a siluit pe cea de un pîntece, sora sa, Artemida, şi a spurcat-o în ostrovul Delii, înaintea jertfelnicului; deci, se cade păgînilor să se ruşineze de nişte zei desfrînaţi ca aceia ai lor, care au făcut atîta fărăde-lege, de care oamenii cei înţelepţi nici nu pot auzi.

Auzind ighemonul acestea, a prins pe Victor cel clevetit şi l-a aruncat în temniţă. La acest legat mergeau păgînii, amăgindu-l şi zicîndu-i: "Supune-te ighemonului şi te vei învrednici de mare cinste, vei fi prieten al împăratului, vei cîştiga bogăţie multă de la dînsul şi vei petrece în palatul împărătesc. Iar de nu vei asculta pe ighemon, să ştii că te aşteaptă munci cumplite, casa ta va fi dărîmată, averile tale vor fi jefuite şi tot neamul tău se va pierde; iar trupul tău, după acele munci cumplite şi după moartea cea amară, se va arunca cîinilor spre mîncare". Acestea, şi mai multe, ziceau lui Victor păgînii.

Dar, mărturisitorul dreptei credinţe, Teodot, mergînd noaptea la dînsul în temniţă, îl îmbărbăta, zicîndu-i: "O, Victore, să nu asculţi nicidecum de acele cuvinte amăgitoare, care ţi le zic ţie păgînii, nici să te uiţi la sfatul lor cel viclean şi nici să te duci în urma lor, lăsîndu-ne pe noi; pentru că de vei face acestea, atunci vei cinsti mai mult spurcăciunea decît întreaga înţelepciune şi vei iubi nedreptatea în loc de dreptate. O, prietene, nu face aceasta! Căci să ştii că, pe cît aceia te momesc cu făgăduinţele lor viclene, pe atît te trag într-acea arătată pierzare. Oare nu cu făgăduinţe ca acestea au amăgit evreii pe Iuda vînzătorul? L-au folosit pe el cu ceva cei treizeci de arginţi pe care i-a luat? Nimic altceva n-a cîştigat, decît ştreangul de sugrumare. Deci, nu te nădăjdui că vei cîştiga ceva bun de la cei răi, pentru că făgăduinţele lor gătesc moarte veşnică!"

Cu astfel de cuvinte îmbărbăta dreptul Teodot pe Victor. Iar el, aducîndu-şi aminte de sfătuirea sfîntului, s-a arătat viteaz în pătimiri şi a răbdat cu vitejie muncile şi pentru acestea era lăudat de cei ce priveau la pătimirea lui, ca un mucenic al lui Hristos. Dar, cînd s-a apropiat de sfîrşitul nevoinţei sale şi cînd era gata să-şi ia cununa de la Hristos, a rugat pe muncitor să-l lase puţin, pînă va socoti ceva pentru sine. Atunci, îndată slujitorii au încetat de a-l munci şi l-au dus în temniţă, dîndu-i vreme să se gîndească. El a murit în temniţă din pricina atîtor munci ce suferise, nelăsînd nici o înştiinţare sau vreo adeverire despre sfîrşitul său; pentru aceasta pînă astăzi pomenirea lui este la îndoială.

Odată, fericitul Teodot s-a dus la un sat ce se numea Malor, care era departe de cetate ca la patruzeci de stadii. El auzise că acolo Sfîntul Mucenic Valent, cel ce a pătimit mai întîi în Medichina, săvîrşindu-se prin multe bătăi şi prin foc, s-a aruncat în rîul ce se numea Galios. Deci, s-a dus la satul acela, însă nu a intrat în el, ci a stat mai jos, lîngă rîu, la un loc depărtat de sat ca la două stadii. Şi a stat acolo pînă ce a aflat în rîu moaştele mucenicului şi le-a îngropat. Întorcîndu-se de acolo, a întîmpinat pe nişte fraţi de aceeaşi credinţă pe care, văzîndu-i, i s-a dat multă mulţumire, ca unul de obşte făcător de bine al tuturor. Ei i-au mulţumit mai ales pentru o mare facere de bine, pe care le-a arătat-o lor, pe cînd aceia au risipit altarul Artemidei şi s-au prins de rudeniile lor şi era să se dea ighemonului spre muncire. Dar, Teodot, cu mare purtare de grijă şi cu mult preţ, i-a răscumpărat din legături şi de la munci.

Deci, pentru aceasta închinîndu-se lui, îi mulţumeau. Sfîntul, bucurîndu-se de vederea lor, i-a rugat să prînzească cu dînsul şi, găsind un loc frumos, au şezut pe iarbă verde. Locul acela era împodobit cu pomi mulţi de livezi şi dumbravă cu multe flori mirositoare şi cîntări de păsări. Mai înainte de a prînzi ei, sfîntul a trimis pe doi în sat, să cheme pe preot ca, venind, să le binecuvinteze masa şi să prînzească împreună cu dînşii şi astfel să-i îngrădească în cale cu obişnuitele rugăciuni; pentru că sfîntul avea obicei a nu prînzi, nefiind de faţă preotul ca să-l binecuvinteze.

Mergînd cei trimişi în sat, au văzut pe preot ieşind din biserică, după cîntarea ceasului al şaselea, dar nu l-au cunoscut că este preot. Preotul, văzîndu-i pe ei înconjuraţi de cîini, a alergat şi, gonind cîinii, le-a urat de bine şi i-a întrebat: "Creştini sînteţi? Dacă sînteţi creştini, veniţi în casa mea, să ne veselim cu dragoste întru Hristos".

Iar ei i-au zis lui: "Creştini sîntem şi creştini căutăm!" Preotul, zîmbind, a zis către sineşi: "O, Frontoane - că aşa se numea preotul -, cît de adevărate sînt vedeniile visului! Pentru că am văzut în noaptea aceasta doi bărbaţi asemenea cu voi, grăind către mine şi spunîndu-mi: "Am adus comoara acestei ţări! Dar, de vreme ce vă văd pe voi de asemenea cu cei văzuţi în vis, spuneţi-mi comoara aceea". Răspuns-au bărbaţii cei trimişi: "Cu adevărat, noi avem pe bărbatul cel mai scump decît toată comoara, pe fericitul Teodot, pe care, de voieşti a-l vedea, arată-ne nouă mai întîi pe preotul satului acesta". Iar el a zis: "Eu sînt, cel pe care-l căutaţi! Deci, să mergem şi să aducem pe omul lui Dumnezeu în casa mea!" Mergînd preotul cu trimişii, a văzut pe Sfîntul Teodot şi l-a sărutat pe el şi pe fraţi, rugîndu-l să vină în sat la casa lui. Sfîntul Teodot se lepăda a merge, zicînd: "Mă sîrguiesc să mă întorc în cetate, pentru că am mare nevoinţă şi alergare pentru mîntuirea creştinilor! Deci, se cuvine să slujim fraţilor care sînt în primejdii şi în nevoi".

Făcînd preotul rugăciune, a binecuvîntat masa şi a început a prînzi. După prînz, Sfîntul Teodot, zîmbind, a zis către preot: "Cît de frumos este locul acesta pentru îngroparea sfintelor moaşte". Iar preotul a grăit către dînsul: "Tu sîrguieşte-te, ca să avem la acest loc moaşte sfinte". Grăit-a Teodot: "O, părinte, îngrijeşte-te numai ca, prin ajutorul lui Dumnezeu, să zideşti aici, fără zăbavă, casă de rugăciuni pentru primirea moaştelor sfinţilor şi degrabă se vor aduce la tine moaşte muceniceşti". Zicînd acestea, a scos inelul din deget şi l-a dat preotului, zicîndu-i: "Domnul să fie martor între mine şi tine, că degrabă se vor aduce aici moaştele mucenicilor!" Aceasta însă o zicea sfîntul, proorocind mai înainte despre punerea moaştelor sale acolo; pentru că el se sîrguia să intre în nevoinţa mucenicească şi să-şi săvîrşească alergarea sa. După aceasta sfîntul a mers în cetate, la casa sa, şi a aflat cele ale sale stricate ca de cutremur, fiind răsturnate de prigonitori.

În cetate erau şapte fecioare care, din tinereţe, se întăriseră în întreaga înţelepciune şi în frica lui Dumnezeu. Ele se logodiseră în curăţenia feciorească cu Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Mirele cel nestricăcios şi fără de moarte, dar acum îmbătrîniseră. Dintre ele, cea mai bătrînă era fericita Tecusa, mătuşa lui Teodot. Pe acelea prinzîndu-le muncitorul, după ce le-a pus la foarte multe munci, n-a putut să le silească la păgînătate. Atunci le-a dat pe ele la nişte tineri desfrînaţi spre batjocură, prihănind astfel buna credinţă creştină. Deci, fiind duse fecioarele spre spurcare, au suspinat din adîncul inimii şi, ridicîndu-şi ochii spre cer, se rugau lui Dumnezeu, zicînd: "Doamne, Iisuse Hristoase, cît timp am fost într-a noastră putere ca să ne păzim fecioria curată, ştii cu cîtă pază şi osîrdie am ferit-o pe ea neprihănită pînă astăzi; acum, aceşti tineri fără de ruşine, au luat stăpînire asupra trupurilor noastre; deci, Tu Însuţi să ne păzeşti curate precum voieşti".

Astfel rugîndu-se sfintele fecioare cu tînguire Domnului, un tînăr mai fără de ruşine, a apucat pe Sfînta Tecusa, cea mai bătrînă dintre ele, vrînd să o batjocorească. Iar ea, apucîndu-se de picioarele lui, cu lacrimi zicea către dînsul: "Fiule, ce fel de îndulcire va fi vouă de la noi? Ce fel de mîngîiere veţi avea, batjocorind trupurile noastre cele obosite de bătrîneţe, de postiri, de dureri şi de munci, precum singuri aţi văzut. Eu am acum mai mult de şaptezeci de ani, iar celelalte surori ale mele sînt ceva mai mici decît mine. De aceea, este cu totul necuviincios vouă, fiind aşa de tineri, să poftiţi la nişte trupuri moarte, pe care îndată le veţi vedea mîncate de fiare, de vreme ce ighemonul a hotărît să nu ne învrednicească pe noi nici de îngropare".

Astfel, Sfînta Tecusa, grăind cu plîngere către tineri, şi-a aruncat acoperămîntul de pe capul său şi-i arăta lui cărunteţile sale, zicînd: "Ruşinează-te, fiule, de acestea că şi tu, mi se pare, ai pe maica ta, care acum mai este încă între cei vii, tot aşa de bătrînă; iar de a murit, apoi adu-ţi aminte de ea şi lasă-ne pe noi, că vei avea plată de la Stăpînul nostru Hristos, pentru că nu este deşartă nădejdea de la El".

Tînărul acesta împreună cu ceilalţi s-au umilit de nişte cuvinte ca acestea ale sfintei şi, încetînd din pofta lor, au început a plînge. Apoi lăsîndu-le pe ele, s-au dus, nefăcînd rău sfintelor fecioare. Auzind tiranul că

fecioarele au rămas nebatjocorite, n-a poruncit să le mai supere pentru curăţia lor, ci a poruncit să le facă preotese zeiţei Artemida, poruncindu-le, ca în tot anul - după obiceiul elinesc -, să spele idolii în iezerul din apropiere. Deci, sosind ziua acelui praznic necurat al spălării idolilor, care în toţi anii se săvîrşea cu mare dănţuire, ei au pus pe fiecare idol într-o căruţă deosebită şi îl trăgeau, mergînd după ei tot poporul cu dănţuire spre iezer; iar din porunca ighemonului, trăgea pe sfintele fecioare înaintea idolilor. Fiecare din fecioare era goală şi pusă în căruţe deosebite, stînd astfel spre rîs şi spre batjocură.

Ieşind toată cetatea la praznicul acela şi la acea privelişte, se auzea glas de trîmbiţe, ţambale şi cîntecele femeilor, care dănţuiau cu capetele descoperite şi cu părul despletit; iar din pricina zgomotului poporului care juca, se cutremura pămîntul. În fruntea poporului mergea fiul cel de viperă, ighemonul Teotecn, şi toţi, îndreptîndu-şi ochii spre fecioarele cele dezvelite, unii se prăpă-deau cu rîsul, alţii se mirau de vitejia şi răbdarea lor; iar altora, văzînd trupurile lor rănite de bătăi, le era milă de dînsele şi plîngeau.

Astfel săvîrşindu-se prăznuirea cea necurată, Sfîntul Teodot era într-o mare grijă pentru sfintele fecioare, temîndu-se ca nu cumva vreuna din ele, slăbind întru nevoinţe, să cadă de la Hristos, nădejdea sa. Deci se ruga pentru dînsele lui Dumnezeu cu dinadinsul, ca să le întărească întru pătimire; pentru aceasta, el s-a închis la rugăciune în casa unui bărbat sărac, cu numele Teoharid, care era aşezată aproape de biserica sfinţilor patriarhi Avraam, Isaac şi Iacov, şi acolo se ruga împreună cu Pahronie, ruda sa, cu Teodot cel tînăr, fiul unui prieten al său şi cu alţi creştini. Deci, căzînd Sfîntul Teodot cu faţa în jos, zăcea la pămînt, rugîndu-se de la ceasul întîi al zilei pînă la al şaselea, cînd le-a spus femeia lui Teoharid, că corpurile sfintelor fecioare au fost înecate în iezer. Auzind o înştiinţare ca aceasta, Sfîntul Teodot s-a ridicat puţin de la pămînt şi, stînd în genunchi, şi-a înălţat mîinile sale spre cer şi, udîndu-se cu multe lacrimi, ca nişte picături de ploaie, a zis: "Mulţumesc Ţie, Stăpîne, că ai auzit glasul plîngerii mele şi nu ai lepădat în deşert lacrimile mele!"

Apoi a întrebat pe acea femeie, în ce chip a înecat în apă pe acele fecioare şi în ce loc, lîngă mal sau la mijloc. Iar ea spunea, zicînd: "Eu stăteam acolo aproape cu alte femei şi am văzut cum ighemonul îndemna cu multe momeli pe sfintele fecioare ca să slujească idolilor la spălarea lor, făgăduindu-le multe daruri. Însă n-a sporit nimic, ci mai ales a rămas ruşinat de Sfînta Tecusa, care l-a defăimat cu cuvinte ocărîtoare. Iar popii Artemidei şi ai Atenei le dădeau lor haine albe şi cununi de flori, ca să slujească cu dînşii idolilor, dar fecioarele au scuipat hainele; iar cununile acelea aruncîndu-le la pămînt, le-au călcat cu picioarele. Deci, ighemonul a poruncit, ca să lege de grumajii fecioarelor nişte pietre grele şi, punîndu-le în luntre, să le ducă pe ele în adînc şi acolo să le înece. Astfel au fost înecate ele în acea apă ca la două stadii departe de mal".

Acestea auzindu-le sfîntul, a petrecut pînă seara, sfătuindu-se cu Polihronie şi cu Teoharid, cum ar putea să scoată trupurile sfintelor fecioare din iezer şi să le dea obişnuitei îngropări. După aceea, pe la apusul soarelui, a venit la dînşii un tînăr creştin, cu numele Grigorie, care le-a spus că ighemonul a pus lîngă iezer străji de ostaşi să păzească, ca să nu ia creştinii din iezer trupurile fecioarelor. Deci, sfîntul s-a mîhnit foarte mult că nu îi era cu înlesnire să scoată trupurile sfinte; pe de o parte, din cauza străjilor ce erau puse, iar pe de alta, din cauza greutăţii pietrelor care erau legate de grumajii sfintelor din care una singură era atît de grea, încît abia putea o căruţă să o ducă.

Spre seară, Sfîntul Teodot a ieşit singur la biserica sfinţilor patriarhi, care era aproape şi pe care păgînii o îngrădiseră, ca să nu intre în ea cineva dintre creştini; deci, aruncîndu-se la pămînt înaintea ei, s-a rugat mult. Apoi, sculîndu-se, s-a dus la biserica sfinţilor părinţi; şi, aflînd-o şi pe aceea îngrădită de păgîni, s-a aruncat înaintea ei la rugăciune.

Auzind în spatele lui oarecare strigare şi gîlceavă şi, părîndu-i-se că vine cineva după dînsul, s-a sculat şi s-a întors la casa lui Teoharid, unde, adormind puţin, i s-a arătat în vedenie mătuşa lui, Sfînta Tecusa, zicîndu-i: "Dormi, fiule Teodote, şi nu ai pentru noi nici o grijă, nici nu-ţi aduci aminte de învăţătura cu care te-am învăţat cînd erai copil şi te-am povăţuit spre fapta bună mai presus de nădejdea părinţilor tăi. Cînd eram vie, niciodată nu m-ai defăimat, ci m-ai cinstit ca pe o maică; iar acum, după trecerea mea din această lume, m-ai uitat pe mine, deşi erai dator să-mi slujeşti pînă în sfîrşit. Mă rog, nu lăsa trupurile

noastre să stea în apă spre mîncarea peştilor, ci sîrguieşte-te îndată de le scoate pe ele, deoarece şi tu, după două zile, vei intra întru nevoinţa pătimirii. Deci, scoală-te şi mergi la iezer; însă, fereşte-te de vînzător". Acestea zicîndu-le, s-a dus de la dînsul.

Sfîntul Teodot, sculîndu-se îndată din somn, a spus acea vedenie fraţilor, şi toţi cu lacrimi s-au rugat Domnului să le ajute a afla trupurile sfintelor muceniţe. Deci, fericitul Teodot, socotind într-însul vedenia, nu pricepea ce înseamnă cuvîntul acela de pe urmă, care i l-a spus lui, zicîndu-i: "Fereşte-te de vînzător!" Dar lucrul acela s-a făcut cunoscut prin cuvîntul ce ne stă înainte: După ce s-a făcut ziuă, tînărul Grigorie împreună cu Teoharie, a trimis ca să se încredinţeze mai bine, despre ostaşii cei ce păzeau, nădăjduind că acum se vor fi dus la praznicul Artemidei, pe care păgînii îl săvîrşeau într-acea zi.

Ducîndu-se trimişii, au văzut că încă nu se duseseră ostaşii şi, întorcîndu-se, au spus fraţilor; deci, au petrecut toată ziua aceea în post şi rugăciune. Iar după ce a înserat, au plecat spre iezer, fără să mănînce, luînd nişte seceri ascuţite, ca, intrînd în apă, să taie funiile ce ţineau pietrele legate de grumajii sfintelor. În noaptea aceea era întuneric mare. Nici luna şi nici stelele nu luminau. După apusul soarelui s-a apropiat de acel loc înfricoşat, dar nimeni nu mai îndrăznea să treacă pe acolo, deoarece se vedeau multe trupuri, oase şi capete tăiate; unele erau înfipte în pari ascuţiţi, iar altele se tăvăleau pe pămînt. Deci, fiind cuprinşi de frică, au auzit glas, zicînd: "Teodot, mergi cu curaj!"

Ei iarăşi s-au îngrozit de glasul acela şi s-au însemnat fiecare cu semnul Sfintei Cruci. Atunci îndată s-a arătat în văzduh, în partea dinspre răsărit, o cruce prealuminoasă, aruncînd raze de foc, pe care, văzînd-o, şi-au schimbat frica în bucurie. Deci, căzînd în genunchi, s-au închinat Sfintei Cruci şi s-au rugat Domnului. Apoi, sculîndu-se, au plecat în drumul lor spre iezer; dar, iarăşi ascunzîndu-se vedenia crucii, s-a făcut întuneric mare, neputînd să se vadă unul pe altul. Atunci, căzînd o ploaie mare, pretutindeni se făcuse apă şi noroi, aşa că abia puteau călca cu picioarele; iar drumul fiind foarte alunecos, mai mare le era osteneala decît frica.

După aceea au stat iarăşi la rugăciune, cerînd ajutor de la Dumnezeu la o nevoie ca aceea; şi, iată că deodată, li s-a arătat lumina cea de foc, arătîndu-le pacea. Apoi Sfîntului Teodot i s-au arătat doi bărbaţi în haine luminoase, avînd perii capetelor şi bărbile lor cărunte, grăind către dînsul: "Îndrăzneşte, Teodot, Domnul nostru Iisus a scris numele tău în rîndul mucenicilor, auzind rugăciunea ta cea cu lacrimi vărsată pentru aflarea trupurilor sfintelor lui mirese. Noi sîntem trimişi de dînsul în ajutorul tău şi facem parte din ceata acelor sfinţi părinţi, la care te-ai rugat în noaptea trecută înaintea bisericii lor; deci, după ce vei merge la iezer, vei vedea întrarmat pe Sfîntul Mucenic Sosandru, îngrozind şi izgonind pe ostaşii ce păzesc, şi nu se cade ţie să aduci cu tine pe vînzătorul!"

Acestea zicîndu-le, s-au făcut nevăzuţi. Sfîntul Teodot n-a socotit cine este vînzătorul care merge cu dînsul. Deci, urmînd lumina cea de foc, care li s-a arătat lor, au venit la iezer. Atunci, deodată s-au făcut fulgere şi tunete înfricoşate şi a căzut ploaie mare şi furtună cu vînt cumplit; iar ostaşii de frică au fugit, nu numai din cauza furtunii celei mari şi a tunetelor celor înfricoşate, însoţite cu fulgere şi cu vărsare mare de ploaie, dar, mai ales, pentru vedenia aceea de spaimă; pentru că au văzut pe un bărbat mare înarmat, avînd zale, pavăză, coif pe cap şi în mîini o suliţă mare şi toate acestea străluceau ca focul. Acesta era Sfîntul Mucenic Sosandru. Ostaşii au fugit abia vii de o vedenie ca aceasta, fiind cuprinşi de mare frică. Deci, apa iezerului, din cauza vînturilor şi a furtunii, a ieşit la celălalt mal, încît s-a văzut fundul rîului şi, din această pricină, se puteau vedea trupurile sfintelor muceniţe.

Deci, mergînd acolo, au tăiat cu secerile funiile de la grumajii lor şi, luînd trupurile lor, le-au pus în căruţe şi le-au adus la biserica sfinţilor patriarhi, unde le-au îngropat lîngă biserică. Numele acelor sfinte fecioare sînt acestea: Tecusa, Alexandra, Claudia, Fainia, Eufrasia, Matronia şi Iulia. Aceste sfinte fecioare au pătimit în optsprezece zile ale lunii lui mai.

Făcîndu-se ziuă, a sosit ştire în cetate că s-au furat trupurile fecioarelor din iezer. Atunci ighemonul, popii şi ceilalţi închinători de idoli, s-au umplut de mînie şi oriunde vedeau vreun creştin, îl prindeau şi îl aduceau la cercetare. Astfel, mulţi credincioşi fiind prinşi, au fost rupţi cu dinţii ca de nişte fiare.

Sfîntul Teodot, înştiinţîndu-se de aceasta, voia să se dea singur în mîinile păgînilor, dar a fost oprit de fraţi. Iar monahul Polihronie, schimbîndu-şi hainele şi făcîndu-se ca un lucrător de pămînt, a mers la tîrg, vrînd cu dinadinsul să afle cele ce s-au întîmplat, dar, îndată a fost prins de nişte elini şi dus la ighemon, unde, bătîndu-l şi făcîndu-i multe răni, l-a întrebat despre cei ce au luat trupurile sfintelor. Apoi, dacă a văzut sabia scoasă asupra capului lui, s-a îngrozit de moarte şi, temîndu-se, a spus adevărul, că Teodot cîrciumarul a scos trupurile din iezer şi le-a îngropat pe ele lîngă biserica patriarhilor. Deci, păgînii, îndată dezgropînd din pămînt moaştele sfintelor muceniţe, le-au ars în foc; iar pe Teodot îl căuta spre muncire. Despre toate acestea i s-a spus sfîntului chiar în seara acelei zile. Atunci sfîntul a cunoscut că Polihronie - ruda şi prietenul său - este vînzătorul de care îi porunceau sfinţii să se ferească. Deci, şi-a pus în gînd să se dea pe el la munci pentru Dumnezeu, zicînd fraţilor: "Rugaţi-vă pentru mine lui Hristos Dumnezeul nostru, ca să mă învrednicească cununii muce-niceşti".

Atunci toţi s-au rugat cu dînsul în toată noaptea aceea, iar sfîntul zicea în rugăciunea sa: "Doamne Iisuse Hristoase, nădejdea celor deznădăjduiţi, dă-mi putere să săvîrşesc cu bine nevoinţa alergării muceniceşti şi primeşte sîngele meu cel vărsat ca o jertfă ce se aduce Ţie pentru cei chinuiţi pentru Tine; uşurează greutatea lor şi alină viforul cel cumplit al gonirii, ca în pace şi linişte adîncă să petreacă cei ce cred întru Tine, Stăpîne". Făcîndu-se ziuă, sfîntul se sîrguia să iasă, ca să se ducă la muncire, dar s-a făcut plîngere mare între fraţi şi, cuprinzîndu-l pe el, ziceau: "Mîntu-ieşte-te, o, Teodote, lumina cea luminoasă şi dulce a Bisericii noastre pentru că, după trecerea acestor primejdii, vei moşteni cereasca lumină, iar pe tine te vor primi cetele sfinţilor îngeri şi ale arhanghelilor şi te va străluci slava Sfîntului Duh şi a Domnului nostru Iisus Hristos, Cel ce şade de-a dreapta Tatălui. De nişte bunătăţi ca acestea îţi va fi pricinuitoare alergarea acestei nevoinţe de acum. Iar nouă, celor ce rămînem în învăluire, ducerea ta de la noi, nu ne va aduce altceva, decît numai plîngere, tînguire şi suspinare".

Astfel, plîngînd toţi, Sfîntul Teodot pe fiecare îl îmbrăţişa şi-l săruta cu sărutarea cea mai de pe urmă. Şi le-a poruncit ca, atunci cînd va veni preotul Fronton din satul Malos să-i aducă inelul, să-i dea aceluia moaştele lui, de vor putea să le ia în taină. Zicînd acestea, s-a însemnat cu semnul Sfintei Cruci peste tot trupul şi a ieşit fără temere. Mergînd el, doi din cei mai mari cetăţeni cunoscuţi ai lui l-au întîmpinat şi, voind să arate sfîntului acea dragoste de prietenie, îi ziceau să se ascundă repede, că popii Atenei şi ai Artemidei şi poporul îl pîrăsc la ighemon, că pe toţi creştinii îi sfătuieşte să nu se închine pietrei celei nesimţitoare şi lemnului, şi multe alte spuse asupra lui. Iar Polihronie zicîndu-i că el a furat trupurile fecioarelor, i-a spus: "Deci, păzeşte-te, Teodote, pînă ce ai vreme, pentru că lucrul acesta este fără de minte, ca singur să te dai la munci". Atunci sfîntul a zis către dînşii: "Dacă îmi sînteţi prieteni şi voiţi să-mi arătaţi dragostea voastră, să nu mă împie-dicaţi de la calea pe care am apucat, ci, mai bine, duceţi-vă la judecător şi spuneţi celor mari, că Teodot pe care îl părăsesc popii şi poporul, se află înaintea uşii". Sfîntul, zicînd aceasta către dînşii, a mers îndată şi a intrat în mijlocul divanului şi căuta cu faţa veselă spre uneltele de muncă. Acolo era un cuptor înfocat, căldări fierbînd roate şi alte multe.

Sfîntul, privind spre toate acestea, nu se înspăimînta, nici nu se tulbura cu gîndul, ci stătea vesel, arătîndu-şi vitejia inimii. Ighemonul, căutînd spre dînsul, i-a zis: "Nimic din muncile ce-ţi sînt puse înainte nu vei pătimi, dacă te vei pleca să aduci jertfe zeilor; pentru că vei fi liber de toate pîrile pe care toată cetatea şi popii le pun asupra ta, te vei face prieten nouă şi vei fi iubit de împărat şi cu cinste te vei cinsti de la dînsul, dacă te vei lepăda de Iisus, pe Care Pilat, cel ce a fost mai înainte de noi, L-a răstignit în Iudeea. Deci, socoteşte în tine cu înţelegere, o, Teodote, că ne pari a fi om înţelept şi se cuvine ca omul cel cu pricepere să le facă toate cu socoteală şi cu luare aminte; depărtează-te de la toată nebunia şi pe ceilalţi creştini depărtează-i de la aceea şi, astfel, vei stăpîni toată cetatea; pentru că te voi pune popă lui Apolo, mai marele zeu, care arată poporului daruri multe, spune mai înainte cele ce au să fie şi tămăduieşte bolile cu meşteşug doctoricesc. Acestuia de îi vei sluji, tu vei putea pune popi celorlalţi zei prin tine se vor ridica la dregătorii mari, prin tine se vor ridica judecătorii, prin tine se va orîndui pămîntul pentru treburile poporului. Se vor adăuga ţie, pe lîngă cinste, bogăţii multe, neamul tău va fi luminos între neamuri şi, de ai trebuinţă acum de averi, îţi voi da îndată".

Ighemonul, zicînd acestea, s-a ridicat un glas din popor, care fericea pe Teodot pentru darurile ce i se dădeau, sfătuindu-l să le ia. Dar, Sfîntul Teodot a început a răspunde astfel către ighemonul Teotecn:

"Mai întîi doresc acest dar de la Domnul meu Iisus Hristos, pe care tu l-ai ocărît ca pe un om prost. Lăsaţi-mă să vă dau pe faţă rătăcirea şi înşelăciunea zeilor voştri şi să mărturisesc prin cuvinte scurte, Taina întrupării şi minunile Fiului lui Dumnezeu, pentru că se cade o, Teotecne, ca credinţa mea în Hristos s-o arăt înaintea voastră a tuturor, cu lucrul şi cu cuvîntul. De faptele zeilor voştri îmi este ruşine a grăi, însă, voi zice acestea spre înfruntarea voastră. Acela pe care voi îl numiţi Dia şi credeţi că este zeu mai mare decît toţi zeii, s-a întins atît spre necurata poftă de femei şi de copii, cît avea început şi sfîrşit toată răutatea; că Orfeu, făcă-torul vostru de stihuri, povesteşte că Dia a ucis pe Saturn, adevăra-tul său tată, şi pe adevărata sa maică cea rea o avea femeie, din care a născut o fiică, Persefona; dar şi cu aceea a păcătuit şi mai avea femeie pe sora sa, Junona; precum şi Apolon a spurcat pe sora sa, Artemida, în capiştea din ostrovul Delos. De asemenea şi Aris se îndrăcea cu pofta desfrînării spre Venus şi Ifesto spre Atina, fiind fraţi de sînge.

Din acestea vezi oare, ighemoane, cît este de spurcată fărădelegea zeilor voştri? Legea nu pedepseşte oare pe cei ce fac unele ca acestea? Deci, voi vă lăudaţi cu nişte zei desfrînaţi ca aceştia, neruşinîndu-vă a vă închina ucigătorilor de tată, amestecătorilor de sînge, preadesfrînaţilor, spurcătorilor de copii şi vrăjitorilor; pentru că acest făcător de stihuri le-a scris despre zeii voştri, ca şi cum ar lăuda lucrurile lor cele urîte. Faptele şi minunile Domnului nostru Iisus Hristos sînt potrivnice lor. Ele toate sînt curate şi n-au nici o prihană; pentru că sfinţii prooroci au vestit mai înainte Taina întrupării, zicînd: În vremile cele mai de pe urmă se va pogorî Dumnezeu din cer către oameni şi va petrece cu dînşii ca un om, făcînd semne şi minuni negrăite, tămăduind bolile celor neputincioşi şi învrednicind pe oameni Împărăţiei cerului.

Iar despre întruparea Lui, despre pătimirea pentru noi, despre moartea Lui cea de voie şi despre învierea din morţi, aceiaşi sfinţi prooroci au vestit mai înainte cu toată adeverirea. Martori ai întrupării Lui sînt haldeii şi vrăjitorii Persiei cei preaînţelepţi, care, prin măiestria arătării stelei, au cunoscut naşterea Lui cea trupească şi, venind cu daruri la Dînsul, I s-au închinat ca unui Dumnezeu. Martori ai învierii Lui sînt chiar ostaşii romani, cărora le-a fost încredinţată paza mormîntului. Aceia au văzut sculares Domnului din mormînt, cea dumnezeiască şi atotputernică, şi, ducîndu-se în cetate, au vestit-o arhiereilor. Iar faptele cele de minuni ale Domnului nostru, pe care le făcea vieţuind cu oamenii, cine le va spune cu de-amănuntul?

Întîi a prefăcut apa în vin, cu cinci pîini şi doi peşti a săturat cinci mii de oameni în pustie; pe cei bolnavi îi tămăduia cu cuvîntul, umbla pe mare ca pe uscat; de stăpînirea Lui se temea furia focului; celui orb din naştere i-a dăruit vedere; pe cei şchiopi i-a făcut să umble; cu porunca Lui au înviat morţii, pe Lazăr cel mort de patru zile, l-a ridicat din mormînt cu cuvîntul şi l-a întors la viaţă. Cu nişte minuni ca acestea preaslăvite şi preaminunate S-a arătat că este Dumnezeu adevărat şi Atotputernic, iar nu om de rînd între oameni".

Sfîntul mucenic, mărturisind acestea cu glas mare pentru Domnul nostru Iisus Hristos, toată mulţimea poporului închinător de idoli s-a tulburat şi mugea ca o mare umflată de vînturi. Popii îşi smulgeau părul, îşi rupeau hainele de pe ei, îşi stricau cununile; iar poporul, mîniindu-se, striga cu răcnete necuviincioase şi cîrtea contra ighemonului, zicînd: "Pe un hulitor de zei ca acesta vrednic de moarte, îl laşi să grăiască multe şi nu îl munceşti şi îl pedepseşti îndată?"

Atunci ighemonul, mai mult aprinzîndu-se de mînie, a poruncit ostaşilor să dezbrace hainele de pe mucenic şi gol să-l spînzure la muncă şi cu unghii să-i strujească trupul. Deci, singur s-a sculat de la locul său, vrînd să muncească pe sfîntul cu mîinile sale. Şi se auzeau glasuri de tulburare, propovăduitorii strigînd, poporul pornindu-se cu mînie şi gîlceavă şi slujitorii pregătindu-se să muncească pe robul lui Hristos, luîndu-şi uneltele cele de muncă în mîini; singur mucenicul era în pace şi netulburat cu duhul şi stătea cu linişte sufletească, ca şi cum nu s-ar fi ridicat împotriva lui o tulburare ca aceea.

Deci, l-au spînzurat gol şi l-au strunjit cu unghii de fier fără de milă; iar el se lumina şi zîmbea cu faţa, ca şi cum nu ar fi fost muncit, pentru că avea pe Cel ce-l ajuta, pe Domnul nostru Iisus Hristos. Fiind astfel muncit, slujitorii se schimbau, pentru că unii ostenind, alţii luau uneltele şi-l munceau. Iar mucenicul era

nebiruit, pătimind ca într-un trup străin, deoarece avea toată mintea sa adîncită întru Domnul. Ighemonul Teotecn, văzînd acestea, a poruncit să toarne pe rănile lui oţet tare, amestecat cu sare, şi cu făclii să-i ardă coastele.

Deci, mucenicul, fiind astfel ars, a simţit putoare din arderea trupului său şi pentru aceasta a început a-şi întoarce nasul puţin. Acest lucru, văzîndu-l ighemonul, a alergat îndată la el, şi i-a zis: "Teodote, unde este acum îndrăzneala cuvintelor tale? Pentru că te văd biruit de munci! Cu adevărat, de n-ai fi hulit pe zei şi de te-ai fi închinat puterii lor, apoi n-ai fi pătimit unele ca acestea. Au nu te-am sfătuit, fiind om prost şi vrăjmaş, să nu te împotriveşti poruncii împăratului, care are stăpînire peste sîngele tău?"

Mucenicul i-a răspuns: "O, ighemoane, nu mă socoti că sînt biruit de munci, văzînd că-mi întorc puţin nasul de la putoarea acestui trup ars; ci porunceşte slujitorilor tăi, să facă porunca mai cu silinţă, pentru că-i văd slabi şi cu lenevire făcînd lucrul lor; iar tu caută alte munci şi mai cumplite, ca să cunoşti puterea Domnului meu, Care mă întăreşte şi cu al Cărui ajutor împuternicindu-mă, nu te bag în seamă pe tine, ca pe un rob prost ce eşti, nici pe împăratul tău".

Astfel grăind sfîntul, ighemonul a poruncit să-l bată cu pietre peste gură, să-i sfărîme fălcile şi să-i zdrobească dinţii. Sfîntul, primind această bătaie, zicea către ighemon: "Chiar şi limba de mi-ai tăia-o, tot nimic nu vei spori; pentru că Dumnezeul nostru Iisus Hristos ascultă pe robii Săi, chiar cînd ei tac".

Slujitorii, ostenind de multă muncire, ighemonul a poruncit să ia pe Sfîntul Teodot, să-l închidă în temniţă şi să-l ţină acolo pentru altă muncire. Mucenicul, fiind dus prin cetate la legăturile temniţei, avînd tot trupul rănit, arăta biruinţa sa asupra muncitorului şi a diavolului prin însăşi rănile acelea. Iar mulţimii poporului, înconjurîndu-l şi uitîndu-se spre el ca la o privelişte, le arăta puterea lui Hristos, zicînd: "Vedeţi toţi cît de minunată şi atotputernică este puterea lui Hristos, Domnul meu? Astfel le dă putere celor ce pătimesc pentru El, ca să nu simtă durerile trupeşti cele din bătăi. Neputinţa trupească o face mai tare decît focul şi pe oamenii cei de neam prost îi ridică la îndrăzneală atît de mare, încît nesocotesc poruncile împăraţilor şi îngrozirile boierilor. Tuturor, fără de făţărnicie, Stăpînul nostru le dăruieşte cu nelipsire darul Său, celor de neam prost, ca şi celor de neam bun; robilor, ca şi celor liberi; barbarilor, ca şi elinilor celor ce cred în El". Şi iarăşi, arătîndu-şi rănile sale, zicea: "Nişte jertfe ca acestea de la cei credincioşi, se cuvine a se aduce lui Hristos, Dumnezeului nostru, Care a pătimit singur pentru fiecare din noi". Astfel grăind sfîntul cu glas mare către popor, a intrat în temniţă şi l-au închis în legături.

După ce au trecut şaisprezece zile, ighemonul Teotecn a poruncit să pregătească un divan în mijlocul cetăţii, la un loc mai înalt. Deci, scoţînd din temniţă pe Sfîntul Mucenic Teodot, l-au pus înaintea judecăţii şi au zis către el: "Teodot, apropie-te de noi, pentru că socotesc că, pedepsindu-te cu muncile cele mai dinainte, acum ţi-ai lăsat mîndria cea de mai dinainte şi te-ai făcut mai bun. Cu adevărat, fără de socoteală, singur ai adus asupra ta atîtea munci, pentru că noi nu vrem să te muncim. Deci, acum lepădîndu-ţi împotrivirea ta, recunoaşte stăpînirea atotputernicilor zei, ca să te învredniceşti darurilor noastre, pe care ţi le-au făgăduit şi le făgăduim şi acum, de te vei închina zeilor; iar de nu, apoi îndată vei vedea focul cel pregătit asupra ta, fiarele cele ascuţite şi gurile fiarelor celor deschise spre sfîşierea ta".

Sfîntul mucenic a răspuns: "O, Teotecne, ce lucru atît de cumplit vei putea să afli asupra mea, care ar fi în stare să biruiască puterea Domnului meu, care mă întăreşte pe mine? Deşi trupul meu, precum vezi, este foarte rănit de cele dintîi munci, însă, încearcă puterea cea nouă în mine şi adaugă mădularelor mele alte feluri de munci, ca să vezi că pot să le sufăr pe toate".

Deci, ighemonul a poruncit ca iarăşi să spînzure pe sfînt şi să-l strujească cu unghii de fier, înnoind rănile lui cele dintîi. Iar sfîntul, fiind muncit, mărturisea cu glas mare numele lui Iisus Hristos. Apoi, luînd pe pătimitorul, îl tîrau pe hîrburi ascuţite. După aceasta, spînzurîndu-l, iarăşi îl strujeau, încît nu se mai găsea loc sănătos pe trupul lui, astfel tot trupul era ca o rană; numai limba era întreagă şi cu aceea slăvea şi mulţumea lui Dumnezeu; iar pe muncitori şi pe slujitori îi ocăra ca pe nişte neputincioşi. Ighemonul neştiind cum să muncească mai mult pe sfîntul, a dat contra lui sentinţa de moarte, astfel: "Pe Teodot, apărătorul credinţei galileenilor, vrăjmaşul zeilor noştri, potrivnicul poruncii împărăteşti şi ocărîtorul

meu, stăpînirea noastră porunceşte, ca să fie tăiat cu sabia şi trupul lui să se ardă cu foc, ca să nu se îngroape de creştini".

Deci, sfîntul, fiind dus la tăiere într-un cîmp de lîngă cetate, venea după el popor mult, bărbaţi şi femei, vrînd să-i vadă sfîrşitul. Ajungînd sfîntul la locul cel de moarte, s-a rugat lui Dumnezeu, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, Făcătorul cerului şi al pămîntului, Cel ce nu părăseşti pe cei ce nădăjduiesc spre Tine, mulţumesc că m-ai învrednicit pe mine să fiu cetăţean ceresc şi părtaş al împărăţiei Tale. Te laud că mi-ai dat putere să biruiesc pe balaurul acela şi să-i sfărîm capul; însă Te rog, dă credincioşilor Tăi uşurare din scîrbele ce sînt puse asupra lor, ca cu mine să se sfîrşească gonirea ce se face de către păgîni asupra Bisericii Tale. Dă pace Bisericii Tale, izbăvind-o de muncirea diavolului". Sfîrşind rugăciunea a zis "Amin". Apoi, întorcîndu-se, a văzut pe fraţi plîngînd şi le-a zis: "Fraţilor, nu plîngeţi după mine, ci preamăriţi pe Domnul nostru Iisus Hristos, Care mi-a dat putere a-mi săvîrşi nevoinţa şi a birui pe vrăjmaş; iar eu mă voi ruga cu îndrăzneală lui Dumnezeu pentru voi". Zicînd aceasta, şi-a plecat cinstitul său cap sub sabie şi, tăindu-i-se, s-a sfîrşit întru Domnul, în şapte zile ale lunii iunie.

Deci, slujitorii, aducînd lemne multe, le-au pus peste trupul mucenicului, vrînd să-l ardă după porunca tiranului. Dar, deodată, cu puterea lui Dumnezeu, s-a făcut o furtună mare şi, arătîndu-se o lumină ca fulgerul, strălucea împrejurul trupului mucenicului, şi nimeni nu îndrăznea să se apropie ca să aprindă lemnele. Ighemonul, înştiinţîndu-se de acestea, a poruncit ostaşilor să treacă la locul acela şi să păzească trupul, ca să nu-l fure creştinii.

Făcîndu-şi ostaşii colibă de stîlpări de finic şi de trestii, şedeau acolo. Fiind tîrziu - după rînduiala lui Dumnezeu - a trecut pe acolo preotul Fronton, care purta inelul mucenicului, mergînd de la satul său în cetate. El nu ştia nimic de sfîrşitul Sfîntului Teodot. Asinul lui era încărcat cu vin vechi, pe care îl ducea să-l vîndă în cetate, pentru că era lucrător de vie şi din aceea îşi hrănea casa.

Cînd s-a apropiat de acel loc unde zăcea trupul mucenicului şi pe care îl păzeau ostaşii, asinul s-a poticnit şi a căzut. Văzînd ostaşii aceasta, au alergat să-i ajute lui Fronton să-şi ridice asinul, şi i-au zis: "Străinule, unde mergi acum noaptea? Abate-te şi dormi cu noi, că şi păşune este aici pentru dobitocul tău".

Deci, preotul Fronton s-a plecat dorinţei lor şi a rămas la ei; iar trupul mucenicului zăcea acoperit cu găteji şi fîn. Lîngă colibă era foc şi bucate gătite pentru cină; deci, ostaşii au chemat pe oaspete, ca să mănînce cu ei. Luînd el un vas, l-a umplut cu vin de al său şi l-a dat lor să-l bea. Iar ei, gustînd, au lăudat vinul că este foarte bun, întrebîndu-l de cîţi ani este. Fronton le-a răspuns: "Este de cinci ani". Bînd ei vin şi neştiind că oaspetele este creştin şi preot, vorbeau fără ferire, povestindu-i toate ce se întîmplaseră în zilele acelea şi îi spuneau cum şapte fecioare au fost înecate, deoarece n-au vrut să spele idolii şi cum Teodot cîrciumarul a scos noaptea trupurile lor din iezer şi le-a îngropat. Făcîndu-se cercetare pentru aceea, el singur a venit la judecată şi s-a dat la munci de bunăvoie. El a răbdat cu bărbăţie muncile, ca şi cum ar fi fost de aramă sau din fier. Şi, iată aici trupul aceluia tăiat, pe care îl păzim după poruncă.

Ascultînd preotul vorba lor, mulţumea în sine lui Dumnezeu, că i-a dat a şti de pătimirea şi de sfîrşitul Sfîntului Teodot şi se gîndea în sine cum ar putea să fure acel cinstit trup. Deci, umplînd iarăşi vasul cu vin, le-a dat lor, poftindu-i să bea cît vor şi astfel i-a îmbătat. După ce au adormit, preotul s-a sculat şi s-a apropiat de trupul Sfîntului Mucenic şi, descoperindu-l, îl săruta. Apoi a scos inelul din degetul său şi l-a pus în degetul mucenicului, zicînd: "O, Sfinte Teodot, mucenice al lui Hristos, împlineşte ceea ce mi-ai făgăduit mie".

Deci, punînd trupul şi capul aceluia pe asin în locul vinului, şi, legîndu-l bine, a dat drumul dobitocului, care s-a dus în satul preotului, aducînd pe el trupul mucenicului. Iar preotul a pus iarăşi gătejele şi fînul la loc ca şi cum ar fi trupul mucenicului şi, venind la colibă, s-a culcat.

Preotul, sculîndu-se dimineaţa, a început a se mîhni pentru asin, zicînd: "Mi-a fugit dobitocul! Oare nu l-a furat cineva?" Şi pentru aceasta ostaşii se sîrguiau împreună cu el, neştiind că este furat trupul mucenicului, pentru că vedeau gătejele şi fînul la locul lor. Lăsînd preotul vinul, s-a dus, prefăcîndu-se

că-şi caută asinul, şi nu s-a mai întors, ci s-a dus de-a dreptul în satul său. Asinul, fiind povăţuit de înger, a mers în acel loc unde Sfîntul Teodot a prînzit cu preotul Fronton, şi a lăudat acel loc frumos, ca fiind cuviincios de primirea sfintelor moaşte şi sfătuia pe preot să zidească o casă de rugăciune şi să aştepte moaşte muceniceşti.

Venind asinul acolo, stătea, nepăşind nicăieri mai departe, pînă ce a sosit stăpînul său, fericitul Fronton preotul, şi a luat moaştele mucenicului. Chemînd nişte fraţi credincioşi, le-a îngropat în locul acela cu cinste şi după o vreme oarecare a zidit o biserică în numele Sfîntului Mucenic Teodot şi întru slava lui Hristos Dumnezeul nostru. Acestea le-am scris cu toată încredinţarea, eu, smeritul Nil,- adaugă scriitorul vieţii acestuia -, vouă, fraţilor iubiţi întru Domnul, ca unul ce ştiu viaţa lui şi am fost împreună cu el în legăturile temniţei, iar voi să le citiţi cu credinţă şi să le ascultaţi cu dragoste, ca să aveţi parte cu Sfîntul slăvitul Mucenic Teodot şi cu toţi sfinţii, care s-au nevoit pentru dreapta credinţă, întru Iisus Hristos Domnul nostru, Căruia I se cuvine slava şi stăpînirea în veci, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh. Amin.

Sfinţii Mucenici Petru, Dionisie, Andrei, Pavel, Cristina, Eraclie, Paulin şi Venedim (18 mai)

În vremea prigonirii Bisericii lui Dumnezeu, cînd ostaşii lui Hristos îşi puneau sufletele pentru Domnul lor şi cînd tot pămîntul se roşea cu sîngele mucenicilor, atunci un tînăr frumos cu numele Petru, tare la trup şi viteaz cu duhul în sfînta credinţă creştinească, a fost prins în Lampsac, cetatea Elespontului, şi adus la Opidim ighemonul, spre cercetare. Deci, ighemonul l-a întrebat: "Creştin eşti?" Petru a răspuns: "Sînt creştin cu adevărat". Ighemonul îi zicea: "Iată, ai înaintea ochilor poruncile nebiruiţilor împăraţi; deci, jertfeşte marii zeiţe Venera". Tînărul răspunse: "Ighemoane, mă minunez, că voieşti a mă îndemna să mă închin unei femei spurcate şi desfrînate, care a făcut atîtea fapte urîte, încît îmi este ruşine a le pomeni. Oare, voi, nu pedepsiţi pe cei ce îndrăznesc să facă astfel de desfrînări, pe care le-a făcut zeiţa voastră? Dacă voi o numiţi desfrînată, apoi cum să mă închin şi să-i aduc jertfă ei, fiind atît de spurcată şi desfrînată. Mie mi se cade să mă închin lui Dumnezeu Cel viu şi adevărat, împăratul tuturor veacurilor, lui Hristos Domnul meu. Lui să-I aduc jertfă de rugăciune, de umilinţă şi de laudă".

Ighemonul, auzind acestea, a poruncit să-l întindă pe roată, să-i muncească trupul cu lemne şi cu fiare şi să-i sfărîme oasele. Robul lui Dumnezeu, cu cît era muncit mai mult, cu atît se arăta mai tare şi viteaz în puterea lui Hristos, Care îl întărea. El rîdea de nebunia ighemonului şi, ridicîndu-şi ochii spre cer, zicea: "Mulţumescu-Ţi, Doamne Iisuse Hristoase, Cel ce mi-ai dat atîta tărie şi răbdare! Învredniceşte-mă încă pînă la sfîrşit să biruiesc puterea vrăjmaşului cel păgîn". După aceasta, ighemonul, văzînd că cu muncile nu poate să biruiască pe acel viteaz tînăr creştin - pe Sfîntul Petru -, a poruncit să-i taie capul cu sabia.

În acea vreme, un oarecare Dionisie, bărbat creştin, a fost prins şi ţinut legat în temniţă. Ighemonul, voind să se ducă din Lampsac în Troada, care se învecina cu Elespontul, i-au adus doi ostaşi cu numele Andrei şi Pavel, cu credinţa creştini şi de neam din Mesopotamia. Pe aceştia i-au prins păgînii şi împreună cu ei a fost adus şi un oarecare Nicomah, care striga neîncetat şi zicea: "Sînt creştin".

Ighemonul, văzînd pe Nicomah mărturisind că este creştin, a întrebat pe Andrei şi pe Pavel: "Voi ce ziceţi că sînteţi?" Ei au răspuns: "Şi noi tot creştini sîntem". Ighemonul a zis către Nicomah: "Jerfeşte zeilor, după porunca împăratului!" Nicomah răspunse: "Nu ştii că creştinii nu aduc jertfe idolilor?" Atunci ighemonul a poruncit să-l dezbrace, să-l spînzure la muncire şi să-i chinuiască trupul, strujindu-l cu unghii de fier. Nicomah, fiind muncit astfel, cînd era aproape de sfîrşitul său şi voia să cîştige cununa pe care o avea ca şi în mîinile sale, deodată a pierdut-o. Pentru că, schimbîndu-se din mărturisirea cea bună, s-a lepădat de Hristos şi a strigat, zicînd: "Eu niciodată n-am fost creştin; deci, sînt gata a jertfi zeilor". Atunci, îndată a încetat a-l munci şi l-au scos de la muncire. Dar, cînd ticălosul călcător de lege a adus jertfă idolilor şi s-a închinat lor, îndată a căzut asupra lui diavolul şi l-a trîntit la pămînt. Astfel se

îndrăcea, muşcîndu-şi limba cu dinţii şi curgîndu-i spume de sînge, pînă ce cu greu şi-a lepădat ticălosul său suflet!

Pe cînd se întîmpla aceasta, o creştină oarecare, fecioară de 16 ani, cu numele Cristina, a strigat din popor către cel ce se îndrăcea, zicînd: "O, ticălosule şi pierdutule, pentru ce ţi-ai dobîndit munca cea veşnică şi nespusă pentru un scurt timp?"

Ighemonul, auzind aceasta, a poruncit să prindă îndată pe acea fecioară şi s-o aducă la el. Apoi a întrebat-o: "Eşti creştină?" Fecioara răspunse: "Sînt creştină şi plîng pentru pierderea acelui om ticălos, care n-a răbdat muncile cele de puţină vreme, ca astfel să poată cîştiga odihna cea veşnică". Ighemonul a grăit către dînsa: "El, jertfind zeilor, şi-a cîştigat acum odihna, pentru ca voi, creştinii, să nu rîdeţi de dînsul. De aceea, Atena şi Venera cea mare au voit de l-au răpit de aici; deci, voiesc ca să aduci şi tu jertfă zeilor acestora, ca să nu fii batjocorită cu ruşine şi arsă de vie în foc". Sfînta răspunse: "Dumnezeul meu este mai mare decît tine! De aceea, nu mă tem de îngrozirile tale, pentru că nădăjdu-iesc spre Dînsul că mă va apăra şi-mi va da răbdare în toate".

Atunci ighemonul a poruncit s-o dea la doi tineri desfrînaţi, ca s-o batjocorească şi s-o spurce; iar pe Andrei şi pe Pavel a poruncit să-i arunce în temniţă unde era şi Dionisie. Deci, tinerii cei fără de ruşine, luînd pe curata şi sfînta fecioară a lui Dumnezeu, au dus-o cu bucurie la locuinţa lor, voind să-şi săvîrşească pofta. Dar, cînd au dus-o în casa lor, îndată s-a stins în trupurile lor focul cel firesc al desfrînării şi au murit mădularele cele de poftă; şi, astfel silindu-se pînă la miezul nopţii s-o batjocorească, n-au putut. La miezul nopţii s-a arătat lîngă fecioară un tînăr prealuminos şi deodată toată casa s-a umplut de o lumină negrăită.

Tinerii, văzînd acea lumină, de frică au căzut ca morţi şi, abia venindu-şi în simţiri, s-au plecat la picioarele sfintei şi stăruiau să se roage lui Dumnezeu pentru dînşii, ca să nu-i ajungă vreun rău. Ea, ridicîndu-i, le-a zis: "Nu vă temeţi! Dar să ştiţi că tînărul pe care l-aţi văzut, este sfîntul înger, care a fost trimis de Hristos Dumnezeul meu la mine, spre păzirea fecioriei mele, fiind gata ca îndată să omoare pe toţi, care vor îndrăzni a se atinge de mine". Şi astfel, sfînta fecioară a rămas curată, păzindu-se de Dumnezeu.

A doua zi, tot poporul cetăţii, fiind îndemnat de popii păgîneşti, s-a dus la ighemon şi a cerut să-i dea în mîinile lor pe creştinii cei ţinuţi în temniţă. Ighemonul, scoţînd pe cei legaţi, pe Dionisie, Andrei şi Pavel le-a zis: "Vi se cade să aduceţi jertfă marii zeiţe Atena". Sfinţii au răspuns: "Nici pe Atena, nici pe oricare alt diavol cinstit de voi nu-l ştim, nici n-am cinstit vreodată pe alt Dumnezeu, afară de Dumnezeul nostru, Iisus Hristos". Auzind poporul aceste cuvinte ale sfinţilor mucenici, a zis către ighemon: "Să-i dea pe ei în mîinile lor, că hulesc pe zeii lor. Deci, ighemonul a poruncit mai întîi să-i bată pe mucenici şi după aceea să-i dea poporului.

Poporul, legînd cu funii de picioare pe sfinţi, i-a tîrît cu mult zgomot pînă la cetate, ca acolo să-i omoare cu pietre. Pe cînd îi ucidea pe sfinţii mucenici, Sfînta fecioară Cristina, înştiinţîndu-se, a alergat la acel loc, strigînd, plîngînd şi căzînd peste sfinţii ce se ucideau, zicea: "Să mor şi eu cu voi pe pămînt, ca împreună să vieţuim în cer". Şi s-a adus la cunoştinţă ighemonului, că fecioara care a fost dată spre batjocură, a fost izbăvită din mîinile des-frînaţilor de un tînăr luminos; deci, scăpînd, a căzut pe trupurile creştinilor ce s-au omorît.

Atunci ighemonul a poruncit s-o tragă la o parte şi s-o omoare cu sabia. Astfel, aceşti sfinţi mucenici, luptîndu-se împreună contra diavolului, a lumii şi a lui Opidim ighemonul, s-au învrednicit a fi biruitori cu ajutorul lui Hristos. Au fost omorîţi atunci: Sfîntul Petru cu felurite munci; Sfinţii Dionisie, Andrei şi Pavel, cu pietre; iar Sfînta fecioară Cristina, cu sabia. Acestea s-au făcut în Lampsac, pe vremea împărăţiei lui Deciu.

Sfinţii Mucenici Eraclie, Paulin şi Venedim erau cetăţeni ai Atenei şi acolo au propovăduit cu multă îndrăzneală pe Hristos, îndemnînd pe toţi păgînii să se depărteze de la deşarta slujire de idoli şi să se

boteze în numele Tatălui, al Fiului şi al Sfîntului Duh. Pentru aceea i-a prins şi i-a dat stăpînitorului Atenei. Şi, cercetîndu-i, au mărturisit pe adevăratul Dumnezeu, Făcătorul a toată făptura; iar pe idoli i-au numit pietre nesimţite, lemne şi lucruri făcute de mîini omeneşti. Deci, au fost munciţi cu multe feluri de munci; iar mai pe urmă, fiind aruncaţi într-un cuptor, s-au sfîrşit şi au luat cununile cele nestricăcioase de la Hristos Dumnezeul nostru, Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

Sfîntul Sfinţit Mucenic Patrichie, Episcopul Prusiei, cu cei trei nepoţi: Acachie, Menandru şi Polien (19 mai)

Scaunul Sfîntului episcop Patrichie a fost cetatea Prusiei din ţara Bitiniei. Acolo a propovăduit credinţa în Hristos, certînd rătăcirea elinească şi întorcînd pe mulţi de la închinarea idolilor la Hristos Dumnezeu. De aceea a fost prins de păgîni, împreună cu cei trei preoţi: Acachie, Menandru şi Polien. Ei au fost aduşi spre cercetare la Iulie, ighemonul Bitiniei, slujitorul cel mai osîrdnic al dracilor. Mergînd el la apele cele calde, a poruncit să lege cu lanţuri de fier pe episcopul creştin şi pe preoţii lui şi să-i aducă după sine. Ajungînd la apele cele calde şi, scăldîndu-se pentru sănătate, a adus jertfe spurcatului zeu Asclipie şi urîtei zeiţe Sotirei. Şezînd apoi la judecată şi, punînd de faţă pe arhiereul Patrichie cu preoţii săi, a zis către ei: "O, nebunule, vezi cît este de mare puterea zeilor noştri, cel ce te-ai alipit la basmele cele deşarte şi chemi pe Hristos? Vezi ce fel de lucrare de tămăduire a dat acestora spre sănătatea noastră? Dar mai întîi să cunoşti ce fel este puterea tatălui nostru, Asclipie, ce fel este darul, căruia şi tu - de voieşti să scapi din legături şi munci şi să petreci cu pace în patria ta - să-i cazi înainte cu smerenie, cu rugăminte şi cu jertfe".

Sfîntul Patrichie a răspuns: "O, cît de multe răutăţi ai spus în puţine cuvinte, ighemoane". Atunci ighemonul a zis cu mînie: "Ticălosule, ce fel de răutăţi grăiesc eu, de care mă cerţi pe mine? Eşti dator a mărturisi că sînt adevărate, fără de înşelăciune şi vicleşug toate lucrurile care se văd cu ochii. Oare nu vezi cu ochii tămăduirile ce se fac din aceste ape calde, cu puterea zeilor noştri atotputernici?" Grăit-a Sfîntul Patrichie: "Luminate ighemoane, pentru începătura, curgerea şi călcarea acestor ape, de doreşti să ştii adevărul, eu îţi voi spune, dacă voieşti să mă asculţi cu blîndeţe".

Zis-a ighemonul: "Deşi nu aştept de la tine altceva, decît numai basme împodobite cu cuvinte, însă grăieşte, ca să aud ce ai să spui". Grăit-a sfîntul: "Nu am să spun basme, ci adevărul". Zis-a ighemonul: "Deci, care este începutul acestor ape calde? Vei zice că nu este puterea zeilor noştri?" Iar sfîntul a grăit: "Sînt creştin şi tot cel ce mărturiseşte această sfinţenie a creştinătăţii şi se închină adevăratului Dumnezeu al tuturor, are mintea plină de înţelepciunea dumnezeieştilor taine; deci, şi eu, măcar că sînt om păcătos, însă, mărturisindu-mă, voi fi rob al lui Hristos. Adevărul acestei ape ştiu a-l arăta". Zis-a ighemonul: "Dar cine va fi acela atît de îndrăzneţ şi nesocotit, care s-ar crede că este mai înţelept decît filosofii?"

Grăit-a sfîntul: "Înţelepciunea acestei lumi este nebunie la Dumnezeu, pentru că este scris: Cel ce prinde pe cei înţelepţi întru viclenia lor este Domnul nostru Iisus Hristos Care, mulţumind Tatălui Său, zice: "Mărturisescu-mă Ţie, Părinte, Doamne al cerului şi al pămîntului, că ai ascuns acestea de cei înţelepţi şi pricepuţi şi le-ai descoperit pruncilor". Şi iarăşi Apostolul zice: "N-au cunoscut adevărul că, dacă l-ar fi cunoscut, n-ar fi răstignit pe Domnul slavei". Zis-a ighemonul către el: "Mari lucruri grăieşti, dar neînţelese; însă, spune-mi cu a cui putere şi rînduială curg aceste ape calde şi cu a cui putere fierb cu atîta căldură? Eu, cu adevărat, o socotesc faptă a purtării de grijă a zeilor noştri, care au voit cu un chip ca acesta, să ajute sănătăţii omeneşti".

La acestea răspunzînd Patrichie, arhiereul lui Hristos, a zis către ighemon: "Mai înainte de a începe a grăi, porunceşte, ighemoane, să se ridice îngrădirea aceasta ca, astfel, toţi să poată asculta cuvintele mele". Poruncind ighemonul, s-a luat acea îngrădire şi a umplut poporul locul acela împrejur. Deci, sfîntul a început a grăi cu glas mare, aşa: "Focul şi apa le-au făcut din nimic acelaşi Făcător, Care a făcut neamul

omenesc prin Fiul Său cel unul născut, Atotputernicul şi veşnicul Dumnezeu. Deci, din foc cu Cuvîntul a făcut lumina, soarele şi pe ceilalţi luminători şi i-a rînduit astfel: pe unul să strălucească noaptea, iar pe altul să lumineze ziua; pentru că pînă acolo a întins puterea Lui cea atotputernică peste toată zidirea, pînă unde a voit. Din ape a alcătuit tăria cerului şi pe aceleaşi ape a întemeiat pămîntul; iar cu purtarea Sa de grijă cea mai înainte ştiutoare, le-a rînduit pe toate acestea în cer şi pe pămînt, fără de care nu era cu putinţă să vieţuiască omul, pe care îndată voia să-l zidească. Ştiind mai înainte că oamenii cei zidiţi de El, vor mînia pe Atotputernicul Dumnezeu, Ziditorul lor şi, deci, lepădînd cinstirea cea adevărată a lui Dumnezeu, îşi vor face idoli fără de suflet şi se vor închina lor, de aceea două locuri au gătit la care vor să se mute oamenii după această viaţă pămîntească. Locul cel dintîi l-a numit cu lumina cea veşnică, l-a umplut de bogate şi negrăite bunătăţi; iar pe celălalt loc, l-a umplut cu întunericul cel neluminat, cu focul cel nestins şi cu muncile cele veşnice.

Locul cel luminos va fi locuit de acei care ascultă poruncile Lui şi se sîrguiesc a-I plăcea Lui, iar în cel întunecos să se arunce acei care, prin viaţa lor cea rea, supără pe Făcătorul lor, pentru care vor dobîndi muncile cele veşnice. Deci, cei ce vor fi în locul cel luminos, vor vieţui în bucurie neîncetată şi fără de sfîrşit cu viaţă fără de moarte; iar cei din locul cel întunecos se vor munci neîncetat în veacul cel nesfîrşit. Ziditorul, despărţind focul de apă şi lumina de întuneric, precum le-a zidit pe fiecare din ele deosebi, tot astfel şi pe fiecare le-a aşezat deosebit la locul său. Însă, foc şi apă este atît deasupra tăriei cerului, cît şi dedesuptul pămîntului. Deci, apa care se vede pe pămînt, adunată în adunările sale, s-a numit mare; iar cea de sub pămînt se numeşte adînc, din care se trimite apă din sînurile pămîntului spre trebuinţa oamenilor şi a vietăţilor celor ce trăiesc pe pămînt, ca prin nişte tuburi purtătoare de ape.

Acea apă, ieşind deasupra pămîntului, se face izvoare sau puţuri sau pîraie; deci, din acele ape, dacă vreunele se apropie cu curgerea lor de focul cel de sub pămînt, acelea, încălzindu-se de fierbinţeala focului, izvorăsc ape calde; iar cele ce îşi au curgerea departe de foc, acelea fireşte sînt reci. În acest chip sînt ape calde, deoarece se apropie de focul cel de sub pămînt în curgerea lor. În oarecare locuri adînci sînt mai reci, încît se îngheaţă ca gheaţa, de vreme ce sînt mai depărtate de foc. Deci, focul cel de sub pămînt este rînduit spre muncirea sufletelor păgînilor; iar apa cea mai dedesubt, care este rece ca gheaţa, se numeşte tartar. Acolo zeii voştri şi închinătorii lor primesc munca, care nu se sfîrşeşte niciodată, precum au scris oarecare dintr-ai voştri făcători de stihuri, zicînd: marginile pămîntului şi ale mării nu sînt nimic altceva, decît numai hotarele cele mai de pe urmă ale acelora la care Iapet şi Saturn - acesta este numele zeilor voştri - nu sînt mîngîiaţi nici de strălucirea luminii soarelui, nici de răcorirea vîntului; adică, zeii voştri, fiind în întuneric şi în tartar, nu-i luminează, nici nu-i încălzeşte lumina soarelui şi, fiind în foc, vîntul nu-i răcoreşte. Tartarul este sub pămînt, cu atît mai adînc decît alte adîncuri, cu cît cerul este deasupra pămîntului mai înalt decît toate înălţimile. Cum că focul cel de sub pămînt este gătit pentru cei necuraţi, să te încredinţezi chiar din acel foc, care iese din pămînt în Siţelia".

Ighemonul, auzind aceste cuvinte ale sfîntului, a întrebat: "Dar, oare Hristos al vostru este ziditor al tuturor lucrurilor celor grăite de tine?" Sfîntul Patrichie a răspuns: "Cu adevărat Hristos este Ziditorul a toată făptura, iar nu altul, căci este scris: *Toate printr-Însul s-au făcut şi fără de Dînsul nimic nu s-a făcut, din ce s-a făcut.* Şi iarăşi: Zeii păgînilor sînt diavoli; iar Domnul a făcut cerurile". Atunci, ighemonul a întrebat a doua oară: "Pe Hristos Îl socoteşti că este ziditor al cerului?" Sfîntul a răspuns: "Pe Hristos Îl cred, după ceea ce este scris: Că voi vedea cerurile, lucrul degetelor tale, luna şi stele pe care Tu le-ai întemeiat".

Zis-a ighemonul: "Deci, de te voi arunca pe tine în aceste ape fierbinţi, al căror Făcător zici că este Hristos, iar nu zeii noştri, oare te va păzi pe tine Hristos nevătămat de fierbinţeala acestora?" Răspuns-a sfîntul: "Ştiu puterea Hristosului meu, că poate, de va voi, să mă păzească întreg şi nevătămat de apele acestea, iar eu aş vrea, ca prin apele acestea, să mă dezleg din această viaţă vremelnică şi să vieţuiesc cu Hristos în veci. Însă, nu voia mea, ci voia Lui cea sfîntă să se săvîrşească, fără de care nici un fir de păr nu cade din capul omului şi nici o pasăre nu se va prinde în laţ. Deci, să ştie cu adevărat, că toţi cei ce ascultă acum cuvintele mele şi cei care se închină cu tine pietrei cele nesimţitoare, ca unui Dumnezeu, îi aşteaptă veşnica muncă în focul cel nestins de sub pămînt şi în tartarul cel mai dedesubt".

Ighemonul Iulie, auzind unele ca acestea, s-a pornit spre mînie şi îndată a poruncit ca pe sfînt să-l arunce gol, chiar în locul acela de unde ieşea apă, care clocotea de fierbinţeală. Iar sfîntul, fiind aruncat, a strigat, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, ajută robului Tău!" Cînd l-au aruncat şi a căzut în apă, picăturile de apă care au sărit din acel izvor erau mai fierbinţi decît scînteile focului şi, ajungînd pe cei ce stăteau împrejur, i-a vătămat cu arderea cea mare. Iar Sfîntul Patrichie şedea în apele acelea ca într-o răcoreală fără vătămare, dănţuind şi lăudînd pe Hristos Dumnezeu. Pentru aceasta, ighemonul, aprinzîndu-se de mai multă mînie, a poruncit ostaşilor să scoată pe sfînt din apă şi să-i taie capul cu toporul, asemenea şi preoţilor lui.

Deci, fiind adus la locul cel de tăiere, mărturisitorul şi mucenicul lui Hristos şi-a ridicat mîinile spre cer şi a zis: "Dumnezeule, Împărate şi Stăpîne al tuturor, Cel ce ţii cu puterea Ta toată făptura cea văzută şi nevăzută, ascultătorule al tuturor celor ce te cheamă cu adevărat, care şi aceste ape calde, spre mîntuirea drepţilor şi spre pedeapsa păgînilor le-ai zidit, stai acum mie de faţă, care mor întru mărturisirea credinţei Tale". Apoi, sfîrşindu-şi rugăciunea, şi-a plecat sfîntul său cap spre tăiere, şi astfel s-a sfîrşit prin secure. Împreună cu el au fost tăiaţi şi cei trei preoţi ai lui: Acachie, Menandru şi Polien şi toţi împreună au stat înaintea lui Hristos Dumnezeu, întru slava sfinţilor. Deci, Sfîntul Patrichie a fost ucis împreună cu slujitorii săi, în nouăsprezece zile ale lunii mai, luînd cununa cea de cinste a biruinţei de la Iisus Hristos Domnul nostru, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, se cuvine cinste, slavă şi închinăciune, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Viaţa şi pătimirea Sfîntului şi Marelui Mucenic Talaleu
(20 mai)

Talaleu, acest mare mucenic al lui Hristos, era din părţile Feniciei, dintr-un sat ce se numeşte Libanon Dasos. El era de neam strălucit, fiind fiul lui Veruke, arhiereul creştinilor. Deci, crescînd în învăţătura şi sfătuirea Domnului, a învăţat sfintele şi dumnezeieştile Scripturi; iar după ce a ajuns în vîrstă, a dorit să înveţe meşteşugul doctoricesc ca, prin acest meşteşug, să fie mai de folos oamenilor, decît prin toate celelalte meşteşuguri. Aflînd un doctor iscusit şi cinstitor de Dumnezeu, în scurt timp a învăţat desăvîrşit, fiindcă era isteţ din fire. Tînărul acesta era foarte cucernic şi cinstitor de Dumnezeu. El îşi împodobea sufletul său cu toate faptele bune şi cu tot lucrul plăcut lui Dumnezeu. De aceea, primea şi odihnea în casa sa cu toată dragostea pe orice om străin care venea la dînsul, căci casa lui era loc de primire al tuturor, al săracilor şi al bogaţilor.

Această faptă bună o făcea, fiindcă iubea foarte mult primirea de străini, bucurîndu-se să vadă cît se poate de mulţi, care se tămăduiau de către dînsul. Dar avea mai multă milă şi milostivire către săraci; pentru dînşii avea mai mare grijă pentru că neputinţele şi durerile lor le socotea că sînt şi ale sale. De multe ori, ca să-i uşureze de osteneală, îi ridica pe umerii săi şi îi ducea în casa lui, stînd înaintea lor ca un rob, alegînd mai bine să slujească lor, decît să facă altceva, şi se nevoia în tot felul să caute şi să-i vindece de toate bolile lor.

Atîta milostivire avea mucenicul lui Hristos pentru cei care aveau trebuinţă de ajutorul lui, încît nu aştepta să vină la dînsul; ci se ducea Talaleu la ei şi le ajuta la orice trebuinţă ce aveau, dîndu-le sănătate în dar, fără de argint şi fără de daruri. Pentru că pe lîngă iubirea şi milostivirea de oameni, avea şi neagoniseala, adică nu voia să cîştige argint sau orice alt lucru al lumii acesteia, avea încă şi atîta smerenie, încît el singur spăla rănile bolnavilor şi le tămăduia.

Vieţuind astfel, s-a învrednicit şi de apostoleştile daruri, propovăduind cu îndrăzneală numele lui Hristos. El singur tămăduia toate bolile fără de doctorii, sîrguindu-se cu toată silinţa să aducă la buna credinţă pe slujitorii de idoli şi să-i facă creştini. De aceea, nu făcea nici o deosebire între credincioşi şi necredincioşi, ci pe toţi îi vindeca şi cîţi alergau la dînsul, luau îndoită tămăduire a sufletului şi a trupului; căci către toţi era de obşte milostiv şi îndurător; nu numai îi vindeca, dar se şi ruga fierbinte lui Dumnezeu pentru toţi.

Pentru creştini se ruga să se pocăiască şi să-şi îndrepteze greşelile lor; iar pentru slujitorii de idoli, să se depărteze şi să creadă în Hristos. Afară de acestea, el certa pe cei care nu se milostiveau cu cei necredincioşi în primejdiile şi neputinţele lor.

Odată, cînd a văzut pe un creştin că era mînios asupra unui slujitor de idoli şi se bucura de reaua lui pornire, s-a mîhnit foarte mult şi mustrîndu-l pentru asprimea lui, a zis către dînsul: "Frate, nu se cade să te bucuri de răul vrăjmaşului tău, că este primejdie şi pătimire pentru toţi de obşte, pentru că nu ştie nimeni ce o să se întîmple pînă la sfîrşit". Iar cînd creştinul i-a spus că mai bine este să moară păgînii, decît să trăiască, că ce folos este dacă trăiesc, de vreme ce au îmbătrînit în păgînătate şi în toate răutăţile, fericitul Talaleu i-a răspuns: "Frate, noi avem poruncă de la Domnul nostru, să ne rugăm pentru binele vrăjmaşilor noştri, iar nu să ne bucurăm de răul lor, ci să ne fie milă de dînşii, pentru că în acest fel gonim necredinţa lor şi îi aducem la buna credinţă". Cu aceste cuvinte şi multe altele de acest fel, a scos din învîrtoşare pe acel creştin şi l-a adus spre milostivire.

Deci, avînd sfîntul multă rîvnă spre buna credinţă, se nevoia în diferite chipuri să şteargă rătăcirea idolilor. De aceea, de multe ori se ducea noaptea şi tăia copacii cei înalţi ai Libanului, în care se adunau elinii de făceau jertfe zeilor lor, întinîndu-şi sufletele cu desfrînatele; pentru că acolo se făceau felurite jocuri de femei şi diferite cîntece de organe muziceşti. Prin tăierea copacilor, el tăia jertfele idolilor şi-i abătea de la faptele lor cele înfricoşate; iar prin mijloace doctoriceşti atrăgea pe mulţi la dînsul şi-i tămăduia îndată de neputinţa trupului şi a sufletului, aducîndu-i pe ei la credinţa în Hristos.

Odată, un şarpe veninos a muşcat pe un om de piept şi, din pricina veninului fiarei, i-au putrezit pieptul şi coastele, astfel că era în primejdie de moarte. Din această pricină a mers la doctori, cu care cheltuind tot ce avea, n-a aflat nici o tămăduire; deci, deznădăjduindu-se desăvîrşit, îşi aştepta moartea. S-a aflat însă alt doctor osîrdnic să-l tămăduiască şi care a cerut de la dînsul numai să creadă în Hristos, de se va tămădui. Sfîntul, îndată şi-a pus mîna dreaptă pe pieptul lui şi, pecetluindu-l cu semnul Sfintei şi de viaţă făcătoarei Cruci, l-a tămăduit, nerămînînd nici un semn pe dînsul din patima lui. Deci, acel om, mulţumind foarte mult sfîntului, slăvea pe Dumnezeu pentru îndoita tămăduire care a luat-o, şi la trup şi la suflet.

Altădată, un doctor s-a îmbolnăvit de o boală grea şi din această pricină şi-a pierdut glasul, neputînd deloc să mai vorbească. Deci, rudele lui, deznădăjduindu-se de toţi doctorii şi de toate doctoriile, au alergat la sfîntul şi, luînd pe bolnav, l-au adus înaintea lui, rugîndu-l să-l tămăduiască. Atunci, milostivul Talaleu s-a apropiat de dînsul şi i-a zis: "De voieşti tămăduirea ta, este de trebuinţă să crezi în Hristos şi îndată Hristos te va tămădui". Bolnavul, auzind aceste cuvinte, a căzut la picioarele lui şi, udîndu-le cu lacrimi, făcea semn că va crede în Hristos din tot sufletul său, numai de îşi va dobîndi tămăduirea. Atunci s-a făcut o minune, că îndată a venit dumnezeiescul dar la dînsul şi i-a dezlegat limba lui, vorbind ca şi mai înainte.

Pentru acestea, sfîntul umbla prin toată Poligia, căutînd să găsească vreun bolnav sau vreun sărac flămînd sau vreun rătăcit în păgînătate, ca să le tămăduiască şi sufletele şi trupurile. Deci, aflînd un slăbănog gol, zăcînd pe pămînt, i s-a făcut milă şi, apropiindu-se de dînsul, l-a întrebat de boala lui. Acela i-a răspuns astfel: "Într-una din zile umblam pe un drum prăpăstios şi, deodată, împiedicîndu-mă, am căzut şi mi-am zdrobit piciorul. Deci, întrebuinţînd mult timp diferite feluri de doctorii, n-am putut să aflu vindecare de la nici una; şi astfel sînt rănit şi zac la pat deznădăjduit, ca cel mai ticălos dintre toţi oamenii; iar tu, care eşti mai milostiv decît tatăl cel trupesc, fie-ţi milă de mine, nenorocitul, şi mă tămăduieşte".

Atunci sfîntul i-a zis: "Voi pune doctoria credinţei lui Hristos şi te vei tămădui; dar să crezi în Hristos şi, îndată ţi se va da darul tămăduirii tale". Deci, după ce a spus bolnavul, că el crede din tot sufletul în Hristos, sfîntul i-a apucat piciorul lui şi i l-a pus la loc, şi îndată ce a fost apropiat, s-au amestecat vinele şi s-au tămăduit rănile, iar cel neputincios şi şchiop s-a tămăduit şi alerga mulţumind sfîntului. Acesta i-a poruncit, că dacă voieşte să-i mulţumească, să nu arate nimănui această minune, fiindcă nu voia să fie slăvit şi lăudat de oameni. Dar, slăbănogul făcea dimpotrivă, alergînd pe drum şi spunînd tuturor tămăduirea, care o luase de la dînsul.

Auzind de minunea aceasta, o femeie ce avea în ea diavol şi o spurca, îndată a alergat la casa sfîntului şi i-a povestit primejdia sa, rugîndu-l să o scape de duhul cel rău şi necurat; atunci, îndată diavolul a trîntit-o la pămînt şi o muncea. Sfîntul, văzînd că era aşa de rău chinuită de diavol, i s-a făcut milă de dînsa şi, însemnînd-o pe frunte cu semnul Sfintei Cruci, a chemat numele lui Iisus Hristos şi îndată a lăsat-o diavolul şi a fugit.

După ce femeia a scăpat de diavolul cel necurat, alerga cu mare bucurie de la casa sa, propovăduind cu mare glas măririle lui Dumnezeu. După ce a trecut printr-un loc, a văzut pe un om orb, cunoscut ei, şi i-a zis: "Omule, ce stai aici fără de nici un folos? N-ai auzit că aici se află un doctor minunat, care tămăduieşte pe toţi bolnavii cu preaslăvire, goneşte diavolii, scapă trupurile oamenilor de vătămare şi de orice altă rană şi tuturor le dă mîntuire? Acela nici un dar nu voieşte să ia, ci învaţă şi sfătuieşte pe oameni la lucrurile cele bune şi pe toţi bolnavii care aleargă la dînsul îi primeşte în casa lui. El este mîngîiere fiecăruia, fiindcă este milostiv, purtător de grijă al celor bolnavi şi le dă tuturor doctorie; deci, vino să te duc şi pe tine la dînsul, ca să-ţi dea vindecare". Femeia aceea, zicînd aceste cuvinte, l-a dus şi pe el la sfînt.

Acela, după cum era orb cu ochii trupului, tot aşa era de orb şi cu ochii sufletului, pentru că se închina la idoli. Cu toate acestea, cerînd vindecare de la dînsul, a căzut la picioarele Sfîntului Talaleu, zicîndu-i: "Pînă acum am fost vrednic de milă şi ticălos, iar de acum înainte voi fi fericit şi bine norocit; pentru că de la tine voi lua lumina ochilor mei". Dar ce i-a răspuns sfîntul? "Omule, ochiul cel neadormit al lui Dumnezeu priveşte inimile tuturor, socotelile şi faptele; deci, crede în Hristos, Ziditorul firii şi vei lua tămăduire ochilor tăi. De-L vei cunoaşte pe Dînsul că este doctor al trupurilor şi al sufletelor, vei cîştiga tămăduire de la Dînsul".

Auzind orbul acestea, i-a zis: "Cred din tot sufletul meu în Hristos, numai să cîştig lumina ochilor mei". Şi, apucînd mîinile sfîntului cele de trei ori fericite, le-a pus pe ochii lui şi, îndată şi-a cîştigat vederea, slăvind pe Dumnezeu şi mulţumind sfîntului.

Deoarece sfîntul tămăduia cu preaslăvire pe toţi bolnavii, a străbătut vestea lui în toată lumea. Iar bolnavii alergau de pretutindeni la sfîntul, care îi vindeca trupeşte şi sufleteşte. Fericitul Talaleu, pornindu-se cu rîvnă dumnezeiască, umbla din loc în loc, să tămăduiască pe cei bolnavi; dar lucrul cel mai adevărat era să propovăduiască numele lui Hristos şi să aducă pe mulţi la buna credinţă. Pentru aceasta s-a dus în Edesa şi făcea şi acolo ceea ce ştia, adică, prin puterea doctoriei sale, a făcut pe mulţi de au crezut în Hristos. Dar diavolul, urîtorul de bine nesuferind să vadă lăţindu-se credinţa lui Hristos, a trimis pe oarecare oameni răi la stăpînitorul acelui loc, care se numea Tiberian, şi l-a vîndut.

Fiindcă în vremea aceea împărăţea Numerian şi era cu totul dat la rătăcirea idolilor, a pornit mare prigoană împotriva creşti-nilor şi a trimis în toată stăpînirea sa stăpînitori cu porunci înfricoşătoare, ca să omoare pe creştini şi să se stingă cu totul numele lui Hristos. Pentru aceea, fiecare stăpînitor se silea să arate mai multă supunere poruncilor împărăteşti. Deci, auzind Tiberian despre Sfîntul Talaleu că propovăduia numele lui Hristos, a trimis îndată ostaşi şi l-au adus înaintea lui, poruncind să-l bată cumplit. Apoi, socotind că era fără de minte, i-a dat drumul, poruncindu-i să nu mai umble în locul care este sub stăpînirea lui.

Atunci sfîntul s-a dus de acolo şi a mers în părţile Ciliciei şi cu pricina doctoriei propovăduia şi acolo, numele lui Hristos. De aceea, oarecare slujitori de idoli, l-au pîrît la Teodot, stăpînitorul laturei, de lîngă Marea Egee, zicînd: "A venit în latura aceasta un galileean creştin şi, cu meşteşug doctoricesc mincinos, amăgeşte poporul cel de obşte şi se laudă că tămăduieşte bolnavii cu numele lui Iisus Hristos, pe Care L-au răstignit evreii, propovăduindu-L pe El, că este Mîntuitorul şi Izbăvitorul lumii; pe lîngă acestea, necinsteşte şi pe zeii noştri şi chiar acum nu încetează a tăia sfinţitele saduri ale Libanului".

Stăpînitorul, auzind acestea, a trimis îndată ostaşi să-l aducă înaintea lui. Ostaşii, legînd pe sfînt, l-au adus, bătîndu-l. În cealaltă zi, stăpînitorul a stat în capiştea lui Adrian; iar ostaşii, dezbrăcînd pe sfînt, l-au adus înaintea lui ca pe un osîndit. Atunci l-a întrebat stăpînitorul să-i spună locul, numele şi meşteşugul

lui. Sfîntul i-a răspuns: "Locul meu este Fenicia, sînt fiu de părinţi liberi, mă numesc Talaleu, cu meşteşugul meu sînt doctor, iar cu credinţa sînt creştin şi rob al lui Iisus Hristos". Iarăşi l-a întrebat stăpînitorul: "Cum ai venit în latura aceasta?" Sfîntul a zis: "Umblu din loc în loc, ca să propovăduiesc credinţa în Iisus Hristos şi să întorc poporul de la rătăcirea idolilor, deoarece nimic nu este mai bine plăcut lui Dumnezeu ca aceasta". Auzind stăpînitorul acestea, s-a mîniat şi a poruncit să-i găurească gleznele şi să-l spînzure cu capul în jos. Atunci ostaşii, schimbîndu-se la minte cu puterea dumnezeiască, au găurit un lemn şi l-au spînzurat, socotind că este Sfîntul Talaleu. Văzînd stăpînitorul lemnul spînzurat, a socotit că ostaşii l-au batjocorit şi pentru aceea i-a pedepsit cumplit, poruncind altor ostaşi să bată pe mucenic cu vine de bou, crezînd prin aceasta că îl va speria cu asemenea pedepse. Dar viteazul ostaş al lui Hristos a rămas nebiruit. Deşi acei ostaşi aspri i-au rănit tot trupul cu bătăile cele mai cumplite, n-au putut nicidecum să clintească credinţa lui către Hristos, ci era tare şi neschimbat, ca şi cum n-ar fi simţit nici o durere. El suferea cu bărbăţie rănile şi pedepsele, pentru dragostea cea mare ce avea către Hristos.

Tiranul, văzînd că ostaşii au obosit de muncile ce le făceau mucenicului, fără de folos, şi, minunîndu-se de răbdarea lui, a început să-i zică aceste cuvinte fărădelege: "Talaleu, în ce chip tămăduieşti bolnavii? Spune-mi adevărul, de voieşti dragostea mea! Spune-mi dacă îi tămăduieşti cu vrăji; iar dacă îi tămăduieşti cu puterea zeilor, voi crede şi eu că aceia pot să tămăduiască toată boala, iar nu Hristos, care a fost răstignit de evrei, şi care nu face oamenilor nici un lucru bun şi nu este aducător de bucurie al acestei lumi, ci aduce mîhnire, primejdii şi moarte. La zeii noştri sînt desfătări, petreceri, dănţuiri, cîntări jalnice, rîsuri şi toate lucrurile aducătoare de bucurie. Aceia sînt care gonesc de la oameni toate bolile, iar nu Hristos şi Crucea Lui, care este cea mai mare osîndă a lumii".

Aceste hule şi altele de acest fel a zis păgînul împotriva lui Hristos. Auzind mucenicul aceste hule împotriva lui Hristos, s-a rănit mai mult decît de pedepsele pe care le-a primit şi a zis: "Eu nu sînt vrăjitor şi nu tămăduiesc cu vrăji pe bolnavi, nici cu zeii tăi, care sînt surzi şi neînsufleţiţi, idoli nesimţitori, care nu pot să-şi ajute nici lor, nici altora, ci cu numele lui Iisus Hristos cad jos şi se zdrobesc. De voieşti să te încredinţezi de adevărul cu care tămăduiesc pe cei bolnavi, întreabă pe aceia care s-au tămăduit, şi îţi vor spune, că nu s-au tămăduit cu altceva, decît cu numele lui Iisus Hristos şi cu semnul Sfintei şi de viaţă făcătoarei Cruci. Pe aceasta tu o defaimi, deoarece nu ştii că ea goneşte dracii, îndreptează slăbănogii, dă lumină orbilor, înviază morţii şi tămăduieşte orice boală; după cum propovăduiesc aceia, care au încercat cu lucrul aceasta. Fiindcă şi Unul Născut Fiul lui Dumnezeu, văzînd chipul Său, pe om, zidirea mîinilor Sale, care pentru neascultare s-a izgonit din rai şi a căzut din toate bunătăţile acelea, s-a robit de diavol şi a căzut în slujirea idolilor şi în toate răutăţile diavolului. Pentru acestea I s-a făcut milă de zidirea Sa şi S-a pogorît din cer, S-a făcut om, ca să mîntuiască pe om şi cu dumnezeiasca Sa învăţătură şi cu pilda Sa cea bună, ne-a povăţuit pe noi la calea mîntuirii. În scurt, zic, S-a răstignit pentru dragostea noastră şi ne-a răscumpărat pe noi cu preacuratul Său sînge, mîntuindu-ne din robia diavolului. Dar ce bine n-a făcut El în lume? A vindecat slăbănogi, surzi, idropicoşi, îndrăciţi şi tot felul de bolnavi şi a înviat morţi, arătînd tot felul de bunătăţi oamenilor. Iar cînd a voit să se înalţe la cer, a dat darul Său Apostolilor Săi şi tuturor care vor crede în El şi vor păzi poruncile Lui, ca astfel să facă facerile Sale de bine oamenilor.

Tot aşa mi-a dăruit şi mie, smeritul Său rob, puterea Sa, ca, prin numele Său cel preasfînt şi cu semnul Sfintei şi cinstitei Lui Cruci, să tămăduiesc orice boală. Deci, pentru ce huleşti împotriva lui Iisus Hristos, Izbăvitorul şi Mîntuitorul lumii? Se cădea mai ales să crezi în El, ca să cîştigi viaţa veşnică şi să-ţi laşi zeii tăi cei deşerţi. Ascultă-mă pe mine, stăpînitorule: de-ţi voieşti binele, crede în Hristos, adevăratul Dumnezeu, şi atunci vei cunoaşte milostivirea Lui, iubirea Lui de oameni şi puterea Lui cu care tămăduieşte pe păcătoşi, nu numai de bolile cele trupeşti, ci şi cele sufleteşti, pentru că voieşte şi doreşte să se mîntuiască toţi oamenii".

În vremea cînd zicea mucenicul acestea şi poporul asculta cuvintele lui cele mîntuitoare cu multă dorinţă, tiranul s-a aprins de mînie şi a zis: "O, ce bun izbăvitor al lui Hristos te-ai făcut, osînditule, să-ţi arăt eu ţie acum, că în deşert nădăjduieşti în Hristosul tău". Şi s-a pornit asupra lui ca să-l lovească cu mîinile sale şi, o, minunile Tale, Hristoase, Împărate! Deodată s-au uscat amîndouă mîinile stăpînitorului aceluia şi au rămas nelucrătoare. Cu toate acestea, de trei ori blestematul, nu s-a înţelepţit, ci a poruncit ostaşilor să muncească pe mucenic cu tot felul de munci. Deci, acei slujitori sălbatici îl munceau fără de milă cu

unghii de fier, cu foc, cu cuţite şi cu alte feluri de pedepse. Iar Sfîntul Talaleu le primea pe toate cu mare bărbăţie şi bucurie, pentru că avea pe Hristos cu dînsul şi îi uşura toate muncile. Deşi era rănit cu nenumărate răni pe tot trupul, deşi era strujit cu unghii de fier şi ars cu foc, cu toate acestea, a stat viteaz şi tare în gînd. Apoi, defăimînd tot felul de pedepse şi de munci, a zis tiranului: "Să nu socoteşti în mintea ta că o să mă tem de muncile tale şi de moartea cu care mă înfricoşezi pe mine, pentru că mă voi lupta cu mare îndrăzneală şi mă voi bate în război cu ea.

Mai bine îmi este mie să mor în buna credinţă, decît să trăiesc în păgînătate. Dar, dacă tu vei strica pîntecele trupului meu, să ştii că comoara sufletului meu nu vei putea s-o iei. Şi, dacă mă vei scoate afară din acest cort sfinţit al trupului meu, nu mă vei lipsi însă de locaşul cel gîndit al Împărăţiei cereşti. Eu lăudam mai înainte biruinţele celorlalţi viteji, dar oare acum, cînd sînt în război, este cu putinţă să lepăd armele Hristosului meu şi să nu biruiesc? Hristos nu dă darurile Sale celor fricoşi şi leneşi, nici nu încununează pe cei care dorm; de aceea, arderea focului tău mi se pare jucărie, pentru că mă răcoreşte pe mine, robul Mîntuitorului meu. Toate pedepsele tale le iau ca pe o frunză de copac, deoarece gîndul meu s-a făcut întocmai ca o piatră; astfel sînt gata să jertfesc trupul meu lui Hristos ca pe o oaie şi deci sînt dator să-l jertfesc pentru Dînsul, după cum şi El s-a jertfit pentru mine".

Dar, judecătorul socotea în gîndul său: "Eu sînt de vină, că-mi zice nişte cuvinte ca acestea din cauza bunătăţii mele; încă nu a ajuns la vîrsta de optsprezece ani şi ne vorbeşte nouă mai bine decît un ritor iscusit. Eu socoteam că, muncindu-l, am să-l aduc la scopul meu, dar el nu se teme nicidecum de ele, nici nu se schimbă din gîndul său. Poate să-l aduc la scopul meu prin bogăţie? Dar, nici nu se uită la ea. Am căutat să-l înduplec cu cuvinte dulci, dar nici de ele nu se biruieşte. Deci, altfel am să-l momesc. Am să-l pun într-o barcă şi să-l las singur în mijlocul apei; şi, de va fi om dreptcredincios şi bun, îl va păzi dumnezeiasca pronie; iar de va fi rău, îl va îneca dumnezeiasca osîndă. Astfel nu va fi ucis de mîinile mele". Acestea socotindu-le judecătorul în cugetul său, îndată s-a apucat de lucru.

Deci, Sfîntul Talaleu a fost pus într-o barcă şi umbla pe ape de colo pînă colo ca şi cum ar umbla pe pămînt uscat, fără să aibă frică de ceva. Apoi, ridicîndu-şi mîinile la cer, a zis: "Către Tine, Doamne, Cel ce locuieşti în cer, am ridicat ochii mei; de multe ori Te-am rugat pe Tine şi Te-ai milostivit spre mine. Deci, milostiveşte-Te şi acum spre mine şi povăţuieşte-mă la limanul mîntuirii ca să nu mă înghită adîncul mării şi astfel să mă păgubesc de mărturisirea Ta. Ci săvîrşeşte dorinţa care o am, ca să-mi jertfesc trupul meu Ţie, Hristoase, şi prin răbdarea mea să mă învrednicesc a sta cu îndrăzneală înaintea înfricoşatului Tău divan, că ochii sufletului meu spre Tine nădăjduiesc, Doamne". Şi îndată s-a făcut o minune. Marea s-a domolit, ca şi cum i-ar fi fost milă de sfînt şi cu linişte îl ducea pe el la mal, scoţîndu-l la cealaltă parte a Mării Egee, fiind îmbrăcat într-o haină albă.

Judecătorul, auzind de o minune ca aceasta, a rămas uimit şi a poruncit să-l aducă înaintea lui. Deci, ostaşii îndată au alergat şi, ca nişte lupi cumpliţi şi sălbatici, au răpit pe oaia lui Hristos cea fără de răutate şi l-au adus la judecată. Atunci au mers în divan mulţi slujitori de idoli, dar mai ales doctorii care pizmuiau pe sfînt, pentru tămăduirile care le făcea.

Aceia murmurau împotriva mucenicului şi îndemnau pe judecător să hotărască moartea lui. Deci, judecătorul i-a zis lui: "Ce zici Talaleu, de toate acestea care se zic împotriva ta?" Iar mucenicul a răspuns: "Dumnezeu, Căruia mă închin şi Îi slujesc, îmi va ajuta, deşi toată lumea îmi va da război; pentru că ştiu, că Dumnezeul meu face vii pe oameni şi după moarte. De aceea se cade să rabd ticăloşia aceasta, nepunînd în mintea mea vreo muncă trupească, ca astfel să iau moarte pentru dragostea Hristosului meu".

Atunci stăpînitorul, ca să înceteze glasul poporului şi ca să înfricoşeze pe mucenic, a zis către el cu vicleşug: "Fiindcă nici un diavol rău nu te-a înecat în mare, am să-ţi dau acum sfîrşit vieţii tale. De aceea, poruncesc ca trupul tău să se lege pe o scîndură cu patru picioare, şi să se toarne smoală fiartă peste dînsul, de la cap pînă la picioare; şi astfel să se îngroape în pietre şi să se ardă în foc pînă ce vei muri". Fericitul Talaleu, auzind aceste cuvinte, a asudat la faţă ca un luptător ostenit şi a început a plînge. Dar tiranul cel fără de ruşine, socotind că s-a înfricoşat, a zis: "Diavolii au fugit de la dînsul şi de aceea se teme de munci; mie însă mi se cade să-mi fie milă de el".

Deci, întorcîndu-se către sfînt, i-a zis: "Talaleu, de te vei închina zeilor, îţi voi da ţie multă bogăţie şi slavă şi pe lîngă toate acestea vei dobîndi milostivirea şi blîndeţea zeilor; iar de nu vei voi să mă asculţi pe mine, vei pierde şi acelea şi viaţa ta". Talaleu, viteazul pătimitor al lui Hristos, a răspuns: "Eu rîd de numele milostivirii tale şi de darurile tale, pentru că tu cauţi să mă amăgeşti cu dînsele, ca să mă fac păgîn din binecredincios; bogăţia o socotesc ca pe nişte gunoaie şi nimic nu-mi dă cîştig mai mult ca jertfa cea curată a trupului meu. Cînd eram la începutul muncilor, gîndul meu era tare şi nemişcat; însă acum, cînd sînt la sfîrşit şi aştept să biruiesc, nelegiuitule, mă îndemni să mă plec socotelii tale? Eu muncile le-am primit spre bucuria mea; rănile, spre slava mea; primejdiile, spre cununi, iar dezbrăcarea de trupul meu o socotesc ca şi cum m-aş dezbrăca de o haină şi cu nădejdea Hristosului meu mă întăresc".

Văzînd tiranul că în nici un fel nu a putut să înduplece pe Sfîntul Talaleu, s-a pornit spre mînie şi şi-a zis în sine: "Multe cuvinte i-am zis şi mare milostivire i-am arătat, dar cu toate acestea n-am putut să-l înduplec; în zadar i s-a făcut lui atîta mulţime de răni, fără de nici un folos s-au ostenit cu dînsul atîţia ostaşi, care îl munceau; el voieşte să se jertfească, el voieşte să moară; deci, ce voi mai vorbi la urechile aceluia care nu mă aude? De aceea să hotărăsc moartea lui".

Atunci, îndată a poruncit să-l arunce la patru lei înfricoşaţi, ca să-l sfîşie. Dar Dumnezeul puterilor nu l-a lăsat nici atunci fără de ajutor, ci a îmblînzit acele fiare ca pe nişte miei şi, astfel, au stat lîngă mucenic, gudurîndu-se cu cozile şi jucîndu-se, iar tiranul, ruşinîndu-se, nu se dumirea şi nu ştia ce să facă. În scurt, a apucat condeiul şi a scris hotărîrea morţii lui, adică să i se taie capul. Apoi l-a aruncat jos de mînie şi, sculîndu-se din divan, a fugit. Astfel s-a săvîrşit Talaleu, mult pătimitorul mucenic al lui Hristos, în 20 de zile ale lui mai şi a luat cununa muceniciei.

Atunci şi mulţi alţii, văzînd bărbăţia, răbdarea şi minunile sfîntului mucenic, au crezut şi ei în Domnul nostru Iisus Hristos şi, mărturisind, au murit cu moarte mucenicească pentru Hristos. Între aceştia era şi fericitul dascăl la meşteşugul doctoricesc al Sfîntului Talaleu şi un aducător de lemne cu numele Asteri, ostaşul Alexandru, Sterona, Filerghie, Timotei, Teodul, Macarie şi mulţi alţii, cu ale căror rugăciuni să ne învrednicim şi noi împărăţiei cerurilor. Amin.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Ascalon
(20 mai)

Ighemonul Arian, mergînd din cetatea Ermopol la Atinoi, cetatea Tebaidei, a adus în calea lui pe unul din fraţii cei credincioşi, cu numele Ascalon, pe care văzîndu-l ighemonul, a zis: "Cine este acesta?" Iar unul din sfetnicii ighemonului a zis lui Apolonid: "Întreabă-l pe el". Apolonid a zis către sfîntul: "Cine eşti tu?" Sfîntul a răspuns: "Sînt creştin!" Zis-a către el ighemonul: "Nu ai auzit de poruncile împărăteşti, trimise prin toate ţările, ca să fie siliţi creştinii să aducă jertfe zeilor?"

Sfîntul Ascalon a răspuns: "Am auzit de acele nelegiuite porunci, date spre sminteala multora". Zis-a ighemonul: "Cum defăimezi pe împăraţi, numind sminteală legile lor cele sfinte şi mîntuitoare?" Zis-a sfîntul: "Fă ce voieşti, deoarece acele legi nu le am ca pe nişte legi, pentru că nu se dau drept şi spre folosul de obşte, ci spre pierzare şi pagubă; căci, ce fel este această lege, ca să zică: "Închină-te idolului!"?" Zis-a ighemonul: "Au nu-ţi ajunge că ocărăşti pe împăraţi, încă şi pe zei îi numeşti idoli? Mă jur pe ei, că de nu-i vei mărturisi că sînt zei şi de nu le vei aduce jertfe, apoi vei lua muncile cele pregătite, pentru cei neascultători".

Sfîntul a răspuns: "Nu mă tem de îngrozirile tale, ci mă tem a trece cu vederea pe Cel ce a zis: *Nu vă temeţi de cei ce ucid trupul, dar sufletul nu-l pot ucide; ci să vă temeţi mai ales, de Cel ce poate să piardă şi trupul şi sufletul în gheena*.

Deci, se cade a ne teme de Dumnezeu, Cel ce poate să muncească pe om în veci, iar nu de voi, care munciţi numai o parte a omului, adică numai trupul, dar nu în veci, ci puţină vreme".

Ighemonul a zis: "Primeşte sfatul cel bun şi jertfeşte zeilor celor fără de moarte, căci, de nu vei asculta, sînt gata muncile şi muncitorii". Sfîntul a răspuns: "Să vedem cine dintre noi se va arăta mai tare, ori tu, cu muncile mă vei domoli pe mine, ca să numesc zei pe idoli, ori eu te voi sili pe tine să mărturiseşti pe Domnul meu Iisus Hristos, Care este adevăratul Dumnezeu şi ziditor a toate?"

Deci, ighemonul, mîniindu-se, a poruncit să dezbrace pe mucenic şi să-l spînzure spre muncire, ca să-l bată şi să-l strujească cu unelte de fier. Sfîntul, fiind muncit cu nemilostivire şi trupul lui zdrobindu-se şi căzînd pe pămînt, tăcea, nescoţînd glas de durere. Iar ighemonul i-a zis: "Oare nu s-a muiat inima ta, ca să jertfeşti zeilor?" Iar un ritor, cu numele Vizamon, stînd de faţă, a zis: "Moartea, apropiindu-se de el, l-a făcut să-şi iasă din minte". Atunci sfîntul, deşteptîndu-se, îndată i-a răspuns, zicînd: "Nici din minte nu mi-am ieşit, nici de Dumnezeu, Ziditorul meu, nu mă depărtez". Arian a zis: "Oare, iarăşi te împietreşti cu inima? Dar locul acesta, fiind în cale, nu este îndemînatic ca să fii muncit, deci, ajutîndu-ne zeii, vom merge în cetate şi acolo vei lua muncile cele vrednice de nesupunerea ta". Acestea zicînd, a poruncit ca îndată să dezlege pe mucenic şi să-l ducă înaintea sa.

În cale, aproape de cetate, era un rîu mare ce se numea Nil. Acest rîu l-a trecut Sfîntul Mucenic Ascalon mai înainte, deoarece ighemonul venea încet în urma lor. Cetăţenii, ieşind în întîmpinarea ighemonului pînă la rîu şi, văzînd pe sfînt zăcînd gol pe pămînt, au stat împrejurul lui, de vreme ce el nu putea să şadă de răni. Ei, văzîndu-l astfel, se umileau, fiindu-le jale de el.

Apoi, acei cetăţeni, văzînd pe ighemon că ajunge la rîu şi se aşează în luntre, s-au pregătit să-l întîmpine şi să-i ureze de bine, iar sfîntul mucenic cînd a auzit grăind că ighemonul vine cu luntrea, s-a întărit şi s-a sculat de pe pămînt şi, ridicîndu-şi mîinile spre cer, s-a rugat către Domnul, zicînd: "Iisuse Hristoase, Dumnezeul meu, pentru care pătimesc aceste munci şi pentru a cărui dragoste stau gol în priveliştea acestui popor, auzi-mă acum, pentru slava numelui Tău cel sfînt. Întinde mîna Ta cea atotputernică şi ţine în mijlocul rîului luntrea aceea în care şade păgînul judecător, nu-l lăsa să ajungă la malul acesta, pînă ce te va mărturisi că eşti adevăratul Dumnezeu, Ziditorul şi Stăpînul a toate şi înaintea a tot poporul va preamări numele Tău cel Sfînt, pe care îl urăşte".

Sfîntul, rugîndu-se astfel, deodată luntrea care ducea pe ighemon, a stat pe loc şi nu putea să se mişte din locul acela. Ighemonul Arian, văzînd acest lucru, se mira, aducîndu-şi aminte de cuvintele mucenicului, cu care a făgăduit că-l va sili spre mărturisirea lui Hristos Dumnezeu. Deci, a zis către ai săi: "Ce vi se pare vouă de aceasta, că luntrea nu se mai mişcă; oare nu socotiţi că aceasta este vrăjirea acestui creştin?"

Şi a poruncit să aducă altă luntre şi a şezut în ea. Deci, aceea luntre, din care a ieşit ighemonul, îndată a pornit din locul ei, iar aceea în care a şezut, a stat ca pe pămînt uscat, neputînd să se mişte deloc, deşi erau vîslaşi mulţi, pînza întinsă şi vînt în ajutor. Deci, ighemonul a trimis la mucenic, zicînd: "Te-ai temut de muncile cu care te-am îngrozit, de aceea ai făcut cu vrăjile tale să nu pot trece şi să intru în cetate". Mucenicul a răspuns trimisului: "Viu este Dumnezeul meu, că nu se va mişca luntrea în care este Arian, pînă nu va mărturisi numele Domnului meu Iisus Hristos, precum i-am zis mai înainte!" Iar trimisul a zis: "Ighemonul, chiar de va mărturisi numele Dumnezeului tău precum voieşti, dar, fiind în mijlocul rîului, cum vei auzi tu glasul lui de aici de pe mal? Căci rîul, precum vezi, este foarte lat". Mucenicul i-a zis: "Să scrie pe o hîrtie mărturisirea Domnului meu şi s-o trimită la mine şi în ceasul acela luntrea va porni şi va sosi la mal.

Deci, întorcîndu-se trimisul, a spus ighemonului cuvintele mucenicului. Iar ighemonul, luînd îndată o hîrtie, a scris cu mîna sa nişte cuvinte ca acestea: "Unul este cu adevăratul Dumnezeu, pe care Ascalon îl cinsteşte şi nu este altul afară de El. Acela este Ziditorul şi Stăpînul tuturor!" Astfel scriind, a trimis-o lui Ascalon. Iar mucenicul, citind scrisoarea, s-a rugat lui Dumnezeu şi îndată luntrea în care era ighemonul a pornit şi a ajuns la mal. Ighemonul, intrînd în cetate, a şezut la judecată şi, punînd pe mucenic în faţa sa, a

zis către dînsul: "Toată puterea ta de farmece şi urîtă de zei, ai pornit-o asupra mea, fiind pe apă, ca să mă ţii acolo, iar eu, pe pămînt, voi arăta asupra ta puterea stăpînirii mele".

Deci, îndată a poruncit să-l spînzure gol la muncire şi cu făclii aprinse să-i ardă coastele şi pîntecele, pînă ce i se va topi tot trupul. Pe cînd aceia îl munceau, sfîntul tăcea. Atunci Arian a zis către dînsul: "Ascaloane, precum văd, tu ai să mori acum". Răspuns-a sfîntul: "Chiar de aş muri, însă tot viu voi fi!"

Ighemonul a zis către ai săi: "Să nu ne mai ostenim muncindu-l; văd că este gata să moară pentru credinţa lui, însă noi să facem încă ce vom putea". Atunci, a poruncit să lege o piatră mare de picioarele lui şi să-l arunce de viu în adîncul rîului. Luîndu-l ostaşii l-au dus la rîu, mergînd în urma lor mult popor, între care erau şi mulţi creştini ce veniseră să vadă sfîrşitul mucenicului şi care, aducînd bucate, îl rugau să guste. Iar el nu voia, zicînd: "Nu voi mai gusta acum din hrana cea stricăcioasă a acestei lumi, că m-am gătit să merg şi să iau acelea, *pe care ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit şi la inima omului nu s-au suit.* Deci, osteni-ţi-vă şi voi, fraţilor, ca să cîştigaţi bunătăţile gătite sfinţilor".

Grăind astfel sfîntul, ostaşii l-au pus într-o luntre şi, depărtîndu-se de mal, au început a lega de picioarele lui o piatră mare. Iar întorcîndu-se el spre creştinii care stăteau pe mal, le-a zis: "Fiilor, să nu fiţi fără de grijă pentru îngroparea mea; însă astăzi şi mîine să nu mă căutaţi. Tocmai a treia zi să veniţi în partea de miazănoapte a cetăţii şi, aflînd la mal trupul meu cu piatra cea legată, să mă îngropaţi împreună cu ea".

Aşa a fost, că a treia zi după înecarea mucenicului, au aflat sfîntul lui trup, precum le-a zis lor cu piatra de gît. Şi astfel l-au îngropat cu cinste, slăvind pe Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine cinstea şi închinăciunea împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Notă - Sfîntul Mucenic Ascalon împreună cu Sfîntul Mucenic Leonid se pomenesc la pătimirea Sfîntului Filimon, în 14 zile ale lui decembrie. Ighemonul Arian a crezut şi el în Hristos şi s-a învrednicit de cununa mucenicească, precum se scrie despre Arian în pătimirea aceluiaşi Filimon.

Viaţa Sfîntului Marelui Împărat şi întocmai cu Apostolii Constantin şi a maicii lui, Elena (21 mai)

Împăratul Britaniei, Consta, care se numea Flor, era nepotul lui Claudie, împăratul cel mai dinainte, care se născuse din fiica lui. Deci, Consta şi Elena au fost părinţii marelui Constantin. Consta a avut şi alţi copii cu altă femeie, cu numele Teodora, care a fost fiică a împăratului Maximian Erculie. Aceasta a născut lui Consta pe Constantie, tatăl lui Galie şi al lui Iulian; pe Dalmatie, pe Navalian şi o fiică, Constantia, care a fost dată după Liciniu. Iar din Elena este născut Constantin cel Mare, care a fost şi moştenitor al împărăţiei tatălui său.

Despre Consta, tatăl lui Constantin, se povesteşte că, deşi se arăta a fi închinător de idoli, după obiceiul cel vechi al Romei, nu se silea spre slujba idolească ca ceilalţi închinători de idoli; ci se arăta şi nădăjduia spre Dumnezeu cel Preaînalt. El învăţa pe fiul său, Constantin, să caute şi să ceară ajutor de la cea de sus purtare de grijă, iar nu de la idoli. Lui îi era milă de creştinii ce se munceau şi se omorau de ceilalţi împăraţi păgîni; pentru aceea el nu ura Biserica lui Hristos, ci o apăra de prigonire. Deci, creştinii din părţile Apusului aveau odihnă sub stăpînirea lui; iar cei din părţile Răsăritului erau supuşi la diferite chinuri, de vreme ce Maximian Galerie, ginerele lui Diocleţian, stăpînea părţile acelea.

La curtea împăratului Consta erau mulţi creştini în tot felul de dregătorii, iar unii dintre ei erau chiar slujitori de aproape ai lui. Vrînd împăratul să ştie care dintre bărbaţi sînt buni, desăvîrşiţi şi statornici în credinţă, a făcut aceasta: A chemat toată curtea sa împărătească şi le-a zis: "Dacă îmi este cineva credincios şi voieşte să fie în palatul meu, să se închine zeilor mei şi împreună cu mine să le aducă jertfe

şi atunci îmi va fi prieten adevărat, slujindu-ne în boieria sa şi învrednicindu-se de la noi de mai mare cinste. Iar dacă cineva nu va voi să se închine zeilor mei, să se ducă din curtea mea unde va voi, deoarece nu pot să fiu împreună cu cei ce nu sînt de o credinţă cu mine".

Împăratul, zicînd acestea, deodată, cei ce stăteau de faţă, s-au împărţit în două părţi; pentru că cei ce erau adevăraţi robi ai lui Hristos, adică creştinii, s-au dat la o parte, lăsîndu-şi astfel dregătoriile şi rangurile lor cele mari cu care erau însărcinaţi şi, astfel, au început a ieşi din palatele împărăteşti. Iar cei ce iubeau lumea aceasta şi slava ei mai mult decît pe Hristos, adevăratul Dumnezeu, aceia s-au plecat la cuvintele împăratului şi se închinau idolilor. Deci, împăratul, oprind pe adevăraţii creştini, a zis către dînşii: "De vreme ce vă văd, că slujiţi cu credinţă Dumnezeului vostru, voiesc ca voi să fiţi sfetnicii, slujitorii şi prietenii mei; pentru că nădăjduiesc că în ce fel sînteţi credincioşi Dumnezeului vostru, tot în acel fel veţi fi credincioşi şi către mine!" Iar către cei care au voit a se abate de la Hristos şi a se închina zeilor, a zis: "Pe voi nu mai voiesc să vă am în curtea mea; căci, dacă nu aţi păstrat credinţa Dumnezeului vostru, apoi cum veţi fi credincioşi mie?"

Astfel i-a gonit ruşinaţi din faţa sa. De aici se vede cît era de bun acel împărat către creştinii cei credincioşi. Aflîndu-se în Britania şi, căzînd în boală de moarte, a încredinţat împărăţia fiului său, Constantin, cel născut din Elena, pe care îl iubea mai mult decît pe toţi fiii săi cei născuţi din cealaltă femeie; şi, în urmă, şi-a dat ultima suflare.

Constantin a luat stăpînirea împărăţiei după moartea tatălui său, cu învoirea a toată oastea, pentru că era iubit de toţi, ca o odraslă ieşită dintr-o rădăcină bună. Maxentie, fiul cel nelegitim al lui Maximian Erculie, auzind de acest lucru, s-a umplut de zavistie şi, amăgind cîţiva senatori din Roma, cărora dîndu-le multe daruri şi făgăduindu-le multe altele, i-a răpit scaunul împărătesc, făcîndu-se astfel împărat al Romei cu puterea sa, fără voia poporului Romei şi a toată oastea. Constantin, înştiinţîndu-se de acest lucru, nu s-a supărat asupra lui, ci mai ales s-a şi învoit cu dînsul şi a trimis la el soli pentru pace, lăsînd pe Maxentie să împărăţească în Roma, iar el mulţumindu-se cu Britania şi cu părţile ei cele de un hotar. Maxentie însă, nu voia pacea cu Constantin şi nici nu-l recunoştea ca împărat, voind ca singur să rămînă împărat a tot pămîntul şi ţinuturilor de sub stăpînirea Romei. El, întărindu-se în Roma, a început a face multă răutate poporului; căci nu numai pe creştini îi gonea, ci şi pe păgînii săi îi muncea. El a omorît pe senatorii cei cinstiţi, jefuindu-le averile, batjocorind casele cele de neam bun şi vieţuind cu necurăţie; pentru că răpea femeile şi fecioarele senatorilor spre necurăţia lui, îndeletnicindu-se foarte mult la vrăji şi fermecătorii, făcîndu-se foarte aspru şi urît în toată Roma pentru tirania lui cea spurcată.

Deci, romanii au trimis în taină la Constantin care petrecea în Britania cu mama sa Elena, rugîndu-l să vină şi să-i scape de acel tiran. Constantin a scris mai întîi lui Maxentie, sfătuindu-l prieteneşte, să înceteze cu tirania sa Maxentie nu numai că nu l-a ascultat şi nu s-a îndreptat, dar mult mai rău s-a făcut, gătindu-se de război împotriva lui Constantin, nemaivoind a-l lăsa să împărăţească împreună cu dînsul. Constantin, auzind că Maxentie nu se îndreptează, ci se întinde spre lucruri mai rele şi adună oaste multă împotriva lui, a pornit el împotriva lui cu război. Dar, văzînd că puterea lui de oaste este puţină şi gîndindu-se şi la farmecele lui Maxentie, a început a se îndoi de biruinţă, deoarece ştia că Maxentie vărsa mult sînge omenesc prin facerea vrăjilor şi pe mulţi prunci, fecioare şi femei însărcinate le junghia şi le jertfea diavolilor, făcîndu-şi lui milostivi pe zeii cei deşerţi, spre care nădăjduia.

Văzînd Constantin că de partea lui Maxentie era mare puterea diavolească, a început a se ruga adevăratului Dumnezeu, Care stăpîneşte cerul şi pămîntul, pe Care neamul creştinesc îl cinsteşte, ca să-i dăruiască chip de biruinţă asupra tiranului. Deci, cu osîrdie rugîndu-se, i s-a arătat întru amiazăzi chipul Crucii Domnului, închipuit cu stele strălucitoare, mai mult decît soarele, iar deasupra acestui chip era următoarea scrisoare: "Cu aceasta vei birui". Aceasta o vedeau toţi ostaşii, peste care era comandant Artemie - care s-a muncit de Iulian pentru Hristos - şi se minunau. Iar cei mai mulţi dintre dînşii au început a se teme, deoarece, la neamuri, chipul Crucii era semn de nenorocire şi de moarte, fiindcă tîlharii şi făcătorii de rele se pedepseau cu răstignirea pe cruce. Deci, ostaşii se temeau toţi ca nu cumva războiul lor să fie fără izbîndă, iar împăratul Constantin era întru nepricepere mare. Noaptea, pe cînd el dormea, i s-a arătat singur Domnul nostru Iisus Hristos şi iarăşi i-a arătat semnul cinstitei Cruci, cel ce i se arătase,

şi i-a zis: "Să faci asemănarea acestui semn şi să porunceşti ca să-l poarte înaintea cetelor şi vei birui nu numai pe Maxentie, ci şi pe toţi vrăjmaşii tăi!"

Sculîndu-se împăratul, a spus boierilor săi acea vedenie a sa şi, chemînd meşteri iscusiţi, le-a poruncit să facă cinstita Cruce, după chipul semnului ce i se arătase, de aur, de mărgăritare şi de pietre scumpe. El a mai poruncit ca toată oastea sa să închipuiască semnul Sfintei Cruci pe toate armele, pe steaguri, pe coifuri şi pe paveze. Păgînul Maxentie, înştiinţîndu-se de venirea lui Constantin din Britania asupra Romei, cu multă îndrăzneală, şi-a scos oastea romană şi a tăbărît împotriva marelui Constantin; iar Constantin a poruncit să poarte cinstita Cruce înaintea cetelor ostaşilor săi.

După o luptă înverşunată, Maxentie a fost biruit cu puterea cinstitei Cruci şi mulţi ostaşi au fost ucişi în acea luptă. Iar el, fiind urmărit de împăratul Constantin, a fugit pe podul de peste rîul Tibru, pe care singur îl zidise, şi, stricîndu-se podul cu puterea lui Dumnezeu, s-a afundat ticălosul în rîu cu ostaşii săi, ca şi Faraon cel de demult şi astfel s-a umplut rîul de ostaşi şi de cai. După aceasta marele Constantin a intrat în Roma cu biruinţă, întîmpinat de tot poporul cu mare bucurie şi cinste; iar el a înălţat mare mulţumire lui Dumnezeu, Celui ce i-a dat biruinţă asupra tiranului cu puterea cinstitei şi de viaţă făcătoarei Cruci. Spre pomenirea acelei preaslăvite biruinţe, a pus o cruce în mijlocul cetăţii Romei, pe un stîlp înalt de piatră şi a scris pe dînsa: "Prin acest semn mîntuitor, cetatea aceasta s-a eliberat de sub jugul tiranului".

El a mai avut al doilea război împotriva Vizantiei, care era atunci cetate mică zidită de un grec oarecare, anume Vizas, în numele său, pe vremea lui Manase, împăratul iudeilor. Acolo Constantin fiind biruit de două ori, era într-o mare mîhnire; dar, făcîndu-se seară, şi-a ridicat ochii spre cer şi a văzut o scrisoare alcătuită de stele, care închipuia aceasta: "Cheamă-mă în ziua necazului tău, şi te voi scoate şi Mă vei preamări". Înfricoşîndu-se, şi-a ridicat ochii spre cer şi a văzut închipuită o cruce de stele şi împrejurul ei aceste cuvinte: "Prin acest semn vei birui". Astfel, punîndu-se crucea iarăşi în fruntea cetelor, a biruit pe vrăjmaşii săi şi le-a luat cetatea Vizantiei.

Avînd al treilea război cu tătarii la Dunăre, iarăşi i s-a arătat pe cer semnul Sfintei Cruci, arma cea mîntuitoare şi, ca şi mai înainte, a avut biruinţă. De aceea, împăratul Constantin, cunoscînd puterea lui Hristos, Cel ce S-a răstignit pe cruce, a crezut în Hristos adevăratul Dumnezeu şi s-a botezat împreună cu maica sa, Elena, cea vrednică de laudă.

Despre botezul Sfîntului Constantin se povesteşte astfel: Cu purtarea de grijă a lui Dumnezeu, Cel ce le rînduieşte toate spre folosul omenesc, împăratul Constantin a căzut într-o lepră foarte cumplită, care i-a cuprins tot trupul de la cap pînă la picioare, încît tot trupul lui era o rană. El a adus mulţi doctori preaînţelepţi şi vrăjitori, nu numai din stăpînirea Romei, ci şi din Persia; însă nici un folos n-a cîştigat la boala sa. Mai în urmă venind la împărat, slujitorii idoleşti de la Capitoliu i-au zis: "De nu-ţi vei face scăldătoare din sînge de copii mici şi de nu te vei spăla în acel sînge, fiind cald, apoi nu poţi să te tămăduieşti; iar de vei face aşa, atunci îndată vei fi sănătos, căci altă doctorie nu este mai bună decît aceasta".

Atunci împăratul a trimis pretutindeni ca să adune prunci mici, pentru a face din sîngele lor scăldătoarea. Adunîndu-se la Capitoliu o mulţime de prunci mici, care sugeau la sînul maicilor lor şi, sosind ziua în care erau să fie junghiaţi, a mers şi împăratul la Capitoliu; pentru că acolo îi gătise slujitorii idoleşti scăldătoarea de sînge. Atunci s-au adunat o mulţime de femei, care îşi smulgeau părul de pe cap şi cu unghiile îşi zgîriau feţele, tînguindu-se şi plîngînd cu amar. Deci, întrebînd împăratul care este pricina plîngerii lor, şi aflînd că sînt mame ale pruncilor adunaţi pentru junghiere, s-a umilit şi, văzînd plîngerea şi tînguirea cea amară, a zis: "O, cît de mare este neomenia celor ce m-au sfătuit să vărs sînge nevinovat! Chiar de aş fi ştiut cu adevărat că mă voi tămădui, apoi mai bine era ca eu unul să rabd durere, decît să vărs sîngele la atîţia prunci, care nici un rău nu mi-a făcut, şi încă şi pe maicile lor să le umplu de neîncetată tînguire şi mîhnire". Acestea zicînd, s-a întors la palat şi îndată a poruncit să dea mamelor, sănătoşi pe fiii lor, dîndu-le în acelaşi timp şi aur din vistieriile împărăteşti, şi astfel le-a eliberat pe ele cu pace.

Iar Preabunul Dumnezeu, văzînd o milostivire ca aceasta din partea împăratului, i-a răsplătit cu îndoită sănătate şi trupească şi sufletească. Dumnezeu a trimis la dînsul pe Sfinţii şi Marii Apostoli Petru şi Pavel, care s-au arătat în vedenie pe cînd dormea, stînd lîngă patul lui. Împăratul i-a întrebat pe dînşii, cine sînt şi de unde vin, iar ei au zis: "Noi sîntem Petru şi Pavel, Apostolii lui Hristos, trimişi de Dînsul la tine să te povăţuim la calea mîntuirii, să-ţi arătăm baia în care vei cîştiga sănătatea sufletului şi a trupului şi să-ţi făgăduim viaţa cea veşnică de la Dumnezeu, pentru viaţa cea vremelnică pe care ai dăruit-o pruncilor, fiindcă i-ai cruţat pe dînşii de moarte. Deci, cheamă la tine pe episcopul Silvestru, care se ascunde de frica ta în muntele Soract, şi să asculţi învăţătura aceluia, pentru că el îţi va arăta o scăldătoare, în care te vei curăţi de toate spurcăciunile şi vei fi sănătos cu trupul şi cu sufletul". Sfinţii Apostoli, zicînd acestea, s-au dus de la dînsul.

Împăratul deşteptîndu-se din somn, se minuna de acea vedenie, cînd, după obicei, a intrat la dînsul doctorul. Atunci împăratul a zis către dînsul: "De acum nu mai am trebuinţă de doctoria voastră, fiindcă nădăjduiesc spre dumnezeiescul ajutor". Şi l-a gonit pe el de la dînsul. După aceea a poruncit, ca îndată să caute pretutindeni pe episcopul Silvestru şi să-l aducă la dînsul cu cinste. Deci, găsindu-l pe episcopul Silvestru şi aducîndu-l la împărat, l-a primit cu mare cinste şi dragoste, pentru că, singur sculîndu-se, l-a întîmpinat şi l-a îmbrăţişat prieteneşte.

Apoi l-a întrebat pe dînsul, zicînd: "Sînt la voi oarecare dumnezei cu numele Petru şi Pavel?" Silvestru a răspuns: "Îm-părate, unul este la noi Dumnezeu, Care a zidit cerul şi pămîntul şi toate cele ce sînt pe dînsul. Iar aceia cărora tu le zici Petru şi Pavel, nu sînt dumnezei, ci robi ai lui Dumnezeu, care au propovăduit în toată lumea numele lui Iisus Hristos şi mai pe urmă şi-au vărsat sîngele lor pentru Domnul, fiind ucişi de către Nero". Auzind aceasta, împăratul s-a bucurat foarte mult şi a zis: "Rogu-mă ţie, episcope, arată-mi mie asemănarea lor, dacă o ai pe icoane închipuită, ca mai cu încredinţare să ştiu de sînt aceia ce mi s-au arătat mie în vis". Atunci Silvestru a trimis îndată un diacon să aducă icoana Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel. Deci, văzînd împăratul închipuirile feţelor apostoleşti, a zis: "Cu adevărat aceştia sînt, cei văzuţi de mine!"

Atunci împăratul a spus episcopului cu de-amănuntul toată vedenia lui şi l-a rugat pe el să-i arate scăldătoarea aceea, în care ar putea să se curăţe de lepra sufletească şi trupească, după cuvîntul apostolilor, care i s-au arătat lui în vedenie. Sfîntul episcop Silvestru a zis împăratului: "Nu se cade ţie să intri într-alt fel în scăldătoarea aceea, decît să crezi fără şovăire mai întîi în Dumnezeul acela, pe Care L-au propovăduit apostolii ce ţi s-a arătat ţie". Împăratul a răspuns: "De n-aş fi crezut că Iisus Hristos este Unul Dumnezeu, apoi niciodată nu te-aş fi chemat la mine pe sfinţia ta". Grăit-a lui sfîntul: "Se cade mai întîi să posteşti, apoi, cu rugăciuni şi lacrimi, prin mărturisirea păcatelor tale, să milostiveşti pe Dumnezeu. Deci, leapădă-ţi porfira şi coroana împă-rătească timp de şapte zile şi să te închizi în camerele dinăuntrul palatului şi, plîngînd în sac şi în cenuşă, să-ţi faci pocăinţa, aruncîndu-te la pămînt; apoi porunceşte să se închidă capiştile idoleşti şi jertfele lor să înceteze; pe creştinii ce sînt în temniţe să-i eliberezi şi celor ce stau în legături dăruieşte-le libertate; fii bun cu cei ce se roagă ţie, împlineşte-le toate cererile lor drepte şi dă din averea ta multă milostenie săracilor".

Împăratul a făgăduit că pe toate acestea o să le împlinească; iar episcopul, punîndu-şi mîna pe capul lui, s-a rugat şi l-a făcut pe el unul dintre cei chemaţi la primirea Sfîntului Botez. Apoi, adunînd pe toţi credincioşii, le-a poruncit şi lor asemenea să postească şi să se roage, ca astfel să înceteze ura împotriva Bisericii lui Dumnezeu, să piară întunericul închinării de idoli şi să strălucească tuturor lumina cea mîntuitoare.

Sosind a şaptea zi, Sfîntul Silvestru a venit la împărat şi, învăţîndu-l multe despre tainele sfintei credinţe celei întru Preasfînta Treime, i-a pregătit scăldătoarea Sfîntului Botez. Cînd a intrat împăratul în scăldătoarea Sfîntului Botez şi, după ce Sfîntul Silvestru l-a afundat de trei ori în numele Sfintei Treimi, deodată a strălucit o lumină mare din cer, mai mult decît razele soarelui, încît s-a umplut casa de negrăită strălucire. Atunci împăratul, îndată s-a curăţat de lepră, care, căzînd de pe trupul lui ca nişte solzi de peşte, a rămas toată în apă. Astfel a ieşit sănătos din scăldătoare, încît n-a mai rămas nici urmă din bubele

ce au fost pe trupul lui. Apoi, îmbrăcîndu-se în haine albe după Sfîntul Botez, a povestit singur, zicînd: "Cînd m-am afundat în apă, am simţit o mînă de sus, întinzîndu-se şi atingîndu-se de mine".

După acestea, împăratul îndată a dat poruncă să nu îndrăznească nimeni a huli pe Hristos sau a supăra pe creştini. Deci, a zidit în curţile sale împărăteşti o biserică în numele Mîntuitorului Hristos şi a poruncit să se boteze fără întîrziere toţi cei ce vor voi să fie creştini; iar haine albe pentru botez să ia din vistieriile împărăteşti. În ceasul acela s-au botezat o mulţime mare de popor şi, din zi în zi, creştea şi se înmulţea Biserica lui Hristos, iar închinarea de idoli se împuţina.

Astfel s-a făcut bucurie mare credincioşilor, a căror mulţime era atît de mare în Roma, încît voiau să gonească din cetate pe toţi cei ce nu voiau să fie creştini. Dar împăratul a oprit poporul, zicînd: "Dumnezeul nostru nu voieşte ca cineva să vie la El cu silă şi fără de voie; ci, dacă cineva de voie liberă şi cu scop bun se apropie de El, în acela El binevoieşte şi cu milostivire îl primeşte; deci, precum voieşte cineva să creadă cu libertate, aşa să creadă, iar nu să se prigonească unul pe altul!"

De acest împărătesc răspuns şi mai mult s-a înveselit poporul; căci lăsă pe toţi să trăiască în libertate, pe fiecare în credinţa şi după voia sa. Dar nu numai în Roma s-a făcut bucurie credincioşilor, ci şi în toată lumea. Pentru că pretutindeni se eliberau din legături şi din temniţe credincioşii cei chinuiţi pentru Hristos şi se întorceau de la închisori; iar cei ce se ascundeau prin munţi şi prin pustietăţi de frica muncitorilor, veneau la locurile lor fără de frică, şi astfel, pretutindeni, a încetat prigonirea şi tirania.

După aceasta, binecredinciosul împărat Constantin a voit să zidească în numele său o cetate în Ilie, unde - precum se povesteşte - a fost războiul troadenilor cu elinii. Dar el, cu dumnezeiasca înştiinţare, s-a oprit să zidească acolo cetate şi i s-a poruncit s-o zidească mai bine în Vizantia. Deci, supunîndu-se voinţei lui Dumnezeu, a zidit în Vizantia o cetate mare şi slăvită, a înfrumuseţat-o cu toate podoabele şi a numit-o după numele său, Constantinopol. Apoi a mutat acolo scaunul său de la Roma cea veche, poruncind ca acea cetate să se numească Roma cea nouă, încredinţînd-o apărării lui Dumnezeu şi a Preacuratei Sale Maici.

În acea vreme răucredinciosul Arie, tulburînd cu eresul său Biserica lui Hristos, acest binecredincios împărat a voit cu dinadinsul să încerce cele pentru sfînta credinţă. Deci, a poruncit să se ţină în Niceea Sinodul cel mare a toată lumea, unde s-au adunat 318 Sfinţi Părinţi, care au alcătuit credincioasele dogme ale sfintei credinţe, iar pe Arie şi eresul lui l-au blestemat. Acest sinod care s-a ţinut în anul 325 în Niceea a fost întîiul sinod a toată lumea.

Împăratul Constantin a trimis apoi pe fericita sa maică, Elena, la Ierusalim cu multă avere, ca pe una ce era preaiubitoare de Dumnezeu, pentru căutarea cinstitei şi de viaţă făcătoarei Cruci a Domnului. Ea, ducîndu-se la Ierusalim, a văzut acele Sfinte Locuri, le-a curăţit de spurcăciunile idoleşti şi a scos la lumină cinstitele moaşte ale mai multor sfinţi. Pe acea vreme era patriarh în Ierusalim Macarie, care a întîmpinat pe împărăteasă cu cinste cuviincioasă.

Fericita împărăteasă Elena, vrînd să caute Crucea Domnului cea făcătoare de viaţă, care era ascunsă de evrei, i-a chemat pe toţi şi i-a întrebat să-i arate locul unde este ascunsă cinstita Cruce a Domnului. Iar ei lepădîndu-se că nu ştiu, împărăteasa Elena îi îngrozea cu munci şi cu moarte. Atunci ei i-au arătat pe un bărbat bătrîn cu numele Iuda, zicînd: "Acesta poate să-ţi arate ceea ce cauţi, de vreme ce este fiul unui cinstit prooroc". Deci, făcîndu-se multă cercetare, iar Iuda lepădîndu-se a spune, împărăteasa a poruncit să-l arunce într-o groapă adîncă, în care petrecînd cîtăva vreme, în cele din urmă a făgăduit să-i spună. Deci, scoţîndu-l din groapă, au mers la un loc, unde era un munte mare, pe care Adrian, împăratul Romei, zidise o capişte zeiţei Artemida şi pusese în ea pe idolul ei. Acolo a arătat acel Iuda, că este ascunsă Crucea Domnului. Împărăteasa Elena a poruncit să dărîme capiştea idolească, iar zidul şi pietrele să le risipească.

Fericitul patriarh Macarie rugîndu-se, a ieşit în locul acela un miros de bună mireasmă şi îndată s-a arătat spre răsărit, Mormîntul şi locul Căpăţînii (Golgota), iar aproape de ele au aflat îngropate trei cruci şi

împreună cu ele au aflat şi cinstitele piroane. Nepricepînd nimeni care ar fi fost Crucea Domnului nostru Iisus Hristos, s-a întîmplat în acea vreme, că duceau un mort la îngropare. Atunci patriarhul Macarie a poruncit celor ce-l duceau să stea, şi a pus una cîte una crucile pe cel mort, iar cînd a pus Crucea lui Hristos îndată a înviat mortul şi s-a sculat viu cu puterea dumnezeieştii Cruci a Domnului. Iar împărăteasa, luînd cu bucurie cinstita Cruce, i s-a închinat ei şi a sărutat-o; asemenea şi toată suita împărătească ce era cu ea. Iar unii nu puteau să vadă şi să sărute Sfînta Cruce în acea vreme, de înghesuială, pentru aceea au cerut ca măcar s-o vadă de departe.

Atunci Macarie, patriarhul Ierusalimului, stînd la un loc mai înalt, a arătat poporului cinstita Cruce; iar toţi strigau: "Doamne, miluieşte!" De atunci s-a început a se prăznui Înălţarea Sfintei Cruci. Împărăteasa Elena a luat cu sine o parte din acest sfînt lemn, asemenea şi sfintele piroane; iar pe cealaltă parte punîndo într-o raclă de argint, a dat-o patriarhului Macarie pentru păzirea neamurilor care vor fi de aici înainte. Atunci acel Iuda şi împreună cu el o mulţime de iudei au crezut în Hristos şi s-au botezat. El s-a numit din Sfîntul Botez Chiriac, care, după aceea, a fost patriarh al Ierusalimului şi s-a sfîrşit pe vremea lui Iulian Paravatul, fiind muncit pentru Hristos.

Sfînta împărăteasă Elena a poruncit ca în Ierusalim, pe la sfintele locuri, să se zidească biserici. Mai întîi a poruncit să se zidească Biserica Învierii Domnului nostru Iisus Hristos, lîngă Sfîntul Mormînt, acolo unde s-a găsit Sfînta Cruce. A mai poruncit să se zidească o biserică şi în Ghetsimani, unde este mormîntul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a cinstitei ei Adormiri. Apoi, după ce a zidit şi alte optsprezece biserici, înfrumuseţîndu-le cu toate podoabele şi dăruindu-le cu îndestulate averi, a venit la Constantinopol, aducînd o parte din lemnul Sfintei Cruci cea de viaţă făcătoare şi sfintele piroane cu care a fost pironit trupul lui Hristos. Apoi, nu după multă vreme s-a mutat la Dumnezeu, bineplăcîndu-I Lui, şi a fost îngropată cu cinste.

Iar marele împărat Constantin, după moartea maicii sale, Sfînta Elena, vieţuind ca zece ani şi ceva, a plecat la război împotriva perşilor. Dar într-un sat al Nicomidiei a căzut în boală. Deci, cunoscînd că i s-a apropiat sfîrşitul, a făcut diată, împărţind împărăţia la cei trei fii ai săi; şi, bolind cu trupul, şi-a dat sfîntul său suflet în mîinile lui Hristos Dumnezeu, cerescul Împărat. După aceasta a fost adus în Constantinopol, unde s-a îngropat cu slavă în biserica Sfinţilor Apostoli. El a murit la 32 de ani ai împărăţiei sale; iar toţi anii de la naşterea sa avea şaizeci şi cinci. Iar acum vieţuieşte în viaţa cea fără de sfîrşit, în veşnica împărăţie a lui Hristos Dumnezeul nostru, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, se cuvine cinste, slavă şi închinăciune în vecii vecilor. Amin.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Vasilisc, nepotul Sfîntului Teodor Tiron
(22 mai)
(Scrisă de Sfîntul Mucenic Evsignie)

După uciderea Sfinţilor Mucenici Eutropie şi Cleonic, cu care împreună a pătimit multe şi Sfîntul Vasilisc, el, rămînînd viu, şedea în temniţă. După moartea ighemonului Asclipiodot, a venit în locul lui, în părţile Pontului, un alt ighemon cu numele Agripa, trimis de tinerii Maximian şi Maxim, ca să prigonească şi să ucidă pe cei ce credeau în Hristos. Mai înainte de intrarea lui în cetatea Amasiei, Sfîntul Vasilisc era acolo în temniţă şi se ruga lui Dumnezeu cu lacrimi, zicînd: "Doamne, Iisuse Hristoase, aduţi aminte de mine şi nu mă uita pînă în sfîrşit, dar şi chemarea mea spre mucenicie arătat s-o aduci la desăvîrşire, ca să nu fiu despărţit de acei sfinţi bărbaţi care au fost prinşi cu mine şi au pătimit mai înainte de mine şi s-au încununat".

Deci, arătîndu-i-se lui Domnul la miezul nopţii în vedenia visului, i-a zis: "Îmi aduc aminte de tine şi nu te voi uita! Deja numele tău s-a scris de la început cu cei ce au fost prinşi cu tine; deci, nu te mîhni ca cel mai de pe urmă, pentru că pe mulţi îi vei întrece şi pomenirea ta o voi face slăvită în tot pămîntul. Du-te acum şi dă sărutarea cea mai de pe urmă maicii tale, fraţilor şi rudeniilor, iar, cînd te vei întoarce, vei lua

cununa mucenicească şi îndată te vei odihni în Comani. Dar să nu te temi de muncile ce ai să le pătimeşti, că Eu sînt cu tine şi nu te vor vătăma supărările cele omeneşti".

Deşteptîndu-se, Sfîntul Vasilisc, s-a umplut de bucurie şi, pe cînd se ruga, a văzut uşile temniţei deschise. Apoi, începînd a se face ziuă, a rugat pe ostaşii care îl păzeau şi pe păzitorul cel mai mare al temniţei, zicînd: "Daţi-mi voie pentru patru zile să mă duc să văd pe maica şi pe fraţii mei, cei ce petrec în satul Cumialii; iar după aceea mă voi întoarce cu alergare la adevăratul meu Tată, Iisus Hristos". Dar, ostaşii şi păzitorul temniţei i-au răspuns: "Viu este Domnul Dumnezeul tău, Căruia tu neîncetat Îi slujeşti, că de nu ne-am teme de ighemon, pe care îl aşteptăm să vină îndată, te-am elibera cu totul". Grăit-a sfîntul: "Nu voiesc să fiu liber cu totul ci, precum am zis, să mă duc numai să mă închin maicii mele, fraţilor şi rudeniilor, fiindcă Domnul meu mi-a poruncit să fac aceasta".

Ostaşii ziseră: "Ne temem ca nu cumva, după eliberarea ta, ighemonul să te ceară degrabă de la noi, fiindcă am auzit astăzi că are să vină ighemonul în cetate şi toţi cei legaţi sînt înscrişi pentru judecată". Sfîntul Vasilisc a zis: "Voia Dumnezeului meu este să mă duc în satul meu; deci, dacă aveţi plăcere, să meargă unii dintre voi cu mine, apoi ne vom întoarce împreună". Atunci ostaşii s-au învoit la voia Domnului şi, sculîndu-se unii dintre ei, s-au dus cu dînsul în satul lui şi, cu multă bucurie, l-au întîmpinat pe el fraţii lui, căci avea trei fraţi şi maica sa, şi i-au ospătat şi cinstit pe ostaşi în casa lor.

A doua zi, chemînd pe toate rudeniile lui, a grăit multe către dînşii din cele pentru folosul sufletului şi din învăţătura creştinească, zicînd că ni se cade a intra în împărăţia lui Hristos cu multe supărări. Deci, mîngîindu-i pe toţi şi sărutîndu-i cu sărutarea cea mai de pe urmă, le-a zis: "Iubiţi fraţi, părinţilor şi fiilor întru Hristos, petreceţi în credinţa Domnului nostru Iisus Hristos şi să nu vă depărtaţi nicidecum de El; pentru că nimic nu este lumea aceasta şi cele din ea. Toate acestea sînt ca o umbră ce trece, iar Domnul petrece în veci. Deci, mă rog vouă, rugaţi-vă pentru mine Stăpînului nostru, Dumnezeul tuturor, să-mi dea putere ca să-mi săvîrşesc nevoinţa pătimirii, precum a dat sfinţilor Teodor Tiron, Eutropie şi Cleonic, care au fost prinşi cu mine. Mîntuiţi-vă, preaiubiţi părinţi, maicilor, fraţilor, surorilor şi fiilor, că mă duc acum de la voi şi nu mă veţi mai vedea în viaţa aceasta vremelnică". Sfîntul, zicînd acestea, s-a făcut plîngere şi tînguire mare şi au zis către dînsul: "După ce îţi vei săvîrşi bine alergarea ta, roagă-te Domnului pentru noi şi pentru tot neamul creştinesc, ca să înceteze prigoana asupra credinţei celei soborniceşti şi ca să se piardă slujirea la idoli, iar darul lui Hristos să strălucească peste tot pămîntul". După acestea, Sfîntul Vasilisc se pregătea să se întoarcă cu ostaşii pe aceeaşi cale la temniţă, în legăturile sale.

În acea vreme ighemonul Agripa a ajuns în cetatea Amasiei, şi, chemînd pe cei mai dintîi între cetăţeni, a intrat cu dînşii în capiştea idolească, care se numea Petason şi în alta numită Serapion, aducînd jertfă necuraţilor lui zei. A doua zi, şezînd la judecată, cerceta pe cei ce erau în legături; astfel a chemat mai întîi pe Vasilisc, fiindcă auzise de dînsul şi voia să-l pună pe el mai întîi înaintea judecăţii sale. Ducîndu-se în temniţă unul din cei mai mari ai cetăţii, ca să aducă pe Vasilisc la ighemon, nu l-a găsit în legături. Deci, a prins pe păzitorul temniţei şi, legîndu-l, l-a dus în divan. Ighemonul, schingiuindu-l, îl întreba: "Cum ai dezlegat pe vrăjmaşul zeilor noştri, nesocotind poruncile împărăteşti?" Iar păzitorul a răspuns: "Sînt două zile astăzi, de cînd Vasilisc s-a dus cu ostaşii în satul lui". Ighemonul, umplîndu-se de mînie, a zis: "Capul tău îl voi tăia cu sabia, de nu vei pune înaintea mea pe hulitorul şi ocărîtorul zeilor". Zis-a păzitorul temniţei: "Într-a patra zi îl voi aduce înaintea ta".

Ighemonul a trimis îndată cu păzitorul acela, pe un slujitor al său, om cu obicei sălbatic şi cumplit, împreună cu mulţi ostaşi, şi a zis aceluia: "Acum te voi cunoaşte pe tine dacă eşti adevărat rîvnitor către zei, de vei prinde pe acel hulitor şi batjocoritor şi-l vei aduce legat la mine în Cumani, că acolo mă duc". Deci, slujitorul acela, plecînd de la ighemon, a gătit nişte încălţăminte de aramă, care avea înăuntru piroane lungi de fier ascuţite şi, luînd pe păzitorul temniţei şi pe ostaşi, s-a dus în satul lui Vasilisc, ducînd pe un asin lanţuri grele de fier. Şi m-am dus şi eu - zice scriitorul acestei pomeniri, Sfîntul Evsignie - urmîndu-le lor, că voiam să văd pătimirea şi sfîrşitul Sfîntului Vasilisc.

Ajungînd ei la satul acela, au prins pe mucenic tocmai cînd ieşea din casă şi se îndrepta spre cetatea Amasiei, la legăturile lui. Deci, l-au legat cu două lanţuri, un lanţ de fier i-au pus pe grumaz şi l-au

încălţat cu încălţămintele cele de aramă, care aveau piroane. Acele piroane au străbătut picioarele sfîntului pînă la oase, curgînd sînge din răni şi, bătînd tare pe mucenicul lui Hristos, îl duceau spre cetatea Cumani. Pe el îi petrecea plîngînd, maica sa, fraţii şi rudeniile lui; iar maica sa zicea către el: "Fiul meu preadulce, Hristos, pe Care L-ai iubit, Acela să-ţi fie ţie de ajutor în această nevoinţă mucenicească; viaţa ta aici nu ţi-a fost lungă, dar va fi veşnică în veacul cel viitor; acum suferi munci amare, dar vei cîştiga slăvită cunună de la Hristos Dumnezeu. Oamenii cei răi te muncesc pe pămînt, dar îngerii păcii te vor primi în cer. Ca pe un tîlhar te judecă acum pe tine, dar tîlharul care s-a răstignit cu Hristos te va primi în Rai; împăraţii cei stricăcioşi şi muritori te ucid prin muncile lor, dar, Dumnezeu Cel veşnic te va învia şi te va număra cu oştile îngereşti. Fiul meu cel dulce, în calea aceasta a Domnului în care alergi, adu-ţi aminte şi de noi!"

Maica lui, zicînd acestea, s-a întors acasă, rugîndu-se Domnului pentru fiul său, ca să-l întărească în munci. Sfîntul, uitîndu-se înapoi, a văzut că veneau după dînsul cei trei fraţi ai săi, rudeniile şi mulţi din popor, plîngînd şi tînguindu-se; iar el îi ruga să se întoarcă la locurile lor, zicînd: "Nu plîngeţi pentru mine ci, mai ales, rugaţi-vă Domnului, ca să-mi dea putere să biruiesc ispita diavolului şi să ruşinez pe slujitorii lui". După aceea i-a sărutat pe fiecare şi îi îndemna să se întoarcă, zicîndu-le: "Iarăşi ne vom vedea unul cu altul în ziua învierii şi în viaţa cea veşnică". Dar ei nu voiau să se întoarcă ci, plîngînd, urmau sfîntului. Atunci Sfîntul Vasilisc le-a zis din nou: "Ce faceţi? Nu mai plîngeţi pentru mine şi nu-mi mai tulburaţi inima mea! O, de s-ar fi dat mie ca să mor de multe ori pentru Domnul nostru Iisus Hristos! Rogu-vă pe voi, întoarceţi-vă şi vă rugaţi lui Dumnezeu pentru mine". Nevrînd ei să se întoarcă, le-a zis trimisul ighemonului: "Mă jur pe sănătatea împăraţilor mei, că de nu vă veţi întoarce, pe toţi vă leg şi vă duc la ighemon". Dar ei n-au voit să înţeleagă. Deci, a început mai marele ostaşilor a-i bate şi numai aşa, abia a putut să-i izgonească înapoi.

În această călătorie, sfîntul purta cu bărbăţie greutatea lanţurilor de fier şi cu vitejie răbda durerea picioarelor pătrunse cu multe piroane ascuţite, care erau în încălţămintea de aramă; iar calea pe unde mergea, se roşea cu sîngele lui. Deci, sfîntul cînta, zicînd: *De s-ar aduna asupra mea tabără, nu se va înfricoşa inima mea, Hristoase, Dumnezeul meu, că Tu eşti cu mine*. Şi multe alte grăia către Domnul în cîntarea şi în rugăciunea sa. Trimisul ighemonului şi cei împreună cu el, văzînd pe mucenic umblînd bine, se mirau, nepricepînd că Domnul era cu el şi îi uşura durerile. Ajungînd în satul care se numea Dacozaria, trimisul ighemonului şi ostaşii au voit să se odihnească, fiindcă era zăduf şi ceasul la amiazăzi.

Stăpîna acelui sat, cu numele Troiana, fiind văduvă şi, văzînd că a venit slujbaşul ighemonului cu ostaşii i-a rugat să intre în casa ei să mănînce pîine; iar ei erau patruzeci de bărbaţi. Intrînd, ei s-au aşezat la masă să mănînce şi să bea, veselindu-se, iar pe Sfîntul Mucenic Vasilisc, avînd mîinile legate înapoi, l-au legat de un stejar uscat care era înaintea porţilor. Şi s-au adunat la dînsul mulţime de popor, bărbaţi, femei şi copii şi, văzînd pe sfîntul legat cu lanţuri grele şi ţinut în zăduf cu sîngele curgînd din picioare, se umileau şi le era milă de el. El se ruga lui Dumnezeu, zicînd: "Doamne, cercetează-mă pe mine, precum ai cercetat pe Iosif în temniţă, pe Ieremia în noroi, pe Daniil în groapa leilor şi pe cei trei tineri în cuptorul haldeilor; precum ai arătat bunătatea Ta Susanei, cea năpăstuită de bătrînii cei mincinoşi, Cel ce ai scos pe Petru din temniţă şi pe Tecla ai apărat-o în privelişte, tot aşa şi spre mine nevrednicul şi smeritul robul Tău întinde mila Ta şi arată minunile Tale, pentru slava Preasfîntului Tău nume".

Pe cînd sfîntul se ruga astfel, deodată s-a cutremurat pămîntul şi un glas de sus s-a auzit: "Nu te teme, că sînt cu tine!" Şi îndată încălţămintea de aramă din picioarele lui s-a topit ca ceara de faţa focului, lanţurile au căzut de pe dînsul şi stejarul cel uscat a înverzit, odrăslind ramuri cu multe frunze şi făcînd umbră mare deasupra sfîntului. Iar acolo unde stăteau picioarele sfîntului şi se roşise pămîntul de sîngele lui, a izvorît un izvor de apă. Sfîntul Vasilisc, văzînd acestea, a început a mulţumi lui Dumnezeu, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, Cuvîntule cel mai înainte de veci şi Fiul Tatălui celui neajuns şi nesupus, Cel ce ai binevoit a Te pogorî pe pămînt şi a Te face om ca să ne răscumperi de la vechiul muncitor diavol şi să ne izbăveşti de toate lucrurile lui cele rele; Cel ce ne-ai înălţat pe noi, iar pe acela l-ai smerit, l-ai călcat şi l-ai osîndit în adînc, iar pe noi ne-ai înviat, cu ce buze Te voi preamări pe Tine, cu ce limbă mă voi mărturisi Ţie şi cu ce glas voi cînta, vestind măririle Tale, care le-ai arătat acum spre mine robul Tău, precum ai arătat şi pe sfinţii Tăi Eutropie şi Cleonic, cînd eram bătuţi înaintea ighemonului Asclipiodot?

Şi acum, Doamne, cine sînt eu nevrednicul, că ai atîta milă de mine încît pămîntul, văzîndu-Te pe Tine, s-a cutremurat, iar trimisul ighemo-nului şi ostaşii au fugit din casa aceea de frica cutremurului?"

Deci, văzînd minunile cele ce se făcuseră, nu pricepeau ce se întîmplase; unii ziceau că este nălucire, alţii socoteau că este vrajă, iar poporul ce stătea împrejurul lui, se minuna cu spaimă şi preamărea puterea lui Hristos Dumnezeu. De atunci mulţi au crezut în Hristos şi ziceau: "Iată, acesta este omul lui Dumnezeu, trimis de Dînsul aici ca să sfinţească locul nostru!" Deci, au dus la dînsul pe un slăbănog, zăcînd pe pat, de care, atingîndu-se mucenicul lui Hristos, îndată s-a făcut sănătos şi, luîndu-şi patul său, s-a dus la casa sa, slăvind pe Dumnezeu. A adus la sfîntul şi leproşi, iar sfîntul şi pe aceia i-a tămăduit prin atingere. Pe cei bolnavi de friguri şi de alte boli şi pe cei ce pătimeau de duhuri necurate i-a tămăduit prin cuvînt. Deci, slăvind pe adevăratul Dumnezeu, au crezut în El. Pentru toate acestea s-a făcut mare bucurie poporului din acel sat, încît stăpîna satului Troiana, cu fiul său, Troian, au crezut în Hristos şi au cerut Sfîntul Botez.

Iar eu, păcătosul Evsignie, văzînd cele ce se făceau, mă bucuram foarte mult întru Domnul. În acea zi, spre seară, o cireadă de boi şi alte dobitoace venind în sat de la păşune pe drumul acela lîngă care stătea sfîntul mucenic, preamărind măririle lui Dumnezeu şi, ajungînd în dreptul mucenicului lui Hristos, Vasilisc, au căzut înaintea lui în genunchi şi s-au plecat dreptului aceluia, lăudînd pe Dumnezeu cu ale lor glasuri. Atunci trimisul ighemonului şi ostaşii s-au căit de răutăţile ce făcuseră sfîntului, pentru că i-a cuprins şi pe dînşii spaima, văzînd minunile cele preaslăvite.

A doua zi, trimisul ighemonului, sculîndu-se, a zis către mucenic cu cuvinte blînde: "Vasilisc, de voieşti să plecăm de aici, ca nu cumva pentru tine să ne primejduim de la ighemon". Sfîntul a zis: "Să mergem, pentru că voiesc să mor pentru Domnul meu!" Ieşind ei din sat, tot poporul împreună cu Troiana, stăpîna satului, au petrecut pe sfînt, iar mucenicul lui Hristos i-a rugat să se întoarcă la casele lor. Unii s-au întors, iar alţii au venit după el. Cînd au ajuns la un pod mare ce era peste rîul Ireos, s-a cutre-murat podul de venirea lui Hristos, căci Hristos, Domnul nostru, mergea nevăzut cu robul Său, precum mi-a spus singur Sfîntul Mucenic Vasilisc mai pe urmă mie nevrednicului, Evsignie. Deci, cutremurîndu-se podul, sfîntul a stat şi, înălţînd laudă lui Dumnezeu, a rugat pe popor să se întoarcă înapoi, dar abia i-a înduplecat de s-au întors. Atunci sfîntul, mergînd pe la toate locurile cele mai înalte şi alese, îşi pleca genunchii şi se ruga lui Dumnezeu, zicînd: *În tot locul stăpînirii lui, binecuvintează suflete al meu pe Domnul.*

Ajungînd la un sat care se numea Saon, ostaşii cu trimisul ighemonului au şezut să mănînce, îndemnînd şi pe sfînt să mănînce şi el pîine. Dar el nu voia, zicînd: *Domnul mă paşte şi nimic nu-mi va lipsi*; pentru că mă hrăneşte pe mine Stăpînul meu, Iisus Hristos". Însă ei iarăşi i-au zis: "Mănîncă, omule, ca să nu mori de foame pentru că noi vom fi în primejdie pentru tine, dacă nu te vom duce viu la ighemon; iată, este a treia zi de cînd n-ai gustat nimic". Dar sfîntul le-a răspuns: "Eu sînt sătul de hrana cea muritoare şi nu voiesc să o primesc; pe voi vă hrăneşte pîinea cea pămîntească, iar pe mine, cuvîntul lui Dumnezeu cel ceresc; pe voi vă veseleşte vinul, iar pe mine, darul Sfîntului Duh; pe voi vă satură carnea, iar pe mine mă satură postul; pe voi vă întăreşte puterea cea trupească, iar pe mine, Crucea lui Hristos; pe voi vă îmbogăţeşte aurul, iar pe mine, dragostea lui Iisus Hristos; pe voi vă împodobesc hainele, iar pe mine, fapta cea bună; voi vă veseliţi în rîs, iar eu mă mîngîi cu darul întru rugăciune; voi iubiţi pe împăratul vostru cel vremelnic, muritor şi stricăcios şi doriţi să-l înveseliţi şi să-i păziţi legea lui, iar eu iubesc pe Dumnezeul cel ceresc, Împăratul meu. Legile Lui le sărut şi voiesc să mă satur de vederea feţei Lui! Voi aşteptaţi cinste pe pămînt, iar eu la cer; voi căutaţi slava de la oameni, iar eu nădăjduiesc să cîştig slava întru învierea drepţilor la înfricoşata Judecată, unde va zice Stăpînul meu: *Veniţi binecuvîntaţii Părintelui meu, de moşteniţi împărăţia cea gătită vouă de la întemeierea lumii!*

Sfîntul, zicînd acestea, trimisul ighemonului a poruncit să pună şaua pe dobitoace, iar mucenicului i-a poruncit să încalece pe un asin, zicîndu-i: "De trei zile mergi flămînd; acum încalecă măcar pe acest dobitoc ca să nu slăbeşti cu totul". Dar sfîntul n-a voit să încalece, ci a zis: "Domnul meu Iisus Hristos, mă întăreşte pe mine şi toată odihna şi înlesnirea mi-o dă mie Duhul Sfînt". Astfel au plecat pe drum. Spre seară, ajungînd la un sat, ostaşii au stat ca să se odihnească şi să mănînce ceva. Trimisul ighemonului a rugat pe fericitul Vasilisc să guste din bucate, dar el n-a voit şi astfel a petrecut toată

noaptea cîntînd şi rugîndu-se lui Dumnezeu; iar împreună cu el erau sfinţii îngeri, care cîntau cu plăcutul lui Hristos. Făcîndu-se ziuă, au plecat la drum şi au ajuns în cetatea Cumani în ceasul al patrulea din zi. Apropiindu-se de cetate, au auzit de la mulţi - zice scriitorul - cum ighemonul munceşte pe cei ce nu voiesc să se închine idolilor.

Dar Domnul, arătîndu-se Sfîntului Vasilisc, i-a zis: "Îndrăz-neşte, nu te teme de îngrozirile celor fărădelege, că Eu sînt cu tine". Ostaşii, intrînd în cetate, întrebau unde este ighemonul, şi au aflat că este în capiştea lui Apolon, unde aduce jertfă idolilor împreună cu poporul.

Deci, ducîndu-se trimisul ighemonului la dînsul i-a spus că au adus pe Vasilisc. Atunci ighemonul s-a bucurat foarte mult; iar cel ce a adus pe sfînt a spus ighemonului de minunile ce le făcuse pe drum, dar el nu credea, ci zicea: "Acelea sînt vrăji creştineşti". Deci, a poruncit ca pe Sfîntul Vasilisc să-l aducă la dînsul în capiştea lui Apolon, vrînd să-l silească a jertfi zeilor. Alergînd, ostaşii ighemonului au început a bate pe mucenic peste grumaji, zicîndu-i: "Intră în capişte la ighemon şi închină-te zeilor, de voieşti să fii viu". Dar, ostaşii ce veniseră pe drum cu dînsul, au început a spune ostaşilor ighemonului minunile ce le făcuse şi pe care singuri le văzuseră, zicînd: "Cu adevărat am văzut semne minunate şi puteri ale lui Dumnezeu, nu ca nălucire, nici cu vrăji, ci făcîndu-se în faţa tuturor!" Şi, întorcîndu-se către sfînt, i-au zis: "Vasilisc, iartă-ne pe noi de relele cele ce ţi-am făcut în neştiinţa noastră şi te roagă Dumnezeului tău pentru noi!"

Grăind ei acestea, au venit alţi ostaşi de la ighemon şi, lovind pe mucenic, l-au dus în capişte. Sfîntul Vasilisc a intrat acolo, veselindu-se întru Domnul Dumnezeul său şi avînd faţa luminoasă. Văzîndu-l ighemonul, i-a zis: "Tu eşti Vasilisc?"

El a răspuns: "Eu sînt". Zis-a ighemonul: "Ce zici, vei jertfi zeilor?" Răspuns-a sfîntul: "Cine ţi-a spus ţie că eu nu aduc jertfe lui Dumnezeu? Eu în tot ceasul săvîrşesc jertfe de laudă Dumnezeului meu!" Ighemonul, neînţelegînd acel cuvînt, s-a bucurat şi a zis: "Zeii se vor bucura de aceasta; deci, jertfeşte, iubitule, oricărui zeu voieşti, din toţi zeii noştri". Apropiindu-se Sfîntul Vasilisc de un idol, a întrebat pe cei ce erau de faţă: "Cum se numeşte acest zeu al vostru?" Zis-au lui: "Apolon". Răspuns-a sfîntul: "Bine aţi zis că Apolon se numeşte, pentru că Apolon se tîlcuieşte "pierzător"; şi cu adevărat, deoarece trage la pierzare pe toţi cei ce cred în el şi i se închină lui ca unui Dumnezeu, pe cînd el nu este Dumnezeu". Zis-a ighemonul către sfînt: "Dar cum este numele Dumnezeului căruia tu voieşti să-i aduci jertfă? Zis-a sfîntul: "Dumnezeul meu este negrăit, neajuns, nevăzut şi neştiut".

Ighemonul a zis: "Ce, nu are nume Dumnezeul tău?" Grăit-a sfîntul: "Numele Dumnezeului meu este scris în sfintele cărţi şi, de voieşti să asculţi, îţi voi spune". Zis-a ighemonul: "Spune, nu te teme". Grăit-a mucenicul: "Dumnezeul meu se numeşte Tatăl Atotţiitorul, Domnul Savaot, Împărat al tuturor, Mîntuitor, Milostiv, Milosîrd, îndelung răbdător. Aceluia îi jertfesc cu jertfă de laudă".

Atunci ighemonul a zis: "Adu-i jertfă oricărui Dumnezeu voieşti, numai adu-i; deoarece nu te-am chemat ca să filosofezi, ci ca să jertfeşti". Atunci sfîntul a zis către ighemon: "Ia aminte la jertfa mea". Deci, ridicîndu-şi mîinile spre cer, a început a se ruga, zicînd: "Dumnezeule cel veşnic, Făcătorule al cerului şi al pămîntului, Cel ce asculţi pe cei ce-Ţi slujesc Ţie cu adevărat; ascultă-mă şi pe mine acum, robul Tău, şi sfărîmă în ceasul acesta pe acest idol surd, orb şi mut ca să vadă păgînii cei necuraţi ce fel de dumnezei cinstesc, să se ruşineze şi să cunoască toţi că Tu eşti Unul adevăratul Dumnezeul cel Atotputernic". Sfîntul rugîndu-se astfel, îndată s-a cutremurat pămîntul şi capiştea, încît idolul, căzînd jos la pămînt, s-a sfărîmat în mii de bucăţi. Ighemonul şi poporul cel ce era la capişte, văzînd acestea, au fugit afară de frică, rămînînd înăuntru numai Sfîntul Vasilisc singur, cîntînd şi zicînd: "Să învie Dumnezeu şi să risipească vrăjmaşii Lui. Să fugă de la faţa Lui cei ce-L urăsc. Să se stingă precum se stinge fumul, cum se topeşte ceara de faţa focului, aşa să piară toţi idolii de la faţa adevăratului nostru Dumnezeu".

După un ceas, ighemonul a poruncit să scoată pe sfînt din capişte şi, scrîşnind din dinţi, i-a zis: "Vrăjmaş al zeilor noştri, pentru ce ai făgăduit una şi ai făcut alta? Te-ai făgăduit să aduci jertfă lui Dumnezeu; iar cu vrăjile tale ai făcut de a căzut şi s-a sfărîmat Apolon, zeul nostru". Grăit-a sfîntul: "Cel ce a sfărîmat

zeul vostru, Acela va arde şi capiştea lui. Pe cînd sfîntul zicea acestea, deodată a căzut foc din cer peste capiştea lui Apolon şi a ars-o pînă în temelie. Ighemonul şi tot poporul, tremurînd de frică, au fugit departe. Apoi, chemînd pe sfînt, i-a zis: "O, cît de mari sînt farmecele tale, încît ai sfărîmat şi pe zeul nostru Apolon şi ai ars capiştea lui". Zis-a sfîntul: "Dacă dumnezeul tău este Dumnezeu adevărat, precum zici, să se răzbune asupra mea pentru sine". Ighemonul a zis: "Zeii noştri sînt buni şi nu fac nici un rău potrivnicilor lor". Grăit-a sfîntul: "O, ce orbire omenească, cum pot dracii să fie buni sau ce bine pot să facă ei, fiind răi? Deoarece pe voi, iubiţii lor închinători, vă vor afunda în iad cu dînşii". Ighemonul a zis: Vrăjitor ticălos, jertfeşte zeilor, ca să nu te dau la moartea cea mai amară". Răspuns-a sfîntul către ighemon: "Fiară de dumbravă, cîine lingător de sînge, stricatule Agripa, chip al dracilor, asemănare a diavolului şi muncitorule fără de lege; pentru ce mă ţii pe mine mai mult? Pentru că mă sîrguiesc, ca să-mi săvîrşesc alergarea mea!" Ighemonul, mîniindu-se foarte mult, a poruncit ca să-l taie cu sabia.

Luîndu-l ostaşii, l-au dus afară din cetate ca să-l taie la locul ce se numea Dioscorie, venind în urma sfîntului popor mult. Ighemonul a poruncit ca, după tăiere, să-i arunce trupul în rîu. Pe cînd i se tăia capul mucenicului lui Hristos, am văzut noi - zice Sfîntul Evsignie -, cărora ne era dat a vedea o taină ca aceasta, o mulţime de sfinţi îngeri au venit şi, luînd sufletul sfîntului, l-au înălţat spre cer. Iar Domnul nostru Iisus Hristos S-a văzut stînd la cer şi zicînd: "Vino, Vasilisc, sluga Mea cea bună şi credincioasă, intră în cereasca împărăţie, în ceata drepţilor unde sînt robii Mei, care au fost în chinuri pentru Mine". Iar noi, cei ce am văzut şi am auzit toate acestea, am căzut cu faţa la pămînt şi ne-am închinat Domnului, mulţumindu-I că ne-a învrednicit de o vedenie ca aceea. Iar călăul Prisc, luînd trupul mucenicului, îl trăgea spre rîu.

Deci, apropiindu-ne de el, l-am rugat să stea puţin, pînă ce se va risipi poporul şi i-am dat în taină treizeci de galbeni; iar el ne-a lăsat nouă trupul mucenicului şi capul, zicînd: "Păziţi-vă să nu ştie cineva şi să spună ighemonului, că va fi primejdie şi mie şi vouă". Luînd noi trupul mucenicului, l-am ascuns şi l-am dus noaptea pe un cîmp arat şi l-am îngropat acolo, semănînd pe dînsul nişte seminţe, care au răsărit chiar în acea noapte; adică, într-o zi au crescut, iar în altă zi au înflorit şi au adus rod. Dar, pe cînd săpam mormîntul mucenicului, au însetat oarecare bărbaţi dintre noi, şi am chemat pe Domnul cu rugăciunile Sfîntului Vasilisc şi îndată, aproape de mormînt, a izvorît un izvor de apă vie, din care bînd, am preamărit pe Dumnezeu. Izvorul acela este şi acum, iar bolnavii care beau din apa aceea se tămăduiesc de neputinţele lor.

După aceasta a năpădit un duh necurat asupra ighemonului Agripa, încît căuta trupul mucenicului, zicînd: "De m-aş atinge de trupul lui Vasilisc, m-aş izbăvi de primejdie". Nimeni însă nu îndrăznea să spună că mucenicul este îngropat în pămînt. Dar oarecare i-a zis: "Ai poruncit ca trupul să se arunce în rîu şi cum îl cauţi acum?" Agripa, ducîndu-se la locul unde a fost tăiat mucenicul lui Hristos, a găsit puţin sînge de al lui şi, adunîndu-l cu ţărîna pămîntului, l-a legat în brîul său şi şi-a încins trupul şi îndată s-a eliberat de duhul cel necurat. Astfel, a crezut şi el în Domnul nostru Iisus Hristos. Iar după o vreme, un cetăţean din Comani cu numele Marin, bărbat dreptcredincios, a zidit o biserică în numele Sfîntului Mucenic Vasilisc şi, scoţînd sfintele lui moaşte din pămînt, le-a adus în ea. Şi se dau la toate bolile multe tămăduiri prin minune de la moaştele sfîntului, cu rugăciunile lui şi cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, se cuvine cinstea şi slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Cuviosul Mihail Mărturisitorul, Episcopul Sinadiei
(23 mai)

Acest sfînt Mihail, după cum s-a învrednicit a fi de un nume cu îngerul cel mare al puterilor cereşti, tot astfel, şi viaţa lui a fost îngerească, de vreme ce şi-a luat asupră-şi curăţia cea feciorească şi celelalte fapte bune. El s-a afierosit lui Dumnezeu din braţele maicii sale, şi s-a arătat slujitor ales al Lui, primind din tinereţe viaţa monahicească, împreună cu Sfîntul Teofilact al Nicomidiei, în zilele Prea sfinţitului patriarh Tarasie. Acesta i-a trimis pe amîndoi la o mănăstire, ce era zidită lîngă gura Pontului Euxin - Marea

Neagră de azi - unde, nevoindu-se, au sporit în faptele cele bune şi au cîştigat îndrăzneală către Dumnezeu prin rugăciunile lor.

Odată, pe vremea secerişului, fiind arşiţă mare şi neavînd apă, au slăbit de multă sete, pentru aceasta s-a rugat lui Dumnezeu şi un vas de aramă uscat l-au făcut să izvorască apă multă spre trebuinţă; pentru că Domnul face voia celor ce se tem de El şi ascultă rugăciunile lor. Această minune a fost asemenea cu aceea care s-a făcut în pustie, cînd Dumnezeu a scos apă din piatră poporului Israel cel însetat, şi cu alta, cînd Samson, murind de sete, a izvorît izvor de apă vie, din osul cel uscat al fălcii asinului. După aceasta, viaţa cea îmbunătăţită a acestor cuvioşi părinţi, strălucind ca o rază de soare, prea sfinţitul patriarh Tarasie i-a judecat a fi vrednici de treapta cea înaltă a arhieriei. Deci, pe fericitul Teofilact l-a pus mitropolit în Nicomidia; iar pe Sfîntul Mihail, sfinţindu-l episcop, l-a trimis în Sinad. El păştea bine turma lui Hristos cu cuvîntul şi cu felul vieţii sale. Preasfinţitul Tarasie, ducîndu-se din viaţa aceasta, a venit ca patriarh la scaunul Bisericii Constantinopolului, Nichifor. Atunci iarăşi s-a ridicat viforul eresului luptărilor contra sfintelor icoane, care acum era blestemat de al şaptelea sinod al Sfinţilor Părinţi. Aceasta s-a făcut fiindcă răucredinciosul împărat Leon Armeanul, vătămîndu-se de acel eres, a pornit prigoană împotriva Bisericii lui Hristos, numind sfintele icoane idoli; iar pe cei ce se închinau lor, îi muncea şi îi pierdea în multe feluri de chinuri. El a izgonit pe prea sfinţitul patriarh Nichifor şi pe ceilalţi credincioşi arhierei de la scaunele lor; iar în locul acelora a ridicat pe ereticii cei de un gînd cu el; şi se vedea atunci urîciunea pustiirii şezînd la locurile cele mai de cinste.

Atunci Sfîntul Mihail s-a arătat că este vestit mărturisitor al dreptei credinţe şi mustrător al relei credinţe a ereticilor. Pentru că, întărindu-se şi înţelepţindu-se de darul Sfîntului Duh, toată ura potrivnicilor lui Dumnezeu a împilat-o şi a astupat gurile ereticilor care batjocoreau închipuirile cele dumnezeieşti. Împăratul Leon cel cu nume de fiară, nesuferind limba lui cea aspră, care certa cu îndrăzneală rătăcirea ereticilor, a pus înainte pe arhiereul lui Hristos, la cercarea judecăţii celei nedrepte. Sfîntul Mihail, netemîndu-se de îngrozire, nici slăbindu-se cu mintea, a strigat cu glas mare: "Cinstesc sfînta icoană a Mîntuitorului meu Iisus Hristos şi a Preacuratei Fecioare Maicii Lui, cum şi ale celorlalţi sfinţi, şi mă închin lor; iar de porunca ta nu mă îngrijesc şi întru nimic o socotesc". Iar Leon, înfruntîndu-se, s-a umplut de mînia cea de fiară şi a osîndit pe mărturisitorul lui Hristos la izgonire. Deci, Sfîntul Mihail a răbdat multe şi amare mîhniri şi necazuri. El a fost gonit din loc în loc, pînă ce a ajuns în lărgimea cerească şi acolo a cîştigat odihna cea veşnică. Astfel, săvîrşindu-se alergarea cea bună, s-a împodobit cu îndoită cunună şi s-a adăugat lîngă arhierei, ca un arhiereu, lîngă mucenici, ca un mucenic, întru slava lui Hristos Dumnezeul nostru.

Sfîntul Mucenic Mihail Monahul (23 mai)

Sfîntul Mucenic Mihail a fost din cetatea Edesa, fiu din părinţi binecredincioşi, după al căror sfîrşit a împărţit averile sale săracilor şi s-a dus la Ierusalim, ca să vadă Sfintele Locuri. Pe vremea aceea, Ierusalimul era stăpînit de agareni, deci el închinîndu-se Sfintelor Locuri, s-a dus la lavra Sfîntului Sava şi s-a făcut monah. După o vreme oarecare, a fost trimis de învăţătorul său la Ierusalim, să vîndă lucrul mîinilor. Pe drum l-a întîmpinat un scopit al Seidii, împărăteasa agarenilor şi, luîndu-l, l-a dus la împărăteasa sa, că avea vase foarte frumoase lucrate de mîinile lui. Împărăteasa, văzînd pe monah tînăr cu vîrsta, frumos la faţă şi uscat de post, s-a îndrăgostit de el, şi a început a-l amăgi spre fărădelegi, zicîndu-i: "Împlineşte pofta mea şi, de eşti bolnav, te voi vindeca". Fericitul Mihail a răspuns: "Sînt bolnav pentru păcatele mele, însă sînt rob al Domnului meu Iisus Hristos şi nu mă supun ţie".

Dar împărăteasa îl silea la lucrul cel fărădelege, precum odată în Egipt femeia lui Putifar a silit pe Iosif cel prea frumos. Deci, înţeleptul Mihail se lepăda, zicînd: "Nu-mi este cu putinţă a face aceasta, deoarece sînt monah şi m-am făgăduit ca pînă la moarte să păzesc lui Dumnezeu curăţia trupului meu, fără de prihană.

Văzînd acea spurcată femeie pe monahul cel curat, că nu voieşte nicidecum să-i împlinească pofta păcatului, s-a umplut de ruşine şi de mînie şi a poruncit să-l bată. După aceea, fiindcă nu era departe de Ierusalim, a trimis pe monah legat la împăratul lor, pîrîndu-l ca pe un hulitor al credinţei lor. Împăratul, cercetînd cele despre dînsul, l-a dezlegat şi-l ruga să fie părtaş al credinţei lui Mahomed. Mihail a răspuns: "Să nu-mi fie mie aceasta, ca să las pe Dumnezeul meu şi să urmez diavolului". Împăratul a zis: "Voieşte a împărăţi cu mine şi cere ce voieşti de la mine". Sfîntul Mihail a răspuns: "Din trei, un lucru cer de la tine: Ori eliberea-ză-mă la stareţul meu, ori bate-mă în numele Dumnezeului meu, ori prin sabie ta trimite-mă către Hristosul meu".

Împăratul a poruncit să-l adape cu otravă dătătoare de moarte; iar el, bînd otrava, a rămas nevătămat după cuvîntul lui Hristos din Evanghelie, care zice: *Măcar de aţi bea şi ceva de moarte, nu vă va vătăma.* Împăratul, ruşinîndu-se de acestea, a poruncit ca pe robul lui Hristos, să-l taie cu sabia în mijlocul Ierusalimului. Iar monahii locaşului Sfîntului Sava, luînd trupul lui, l-au adus în lavra lor şi l-au pus cu cinste împreună cu Sfinţii părinţi pe mucenicul lui Hristos, Mihail, slăvind pe Hristos Dumnezeu. Amin.

Viaţa Cuvioasei Eufrosina fecioara, egumena Mănăstirii Poloţca (23 mai)

În cetatea Poloţca era un boier, anume Vseslav. El a avut un fiu cu numele Gheorghe, din care se trage această sfîntă odraslă, fericita Eufrosina. Aceasta mai înainte de a se boteza s-a numit Predislava, după numele cel boieresc, şi învăţase din copilărie dumnezeiasca Scriptură. Ea se sîrguia la citirea sfintelor cărţi şi astfel s-a deprins din acelea cu frica şi cu dragostea osîrdnică către Dumnezeu, Ziditorul ei. Ea era frumoasă şi, ajungînd la vîrsta de doisprezece ani, mulţi boieri slăviţi trimiteau la tatăl ei, sîrguindu-se fiecare ca fiul său s-o ia în căsătorie. Dar, fecioara nu voia nicidecum să se însoţească cu bărbat pămîntesc şi muritor, fiind rănită de dorinţa lui Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Mirele cel ceresc şi fără de moarte, deoarece toată mintea sa o avea îndreptată spre dragostea cea dumnezeiască. Tatăl ei, voind s-o logodească cu un tînăr frumos, fiu al unui boier oarecare, ea n-a voit; şi, ascunzîndu-se de toţi, s-a dus într-o mănăstire de fecioare la cuvioasa doamnă Romana egumena, şi cerea să fie tunsă în schima monahală. Cuvioasa Romana, văzînd tinereţile fecioarei, şi temîndu-se de tatăl ei, a ţinut-o multă vreme, sfătuind-o la viaţa mirenească, ca pe o fată tînără şi preafrumoasă. Dar, cunoscîndu-i fierbinţeala cea mare a inimii ei către Dumnezeu şi dorinţa neschimbată de a păzi fecioria pentru împărăţia cerului, a poruncit preotului ce era acolo s-o tundă şi s-o îmbrace în sfîntul şi îngerescul chip monahicesc şi i-a pus numele Eufrosina.

Tatăl şi maica ei, înştiinţîndu-se de acest lucru, s-au umplut de negrăită mîhnire şi de jale; deci, alergînd la mănăstire şi, văzînd pe fiica lor în chipul monahicesc, au plîns şi s-au tînguit, iar fericita fecioară nu băga în seamă lacrimile părinţilor, ci îi îndemna să se veselească de aceasta, că au fiica logodită cu Împăratul ceresc. Eufrosina petrecea ca celelalte monahii în posturi şi rugăciuni, supunîndu-se tuturor cu mare smerenie în toate ostenelile mănăstireşti.

După cîtăva vreme, a rugat pe Ilie, episcopul Poloţchii, să-i poruncească să petreacă lîngă biserica cea mare, Sfînta Sofia, într-o cămară deosebită. Prin aceasta ea voia să urmeze fecioarelor celor de demult din Ierusalim, între care a fost şi Preacurata Fecioară Născătoare de Dumnezeu, care vieţuia lîngă biserica lui Solomon - Sfînta Sfinţilor -, în cămară deosebită, ce era făcută pentru aceea lîngă zidul bisericii. Episcopul, înştiinţîndu-i de viaţa ei cea asemenea îngerilor şi dragostea ei către Dumnezeu, n-a oprit-o să fie după buna dorinţă a inimii ei. Astfel, sfînta petrecea ca îngerul lui Dumnezeu, închizîndu-se într-o cămară lîngă biserică şi, rugîndu-se totdeauna ziua şi noaptea, preamărea pe Dumnezeu; iar în vremea ce îi prisosea de la rugăciuni, scria cărţi cu mîinile sale şi le dădea spre vînzare, iar ceea ce lua pe dînsele, împărţea săracilor.

Petrecînd ea astfel multă vreme lîngă Sfînta Sofia, a văzut într-o noapte în vedenia somnului pe îngerul lui Dumnezeu care, luînd-o, a dus-o afară din cetate la un loc ce se numea Selţe, unde era mijlocul Sfintei Sofia şi o biserică mică de lemn. Şi a zis îngerul către Eufrosina: "Ţi se cade să petreci aici, pentru că Dumnezeu voieşte ca în acest loc, multe femei să se povăţuiască la mîntuire prin tine". Această vedenie a văzut-o Cuvioasa Eufrosina, nu odată, ci de două şi de trei ori; deci, sfînta se minuna de acea vedenie şi mulţumea lui Dumnezeu Cel ce a învrednicit-o vedeniei îngereşti.

Ea, supunîndu-se bunăvoinţei Domnului, zicea: "Dumnezeule, inima mea este gata." Şi s-a arătat îngerul în vedenie şi episcopului, zicîndu-i: "Pe roaba lui Dumnezeu Eufrosina să o duci la biserica Probejeniei cea din Selţe şi s-o sălăşluieşti lîngă acea biserică, ca să fie acolo mănăstire de fecioare sfinţite lui Dumnezeu, pe care voieşte să le mîntuiască prin această roabă a Sa, a cărei rugăciune se suie la Dumnezeu ca mirul. Ca o coroană pe capul împăratului, aşa se odihneşte peste ea Sfîntul Duh. Precum străluceşte soarele prin lume, aşa a strălucit viaţa ei înaintea îngerilor lui Dumnezeu".

Episcopul, deşteptînd-se din somn, a mers la Cuvioasa Eufrosina şi i-a spus voia Domnului; iar ea a spus episcopului vedenia sa, mulţumind lui Dumnezeu pentru acestea. Drept aceea, episcopul, chemînd pe voievodul Boris, unchiul ei, pe voievodul Gheorghe, tatăl ei, boieri şi bărbaţi cinstiţi şi, spunîndu-le voia lui Dumnezeu, a zis: "Iată, spun înaintea stăpîniei voastre: Locul sfintei mănăstiri a Probejeniei de la Selţe, îl dau Cuvioasei Eufrosina, ca să fie acolo mănăstire de fecioare; şi nimeni din cei mai de pe urmă să nu aibă a judeca dania aceasta, pe care am făcut-o ei".

Toţi s-au învoit cu episcopul şi, ducînd acolo pe Sfînta Eufrosina, a sălăşluit-o lîngă biserica mănăstirii Probejeniei. Acolo a întemeiat mănăstirea fecioarelor celor ce voiau să slujească lui Hristos în curăţie. Cuvioasa Eufrosina a fost povăţuitoarea multor fecioare şi femei, care se lepădau de lume şi veneau la călugărie. Ea era la multe conducătoarea spre mîntuire, deoarece era destul ca cineva să se uite la viaţa ei îmbunătăţită şi astfel se folosea şi se îndemna foarte mult spre nevoinţele cele plăcute lui Dumnezeu.

După o vreme, Cuvioasa Eufrosina a trimis la tatăl său, zicînd: "Tată, trimite pe sora mea, Gradislava, ca s-o învăţ sfintele cărţi"; iar el i-a îndeplinit dorinţa ei. Sfînta Eufrosina, învăţînd citirea cărţilor pe sora sa cea mai tînără, a îndemnat-o cu multe cuvinte spre mîntuirea sufletului şi păzirea fecioriei; deci, a făcut-o mireasa lui Hristos, căci a adus-o în rînduiala monahicească şi a chemat-o cu numele Evdochia. După un timp, tatăl ei a trimis la cuvioasa, zicîndu-i: "Trimite la noi pe sora ta". Atunci Eufrosina a răspuns: "Lăsaţi-o să mai petreacă cu mine, de vreme ce încă nu s-a deprins bine cu Sfînta Scriptură". Dar, înştiinţîndu-se degrabă tatăl său şi maica sa de tunderea celeilalte fiice a lor, s-a umplut de îndoit necaz; şi, mergînd la mănăstire, striga cu mînie şi cu durere în inimă către Sfînta Eufrosina, zicîndu-i: "O, fiică, de ce ne-ai făcut aceasta? Ne-ai adăugat tînguire peste tînguire şi întristare peste întristare! Au nu-ţi ajungea, ca să ne laşi tu singură, ci ai luat cu înşelăciune şi altă iubită fiică a noastră? Pentru aceasta v-am născut eu pe voi? Pentru aceasta v-am crescut, ca mai înainte de moarte, să vă închideţi viaţa în mormînt, îmbrăcate în haine negre şi în închisoare mănăstirească? Aceasta este mîngîierea cea aşteptată de la voi?" Deci, Cuvioasa Eufrosina, grăind din dumnezeieştile cărţi cuvinte mîntuitoare de suflet, i-a mîngîiat puţin, şi ei s-au întors acasă, amestecîndu-şi fireasca şi părinteasca lor mîhnire cu duhovniceştile bucurii.

După aceasta, a venit la Cuvioasa Eufrosina o domniţă spre rînduiala monahicească, rudenie a ei, fiica unchiului său, Boris, care se numea Zvenislava. Aceea a adus toate hainele sale cele scumpe şi podoabele cele pregătite spre nuntă şi a zis către fericita Eufrosina: "Doamnă şi sora mea, toate cele frumoase ale acestei lumi le socotesc întru nimic, iar aceste podoabe de nuntă le dăruiesc mănăstirii şi voiesc singură, ca prin nuntă duhovnicească să mă însoţesc cu Acela şi să-mi plec capul sub jugul Lui cel bun şi uşor". Cuvioasa Eufrosina a primit-o cu bucurie şi a poruncit ca s-o tundă, punîndu-i numele Eupraxia. Deci, ea petrecea împreună în post şi în rugăciuni de toată noaptea, slujind Domnului cu multă cuvioşie şi dragoste.

Cuvioasa Eufrosina, văzînd că din zi în zi se înmulţeau numărul surorilor şi se lărgea mănăstirea, a gîndit să zidească o biserică de piatră în numele Mîntuitorului. Deci, punînd stăruinţă la aceea, cu dumnezeiescul ajutor s-a început lucrul, care s-a şi săvîrşit degrabă, pentru că într-un an s-a zidit o

biserică de piatră foarte frumoasă. La zidirea acelei biserici ajuta un bărbat însemnat, anume Ioan. Acela, odihnindu-se, mai înainte de răsăritul soarelui, de multe ori auzea un glas, zicîndu-i: "Ioane, scoală-te şi mergi la lucrul bisericii Atotţiitorului". El, supărîndu-se într-o zi de glasul acela, a mers la Cuvioasa Eufrosina, zicîndu-i: "Stăpînă, tu trimiţi să mă silească la lucru?" Iar ea, înţelegînd că acel glas nu este omenesc, ci dumnezeiesc, a zis lui Ioan: "Deşi nu poruncesc eu să te deştepte şi să te silească la lucru, însă tu ascultă glasul ce l-ai auzit chemîndu-te la lucru şi fă porunca îndată, căci lucrul acesta este al lui Dumnezeu". Biserica fiind aproape de terminare şi neajungînd cărămizi spre săvîrşire, Cuvioasa s-a rugat lui Dumnezeu, zicînd: "Slavă Ţie Stăpîne, iubitorul de oameni, Atotputernice Dumnezeule, care ne-ai dăruit cele mai mari, mă rog bunătăţii Tale, dă-ne şi cele mai mici cu care să săvîrşim biserica cea zidită întru slava preasfîntului Tău nume".

A doua zi, prin lucrarea puterii lui Dumnezeu, s-a aflat un cuptor plin de cărămizi arse, foarte tari; pentru că erau lucrate cu mînă nevăzută în puţină vreme, căci numai într-o noapte s-a făcut acest minunat lucru. Pentru aceasta, Cuvioasa s-a umplut de bucurie şi toţi au preamărit pe Dumnezeu cu mirare, că s-a terminat zidirea bisericii. După aceea a venit episcopul cu clerul şi cu voievozii să sfinţească biserica, şi tot poporul cetăţii s-a adunat şi au prăznuit cu bucurie sfinţirea bisericii. Cuvioasa, căzînd cu faţa la pămînt în biserică, grăia cu lacrimi către Dumnezeu: "Tu Doamne, ştiutorule de inimi, Dumnezeule Atotţiitorule, caută spre această biserică zidită în numele Tău, ca altădată spre a lui Solomon, caută şi spre turma Ta cea cuvîntătoare adunată lîngă biserica Ta, fii milostiv nouă, celor ce-ţi slujim şi dă-ne ajutor să purtăm jugul Tău cel pus pe noi şi să mergem în turma Ta, Mirele nostru. Tu singur păzeşte curtea aceasta a cuvîntătoarelor tale oi, fii nouă păstor, portar şi păzitor, ca nici una din noi să nu fie răpită de diavolul, lupul cel pierzător. Tu, Doamne, fii nouă armă şi zid, ca să nu vină răul asupra noastră, nici să se apropie rană de trupurile noastre şi să nu ne pierzi după fărădelegile noastre, căci spre Tine mi-am pus nădejdea. Tu eşti Dumnezeu îndurat şi milostiv, celor ce Te cunosc şi Ţie înălţăm rugăciuni pînă la suflarea noastră cea mai de pe urmă".

Cuvioasa învăţa pe surorile sale, zicîndu-le: "Iată, v-am adunat pentru Domnul, ca găina pe pui sub aripile sale şi ca pe oile lui Dumnezeu la păşunea cea dumnezeiască; deci, păziţi-vă în poruncile Domnului şi creşteţi cu fapte bune din putere în putere, ca şi eu să mă îngrijesc de mîntuirea voastră cu bucurie şi, nesuspinînd, să vă învăţ şi să mă veselesc cu duhul, văzînd roadele cele duhovniceşti ale ostenelilor voastre. Pentru că, iată, mă sîrguiesc cu atîtea învăţături, a semăna cuvintele lui Dumnezeu în inimile noastre; iar ţarinile inimilor noastre într-o măsură stau, necrescînd întru îmbunătăţită săvîrşire. Deci, vremea secerişului se apropie şi lopata pentru arie este gata ca să aleagă pleava din grîu; şi mă tem ca nu cumva să se găsească pleavă între noi, căci vă veţi da focului nestins. Sîrguiţi-vă, vă rog, surorile mele, sîrguiţi-vă a vă păzi de pleava păcatelor şi a fugi de focul gheenei; faceţi-vă grîu curat al lui Hristos; măcinaţi-vă în morile smereniei prin pustniceştile osteneli, prin curăţie, prin dragoste şi prin rugăciuni, ca să fiţi lui Dumnezeu întocmai ca nişte pîini bune".

Astfel le învăţa pe duhovniceştile sale fiice, ca o maică iubitoare de fii. Prin povăţuirea şi rugăciunile ei, toate călugăriţele au sporit întru nevoinţele duhovniceşti şi s-au făcut vase alese ale Sfîntului Duh. După aceea cuvioasa a mai zidit o altă biserică de piatră, în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Pe aceea a înfrumuseţat-o cu icoane şi cu toată podoaba şi, îngrădind-o cu ogradă, a dat-o călugărilor.

Cuvioasa Eufrosina, dorind ca să vadă şi să aibă în locaşul său icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care se numeşte Odighitria - una dintre acele icoane pe care Sfîntul Apostol şi Evanghelist Luca, încă fiind în viaţă, a zugrăvit chipul Preacuratei Maicii lui Dumnezeu - pentru că cuvioasa auzea că trei icoane ale Preasfintei Născătoare de Dumnezeu au fost zugrăvite de Sfîntul Luca; şi se află una la Ierusalim, alta la Constantinopol şi alta în Efes. Deci, rugîndu-se lui Dumnezeu cu lacrimi ca să i se împlinească dorinţa, a trimis la Constantinopol pe Mihail, slujitorul locaşului său, la dreptcredinciosul împărat Manoil şi la preasfinţitul patriarh Luca, cerînd, cu lacrimi şi cu rugăminţi multe, una din acele trei icoane ale Preacuratei Stăpîne, şi anume pe cea din Efes.

Împăratul şi patriarhul, cunoscîndu-i dragostea şi osîrdia sa cea mare către Dumnezeu şi către Preacurata Lui Maică, s-au învoit la cererea ei. Deci, trimiţînd în Asia, a adus din Efes la Constantinopol icoana cea

minunată a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi, dînd-o trimisului Cuvioasei Eufrosina, l-a trimis cu scrisorile sale către acea cuvioasă, lăudînd pe roaba lui Hristos cu binecuvîntarea patriarhală. Iar ea, cîştigînd icoana dorită, s-a umplut de negrăită bucurie şi a înălţat mare mulţumire lui Hristos Dumnezeu şi Maicii Lui cea fără prihană. Astfel, ea a pus acea icoană în mănăstirea sa, în biserica Sfintei Probejenii, împodobind-o cu aur şi cu pietre scumpe de mult preţ.

După moartea părinţilor săi şi după mulţi ani ai călugăriei sale, Cuvioasa Eufrosina a dorit ca să vadă Sfintele Locuri ale Ierusalimului şi să se închine Mormîntului Domnului Hristos, cel de viaţă purtător, gîndind ca să-şi sfîrşească viaţa acolo; pentru aceea, cu dinadinsul se ruga lui Dumnezeu. Stăpînitorii cei duhovniceşti şi mireneşti, înştiinţîndu-se de scopul ei, s-au cuprins de mare jale şi, adunîndu-se la dînsa, o rugau cu lacrimi ca să nu-i lase pe ei şi ţara lor; iar ea, prin cuvinte înţelegătoare şi de suflet folositoare, i-a mîngîiat pe toţi ca pe nişte fii ai ei.

Acolo era iubitul ei frate, voievodul Viaceslav, acela venise cu doamna şi cu fiii săi, ca să se închine ei şi, lăcrimînd, zicea: "Doamnă, soră şi maica mea, lumina ochilor mei şi povăţuitoarea sufletului meu, de ce voieşti să mă laşi?" Iar sfînta răspundea: "Nu voiesc să vă las, ci să mă duc la Sfintele Locuri, ca acolo să mă rog pentru mine şi pentru voi". Iar după duhovniceasca vorbire, voievodul, voind să se ducă de la dînsa, i-a poruncit ca fiicele lui, cele două fecioare, Kirina şi Olga, să le lase surorii sale, Evdochia. Ea avea un dar ca acesta, că de căuta spre cineva cu ochii săi, îndată îl cunoştea de este în dînsul duh de fapte bune şi de poate ca să fie vas ales lui Dumnezeu. Deci, a cunoscut şi pe fiicele cele tinere ale fratelui său că au să fie plăcute lui Hristos.

După ce a plecat fratele său de la dînsa, a zis fiicelor lui: "Voiesc să vă logodesc pe voi cu Mirele Cel fără de moarte şi să vă duc în cămara împărăţiei Lui". Deci, fecioarele, îndulcindu-se cu sufletul de cuvintele ei cele insuflate de Dumnezeu, au căzut la picioarele ei, zicînd: "Voia Domnului să fie şi a ta sfîntă rugăciune, precum voieşte de noi, să rînduiască". Cuvioasa Eufrosina, bucurîndu-se cu duhul de buna voinţă a fecioarelor, le învăţa cu vorbe folositoare şi le îndulcea inimile lor cu dragostea lui Hristos. Iar după cîteva zile a chemat pe fratele său şi i-a zis lui: "Pe fiicele tale voiesc să le tund în călugărie, ca astfel să fie mirese lui Hristos".

Voievodul Viaceslav, auzind aceste cuvinte, s-a tulburat foarte mult şi a zis: "Doamnă, maica noastră, pentru ce te-ai gîndit, să-mi faci aceasta? Poate voieşti să aduci plîngeri sufletului meu? Voieşti să plîng pentru ducerea ta de la noi într-o ţară depărtată şi să mă tînguiesc pentru fiicele mele, lipsindu-mă de mîngîierea lor?" Iar doamna lui Viaceslav şi maica fecioarelor se tînguia cu mai multă negrăită jale a inimii, însă nu putea a se împotrivi voii Cuvioasei Eufrosina, al cărui cuvînt îl asculta ca din gura lui Hristos, ştiind-o cu încredinţare că este adevărată roabă a lui Hristos şi Duhul Sfînt locuieşte în dînsa. Deci, voievodul a rugat pe Cuvioasa Eufrosina să vină la el, asemenea şi pe episcopul Dionisie ce era pe atunci. Şi, aducînd pe fecioare în biserică, episcopul le-a tuns pe ele în schima monahală, numind pe Kirina, Aglaia, iar pe Olga, Eftimia, binecuvîntîndu-le pe ele cu binecuvîntarea sfinţilor părinţi şi a mîinilor celor ce din veac au bineplăcut lui Dumnezeu.

După puţină vreme a încredinţat mănăstirea surorii sale, Evdochia şi, sărutînd pe toate, şi-a pus nădejdea spre Dumnezeu. Deci, după multă rugăciune şi-a luat drumul către Ierusalim, petrecînd-o pe ea pînă departe toţi cu amare lacrimi. Ea a luat cu dînsa pe un frate al său, David şi pe rudenia sa, Eupraxia. Deci, mergînd mai întîi în cetatea lui Constantin, acolo a fost primită cu cinste de către împărat şi patriarh şi, închinîndu-se prin sfintele biserici şi la multe sfinte moaşte, s-a dus la Ierusalim, unde, ajungînd, s-a închinat Mormîntului Domnului Hristos, Cel de viaţă purtător. Ea a pus pe Mormîntul Mîntuitorului o cădelniţă de aur şi a dat multe daruri Bisericii Ierusalimului şi patriarhului, înconjurînd toate Sfintele Locuri ale Ierusalimului, se închina şi se ruga cu multă umilinţă. După aceea a locuit în mănăstirea ce se numea Rusco, ce era lîngă biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Deci, mergînd iarăşi la Mormîntul Domnului, s-a rugat cu lacrimi şi cu suspinuri din inimă, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, Cel ce Te-ai născut din Preacurata şi Sfînta Fecioară Maria, pentru mîntuirea noastră, Cel ce ai zis: *Cereţi şi se va da...*, mulţumesc milostivirii Tale, că eu, păcătoasa, am cîştigat ceea

ce am cerut de la Tine, pentru că m-am învrednicit a vedea aceste Sfinte Locuri, pe care Tu le-ai sfinţit cu preacuratele Tale picioare, şi a săruta Mormîntul Tău cel sfînt, în care Te-ai odihnit cu preacuratul Tău trup, cel ce a suferit moarte pentru noi; ci încă, preabunule Stăpîne, cer de la Tine acest dar mai de pe urmă: dă-mi mie să mă sfîrşesc în aceste Locuri Sfinte, Ziditorule; nu trece cu vederea smerita mea rugăciune, primeşte sufletul meu în sfînta Ta cetate şi rînduieşte-l în sînul lui Avraam, unde sînt cei ce Ţi-au plăcut Ţie.

Astfel rugîndu-se, a ieşit de la biserica zisă mai înainte, unde locuia, şi a căzut în boală trupească. Culcîndu-se pe patul durerii a zis: "Slavă Ţie Stăpîne al meu Iisuse Hristoase, că şi întru aceasta m-ai ascultat pe mine, nevrednica roaba Ta, şi mi-ai făcut precum ai voit".

Ea mai dorea, să se ducă şi la Iordan, dar nu putea din cauza bolii; deci, a trimis pe David, fratele său, şi pe Eupraxia. Mergînd ei la Iordan şi, întorcîndu-se de acolo, i-au adus apă din Iordan, pe care fericita a primit-o cu mare bucurie şi mulţumire. Şi, bînd ea şi scăldîndu-se peste tot trupul, s-a culcat iarăşi pe pat, zicînd: "Bine este cuvîntat Dumnezeul nostru, cel ce luminează şi sfinţeşte pe tot omul ce vine în lume". În vremea acestei boli i s-a făcut ei o arătare îngerească şi o veste de la Dumnezeu pentru fericitul său sfîrşit şi pentru odihna cea gătită ei. Pentru acestea cuvioasa se veselea cu sufletul de Dumnezeu Mîntuitorul ei, lăudîndu-L şi mulţumind bunătăţii Lui.

După aceea, a trimis în lavra Sfîntului Sava ca să roage pe arhimandrit şi pe fraţi, ca să-i dea în acel locaş un loc spre îngropare Iar ei s-au lepădat, zicînd: "Avem poruncă de la părintele nostru, Sfîntul Sava, ca să nu îngropăm niciodată femei în locaşul lui; însă este mănăstirea Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, cea zidită de Cuviosul Teodosie începătorul vieţii de obşte, în care zac multe femei sfinte. Acolo este şi maica Sfîntului Sava, maica Sfîntului Teodosie, maica sfinţilor fără de arginţi, Teodotia şi altele. Deci, acolo se cuvine să fie pusă şi Eufrosina, plăcuta lui Dumnezeu".

Auzind Cuvioasa aceasta, a lăudat pe Dumnezeu că trupul ei va fi pus la un loc cu moaştele sfintelor femei. Deci, îndată a trimis rugăminte în locaşul Cuviosului Teodosie, ca să-i arătate locul pentru mormînt; şi a făcut mormîntul sfintei spre îngropare în pridvorul bisericii.

Cuvioasa Eufrosina, zăcînd douăzeci şi patru de zile şi, apropiindu-se de sfîrşit, a chemat un preot şi s-a împărtăşit cu dumnezeieştile Taine; apoi, rugîndu-se, şi-a dat sufletul în mîinile lui Dumnezeu, în 23 de zile ale lunii lui mai; iar trupul ei s-a îngropat cu cinste la locaşul Cuviosului Teodosie, în pridvorul bisericii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Iar David, fratele ei, şi Eupraxia, rudenia sa, întorcîndu-se în ţara lor, în cetatea Poloţca, au adus înştiinţare de fericitul ei sfîrşit şi de cinstita îngropare a Cuvioasei Eufrosina. Deci, toţi, plîngînd, au săvîrşit pomenirea ei, slăvind pe Dumnezeu Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, Cel lăudat de toată făptura, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Viaţa Cuviosului Simeon Stîlpnicul, din Muntele Minunat (24 mai)

Un tînăr oarecare cu numele Ioan, de neam din Edesa, l-au adus părinţii săi în Antiohia, vrînd să-l căsătorească; deci, văzînd o fecioară frumoasă cu numele Marta, au zis părinţilor ei să o dea în căsătorie fiului lor. Părinţii fecioarei s-au învoit la aceea, dar ea nu voia să se mărite, dorind să se facă mireasă lui Hristos, şi să-şi păzească fecioria sa nespurcată. Fiind silită de părinţi spre nuntă, ea a alergat la biserica Înaintemergătorului, care este dinaintea cetăţii Antiohiei şi, căzînd, se ruga cu lacrimi, ca Domnul să rînduiască pentru dînsa lucrul cel de folos. Şi i-a fost ei acolo o vedenie dumnezeiască poruncindu-i să se supună părinţilor şi să se însoţească cu bărbat. Deci, fecioara, plecîndu-se la voia Domnului, s-a însoţit cu Ioan. Ea îi era lui nu numai ajutătoare vieţii, dar şi povăţuitoare spre mîntuire, îndemnîndu-l totdeauna spre lucrul cel bun. Ea îşi împodobea viaţa cu postire, cu înfrînare şi cu rugăciune, sîrguindu-se a plăcea lui Dumnezeu.

Adeseori cinstita Marta alerga la biserica Înaintemergătorului şi se ruga cu multă osîrdie Sfîntului Ioan, patronul acelei biserici, ca să mijlocească la Dumnezeu cu rugăciunile lui, darul de a naşte un prunc parte bărbătească. Pentru aceasta se făgăduia că, de va naşte un prunc, o să-l aducă la Dumnezeu, precum a adus Ana pe Samuel spre slujbă. După un an i s-a arătat la rugăciunea cea de noapte, pe cînd ea dormita, Sfîntul Ioan Înaintemergătorul în biserica sa, zicîndu-i: "Nădăjduieşte, femeie, că rugăciunea ta este primită şi-ţi vei cîştiga cererea. Ca semn al binecuvîntării lui Dumnezeu să-ţi fie ţie acest bulgăr de tămîie binemirositoare; şi-i dă un bulgăre de tămîie mirositoare, zicîndu-i: Cu acela cădeşte-ţi casa".

Deşteptîndu-se Marta din dormitare, a găsit în mînă acel bulgăre de tămîie, al cărui miros era negrăit. Apoi, iarăşi i s-a arătat Mergătorul Înainte, zicîndu-i: "Mergi la bărbatul tău, că vei zămisli fiu, şi-l vei numi Simeon. El va suge lapte numai din sînul cel drept iar de cel stîng nu se va atinge, căci va fi fiu al dreptăţii. El nu va gusta carne, vin sau vreo mîncare făcută cu meşteşug omenesc, ci numai pîine, miere şi sare; iar băutura lui va fi apa. Tie ţi se cade să-l păzeşti cu toată atenţia în copilăria lui, ca pe acel ce are să fie vas sfînt, spre slujba Domnului Dumnezeului nostru. După doi ani de la naşterea lui, îl vei aduce aici în biserica mea şi-l vei boteza. După ce s-o învrednici de darul Sfîntului Botez, atunci ţi se va vesti ce va să fie pruncul acela".

Marta, umplîndu-se de spaimă şi de negrăită bucurie din vedenia aceea, da mare mulţumire lui Dumnezeu şi Sfîntului Ioan Înaintemergătorul. Apoi, întorcîndu-se acasă la bărbatul său, a zămislit prunc în pîntecele său şi, împlinindu-se vremea, a născut fără de durere fiu, pe care l-a numit Simeon şi-l hrănea din sînul cel drept. Altădată, vrînd să se încredinţeze cu adevărat de ceea ce i s-a grăit în vedenie de Sfîntul Ioan Înaintemergătorul, că pruncul ce se va naşte nu se va atinge de sînul cel stîng, îl punea la sînul cel stîng, iar el, plîngînd, îşi întorcea capul său, nevoind să sugă. Cu creşterea lui s-a mai făcut şi această minune. Dacă în vreuna din zile maica sa gusta carne sau vin, în acea zi pruncul nu voia să sugă sîn, ci rămînea flămînd pînă a doua zi; iar mama, cunoscînd pricina aceasta, se înfrîna în toate zilele de carne şi vin şi hrănea cu post pe cel ce avea să fie pustnic mare.

Cînd pruncul a ajuns la vîrsta de doi ani, părinţii săi l-au dus în biserica Mergătorului Înainte, unde l-au botezat. După botez, pruncul îndată a grăit aceste cuvinte: "Am tată şi nu am tată; am mamă şi nu am mamă". El a spus aceste cuvinte şapte zile de-a rîndul, de care lucru se minunau atît părinţii, cît şi toţi cei ce-l auzeau; deci, l-au cunoscut că are să fie următor nu celor pămînteşti, ci celor cereşti. După ce pruncul a fost înţărcat, se hrănea cu pîine, cu miere şi cu apă; iar carne nu mînca nicidecum, nevoind să primească nici o fiertură.

Pe cînd pruncul era de cinci ani, s-a întîmplat în Antiohia cutremur mare de pămînt, pe vremea împărăţiei marelui Justinian. În vremea acelui cutremur s-au dărîmat o mulţime de case, care au acoperit pe locuitorii lor; asemenea s-a dărîmat şi casa părinţilor săi şi, fiind înăuntru numai tatăl său, l-a omorît; iar maica sa a rămas vie, deoarece în acea vreme înfricoşată a cutremurului, după purtarea de grijă a lui Dumnezeu, nu s-a aflat în casă, ci se dusese la o casă oarecare spre a se ruga. Pruncul deasemenea nu era aca-să, ci era în biserica Sfîntului Întîiului Mucenic Ştefan, şi acolo păzindu-se de Dumnezeu, a rămas neatins.

Pruncul, ieşind din biserică, nu ştia unde să se ducă, fiind multe case căzute; iar casa lui nu şi-o mai cunoştea ci, umblînd, rătăcea prin dărîmăturile Antiohiei, pînă ce o femeie oarecare dreptcredincioasă care-i cunoştea părinţii, văzînd pe pruncul Simeon rătăcind, l-a luat în spatele ei şi l-a dus la un munte ce era aproape de cetate - că acolo era locuinţa ei.

Deci, fericita Marta, maica lui Simeon, văzîndu-şi casa dărîmată şi că toţi cei ce s-au aflat în ea n-au mai rămas vii, socotea că împreună cu bărbatul ei a murit şi pruncul, zdrobindu-se de pereţii de piatră; pentru aceasta se tînguia foarte mult. După şapte zile, i s-a arătat ei Sfîntul Ioan Botezătorul şi i-a spus că pruncul ei este viu şi petrece la o femeie în afara cetăţii. Atunci ea, ducîndu-se la muntele acela, a găsit pe Simeon la femeia cea zisă mai sus şi cunoscută. Iar ea a spus cu mirare mamei, că în toate acele şapte zile, pruncul n-a voit să guste nici un fel de mîncare, ci numai de două ori a primit puţină pîine şi apă. Luîndu-

şi maica pe fiul său, l-a dus în biserica Sfîntului Ioan Înaintemergătorul şi acolo a dat mulţumire lui Dumnezeu şi sfîntului pentru că i-a păzit pruncul viu; apoi a plecat.

Într-una din zile, Marta se gîndea în sine la vedeniile care i s-au arătat ei despre prunc şi la lucrurile cele de mirare care se petrecea acum cu ea; şi, nepricepînd ce o să mai fie pe urmă cu acel prunc, a dormit şi a văzut o vedenie în acest fel: I se părea că se vede pe dînsa într-aripată şi zbura ţinînd în mîini pruncul, înălţîndu-l pe el cu darul Domnului şi zicînd: "Fiule, în acest fel am dorit să văd înălţarea ta; deci să mă izbăvească cu pace Ziditorul meu, ca una ce m-am învrednicit a fi binecuvîntată între fecioare; căci dau rodul pîntecelui meu Celui Preaînalt".

După aceasta maica petrecea cu pruncul la un oarecare loc în Antiohia, ce se numea Heruvim. Acel loc se numea astfel pentru că Tit, fiul lui Vespasian împăratul Romei, pustiind cu război Ierusalimul, a luat din biserica Ierusalimului doi heruvimi de aur, care fuseseră pe chivotul Legii, şi i-a dus pe ei în Antiohia; iar locul unde au fost puşi acei heruvimi se numea Heruvim.

Fericita Marta, petrecînd acolo împreună cu fiul său, pruncul Simeon, a văzut o vedenie ca aceasta: Vedea pe Domnul nostru Iisus Hristos, şezînd pe scaun înalt şi mulţi dintre drepţi adunîndu-se de pretutindeni; iar cărţile vieţii erau deschise, pentru că se făcea judecata. La răsărit se vedea Raiul desfătării, iar la apus focul gheenei. Şi a zis către dînsul Duhul Sfînt: "Ascultă, pruncule şi înţelege cele ce le vezi aici. Sîrguieşte-te să placi lui Dumnezeu, ca să te învredniceşti de cinste, împreună cu sfinţii şi să cîştigi negrăitele bunătăţi, pregătite celor ce iubesc pe Dumnezeu". Din această vedenie s-a înţelepţit pruncul prin dumnezeiasca înţelepciune şi i s-a dat lui descoperirea celor neştiute şi vederea tainelor celor ascunse.

După puţină vreme a văzut pe un bărbat minunat la vedere, îmbrăcat în haină albă, zicînd către dînsul: "Urmează-mă!" Simeon a mers după el. Iar bărbatul ce i se arătase l-a dus în părţile Tiberiei, care este aproape de Seleucia, şi l-au pus pe el într-un munte pustiu, sub care era un sat ce se numea Pilasa. Acolo, în muntele cel pustiu, petrecea cu fiarele ca şi cu nişte miei, de vreme ce numai pe acelea le avea împrejur vieţuitoare; iar de oameni nu era văzut nicidecum. El era luminat noaptea şi ziua de o negrăită lumină; iar hrana i se aducea de bărbatul acela, care îl adusese pe el acolo, şi care, adeseori arătîndu-i-se lui, îl povăţuia întru toate şi îi dădea hrană la vreme.

După cîtva timp, cu povăţuirea aceluiaşi bărbat, s-a suit în vîrful muntelui şi a aflat o mănăstire mică, în care era un egumen, stînd pe stîlp, cu numele Ioan. Acelui egumen i se arăta adeseori vedenii despre Simeon cel ce era să vină la dînsul. Uneori vedea un prunc în haină, venind cu căruţa la mănăstirea lui, alteori îl vedea umblînd prin văzduh şi zburînd pe deasupra mănăstirii, iar alte ori stînd pe un stîlp luminos, şi cu acel stîlp se apropia de mănăstire. Apoi vedea şi pe un înger arătîndu-i lui pe pruncul acela şi zicîndu-i: "Acesta este acela prin care vei cîştiga mîntuirea! Deci, egumenul spunea acele vedenii monahilor celor ce petreceau cu dînsul. Cînd fericitul Simeon, cu povăţuirea lui Dumnezeu a venit la mănăstirea lui, monahii se minunau, cum un prunc ca acesta, abia de şase ani, a putut să umble prin atîtea locuri pustii şi să vină la mănăstirea aceea.

Egumenul Ioan, văzîndu-l de pe stîlp, a cunoscut îndată pe prunc, căci pe unul ca acela îl vedea de multe ori în vedenie. Deci, s-a bucurat foarte mult de venirea lui şi, chemîndu-l la sine, l-a luat în braţe şi l-a sărutat, mulţumind lui Dumnezeu cu lacrimi. Pruncul era foarte frumos la faţă, cu părul galben, cu ochii luminoşi şi plăcuţi; chiar din privirea corpului lui se arăta frumuseţea sufletului. El era blînd, tăcut, grabnic în răspuns, înţelept în cuvinte, plin de cereştile daruri, petrecînd în linişte în mănăstirea aceea. Postirea lui era astfel: el mînca linte muiată în apă, uneori după trei zile, alteori după şapte, iar alte ori după zece zile bea puţină apă.

Fericitul Ioan, egumenul stîlpnic, se minuna foarte mult de acest lucru. În mănăstirea aceea era un om prost, care păştea turma. Acela, văzînd postirea pruncului cea mai presus de fire, s-a umplut de zavistie diavolească şi voia să-l ucidă. Dar cînd a voit să înceapă acel lucru rău gîndit în sine, îndată i s-a uscat mîna şi din această pricină s-a îmbolnăvit foarte rău cu trupul, încît era aproape de moarte. Pentru aceasta

şi-a mărturisit cu pocăinţă păcatul, atît egumenului, cît şi fericitului prunc Simeon. Pruncul, fiind fără de răutate, nu numai că i-a iertat păcatul acela, ci s-a rugat lui Dumnezeu pentru el, încît, atingîndu-i mîna lui, îndată i-a tămăduit-o şi astfel tot trupul i l-a făcut sănătos.

Din acea vreme, egumenul şi fraţii cinsteau foarte mult pe acest fericit prunc, ca pe acela pe care Domnul i l-a ales din pîntecele maicii sale şi l-a sfinţit spre slujba Sa. După aceea, Fericitul Simeon s-a rugat să i se zidească un stîlp aproape de al părintelui Ioan. Deci, îndată, după dorinţa lui, i s-a zidit un stîlp lîngă stîlpul părintelui Ioan, şi acolo s-a suit pruncul, îmbrăcat în călugărie de Cuviosul Ioan, fiind numai de şapte ani. Astfel stătea acolo, urmînd părintelui său, Ioan Stîlpnicul.

La începutul şederii lui acolo, i s-a arătat Domnul nostru Iisus Hristos în chip de prunc, strălucind cu negrăită frumuseţe. Văzîndu-l Sfîntul Simeon, s-a aprins cu toată inima de dragostea către El, căci L-a cunoscut că este Stăpînul său. Deci, luînd îndrăzneală, a zis: "Doamne, cum Te-au răstignit iudeii?" Iar Domnul, întinzînd mîinile în chipul crucii, a zis: "Aşa m-au răstignit iudeii, însă Eu singur am voit să mă răstignesc; iar tu îmbărbătea-ză-te şi te întăreşte, răstignindu-te împreună cu Mine în toate zilele". De atunci, plăcutul lui Dumnezeu şi-a uitat trupul său şi se asemăna celor fără de trupuri, avînd viaţă îngerească. Şi astfel întrecea în nevoinţă pe stareţul său; pentru că stareţul cînta în toate nopţile treizeci de psalmi, iar Simeon cînta cincizeci şi une-ori, optzeci. De multe ori citea toată psaltirea într-o noapte, nedormind de loc; şi astfel slăvea pe Dumnezeu toată ziua.

Stareţul, văzîndu-l astfel şi temîndu-se ca nu cumva să slăbească de atîtea nevoinţe, îl sfătuia, zicîndu-i: "Fiule, încetează de la atîta osteneală, care covîrşeşte puterea omenească; pentru că nici nouă nu ne dai odihnă. Ţie îţi este destul, că din scutece te-ai răstignit împreună cu Hristos; dar ţi se cade a avea puţină grijă şi de trupul tău, a-i lăsa lui puţin somn şi a-i da hrană cu măsură, ca să poată purta pînă la sfîrşit ostenelile vieţii pustniceşti. Nu spurcă pe om mîncarea şi băutura, deoarece Domnul zice în Sfînta Scriptură: Toată verdeaţa de mîncare, am dat-o vouă spre hrană". Fericitul Simeon a răspuns stareţului: "Deşi nu spurcă hrana pe om, însă îi naşte gînduri spurcate, îi întunecă mintea, înrădăcinează şi îngroaşă patima şi preface pe omul cel duhovnicesc în trupesc, pironindu-i gîndul de poftele cele pămînteşti; iar nouă, celor ce ne învăţăm ziua şi noaptea în legea Domnului, se cade să ne temen, ca să nu ne răpim cîndva cu amăgirea somnului şi astfel să cădem în trîndăvie, precum zice proorocul: "A adormit sufletul meu de trîndăvie...". Mai ales se cade cu neadormita trezvie să deschidem gura spre mărirea lui Dumnezeu, ca să tragem de sus darul Sfîntului Duh. Dar ce-ţi este ţie, o, părinte, de cuvintele mele? Eu îmi pun singur legile acestea, iar nu altora, deoarece mie îmi este de trebuinţă ca, prin multă asprime, să-mi muncesc trupul meu cel tînăr". Stareţul s-a minunat de un răspuns ca acesta cu bună înţelegere al pruncului celui tînăr.

Lui Simeon, fiind strălucit cu lumina Sfîntului Duh, i s-a descoperit toată împărăţia diavolului şi toate nălucirile. El a văzut pe cel mai mare al întunericului, şezînd pe un scaun mare, avînd o cunună strălucitoare pe capul lui, iar cetele drăceşti, stînd înaintea lui. Astfel se putea vedea stînd înaintea lui, toate podoabele cele pregătite spre deşarta înşelăciune: aurul, argintul, pietrele cele de mult preţ şi mărgăritarele; dar toate acelea erau ca noroiul. Acolo se auzeau glasuri de trîmbiţe, de fluiere, de cimpoi şi de diferite instrumente muzicale. Se vedea păcatul în chip de fecioară frumoasă, căreia îi urmau ca slugile, ispititorii cei ce îndeamnă şi amăgesc spre păcat. Acolo se vedea duhul vicleşugului, duhul necurăţiei, duhul lenevirii şi duhul iubirii de argint, căscînd cu gură nesăţioasă şi poftind să înghită toată lumea. Acele duhuri înşelătoare se sîrguiau să ispitească şi pe Simeon spre iubirea păcatului. Pentru aceasta, îl chemau spre păcat cu cuvinte spurcate.

Dar el, înarmîndu-se cu arma cea obişnuită, adică cu semnul Sfintei Cruci şi chemînd numele lui Hristos, deodată au pierit de la sine nălucirile cele drăceşti, aşa precum raza soarelui goneşte întunericul. Deci, privind spre biserică, a văzut Scaunul lui Dumnezeu, de la care ieşea slava lui Dumnezeu şi care strălucea pe Simeon. Deci, a trimis din Biserică la el unul din patriarhi, avînd în mîini nişte mir de bună mireasmă pe care, turnîndu-l pe capul lui Simeon şi ungîndu-l, i-a zis: "Cu puterea acestei ungeri, vei izgoni pe diavoli; iar, încingîndu-se cu dumnezeiasca putere de sus, îi vei tăia cu miile şi-i vei birui. Aşadar, îndrăzneşte, nădăjduind spre Ziditorul, căci vrăjmaşul nu va spori nimic asupra ta şi fiul fărădelegii nu va

putea să-ţi facă nici un rău!" Din acel ceas, Fericitul Simeon a luat putere asupra duhurilor celor necurate şi a început a le izgoni din oameni şi a tămădui toate bolile.

Într-una din zile, Simeon Stîlpnicul, robul lui Dumnezeu, a zis către fericitul stareţ Ioan Stîlpnicul: "Părinte, nu cu multe zile mai înainte de aceasta, mi-a arătat Domnul stăpînirea satanei şi pierzătoarele lui bogăţii. Am văzut meşteşugurile lui, cum se sîrguieşte să pornească război asupra celor îmbunătăţiţi". Zis-a Ioan către Simeon: "Fiule, Dumnezeu să te păzească pe tine de vicleşugurile lui". Simeon a zis: "Blestemata putere a satanei, măcar de se sîrguieşte cu dinadinsul să scornească răutăţi spre noi, dar nimic nu sporeşte".

Văzînd stareţul că pruncul socoteşte întru nimic ispitele vrăjmaşului şi, temîndu-se să nu cadă întru înălţarea minţii a zis către dînsul: "Fiule, nouă ni se cade însă să ne temem de meşteşugurile diavolului cele de multe feluri. Să nu ne nădăjduim spre fapta cea bună a noastră, că vrăjmaşul s-a îmbrăcat cu înfăţişări de fier, gătind totdeauna cursa asupra monahilor celor tineri; şi de ar afla diavolul întru dînşii vreme cuvioasă lui însăşi, îndată năvăleşte cu putere, ridicînd război greu întru dînşii. Nouă ni se cade mai ales, a ne ruga lui Dumnezeu şi a chema pe Emanuel, ca să fie totdeauna cu noi şi să surpe toată puterea vrăjmaşului".

Vorbind ei acestea a auzit satana şi, umplîndu-se de mînie, scrîşnea cu dinţii asupra tînărului. Apoi a început cu năluciri înfricoşate asupra aceluia, închipuindu-se în balauri şi în fiare cumplite, repezindu-se asupra lui ziua şi noaptea, ca şi cum ar fi vrut să-l înghită. Fericitul Simeon, luîndu-şi de ajutor pe Cel Preaînalt şi înarmîndu-se cu arma Sfintei Cruci, zicea: *Nu mă voi teme de frica de noapte, de săgeata ce zboară ziua, de lucrul ce umblă în întuneric, de întîmplare şi de dracul cel de amiază.*

Într-o noapte a lunii lui decembrie, în a doua strajă a nopţii, diavolul, adunîndu-şi toate cetele lui, a năvălit fără de veste asupra lui, făcînd gălăgie mare. Deci, rupînd acoperămîntul, ce era deasupra fericitului Simeon, l-a aruncat într-o rîpă; dar mîna Domnului era asupra pruncului, întărindu-l. Fericitul Simeon stătea neclintit nu numai cu trupul, dar şi cu mărimea de suflet, deoarece nu s-a temut de năvălirea vrăjmaşului. După aceasta, diavolul a ridicat din mare un vînt silnic şi vifor - vînt de tulburare -, a făcut înfricoşate tunete şi fulgere, izbind toată noaptea în stîlpul lui Simeon. Cuviosul Ioan, socotind că Simeon a fost ucis de acele tunete înfricoşate, plîngea şi chema pe monahi să meargă să-l vadă de este viu; iar monahii nu i-au răspuns, pe de o parte, temîndu-se de înfricoşările acelea, nevrînd să iasă din chilii, iar pe de alta, că erau porniţi cu urîciune de diavol asupra pruncului, pentru că ziceau în sine: "Unde este acum postirea aceluia care covîrşeşte puterea omenească? Unde sînt nevoinţele lui? Unde sînt facerile lui de minuni? Ajută-şi acum singur!"

Fericitul prunc Simeon, auzind că stareţul plînge pentru el, a strigat către dînsul, zicînd: "Părinte nu te mîhni de mine că, acoperindu-mă cu darul lui Hristos, n-am pătimit nici un rău; iar diavolul este ruşinat. Făcîndu-se ziuă, monahii au mers la stîlpul lui Simeon, socotind că vor găsi pruncul mort; dar, văzîndu-l viu, vesel şi luminat la faţă ca un înger al lui Dumnezeu, s-au ruşinat. Ei, de asemenea, au fost defăimaţi de stareţul Ioan; şi astfel, ruşinîndu-se, s-au dus la chiliile lor. Auzind Efrem, arhiepiscopul Antiohiei, de fericitul Simeon că petrece viaţa aspră, a venit să-l vadă. Văzînd pe prunc tînăr, atît de desăvîrşit în fapte bune şi răstignit împreună cu Hristos, a preamărit pe Dumnezeu cu lacrimi. Apoi, întorcîndu-se în cetate, povestea tuturor spre folos de petrecerea cea aspră în pustnicie a robului lui Hristos.

De atunci au început mulţi din monahi şi din mireni a veni la el; unii ca să-l vadă; alţii dorind să se îndulcească de vorba lui cea de Dumnezeu insuflată; iar alţii, căutînd tămăduiri de bolile trupeşti de la doctorul cel fără de plată.

Fericitul Simeon a cerut de la cei ce veneau la el o haină aspră de păr, cu care şi-a învelit în taină trupul lui cel gol. Haina aceea l-a ros pînă la oase, curgînd mult sînge din răni şi, um-plîndu-se de sînge, s-a lipit de trup şi din această pricină carnea putrezea. Iar el răbda toate acestea cu vitejie. Atunci a început a ieşi miros din trupul cel putred, iar fraţii cei ce se suiau la el pe stîlp, căuta să ştie de unde iese acel miros şi, aflînd pricina acelui miros, au spus de aceasta părintelui Ioan. Iar el, îngreuindu-se pentru un lucru ca

acela, a poruncit ca să scoată încet tîrsina de pe trupul lui Simeon şi l-a certat, ca să nu mai facă trupului său o muncă aspră ca aceea.

Fericitul Simeon mai avea şi darul învăţăturii, care ieşea ca un rîu din gura lui. Deci, stareţul, chemînd pe fraţi, poruncea sfîntului să grăiască către ei cuvînt de învăţătură, ascultîndu-l singur cu dulceaţă. Pruncul cel tînăr era dascăl preaînţelept şi folositor monahilor celor bătrîni; pentru că Duhul Sfînt era în gura lui şi toţi se mirau de darul înţelepciunii ce ieşea din gura lui. Stareţul numea pe Simeon noul David şi spunea pentru dînsul o vedenie pe care a văzut-o în vis: "Am văzut o putere oarecare dumnezeiască, ce avea în dreapta un fagure de miere şi-l storcea deasupra capului pruncului, iar mierea din fagure curgea pe capul lui".

Un alt stareţ întreba: "Sînt oare porumbei în stîlpul acesta?" Iar fraţii îi răspundeau: "Nu sînt". Zis-a stareţul: "Eu am văzut un porumbel purtător de lumină, zburînd prin uşă înăuntru la prunc şi după un ceas a ieşit iarăşi afară, zburînd spre cer. Acestea vorbindu-le între ei, fericitul Simeon a venit într-o uimire, şi s-a văzut pe sine răpit la înălţime şi cu lărgimea zbura ca o pasăre prin toate părţile lumii. Apoi, era ridicat în sus pe şapte trepte, unde, asemenea cu Sfîntul Apostol Pavel, a văzut ceea ce nu i-a văzut ochiul şi a auzit ceea ce nu i-a auzit urechea, şi iarăşi pogorîndu-se, întreba pe cel ce-l ducea: "Ce sînt acestea ce se văd?" Iar acela a răspuns: "Acestea sînt cele şapte ceruri, către care ai fost răpit". Apoi a văzut Raiul, răsaduri frumoase de flori, palate mari luminoase şi un izvor din care izvorau miruri. El n-a văzut pe nimeni acolo, decît pe Adam şi pe tîlharul cel cu bună înţelegere. Fericitul Simeon, venindu-şi în sine, a spus această vedenie stareţului său. Şi acela i-a zis: "Fiule, bine este cuvîntat Domnul, Cel ce ţi-a dat ţie un dar ca acesta". Deci, pruncul sporea întru pustniceştile osteneli. Cînd venea la dînsul cineva fără îmbrăcăminte, el se dezbrăca de haina sa şi o dădea aceluia, iar el şedea dezbrăcat.

Acestea le făcea de multe ori, nu numai vara, dar şi iarna. Iar stareţul, nevoind a-l lăsa astfel, îl îmbrăca cu haină, ca să nu moară de frig. Iar el, lovindu-se în piept, plîngea, zicînd: "Vai, mie, ticălosul, cum sfinţii patruzeci de mucenici au răbdat pentru Hristos în iezer gerul şi gheaţa, iar eu nu mă învrednicesc ca de acest ger să mă îngheţ? Cum voi scăpa de veşnica scrîşnire a dinţilor şi cum voi cîştiga împărtăşirea cu sfinţii?" Astfel, se tînguia de aceasta foarte mult. Iar stareţul, mîhnindu-se, îi zicea: "Ce mai voieşti să mai faci tu, Simeoane? Tu ai numai un cuget, adică să te ucizi pe tine singur!" După o vreme oarecare, Simeon şi-a găsit o muncire ca aceasta: A stat pe picioarele sale un an întreg, pînă ce i-au putrezit coapsele şi pulpele, astfel că ieşea mare putoare din dînsul. Părintele Ioan a chemat un doctor, vrînd să tămăduiască rănile lui Simeon. Dar, Simeon, zîmbind, a zis: "Viu este Domnul meu, că nu se va atinge de mine mîna şi ajutorul omenesc". Atunci Domnul fără de veste i-a dat sănătate; astfel că s-a sculat întreg cu amîndouă picioarele şi cu coapsele, nemaiavînd nici urmă de răni. Pentru aceasta, dînd mulţumire lui Dumnezeu, a stat în genunchi multă vreme.

Venind praznicul Sfintelor Rusalii, în ziua dinaintea praznicului, fericitul Simeon a zis către Cuviosul Ioan: "Părinte, cine este vrednic să primească în limbi de foc pe Sfîntul Duh, precum l-au primit Sfinţii Apostoli?" Grăit-a lui stareţul: "Nu căuta lu-crurile cele mai înalte decît tine şi nu cerceta pe cele neştiute, ci ceea ce-ţi este poruncit, aceea să gîndeşti". Pruncul zise: "Scris este, *voia celor ce se tem de El o va face Domnul şi rugăciunea lor va auzi şi îi va mîntui*". Zicînd acestea, şi-a ridicat ochii în sus şi s-a rugat din toată inima, zicînd: "Doamne, cel ce ai trimis Sfîntul Tău Duh peste sfinţii Tăi ucenici şi apostoli, trimite şi peste mine darul cel din bunătatea Ta şi mă învredniceşte ca să învăţ poruncile Tale, pentru că eşti puternic a-ţi săvîrşi laudă din gura pruncilor şi să grăiesc cuvintele vieţii veşnice".

Astfel rugîndu-se el, îndată Duhul Sfînt S-a pogorît din cer peste dînsul ca o lumină aprinsă. Atunci inima lui s-a umplut de înţelepciune şi de înţelegere şi grăia multe din dumnezeiasca Scriptură; şi nimic nu putea să se împotrivească înţelepciunii duhului, care petrecea în dînsul. El spunea nu numai cu gura, ci şi în scris, cuvinte folositoare de suflet pentru viaţa monahicească, pentru pocăinţă, despre întruparea lui Hristos şi despre judecata ce va să fie. El tîlcuia multe lucruri neînţelese din Sfînta Scriptură; iar stareţul se minuna foarte mult de un dar ca acela al lui Dumnezeu, care era în pruncul cel tînăr şi zicea: Asupra acestui prunc s-a împlinit ceea ce a scris David: "Cuvîntul Domnului l-a aprins pe el...". Acum am cunoscut că acest prunc face lucruri minunate, nu mai puţin, mi se pare, decît Apostolii. Şi toţi monahii se

minunau şi au început a se teme de el, înspăimîntîndu-se de învăţătura lui şi de minunile ce se făceau de dînsul.

Unii din monahii aceia, au văzut în vedenia visului, trei cămări cu cîte trei scaune şi trei cununi erau pe scaune. Şi întrebînd ei: "Cui este gătită slava aceea ce se vede?" S-a auzit un glas zicînd: "Pruncului Simeon!"

Fericitul Simeon, strălucind ca soarele prin viaţa cea îngerească, îşi îndrepta cugetul său de la cele pămînteşti spre cele cereşti. El a voit ca prin stîlp mai înalt să se apropie de cer; deci, i s-a zidit un alt stîlp, care avea patruzeci de trepte. Cînd fericitul Simeon voia să urce stîlpul acela, arhiepiscopul Antiohiei şi episcopul Seleuciei, auzind de acestea, au venit în mănăstirea aceea cu clerul lor. Deci, aprinzînd lumînări, au luat cu bună cucernicie pe dumnezeiescul prunc Simeon şi l-au dus mai întîi în biserică, apoi în Sfîntul Altar, unde l-au hirotonit diacon. După aceea l-a urcat cu psalmi şi cu cîntări pe stîlpul cel mai înalt. Sfîntul Simeon a stat pe acel stîlp opt ani. Deci, stînd el acolo pe stîlpul cel mai înalt, arăta viaţa mai presus de fire, asemănîndu-se heruvimilor, astfel că neîncetat preamărea pe Dumnezeu. Dar, ca să nu se laude tot trupul înaintea lui Dumnezeu cu voinţa Lui, a ridicat satana asupra lui un greu război trupesc, şi astfel, voia să-l spurce prin nălucirea visului. Iar el, împotrivindu-se ispitei, nu şi-a dat somn ochilor săi, ci se ruga lui Dumnezeu cu multe lacrimi, ca să-i fie ajutător împotriva vrăjmaşului, care s-a sculat asupra lui şi să-l umbrească în ziua războiului. El a văzut un bărbat luminos, cinstit şi cărunt, pogorîndu-se de sus, îmbrăcat cu veşminte preoţeşti, avînd în mîini un potir cu dumnezeieştile Taine ale Preacuratului Trup şi Sînge al Domnului nostru Iisus Hristos, şi s-a umplut văzduhul de negrăită bună mirosire. Deci, apropiindu-se de dînsul bărbatul acela ce se vedea luminos, l-a împărtăşit cu Sfintele Taine şi i-a zis: "Îmbărbătează-te şi să se întărească inima ta, că de acum nu te vor mai supăra nălucirile din vis! Dar numai păzeşte-te cu dinadinsul de gîndurile tale şi nădăjduieşte spre Dumnezeu! Sfîntul Simeon, umplîndu-se de preamultă bucurie şi de negrăită dulceaţă din vedenia aceea, lăuda pe Domnul. Apoi se păzea de gîndurile care năvăleau, precum şi de vorbirile omeneşti; de vreme ce în toate zilele petrecea închis pînă la al nouălea ceas, nevoind să vorbească cu nimeni, decît cu Unul Dumnezeu.

Sosind fericitul sfîrşit al părintelui stareţ Ioan Stîlpnicul, pe care Sfîntul Simeon l-a văzut mai înainte, a trimis la dînsul, zicînd: "Nu te mîhni, părinte, dacă vei auzi de ziua ducerii tale, căci această datorie este pentru toţi oamenii de obşte. Eu am cunoscut că astăzi te cheamă Hristos la odihnă ca, după osteneli, să te odihneşti cu sfinţii. Deci, o, părinte, să-mi dai mie binecuvîn-tarea lui Avraam, să-ţi aduci aminte de mine cînd vei merge să te închini Scaunului slavei Preasfintei şi celei de o Fiinţă Treimi şi să te rogi pentru noi, ca şi noi, biruind lumea, să cîştigăm cereasca împărăţie şi să ne vedem acolo unul cu altul!".

Ioan, auzind aceasta, nu s-a îndoit, nici s-a înspăimîntat cu mintea, ca cel ce era gata de moarte, deşi era sănătos cu trupul, neavînd nici o boală. Apoi a grăit lui Simeon prin trimisul său: "Fiul meu să te binecuvinteze pe tine Dumnezeul părinţilor noştri, pe care L-ai căutat şi Unul Născut Fiul Tatălui pe care L-ai iubit şi făcătorul de viaţă Duh, pe Care l-ai dorit. O dumnezeire a Prea-sfintei Treimi să-ţi fie ţie întărire şi apărare! Acela să te povăţuiască şi să te mîngîie. Cei ce te vor binecuvînta, vor fi binecuvîntaţi, iar cei ce te vor blestema, vor fi blestemaţi. Dumnezeu să-ţi adauge cinstea, deoarece tu pe mine, duhovnicescul tău părinte, m-ai cinstit ca pe un părinte trupesc. Să afle dar şi milă de la Domnul, maica ta cea fericită, care mi-a slujit mult". Deci, fraţii care stăteau înaintea stareţului, auzind cuvintele ce le grăia, s-au înfricoşat. Apoi l-au întrebat: "Ce porunceşti, părinte, pentru tînărul Simeon? Stareţul răspunse: "Voiesc ca toţi să fie următori asemenea lui Simeon în dragostea cea învăpăiată a inimii lui către Dumnezeu. Să se învrednicească de ajutorul rugăciunilor acestuia, care este vas ales al lui Dumnezeu, mare şi cinstit".

Părintele Ioan, învăţînd pe fraţi şi rugîndu-se pentru ei, s-a făcut ca şi cum ar voi să se odihnească puţin şi a adormit ca şi cuprins de un somn dulce. Astfel şi-a dat fericitul sfîrşit, nefiind bolnav cu trupul şi aflîndu-se totdeauna pe lîngă Sfinţii Părinţi.

După moartea cuviosului stareţ, Sfîntul Simeon s-a dedat spre mai multe osteneli. Iar rînduiala vieţii lui era astfel: De dimineaţă pînă la al nouălea ceas se ruga, după al noulea ceas se îndeletnicea cu citirea şi

scrierea cărţilor pînă la apusul soarelui; iar după apusul soarelui începea rugăciunea şi astfel petrecea toată noaptea fără de somn, pînă în zori de ziuă. Cînd se lumina de ziuă, poruncea somnului, ca unui rob, să se apropie puţin de el; astfel, dormitînd foarte puţin, iarăşi se scula şi îşi începea obişnuita pravilă. În vremea rugăciunii ţinea în mîna dreaptă tămîie, care fără să fi fost cărbuni de foc, ieşea din ea fum de tămîie.

Odată, se auzea în văzduh popor mult, cîntînd împreună cu el şi zicînd Aliluia; iar aceia erau sfinţii îngeri. El adeseori petrecea multe zile şi nopţi fără somn. Odată n-a dormit deloc treizeci de zile şi treizeci de nopţi, rugînd pe Dumnezeu, ca să ia somnul cu totul de la el; însă Dumnezeu i-a zis: "Se cuvine ţie să dormi ca să-ţi odihneşti puţin trupul".

Dar, diavolul, nesuferind să vadă o nevoinţă ca aceea a lui Simeon, iarăşi s-a înarmat contra lui cu toate cetele sale şi se silea să-l îngrozească cu diferite năluciri; fiindcă uneori se închipuiau în balauri şi în felurite fiare, şi astfel se repezeau să-l muşte. Alteori diavolul se prefăcea într-o pasăre neobişnuită, care avea faţă de prunc şi cădea către faţa lui, iar alteori se arăta în mulţime de oaste, venind contra lui cu chiot mare ca la război, vrînd să-l surpe jos şi astfel să-l răstoarne la pămînt împreună cu stîlpul lui.

Odată, au izbit cu o piatră mare în stîlp, încît era cît pe ce să cadă; dar puterea lui Dumnezeu cea nevăzută l-a sprijinit şi l-a îndreptat. Odată, i s-a arătat diavolul ca o faţă de arap, neagră şi fără de ruşine, care se sîrguia să cuprindă cu mîinile lui grumajii sfîntului, şi-i zicea: "Încă odată mă voi lupta cu tine şi de mă vei birui, mă voi duce de aici". Toate nălucirile şi arătările acelea drăceşti, sfîntul le gonea cu rugăciunea şi cu semnul Sfintei Cruci. El a văzut o vedenie dumnezeiască foarte minunată: I se părea că vedea cerul deschis şi pe Domnul nostru Iisus Hristos înconjurat de negrăită strălucire, ca o văpaie de foc; iar Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriil stăteau împrejurul lui, unul în partea dreaptă iar altul în stînga, şi sub picioarele lor un nor roşiatic.

Sfîntul Simeon, văzînd aceasta, s-a închinat Domnului său şi, întinzînd mîinile spre El, s-a rugat ca, după buna sa credinţă, să-i dea lui să aducă roduri bune duhovniceşti. Deci, Domnul a binecuvîntat pe Simeon de trei ori, cu semnul dumnezeieştilor Sale degete. Simeon, privind în jos, a văzut pe faţa pămîntului o mulţime mare de diavoli în multe feluri de chipuri: Unii ca vierii şi alţii ca şi caprele de turmă; şi i-a dat lui Domnul putere peste acei diavoli ca să-i izgonească. Iar ca întărire a acelei puteri, Sfîntul Simeon s-a pogorît de la Domnul, avînd în mîinile lui un toiag de finic; şi îndată toată mulţimea văzută a diavolilor a fugit din faţa lui Simeon şi s-a făcut nevăzută.

Deci, sfîntul avea putere să izgonească toate duhurile cele viclene din oamenii care se duceau la el; şi astfel îi tămăduia de tot felul de boli şi învia morţii. Odată, un om căruia îi murise fiul, venise la stîlpul sfîntului şi striga cu lacrimi, rugîndu-se să-l miluiască şi să se roage lui Dumnezeu pentru fiul său cel mort. Sfîntul, săvîrşindu-şi rugăciunea sa, a zis acelui om: "Mergi în numele Domnului, că fiul tău este viu!" Omul acela, crezînd cuvintele sfîntului, s-a dus la casa sa şi şi-a găsit fiul înviat din morţi. Deci, luîndu-l, l-a adus la sfîntul cu negrăită bucurie şi a dat pentru aceasta mulţumire lui Dumnezeu şi plăcutului Său.

După aceasta, Sfîntul Simeon iarăşi a văzut pe Domnul Dumnezeul nostru, Căruia îi stăteau înainte cetele îngereşti, dintre care cei dinainte ţineau o cunună împărătească împodobită cu pietre scumpe, în al cărei vîrf era o cruce care strălucea ca fulgerul; iar sfinţii îngeri voiau să încoroneze în împărăţie cu acea cruce pe Simeon. Apoi Sfîntul Simeon le-a zis: "Să nu luaţi de la mine această haină de păr, în care m-am îmbrăcat pentru Hristos". Iar îngerii i-au zis: "Pentru aceea să ai cununa cea pregătită ţie în împărăţia lui Hristos şi să te îmbraci ca şi cu o porfiră cu darul Sfîntului Duh; şi astfel vei împărăţi cu sfinţii în împărăţia cea fără de sfîrşit". Deci, fericitul Simeon, căutînd spre Domnul, a zis: "Doamne, Ziditorule al tuturor, de vreme ce pe mine nevrednicul binevoieşti să mă învredniceşti slavei sfinţilor Tăi în împărăţia Ta, atunci mă rog bunătăţii Tale, dă-mi ca de acum înainte să nu mă mai împărtăşesc de hrana omenească cea pămîntească". Şi a auzit pe Domnul învoindu-se împreună la cererea lui şi îndată sfinţii îngeri, apropiindu-se, au pus peste pustniceasca lui haină de păr, o haină împărătească prealuminată şi i-a

încoronat capul cu cunună şi au cîntat cu glas mare, zicînd: "Slăvit şi preamărit este Hristos Dumnezeu, Împăratul cerului şi al pămîntului; deci, să fie lăudat Simeon, robul Lui".

După o vedenie ca aceea, sfîntul Simeon n-a mai gustat deloc hrană pămîntească pînă la sfîrşitul său, de vreme ce se hrănea cu hrana cea cerească care i se aducea de îngeri. În ce fel şi cît de multe minuni a făcut Sfîntul Simeon şi cît de minunate au fost faptele lui, se află scris pe larg în cartea vieţii lui. Dar aici se pomenesc puţine din minunile lui cele multe, nelungind cuvîntul, ca să nu se supere cel ce citeşte şi cel ce ascultă, voi povesti cîteva din ele:

Odată i s-au descoperit Sfîntului Simeon toate răutăţile ce erau să năvălească asupra cetăţii Antiohiei şi asupra părţilor celor dimprejurul ei; pentru că a văzut pe un înger, ţinînd o sabie în mînă şi zburînd prin văzduh pe deasupra cetăţii. Deci, sfîntul a strigat către Dumnezeu, rugîndu-se pentru cetate din toată inima. El a stat înaintea Domnului, ca oarecînd Moise, rugîndu-l să-şi întoarcă mînia Sa de la poporul Său. Domnul i-a zis: "Iată, strigarea păcatelor acestei cetăţi s-a suit înaintea Mea, mînia şi iuţimea Mea am pornit-o asupra ei; deci, o voi pierde pentru păcatele ei, trimiţînd foc, sabie şi moarte. Aceia m-au întărîtat în păgînătăţile lor; iar Eu o voi da în robia străinilor". Sfîntul a spus această vedenie unor cucernici bărbaţi, care veneau la el din cetate şi-i îndemna pe toţi spre pocăinţă.

Deci, netrecînd multă vreme, Dumnezeu a ridicat pe bătrînul Hosroie, împăratul Persiei. Acesta a fost moş lui Hosroie, cel mai tînăr, care a luat din Ierusalim lemnul cel de viaţă făcător al Sfintei Cruci. Deci, a venit Hosroie cu putere persană şi haldeiască şi a bătut cu război mare cetatea Antiohiei. Fericitul Simeon, stînd pe stîlp, era acoperit de Dumnezeu şi apărat de barbarii ce năvăliseră spre acea parte. Deci, sfîntul se ruga Domnului, ca să-Şi întoarcă mînia Sa de la acea cetate şi să nu o dea în mîinile vrăjmaşilor; dar n-a putut să îmblînzească şi să potolească dreapta mînie a lui Dumnezeu. Şi iarăşi s-a făcut o vedenie. În acea vedenie, a văzut că stă înaintea sa o cruce prealuminoasă, iar lîngă ea doi îngeri, avînd în mîini arcuri încordate şi săgeţi gătite spre săgetare; iar acei îngeri au grăit către dînsul, zicînd: "Iată, crucea aceasta ţi-a trimis-o ţie Domnul spre arătare şi ca semn de pace, că nu vei cădea sub mînia lui Dumnezeu, care a năvălit asupra acestei cetăţi; iar săgeţile sînt gătite spre gonirea vrăjmaşilor celor ce se apropie de locul tău, de vreme ce noi sîntem puşi să te păzim".

Iarăşi a văzut Simeon în vedenie o cetate luată şi în mijlocul ei se auzeau vrăjmaşi, strigare, plîngere şi răcnete mari. Acolo se vedea că unii erau tăiaţi de sabie, alţii duşi în robie, iar alţii fugeau, aruncîndu-se după zidurile cetăţii. Între cei ce fugeau se vedeau şi doi monahi din mănăstirea lui, care se temeau de năvălirea păgînilor; astfel ei au lăsat mănăstirea şi muntele şi au fugit din cetate. Pe cînd fugeau din cetate împreună cu alt popor, i-a văzut sfîntul cum au fost ajunşi şi prinşi de barbari. Unul a fost ucis cu sabia, iar altul a fost dus în robie. Acestea toate ce s-au văzut de Sfîntul Simeon s-au împlinit după puţine zile. Pentru că cetatea Antiohia s-a luat, pustiindu-se cu sabie şi foc şi mult popor a fost dus în robie. Mulţi au scăpat însă cu rugăciunile sfîntului Simeon din acea cumplită primejdie; deoarece barbarii intrînd în cetate cu multă putere, poporul a deschis alte porţi dinspre miazănoapte şi miazăzi, ce nu erau păzite de barbari, şi au fugit pe acolo, iar alţii au fugit aruncîndu-se după ziduri.

Deci, mult popor a fugit la munte şi în pustie şi s-au păzit cu milostivirea lui Dumnezeu, afară de cei doi monahi pomeniţi mai sus. Vrăjmaşii veneau şi la muntele pe care era mănăstirea şi stîlpul lui Simeon, dar se întorceau deşerţi, pentru că muntele era acoperit, precum oarecînd era acoperit muntele Sinai de negură şi de nor, încît nu vedeau stîlpul şi mănăstirea. Alţii erau întorşi şi îngroziţi de puterea cea nevăzută şi astfel fugeau înapoi cu spaimă, ca şi cum ar fi fost goniţi de o mulţime de ostaşi înarmaţi. Deoarece rugăciunea sfîntului era armă înfricoşată şi de nebiruit potrivnicilor, şi nici unul din cei ce au fost cu sfîntul în munte n-a pătimit ceva rău de năvălirea barbarilor, afară de cei doi fraţi, care au fugit în cetate de frică.

După plecarea barbarilor, mulţi răniţi veneau la sfîntul, şi tuturor le dădea tămăduiri. Iar pe cei ce erau duşi în robie, sfîntul i-a izbăvit din legături şi din robie şi cu rugăciunile lui i-a eliberat. Cîţi îşi aduceau numai aminte de numele sfîntului, fiind în robie, îndată le cădeau legăturile şi obezile; astfel umblau prin mijlocul barbarilor, ca cum ar fi nevăzuţi şi veneau în ţara lor fără nici o împiedicare. Aşa şi fratele cel

mai sus pomenit, al cărui tovarăş a căzut de sabie, a ieşit de la robie cu un ostaş oarecare, ce zicea: "Cînd ne-am adus aminte de părintele Simeon şi cu lacrimi am chemat numele lui, îndată legăturile ce erau pe noi s-au dezlegat singure şi au căzut; iar noi am trecut prin mijlocul barbarilor şi nimeni dintre ei nu ne-au întrebat sau să ne fi împiedicat pe noi.

Un bătrîn oarecare, orb de ochi, şedea mai înainte de năvălirea barbarilor sub un munte lîngă cale, cerînd milostenie de la cei ce treceau. Năvălind fără de veste barbarii, unul din ei l-a lovit cu sabia peste grumaz, însă nu i-a tăiat capul, ci i-a făcut numai o rană de moarte; astfel bătrînul acela se tăvălea prin sîngele său, avînd puţină nădejde de viaţă. Văzînd aceasta Sfîntul Simeon cu ochii săi înaintevăzători a chemat pe oarecare din fraţi şi i-a trimis să-l ia şi să-l aducă la dînsul pe acel bătrîn. Deci, aceia, ducîndu-se, l-au luat pe o rogojină şi l-au adus înaintea stîlpului. Sfîntul, luînd ţărînă de la pămînt şi amestecînd-o cu apă sfinţită, a poruncit să o lipească de rana bătrînului, zicînd: "În numele lui Emanuel, aşează-te, capule, la locul tău şi te întăreşte". Şi îndată, cu acest cuvînt, s-a lipit capul bătrînului la loc şi s-a unit cu vinele lui, s-a întărit şi s-a tămăduit acea rană înfricoşată, astfel că bătrînul a început a vorbi. Ochii lui cei orbi s-au deschis şi toţi cei ce priveau la acea minune s-au înspăimîntat şi au slăvit pe Dumnezeu.

După cîţiva ani, Cuviosul Simeon, supărîndu-se de neodihnă, de vreme ce venea la dînsul din toate părţile mulţime de popor fără de număr, aducîndu-şi bolnavii, tulburîndu-i liniştea lui, s-a gîndit să lase acel stîlp pe care stătuse opt ani şi să se mute aiurea, în alt loc mai liniştit. De acolo nu era departe un alt munte înalt cu totul şi pustiu, de vreme ce nu era în dînsul nici apă şi nimeni din oameni nu s-a suit acolo, fiindcă nu era uşor de suit. Acel loc era locuinţă numai balaurilor, fiarelor cu patru picioare şi tîrîtoarelor celor otrăvitoare. În acel munte se gîndea Sfîntul Simeon să se mute. Pe cînd se gîndea el la acestea, i S-a arătat Domnul cu o mulţime de sfinţi îngeri, pogorîndu-Se din cer prin nor luminos spre acel munte şi grăind către dînsul: "Grăbeşte-te, Simeoane, de te suie pe acest munte minunat; căci aşa se va numi acest munte de acum. Aici, pe dînsul, şi mai mult voi minuna darul Meu în tine!" Şi îndată cu acel glas i s-a arătat sfîntului pe acel munte, un deal înalt şi o piatră, pe care stăteau picioarele Domnului. Deci, s-a luminat ca soarele de slava Domnului, acel aşternut al picioarelor. Pe acea piatră i s-a poruncit de Domnul lui Simeon să stea.

După acea vedenie, cuviosul, chemînd pe fraţi, le-a spus bunăvoirea Domnului ca să se mute la alt munte. Deci, rînduindu-le egumen pe un bărbat bătrîn şi iscusit, s-a pogorît de acolo şi s-a dus în muntele cel minunat, petrecîndu-l fraţii cu lacrimi. Apropiindu-se de dealul cel arătat lui, a stat şi s-a rugat mult lui Dumnezeu.

Pe cînd săvîrşea rugăciunea, s-a auzit glas de o mulţime de îngeri, strigînd "Amin". Deci, sfîntul a poruncit ucenicilor săi ca să pună o cruce de piatră în acel loc, spre aducere aminte a glasului îngeresc ce s-a auzit acolo. Deci, căutînd spre înălţimea muntelui, l-a văzut pe acela strălucit de slava lui Dumnezeu şi, suindu-se cu bucurie pe acea piatră, a văzut pe Domnul în vedenie chemîndu-l în acel loc. Fericitul Simeon avea pe atunci douăzeci de ani de la naşterea sa. Dar nici acolo n-a avut odihnă de cei ce veneau, căci a doua zi poporul, venind la mănăstirea lui cea dintîi şi negăsindu-l, a ridicat plîngere mare.

Deci, aflînd poporul că s-a mutat Sfîntul în alt munte, s-a dus la dînsul cu sîrguinţă, aducînd împreună şi pe bolnavii lor, pe care văzîndu-i cuviosul, s-a mîhnit, deoarece nici acolo nu-l lăsa pe el să stea singur cu Dumnezeu. Cuviosul Simeon, văzînd lacrimile lor, i s-a făcut milă şi, punîndu-şi mîinile pe fiecare bolnav, cu chemarea numelui Domnului, i-a tămăduit şi i-a trimis acasă sănătoşi. În muntele acela se afla un leu, care a întîmpinat pe un om ce venea la sfînt. Şi s-a repezit la el, voind să-l omoare şi să-l mănînce. Iar omul, neputînd să scape de acea fiară, a strigat către dînsa, zicînd: "Pentru Simeon, robul lui Dumnezeu nu mă omorî." Şi îndată, leul, auzind de numele lui Simeon, s-a îmblînzit şi, nefăcînd nici un rău omului, s-a întors la culcuşul său.

Omul, venind la sfîntul, i-a spus ceea ce i se întîmplase. Deci, temîndu-se ceilalţi, care auzeau aceasta, au rugat pe sfînt să gonească fiara din muntele acela, ca să nu le fie frică celor ce vin la dînsul. Cuviosul, chemînd pe ucenicul său, Anastasie, din care a izgonit şapte diavoli, i-a zis: "Du-te la peştera leului şi zi-i fiarei: "În numele Domnului, îţi zice Simeon, robul lui Hristos, să te duci din muntele acesta, că de acum

nu-ţi va mai fi locuinţa aici, de vreme ce îngrozeşti pe fraţii care vin aici"". Ducîndu-se Anastasie şi găsind pe leu în culcuşul său i-a spus cuvintele cuviosului, vorbind ca la un om înţelegător. Iar leul, împlinind porunca, s-a dus de acolo în alte locuri depărtate şi pustii, nemaivătămînd pe nimeni din cei ce întîmpina în cale.

În acea vreme, în partea aceea, cu voia lui Dumnezeu se înmulţiseră multe feluri de boli între oameni, încît mulţi mureau. Sfîntul, cunoscînd mînia lui Dumnezeu asupra poporului, se ruga Domnului cu lacrimi, ca să miluiască pe poporul Său şi să-şi întoarcă de la dînşii mînia Sa cea dreaptă. Deci, s-a auzit către dînsul un glas de la Domnul, zicînd: "Pentru ce te doare inima de poporul acesta; oare tu îi iubeşti mai mult decît mine? Dar de vreme ce s-au înmulţit fărădelegile lor, apoi este trebuinţă şi de pedepsire; însă, ca să nu te mîhnesc, îţi dau putere să tămăduieşti toate bolile dintr-înşii". Aceasta a zis Domnul robului Său, Simeon. Iar poporul cel atins de boli, chema, după Dumnezeu, numele sfîntului Simeon plăcutul Lui. Mulţi îl vedeau în vedenie cercetînd casele lor, umbrindu-le cu crucea, dînd tămăduiri celor bolnavi şi, deşteptîndu-se din vedenii, simţea sănătatea, uşurîndu-se de toate bolile lor. Chemarea numelui Sfîntului Simeon între ei se făcea astfel: Aprindeau în casele lor candelele pline cu untdelemn, tămîiau cu tămîie şi se ruga zicînd: "Hristoase Dumnezeul nostru, pentru rugăciunile robului tău Simeon, cel ce este în muntele cel minunat, miluieşte-ne pe noi".

Astfel cîştigau ei mila Domnului. Iar unii dintre ei care nu aveau untdelemn destul, aceia turnau puţin untdelemn în candelă şi o aprindea, şi ardea nestinsă candela lor pînă la a treia sau a patra zi, ca şi cum ar fi fost untdelemn destul. Astfel, untdelemnul nu se împuţina din candele lor, prin chemarea numelui Sfîntului Simeon.

Într-una din zile s-a descoperit Cuviosului Simeon că sfîrşitul din această lume al Preasfinţitului Efrem, arhiepiscopul Antiohiei, este aproape. Deci, chemînd pe fraţi, le-a spus de aceasta şi le-a poruncit să se roage lui Dumnezeu, că are să cadă un mare stîlp al Bisericii. Aceia ziceau: "Noi am auzit că arhiepiscopul este sănătos". Într-altă zi, vineri după cîntarea Utreniei, chemînd pe fraţi, a zis către ei cu umilinţă: "Efrem, arhiereul lui Dumnezeu, a murit în această noapte, de vreme ce am văzut sufletul lui ridicîndu-se la cer de sfinţii îngeri, şi fiind aproape de mine, m-a sărutat şi mi-a zis: "Mă rog ţie, pomeneşte-mă şi pe mine în rugăciunile tale cele către Domnul".

Acestea le spunea cuviosul cu lacrimi şi zicea: "Vai Antiohiei, că nu mai are pe Efrem! Vai cetăţii aceleia, căreia i s-a luat Sfîntul Efrem!" Deci, după moartea fericitului Efrem, a luat scaunul, Domnin, care venise de la Constantinopol şi care era nemilostiv către cei săraci. Cuviosul Simeon, aflînd de acest lucru, i-a proorocit pedeapsa lui Dumnezeu. Deci, nu după multă vreme, Domnin, căzînd în boală, într-atît i s-au zbîrcit mîinile şi pi-cioarele, încît nu putea nici să umble, nici să lucreze, ci era purtat de alţii de colo pînă dincolo, ca un buştean.

Sfîntului i s-a mai descoperit şi despre cutremurul ce avea să se întîmple în Antiohia, mai înfricoşat decît cel dintîi. El, vestind aceasta celor ce veneau la dînsul, plîngea şi se ruga lui Dumnezeu ca Să-şi întoarcă mînia. În aceeaşi zi, seara, s-a clătinat pămîntul de cutremur mare şi au căzut zidurile cetăţii, iar zidirile cele înalte şi frumoase s-au amestecat cu pămîntul, încît s-a înspăimîntat tot poporul de frică mare, de vreme ce mulţi au fost ucişi de zidirile cele căzute. Ceilalţi toţi, bătrînii şi tinerii, au alergat la plăcutul lui Dumnezeu din muntele minunat, rugîndu-l cu multe lacrimi ca, prin rugăciunile lui cele primite de Dumnezeu, să potolească mînia Lui.

Deci, rugîndu-se sfîntul cu osîrdie mare, a încetat cutremurul şi a văzut cerul deschis dinspre răsărit, ieşind de acolo o lumină negrăită, însemnînd prin aceasta milostivirea lui Dumnezeu ce se arăta poporului, care se pocăieşte. După aceasta, cu porunca lui Dumnezeu, Cuviosul Simeon a zidit o mănăstire în Muntele Minunat. El a făgăduit acelea cu mîinile oamenilor tămăduiţi de dînsul, al căror număr era foarte mare. A cerut apă destulă pentru trebuinţa mănăstirii şi pentru cei ce veneau; iar grîul în hambare, cu rugăciunea lui, atîta l-a înmulţit cu îndestulare, încît timp de trei ani nu s-a împuţinat, deşi se lua mult în toate zilele, pentru facerea pîinii trebuincioase mulţimii oamenilor, cei care veneau de pretutindeni.

El a zidit un alt stîlp nou pe care, Însuşi Domnul, a venit cu sfinţii îngerii şi a sfinţit stîlpul acela. Apoi dreptul s-a suit pe dînsul cu multă bucurie şi a stat acolo pînă la fericitul său sfîrşit. În anul al treizeci şi treilea al vîrstei sale, cu porunca lui Dumnezeu ce i s-a descoperit, s-a îndemnat să primească hirotonia preoţiei, pe care mai înainte n-o voia nicidecum.

Deci, a venit la dînsul, după porunca Domnului, Dionisie, episcopul Seletkiei, şi l-a hirotonit preot. Aşadar, Sfîntul Simeon fiind sfinţit, săvîrşea cu credinţă dumnezeieştile Taine, slujind lui Dumnezeu fără de prihană, ca un înger. El avea adeseori minunate vedenii şi descoperiri dumnezeieşti; deci, spunea şi cele ce aveau să fie mai înainte. El vedea cele ce erau mai departe, ca şi cum ar fi de faţă şi privea mai departe lucrurile cele ascunse ale oamenilor. Făcea minuni nenumărate pe pămînt şi pe mare, se arăta în vedenii, pe cei orbi i-a luminat, leproşii i-a curăţit, pe cei şchiopi i-a îndreptat, dracii din nenumăraţi oameni i-a gonit, gurile fiarelor le-a astupat, toate rănile şi toate bolile le-a tămăduit, înviind şi pe unii morţi. Astfel s-a împlinit în el cuvîntul lui Hristos: *Cel ce crede în mine, va face lucrurile pe care Eu le fac.* Deci, cu adevărat era Dumnezeu în Sfîntul Simeon, minunatul Său rob, precum arată deosebita carte în care este scrisă pe larg viaţa cu minunile lui cele multe.

Simeon, petrecînd toţi anii vieţii sale şaptezeci şi cinci şi văzîndu-şi mai înainte mutarea către Domnul, a chemat pe ucenicii săi şi, cunoscîndu-i că aveau multă dorinţă, dar se ruşinau să-l întrebe, fiind cucernici, cum a trăit atîţia ani, nemîncînd ca om nicidecum vreo mîncare omenească. Atunci le-a arătat toate acelea în ceasul cel de pe urmă, ca un părinte iubitor de fii, ca să-i întărească şi mai bine către nevoinţele cele duhovniceşti şi ca să aibă nădejde către Dumnezeu.

Deci, a zis către dînşii: "Fraţilor şi fiii mei, eu am cîştigat multe şi mari faceri de bine de la Stăpînul meu, precum ştiţi. În toate acestea m-am învrednicit de un mare dar de la milostivirea Lui, pe care voi nu-l ştiţi; deci, voiesc, să vi-l arăt. Sînt mulţi ani de cînd am rugat bunătatea lui Dumnezeu, ca să mă izbăvească de bucatele cele stricăcioase. Dar cum voi povesti mila şi bunătatea Ta, Hristoase, Care ai făcut-o cu mine, nevrednicul robul Tău! Am văzut că a venit din văzduh un bărbat luminat, îmbrăcat în haină şi podoabă preoţească, care ţinea în mîini un vas dumnezeiesc. Din acel vas scotea mîncare cu un cleşte şi îmi dădea de trei ori, însă nu ştiu ce mîncare era; numai atît ştiu, că era dulce la gust, albă şi negrăită la vedere. Din acel ceas pînă în ziua de astăzi a venit acel bărbat minunat în toate duminicile, după dumnezeiasca Liturghie şi îmi dădea acea dumnezeiască împărtăşire; astfel că îmi potolea foamea pînă în Duminica cealaltă şi nicidecum nu flămînzeam. Numai aceasta am avut-o ascunsă de voi, fiilor; iar pe toate celelalte le ştiţi, ca cei ce sînteţi părtaşi ai nevoinţelor mele duhovniceşti. Deci, vă las vouă predaniile şi canonul meu şi cer de la voi această răsplătire: Să păziţi acest amanet al meu întreg şi nesmintit, ca şi cum m-aţi vedea pe mine. Să petreceţi în fapte bune, precum petreceaţi cînd eram cu voi, lucru care se va arăta în ziua cea mare a răsplătirii, cînd veţi dobîndi fiecare după lucrurile voastre".

Cuviosul Simeon, poruncind acestea ucenicilor săi, dorea ca să le păzească neclintite şi să afle odihnă veşnică în Împărăţia cerului. El le-a mai vorbit şi alte multe vrednice de pomenire, astfel că în ziua de 24 mai, s-a dus către Hristos, Cel dorit de el, ca să se sălăşluiască în bunătăţile cele nespuse şi negrăite, pe care le-a gătit lui şi tuturor celor ce Îl iubesc şi Îi păzesc poruncile Lui cele mîntuitoare. Iar cinstitele şi vrednicele lui moaşte au rămas acolo în sfîntul său staul, din muntele cel minunat, unde a săvîrşit nevoinţele lui cele minunate. Ucenicii lui au acele sfinte moaşte ca o vistierie de minuni, care niciodată nu se deşartă. Cu cît se deşartă, cu atît se umple şi sporesc vindecările, nu numai ale trupului, dar şi ale sufletului, întru Iisus Hristos Domnul nostru, Căruia I se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea în vecii vecilor. Amin.

A treia aflare a Cinstitului Cap al Sfîntului Ioan Botezătorul
(25 mai)

Acest cinstit şi sfînt cap, fiind ascuns multă vreme, acum a izbucnit din sînurile pămîntului ca aurul din baie, nu închis în vas de lut ca mai înainte, ci la loc sfînt în vas de argint. Şi, fiind vestit acest lucru de un preot, a fost adus din Comane şi primit de strălucita cetate a cetăţilor, împreună cu credinciosul împărat şi popor, cu toată bucuria. Şi cu credinţă închinîndu-se cinstitului şi sfîntului cap, acesta a fost pus la loc sfînt.

Minunile Sfîntului Mucenic Terapont, Episcopul Ciprului
(25 mai)

Sfîntul Terapont a fost monah şi s-a învrednicit de rînduiala episcopiei în Ostrovul Ciprului. El şi-a săvîrşit nevoinţa pătimirii şi a luat de la Hristos Domnul cununa muceniciei, pe vremea cînd Biserica era prădată de cei fărădelege. Mai întîi sfintele lui moaşte se odihneau în Cipru, după aceea au fost aduse în Constantinopol în acest fel: cînd agarenii, cu voia lui Dumnezeu, au pustiit şi robit cu război toate părţile Răsăritului, luîndu-le în stăpînirea lor pentru păcatele noastre, atunci se apropiase şi de ostrovul Ciprului, vrînd să-i facă şi lui ca şi celorlalte.

Deci, sfîntul s-a arătat eclesiarhului bisericii sale, zicîndu-i: "Scoală-te degrabă şi ia moaştele mele şi du-le în cetatea lui Constantin, de vreme ce vrăjmaşii Crucii lui Hristos vor să năvălească asupra ostrovului şi voiesc să pustiiască acest loc. Spune aceasta la toţi dreptcredincioşii, ca să iasă de aici înainte de năvălirea agarenilor". Această arătare şi poruncă a sfîntului, dacă a spus-o eclesiarhul celor dreptcredincioşi, îndată s-au gătit de călătorie pe apă şi, luînd o raclă nouă, a pus în ea moaştele sfinţitului mucenic; deci, luîndu-le cu ei, s-au urcat în corabie şi au plecat. Dar, pe cînd erau ei în largul mării, mergînd către Constantinopole, s-a ridicat o furtună pe mare, încît toţi, temîndu-se, se primejduiau de înecare. Atunci, îndată a început a ieşi din racla sfîntului ca un nor subţirel, o mireasmă plăcută, încît a umplut cu miros corabia, iar marea s-a revărsat ca la trei stadii. Din acea minunată şi bună mireasmă s-a liniştit furtuna mării.

Eclesiarhul, fiind legat cu mai fierbinte dragoste către sfîntul, pe cînd păzea sicriul lui, a auzit un glas din sicriu, chemîndu-l pe nume. Toţi au auzit aceeaşi, cum Sfîntul Terapont a chemat pe nume pe păzitorul moaştelor sale. Deci, din această pricină înspăimîntîndu-se, toţi s-au apropiat de sicriu vrînd să vadă moaştele sfîntului; dar, privind în sicriu, au văzut nişte mir cu bun miros, izvorînd ca un rîu din cinstitele lui moaşte, astfel că sicriul era plin de mir, încît se revărsa afară. Deci, cei ce erau în corabie, puneau în vase de sticlă mir de acela şi cu credinţă se ungeau din el, pentru tămăduirea sufletelor şi a trupurilor lor.

Ajungînd în cetatea lui Constantin, a pus acele moaşte izvorîtoare de mir în biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pe vremea împărăţiei lui Nichifor. După cîtăva vreme, pentru minunile ce se făceau de cinstitele lui moaşte, s-a zidit o biserică deosebită, în numele Sfîntului Mucenic Terapont şi acolo au fost puse moaştele lui. Din multele minuni ce s-au făcut de sfintele lui moaşte, puţine s-au dat scrierii; iar acelea care s-au scris, s-au făcut astfel:

Un bărbat, anume Florin, de neam italian, era muncit de un legheon de duhuri necurate. Acela s-a izbăvit de muncirea diavolească la moaştele Mucenicului Terapont, întorcîndu-se sănătos la casa sa. Acela povestea, că a văzut fum subţire ieşind din racla mucenicului, fum ce mirosea foarte plăcut. Acea bună mirosire nesuferind ighemonul cel diavolesc, a fugit în goană ca de o bătaie.

Un alt bărbat, anume Anastasie, cetăţean al Bitiniei, avea de mulţi ani o mînă uscată care atîrna moartă din umăr. Acela, mergînd la biserica Sfîntului Terapont, în care se aflau moaştele lui, a cîştigat tămăduire pe cînd se cînta Vecernia Botezului Domnului, de vreme ce mîna lui s-a întins şi s-a făcut sănătoasă ca şi

cealaltă. El a luat înaintea tuturor, cu mîna cea tămăduită, un vas, în care urma să se facă aghiasmă, şi l-a umplut cu apă. Toţi cei ce au văzut aceea, au preamărit pe Dumnezeu, Cel preamărit în sfîntul Său, Terapont.

Un alt bărbat, anume Gheorghe, în rînduiala ostăşească, din lucrarea diavolească avea faţa întoarsă înapoi şi avea un ochi orb. Acela, rugîndu-se la mormîntul mucenicului, a cîştigat grabnică tămăduire, pentru că faţa lui s-a îndreptat şi a văzut cu ochiul, pentru care a dat mulţumire doctorului celui fără de arginţi.

Un slăbănog oarecare, anume Teodor, a fost adus în biserica mucenicului. Aceluia i s-a arătat sfîntul în vis, dîndu-i pîine şi vin în pahar, iar el, luîndu-le din mîna sfîntului, îndată s-a deşteptat şi a simţit în sine putere şi sănătate desăvîrşită; deci, s-a sculat sănătos din pat, slăvind pe Hristos şi pe mucenicul lui, zicînd: "O, părinte Teraponte, cît îţi este de lesne a tămădui toate bolile!"

La moaştele Sfîntului Terapont a fost adusă o copilă mică, ale cărei picioare erau lipite, încă din pîntecele maicii sale, iar călcîiele îi erau întoarse înapoi şi crescute în dosul lor. Deci, părinţii, făcînd rugăciune cu lacrimi la moaştele sfîntului, îndată s-au îndreptat picioarele copilei, după obişnuita rînduială, a firii omeneşti, de vreme ce s-au întins şi s-au dezlegat spre umblarea cea cuviincioasă. Astfel, copila a ajuns la creşterea cea desăvîrşită, umblînd şi slăvind pe Dumnezeu.

O femeie oarecare, cu numele Maria, s-a îmbolnăvit de o boală grea, care se numeşte cancer. Deci, zăcînd foarte mult şi deznădăjduindu-se de sănătatea sa, a alergat cu umilite rugăciuni la Sfîntul şi a luat grabnică şi desăvîrşită tămăduire cu rugăciunile lui.

Altei femei, curgîndu-i sînge de şapte ani, a alergat cu credinţă la Sfîntul Terapont şi, îndată ce s-a atins numai de falca lui, s-a oprit curgerea sîngelui ei şi s-a întors sănătoasă la casa sa.

Iarăşi, altă femeie, pătimind de idropică şi alergînd la sfîntul, a văzut în vis pe sfîntul mucenic, ungînd trupul ei cu nişte amestecături. Deşteptîndu-se din somn şi-a văzut umflătura trupului său trasă înapoi şi, curgînd mult puroi, s-a făcut sănătoasă.

Un ostaş din cetele armeneşti, anume Ştefan, era cu trupul jumătate uscat şi gîrbovit la pămînt; asemenea şi un alt ostaş, anume Teodor, fiind cuprins de aceeaşi boală, amîndoi alergară cu rugăciuni şi cu credinţă la moaştele sfinţitului mucenic şi au dobîndit grabnică tămăduire. După aceştia, venind un lepros la mormîntul sfîntului, s-a curăţat de lepră, cu rugăciunile aceluia; deci, plecînd sănătos, a dat mulţumire lui Dumnezeu.

Un scolastic, avînd sub sînul său o vătămare de boală mare, venind la mormîntul sfîntului şi, rugîndu-se, a adormit. El a văzut pe sfîntul în vis, punînd un plasture pe vătămarea lui şi, deşteptîndu-se, a simţit uşurare de boala lui; iar după o zi, rana lui s-a tămăduit desăvîrşit şi s-a dus sănătos, lăudînd pe Dumnezeu. Foarte multe neputinţe şi boli se tămăduiau prin ungerea mirului ce ieşea din cinstitele moaşte ale Sfîntului Terapont. Diavolii se goneau din oameni, iar cei ce mureau, erau întorşi de la porţile morţii, cu rugăciunile Sfîntului Mucenic Terapont şi cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, a Căruia este slava în veci. Amin.

Pomenirea Sfîntului Apostol Carp, unul din cei şaptezeci (26 mai)

Sfîntul Apostol Carp a fost unul din cei şaptezeci de apostoli, următor şi slujitor al Sfîntului Apostol Pavel, fiindcă ducea scrisorile lui la cei ce le trimitea. El, nevoindu-se împreună cu dînsul multă vreme în propovăduirea cuvîntului lui Hristos, a suferit multe ispite; apoi a fost pus de dînsul episcop în Veria Traciei. El s-a mai ostenit cu propovăduirea cuvîntului şi în Crit, unde a primit în casa sa pe Sfîntul

Dionisie Areopagitul. El a văzut în vedenie pe Domnul arătîndu-i-se lui, pe cînd se ruga, ca să pedepsească pe cei doi păcătoşi; deci, l-a auzit pe Acela, zicîndu-i: "Bate-mă cît poţi, căci sînt gata iarăşi să mă răstignesc, pentru mărturisirea omenească".

Sfîntul Dionisie mai mărturiseşte de Sfîntul Carp şi aceasta: El nu începea a săvîrşi Preacuratele şi de viaţă făcătoarele Taine, mai înainte pînă ce nu vedea din cer, arătîndu-i-se vreo vedenie dumnezeiască. Fiind arhiereu în Veria, pe mulţi elini i-a întors de la închinarea de idoli la Hristos Dumnezeu. Asemenea, pe iudei, mustrîndu-i, i-a învăţat să creadă că Hristos Cel răstignit de dînşii este Dumnezeu adevărat şi făcătorul tuturor. După aceea, a fost ucis cu sălbăticie şi cu nemilostivire de ceilalţi iudei ce nu crezuseră, dîndu-şi sfîntul său suflet în mîinile Domnului. Iar cinstitele lui moaşte s-au pus în aceeaşi cetate, de bărbaţi credincioşi şi temători de Dumnezeu. De la cuviincioasele lui moaşte se dau multe tămăduiri bolnavilor, întru slava lui Hristos, Dumnezeul nostru.

Notă - Despre vedenia Sfîntului Carp, unde se aminteşte de cei doi păcătoşi, caută povestirea Sfîntului Dionisie Ariopagitul de la trei octombrie; căci acolo o puteţi citi.

Sfîntul Mucenic Gheorghe cel Nou, care a pătimit în Sredţa (26 mai)

Fericitul Gheorghe a fost fiul unui bărbat dreptcredincios, cu numele Ioan, un boier de frunte al cetăţii Sredţa, iar pe maica sa o chema Maria. Ei avuseră acest copil în urma rugăciunilor ce le-au înălţat către Dumnezeu, de vreme ce îmbătrîniseră fără de fii, ca şi Avraam şi Sarra. Astfel, ei s-au rugat neîncetat lui Dumnezeu, Preacuratei Maicii Lui şi Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe cel din Capadocia; şi, mergînd în toate zilele în biserica lui şi, făcînd multe milostenii la săraci, cerea să se dezlege nerodirea de prunci.

Rugăciunile lor au fost auzite, de vreme ce le-a dat lor la bătrîneţe rod de parte bărbătească, pe care, aducîndu-l în biserica Sfîntului Mare Mucenic Gheorghe, l-a botezat în numele Preasfintei Treimi, punîndu-i numele de Gheorghe din Sfîntul Botez. Pruncul, creştea în bună învăţătură, în frica lui Dumnezeu şi în deprinderea cărţii, din care, degrabă, a învăţat dumnezeiasca Scriptură şi a întrecut cu înţelepciunea pe bătrînii săi. Ajungînd în vîrsta cea desăvîrşită, se asemăna cu frumuseţea şi cu curăţenia lui Iosif, fiul lui Iacov. Turcii, stăpînind ţara bulgărească, pe cînd fericitul Gheorghe avea două zeci şi cinci de ani de la naşterea sa, au început a-l amăgi spre păgînătatea lor, zicîndu-i: "Gheorghe, lasă credinţa creştinească şi te apropie de credinţa noastră. Ascultă pe Mahomed, trimisul lui Dumnezeu, şi primeşte legea lui".

Deci, ei au început a pune cealma pe cinstitul cap al sfîntului - iar cealmaua, păgînii o purtau pe capete şi, astfel, intrau în geamie. Sfîntul a răspuns împotriva lor, zicînd: "Nu ni se cade nouă, creştinilor, să luăm parte la obiceiurile voastre păgîneşti şi să purtăm cealmale pe capetele noastre. Nouă nu ni se cade să ne despărţim de Hristos, Dumnezeul cel adevărat, Făcătorul cerului şi al pămîntului şi să lepădăm Sfîntul Botez. Cui să cred eu? Lui Mahomed, care nu este trimis nici de Dumnezeu, nici de proorocii Lui, nici de apostoli, ci s-a arătat povăţuitor sîrguincios al satanei, avînd steagurile diavolului? Deci, voi singuri nu ştiţi cui credeţi, rătăcind astfel din calea cea adevărată".

Sfîntul Gheorghe, astfel certîndu-i pe ei, a început a mărturisi cu mare glas pe Hristos, adevăratul Dumnezeu, Ziditorul celor de sus şi celor de jos, al tuturor făpturilor celor văzute şi nevăzute şi, scuipîndu-i în faţă şi numindu-i fără de Dumnezeu, a aruncat cealmaua la pămînt, călcînd-o cu picioarele. Apoi a zis către sineşi: "O, Gheorghe, pentru ce stai? Hristos te cheamă pe tine!"

Păgînii, umplîndu-se de mînie din această pricină, au prins pe sfînt şi l-au adus cu ocară mare înaintea ighemonului şi au început a cleveti contra lui, zicînd: "Acesta batjocoreşte şi ocărăşte credinţa şi legea noastră!" Deci, ighemonul s-a mirat de mărimea şi de frumuseţea lui şi a început cu momeli a grăi către

sfîntul: "Dacă te vei lepăda de Iisus Hristos, pe Care Îl numiţi Fiul lui Dumnezeu, şi te vei supune singur poruncii stăpînitorului Selim, căruia i se supun multe împărăţii, şi vei face voia lui, apoi vei lua de la împărat daruri şi cinstiri; şi, astfel, vei fi mai mare peste voievozii din această cetate, Sredţa".

Dar, mucenicul lui Hristos din nou a mărturisit pe Domnul său înaintea poporului, iar credinţa turcilor a defăimat-o şi a scuipat-o. Atunci tiranul, aprinzîndu-se de mînie, a poruncit să-l dezbrace şi, astfel, să-l bată fără milă cu toiege. Deci, sfîntul pătimitor a fost muncit cumplit, încît, pe cînd îl băteau cu toiegele, carnea sărea în văzduh, iar sîngele curgea ca pîraiele din răni; deci, sfîntul n-a voit cu nici un chip să se supună poruncii împăratului lor.

După aceea, ighemonul a poruncit să-l taie adînc cu cuţitele peste tot trupul, de la cap pînă la picioare şi să-i bage făclii aprinse în tăieturi. Ei au aprins foc de lumînări, încît nu se vedea trupul mucenicului din văpaie şi a început a se topi trupul lui ca ceara de foc; iar pătimitorul răbda cu vitejie toate acestea, chemînd şi mărturisind numele lui Iisus Hristos. După acea, tiranul a poruncit ca să poarte pe mucenic prin cetate şi să-l bată peste faţă, batjocorindu-l şi zicîndu-i: "Nu huli pe Mahomed, trimisul lui Dumnezeu, şi nu ocărî poruncile cele pentru credinţa turcilor".

Dar, sfîntul se ruga lui Hristos Dumnezeu şi învăţa pe turci să creadă în Iisus Hristos. După aceea, păgînii au aprins un foc mare în mijlocul cetăţii, vrînd acolo să ardă pe sfînt. Deci, au adus pe Gheorghe, mucenicul lui Hristos, la locul hotărît spre ardere. Dar el, fiind slăbit de răni, a căzut la pămînt fără glas şi, mişcînd numai buzele, chema pe Dumnezeu în ajutor. Deci turcii, luînd pe pătimitorul lui Hristos, fiind încă viu, l-au aruncat în foc. Astfel, Sfîntul Gheorghe şi-a sfîrşit nevoinţa pătimirii pentru Hristos. După aceea, păgînii au aruncat în foc o mulţime de cîini peste trupul sfîntului, ca să nu fie cunoscute de creştini moaştele lui. Dar Dumnezeu a preamărit pe plăcutul Său, de vreme ce deodată a căzut o ploaie mare, cu fulgere şi cu tunete înfricoşate, încît a stins focul cu desăvîrşire, nemairămînînd nici miros de fum.

Atunci turcii, înfricoşîndu-se foarte mult de acea mare minune, au fugit, iar ploaia cea mare cu fulgere şi cu tunete a ţinut pînă seara. Şi, sosind noaptea, în locul unde a fost ars trupul mucenicului s-a arătat o lumină mare deasupra moaştelor lui, strălucind tot locul acela. Atunci, protopopul bisericii celei soborniceşti a Sfîntului Mare Mucenic Gheorghe Capadocianul, s-a dus cu creştinii la judecător, le-a umplut mîinile de arginţi şi le-a cerut să le dea voie a lua moaştele mucenicului, ca să le dea obişnuitei îngropări.

Judecătorii, nevoind să împlinească dorinţa lui, protopopul s-a dus la mitropolitul Ieremia şi i-a spus tot ce s-a întîmplat cu sfîntul mucenic. Atunci, mitropolitul a mers cu mare sîrguinţă şi cu credinţă la moaştele sfîntului, cu tot sfinţitul sobor şi cu tot poporul iubitor de Hristos, cîntînd psalmi şi cîntări, avînd lumînări şi tămîie. Deci, răscolind cenuşa deasupra locului unde se arătase lumina, au găsit cinstitele moaşte ale Sfîntului Mucenic Gheorghe cel Nou, nevătămate de foc; iar oasele cîinilor toate se prefăcuseră în praf şi cenuşă. Pe unde a fost purtat mucenicul prin cetate şi pe unde a picat sîngele pe pămînt, acolo noaptea se arăta lumină, ca din nişte lumînări aprinse şi aceea se vedea de toţi credincioşii. Deci, mitropolitul, luînd moaştele sfîntului, le-a pus cu cinste în raclă şi le-a adus în biserica Sfîntului Mare Mucenic Gheorghe, cel din Capadocia. Acolo zac şi pînă acum moaştele acestui nou Sfînt Mucenic Gheorghe şi cu darul lui Hristos dăruiesc multe tămăduiri celor ce vin la ele cu credinţă.

Sfîntul şi biruitorul noul răbdător de chinuri Gheorghe, precum s-a zis, a fost în această cetate bulgărească, Sredţa, unde a şi fost crescut de părinţii săi. El şi-a sfîrşit nevoinţa pătimirii sale în anul de la facerea lumii 7022, iar de la întruparea lui Dumnezeu Cuvîntul în anul 1514, în 26 zile ale lunii mai, stăpînind peste toţi Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slavă în veci, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh. Amin.

Sfîntul Sfinţit Mucenic Terapont, Episcopul Sardelor
(27 mai)

Sfîntul Terapont a fost arhiereu al Sfintei Biserici a Sardelor. Prin învăţătura sa, el a întors pe mulţi păgîni la Hristos de la rătăcirea închinării de idoli, luminîndu-i cu Sfîntul Botez. Apoi, fiind prins de Iulian stăpînitorul, l-a ferecat în obezi, l-a închis în temniţă şi l-a muncit multă vreme cu foamea şi cu setea; apoi, scoţîndu-l, l-a chinuit cu multe munci. După acestea l-a adus legat în Sinaon, cetatea Frigiei, în Ankira, cetatea Galatiei şi pretutindeni l-a muncit în multe feluri. Apoi, ducîndu-l la un rîu ce se numea Astalin, l-a întors gol cu faţa la pămînt şi, legînd patru pari înfipţi în pămînt, l-a bătut atît de mult, încît i-a căzut pielea de pe trup şi de pe oase, iar pămîntul s-a adăpat cu sîngele lui. Parii de care era legat, au înverzit, au scos ramuri şi frunze şi au crescut copaci mari; deci, cu frunzele lor se tămăduiau toate neputinţele şi toate bolile omeneşti. După aceasta, l-a adus în stăpînirea Traciei, la o cetate din Lidia, aproape de rîul Ermia, care adapă Lidia, în episcopia Sataliei, cea din Mitropolia Sardiei. Acolo, după multe feluri de munci, a fost înjunghiat pentru Hristos; şi astfel a luat cununa cea nestricăcioasă.

Sfinţii Mucenici Teodora şi Didim ostaşul
(27 mai)

Pe vremea împărăţiei lui Diocleţian şi Maximian, era mai mare în cetatea Alexandriei ighemonul Evstratie. Împăraţii aceia au dat poruncă contra creştinilor ca, ori să jertfească zeilor, ori să fie munciţi. Ighemonul, şezînd la judecată, a poruncit să aducă înaintea sa pe Teodora, fecioara cea creştină, care nu de mult era prinsă şi păzită în temniţă. Deci, fiind adusă înaintea lui, i-a zis judecătorul: "Fecioară, de ce credinţă eşti tu?" Ea a răspuns: "Sînt creştină". Judecătorul zise: "Eşti liberă sau roabă". Teodora răspunse: "Ţi-am spus că sînt creştină, deoarece, venind Hristos, m-a eliberat de păcat; şi astfel sînt născută din părinţi slăviţi în această lume deşartă".

Ighemonul, căutînd spre dregătorul cetăţii care se numea Luchie, i-a zis: "Ştii pe fecioara aceasta?" Luchie a răspuns: "Da, o ştiu cu adevărat, că este de neam bun şi cinstit". Ighemonul zise către dînsa: "Fecioară, dacă eşti de neam bun şi cinstit, de ce n-ai voit să te măriţi după bărbat?" Fecioara răspunse: "Pentru Hristos m-am lepădat de nuntă, că Domnul nostru Iisus Hristos, venind în lume, ne-a mîntuit din stricăciune, prin naşterea Sa din Preacurata Fecioară, Maica Lui, şi ne-a făgăduit viaţa veşnică; dar eu, crezînd în El, am voit să petrec în feciorie pentru dragostea Lui pînă la sfîrşitul meu".

Judecătorul a zis: "Împăraţii noştri au poruncit ca pe voi, fecioarele care voiţi să vă păziţi fecioria voastră, totdeauna să vă aducem la închinarea zeilor; iar de nu veţi voi să vă închinaţi zeilor, să vă dăm în case de desfrînare". Fecioara a răspuns: "Mi se pare că tu ştii bine că Dumnezeu caută la voinţa inimii, de vreme ce este ştiutor de inimi. El ştie cugetele noastre şi scopul nostru îl primeşte ca pe un lucru singur. El ştie voinţa mea care este să-mi păzesc fecioria neîntinată şi chiar dacă vei porunci, precum te lauzi, să mă necinstească cu sila, aceea nu va fi necurăţenia trupului meu, ci silire şi pătimire. Dacă mi-ai tăia capul, sau mîna, ori piciorul şi de-mi vei lua fecioria cu sila, tot muceniţa lui Hristos mă vei face, iar nu desfrînată. Deci, Stăpînul meu este puternic, ca fecioria mea cea făgăduită lui, s-o păzesc întreagă ca pe o parte a Sa, precum va voi".

Judecătorul a zis: "Nu dori să-ţi necinsteşti neamul tău cel bun, nici să te dai spre batjocură şi rîs; de vreme ce eşti fiică de părinţi cinstiţi şi slăviţi, precum se spune despre tine". Fecioara a răspuns: "Preamăresc pe Hristos Dumnezeul meu, Cel ce mi-a dat neam bun şi cinstit şi nădăjduiesc spre dînsul, că va păzi întreagă pe porumbiţa sa". Judecătorul a zis: "Pentru ce te amăgeşti, crezînd în Omul cel răstignit, ca într-un Dumnezeu? Oare te va izbăvi el din mîinile celor ce vor să te ia spre desfrînare? Să nu socoteşti că dacă te vei duce în desfrînare, vei ieşi curată de acolo?"

Teodora a răspuns: "Cred în Hristos, Cel ce a pătimit pe vremea lui Ponţiu Pilat, că mă va izbăvi din mîinile necuraţilor şi va păzi nespurcată pe credincioasa roaba Sa". După aceasta, judecătorul i-a dat timp de trei zile ca să se gîndească; dar ea voia îndată să pătimească munci, spunîndu-i că şi după trei zile şi chiar după mai multe, scopul şi dorinţa nu va fi alta, decît numai să moară pentru Hristos, Dumnezeul său. Deci, a trimis-o iarăşi în temniţă şi, după trei zile, a scos-o şi a pus-o din nou de faţă la judecată. Ighemonul, văzînd-o petrecînd neschimbată în sfînta credinţă, a poruncit să o dea spre batjocură.

Dar, fiind dusă, s-a rugat Domnului, zicînd: "Hristoase Dumnezeule, Cel ce ai îmblînzit în privelişte necuvîntătoarele fiare înaintea feţei Sfintei Tecla, îmblînzeşte pe aceste fiare cuvîntătoare, care sînt mai sălbatice şi mai fără de ruşine şi care s-au adunat ca să spurce curăţia trupului meu. Cel ce ai izbăvit pe Susana din mîinile desfrînaţilor bătrîni, izbăveşte-mă şi pe mine roaba ta de acelaşi fel de desfrînaţi. Nu lăsa să se spurce trupul meu ca unul ce Ţie unuia este sfinţit. Tu, Cel ce ai alungat de la mine pe nevăzuţii vrăjmaşi, care de multe ori se sileau tîlhăreşte şi în taină să fure vistieria fecioriei mele, goneşte şi acum, mă rog, pe aceşti nelegiuiţi, care s-au pregătit să răpească tîlhăreşte bogăţia mea. Doamne Dumnezeul meu, vino spre apărarea mea şi fă cu atotputernica tărie, ca să ies curată şi neatinsă din mîinile celor necuraţi şi voi preamări sfînt numele Tău".

Pe cînd Sfînta Teodora se ruga astfel, spurcaţii poftitori stăteau afară din casă şi se certau între ei, care să intre mai întîi la fecioară. Atunci, un oarecare tînăr voinic, îmbrăcat ostăşeşte, a venit la ei şi, împingîndu-i pe toţi, a intrat în casă la fecioară înaintea tuturor, neîndrăznind nimeni să-l împiedice sau să-l întrebe ceva. Acela era unul din fraţii cei credincioşi, cu numele Didim, care, fiind îndemnat de Dumnezeu, a venit acolo într-adins în chip de ostaş, nu pentru faptă de păcat, ci spre apărarea fecioarei. Deci, văzîndu-l Sfînta Teodora, s-a înspăimîntat. Atunci fericitul Didim a zis către dînsa: "Nu te teme, soro, că, deşi mă vezi lup pe dinafară, înăuntru sînt mieluşel şi frate cu tine în sfînta credinţă. Eu am venit aici să te izbăvesc pe tine, care eşti roaba şi porumbiţa Dumnezeului meu! Deci, să schimbăm hainele. Tu să te îmbraci într-ale mele şi eu într-ale tale, ca, astfel fiind tu acoperită cu hainele mele, să duci de aici întreagă fecioria ta; iar eu, în îmbrăcămintea ta, să intru în nevoinţa mucenicească, să mă arăt că sînt adevărat ostaş al lui Hristos. Deci, sfînta fecioară s-a învoit la acestea, de vreme ce a cunoscut că acel ostaş a fost trimis la dînsa de Dumnezeu.

După ce şi-au schimbat îmbrăcămintea, adică fecioara s-a îmbrăcat cu hainele cele bărbăteşti şi ostăşeşti, iar tînărul într-ale fecioarei, tînărul a zis către fecioară: "Cînd vei ieşi de aici, să-ţi acoperi faţa, ca şi cum te-ai ruşina, că toţi, ruşinîndu-se, vor ieşi de aici; şi astfel nu te vor cunoaşte avînd faţa acoperită. Fecioara, făcînd astfel, a ieşit în haină ostăşească cu faţa acoperită şi s-a dus într-ale sale, lăudînd pe Dumnezeu pentru purtarea Lui de grijă, că într-un chip ca acela a izbăvit-o din mîinile necuraţilor poftitori, ca pe o pasăre din laţ şi ca pe o oaie de lupi. După ieşirea Sfintei Teodora, a intrat în casa aceea un alt tînăr cuprins de pofta desfrînării şi a găsit bărbat în loc de fecioară.

Atunci s-a înspăimîntat şi a strigat, zicînd: "Ce este aceasta? Oare fecioara s-a prefăcut în bărbat? Am auzit spunîndu-se de creştini, că odată Hristos al lor a prefăcut apa în vin, acum văd că tot acelaşi a prefăcut partea femeiască în bărbătească". Apoi, ieşind degrabă din casă, a strigat către tovarăşii săi: "Să fugim de aici, să fugim mai înainte, pînă nu ne preface Hristos în femei". Şi, alergînd, au vestit aceasta judecătorului.

Ighemonul, trimiţînd, a adus pe Didim la judecată şi l-a întrebat: "Cine eşti tu?" Didim a răspuns: "Sînt robul lui Iisus Hristos şi mă numesc Didim". Atunci judecătorul a zis: "Pentru ce nu te văd pe tine îmbrăcat în haine bărbăteşti, ci în haine femeieşti?" Didim a răspuns: "Le-am luat de la Teodora, iar pe ale mele le-am dat ei, ca să nu fie cunoscută de acei bărbaţi, cărora ai dat-o s-o necinstească; şi astfel am scăpat-o din mîinile lor". Judecătorul a zis: "Cine ţi-a poruncit să faci astfel?" Didim a răspuns: "Iisus Hristos, Dumnezeul meu m-a învăţat şi m-a trimis ca să scap pe oaia lui, întreagă şi nevătămată din dinţii fiarelor". Judecătorul i-a zis: "Unde este Teodora acum? Să ne spui mai înainte pînă nu începem a te munci". Răspuns-a Didim: "Cu adevărat nu ştiu unde este ea acum, decît numai aceasta ştiu, că este roabă bună şi credincioasă a Domnului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos şi mărturiseşte preasfînt numele

Lui. Pentru aceea a iubit-o El pe ea şi a păzit-o neîntinată ca pe o mireasă a Sa". Deci, stăpînitorul, umplîndu-se de mînie, a poruncit ca să-i taie capul cu sabia, iar trupul să i-l arunce în foc.

Auzind Sfîntul Didim porunca de moarte, s-a bucurat şi a strigat către Dumnezeu, zicînd: "Bine eşti cuvîntat Dumnezeule, Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, Cel ce n-ai trecut cu vederea rugăciunea mea şi mi-ai împlinit dorinţa mea. Astfel, pe roaba ta, Teodora, ai păzit-o neîntinată, iar pe mine mă învredniceşti de cununa mucenicească!" După aceasta au luat pe sfîntul şi l-au dus după cetate să-l taie.

Sfînta Teodora, înştiinţîndu-se de aceasta, a alergat după Sfîntul Mucenic Didim şi, ajungîndu-l la locul unde era să se taie, căuta cu dînsul cununa cea mucenicească, zicînd: "Măcar că ai apărat fecioria mea de stricăciune, însă nu te-am învăţat eu ca să mă aperi de moarte. Eu am fost prinsă, cercetată şi judecată, deci, lasă-mi mie sfîrşitul mucenicesc, ca eu să fiu tăiată, iar tu să te duci liber ori unde vei voi. Destul îţi este plata de la Domnul, că ai păzit fecioria mea, însă nu voiesc ca să mori pentru mine şi să răpeşti mai înainte cununa mea. Nu voiesc ca să fiu pricinuitoare morţii tale, ci eu să mor singură şi astfel să-mi plătesc acea datorie. Am cap să se taie pentru Hristos, am sînge să se verse pentru Domnul nostru!

Eu n-am voit şi nu voiesc să fiu întinată, ci am dorit şi doresc să fiu muncită. Deci, nu-mi lua cununa pe care mai înainte de tine am început s-o împletesc. De-mi zavistuieşti mie pentru mucenicie, mie mi se cade să merg mai întîi sub sabie; iar tu, după mine să fii mucenic al lui Hristos! Deci, tu să rămîi după mine, iar nu eu după tine, de vreme ce de la tine nu pot să ia curăţia; însă pe mine pot să mă necinstească. Astfel, precum m-ai scăpat curată de la desfrînare, aşa şi acum să mă trimiţi curată înaintea lui Hristos!"

Sfîntul Didim a zis către dînsa: "Iubită soră, Domnul nostru Iisus Hristos, Cel ce te-a păzit pe tine nebatjocorită, Acela este puternic a te păzi totdeauna curată; iar pe mine, cel judecat la moarte, să nu mă opreşti a muri pentru Hristos şi cu sîngele meu să-mi spăl păcatele!" Astfel, certîndu-se ei pentru marea dragoste a lui Hristos, s-a poruncit să-i taie pe amîndoi. Deci, Sfînta Muceniţă Teodora a pus mai întîi capul sub sabie, apoi şi Sfîntul Didim. După aceea trupurile lor au fost aruncate în foc; şi, astfel şi-au luat cununile biruinţei de la Hristos, Domnul nostru, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfînt, I se cuvine slava cinstea şi închinăciunea, în vecii vecilor. Amin.

Pătimirea Cuviosului Nichita Mărturisitorul, Episcopul Calcedonului (28 mai)

Cuviosul părintele nostru Nichita iubea din tinereţe pe Hristos. El s-a lepădat de lume şi de toate cele din lume şi, plăcînd lui Dumnezeu prin viaţa îmbunătăţită, a fost ridicat la scaunul arhieresc al Calcedonului. Ca arhiepiscop, stătea ca o făclie în sfeşnic, cu care a luminat lumea şi a împodobit Biserica lui Hristos. Şi era foarte milostiv spre săraci, că hrănea pe cei flămînzi, îmbrăca pe cei goi, primea şi odihnea pe cei străini. El era tatăl sărmanilor, apărătorul văduvelor şi izbăvitorul năpăstuiţilor.

În vremea eresului luptătorilor de icoane de pe vremea împărăţiei lui Leon Armeanul, Sfîntul Ierarh Nichita s-a arătat mărturisitor al lui Hristos, de vreme ce s-a nevoit mult împotriva credinţei celei rele, mustrînd şi lepădînd dogmele cele necredincioase, apoi, învăţînd şi sfătuind cu dreaptă credinţă a se închina icoanei lui Hristos, a Preacuratei Maicii lui Dumnezeu şi a tuturor sfinţilor. El a pătimit mult pentru dreapta credinţă de la împăratul cel răucredincios şi de la cei de un gînd cu el, şi astfel a suferit izgoniri, defăimări şi chinuri.

După mulţi ani şi după multe osteneli de mărturisitor, a trecut cu pace la Dumnezeu, de la cele de aici. Dumnezeu l-a preamărit în cer înaintea îngerilor Săi, iar pe pămînt înaintea oamenilor, de vreme ce la cinstitele lui moaşte s-au făcut minuni care dau tămăduiri de toate bolile ca să se slăvească întru el Dumnezeu, Cel preamărit întru sfinţii Săi. Amin.

Sfînta Muceniţă Eliconida
(28 mai)

Eliconida, muceniţa lui Hristos a trăit pe vremea împărăţiei lui Gordian şi a lui Filip, fiind născută şi crescută în Tesalonic. Ura contra creştinilor din partea închinătorilor de idoli răspîndindu-se pretutindeni, muceniţa a mers la Corint. Şi, văzînd poporul aducînd jertfe idolilor, a stat la un loc înalt şi a strigat, zicînd: "O, bărbaţi corinteni, nepricepuţi şi împietriţi cu inima, vă văd că sînteţi necredincioşi. Aţi lăsat pe Dumnezeul Cel veşnic şi nestricăcios şi v-aţi întors către idolii cei pierzători de suflete. Vă rog, uitaţi-vă la înălţimea cerului şi la lăţimea pămîntului şi socotiţi cu mintea voastră, cine a întins cerul ca o piele pe deasupra capetelor noastre? Cine a întemeiat pămîntul peste adîncuri? Cine este puternic să alineze valurile cele furioase ale mării cu înfricoşatul şi slăvitul Său nume? Cine a zidit din ţărînă pe om, şi a suflat în el duh de viaţă? Acela este adevăratul Dumnezeu, Care ţine în palmă toată făptura şi Care petrece în ceruri. Iar zeii păgînilor sînt diavoli muţi şi nesimţitori, asemenea lor să fie toţi cei ce se închină lor".

Astfel grăind sfînta, cu libertate şi cu glas mare, îndată au apucat-o păgînii şi au dus-o la ighemonul lor, Perine. Ighemonul, căutînd spre ea şi văzînd cinstea feţei ei, a început a-i vorbi cu blîndeţe, zicînd: "Bine să-ţi fie ţie, preafrumoasă fiică, căci socotesc, că tu crezi în zeii noştri cei ce petrec pururea şi mă bucur de tine". Sfînta a zis: "O, ighemoane, ce bucurie poate să fie păgînilor, de vreme ce bucuria ta se va întoarce în plîngere, iar mîndria în neputinţă? Eu cred în Dumnezeu, Care este peste toate şi mă bucur că m-am învrednicit, pentru Dumnezeul meu a intra în această nevoinţă, pe care o aştept de mult, ca să cîştig cununa biruinţei". Ighemonul a zis: "Nu fi cu limbuţia ta asemenea cu femeile cele fără de minte, ci spune nouă cu blîndeţe şi pe scurt cum te numeşti?"

Sfînta a răspuns: "Nu sînt nebună, ci înţeleaptă întru Hristos; iar de voieşti să ştii numele meu, mă numesc Eliconida". Zis-a ighemonul: "Nu cu cuviinţă ţi s-a dat numele Eliconida, căci pentru neruşinarea ta cea mare, vei primi peste trupul tău munci şi bătăi". Sfînta a răspuns: "Bine, mă numesc Eliconida, căci totdeauna este cu mine milostivirea Dumnezeului meu şi arunc săgeţi asupra diavolului, tatăl tău. Iar ţie, Perine, nu ţi s-a pus numele din întîm-plare, căci necuratul şi ticălosul tău trup, împreună cu spurcatul tău suflet, se va trage cu oşti înfocate la pierzare". Zis-a ighemonul: "Să ne spui curat, vei jertfi zeilor sau nu? Pentru că mă jur pe zeul meu, doctorul Asclipie, că nu te voi cruţa, de nu vei asculta porunca împărătească şi de nu te vei închina zeilor noştri". Sfînta a răspuns: "Ascultă-mă, Perine! Eu sînt roabă a lui Hristos, iar pe Asclipie al tău nu ştiu cine este. Deci, fă ceea ce voieşti".

Atunci ighemonul, umplîndu-se de mînie, a început a munci pe sfînta. Deci, întîi a poruncit, s-o întindă la pămînt şi să-i zdrobească gleznele picioarelor ei şi apoi s-o arunce într-o căldare plină cu smoală foarte înfierbîntată. Dar, îngerul Domnului, arătîndu-se, a răcorit căldarea; iar smoala cea fiartă a prefăcut-o în rouă rece, încît ieşea din căldare, ca din nişte aromate, o mireasmă plăcută. Lucrul acesta văzîndu-l ighemonul, a strigat, zicînd: "O, cît de mare vrăjitor este acest Hristos, care poate să prefacă focul în apă!" Sfînta i-a zis: "Cît de mari ţi se par ţie acum, zeii tăi Die şi Asclipie, pe care i-a umplut de ruşine o femeie, fiind roabă a lui Hristos?" Din aceste cuvinte ale sfintei, muncitorul, umplîndu-se de mai multă mînie şi numind-o pe ea fermecătoare, a poruncit, să-i smulgă perii capului ei cu piele cu tot şi să-i ardă capul cel jupuit şi pieptul cu lumînări aprinse. Însă muceniţa răbda cu vitejie toate acele munci, ca şi cum nu simţea nici o durere.

Atunci ighemonul, schimbîndu-şi mînia în blîndeţe, a început a momi pe sfînta, zicînd: "Preaiubită fiică, apropie-te şi jertfeşte zeilor celor nebiruiţi, mai ales Afroditei şi Atenei. Pentru aceasta te voi face preoteasa marei Artemida, asemenea cu femeile senatorilor, şi voi pune în mijlocul cetăţii întru numele tău un stîlp de aur. Despre aceasta voi înştiinţa pe împăraţi prin scrisori despre tine şi vei fi ca o maică în toată această cetate".

Sfînta Eliconida a zis: "De vei face precum zici, du-mă în capiştea zeilor tăi, ca să aduc jertfe". Ighemonul, auzind acestea, s-a umplut de mare bucurie şi îndată a poruncit propovăduitorilor şi trîmbiţelor să înştiinţeze toată cetatea, ca să se adune şi să ducă cu mare dănţuire pe sfînta în capiştea

idolilor. Iar ea, intrînd în capişte, a zis popilor: "Voiesc să fiu singură cînd aduc jertfe curate; deci, porunciţi tuturor să iasă din capişte împreună cu voi şi apoi să închideţi uşile". Popii au ascultat-o. Deci, încuind pe sfînta singură în capişte, ei înşişi stăteau afară înaintea uşilor, jucînd şi cîntînd din trîmbiţe şi timpane.

Mireasa lui Hristos, fiind singură înăuntru, a apucat pe idolul Afroditei şi l-a sfărîmat în trei bucăţi, apoi pe idolul Atenei, pe care, aruncîndu-l la pămînt, l-a zdrobit cu totul, şi, după aceea, luîndu-l şi pe al lui Asclipie din altarul lui, i-a tăiat mîinile, picioa-rele şi capul. Acelaşi lucru a făcut şi idolului Die. Pe cînd se făcea acea sfărîmare a zeilor, n-au auzit nici slujitorii, nici poporul, de vreme ce glasul trîmbiţelor şi al timpanelor covîrşea zgomotul din capişte. Astfel, ei au stat multă vreme afară, aşteptînd pînă ce fecioara îşi va săvîrşi rugăciunile şi jertfele. Dar, după multă vreme, slujitorii, pierzînd răbdarea, s-au plecat să privească în capişte. Acolo au văzut pe zeii lor sfărîmaţi şi aruncaţi la pămînt, iar pe sfînta, şezînd în altar şi lăudînd pe Hristos Dumnezeul ei. Deci, au sărit înăuntru, rupîndu-şi hainele lor şi apucînd pe muceniţa cu mînie, strigau către ighemon: "Pierde pe această fermecătoare". Din această pricină s-a făcut gîlceavă şi strigare în poporul cel mînios pentru sfărîmarea idolilor; pentru că toţi răcneau, zicînd: "O, ighemoane, pierde îndată pe această fermecătoare". Atunci ighemonul a poruncit să-i taie sînii sfintei muceniţe şi s-o arunce în temniţă, pînă ce va socoti cu ce fel de moarte cumplită s-o piardă; deci, sfînta a petrecut în temniţă cinci zile.

În acea vreme, a venit în Corint alt ighemon în locul lui Perine, cu numele Iustin. Aceluia i-au vestit despre muceniţa Eliconida, despre muncirea ei şi despre sfărîmarea zeilor lor. Iustin, auzind acestea şi fiind un rîvnitor desăvîrşit către zei, s-a umplut de mînie contra Eliconidei, pentru sfărîmarea acelora. Deci, a poruncit să încingă un cuptor foarte mult. După ce a ars acel cuptor trei zile, au aruncat în el pe sfînta. Ea, însă, dănţuia în mijlocul cuptorului, cîntînd şi binecuvîntînd pe Domnul, ca altădată cei trei tineri în Babilon, căci focul îi era ei ca o rouă, iar văpaia focului ca un duh răcoros. În acea vreme a ieşit o văpaie mare din cuptor şi s-a îndreptat asupra celor ce stăteau împrejur; deci, a ars ca la şaptezeci de bărbaţi.

După cîtăva vreme, Sfînta Eliconida a ieşit din foc nevătămată. Atunci ighemonul a zis către ea: "O, necurată femeie, spune nouă cu ce vrăji, ai putut birui puterea focului?" Sfînta a răspuns: "Venind Hristos, Domnul meu, pe Care tu nu l-ai văzut şi nici nu poţi să-L vezi, a potolit puterea focului". Ighemonul necrezînd, a poruncit să aducă înaintea lui un pat de aramă înroşit în foc şi acolo, înaintea ochilor lui, să pună pe sfînta dezbrăcată. Iar dedesubt să aprindă cărbuni de foc, pentru că zicea: "Acum voi vedea de va veni Hristos să-i ajute ei". Sfînta, muncindu-se astfel, a ieşit din trupul ei atît de mult sînge, încît a stins tot focul şi a răcorit patul. Deci, luînd-o de pe pat, au dus-o în temniţă unde, zăcînd la pămînt, se ruga, zicînd: "Iisuse, puterea şi întărirea noastră! Iisuse slava noastră! O, Hristoase, nădejdea noastră, fii ajutorul şi doctorul, Care să tămăduieşti rănile mele, Cel ce mîntuieşti cu bunătatea Ta pe cei ce nădăjduiesc spre Tine!"

Astfel, rugîndu-se ea, i s-a arătat în lumină mare, Hristos Mîntuitorul lumii cu Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriil şi, stînd aproape de ea, i-a dat mîna Sa, zicînd: "Scoală-te şi stai în picioare, de te întăreşte, că Eu sînt cu tine. Căutînd spre nevoinţa ta şi, milostivindu-mă spre tine, îţi voi uşura durerile şi îţi voi tămădui rănile cu puterea Mea cea dumnezeiască". Deci, muceniţa sculîndu-se în picioare, a căzut înaintea Domnului cu faţa la pămînt şi s-a închinat, zicînd: "Iisuse Hristoase, Dumnezeul meu, vindecă-mă pe mine, roaba Ta, şi-mi dă mie biruinţă asupra potrivnicului ca, biruindu-l, să intru în cămara Ta cea sfîntă, cu cîntări şi cu glas de bucurie!" Atunci, Mîntuitorul a zis către ea: "Îndrăzneşte! Eu te vindec pe tine şi îţi gătesc cununa cea fără de moarte întru împărăţia Mea". Zicînd Domnul acestea, S-a dus la cer".

Sfinţii îngeri i-au dat ei pîine curată şi luminoasă ca soarele din care, gustînd, s-a făcut sănătoasă cu tot trupul. Faţa ei s-a luminat ca soarele, iar trupul s-a făcut alb ca zăpada; şi astfel, mulţumind lui Dumnezeu, a stat pînă la ziuă, cîntînd şi binecuvîntînd. Sosind ziua, ighemonul, a poruncit să o scoată la judecată; deci, a aruncat-o în cuşca fiarelor spre mîncare. După aceea a dat drumul la doi lei flămînzi şi chinuiţi de foame de trei zile. Venind leii către sfînta, s-au plecat înaintea ei şi îi lingeau picioarele. Poporul, văzînd aceasta, şi-a ridicat glasul, zicînd: "Femeia aceasta este cu adevărat fermecătoare şi

necurată, de vreme ce a fermecat şi fiarele, încît nu pot să se atingă de ea; deci, pierde-o pe aceasta, ighemoane, degrabă".

Pe cînd poporul clevetea astfel, de la acea cuşcă s-au sfărîmat uşile, cu puterea lui Dumnezeu, şi s-au deschis; iar leii au sărit cu mînie către popor, răcnind şi mugind, încît poporul s-a pornit la fugă; şi au fugit în curte împreună cu ighemonul. Leii, izgonind pe cei ce fugeau, au ucis o sută douăzeci de oameni din popor. Atunci ighemonul, neştiind ce să mai facă muceniţei, a poruncit ca s-o taie cu sabia.

Deci, scoţînd pe sfînta afară din cetate la locul de tăiere şi-a ridicat mîinile spre cer şi se ruga, zicînd: "Hristoase, Dumnezeul meu, vino acum şi stai de faţă roabei Tale în ceasul acesta, împlinindu-Ţi făgăduinţa Ta cea adevărată, du-mă pe mine în ograda Ta cea sfîntă şi mă rînduieşte cu binecuvîntatele Tale oi. Numără-mă pe mine cu femeile cele ce Ţi-au plăcut Ţie: Cu Sarra, Reveica, Rahila, Lia, Susana şi cu Maica Ta cea fără de prihană, Curata şi pururea Fecioara Maria; asemenea şi cu Marta şi Maria surorile lui Lazăr, cu Ana proorociţa, care a ieşit întru întîmpinarea Ta, cu Sfîntul Simeon, primitorul de Dumnezeu ce a mărturisit pentru Tine, Elisabeta maica Mergătorului Înainte şi cu întîia Muceniţă Tecla. Scrie-mă în numărul lor şi-mi dă mie ca să mă odihnesc cu dînsele în veci". Astfel rugîndu-se, s-a auzit un glas de sus, zicînd: "Vino, fiică, că îţi este gata cununa şi scaunul; iar cetele îngereşti încep cîntări de dănţuire la intrarea ta în cer".

Auzind sfînta acest glas, s-a umplut de bucurie negrăită şi, cu veselie şi-a plecat capul sub sabie, şi astfel i l-a tăiat. Din rănile ei în loc de sînge a curs lapte; acesta era semnul curăţiei ei. După aceasta, credincioşii, luînd trupul ei cel sfînt, l-au îngropat cu bună cucernicie, slăvind pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, pe Unul Dumnezeu în Treime, Căruia şi de la noi să-I fie cinste, slavă şi închinăciune, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Sfîntul Ignatie, Episcopul Rostovului
(28 mai)

Cuviosul Ignatie s-a născut din părinţi dreptcredincioşi şi a crescut în adevărata învăţătură şi în săvîrşirea faptelor bune. Cunoscînd deşertăciunea vieţii acesteia, s-a lepădat de lume şi s-a făcut monah. Pentru multa lui bunătate, a fost pus mai întîi arhimandrit, apoi episcop al cetăţii Rostovului. Deci, luînd conducerea Bisericii lui Dumnezeu, păştea bine turma încredinţată lui. Petrecînd în arhierie douăzeci şi şase de ani şi îngrijind bine de Biserica lui Hristos, s-a mutat la Dumnezeu, în anul de la facerea lumii 6796, iar de la întruparea lui Dumnezeu Cuvîntul în anul 1288, în 28 de zile ale lunii mai, într-o vineri după Vecernie.

Auzind de aceasta cetăţenii Rostovului, s-au adunat împreună cu mulţime nenumărată de popor şi au făcut plîngere nemîngîiată, că i-a lăsat păstorul şi învăţătorul, ajutătorul şi izbăvitorul celor din nevoi şi necazuri, folositorul văduvelor şi al sărmanilor, hrănitorul săracilor şi scăpătaţilor, povăţuitorul rînduielii preoţeşti şi monahiceşti, învăţătorul domnilor şi arătător al dregătorilor.

Luînd cinstitul lui trup l-au adus în biserică; iar din pricina mulţimii poporului n-au putut să-l aducă înăuntru ci, punîndu-l înaintea bisericii, acolo au cîntat rînduiala pentru cei morţi. În acea vreme au venit călugăriţe cucernice, din care una cu numele Teodosia. Aceasta a fost soţia lui Pavel, întîiul diacon al arhiereului care, de cînd se luase cu bărbatul său cu nuntă legiuită, a voit să petreacă pentru Dumnezeu, viaţa fecioarească şi cinstită; deci, a petrecut toată viaţa sa în rugăciuni şi în postiri, şi mărturisită era curăţia vieţii lor de toţi.

După moartea fericitului Pavel, ea s-a învrednicit de chipul monahicesc. Aceasta, auzind de moartea arhiereului, a mers la sfintele lui moaşte împreună cu o altă călugăriţă, anume Xenia, fiind şi aceea plăcută lui Dumnezeu şi avînd viaţa îmbunătăţită. Amîndouă aceste călugăriţe şi mulţi alţii din cei plăcuţi

lui Dumnezeu, cărora li s-au descoperit, au văzut această minune: Cînd duceau trupul sfîntului la biserică, s-a sculat arhiereul lui Dumnezeu Ignatie în veşmintele sale arhiereşti de pe patul în care era purtat şi, umblînd prin văzduh, a stat deasupra bisericii şi a binecuvîntat poporul şi toată cetatea.

După aceasta, s-a pogorît în cămara de jos, care era lîngă altar, unde îi gătise mormîntul, pentru punerea cinstitului său trup. Aceasta a descoperit-o Dumnezeu acelor cuvioase călugăriţe şi altor credincioşi vrednici, spre mărturisirea plăcutului său şi pentru încredinţarea sfinţeniei lui, că a cîştigat milă de la Domnul şi s-a învrednicit în partea sfinţilor.

În acelaşi ceas s-a făcut şi altă minune, care este aceasta: Arhimandritul Ştefan avea din naştere un deget de la mînă strîmb, spre palmă şi, cînd s-a atins de cinstitul trup al sfîntului, îndată degetul cel strîmb s-a dat la loc şi s-a făcut ca şi celelalte. A doua zi, adunîndu-se toţi, au dus pe sfîntul în biserică şi au făcut obişnuita slujbă şi cîntare deasupra gropii; dar cînd l-au pus în mormînt şi cînd îi dădeau scrisorile în mînă, în care erau scrise numele acelora pe care îi sfinţise preoţi şi diaconi în viaţa sa, deodată şi-a întins mîna ca şi cum ar fi fost viu şi a luat acele scrisori. Atunci toţi, văzînd acea minune, s-au înspăimîntat şi s-au bucurat, slăvind pe Dumnezeu. Deci, cu rugăciunile lui Ignatie, acest plăcut arhiereu al lui Dumnezeu, să ne învrednicim şi noi cu dînsul, a fi părtaşi bunătăţilor celor veşnice, în Iisus Hristos Domnul nostru, căruia se cuvine slava în veci. Amin.

Sfînta Muceniţă Teodosia din Tir
(29 mai)

Despre Sfînta Teodosia, fecioara cea din Tir, Evsevie, episcopul Cezareei Palestinei, martorul ocular, a scris astfel:

"Întinzîndu-se asupra noastră pînă la cinci ani prigoana de la păgînii închinători la idoli, în două zile ale lunii aprilie, chiar la praznicul Învierii Domnului, în cetatea Cezareea Palestinei o fecioară credincioasă şi cinstită de neam din Tir, care nu avea încă optsprezece ani, s-a apropiat de cei care erau închişi în temniţă, legaţi pentru Hristos, şi le spunea cu îndrăzneală despre împărăţia lui Dumnezeu.

Ea le-a urat de bine, rugîndu-i s-o pomenească înaintea Domnului cînd vor sta înaintea Lui, după sfîrşitul nevoinţei lor cei muceniceşti. Văzînd ostaşii pe fecioară că vorbeşte cu cei legaţi pentru Hristos, au răpit-o ca şi cum făcuse un mare rău şi au adus-o la ighemonul Urban spre cercetare. Ighemonul, fiind plin de mînie şi de sălbăticie cumplită de fiară, a muncit-o cu cumplite munci, strujindu-i pînă la oase coastele şi sînii cu unghii de fier; dar ea, fiind cu faţa luminoasă, pe toate le răbda cu curaj. Deci, a poruncit s-o înece în adîncul mării".

Acestea le povesteşte Evsevie, care a fost martor ocular la toate muncile. În povestirea romanilor se mai adaugă: "Teodosia, această sfîntă muceniţă a lui Hristos, după înecarea sa în mare, a fost scoasă vie de îngeri din adînc la uscat şi umbla purtînd în mîini piatra care fusese legată de grumajii ei. Apoi, prinzînd-o din nou şi aducînd-o la judecată, muncitorul a dat-o spre mîncarea fiarelor, dar n-a fost vătămată de ele. După aceea a poruncit s-o taie cu sabia. Şi, cînd i-a tăiat capul, s-a văzut o porumbiţă, zburînd din gura ei, care strălucea mai mult decît aurul şi s-a suit spre cer. Apoi, după ce a sosit noaptea, sfînta muceniţă s-a arătat părinţilor săi în mijlocul sfintelor fecioare, îmbrăcată cu o haină mai albă decît zăpada, avînd o cruce de aur în mîini, purtînd o cunună pe cap şi zicînd: "Iată cît de mare este slava şi darul Hristosului meu de care aţi vrut să mă lipsiţi!"

Părinţii ei, văzînd în dînsa dorinţa de nevoinţă mucenicească, o opreau de la acea faptă; dar sfînta, ascunzîndu-se de dînşii, a alergat la cei legaţi pentru Hristos, s-a prins spre muncire, precum s-a zis şi s-a încununat de Domnul nostru Iisus Hristos, Cel ce i-a rînduit o astfel de nevoinţă.

Cuvioasa Muceniţă Teodosia, care a pătimit pentru Sfintele Icoane (29 mai)

Sfînta Teodosia, mireasa lui Hristos, s-a născut în Constantinopol, din părinţi bogaţi, cinstiţi, dreptcredincioşi şi împodobiţi cu fapte bune. Aceştia, fiind mulţi ani neroditori de prunci, erau foarte mîhniţi. Ei totdeauna se rugau cu postire multă, alergau ziua şi noaptea la biserica lui Dumnezeu şi dădeau cu prisos milostenie la săraci. Odată, fiind ei în biserica Sfintei Muceniţe Anastasia, la cîntarea cea de toată noaptea, pe cînd maica sa se ruga cu lacrimi mai cu dinadinsul pentru dezlegarea nerodirii sale, a adormit puţin şi i s-a arătat în vis Sfînta Muceniţă Anastasia şi i-a zis: "Femeie, nu te mîhni, că vei zămisli şi vei naşte!" Ea, deşteptîndu-se, s-a bucurat şi a spus aceasta bărbatului său. Şi i-a zis bărbatul ei: "Viu este Domnul, că de ne va dezlega nerodirea noastră şi vei naşte parte bărbătească sau femeiască, îl vom aduce ca dar Stăpînului nostru, Hristos Dumnezeu!"

Apoi, după puţină vreme a zămislit şi a născut prunc de parte femeiască. Pe această sfîntă fecioară ei au numit-o Teodosia, adică dată de Dumnezeu, căci de la Dumnezeu li s-a dăruit, şi au lumi-nat-o cu Sfîntul Botez. Apoi, după patruzeci de zile, maica, luînd pe pruncă în mîini, a adus-o în biserica Sfintei Anastasia şi, cu lacrimi de bucurie, a dat mulţumire Domnului şi sfintei muceniţe, făgăduind ca, după ce va creşte, s-o dea în numărul mireselor lui Hristos, care îşi păzesc fecioria în rînduiala monahicească. Deci, maica sa luînd binecuvîntare, s-a întors acasă şi creştea pe prunca cea făgăduită lui Hristos cu toată luarea aminte, învăţînd-o citirea dumnezeieştilor cărţi şi frica de Dumnezeu, aprinzînd astfel în inima ei focul dragostei celei dumnezeieşti.

După ce au trecut şapte ani de la naşterea Sfintei Teodosia, tatăl ei a murit, iar maică-sa, luînd-o, a adus-o la mănăstirea Sfintei Anastasia şi a dat-o spre tundere în schima monahală. După trei ani a murit şi ea, lăsînd toată averea fiicei sale monahiei Teodosia. Ea, ajungînd la vîrsta cea desăvîrşită şi fiind plină de înţelegere şi de dragoste către Dumnezeu, toată averea care rămăsese de la părinţii săi n-a voit s-o aibă la sine, ci a dat-o lui Dumnezeu, Căruia s-a dat şi pe sine spre jertfă vie. Deci, chemînd un argintar, i-a dat aceluia mult aur şi argint, pentru ca să îmbrace trei icoane: a Mîntuitorului Hristos, a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi a Sfintei Muceniţe Anastasia.

Acele icoane, care erau de cîte trei coţi, le-a pus în biserică; iar cealaltă avere a împărţit-o toată săracilor şi scăpătaţilor, sărmanilor şi văduvelor. După aceea, petrecînd de bunăvoie în sărăcie monahicească, slujea Domnului ziua şi noaptea, îmbogăţindu-se cu duhovniceasca bogăţie a darului lui Dumnezeu. Ea se înarma contra vrăjmaşului celui nevăzut cu platoşe de rugăciuni, iar trupul omorîndu-şi cu nevoinţele pustniceşti şi cu ostenelile, se lupta împotriva diavolilor şi astfel biruia pe vrăjmaşul cel fără de trup, sfărîmînd capul balaurului iadului şi surpînd pe mîndrul veliar prin smerenie, prin blîndeţe, prin dragostea cea plăcută lui Dumnezeu, prin curăţie, prin cucernicie, prin ascultare şi prin alte fapte bune călugăreşti.

Odată, la miezul nopţii, stînd ea la rugăciune, a văzut înaintea ei pe diavol; şi a zis către ea: "Şi tu te-ai pornit asupra mea? Deci, mă voi porni şi eu mai tare asupra ta! Şi nu numai asupra ta, ci şi asupra tuturor creştinilor, de vreme ce am aflat pe un om prin care voi putea ridica război contra Bisericii. Astfel, pe mulţi îi voi întoarce de la închinarea icoanei lui Hristos şi vor merge în urma mea, făcînd voia mea". Sfînta Teodosia, însemnîndu-se cu semnul Sfintei Cruci, a zis: "Blestemat să fii tu, diavole, vrăjmaş al creştinilor, şi toate meşteşugurile tale să fie deşarte cu puterea lui Hristos, Dumnezeul nostru". La auzul acestora diavolul s-a stins; iar cuvioasa îngrădindu-se cu Sfînta Cruce, a început a cînta psalmii lui David: *Să învie Dumnezeu şi să se risipească vrăjmaşii Lui şi să fugă din faţa Lui cei ce-L urăsc pe El.*

Această înfricoşată vedenie şi cuvintele cele trufaşe ale diavolului, fericita fecioară Teodosia le-a spus egumenei sale şi o întreba: "De unde o să vie ispita contra creştinilor spre care vrăjmaşul se laudă s-o aducă?" Iar egumena a zis către ea: "Fiindcă Sfîntul Apostol zice că cei ce voiesc a vieţui cu bună credinţă întru Iisus Hristos vor fi prigoniţi, iar oamenii cei vicleni şi fermecători vor spori spre mai rău, înşelîndu-se unii pe alţii. Deci, de la oamenii cei răi, care socotesc cele eretice înşelîndu-se, pe aceia diavolul îi are ca pe nişte unelte ale sale. De la aceia s-a tulburat turma lui Hristos. Precum au fost

prigoniţi din început prin multe ispite cei binecredincioşi, tot astfel, şi în zilele cele de pe urmă, va năvăli asupra Bisericii celei dreptcredincioase vreun lucru potrivnic şi tulburător. Deci, *tu petrece în acelea în care te-ai învăţat,* cum zice Sfîntul Pavel, *că ştii din pruncie Sfintele Scripturi, care pot să te ducă la mîntuire, prin credinţa cea întru Iisus Hristos.*

După cîţiva ani, s-a sculat contra dreptcredinciosului împărat Teodosie, care se numea Adramitin, un voievod al lui cu numele Leon, care se numea Conon, de neam din Isauria. Acela, luînd lui Teodor puterea împărătească, a împărăţit singur. La începutul împărăţiei sale se arăta a fi dreptcredincios, dar, după puţină vreme, s-a făcut un nou Baltazar, spurcînd sfinţenia bisericească şi urînd pe Hristos Dumnezeul, Cel Preaînalt şi cinstita Lui icoană. El a introdus în Biserică otrava cea vătămătoare de suflet a eresului maniheilor, dar mai ales a iudeilor.

El s-a năpustit cu glas ca un leu răcnind şi scoţînd cuvinte de hulă ereticeşti contra sfintelor icoane, numindu-le idoli; iar pe cei ce se închină lor numindu-i închinători de idoli. Deci, a dat poruncă în toată împărăţia sa să se lepede şi să se scoată afară din biserici sfintele icoane. În acea vreme, scaunul patriarhiei Constantino-polului era ocupat de Preasfinţitul Gherman. Acesta, cu ceilalţi arhierei credincioşi, s-au împotrivit poruncii împăratului, nevoind a se supune la ereticeasca lui poruncă pe care o dăduse spre lepădarea sfintelor icoane; deci, grăia către hulitorul acela: "Întrupîndu-se Stăpînul Mîntuitorul nostru din preacuratele sîngiuiri ale Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi săvîrşind pentru noi toată dumnezeiasca Sa rînduială, a zdrobit toată idoleasca slujbă şi toate chipurile idoleşti s-au dat focului şi întunericului.

De la vieţile apostoleşti şi de la învăţăturile lor cele mîntuitoare de lume a trecut mai mult de şapte sute de ani pînă în zilele noastre; deci, în vremile acelora erau atît de mulţi sfinţi drepţi şi cuvioşi părinţi, încît niciunul din dînşii n-au hulit sfintele icoane, nici a auzit cineva vreodată o socoteală mai rea ca aceasta, pe care voi o purtaţi acum, lepădînd cinstirea icoanelor, care este făcută din vremile cele vechi, cu vrednică datorie. Sfînta Biserică din început a primit închipuirea sfintelor icoane şi cinstirea acelora, începînd de la chipul cel nefăcut, pe care Mîntuitorul singur l-a trimis pe mahramă lui Avgar, stăpînitorul Edesei. Apoi, după înălţarea lui Hristos, femeia aceea ce-i curgea sînge, care prin atingerea de marginea hainelor lui Hristos s-a tămăduit, a făcut dintr-o piatră chipul lui Iisus Hristos. După aceasta, Sfîntul Evanghelist Luca, a zugrăvit icoana Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu şi de atunci s-a început acea dreptcredincioasă zugrăvire a sfintelor icoane şi împodobirea bisericilor Domnului şi a dreptcredincioşilor creştini. Acest lucru nici cele şase sfinte Sinoade a toată lumea, care au fost mai înainte de noi, nu le-au lepădat, ci mai ales a poruncit să ne închinăm închipuirilor sfinţilor, iar nu să le lepădăm pe acelea.

Deci să ştii, o, împărate că eu pentru cinstirea sfintelor icoane sînt gata, nu numai a pătimi ceva rău, ci a şi muri. Căci chipul lui Hristos poartă numele Însuşi al lui Hristos, Care S-a întrupat din Fecioara cea fără de prihană şi a petrecut pe pămînt cu oamenii. Deci se cade fiecărui dreptcredincios creştin a muri atît pentru numele lui Hristos, cît şi pentru chipul Lui, de vreme ce cel ce nu-I cinsteşte chipul, nu cinsteşte nici pe cel închipuit".

Auzind împăratul acestea, s-a umplut de mînie şi, răcnind ca un leu, a început mai cumplit a se înrăi, prigonind şi muncind pe cei dreptcredincioşi, iar pe cei ce se împotriveau lui îi dădea morţii. Deci, mai întîi a trimis ostaşii săi cu arme, de au izgonit de la patriarhie pe Sfîntul Gherman cu ocări şi cu bătăi, iar în locul lui a pus pe mincinosul patriarh, ereticul Anastasie, cel de un gînd cu el. După aceea toate cărţile dumnezeieşti şi pe învăţătorii cei înţelepţiţi de Dumnezeu i-a dat focului; de vreme ce lîngă biserica Sfintei Sofia era o bibliotecă, avînd mai mult de trei sute de mii de cărţi, iar lîngă aceea erau douăsprezece şcoli şi tot atîţi înţelepţi dascăli, peste care era unul mai mare, înţeleptul Ghimnasiarh, care luase acea cinste de la împăratul. Deci, toţi aceştia erau, cu binecuvîntarea patriarhului, potrivnici păgînătăţii acelui împărat.

Acel împărat fără de lege, a poruncit ca acea bibliotecă, cu toate şcolile, cu dascălii şi cu ucenicii care s-au aflat în ele la acea vreme, să le înconjoare cu oaste, să le pună foc şi să le ardă, astfel încît nici unul n-a

scăpat din foc şi nici o carte n-a rămas nearsă. Atunci puteai să vezi toată cetatea Constantinopolului în întristare şi în mare supărare, toţi plîngînd şi suspinînd, unii pentru nedreapta izgonire a Preasfinţitului patriarh Gherman, alţii pentru arderea atîtor cărţi renumite şi dascăli iscusiţi, iar alţii pentru necinstirea cea mare ce se aducea sfintelor icoane, de vreme ce pretutindeni erau sfărîmate, aruncate în noroi, călcate în picioare şi arse cu foc. Deci, noul patriarh Anastasie, fiind eretic, stînd ca o urîciune a pustiirii la locul cel mai de cinste şi făcîndu-se bine primit de împărat şi ajutînd la eresul acelui luptător de icoane, îndată a poruncit ca să dea afară din biserică cinstitele icoane.

Pe vreme aceea, la Constantinopol, era o poartă care se numea "Poarta de aramă", ce ducea la palatul împărătesc. Acea poartă era zidită din zilele marelui împărat Constantin, iar deasupra acelei porţi era chipul Mîntuitorului făcut din aramă, care stătea acolo de mai bine de patru sute de ani.

Pe acel chip al Mîntuitorului, patriarhul Anastasie vrînd să-l lepede la pămînt şi să-L dea focului, ca un luptător de icoane ce era, a trimis ostaşi cu tesle la acel lucru; şi, cînd un ostaş oarecare cu dregătoria spătar s-a suit cu tesla pe scară spre a lua chipul lui Hristos şi a îndeplini lucrul său cel potrivnic lui Dumnezeu, atunci l-au văzut nişte femei dreptcredincioase, care se întîmplaseră acolo, între acelea fiind şi Cuvioasa Teodosia. Acelea s-au aprins cu rîvnă după icoana lui Hristos, îndemnate fiind de Cuvioasa Teodosia, care avea mai multă rîvnă şi osîrdie spre Domnul şi, fiind insuflate de sfătuirile cele de Dumnezeu şi pline de vitejeasca îndrăzneală către Dumnezeu, au alergat la scară, au răsturnat-o la pămînt împreună cu ostaşul acela, care căzînd de sus, a fost ucis, iar ele, trăgîndu-l şi bătîndu-l, îl batjocoreau pentru acea nelegiuire.

Apoi, ducîndu-se cu sîrguinţă la patriarhul Anastasie, îl defăi-mau pentru păgînătatea lui şi îl ocărau cu vorbe ce i se cuveneau, numindu-l lup răpitor, eretic şi vrăjmaş al Bisericii lui Hristos, aruncînd astfel cu pietre asupra lui. Deci, patriarhul Anastasie, umplîndu-se de ruşine şi temîndu-se ca să nu se scoale cu mare tulburare poporul întreg contra lui, a alergat la împărat şi i-a spus de necinstea cu care l-au înconjurat acele femei şi de uciderea spătarului lîngă porţile cele de aramă. Din această pricină, împăratul s-a umplut de mînie şi de iuţime contra dreptcredincioaselor. Deci, a trimis îndată pe ostaşii săi cu săbiile scoase, ca să răzbune necinstea adusă patriarhului şi pentru moartea spătarului.

Astfel, au tăiat pe acele sfinte femei, care au arătat atîta rîvnă pentru buna credinţă; iar pe aceea care a mărturisit mai cu îndrăzneală buna credinţă şi a fost pricinuitoarea lucrului făcut, tiranul a poruncit ca, prinzînd-o, s-o arunce în temniţă şi să-i dea ei în fiecare zi cîte o sută de bice. Deci, Sfînta Teodosia a fost muncită şapte zile, iar în ziua a opta împăratul a poruncit ca, purtînd pe muceniţă fără de cinste prin toată cetatea, s-o bată cu nemilostivire.

Atunci, fiind dusă muceniţa printr-un loc care se numea tîrgul boilor, unde se vindeau şi se junghiau dobitoacele, un ostaş sălbatic şi fără de omenie, din întîmplare, a călcat cu piciorul peste un corn mare de capră şi s-a rănit puţin la picior. Deci, umplîndu-se de mînie, a apucat acel corn şi a bătut pe muceniţă peste grumaz. După aceea a lovit-o cu cornul acela în gîtlej şi a străpuns-o atît de adînc, încît Sfînta Cuvioasă Muceniţă, fecioara Teodosia, sfinţita mireasă a lui Hristos, şi-a dat cinstitul şi sfîntul său suflet în mîinile Mirelui său Celui fără de moarte şi astfel s-a dus în cămara Lui cea cerească, încoronată cu îndoită cunună a fecioriei şi a muceniciei.

Iar multpătimitorul ei trup, fiind aruncat pe pămînt şi luat fiind de nişte oameni cucernici, l-au pus la un loc însemnat, de unde se dau tămăduiri bolnavilor ca sfintele ei moaşte, întru slava lui Hristos Dumnezeul nostru, Care împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh este slăvit, acum şi pururea şi în veci vecilor. Amin.

Notă - În această zi mai facem şi pomenirea întîiului sobor a toată lumea, care s-a ţinut la Niceea la anul 325 şi la care au luat parte trei sute optsprezece Sfinţi Părinţi care au propovăduit pe Fiul că este deofiinţă cu Tatăl şi au lepădat pe răucredinciosul Arie, începătorul de eresuri.

Viaţa Cuviosului Isachie Mărturisitorul, egumenul mănăstirii Dalmaţia (30 mai)

După aflarea cinstitei şi de viaţă făcătoare Cruci a Domnului nostru Iisus Hristos şi după împărăţia marelui Constantin, a pătruns în Biserica lui Hristos tulburarea şi eresul lui Arie. Adică, balaurul cel mult pestriţ, vrăjmaşul cel cu multe capete şi cel de-a pururea al neamului creştinesc, dar mai ales urîtor al lui Hristos, Mîntuitorul nostru şi vrăjmaş al sfintei credinţe.

Tulburarea şi eresul acela, fiind băgat în Biserica lui Dumnezeu, prin vicleşugul său cel cu rea meşteşugire, a îndemnat pe Valent păgînul şi nelegiuitul împărat, ca să apere şi să lăţească eresul lui Arie. Deci, acel împărat a ridicat prigonire contra celor dreptcredincioşi şi a poruncit să închidă sfintele biserici, ca să nu se săvîrşească obişnuitele jertfe dumnezeieşti. Pe altele le-a prefăcut în grajduri de cai, iar pe altele le-a dărîmat pînă în temelie. El a lungit acea răutate multă vreme, încît le era mare tînguire şi plîngere robilor lui Hristos, care se rugau lui Dumnezeu ziua şi noaptea ca să se milostivească spre Sfînta Sa Biserică şi să facă judecată dreaptă şi izbîndire împăratului cel nedrept.

În acea vreme era precum a fost în zilele Apostolilor, cînd împăratul Irod şi-a pus mîinile, ca să facă rău unora ce erau din Biserică. După cîţiva ani, Dumnezeu a ridicat cu duhul pe robul Său, monahul Isachie, precum odinioară a ridicat pe Proorocul Daniil, spre apărarea nevinovatei Susana. Fericitul Isachie a fost mai întîi în pustia răsăritului, urmînd Sfîntului Prooroc Ilie şi petrecînd viaţa asemenea cu îngerii. El, auzind de prigonirea arienilor, care o făcea asupra Bisericii şi de împăratul care ajuta acelor eretici, i s-a făcut jale foarte mare de aceasta. Deci, lăsînd pustia, a venit în Constantinopol, întărind pe credincioşi în buna credinţă. Astfel, cuvîntul lui era ca o lumină aprinsă, duhul lui Dumnezeu se odihnea peste dînsul şi darul cel ceresc îl umbrea.

Văzînd el necazul ce se făcea credincioşilor de către necredinciosul împărat şi de către cei de un gînd cu el, se ruga lui Dumnezeu, ca din înălţimea scaunului Său cel sfînt, să caute spre cei necăjiţi pe nedrept şi să arate milostivirea Sa spre dînşii, iar mîndria făcătorilor de rău s-o smerească. Atunci, acelaşi Dumnezeu, care a auzit odinioară pe plăcutul Său, Moise, ce se ruga pentru poporul cel chinuit de Faraon, Acela a auzit şi pe robul Său Isachie şi a ridicat contra păgînului împărat Valent năvălirea barbarilor. În acea vreme, barbarii cei ce petreceau peste Dunăre, adunînd putere mare de oaste, au pornit cu război contra grecilor. Deci, năvălind cu acea putere, au supus Tracia şi astfel se apropiau de Constantinopol. Pentru aceea, împăratul Valent a fost nevoit să-şi adune ostaşii săi şi să iasă întru întîmpinarea vrăjmaşilor. Dar i s-a întîmplat ceea ce se întîmplase odinioară lui Saul, împăratul lui Israel, care era vrăjmaşul lui David. Adică, Saul nu s-a întors de la război, după proorocia Sfîntului Samuil, căci a mîniat pe Domnul Dumnezeu.

Deci, Valent, ieşind din Constantinopol cu oştile sale, fericitul Isachie i-a ieşit în cale şi a strigat cu glas mare, zicînd: "Împărate, deschide bisericile celor dreptcredincioşi, căci Dumnezeu îţi va îndrepta bine calea înaintea ta". Împăratul nu i-a răspuns, ci, defăimîndu-l ca pe un prost şi fără de minte şi nesocotindu-i cuvintele întru nimic, s-a dus în calea sa. A doua zi, fericitul stareţ, ieşind înaintea împăratului, a grăit către el: "O, împărate, deschide bisericile celor dreptcredincioşi şi-ţi va fi războiul cu izbîndă, pentru că vei birui pe vrăjmaşi şi te vei întoarce sănătos şi cu pace!"

Împăratul, socotind acele cuvinte ale lui: "Te vei întoarce sănătos şi cu pace...", voia să deschidă bisericile cele închise şi să le dea celor dreptcredincioşi; dar pentru aceasta a început a se sfătui cu sfetnicii săi. Însă, un voievod oarecare, fiind din credinţa cea rea a arienilor, a sfătuit pe împărat, să nu asculte pe monahul acela, ci să-l gonească cu necinste. Atunci împăratul a ocărît pe stareţ, l-a gonit de la el cu batjocură şi cu bătăi şi a plecat mai departe în calea sa.

A treia zi, cuviosul stareţ iar a întîmpinat pe împărat şi apucînd de frîu calul pe care era călare, a început a-l ruga mai cu osîrdie şi a-l sfătui să deschidă bisericile, îngrozindu-l cu răzbunarea lui Dumnezeu, de nu va face ceea ce îi cere. Deci, întîmplîndu-se acolo o rîpă adîncă, cu spini cumpliţi şi cu o baltă de noroi, în

care, şi o fiară dacă ar fi căzut, nu ar fi putut să mai iasă de acolo, ci s-ar fi afundat cu totul şi ar fi murit, împăratul a poruncit să arunce pe monah în acea rîpă, ca să moară acolo şi s-a dus în calea care era înaintea lui. Iar Sfîntul Isachie, fiind aruncat în spini şi în baltă, s-a păzit de dreapta lui Dumnezeu şi a rămas fără de vătămare, de vreme ce spinii nici nu l-au rănit, nici balta nu l-a înecat, ci zăcea în mijlocul bălţii, între spini, ca pe un aşternut moale în mijlocul florilor, binecuvîntînd şi cîntînd Domnului, pînă ce cu porunca lui Dumnezeu, arătîndu-i-se trei bărbaţi purtători de lumină, l-au ridicat din baltă şi l-au scos întreg şi sănătos din rîpa aceea şi, punîndu-l pe uscat, s-au făcut nevăzuţi.

Atunci, Cuviosul Isachie a cunoscut că Domnul a trimis pe îngerii săi să-l scoată din prăpastia aceea şi, căzînd în genunchi, a dat mulţumire Mîntuitorului său, ca Cel ce are purtare de grijă pentru robii Săi şi nu părăseşte pe cei ce se tem de El şi nădăjduiesc spre ajutorul Lui. Deci, rugîndu-se şi întărindu-se cu Duhul Sfînt, s-a sculat şi, alergînd degrabă pe altă cale, a ieşit înaintea împăratului şi a stat înaintea lui. Văzîndu-l împăratul, s-a înspăimîntat şi s-a minunat de acea vedere. Atunci sfîntul a zis cu îndrăzneală către dînsul: "Tu ai voit să mă omori în spini şi în baltă, iar Domnul m-a păzit viu şi prin sfinţii Săi îngeri m-a scos din acea prăpastie. Deci, o, împărate, ascultă-mă şi deschide bisericile celor dreptcredincioşi, ca să biruieşti pe vrăjmaşi şi să te întorci cu biruinţă; iar de nu mă vei asculta, apoi nu te vei întoarce de la război, ci vei pieri acolo".

Împăratul se minuna de îndrăzneala monahului şi de faţa lui cea minunată, însă nu l-a ascultat, de vreme ce inima lui era împietrită şi dezlipită de Dumnezeu. Deci, a dat pe cuviosul la doi boieri, anume: Saturnin şi Victor, cărora le-a poruncit să-l păzească în legături, zicînd: "Să-mi ţineţi pe acest stareţ bîrfitor pînă ce mă voi întoarce, ca să-i dau răsplata cea vrednică, pentru îndrăzneala lui cea fără de ruşine".

Însă, Cuviosul Isachie, fiind plin de Duhul Sfînt şi, umplîndu-se de mai multă rîvnă - ca altă dată Sfîntul Prooroc Miheia împotriva lui Ahav, împăratul lui Israel - a strigat către Valent, zicînd: "Dacă te vei întoarce cu pace, apoi să ştii că nu mi-a grăit mie Domnul. Însă, îţi zic că vei duce ostaşii la război şi nu vei putea să biruieşti pe vrăjmaşi, ci vei fugi din faţa lor, vei fi prins şi vei fi ars de viu cu foc". Sfîntul, zicînd acestea, a fost dus în legături, iar împăratul a plecat pe cale mînios.

Cînd s-au întîlnit oştile greceşti cu cele barbare şi s-au lovit la război, atunci s-a făcut tăiere mare şi, cu dumnezeiasca voie, barbarii au biruit pe greci, după proorocia Sfîntului Isachie. Astfel, au căzut mulţi de ascuţişul sabiei, iar împăratul Valent a fost rănit şi, neputînd să stea împotriva barbarilor, a fugit. Deci, barbarii, venind cu puteri multe după el, tăiau oştile greceşti ca nişte mlădiţe şi era aproape să ajungă şi pe împărat.

Dar, împăratul, fugind împreună cu sfetnicul său, acel voievod arian care îl sfătuise să nu asculte pe Isachie, s-a apropiat de un sat şi, văzînd nişte paie, a descălecat de pe cal, fiind obosit. Deci, de frica barbarilor s-a ascuns în paiele acelea cu acel sfetnic al său, dar nu s-a ascuns de mîna lui Dumnezeu, Care l-a pedepsit. Căci barbarii, care veneau după el, ajungînd la satul acela şi înştiinţîndu-se de locuitorii acelui sat, că nişte greci s-au ascuns în paie, au aprins foc împrejurul lor şi le-au ars. Astfel, au pierit cu sunet, acel ticălos împărat, împreună cu sfetnicul lui.

După războiul acela, armata grecească care mai rămăsese, s-a dus în întîmpinarea lui Graţian, împăratul Romei, care venea în ajutorul grecilor. Sosind Graţian, a pus împărat al grecilor pe Teodosie, care a fost numit mare; iar Teodosie, adunînd îndată oastea cea risipită, s-a dus contra barbarilor şi i-a biruit, iar după ce i-a învins, s-a întors cu biruinţă şi a mers la Constantinopol. În acea vreme, îndată după pieirea lui Valent, unii din ostaşi, care au fost risipiţi de barbari, neştiind că împăratul Valent nu mai este între cei vii, au mers la Cuviosul Isachie care era ţinut în legături şi îi ziceau: "Găteşte-te de răspuns, căci se întoarce împăratul de la război, cînd te va întreba şi te va munci!" Sfîntul le-a răspuns: "Iată, au trecut şapte zile de cînd am mirosit putoarea oaselor lui celor arse, de vreme ce, după proorocia mea, este ars cu foc". Cei ce au auzit acestea s-au înfricoşat, iar după puţine zile toţi au ştiut de sfîrşitul lui Valent. Şi astfel au eliberat pe Sfîntul Isachie din legături şi îl cinsteau ca pe un prooroc al lui Dumnezeu.

După ce noul împărat Teodosie a intrat în cetate cu prăznuire, cei doi boieri mai sus zişi, Saturnin şi Victor, i-au spus despre Cuviosul Isachie, despre îndrăzneala şi proorocia lui. Atunci împăratul, minunîndu-se de un bărbat ca acela, a poruncit ca pe acel cuvios să-l aducă cu cinste la sine şi, astfel s-a închinat lui, cinstindu-l ca pe un mare plăcut al lui Dumnezeu. Deci, împăratul ruga pe sfîntul să se roage lui Dumnezeu pentru el şi pentru toată împărăţia lui. La rîndul său, Cuviosul Isachie sfătuia pe împăratul să petreacă în dreapta credinţă şi să redea pacea Bisericii şi astfel, să mîngîie pe cei chinuiţi. Împăratul l-a ascultat şi a făcut toate cele grăite de el. El a izgonit pe arieni din Constantinopol şi pentru aceasta a pricinuit bucurie mare credincioşilor. Deci, fericitul Isachie, mulţumind lui Dumnezeu, voia să se ducă în pustie la viaţa sa cea dintîi; iar Saturnin şi Victor au rugat pe cuviosul să nu se despartă de cetatea împărătească, ci să vieţuiască împreună cu ei, să ajute Bisericii lui Hristos cu rugăciunile şi cu învăţăturile sale, şi astfel, sfîntul s-a plecat la rugămintea lor.

Născîndu-se ceartă între Saturnin şi Victor, pentru că fiecare dintr-înşii voiau ca cuviosul părinte să petreacă în casa lui, fericitul stareţ, cunoscînd acea ceartă, a zis către ei: "Fiilor, destul îmi este dragostea voastră! Dar, de vreme ce aveţi grijă şi dorinţă să petreceţi împreună cu mine, apoi vă spun că, cine se va grăbi mai întîi să-mi zidească o locuinţă, la acela voi petrece în toate zilele vieţii mele". Deci, amîndoi au început a se îngriji ca să zidească locaş plăcut omului lui Dumnezeu. Saturnin avea afară din cetate un loc foarte frumos, plăcut spre viaţă monahicească. El, sîrguindu-se mai repede, a pregătit acel locaş plăcutului lui Dumnezeu şi acolo s-a sălăşluit Cuviosul Isachie. Asemenea şi Victor a zidit un locaş ales pentru Sfîntul Isachie, dar el era întristat că Saturnin îl întrecuse. Deci, venind la sfîntul, îl rugă în genunchi, să vină şi în chilia zidită de el, însă cuviosul voia mai mult să petreacă în lăcaşul lui Saturnin, decît în al lui Victor. Cu toate acestea, uneori mergea şi la Victor şi petrecea şi la el cîteva zile, netrecînd cu vederea rugămintea lui.

Astfel au început a se aduna la cuviosul mulţi din cei ce voiau să se călugărească, încît s-a întemeiat o mănăstire mare din averile acelor iubitori de Dumnezeu bărbaţi, Saturnin şi Victor. Iar Cuviosul Isachie a fost povăţuitor şi egumen al multor monahi şi dascăl folositor oamenilor mireni, aducîndu-i pe toţi la calea mîntuirii, cu cuvîntul şi cu exemplul vieţii celei îmbunătăţite. El era foarte milostiv cu cei săraci şi, de nu avea vreodată ce să dea celui ce cerea, apoi dezbrăca haina de pe sine şi o dădea. El a făcut multe lucruri bune şi plăcute lui Dumnezeu şi, sosind la adînci bătrîneţi, s-a apropiat de fericitul său sfîrşit. Chemînd pe fraţi şi învăţîndu-i cele de folosul sufletului, le-a pus egumen în locul său pe un bărbat cinstit şi sfînt cu viaţa, pe fericitul Dalmat, de la care mai pe urmă şi locaşul acela s-a numit "Dalmat".

Astfel, Cuviosul părintele nostru Isachie, după multe osteneli primite de Dumnezeu, a trecut la veşnica odihnă către Domnul. Pentru aceasta s-a adunat toată cetatea la îngroparea lui şi au pus cinstitul lui trup în biserica Sfîntului Întîiului Mucenic Ştefan. Iar sfîntul lui suflet a stat înaintea scaunului Preasfintei Treimi, în ceata sfinţilor şi cuvioşilor părinţi şi roagă împreună cu dînşii pentru noi pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, pe Unul Dumnezeul nostru, a cărui slavă este în veci. Amin.

Sfîntul Apostol Erma, unul din cei şaptezeci
(31 mai)

Sfîntul Apostol Erma se pomeneşte în scrisoarea Sfîntului Apostol Pavel către Romani, cu ceilalţi şaptezeci de Apostoli, astfel: *Închinaţi-vă lui Asindrit, lui Flegont, lui Erma, lui Patrova, lui Ermin şi fraţilor celor ce sînt cu dînşii.*

Deci, Sfîntul Erma a fost episcop în Filipopoli, unde a arătat multe nevoinţe şi osteneli pentru buna vestire a lui Hristos, iar acum se îndulceşte de odihnă întru bunătăţile Domnului său. Amin.

Sfîntul Mucenic Ermia din Comani
(31 mai)

Păgînul Antonin, împăratul Romei, urînd pe creştini, a trimis împotriva lor un ighemon oarecare, cu numele Sebastian, ca să-i muncească. Acela, pe cînd mergea de la Cilicia la Capadocia, a găsit în Comani pe un ostaş bătrîn, anume Ermia, alb la păr şi cu legea creştin, crezînd într-Unul adevăratul Dumnezeu şi Făcătorul a toate. Ighemonul i-a zis aceluia: "Am scrisoare de la Antonin, împăratul Romei, prin care îmi porunceşte, ca toţi creştinii să aducă jertfe zeilor romanilor; iar de nu vor voi, apoi cu mari şi cumplite munci se vor pedepsi. Deci, şi tu Ermie, jertfeşte zeilor şi vei fi prieten împăratului şi vei avea multă cinste; deci, ascultă-mă pe mine, ca să nu-ţi muncesc trupul". Răspuns-a nevoitorul lui Hristos, Ermie: "Eu sînt ostaş al lui Hristos, Împăratul Cel ceresc şi fără de moarte, a Cărui împărăţie nu va avea sfîrşit; pentru aceea nu mă supun împăratului celui muritor şi păgîn, a cărui împărăţie este de puţină vreme. Împărăţia Domnului nostru Iisus Hristos va petrece în veci şi cel ce crede într-Însul va moşteni viaţa cea veşnică. Eu cred într-Acela şi Aceluia în taină I-am slujit mai întîi, iar acum Îl slujesc pe faţă şi nu mă va birui diavolul. Tu ai stăpînire peste trupul meu, şi aceasta cu voinţa Dumnezeului meu; iar peste sufletul meu nimeni nu are putere, decît numai singur Dumnezeu, Cel ce poate să-mi dea răbdare şi să mă păzească în veci".

Ighemonul Sebastian, auzind acestea, a zis Sfîntului Ermia: "Jertfeşte zeilor, ca să te îndulceşti de bucuria vieţii acesteia!" Sfîntul a răspuns: "Ce bucurie îmi va fi, ce îndulcire şi ce viaţă dacă, depărtîndu-mă de Ziditorul meu, mă voi închina idolilor? Aceasta nu este cu adevărat bucurie, ci mîhnire; nu este îndulcire, ci amărăciune; nu este viaţă, ci moarte veşnică".

Grăit-a ighemonul: "Te văd că eşti foarte înţelept". Sfîntul a răspuns: "Sînt înţelept întru Domnul Dumnezeul meu, crezînd întru Dînsul şi slujindu-I Lui din toată inima, pentru care doresc a muri şi a pătimi cu bucurie". Ighemonul a zis: "Văzînd cărunteţile tale şi înţelegerea, te cruţ şi te miluiesc". Sfîntul a răspuns: "Nu-mi trebuie milă de la tine, eu caut mila lui Dumnezeu, Care mă va duce la Dînsul; Acela înţelepţeşte pe robii Săi cu Duhul Său cel Sfînt". Ighemonul a zis: "Alegi mai bine a muri decît a trăi?" Sfîntul a răspuns: "Această moarte nu este moarte, ci viaţă veşnică, dacă voi suferi cu răbdare muncile de la tine". Atunci ighemonul a poruncit să-i sfărîme fălcile cu pietre, să-i zdrobească dinţii şi să-i jupoaie pielea de pe faţă. Pentru acestea sfîntul a grăit: "Mulţumesc lui Dumnezeu, că darul Domnului meu Iisus Hristos petrece cu mine!" Ighemonul a zis: "Pentru ce nu-ţi iei leafa, precum o iau ceilalţi ostaşi?" Mucenicul a răspuns: "Deoarece jefuiţi cu nedreptate pe cei săraci, de aceea nu iau lefurile voastre şi nu mănînc dintr-însele; pentru că am hrană duhovnicească, care este de la Duhul Sfînt şi nu voi flămînzi în veci".

Atunci ighemonul, a poruncit să înfierbînte un cuptor foarte tare şi a aruncat într-însul pe mucenicul lui Hristos. După trei zile, deschizînd cuptorul, l-a găsit viu şi întreg, cîntînd şi preamărind pe Dumnezeu, de vreme ce nu s-a atins focul de el.

Atunci, ighemonul, a chemat pe un fermecător şi i-a poruncit să omoare pe Ermia cu otravă. Iar sfîntul, rugîndu-se lui Dumnezeu, a luat otrava şi n-a pătimit nimic, după cuvîntul Domnului care a zis: *Chiar de veţi bea ceva de moarte, tot nu vă va vătăma*. Deci fermecătorul, pregătind o otravă mai puternică, a dat-o mucenicului, zicîndu-i: "Dacă şi de această otravă nu vei avea nimic, apoi şi eu voi lăsa farmecele mele şi voi crede în Dumnezeul Cel răstignit, Căruia tu Îi slujeşti". Atunci Sfîntul Ermia, luînd şi acea otravă cumplită şi bînd-o pe toată, n-a pătimit nici un rău, ci a rămas întreg şi sănătos. Atunci fermecătorul a strigat: "Ai biruit, Ermie, ai dovedit şi ai rămas rob al lui Hristos; ai mîntuit din iad sufletul meu cel pierit şi m-ai făcut să vieţuiesc lui Dumnezeu. Pentru că, precum un chip vechi săpat se preface şi se înnoieşte, aşa şi eu, îmbătrînit în păcate şi în răutăţi, mă înnoiesc cu sufletul, întorcîndu-mă spre Dumnezeul cel viu, Care petrece totdeauna în veci. O, Dumnezeule cel ceresc, Unule adevărat, Cel ce m-ai izbăvit de înşelăciunea cea diavolească şi de spurcăciunile idoleşti, prin robul Tău Ermia, prin care Te-am cunoscut, primeşte-mă pe mine păcătosul, care mă întorc la Tine şi mă miluieşte pe mine, cel ce Te mărturisesc pe Tine!" Astfel strigînd el, ighemonul s-a umplut de mînie şi a poruncit ca îndată să-i taie capul.

Deci, tăind pe fermecătorul acela, s-a botezat în sîngele său; şi un nou creştin şi mucenic al lui Hristos s-a dus la Dumnezeu, pentru care şi-a pus sufletul Său. Iar pe Ermia a poruncit ighemonul să-l muncească, smulgîndu-i venele lui din tot trupul. Astfel, sfîntul, fiind muncit cumplit, zicea către muncitor: "Nu simt în trupul meu dureri din muncile acestea, căci, precum cuţitaşul doctorului, tăind venele, scoate sîngele cel nesănătos şi face trupul sănătos, tot astfel şi eu, suferind smulgerea venelor mele, mai sănătos sînt întru credinţa lui Hristos!"

După aceasta, muncitorul a aruncat pe mucenic într-o căldare cu untdelemnul foarte încins şi îndată s-a răcit căldarea, iar unt-delemnul s-a făcut ca o rouă de dimineaţă, şi mucenicul a strigat: "O, tiranule, nu simt muncile şi voia ta nu o voi face, însă voi face voia Tatălui meu ceresc şi Aceluia mă aduc pe mine jertfă fără de prihană. Acela este Stăpînul sufletelor şi trupurilor noastre". Sfîntul, grăind acestea, tiranul a poruncit ca să-i toarne pe gîtlej nişte oţet tare amestecat cu fiere; dar, mucenicul a zis: "Amărăciunea asta îmi este mie ca un fagure de miere de la Dumnezeul meu, pentru Care rabd acestea".

Apoi a poruncit ighemonul ca să-i scoată ochii. Auzind acestea, sfîntul a zis către dînsul: "Dacă ai trebuinţă de ochii mei cei trupeşti care văd deşertăciunea lumii acesteia, ia-ţi-i ţie. Eu am ochii inimii, cu care văd curat lumina cea adevărată". Astfel i-au scos ochii sfîntului. După aceasta l-au spînzurat cu capul în jos şi, ţinîndu-l astfel trei zile, a curs mult sînge din nările lui. După trei zile au mers oarecare să-l vadă pe el, socotind că a murit. Dar s-au înspăimîntat, aflîndu-l viu şi slăvind pe Dumnezeu. Deci, pentru necredinţa lor a căzut pe ochii lor oarecare negură şi au orbit. Ei atunci au început a striga: "Miluieşte-ne pe noi, robul lui Dumnezeu cel adevărat, căci iată sîntem loviţi de urîciune". Atunci sfîntul a zis: "Apropiaţi-vă către mine". Iar ei, apropiindu-se, el şi-a pus mîinile sale peste ei şi le-a zis: "Întru numele Domnului meu Iisus Hristos, vă zic să vedeţi". Şi au văzut îndată. Deci, întorcîndu-se, au spus ighemonului cele ce li s-au întîmplat lor. Iar ighemonul, aprinzîndu-se de mînie, a poruncit să jupoaie pielea de pe tot trupul mucenicului. Atunci sfîntul batjocorea pe ighemon şi ocăra pe zeii cei necuraţi, pornind astfel spre mai mare mînie pe tiranul, care a poruncit să-i taie capul.

Astfel s-a sfîrşit mucenicul lui Hristos, Sfîntul Ermia, iar cinstitul lui trup s-a luat în taină de nişte creştini şi l-au dus în Capadocia, la un loc ce se numea Coman. Acolo s-au săvîrşit multe minuni de la cinstitele lui moaşte, întru slava lui Hristos Dumnezeul nostru, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, se cuvine cinste şi închinăciune, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

~ Sfârşit ~